

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET.

1609—1615.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SINMELKJÆR)

1916.

1609.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Arild Hvitfeldt om noget Tømmer, som Bønderne i Giers Herred skulle fremføre fra Tossebro til Aahus, naar Eske Bilde, Befalingsmand paa Helsingborg, anmoder ham derom. Udt. i Sj. T. 20, 245.

2. Jan. (—). Miss. til Giert Rantzau om paa Kongens Vegne at købe af Morten Wexling, Borger i København, et Diamantarmbaand, som denne paa Fru Elsebe Skram til Svanholms Vegne skulde sælge til Omslaget, saafremt det er at faa for et Tusind Daler. Udt. i J. T. 5, 423.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anne Pedersdatter, Niels Jensens Enke, i Grindsteen¹ paa Kirkens Part af Korn-tienden af Grindsteen Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Tdr. Rug, 5 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 87.

4. Jan. (—). Miss. til Enevold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, Jørgen Due til Oxeholm, Henning Bilde til Vreløf Kloster og Claus Dyre til Linderumgaard. Da der er Trætte mellem Claus Nielsen til Langdal og Axel Rosenkrantz til Halkier om nogle Breve, som de have givet hinanden angaaende nogle Pengeforløfter, og om Langdal, 1 Gaard i Bleer², 2 Gaarde i Kioldal og Kioldals Mølle, skulle de med det første samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, nøje undersøge Sagen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre denne Befaling.

¹ Greensteen, Middelsom H. ² Blære, Aars H.

Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde hvad Lov og Ret er. K.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til M. Hans Staphensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om at indtage Melcher Jensen, Søn af Jens Baltersen, Degn ved Skanderborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 245.

7. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev for denne Brevviserske Anna Ofvisdatter i Møeballe paa et af Kong Christian I udstedt vel forsegleet aabent Pergamentsbrev, hvorved Christian I bevilger, at Simen Tommessen i Møeballe, hans Hustru og deres Børn og Afkom maa bruge alt Simen Tommessens Bondegods, som han nu har i Væрге, for samme aarlige Skyld, som der nu gaar deraf, nemlig $\frac{1}{2}$ Bolgalt og $\frac{1}{2}$ Td. Smør, uden nogensomhelst Forhøjelse, og være aldeles fri for Inding, Gerning, Dagsarbejde og al anden Tyngte samt for Sandemændstov og Ranstov. J. R. 6, 412.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Ide Lykke, Valdemar Parsbergs Enke, til Bunderup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Vonsild Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 87.

8. Jan. (—). Miss. til Christen Holck om at sende en Billedsnider fra Viborg til Skanderborg. Kongen vil selv forhandle med Billedsnideren om, hvad han skal have i Løn. Udt. i J. T. 5, 423.

— Miss. til Knud Brahe til Engelstholm, Embedsmand paa Bygholm, Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Jørgen Skeel til Leergraf, Embedsmand paa Kallø Slot. Der er Trætte mellem Ifver Friis til Ørbæk paa Jomfru Johanne Munks Vegne, som han efter Kongens Befaling er bleven Væрге for, og Oluf Munk til Qvistrup om Værgemaal, Rede og Regnskab for den aarlige visse og uvisse Indkomst, Indtægt og Udgift af Jomfru Johanne Munks fædrene Part og af det, som er tilfaldet hende efter hendes afdøde Farmoder¹, om rigtige underskrevne Jordebøger,

¹ Drude Kajsdatter Rantzau.

Takster og Lodder og om rigtig Registrering paa Bo, Boskab, Guld, Sølv, Breve, Indgæld og Udgæld, Fæ, Kvæg og alt andet Løseere samt om den Vurdering og Takst, som efter Kongens Missive skal være gjort paa det Gods, som Oluf Munk paa sin Søsters Vegne har bortsolgt og afhændet. Da Oluf Munk ikke har villet indgaa paa denne kongelige Befaling, har Ifver Friis været forarsaget til efter Recessen alene at udtage den og har nu tiltaget dem til enten at afgøre Trætten i Mindelighed eller ved Dom. Det befales dem i den Anledning at samles med det første paa belejlig Tid og .Sted, indstævne begge Parter for sig, nøje undersøge Sagen og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre denne Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde hvad Lov og Ret er. K.

9. Jan. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Svend Knudsen i Saaring paa menige Sognemænds Vegne i Dallerup Sogn paa Kronens Part af Korntienden af Dallerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg, 18 Skpr. Havre og 8 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 87 b.

10. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Bernt Berntsen, Sognepræst i Piedsted, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Piedsted Sogn i Holmandts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Kronen og 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 87 b.

12. Jan. (—). Miss. til Dr. Peder Vinstrup. Kongen har af det theologiske Fakultets Relation og af Professor i det hebraiske Sprog M. Iver Stubs Skrivelse set, hvad Misforstaaelse der er mellem M. Iver og det theologiske Fakultet angaaende nogle theologiske Theses, som han i December Maaned har ladet trykke og publicere af Jobs Bog. Det befales i den Anledning Dr. Peder, at han, indtil nærmere Anordning bliver truffen, skal forbyde M. Iver at disputere disse

Theses og at læse offentligt. Sj. T. 20, 245 b. Orig.¹ i Kon-sistoriets Arkiv. Pk. 184.

12. Jan. (Skanderborg). Miss. til Niels Bild og Morten Skinkel. Af Beretning fra Claus Brockenhuus til Syndergaard har Kongen erfaret, at denne har vedgaaet Arv og Gæld efter afdøde Mourits Emmiksen til Jershafve, da dennes Enke har frasagt sig den, og han har nu anmodet Kongen om at beskikke to gode Mænd til at besigte og registrere, hvad han maatte tage til sig af Mourits Emmiksens efterladte Løsøre og Breve og hvad andet der findes, for at han ikke, hvis i Fremtiden flere Arvinger ville vedkende sig Arven, skal beskyldes for at have faaet mere efter Mourits Emmiksen, end der har været. Kongen befaler dem i den Anledning snarest at begive sig til Jershafve for at registrere hvad Løsøre, Breve og andet, der maatte findes efter Mourits Emmiksen. De skulle levere Claus Brockenhuus en rigtig Reversal paa de Breve, som findes, særlig paa de Kvittanser, som maatte findes mod den Gæld, Mourits Emmiksen skylder bort, og iøvrigt give klarlig beskrevet, hvad de finde og registrere og hvad Claus Brockenhuus modtager. Naar Brevene ere blevne gennemsete og registrerede, skulle de igen nedlægge dem i god Forvaring, forsegle de Kister og Skrin, hvori de blive nedlagte, og sætte dem i god Forvaring enten paa Jershafve eller paa et belejligt Sted i Odense. Brevkisterne skulle aabnes i Overværelse af Fru Anne Ulfeldt eller hendes Fuldmægtige, saafremt hun enten selv møder i rette Tid, efter at være bleven tilsagt, eller sender Fuldmægtige, og der skal ogsaa tilstilles hende en rigtig Reversal paa Brevene. De skulle paa samme Tid undersøge og taksere Bygningen paa Jershafve, som Fru Anne Ulfeldt begærer, og give begge Parter deres Taksation beskreven, saa disse kunne rette sig derefter. De skulle gøre sig deres Flid, saa al Vidtløftighed, som i Fremtiden kunde opstaa mellem Claus Brockenhuus, Fru Anne Ulfeldt og andre angaaende den Sag, kan blive forekommet ved deres Nærværelse, Granskning, Registrering og Taksering. F. T. 3, 260.

— Miss. til Mogens Gjõe til Gundersløfholm og Ifver

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 307 f

Gjøe til Skiersøe. Eske Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, har berettet, at de i Forening med ham for nogen Tid siden have bevilget en Befaling til nogle af deres Samfrænder om at være til Stede og have Tilsyn med, at de kunne komme til Ende med Skiftet om Jordegods og Løsøre, der er tilfaldet dem efter deres afdøde Fader og Moder¹, hvilket Skifte de agte at foretage med det første. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Samfrænderne have ladet udgaa Stævning til alle dem, som Skiftet angaar, om at møde i Rette for dem i Viborg den 16. Jan., og at Mogens Gjøe endnu ikke har leveret fra sig til Falk Gjøe, hvis Væрге han har været, dennes Værgemaal, befales det dem, for at de en Gang for alle kunne komme til Ende med dette Skifte, at de skulle give Møde i Viborg til ovennævnte Tid og ikke begive sig derfra, førend Skiftet er endelig sluttet, saa at enhver kan faa at vide, hvad der ved Skiftet kan tilfalde ham i Jordegods, Købstadgods og andet Løsøre. J. T. 5, 423.

14. Jan. (Skanderborg). Miss. til Caspar Markdanner om, saalænge Kongen bliver i Horsens, at sende saa mange ferske Fisk did, særlig ferske Torsk og Skælfisk, som gøres fornødent, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 423 b.

15. Jan.² (—). Mageskifte mellem Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, og Kronen. Sk. R. 3, 298 b. (Se Kr. Sk.)³.

21. Jan. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Oluf Knudsen, Søn af Hr. Knud til Gosmer Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 245 b.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Madts Pedersen i Or⁴ Ladegaard i Skanderborg Len, der har berettet, at han for nogen Tid siden af Peder Mund, da Lensmand paa Skanderborg, fra Or Klosters Mølle har fæstet et Stykke Eng, kaldet Fiskerholmen, hvoraf der aarlig svares 1 Fjerd. Smør til Kronen, indtil videre maa bruge denne Eng til Or Ladegaard

¹ Falk Falksen Gjøe g. m. Karen Iversdatter Krabbe. ² Orig. har 15. Jan. 15. Febr. i Sk. R. maa være en Fejlskrift for: 15. Jan., jvfr. Dateringstedet og Missiverne af 22. Jan. ³ Tr.: Falkman, Oplysninger om inkomster af andeligt gods i Skåne, Halland och Blekinge II. 92 ff. (i svensk Oversættelse). ⁴ Vor Ladegaard, Tyrsting H.

mod aarlig at svare den sædvanlige Afgift deraf til Lensmanden paa Skanderborg. J. R. 6, 412 b.

21. Jan. (Skanderborg). Miss. til Carl Bryske. Hr. Knud Andersen i Skomstrup har berettet, at han for nogen Tid siden har fæstet Kirkens Part af Korntienden af Morslet Sogn i Aarhus Len, hvorpaa han har faaet Stadfæstelsesbrev af Kongens Fader, men desuagtet gøres der ham Hinder paa Tienden af Bønderne paa Grund af et Brev, som han formener maa være erhvervet ved vrang Undervisning. Da han i vedlagte Supplikation har begæret, at han enten maa faa Lov at beholde Tienden eller faa sin betalte Indfæstning tilbage, skal Carl Bryske udførligt erklære sig om denne Sag og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan give Hr. Knud tilbørligt Svar. J. T. 5, 424.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Bundesen i Jerløf paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Jerløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen og 6 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 87 b.

22. Jan. (—). Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har af hans Beretning og af det af ham indsendte paa Mierløse Herreds Ting udgivne Synsvidne set, at to af Kronens Vandmøller i Holbæk Len, Nørre Jer[n]løse og Mierløse Møller, ere meget bygfældige og af den Grund staa øde, og at det ikke er at formode, at de igen ville blive beboede, medmindre Kongen paa egen Bekostning vil lade de Mangler, der findes paa Bygning, Mølledæmning og i andre Maader, istandsætte. For at Kronen ikke herefter skal miste den Afgift, som sædvanlig svares af disse Møller, skal Anders Dresselberg i Vinter lade det til Møllernes Istandsættelse nødvendige Tømmer hugge i Skovene i hans Len, hvor det belejligst og med mindst Skade for Skoven kan ske, og siden til Foraaret lade Møllerne istandsætte med nødtørfdig Bygning og andet Tilbehør. Siden skal han bortfæste Møllerne til Folk, der i rette Tid kunne svare sædvanlig Mølle-skyld deraf. Han skal paase, at der bliver anvendt saa ringe Bekostning som muligt paa Bygningen, og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 245 b.

— Miss. til Christian Barnekov om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard i Bildebjerg Sogn og 1 Gaard i Esketorp i

Hersløf Sogn i Rønnebjerg Herred og 1 Gaard i Strøe By og Sogn i Onse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, ind under Landskrone Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sk. T. 3, 341 b.

22. Jan. (Skanderborg). Ligelydende Miss. til Eske Bilde om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard, kaldet Engelstrup, 1 Gaard i Starbye By og Sogn og 1 Gaard i Starbye Sogn i Asboe Herred, 1 Gaard, kaldet Kiergaard, i Nørre Asboe Herred, 1 Gaard, kaldet Trolhat, i Egbye Sogn og 1 Gaard, kaldet Vallebjerg, i Egbye Sogn i Lugude Herred og 1 Gaard i Vadsø By og Sogn i Rønnebjerg Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jørgen Skovgaard, ind under Helsingborg Slot. Udt. i Sk. T. 3, 341 b.

— Mageskifte mellem Casper Markdanner til Siøgaard, Embedsmand paa Koldinghus, og Kronen. F. R. 3, 157. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Rud om straks at lægge 1 Gaard i Skoufbye Herred i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Casper Markdanner til Siøgaard, ind under Odensegaard, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 3, 262.

— Forleningsbrev for Christen Jul til Aabierg paa Kronens Part af Korntienden af Stael og Vedersjø Sogne i Hing Herred i Bøugling Len, uden Afgift, men mod, naar det gøres behov, at tjene Riget med 1 gerust Hest deraf, inden Riget paa sin egen og uden Riget paa Kongens Bekostning. J. R. 6, 413.

— Mageskifte mellem Fru Else Høg til Grundet, Jacob Vinds Enke, og Kronen. J. R. 6, 413 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knud Brahe om at lægge 2 Gaarde i Huornborg By og Sogn i Nimb Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Else Høg til Grundet, Jacob Vinds Enke, ind under Biugholm Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 424 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Horsens om at ind-

tage Oluf Christensen i Hospitalet paa Grund af hans Alderdom, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i J. T. 5, 424.

22. Jan. (Skanderborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Kongen har bragt i Erfaring, at den Residens, som Kapitlet for nogen Tid siden med Kongens Bevilling har udlagt til Sognepræsten ved Vor Frue Kirke i Aarhus, er saa ganske forfalden, at den nu ikke kan beboes af nogen, hvorfor der heller ikke i nogle Aar er oppebaaret nogen Husleje af den, og at den heller ikke uden altfor stor Bekostning kan blive saaledes forbedret, at den kan være tjenlig til nogen bekvem Bolig. For at Sognepræsten kan faa nogen Hjælp til sin Husleje, skal Kapitlet ved allerførste Lejlighed lade Residensen med alt Tilbehør vurdere af uvildige Dannemænd, sælge den til den, der vil købe den, og sætte Salgssummen paa Rente hos paalidelige Folk, saa Sognepræsterne til Frue Kirke aarlig kunne oppebære Renten til at leje sig en Bolig for. Kapitlet skal nøje paase, at Pengene blive satte paa Rente hos sikre Folk, saafremt det ikke, hvis Sognepræsten kommer til at lide nogen Skade, vil staa til Rette derfor. J. T. 5, 424 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Peder Svendsen, Sognepræst i Farstrup Sogn, paa Kronens Part af Korn-tienden af Salling Sogn i Slet Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg i Afgift. Udt. i Tb. S. 88.

23. Jan. (—). Miss. til Eske Brock til Estrup og Knud Brahe til Engelstholm, Embedsmænd paa Drotningborg og Byg-holm. Da Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, har begæret 4 Gaarde og nogle Bol i Volby By og Sogn i Giern Herred, 2 Gaarde, kaldede Tangelund¹, i Agd Sogn, 2 Gaarde, kaldede Helstrup og Giellundt², i Skød Sogn og 5 [eller 6 Gaarde i Ner³ By i Haurum Sogn i Hoelbierrig Herred til Mageskifte for 1 Enstedgaard, kaldet Olsgaard⁴, og 4 Gaarde og 1 Gaards Eje i Ols⁵ By i Hendsted Herred, 1 Gaard i Sønderup By og Sogn i Hornum Herred, 1 Gaard i Aalsroe i Sønder Herred, 1 Gaard i Gulef By og Sogn i Hoelbierrig Herred, 2 Gaarde i Vester Spaabeck i Om Sogn og 1

¹ Tungelund, Ajdt S., Hovlbjærg H. ² Gejlund, samme H. ³ Njær, samme H. ⁴ Ølsgaard, Hindsted H. ⁵ Øls, samme H.

Gaard, kaldet Klinke, i Hing Herred, 1 Bol, kaldet Rørkierdt¹, Ginderupgaard og 1 Gaard i Ginderup i Refs Herred i Thy og 1 Gaard, kaldet Faarup, i Sønder Herred paa Mors, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. R. 6, 416 b.

23. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Christen Munk til Giessinggaard paa Grund af sin Tjeneste mod Kongens Fader i sidste svenske Fejde og siden mod Kongen maa beholde det Kronens Gods, han nu har i Forlening, efter sine Forleningsbrevs Lydelse, saalænge han lever. J. R. 6, 417 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bragt i Erfaring, at Røgen Kirke i Giern Herred i Skanderborg Len skal være saa ganske bygfældig og forarmet, at den ikke uden Hjælp kan blive genopbygget, som det sig bør. Da Dallerup og Tulstrup Kirker i Giern Herred ere ved den Formue, at de uden Skade kunne komme Røgen Kirke til Hjælp, skal Laurits Ebbesen sørge for, at der af de to Kirkers Indkomst bliver erlagt 40 Dlr. til Hjælp til Røgen Kirkes Bygning og Forbedring. Han skal ogsaa paase, at Pengene blive anvendte til Nødtøft og ikke til Unytte. J. T. 5, 425.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Denne Brevviser, Kronens Tjener Terkild Eskildsen i Indsted, har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos Sognepræst i Borberg Hr. Mogens's Hustru, hvilke Penge hendes forrige Husbonde efter sin Haandskrifts Lydelse har været ham skyldig. Da han har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret uden vidtløftig Forhaling og Bekostning, skal Ulrik Sandberg ved lovlige Midler og uden vidtløftig Proces hjælpe ham til at faa det, som han er berettiget til, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. J. T. 5, 425 b.

24. Jan. (—). Miss. til Eske Brock om at lade Søfren Søfrensen i Vissing i Drotningborg Len være fri for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, han har lidt ved Ildebrand. Udt. i J. T. 5, 426.

— Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm, Axel Brahe

¹ Røjkær, Refs H.

til Elvid, Preben Gyldenstjerne til Vosborg og Eske Brock til Estrup, Embedsmænd paa Aalborghus, Dallum Kloster, Bøufing Slot og Drotningborg Slot, og Eyler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen. Der er Trætte mellem Niels Bild til Rafnholt paa egne og sit Broderbarns¹ Vegne, som han er Væрге for, paa den ene Side og Claus Podebusk til Krapperup paa egne og sin Moders² Vegne og Christoffer Rosenkrantz til Boller paa egne Vegne paa den anden Side angaaende Skifte og anden Rettighed, som har været uforklaret mellem Niels Bilds Moder³ og Morbroder⁴, idet Niels Bild formener, at der ikke er sket hans Moder Fyldest hverken for Oppebørsel i Jordegods, Købstadgods, Penge eller andet Løsøre efter Skiftébrevens og Registrenes Lydelse med Skove og andet, hvilken Trætte i langsommelig Tid har staaet saaledes hen. Da de stridende Parter nu have tiltaget dem til enten at afgøre Trætten i Mindelighed eller ved Dom, befales det dem at samles med det allerførste paa belejlig Tid og Sted, indstævne Parterne for sig, nøje undersøge Sagen og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre denne Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde hvad Lov og Ret er. K.

25. Jan. (Horsens). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Vandel, Ridefoged til Aalborghus, paa Kirkens Part af Korntienden af Sundtbye Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 2 Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 88.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Eskeldsen i Frøcke paa Kronens Part af Korntienden af Bur Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg, og af Nafver Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg i Afgift. Udt. i Tb. S. 88.

¹ Vibeke Prebensdatter Bild. ² Magdalene Sehested g. m. Movrids Podebusk. ³ Vibeke Podebusk g. m. Evert Bild. ⁴ Movrids Podebusk.

26. Jan. (Horsens). Miss. til Arild Hvitfeldt. Da Sigvordt Reinschatt paa Grund af de uskikkelige og tyranniske Bedrifter, han i langsommelig Tid har øvet og brugt her i Riget, af Kongen og Danmarks Riges Raad er dømt til at skulle have et evigt Fængsel, skal Arild Hvitfeldt lade ham indsætte paa Dragsholm Slot i Erik Munks Kammer og lade ham bevogte, saafremt han ikke selv vil staa Kongen til Rette, hvis han undviger. Med Hensyn til Sigvordt Reinschatts Underholdning skal han forholde sig med ham ligesom med den anden Fange. Sj. T. 20, 246 b¹.

— Miss. til Hans Lindenov. Paa hans Begæring om til Foraaret at maatte blive forløvet at rejse fra Bornholm i nogen Tid, da han paa Grund af Skrøbelighed maa rejse til et varmt Bad i Tyskland, tillades det ham nu til Sommer at begive sig paa denne Rejse, naar han selv synes, dog skal han drage alvorlig Omsorg for, at intet hans Bestilling vedkommende der paa Landet bliver forsømt i hans Fraværelse, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 342.

— Miss. til Hans Grabow om at blive liggende i Slotsloven paa Hammershus under Hans Lindenovs Fraværelse, flittigt paase, at intet bliver forsømt, og i alle Maader skikke sig, som en ærlig Mand bør. Udt. i Sk. T. 3, 342 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Lemvig. Kongen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden er tilfalden Peder Svendsen en Arv i Lemvig efter hans afdøde Forældre. Da Peder Svendsen nu er udenlands i lovlig Bestilling og ikke selv saa snart kan komme til Stede for at modtage Arven, skulle de straks i Overværelse af Peder Munk til Stabykiergaard lade alt det registrere, som saaledes er tilfaldet Peder Svendsen i Arv, siden holde Godset og Arven i god Forvaring hos sig, saa intet bortkommer, indtil Peder Svendsen selv eller hans Fuldmægtige med tilbørlig Fuldmagt komme til Stede for at modtage Arven. J. T. 5, 426.

— Miss. til Christian Hølek om at lade den Tiltale falde, som han kunde have til Hans Villandsen, Peder Hansen

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Bidrag til Eske Brocks Levnet II. 77 f. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. 2. R. II. 178 f.

og Niels Jepsen, Borgere i Ribe, for nogle danske i Lybæk prentede Bøger, som de havde i deres Værge, hvilket er imod Kongens Forordning¹. Udt. i J. T. 5, 426 b.

26. Jan. (Horsens). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Las Søfrensen i Sludstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Skierom Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug, 2¹/₂ Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 88.

27. Jan. (—). Miss. til Anders Dresselberg. Der er Strid mellem Hendrik Lykke til Ofvergaard, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, og nogle Bønder i Trestrup² og Skudderløse om nogle ny Indtægter, der efter Hendrik Lykkes Formening stride mod en for nogen Tid siden udgange gode Mænds Dom og Afsked. Da Vilhelm Dresselberg paa Kronens Vegne er den fornemste Lodsejer til de omstridte Ejendomme og har Bønderne i Forsvar, kan han ikke bekvemt baade haandhæve Bønderne som deres Befalingsmand, saa vidt det med Lov og Ret er muligt, og dømme paa deres Forseelse, om der er nogen, eller dømme mellem dem og Hendrik Lykke. Det befales ham derfor at overtage Vilhelm Dresselbergs Embede, medens den Sag bliver forhørt, indstævne Hendrik Lykke og Bønderne for sig, dømme dem endeligt imellem og give Dommen beskrevet. Sj. T. 20, 246 b.

— Miss. til Sigvord Beck, Rentemester, om at afkvitte alt det, som Ulrik Sandberg, Embedsmand paa Lundenes, der efter Kongens Ordre har ladet Skiern Bro istandsætte, nøjagtigt kan bevise at have anvendt paa Broen, i Ulrik Sandbergs Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 247.

— Aab. Brev om, at Jørgen Hansen i Ensløf, der har tilbudt at ville istandsætte og vedligeholde den bygfældige Bøst Bro i Drotningborg Len, hvis han maa oppebære en Del af det til Broen hørende Brokorn, og at ville svare Indfæstning deraf til Kronen, for Livstid maa oppebære det Brokorn og den Rente, som svares til Broen af Halvdelen af Hovelbjerg Herred; dog forbeholder Kongen sig, hvis han selv vil oppe-

¹ Forordningen af 2. Nov. 1607.

² Trestrup er formentlig en Fejlskrift for: Testrup.

bære Brokornet og holde Broen i Stand, frit at gøre det mod at tilbagebetale Jørgen Hansen den af ham udgivne Indfæstning. Han skal være forpligtet til straks at lade Broen istandsætte, ligesom Aabro nu er, og siden holde den i god Stand, saa der ingen Klager kommer fra de vejfarende. J. R. 6, 418.

27. Jan. (Horsens). Miss. til Caspar Markdanner. Hoslagt sendes en Supplikation, hvori denne Brevviser, Jens Mortensen i Koldinghus Len, har berettet, at han for nogen Tid siden for at faa sit Livs Underhold har opladt sit Gods og sin ganske Formue til sin Søn, og at Godset og Formuen siden er kommet til en tredje Mand, nemlig hans Sønnekones anden Mand, der, siden han er kommet ind i Boet, ganske har forstødt og udkastet Jens Mortensen i hans Alderdom og Skrøbelighed, for hvilken Uret han paa Landstinget er tilfunden til at staa Jens Mortensen til Rette. Caspar Markdanner skal hjælpe Jens Mortensen til Ret, saa hans Modpart snarest muligt bliver holdt til at efterkomme Landstingsdommen. J. T. 5, 426 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Da Kongen af hans Indberetning har set, at Pouel Saumandsens Gaard i Verrested i Bøgling Sogn i Skodborg Herred, Søfren Lauritsens Gaard i Vestendal i Faabjerg Sogn, Christen Nielsens Gaard i Dal i Rom Sogn og Svend Jensens Gaard i Lemb Sogn ere satte saa højt i Landgilde, at de inden kort Tid ville blive ubeboede og øde, har han bevilget, at Halvdelen af disse Gaardes Landgilde herefter maa afkortes, for at Gaardene kunne blive ved Magt. Predbiørn Gyldenstjerne skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 427.

— Gavebrev til Hr. Jørgen Jacobsen, Sognepræst i Kallundborg, og hans Arvinger paa den nederste Part af det gamle Taarn, som staar i hans Gaard sammesteds, 6 Al. højt, beregnet fra Jorden, med den Grund, hvorpaa Taarnet er bygget. Sj. R. 15, 226¹.

28. Jan. (—). Miss. til Sten Brahe. Kongen har tilladt Borgemestre og Raad i Kallundborg at lade det gamle Taarn, som staar i Sognepræsten Hr. Jørgen Jacobsens Gaard, nedbryde fra det øverste indtil 6 Al. over Jorden og

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 154.

siden anvende det til Byens eller anden deres Fornødenhed. Sten Brahe skal meddele Borgemestre og Raad dette og lade dem faa Taarnet. Sj. T. 20, 247 b.

28. Jan. (Horsøns). Miss. til Sigvord Beck, Rentemester, om at afkvitte Claus Daa til Raufnstrup, Befalingsmand paa Skivehus, i hans Regnskab hvad han efter nøjagtige Beviser maatte have anvendt paa Opførelsen af et 33 Bindinger langt Fæhus paa Ladegaarden ved Skivehus. Udt. i Sj. T. 20, 247 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Skoufby Herred om at lade deres Korn male paa Rugaards og Allemose Møller. F. T. 3, 263. (Tr.: CCD. III. 252).

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Hald Herred i Calløe Len maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. J. R. 6, 418 b.

— Aab. Brev om, at Sandemændene i Sønder, Mols, Lisbjerg og Nørre Herreder i Kalløe Len maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. Udt. i J. R. 6, 419.

— Aab. Brev om, at Jens Christensen, der er beskikket til at være Herredsfoged i Hald Herred under Kalløe Slot, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 419.

— Ligelydende Breve for Søfren Matsen i Stenbrad¹, Herredsfoged i Sønder Herred, Peder Andersen i Eggens, Herredsfoged i Mols Herred, Rasmus Andersen i Voer², Herredsfoged i Lisbjerg Herred, og Mikkell Søfrensen i Vegerslef, Herredsfoged i Nør Herred. Udt. J. R. 6, 419 b.

— Aab. Brev om, at Clemind Søfrensen, Borgemester i Vejle, der nu har afstaaet en ham tilhørende Selvejerbondegaard i Tarm i Nørre Herred i Lundenes Len, som aarlig skylder 3 Ørt. Byg, til Kronen, for Livstid kvit og frit maa bruge saa meget af Kronens Enge, kaldede Rodtskier Enge, ved Vejle,

¹ Formentlig Stabrand, Sønder H., Randers Amt. ² Vorre, Ø. Lisbjerg H.

som afdøde Hendrik Vind til Grundet og han selv indtil for kort Tid siden have haft i Fæste. J. R. 6, 419 b.

28. Jan. (Horsens). Miss. til Ulrik Sandberg. Da Clemend Søfrensen, Borgemeister i Vejle, har afstaaet en ham tilhørende Selvejerbondedegaard i Tarm i Nør Herred, der aarlig skylder 3 Ørt. Byg, med al dens Herlighed og rette Tilliggende til Kronen, skal Ulrik Sandberg snarest muligt give Clemend Søfrensen Tilhold om paa Herredstinget at give Kronen nøjagtigt Skøde paa Gaarden, siden lægge Gaarden under Slottet [Lundenæs], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 430.

— Oprejsningsbrev for Madts Nielsen, Borger i Skagen, der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for noget under Skagen strandet Vrag, som han beskyldes for at have været med til at forkomme. Han har nu stillet Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, paa Kronens Vegne tilfreds for sin Forseelse. J. R. 6, 420.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, foranlediget ved en Beretning fra Menigheden i Sæby om, at en stor Del af de bedste Huse i Byen er bleven fortæret af Ildebrand med deri værende Købmandsgods, Proviant og Husgeraad, og Anmodning om Fritagelse for kongelig og borgerlig Tynge i nogen Tid, bevilger, at de Indbyggere i Sæby, der have lidt nogen Skade ved Ildebranden, i de næste 3 Aar for deres Personer maa være fritagne for kongelig og borgerlig Tynge. J. R. 6, 420 b.

— Miss. til Jørgen Friis. Hr. Christen Simensen, Sognepræst til Understed og Karup Sogne, har berettet, at nogle gode Mænd for nogen Tid siden efter Kongens Faders Befaling have i en Afsigt og Dom bestemt, at en Hede, kaldet Store Hede, der ligger mellem Understed Præstegaard, som han bør i, og nogle af Adelens Gaarde, ved Navn Floholt¹, Store Kretterup og Lille Kretterup, herefter skal være og blive fri Fællig til Fædrift og anden Nødtørft til Understed Præstegaard og de nærmest liggende Adelens Gaarde, men ikke desto mindre have efter hans Beretning nogle af Lodsejerne understaaet sig til efterhaanden at indhævde noget af nævnte

¹ Fladholt, Dronninglund H.

Fællesejendom og sætte Bygninger og Huse derpaa til Skade for Præstegaarden. Jørgen Friis skal nøje og med største Flid lade Sagen undersøge og, hvis det viser sig, at noget af bemeldte Fællesejendom ulovligt er indhævdet af Lodsejerne eller andre eller at der er sat Bygninger derpaa, med Loven lade det igenkalde og lade dem tiltale og forfølge, som have gjort det. J. T. 5, 427 b.

28. Jan. (Horsens). Miss. til Christen Holck om at lade Søfren Simensen i Hiorti¹ i Melsom Herred i Hald Len, hvis Gaard er sat saa højt for Landgilde, at han ikke kan udrede den, være fri for de næste to Aars Landgilde, men siden oppebære sædvanlig Afgift af den i Overensstemmelse med Jordebogen. Udt. i J. T. 5, 428 b.

— Miss. til Peder Skram. Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Ide Munk, som han er Værge for, godvillig skal have eftergivet de 1000 Dlr., som Anders Skram til Deibierglund, hendes Stiffader og forrige Værge, efter en Forhandling skulde udlægge til hende for hendes Gods, som han tidligere har haft under Hænder, saa at han ikke ved Kønsed efter Kongens Dom skal indføre det, men at Peder Skram ikke formener trygt at kunne approbere og samtykke i nævnte Eftergivelse og Forhandling, medmindre det kan ske med Kongens Tilladelse og bekræftes med Kongens Avtoritet. Kongen samtykker i, at han lader de 1000 Dlr. falde og ikke herefter besværer Anders Skram for disse Penge, hvorfor Peder Skram og hans Arvinger ogsaa skulle holdes skadesløse, da Jomfru Ide Munks Bevilling ikke kan agtes ubillig eller ulovlig. J. T. 5, 428 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Kongen har for nogen Tid siden bragt i Erfaring, at Otte Kaas til Søgaard's Hustru² har understaaet sig til at tillukke Kirkedøren for hendes Sognepræst, saa at Sognepræsten ikke har kunnet gøre tilbørlig Tjeneste, og Predbiørn Gyldenstjerne har for kort Tid siden³ faaet kgl. Befaling til at tiltale hende for denne Forseelse. Da Kongen nu paa Godtfolks Forbøn for denne Gang har eftergivet hende hendes Forseelse paa den Betingelse, at

¹ Hjorthede, Middelsom H.

² Regitse Vesteni.

³ 28. Okt. 1608.

hendes Husbonde skal betale 100 Dlr. til den nærmeste Skole, skal Predbiørn Gyldenstjerne ved første Lejlighed kræve de 100 Dlr. af Otte Kaas, give dem til Skolen i Ringkøbing og sætte dem paa Rente hos sikre Folk, saa Skolen aarlig til en bestemt Tid uden lang Eftermaning kan faa sin Rente. J. T. 5, 429.

28. Jan. (Horsens). Miss. til Claus Dyre og afdøde Albret Skeels Arvinger. Kongen har bragt i Erfaring, at deres afdøde Fader Albret Skeel er bleven Sielle¹ og Torum Kirker i Skivehus Len en Sum Penge skyldig, som i lang Tid har staaet ubetalt hos ham. For at Kirkerne uden Vidtløftighed og stor Bekostning kunne komme til deres Betaling, skulle de, førend de begynde paa Skiftet efter deres Fader, betale Lensmanden paa Skivehus paa Kirkernes Vegne, saa det i alle Maader kan være Kirkerne, der i saa rum en Tid have mistet deres Indkomst, uden Skade. J. T. 5, 429.

— Miss. til Jørgen Skeel. Indvaanerne i Æbeltoft have anmodet om, at de efterhaanden maa faa noget af den udenfor Byen liggende Biørnkiers Skov til deres Ildebrændsel og til deres Skibsbroes Forbedring. Kongen har tilladt dette, men Jørgen Skeel skal tage en rimelig Betaling af dem for det Tømmer og den Skov, de faa, og lade sine Fuldmægtige udvise dem, hvad de skulle have, saa det kan ske med mindst mulig Skade for Skoven, og saa der ikke bliver udvist andet end fornede Træer og Vindfælder. J. T. 5, 429 b.

— Miss til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at Kronens Tjenere paa Hiernø² under Bygholm Slot aarlig maa faa nødtørftigt Bygningstømmer og Ildebrændsel i Kronens Skove i Aakier Len for en rimelig Betaling, skal han udvise nævnte Bønder saadant til Nødtørft af Vindfælder og fornede Træer. Pengene, han faar ind derfor, skal han føre til Indtægt i Regnskabet. J. T. 5, 430 b.

30. Jan. (Skanderborg). Miss. til Eske Bilde om at lægge 1 Gaard i Siørbye³ i Giøng Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christopher Gersdorff til Sæbyegaard, under Hel-

¹ Selde, Nørre H., Salling. ² Hjarnø, Bjærge H., Jylland. ³ Sørby, Gyngø H.

singborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 342 b.

1. Febr. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte mellem alle Vilhelm Hendriksens Arvinger, og at Sagen paa Grund af adskillige uendelige Domme og Opsættelser er kommen i Vidtløftighed. For at Arvingerne en Gang for alle og uden større vidtløftig Rettergang kunne blive skilte ad, skulle Borgemestre og Raad uden lang Forhaling ved første Lejlighed indstævne alle Arvingerne i Rette for sig, overveje og undersøge Sagen grundigt og siden enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Haand og Segl, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. Sj. T. 20, 248.

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup om at indtage Friderik Jørgensen blandt de 100 Studenter i Kommunitetet i København, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 248 b.

— Miss. til Arild Hvitfeldt. Da han paa Grund af Alder og Skrøbelighed har anmodet om at maatte blive fritaget for Rigens Kanslers Bestilling, som han en rum Tid har betjent, bevilger Kongen, at han til førstkommende 1. Maj maa blive fritaget for Bestillingen; han skal indrette sig paa, at han til den Tid kan levere Rigens Segl, Lenet og hvad dertil hører til den af Kongens Raader og gode Mænd, som Kongen forordner til at overtage Bestillingen og Lenet. Sj. T. 20, 248 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup og Corfidts Ulfeldt til Bavelse, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Rugaard. Da Marcor Bilde til Hvidkield har begæret en Gaard i Huidstrop¹, 2 Gaarde i Gunnerstrop og 1 Gaard i Ollerup i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Vester Helsing, 1 Gaard i Skaarop og 1 Gaard i Holmedrup af hans Arvegods, hvorom han selv skal give dem nærmere Underretning, skulle de med det første besigte alt Mageskiftet, ligge og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 264.

— Miss. til Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørre-

¹ Fejlskrift for: Hundstrup, Salling H.

jylland, og Claus Dyre til Linderumgaard. Da der er nogen Trætte mellem Starupgaards og Ørslef Klosters Grund og de Breve, hvormed Ørslef Klosters Ejendom skal forsvares, findes indlagte og forseglede i Viborg Kapitel, har Hans Lindenov til Ørslef begæret, at disse Breve maa tilstilles ham. Det befales dem i den Anledning ved første Lejlighed at begive sig til Kapitlet, udtage de Breve, der angaa ovennævnte Ejendom, og siden enten tilstille Hans Lindenov Brevene selv mod en nøjagtig Reversal under hans Haand og Segl eller give ham rigtige Vidisser deraf under nogle gode Mænd af Kapitlets Haand og Segl. J. T. 5, 430 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

1. Febr. (Skanderborg). Miss. til Johan Rud til Møgelkier og Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmænd paa Ørum Slot og Lund Gaard paa Mors. Da Henning Bilde til Vreløf har begæret 1 Kronens Gaard paa Ballerumb i Tved Sogn i Hellerslef Herred i Bøgling Len til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Løftig, i Tellested Sogn i Hundborg Herred, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 431.

— Miss. til Benedix Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at der er stor Vidtløftighed og Trætte mellem ham og andre af afdøde Albret Skeels Arvinger, hvilken Proces mellem ham og Albret Skeel før Albret Skeels Død er gjort anhängig i Rigens Ret. Da de andre Arvinger nu ere til Sinds paany at ville procedere i Sagen mod ham ind for Rigens Kansler, men ere bange for, at han, der ikke er vederhæftig og desuden skal være ganske tilgenegen til at afhænde det af sin Hustrus¹ Gods, som han allerede har eller herefter kan faa under sine Hænder, skal understaa sig til at afhænde, hvad der nu arvelig kan tilfalde hans Hustru efter hendes afdøde Fader, førend de kunne komme til Udfør og endelig Ende med Processen, hvilket i Længden vil være til allerstørste Skade og Udlæg for dem, forbydes det ham herved paa det strengeste ved Pant, Køb eller paa anden Maade at afhænde noget af sin Hustrus Gods, lidet eller meget, førend den Proces, de nu agte at foretage mod ham, bliver udført til Doms og Rigens Ret, da

¹ Karen Albrektsdatter Skeel.

han selv ikke er saa vederhæftig, at han maa eller kan afhænde sin Hustrus Gods. Understaar han sig til at handle herimod eller giver han for sin Person Aarsag til Vidtløftighed mellem dem, vil Kongen se sig foraarsaget til at foretage de Midler mod ham, hvorved de andre Arvinger billigvis kunne hjælpes til Ret. J. T. 5, 431 b.

1. Febr. (Skanderborg). Miss. til Kield Brockenhuus. Da Albret Skeel er død og han efter Loven er den rette Lavværge for den efterladte Datter, Jomfru Kirsten Skeel, paabydes det herved ham at antage sig Værgemaalet for Jomfru Kirsten Skeel og med klar Registrering i Overværelse af nogle gode Mænd og nærmeste Slægt og Venner overtage alt hvad der med Rette er tilfalden hende efter hendes Fader. Han skal paase, at hun ikke kommer til kort, og ved al forefaldende Lejlighed forsvare hende og hendes Gods og ramme hendes Tarv. J. T. 5, 432 b.

— Miss. til Albret Skeel om uden al Forsømmelse og med største Vindskibelighed at beflitte sig paa at anholde Anders Pedersen i Kiergaard, Herredsskriver i Høfvits Herred, der bor ved Christopher Rosenkrantz's Gaard Koxbøl, sende ham fængslet til Skanderborg med det allerførste og nøje paase, at han ikke undviger, da han i saa Fald selv vil komme til at staa til Rette derfor. J. T. 5, 433.

2. Febr. (—). Miss. til alle Kirkeværgerne for de til Assens Provsti hørende Kirker i Vendts og Bog Herreder. Det paabydes dem strengeligen, at de, saasnart Provstiets Kirkers Regnskaber ere hørte, skulle levere de Penge fra sig, som de maatte være blevne Kirkerne skyldige og endnu maatte have i Behold hos sig, saa Jørgen Brockenhuus til Vollersløf, Provst i Assens Provsti, siden kan sørge for, at Kirkernes Penge blive satte paa Rente til Bedste for Kirkerne enten hos dem af Kirkeværgerne selv, som ere vederhæftige og kunne stille nøjagtige Forlovere, eller hos andre sikre Folk, saa Kirkerne deraf kunne have deres visse Fordel og Genant. Hvis nogle af dem vise sig forsømmelige, ville de blive straffede tilbørligt. F. T. 3, 266.

— Miss. til Johan Rud. Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, har berettet, at hans

Moder¹, der har Livsbrev paa Tienden af Bestedt Sogn i Hassing Herred i Johan Ruds Len [Ørum], er villig til at overlade Tienden til ham, hvis han da kan faa den i Fæste, da hans Gaard ligger der i Sognet, saa Tienden ligger meget belejligere for ham end for hende, ligesom det ogsaa vil være til mindre Besvær for Bønderne at levere Tienden til ham end til hende, der bor langt borte. Det befales ham af disse Grunde at bortfæste Tienden til Jacob Lykke og, naar det er sket, indsende Kongens Faders Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Lykkes Moder paa Bestedt Tiende til Kancelliet. F. T. 3, 267.

2. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har indberettet, at Kronens Mølle ved Hagenskouf Slot skal være sat for saa høj en aarlig Afgift, at hverken den nuværende Fæster af Møllen eller nogen anden herefter kan svare denne eller blive ved med at besidde Møllen, medmindre Kongen vil bevilge noget Afslag i Landgilde. Endvidere har han foreslaaet nogle Midler, hvorved en Del af Mølleskylden kan blive afkortet og Kronen igen faa nogen Erstatning derfor ved at forhøje den aarlige Afgift af de to Møller ved Assens noget, da disse for kort Tid siden ere blevne genopbyggede fra ny af og have faaet en Kværn mere end tidligere. For at Vandmøllen ved Hagenskouf Slot kan blive ved Magt, bevilger Kongen, at den aarlige Afgift af den herefter maa nedsættes med 1½ Læst Mel, og at hver af de to Møller ved Assens maa faa en Forhøjelse af den aarlige Afgift paa 3 Pd. Mel; den resterende Læst Mel vil Kongen helt eftergive. Jacob Ulfeldt skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. F. T. 3, 268.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser Jørgen Wernicke, der efter den forrige Apotheker i Viborgs Opgivelse af Apotheket har tilbudt paa egen Bekostning at ville anrette et Apothek i Viborg, saafremt det maa ske med kongelig Bevilling, paa egen Bekostning maa anrette og holde et Apothek i Viborg til Gavn og Bedste for Undersaatterne deromkring. Han skal være forpligtet til altid at holde gode, friske og ustraffelige Varer og saadanne Materialia, Urter, Speceri og andet, som bør findes ved et velordnet Apothek, i Forraad og sælge dem til en

¹ Karen Mogensdatter Gyldenstjerne.

rimelig Pris, saa ingen med Billighed skal kunne beklage sig derover. Da der hertil, særlig i Begyndelsen, behøves et stort Forlag, har Kongen, for at Apotheket bedre kan faa Fremgang og blive holdt ved Magt, bevilget, at Jørgen Wernicke indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Farsøe Sogn i Gislund Herred, kvit og frit, og være fri for al kongelig og borgerlig Tynge, og at ingen anden uden Kongens Tilladelse maa holde noget Apothek i Viborg eller sælge saadanne Materialia, som bør findes paa et Apothek, saafremt han ikke vil have forbrudt de Urter og Materialia, han har med at fare. J. R. 6, 421.

2. Febr. (Skanderborg). Livsbrev for Staffen Nielsen, Borger i Horsens, der nu har afstaaet en Selvejrbondegaard i Gangstedt By og Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, der arveligen er tilfalden hans Hustru efter hendes Forældre og skylder i aarlig Bondeskyld 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre, til Kronen, paa 1 Gaard i Sønder Aldom i Hatting Herred i Bygholms Len, som han selv har Bondeejendommen i, og et Stykke særdeles Engjord, kaldet Munkemølle, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. J. R. 6, 422.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Staffen Nielsen, Borger i Horsens, har afstaaet en ham tilhørende Selvejrbondegaard i Gongstedt By og Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, der aarlig skylder 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre, og en til Gaarden hørende Bolsjord, der aarlig skylder 1 Ørt. Byg, med al Herlighed og rette Tilliggende til Kronen, skal han ved første Lejlighed tilholde Staffen Nielsen til paa Herredstinget at give Kronen nøjagtigt Skøde paa Gaarden, lægge den under Slottet, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 433.

— Aab. Brev om, at Las Nielsen i Ørskouf, der er beskikket til Delefoged i Vord Herred i Skanderborg Len, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde af den Gaard, han bor i, saalænge han er i Delefogeds Bestilling. J. R. 6, 423.

— Aab. Brev om, at Christen Atsersen, Foged i Ring Kloster, indtil videre maa være fri for Landgilde, Ægt, Ar-

bejde og al anden Tynge af den Gaard i Hiordbjerg¹, som han bor i. Udt. i J. R. 6, 423.

2. Febr. (Skanderborg). Miss. til Ofve Ugerup til Ofvisholm, Eske Bilde til Valden, Embedsmand paa Helsingborg, Tage Krabbe til Jordberg, Embedsmand i Øfvits Kloster, og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup. Der er Strid mellem Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, paa den ene og hendes Medarvinger, Ifver Mund til Merringgaard, Niels Mund til N. paa egne og sine Søstres Jomfruerne Ane og Cissel Munds Vegne, som han er Værge for, Christen Harboe til Holriis og Ernst Diede til Mølgaard paa deres Hustruers² Vegne, Christen Mund og Fru Boel Mund til Raadved paa egne Vegne paa den anden Side angaaende nogle Besværinger, som endnu findes mellem dem med Hensyn til Skiftet efter Peder Mund, hvilke Besværinger ikke ere blevne afhandlede, da de sidste Gang vare forsamlede. Da Fru Vivikke Griis nu har bevist, at hun paany har tilbudt dem en kongelig Befaling angaaende disse Besværinger, hvilken de dog ikke have villet endelig bevilge, idet den ene har undskyldt sig med at ville raadføre sig med den anden, og saaledes holdt hende hen fra Tid til anden, har hun været forarsaget til at udtage denne Befaling alene og tiltaget dem til enten at afgøre Trætten i Mindelighed eller ved Dom. Det befales dem i den Anledning saa snart som muligt at begive sig til Sandbygaard, indstævne Parterne i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten forlige dem om alle opstaaede eller herefter opstaaende Stridigheder, som ikke allerede ere afhandlede, om Gældssager, Arvegods, Købegods, Gavegods, Pantegods, Løsøre, Skadegæld, Skifte og Deling af det, løst og fast, som endnu er uskiftet mellem dem oppe i Skaane, og andet, eller dømme dem imellem. Da Niels Munds forrige Fuldmægtig ved Skiftet Jørgen Nielsen i sit Svar paa den tilbudte Befaling har undslaaet sig for at bevilge denne Befaling, blandt andet fordi den af de tidligere tiltagne gode Mænd mellem Arvingerne afsagte Dom ikke er bleven efterkommet, skulle de ogsaa dømme om, hvilke

¹ Jordbjærg, Vor H. ² Birgitte Sørensdatter Mund g. m. Kristen Harbou; Karen Sørensdatter Mund g. m. Ernst Diede.

af Parterne der have siddet den afsagte Dom overhørig og ere Skyld i, at Skiftet paa Sandbygaard ikke tidligere er blevet efterkommet, og hvem der bør lide derfor, saafremt de ikke kunne forenes. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre denne Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. K.

2. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck til Søegaard, Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer, Hans Lange til Breining og Holgier Rosenkrantz til Rosenholm. Der er Trætte mellem Carsten Rosenkrantz til Kogsbøl og hans Broder Christoffer Rosenkrantz til Høgsbro i Anledning af, at Christoffer Rosenkrantz for nogen Tid siden har gjort sig et Ærinde til Carsten Rosenkrantz, som om han til Bedste for denne vilde sælge Kogsbøl til Hertug Hans af Sønderborg, Kongens Farbroder, hvis Carsten Rosenkrantz vilde betro ham dertil. Efter dette Tilbud har Carsten Rosenkrantz givet Christoffer Rosenkrantz Fuldmagt til at sælge Godset og tilstillet ham en af ham selv underskrevet Jordebog. Godset er blevet takseret til 38000 Dlr., for hvilken Sum Carsten Rosenkrantz vilde afhænde det. Skønt Christoffer Rosenkrantz ikke har efterkommet den af ham lovede og ham tilbetroede Forhandling, har han ikke desto mindre forholdt sin Broder den nævnte Jordebog og Fuldmagt tillige med flere Breve, til stor Skade for denne, uden at han dog saa selv har villet blive ved samme Gods og Køb. Ligeledes forholder han sin Broder og dennes Medarvinger den Arv, som er tilfalden dem efter deres afdøde Broder. Endvidere tilholder Christoffer Rosenkrantz under Jordebogens Tilvældelse sig andre deres Panter og Løjligheder, skønt Jordebogen kun er blevet hjemlet og betroet ham for det ovennævnte Salgs Skyld. Yderligere driver han paa at ville lade sig indføre i Kogsbøl Gaard og Gods efter Jordebogen i Henhold til en Optegnelse, som han har fremvist for gode Mænd, og som skal lyde paa 39000 Dalers Udlæg, som han skulde have gjort for sin Broder, men de gode Mænd have dog ikke indført ham i Godset for den Sum, men kun indført ham deri for hans visse Pant efter Pantebrevets Ly-

delse med Overlevering af Husnøglen. Christoffer Rosenkrantz har dog ikke villet levere de Breve fra sig, som hans Broder har betalt, men tilholder sig uanset disse uden lovlig Adkomst Kogsbøl Gaard og Gods og formener at have betalt Gaarden og Godset med og ved sit ovennævnte ubillige Regnskab, medens Carsten Rosenkrantz formener, at Christoffer Rosenkrantz med nøjagtige Pantebreve, Beviser og rigtige Registre bør bevise, hvad Carsten Rosenkrantz med Rette er ham pligtig. Da Carsten Rosenkrantz nu har bevist, at han lovligt har tilbudt sin Broder en kongelig Befaling, men at denne ikke har bevilget den, har han set sig forarsaget til alene at begære en saadan Befaling og har betroet dem til enten at afgøre Sagen i Mindelighed eller ved Dom. Det befales dem i den Anledning, at de skulle samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem. De skulle give deres Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel udføre Befalingen. Det befales de stridende Parter at give Møde, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. K.

2. Febr. (Skanderborg). Kreditiv for Axel Brahe til Elvid og Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Embedsmænd paa Dalum Kloster og Nyborg Slot, til Hertug Hans af Sønderborg med mundtligt Hverv. Hertugen bedes selv modtage dem i Avdiens og i alt hvad de foredrage og forhandle med ham have dem betroet i alle Maader. F. T. 3, 269.

3. Febr. (—) Miss. til Axel Brahe og Jacob Rosenkrantz. Hertug Hans af Sønderborgs Officerer og Befalingsmænd paa Als og Ærø have til forskellige Tider forlystet sig med at indtrænge sig i den gejstlige Jurisdiktion sammesteds baade med Kirkernes Indkomst og i andre Maader, skønt den hører umiddelbart ind under Kronen og Fyens Stift. Da Kongen som kristen Øvrighed i Tide bør have Indseende hermed, for at ikke Kirkerne i Længden skulle komme i Skade og for at der ikke skal ske noget, som siden kan blive præjudicerligt for Kongen og Riget, skulle de med det allerførste begive sig til

Hertug Hans i Sønderborg eller hvor han ellers er at træffe, og efter Overlevering af medfølgende Kreditiv foredrage for Hertugen, at der er forebragt Kongen forskellige Besværinger angaaende den gejstlige Jurisdiktion paa Als og Ærø, idet dels Hertugens Officerer og Befalingsmænd foretage sig forskellige Ting mod den mellem Hertugen og Riget gjorde Afsked om Jurisdiktionen, dels Hertugen selv og hans Undersaatter skyldte Kirkerne Penge, som trods lang Anfordring endnu ikke ere blevne betalte, til stor Skade for Kirkerne, foruden andre Besværinger om Kirkernes Bygning og andet, hvorom de kunne erfare de nærmere Omstændigheder af de Dokumenter, der ere medgivne dem, og som de maa bruge som Instruktion. De skulle anmode Hertugen om i Tide og uden videre Protestation og Forhaling at afskaffe disse Besværinger. Saafremt de mærke, at Hertugen ikke er til Sinds at gøre det, men kun søger Udsættelse og at afvise dem denne Gang, hvad Kongen dog ikke vil formode, skulle de udførligere lade sig forlyde med til Hertugen, at Kongen saa vil se sig forarsaget til at gribe til Midler, der kunne forhindre, at Rigets Højhed bliver derogeret. De skulle have Fuldmagt til at handle efter deres begavede Forstand og Beskedenhed, dog saaledes at de i alt have Kongens og Kronens Højhed, Jurisdiktion og Rettighed i tilbørlig Agt og ramme Kirkernes Gavn, som det sig bør. Efter deres Hjemkomst skulle de indgive skriftlig udførlig Relation til Kongen om alt. F. T. 3, 270.

3. Febr. (Skanderborg). Mandat om Møntens Forandring. Sj. T. 20, 248 b. (Tr.: CCD. III. 252 f.).

— Miss. til Lensmændene om at lade det aabne Mandat om Møntens Forandring forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa alle, baade indlændiske og udlændiske, kunne kunne vide at rette sig derefter. Orig. til Korfits Ulfeldt, Embedsmand paa Rugaard. Orig. til Joakim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, i Landsark. i Kbhvn.

— Mandat over Danmark og Norge om, at alle, som passere gennem Bæltet, skulle anmelde det Gods, som de medføre, for Tolderen i Nyborg. Sj. T. 20, 249 b. Orig. (til Helsingør) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. III. 254.).

3. Febr. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne¹ i Danmark og Norge om at lade det aabne Mandat angaaende Sejladsen gennem Bæltet forkynde i deres By og foreholde Indbyggerne, at de skulle rette sig derefter. Sj. T. 20, 250. Origg. (til Helsingør og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (dat. 4. Febr. til Varde) i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et Mageskifte, som Rubeck Pors til Ellingsiø, Landsdommer paa Langeland, med Kongens tidligere givne Samtykke har sluttet med nogle jordegne Bønder i Henningtved og Hagenbye, nemlig Rasmus Jørgensen, Mogens Andersen, Laurits Bonde, Oluf Pedersen, Laurids Godtfridsen, Peder Godtfridsen, Peder Brun, Hans Jørgensen og Laurits Madtsen, om nogen dem tilhørende Ejendom. Kongens Befalingsmand paa Trankierdt har tidligere faaet Paalæg om at paase, at der skete baade Rubeck Pors og Bønderne Skel og Fyldest, og Mageskiftet er nu bragt til Afslutning efter Bøndernes egen Begæring og Tilladelse, saaledes som de i Kancelliet indlagte Tingsvidner og Fortegnelser udvise. Sm. R. 5, 37 b².

— Aab. Brev, hvorved Kongen, da Christopher Holgersen i Nimb har forpligtet sig til at holde de to Handsted Broer, den ene i Handsted By og den anden mellem Handsted By og Horsens, vedlige med Brofjæle, Pæle, Sten og andet Tilbehør, saafremt han derfor maa oppebære det Brokorn, som plejer at svares til Broernes Vedligeholdelse af Vord og Hats Herreder, men en Tid lang har været oppebaaret til Skanderborg Slot, alvorligt paabyder alle de Indbyggere, der pleje at udgive Brokorn, at yde dette i rette Tid til Christopher Holgersen i hans Hus, saafremt de ikke ville tiltales og straffes for Ulydighed. J. R. 6, 423 b.

— Kvittans til Laurits Kruse til Svenstrup paa 2200 Rdrl. af hans Restance af Bergenhus Len. Udt. i J. R. 6, 424.

— Miss. til Eske Brock. Hoslagt sendes ham en Supplika-

¹ De opregnes alle.
B[ørgesen] Skrift.

² Udenfor er skrevet: Palle Rosenkr[antz]

tion fra disse Brevvisere, der tjene til Hospitalet i Randers, hvori de klage over Hospitalsforstanderen Niels Jacobsen, med Ordre til snarest muligt at undersøge Klagerne og indsende sin Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og kan give Klagerne Svar. J. T. 5, 433 b.

3. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck. Kirkeværgerne i Hvidbiørg Sogn paa Mors have berettet, at Christian Krag til Glumstrup og Erik Kaas til Hvidbiørggaard for nogen Tid siden have lagt $1\frac{1}{2}$ Bondegaard i Sognet, den ene i Glumstrup By og den anden i Vester Hvidbiørg, ind under deres Sædegaarde. Da der af disse $1\frac{1}{2}$ Gaard efter Tingsvidners Lydelse hidtil har været svaret $2\frac{1}{2}$ Td. Byg i Tiende til Kronen, have de nu begæret, at disse $2\frac{1}{2}$ Td. Byg maa blive afkortet i deres Afgift af Kronens Part af Tienden, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Christian Holck skal afkorte de $2\frac{1}{2}$ Td. Byg i Afgiften, og det skal senere blive godtgjort ham i hans Regnskab. J. T. 5, 434.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mette Lauridtsdatter i Bladborg¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Rakkebye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 88 b.

4. Febr. (—). Miss. til Knud Brahe til Engelsthalm og Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmænd paa Bygholm og Skanderborg Slotte. Da Fru Birgitte Rosenkrantz, Claus Glambeks Enke, har begæret 3 selvegne Bøndergaarde, den ene i Seredsløf By og de to andre i Blølle By med et dertil hørende Bol, og 1 Kirkegaard i Taalstrup By og Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Nørsløf i Hats Herred, 2 halve Gaarde i Saaby i Vor Herred og 2 Gaarde i Fiøfling Sogn og By i Tørsting Herred, skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 434 b.

— Mageskifte mellem Christopher Gersdorff til Sæbygaard og Kronen. J. R. 6, 424. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frandts Rantzau om at lægge Fruergaard

¹ Blaabjerggaard, Sønder H., Mors.

og 1 Gaard i Vradts Herred, 1 Gaard i Hvilum¹ og 1 Gaard i Breil ligeledes i Vradts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christopher Gersdorff til Søebygaard, ind under Silkeborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 435 b.

5. Febr. (Skanderborg). Miss. til Caspar Miltitz, Hopmand paa Kronborg, om at antage Niels Juel blandt Adelsburserne paa Kronborg og give ham samme Løn som de andre Adelsbursere, der tjene paa Befæstningen. Udt. i Sj. T. 20, 251.

— Mageskifte mellem Otte Lindenov til Borrebye og Kronen paa Aarhus Hospitals Vegne. Sk. R. 3, 296. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Hendrik Meir, Birkefoged i Tvilum Birk i Silkeborg Len, maa være fri for at svare Landgilde af den Vaaning i Gierne Sogn, som han har i Fæste, saalænge han er Birkefoged. Udt. i J. R. 6, 427 b.

7. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Jul til Aabierg paa Kronens Part af Korntienden af Vedersøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4¹/₂ Ørt. Rug og 4¹/₂ Ørt. Byg i Afgift. Udt. i Tb. S. 88 b.

8. Febr. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Han har forespurgt, hvorledes han fremdeles skal procedere med Sagen mod Christopher Galde til Nygaard, fordi denne for nogen rum Tid siden har overfaldet og forurettet en Præst og gjort sig skyldig i anden Modvillighed og Overlast mod Friderik Paselick til Rønnebeksholm. Da Kongen erfarer, at Sagen med Præsten er eftergivet af Kongens Fader, skal Hendrik Lykke lade Christopher Galde være fri for Forfølgning og Tiltale for den Sag og foreholde ham, at han maa afholde sig fra al Modvillighed mod Friderik Paselick, saafremt Kongen ikke skal tiltænke tilbørlige Midler dertil. Christopher Galdes Moders² Skytte, som Hendrik Lykke for nogen Tid siden har ladet fængsle paa Slottet for hans utilbørlige Optræden mod Friderik Paselick, hvem han har undsaet og truet, skal Hendrik Lykke lade til-

¹ Hvilundgaard, Vradts H.

² Vibeke Beck, Tønne Galdes.

tale og forfølge med Retten og indsende de Domme, der maatte blive afsagte over ham, til Kancelliet. Sj. T. 20, 251 b.

10. Febr. (Præstholm). Miss. til Laurits Ebbesen om at afkorte Hans Olufsen i Halling 1 Fjerd. Smør i dette Aars Landgilde paa Grund af den Skade, Hans Olufsen har faaet i sine Ben; det skal siden blive godtgjort ham i hans Regnskab. Udt. i J. T. 5, 435 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Randers om at indtage Maren Staffensdatter, født i Raarup Sogn i Bierre Herred i Biugholm Len, der er blind, i Hospitalet i Randers, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 5, 436.

— Miss. til Jørgen Knudsen, Hospitalsforstander i Aarhus, om at indtage Rasmus Rasmussen Jul, født i Giessing i Skanderup Birk, der er værkbruden, i Aarhus Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 5, 436.

— Miss. til Carl Bryske. Kongens Kammertjener Villum Dop har berettet, at Kronens Tjenere i Stadtsgaard under Gaarden bruge nogle Agre, der høre til St. Laurentii Alter eller Vikarie, som han er forlenet med. Skønt dette kan bevises baade med Kapitlets Jordebog, Sandemændsbreve og andre Dokumenter, gøres der ham dog Hinder paa den Afgift, der aarlig burde svares til ham af nævnte Agre og Særejendom. Da han nu har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, skal Carl Bryske hos de Godtfolk i Aarhus Kapitel lade undersøge, hvad Adkomst de have til at tilholde sig disse Agre til St. Laurentii Alter, og, hvis det viser sig, at de have Ret dertil, uhindret lade Villum Dop faa den Afgift, der plejer at svares af Agrene, med tilhørende Rettighed. J. T. 5, 436.

12. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Pouel Andersen i Truist, Delefoged i Tvillum Birk i Silkeborg Len, maa være fri for at svare Landgilde af den Kronens Gaard, han bor i, saalænge han er Delefoged. Udt. i J. R. 6, 427 b.

14. Febr. (Dronningborg). Miss. til Sigvort Grubbe om at give Kronens Bønder i Liunidts Herred Ordre til hver at køre 1 Læs Bøgekløvning for Eske Bilde til Ellinge fra Hickebjerg Skove til hans Gaard Kandersøe¹. Udt. i Sk. T. 3, 343.

¹ Kadesjö, Ljunits H.

14. Febr. (Dronningborg). Aab. Brev om, at Jens Ibsen i Raunholt, forhen Herredsfoged i Ning Herred i Aarhusgaards Len, der paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed er bleven forløvet fra Bestillingen, formedelst den Besværing, han har udstaaet i denne, for Livstid maa være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i. J. R. 6, 427 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade undersøge, hvilke Mangler der findes paa Træværket i Gibling Mølle i Aakier Len, lade disse istandsætte med den mindst mulige Bekostning og Skade for Skoven og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 436 b.

15. Febr. (—). Miss. til Eske Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at de Kronens Bønder i Helsingborg Len, som andre have i Forsvar, trykke sig ved at fremføre Tømmer eller andet saadant, naar de efter Kongens Ordre af ham blive tilsagte dertil, hvilket særlig skyldes, at deres Herskab ikke lader dem straffe tilbørligt for deres Forseelse. Der gives ham i den Anledning Fuldmagt til, naar Kronens Bønder i hans Len gøre sig skyldige i saadan Forseelse, da, uanset hvem der har dem i Forsvar, at lade dem tiltale med Retten, indkræve Bøderne af dem og føre dem til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 3, 343.

— Miss. til Eske Brock. Da denne Brevviser Laurits Pedersen Hvid, Borger i Randers, har tilbudt at ville afhænde til Kronen 1 Selvejerbondegaard i Terp i Kousted Sogn i Nørhald Herred, der i Bondeskyld aarlig skylder 1 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg, 2¹/₂ Ørt. Havre og af 1 Gadehus 2 Mark og til Kronen aarlig svarer 1 Fjerd. Smør, 1¹/₂ Ørt. Byg, 1 Svin og 8 Sk. Gæsteri, har Kongen bevilget, at der maa gives ham 350 Dlr. for nævnte Bondegaard. Eske Brock skal paa Kronens Vegne betale Laurits Pedersen disse Penge, tage nøjagtigt Skøde af ham paa Tinge paa Gaarden og lade denne indskrive i Slottets Jordebog. J. T. 5, 436 b.

— Aab. Brev om, at Mikkell Lauritsen i Hafrum, der har tilskødet Kronen Bondeejendommen i sin Gaard sammesteds, for sin og sin Hustrus Livstid maa være fritaget for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde og anden Tyngelse af denne Gaard. J. R. 6, 428.

15. Febr. (Dronningborg). Miss. til Eske Brock. Da Mikkel Lauritsen i Haurom har tilbudt at ville tilskøde Kronen Bondeejendommen i den Gaard, han bor i, mod at han og hans Hustru for Livstid fritages for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af Gaarden, skal Eske Brock paa Kongens Vegne ved første Lejlighed paa Ting tage nøjagtigt Skøde af ham paa Gaarden, indskrive denne i Jordebogen og derefter levere Mikkel Lauritsen hoslagte Frihedsbrev. J. T. 5, 437.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Niels Læsø, Borger i Aarhus, har at besvære sig over sin Røder, deres Medborger. De skulle ved første Lejlighed kalde begge Parter i Rette for sig og, efter at have forhørt Sagen paa begge Sider, skille dem ad ved en endelig Dom, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. J. T. 5, 437. Orig.¹ i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Eske Brock. Kronens Bønder i Øster Velling i Drotningborg Len have klaget over, at de have lidt stor Skade paa deres Enge af Møllestøvningen for Drotningborg Slot, og i den Anledning anmodet Kongen om i Betragtning af deres arme Vilkaar at eftergive dem noget af deres Smørlandgilde. Kongen har bevilget, at der maa eftergives dem alle tilsammen 1 Td. Smør, hvorefter Eske Brock skal lade Jordebogen forandre. J. T. 5, 437 b.

— Miss. til Eske Brock. Borgemestre og Raad i Randers have berettet, at de i sidste svenske Fejde af deres By have forstrakt Kongens Fader med en anseelig Sum Penge, og nu tilbudt, at de ville levere Forskrivningerne paa denne Sum fra sig, saafremt det maa bevilges, at Eske Brock paa Kronens Vegne maa holde den for Byen liggende Sønderbro ved Magt. Det befales i den Anledning Eske Brock herefter paa Kronens Bekostning at holde Sønderbro vedlige og paa Kongens Vegne afkræve Borgemestre og Raad de Gældsbreve og Forskrivninger, som de maatte have faaet af Kongens Fader, og indsende dem til Kancelliet. J. T. 5, 438.

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 17.

15. Febr. (Dronningborg). Miss. til Eske Brock. Fru Anne Krabbe til Stenholt, Jacob Biørnsens Enke, har berettet, at hun er Kirkeværge for to Kirker i Rogse Herred, Ørsted og Vore Kirker, hvoraf den ene har saa ganske ringe Indkomst, at den næppe kan have til Lys deraf, endsige holdes tilbørligt vedlige dermed, medens den anden er ved temmelig Formue og godt Forraad. Da hun derfor har begæret, at den Kirke, der er ved Formue, maa komme den anden til Hjælp, skal Eske Brock gøre den Anordning, at Ørsted Kirke, som er ved god Evne, skal komme Vore Kirke, der skal være ganske forfalden, til Hjælp af sin Formue, og paase, at der bliver bygget det nødvendige paa Vore Kirke, og at det siden bliver godtgjort i Regnskabet. J. T. 5, 438.

— Miss. til Eske Brock. Da han har berettet, at der her i Lenet er to Annekskirker, Faxing og Afning Kirker, hvoraf den ene er saa ganske forfalden, at den ikke kan holdes ved Magt af sit eget Forraad, medens den anden er ved godt Forraad og Formue, skal han af Faxing Kirkes Indkomst lade bygge paa Anneksen og lade det passere i Regnskabet. Da Kongen erfarer, at Hornbek og Krestrup Sogne for nogen Tid siden ere blevne skilte ad, til stor Besværing for de Præster, der skulle betjene Sognene, da de nu ikke have en Underholdning, de kunne leve af, skal Eske Brock igen annexere Sognene og siden ved første Lejlighed hjælpe den ene af de Præster, der hidtil have betjent Sognene, til et lovligt Kald, dog efter Ordinansen. J. T. 5, 438 b.

— (**Skanderborg**). Sk. R. 3, 298 b, se 15. Jan. 1609.

17. Febr. (—). Miss. til Frants Rantzau. Han har ved sin Skrivelse tilkendegivet Kongen, at Kadtvad Møllehus i Silkeborg Len er meget forfaldent paa Tømmer og Tag, saa Mølleren ikke kan have sin Bolig deri, medmindre det bliver forbedret noget med Bygning. For at Huset ikke helt skal falde ned, men igen kan blive opbygget, skal Frants Rantzau af fornede Træer i Skovene udvise Mølleren saa meget Bygningstømmer, som han nødvendigt behøver til Møllehusets Istandsættelse, dog hvor der sker mindst Skade for Skoven. J. T. 5, 439.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om efter Sognepræst i Fruering Hr. Knud [Jensens] hoslagte Supplikatses videre Indhold at stævne ham og hans Modpart i Rette for

sig og skille dem ad enten til Minde eller Rette. Udt. i J. T. 5, 439 b.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Carl Bryske. For kort Tid siden have to af Kronens Bønder i Aarhusgaards Len angivet Carl Bryske for Kongen, den ene, Jens Mikkelsen i Østerby, for 50 Dlr., som Carl Bryske blandt andet skulde have afskattet ham, den anden, Jep Bodelsen i Terp, for 100 Dlr., 2 Øksne og 13 Svin, som Carl Bryske ligeledes skulde have afskattet og frataget ham. Han har da faaet Ordre til at erklære sig tilbørligt herom til Kongen, og Kongen har af hans til Kancelliet indsendte Erklæring og de hosføjede Landstingsdomme og Dokumenter set, at den første Anklager paa sin Søn Erik Jensens Vegne har udgivet ovennævnte 50 Dlr. for de to Fingre, paa hvilke Sønnen var bleven fældet paa Viborg Landsting for falsk Vidnesbyrd, og at den anden Anklager ligeledes har udgivet de ovennævnte Bøder for lignende Forseelse. Da Supplikanterne saaledes ikke kunne holde sig i Ro, men selv repetere og rippe op i aftingede Sager, skal han ved første Lejlighed igen tilstille dem de af dem udgivne Bøder og derefter til advarende Eksempel for andre lade gaa Eksekution over dem efter Dommens Indhold. J. T. 5, 439 b.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kongen sender hermed Christopher Rosenkrantz til Koxbøl fængslet til ham. Da Kongen paa Grund af Christopher Rosenkrantz's begaaede grove Forseelser yil have denne indsat i Forvaring paa Koldinghus indtil nærmere Ordre, skal Caspar Markdanner straks udse et bekvemt Kammer, hvori han uden al Varetægt kan indsættes indtil videre, saa han ikke kan undvige, i hvilket Tilfælde Caspar Markdanner selv vil komme til at staa til Rette derfor. Med Hensyn til Traktation med Mad og Øl skal Caspar Markdanner forholde sig saaledes, at Christopher Rosenkrantz bliver bespist lige med Slottets daglige Folk i Borgestuen. J. T. 5, 440.

— Miss. til Albret Skeel. Paa den sidste Herredag i Horsens ere to Breve, som Christopher Rosenkrantz til Koxbøl lagde i Rette, bleven erkendt falske, det første, som afdøde Christen Jul skulde have udgivet, lydende paa 4000 Dlr. og dateret Hundsbek St. Antonii Dag [17. Jan.] 1603, det andet et Skadesløsbrev paa 5000 Dlr., som Christen Juls Enke, Fru Karen Strangesdatter, skulde have udgivet, dateret Vos-

nisgaard 2. Paaskedag [28. Marts] 1608. Da denne Brevviser, Anders Pedersen i Kiergaard, der nu sendes ham, her i Kancelliet, efter at være bleven forhørt af Kongens Forordnede, har bekendt, at han ikke alene har skrevet begge Brevene, men ogsaa har eftermalet de Godtfolks Hænder, der skulle have udgivet Brevene, skal Albret Skeel lade denne Kumpan sætte i god Forvaring paa Slottet, tage Dom over ham for hans Forseelse paa det Herreds Ting, hvori han bor, og siden, inden der sker Eksekution, indsende Dommen til Kancelliet, for at Kongen efter Dommens Indhold kan give Ordre om, hvorledes han videre vil have procederet med ham. Hvis Anders Pedersen ved vederhæftige Folk enten i Ribe eller i Riberhus Len kan stille Borgen for at ville blive til Stede indtil Rettens Udfør, maa Albret Skeel lade Anders Pedersen komme ud mod Borgen, dog skal denne sættes saa højt som paa nogen Maade muligt. Albret Skeel skal dog fremdeles procedere mod ham med Retten. J. T. 5, 440 b.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Anders Dresselberg til Vonsørup, Befalingsmand paa Holbæk Slot, Vilhelm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, Detlef Holck til Høigaard, Befalingsmand paa Trøgeved, og Holgier Gagge om at dømme i nogle Trætter mellem Rektor og menige Professorer ved Universitetet i København paa den ene og Universitetets forrige Foged Niels Pedersen paa den anden Side og mellem M. Ifver Stub, Professor i det hebraiske Sprog ved Universitetet, og Niels Pedersen angaaende nogle utilbørlige og ærerørige Sager, som Niels Pedersen for nogen Tid siden skal have tillagt Ifver Stub. K. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 712 ff.).

— Miss. til M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift. Da Gud har begavet Kongens Gemalinde Dronning Anna Catharina med Livsfrugt, skal han i sit Stift paabyde, at Præsterne i alle Kirker gøre Forbøn for Dronningen ved hendes eget Navn om, at Gud naadig vil forløse hende. Orig. i Landsark. i Viborg¹.

¹ Ligelydende Missiver ere formentlig udgaaede til de andre Superintendentter.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Vester Mølle i Skanderborg Len, der skal være aldeles forfalden, istandsætte, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skoven og Bekostning som muligt. Udt. i J. T. 5, 441.

— (**Præstholm**). Miss. til Brostrup Gjedde om straks til Foraaret at sende 100 Pipholt til Posten paa Skanderborg ned til Aahus. Den af ham for Nedførselen udgivne Fragt skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 343 b.

— Oprejsningsbrev for Broderen til den for nogen Tid siden i Silkeborg Len dræbte Las Pedersen til, som om Gerningen nylig var sket, paany med Sandemænd at forfølge denne Sag, da den ikke i rette Tid er bleven forfulgt med Sandemænd. J. R. 6, 428 b.

21. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kongen har bevilget Hr. Knud Olufsen i Præstholm, Sognepræst i Gosmer og Ørting Sogne, at hvis hans Sønner, der endnu studere, kunne blive saa dygtige, at en af dem efter hans Død kan forestaa Kaldet og blive lovlig kaldet efter Ordinansen, skal han fremfor nogen anden faa det. J. R. 6, 429.

22. Febr. (—). Aab. Brev om, at Mikkell Pedersen i Canne, Ridefoged i Hadts Herred, der nu har tilskødet Kronen et Stykke Skov og Bondeejendom, som han har købt til Gaarden, for Livstid maa være fritaget for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af Gaarden Canne. J. R. 6, 429.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Brevviser Mikkell Pedersen i Can, Ridefoged i Hadts Herred, har tilbudt at ville tilskøde Kronen et Stykke Skov og Bondeejendom, som han har købt under sin Gaard, paa den Betingelse, at han maa besidde Gaarden fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge han lever, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Laurits Ebbesen skal ved første Lejlighed paa Tinge tage Skøde af Mikkell Pedersen paa den nævnte Ejendom og siden indskrive denne i Jordebogen. J. T. 5, 441.

24. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Christen Knudsen, Lauge Urne, Frederik Qvitzov og Eiler Qvitzov. Corfits Rud til Fullesang, Befalingsmand paa Hindtsgefvel Slot, har berettet, at de for nogen Tid siden efter Kongens Befaling have takseret Bygningen paa den ham og hans Broder Knudt Rud til Rubierriggaard, Befalingsmand paa Odensegaard, tilhørende Hovedgaard,

men nu ikke ville give deres Taksation beskreven. Det befales dem i den Anledning snarest muligt at give de stridende Parter deres Taksation beskreven under deres Haand og Segl. F. T. 3, 272.

24. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Knud Brahe. Da Kongen ved første Lejlighed vil bygge noget paa Biugholm Slot, skal Knud Brahe lade bygge en Pram, hvormed Sten, Kalk, Tømmer og andet til Bygningens Behov, der indskibes for Horsens, siden kan blive opført ad Aaen til Slottet. Han skal sørge for, at Prammen bliver lavet med det allerførste, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 441 b.

— Miss. til Axel Brahe til Elvid, Jacob Ulfeldt til Ulfeldts-holm, Knud Brahe til Engelstholm og Albret Skeel til Fussing, Befalingsmænd paa Dalum Kloster, Hagenskouf, Byholm og Riberhus Slotte. Der er Trætte mellem Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, paa sin Hustrus¹ Vegne og Corfids Rud til Fulesang, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, paa den ene og Knud Rud til Rubierregaard, Befalingsmand paa Odensegaard, paa den anden Side om nogle Regnskaber og forskellige andre Ting vedrørende deres Skifte. Da begge Parter have betroet dem til at være til Stede, naar disse ikke bilagte Stridigheder i Henhold til den af nogle gode Mænd den 26. Jan. i Horsens afsagte Afsigt skulle foretages i Kolding, for at forhandle dem imellem eller afgøre Stridighederne ved en endelig Dom, skulle de mødes i Kolding den 17. Juni, stævne de stridende Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og siden enten bilægge alle Stridighederne i Minde-lighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskreven fra sig under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og udføre denne Befaling. Det befales de stridende Parter at møde i Rette, naar de indstævnes, med de Breve og Beviser, som de have mod hinanden i Sagen, og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. K.²

25. Febr. (—). Miss. til Adelen over hele Riget. Da

¹ Sofie Eriksdatter Rud.

² Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder II. 176 f.

der i lang Tid ikke har været foretaget nogen Taksering over, hvor mange Heste enhver af Adelen er pligtig til at holde til Rigets Tjeneste af sit Arvegods, og da mange af Adelen ere døde siden den sidste Taksering og de, der have arvet deres Gods, ikke selv vide, hvor mange Heste de ere pligtige at holde, hvilket medfører, at naar der holdes Mønstring, møder enhver frem med saa mange Heste, som han selv synes, har Kongen, skønt han, Gud være lovet, ingen Uenighed venter sig med sine Naboer eller med andre fremmede Fyrster og Herrer, dog fundet det raadeligt til sine Rigers Beskærmelse at have alt i tilbørlig Agt og vil derfor lade al Adelen taksere, saa enhver kan vide, hvor mange Heste han efter sin Formue og sit Arvegods bør holde til Rigets Tjeneste. Det befales derfor alle enten selv personlig at møde eller, hvis de ved Alderdom, Sygdom eller andet nødvendigt Forfald ere forhindrede deri, da at sende Fuldmægtige til Købstaden N den 7. April for at lade sig taksere af Kongens dertil deputerede Raader og gode Mænd for, hvor mange Heste enhver skal holde til Rigets Tjeneste. De skulle rette sig efter de Deputeredes Ordre og holde saa mange Heste, som de blive takserede til, saa de kunne møde vel stafferede med dem, naar Kongen vil lade foretage Mønstring. Sj. T. 20, 252.

25. Febr. (Haderslevhus). Miss til nedennævnte Lensmænd som straks at lade det aabne Brev til Adelen om Taksation for Heste at holde forkynde paa alle Herredsting, tilskrive hver enkelt af Adelen og sende dem en Kopi af det aabne Brev, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. De skulle optage to klare Registre over alle Adelige, der bo og have Sædegaarde i deres Omraade, og med det allerførste indsende det ene til Kancelliet, saa man der kan have det at rette sig efter. Det andet Register skulle de holde i god Forvaring og, naar Adelen skal takseres, overlevere det til dem, der skulle foretage Taksationen, saa man derefter ved Navn kan fremkalde enhver af Adelen. — Peder Basse i Sjælland, Knud Rud i Fyen, Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Christian Holck i Viborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift, Albret Skeel i Ribe Stift, Knud Urne paa Laaland og Falster, Niels Friis paa Langeland og Sigvord Grubbe i Skaane, Sønder- og Nørrehalland. Sj. T. 20, 253.

25. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev til Adelen om Taksation for Heste at holde læse paa Landstinget, saa alle Kongens Under-saatter af Adelen kunne vide at rette sig derefter. — Vilhelm Dresselberg paa Sjælland, Ifver Juel og Envold Kruse i Nørre-jylland, Eyler Qvitzov paa Fyen, Laurits Grubbe paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Sønder- og Nørrehalland. Sj. T. 20, 253 b.

— Miss. til nedennævnte Rigsraader. Da Kongen har ladet udgaa aabent Brev til Adelen om at lade sig taksere for Heste at holde i Købstaden N førstkommende 7. April og har tilforordnet dem til at foretage Taksationen, skulle de til nævnte Tid møde i Købstaden N og taksere Adelen for, hvor mange Heste enhver skal holde til Rigets Tjeneste efter sin Formue og sit Arvegods. Hvis nogen ved den forrige Mønstring ikke er bleven takseret tilbørligt, skulle de nu gøre det. — Brede Rantzau og Hendrik Lykke i Sjælland, Laaland og Falster; Manderup Parsberg, Prebiørn Gyldenstjerne, Oluf Rosen-sparre, Eske Brock og Christian Holck i Jylland; Axel Brahe og Jacob Ulfeldt paa Fyen og Langeland; Steen Brahe, Hendrik Ramel og Steen Maltesen i Skaane, Sønder- og Nørrehalland. Sj. T. 20, 254.

— Aab. Brev om, at Thammes Thuesen indtil videre maa fange alle de Oddere, han kan faa, i alle Søer, Aær og Bække i Biugholms Len, som tilhøre Kronen eller hvori Kronen har Lod og Del. Han skal til Gengæld for denne Bevilling aarlig give Kronen 5 Oddere. J. R. 6, 429 b.

— Miss. til Albret Skeel om at lade Søfren Ibsen i Krafvens være fri for et Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, han har lidt paa sin Gaard ved en Ildebrand, som en ond Kvinde har paasat. Udt. i J. T. 5, 441 b.

— Miss. til Fru Margrette Rosenkrantz, Hans Johansens Enke, og Fru Anna Maltisdatter. Da Gud har velsignet Dronning Anna Catharina med Livsfrugt, anmodes de om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede paa Haderslevhus den 21. Marts og blive hos Dronningen, indtil hun er bleven forløst. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. J. T. 5, 442.

— Miss. til Caspar Markdanner. Clemind Søfrensen,

Borgemester i Vejle, har berettet, at han ikke har faaet den Bekostning og Fortæring betalt, som Dronningen, Fyrst Ludvig af Anhalt og flere af Kongens Tjenere til forskellige Tider efter rigtige underskrevne Fortæringsregistres Indhold have gjort hos ham, og derhos anmodet om nu at faa denne Fortæring betalt. Caspar Markdanner skal paa Kongens Vegne betale, hvad Kongen efter rigtige underskrevne Fortæringsregistre skylder Clemind Søfrensen for nævnte Bekostning og Fortæring, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 442.

25. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Frandts Rantzau. Menige Sognemænd i Hiøbjerg¹ Sogn i Silkeborg Len have berettet, at deres Sognekirke skal være meget forfalden og brøstfældig, og at det, da dens aarlige Indkomst er meget ringe, ikke vil være muligt at istandsætte den med Bygning, medmindre Kongen vil bevilge nogen Hjælp dertil. For at Kirken igen kan blive istandsat, skal Frandts Rantzau i de nærmest liggende Skove, hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven, udvise Sognemændene det til Sognekirkens Istandsættelse nødvendige Tømmer og straks gøre den Anordning, at de omliggende Kirker i Lenet, som Kronen har Jus patronatus til, og som have Forraad, komme Hiøbjerg Kirke til Hjælp, enhver efter sin Lejlighed og Formue, efter et Overslag, som han selv kan lade gøre. Han skal sørge for, at Hjælpen ydes med det første, og paase, at den af Kongen bevilgede Hjælp bliver anvendt til Kirkens Forbedring. J. T. 5, 442 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der ofte tildrager sig stor Uskikkelighed paa Island, idet en Del letfærdige Folk af daarlige og ganske utilbørlige Aarsager understaa sig til at udtage de døde Menneskers begravede Legemer af Graven og at afhugge og brænde Hovedet eller paa anden Maade forkomme det, alvorligt forbyder alle og enhver at lade sig finde i saadanne letfærdige og ugudelige Gerninger, saafremt de ikke af Kongens Lensmænd ville straffes for Ulydighed mod Kongens Mandater. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at en Del modvillige Folk paa Island tilfordriste sig til at overfalde og tiltale Kongens

¹ Højbjærg, Lysgaard H.

Lagmænd med utilbørlige Skældsord, naar de paa deres Bestillings Vegne rejse omkring paa Landet og sidde Ret, paa-minder Kongen herved alvorligt alle og enhver at afholde sig fra saadant, saafremt de ikke ville tiltales og straffes derfor. N. R. 3, 330 b¹.

25. Febr. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at de Indbyggere paa Island, der bruge Fiskeri under Vespenø, have klaget over, at de Købmænd, der have forpagtet Vespenø, strengeligen forbyde dem at føre nogle af de Fisk, som de have fanget under Øen, bort fra denne enten til deres Husholdnings Behov eller til Betaling af Kronens Rettighed, uanset at de ikke skyldte Købmændene noget, hvilket medfører, at de med største Besvær selv maa købe Fisk til deres Husholdning og til Udredelse af Rettigheden til Kronen. Kongen har i den Anledning bevilget, at enhver fra Menlandet, der bruger Fiskeri under Vespenø, af de Fisk, han faar ved sit Fiskeri, aarlig maa føre saa mange Fisk med sig fra Øen til Menlandet, som han behøver til Udredelse af Rettigheden til Kronen og til sin Husholdning, men heller ikke flere. Resten skulle de være forpligtede til at sælge til Købmændene paa Vespenø. Handler nogen herimod, vil han blive tiltalt og straffet. N. R. 3, 331 b².

— Miss. til Herluf Daa om at antage en Person, ved Navn Stendøe Gislesen, som Skolemester i den afdøde Skolemesters Sted for Sonden og Østen paa Island. Udt. i N. T. 3, 325.

— Miss. til Herluf Daa. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Vespenø ikke er nogen Sysselmænd, som kan decernere og dømme i de Sager, der forefalde paa Øen, og at det derfor har været Skik, at en af Sysselmændene paa Island aarlig til bestemte Tider har begivet sig til Øen for at dømme i de tvistige Sager, der forefalde, hvilket har været denne til ikke ringe Skade og Forsømmelse i hans egen Bestilling, da han undertiden paa Grund af Vejr og Vind ikke har kunnet komme

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 57. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 249 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 172.

² Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 251 f.

tilbage til Menlandet i en 3—4 Uger. Kongen befaler i den Anledning Herluf Daa ved første Lejlighed at kalde nogle af de forstandigste og frommeste Mænd paa Vespenø til sig og beskikke den af dem, der bedst kan forestaa Bestillingen, til Sysselmand. N. T. 3, 325 b¹.

27. Febr. (Haderslevhus). Miss. til Laurits Ebbesen om at udvise Borgemestre og Raad i Horsens nogen Hjælp til deres Skibsbros Forbedring af fornede Træer og Vindfælder i Kronens Skove til Gyldenens under Skanderborg Slot, dog saaledes, at det i alle Maader sker uden Skade for Skoven. Udt. i J. T. 5, 443.

28. Febr. (—). Miss. til Laurits Ebbesen om ved første Lejlighed at sende Bryggeren paa Skanderborg, der har brygget det Øl, som er blevet brugt paa Kongens Taffel, til Haderslevhus. Udt. i J. T. 5, 443.

1. Marts (—). Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring, at to Kirkegaarde, den ene i Over Fussing By, den anden i Aalum By, der svare Landgilde til Bierregraf og Aalum Kirker, staa øde, fordi de ere satte for højt i Landgilde, og formentlig ikke kunne blive besatte igen, medmindre Kongen vil bevilge noget Afslag i den sædvanlige Landgilde. For at Kirkerne ikke aldeles skulle miste den Rettighed, der aarlig tilkommer dem af disse Gaarde, og for at Gaardene igen kunne blive besatte, skal Eske Brock ved første Lejlighed besigte de to Gaardes Tilliggende, takser dem for en rimelig aarlig Landgilde, saa de med det første igen kunne blive beboede, og lade Kirkens Stol og Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 443.

2. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at hjælpe Brødrene Rasmus og Hans Møller, der have besværet sig over deres Stifmoder Elline N., til Rette ved Dom uden vidtløftig Proces og Dilation. Udt. i Sj. T. 20, 255.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kongen har af en Beretning fra Forstanderen for almindeligt Hospital i Ribe set, at der i Kongens Faders Tid efter Kongens Befaling er kommet

¹ Tr.: Ketilson, Forordn. til Island II. 246 f. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 171.

to Gaarde fra Hospitalet, den ene i Eigtvid By, der er bleven lagt under Koldinghus, den anden i Vittrup i Lindknud Sogn i Malt Herred, der er bleven udlagt til Erik Lange. Da Hospitalet endnu ikke har faaet noget Vederlag for disse Gaarde, skønt Kongen tidligere¹ har befalet afdøde Albret Friis, forhen Lensmand paa Riberhus, at undersøge Sagen og udlægge Hospitalet Fyldest af Kronens Gods, har Kongen nu, for at Hospitalet i Ribe kan faa Vederlag for sit Gods, bevilget, at en Gaard, kaldet Nygaard eller Østergaard ved Ribe, som nu ligger til Hospitalet i Kolding, maa udlægges til Hospitalet i Ribe, da den ligger belejligt for dette, og at Hospitalet i Kolding maa faa Vederlag for denne Gaard af Kronens Gods i Koldinghus Len paa Steder, hvor Kronen bedst kan undvære Gods. Caspar Markdanner skal ved første Lejlighed begive sig til den Hospitalet i Kolding tilhørende Gaard ved Ribe, besigte dens Tilliggende, ligesaa besigte en Kronens Gaard i Koldinghus Len, der kan være ligesaa god paa Ejendom og aarlig Landgilde, som Kongen saa kan udlægge Hospitalet i Stedet, paase, at baade Kronen og Hospitalet i Kolding vederfares, hvad ret og billigt kan være, og indsende sin Besigtelse til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give begge Hospitalerne Skøde paa Gaardene. J. T. 5, 443 b. Orig.

3. Marts (Haderslevhus). Miss. til Sigvort Grubbe. Af medfølgende Supplikation fra disse Brevvisere, Christian von Eulenow og Pouel Fallentin, Borgere i Flensborg, vil han se, at disse i 1607 have købt 600 Tdr. Korn af Borgemester i Trelleborg Niels Matsens Søn og Truels Pedersen sammesteds; Kornet skulde efter de sidstnævntes Forpligtelse have været leveret den paafølgende St. Mortens Dag, men Sælgerne have ikke i ringeste Maade efterkommet deres Forpligtelse. Da de nævnte Borgere i Flensborg nu have begæret at maatte blive hjulpne til Rette mod deres Modparter, skal Sigvort Grubbe give Borgemestre og Raad samt Byfoged i Trelleborg Tilhold om, at de, uanset at en Del af dem selv kunne være interesserede i Sagen, skulle lade Supplikanterne vederfares, hvad bil-

¹ 31. Juli 1590, jvfr. 27. Febr. 1596.

ligt og ret er, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af dem. Sk. T. 3, 344.

4. Marts (Haderslevhus). Miss. til Hendrik Lykke om at lade Jomfru Lisebet Skinkel komme ind i Maribo Kloster, lade hende faa samme Underholdning, som de andre Jomfruer faa, og paase, at hun forholder sig tilbørligt. Udt. i Sj. T. 20, 255.

— Miss. til Joachim Bülow om at antage Hans Georg blandt Adelsburserne paa Kronborg og lade ham faa samme Løn som de andre Adelsburser, der opvarte dér. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 20, 255.

5. Marts (—). Miss. til Jørgen Kaas til Gieldskouf, Christoffer Krafse til Eghollum, Hendrik Gjõe til Turebye og Sigvord Beck til Førsløf. Knudt Rud til Rubierrigggaard, Befalingsmand paa Odensegaard, paa sin Hustru Fru Ellene Marsvins Vegne paa den ene Side og Otte Marsvin til Dybek paa sin Søsterdatter Jomfru Kirsten Munks Vegne, som han er Væрге for i Stedet for Peder Munk til Estvadgaard, der har frasagt sig Værgemaalet, paa den anden Side have berettet, at Otte Marsvin med det første paa sin Søsterdatters Vegne af Peder Munk vil annamme Jordebøger paa fædrene Arvegods, Købegods, Gavegods og Mageskiftegods, ligesom ogsaa paa fælles Købegods, Mageskiftegods og Pantegods, Registrering paa Ejendomsbreve, tilstaaende og udestaaende Gæld og Gældsbreve samt Guld, Sølv, Klenodier, Bo, Boskab, Penge, Fæ, Kvæg og alt andet Løsøre. Ligeledes ville de til samme Tid paa deres Hustrus og Søsterdatters Vegne forhandle om Arv og Skifte af fælles Jordegods og Løsøre, rørligt og urørligt, som med Rette kan tilfalde enhver af dem efter deres afdøde Husbonde og Fader [Ludvig Munk]. Da begge Parter have tilbetroet dem til at være til Stede ved Overleveringen til Otte Marsvin og ved Skiftet for at bilægge alle opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller ved Dom, befales det dem herved at være til Stede ved Overleveringen og Skiftet, føre nøje Tilsyn med, hvad Otte Marsvin modtager, give ham det beskrevet under deres Haand og Segl, bilægge alle ved Skiftet opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller ved Dom og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

6. Marts (Haderslevhus). Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 1 Gaard i Hellestedt i Skaane, som Gabriel Svale til Bielderup har været forlenet med, ind under Malmøhus Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Udt. i Sk. T. 3, 344 b.

— Miss. til Carl Bryske. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at lade nogle Huse paa Bispegaarden i Aarhus nedbryde og sælge de Sten, der findes deri, til Bedste for Kongen. Da Kongen imidlertid nu med det første agter at bygge noget paa Biugholm Slot og vil bruge Stenene dertil, skal han lade Stenene lægge til Side og opbevare dem, indtil de blive krævede hos ham, men maa ikke sælge af dem. J. T. 5, 444 b.

7. Marts (—). Miss. til Hans Munk til Visselbierg om at tilfredsstille Johan Hendriksen i Ribe for en Sum Penge, han skylder denne, saafremt Kongen ikke skal blive foraarsaget til ved andre Midler at hjælpe Johan Hendriksen til hans Betaling. Udt. i J. T. 5, 445.

— Miss. til Eske Brock. Han har begæret at faa at vide, hvorledes Kongen vil have det ordnet med Istandsættelsen af det bygfældige Sparreværk paa Slotskirken paa Drotningborg, og berettet, at den Tømmermand, med hvem han for nogen Tid siden har sluttet Kontrakt om Istandsættelsen af Kronens Mølle ved Drotningborg, tilbyder paa egen Bekostning at nedtage Sparreværket paa Slotskirken og igen paany opsætte det, saavidt Tømmermandsarbejdet angaar, for en Betaling af 150 Dir., 10 Tdr. Rug og Malt og 5 Sider Flæsk. Kongen gaar ind paa Tømmermandens Tilbud, saafremt denne ikke selv vil bevilge noget Afslag, og befaler Eske Brock straks at slutte Kontrakt med ham om Arbejdets Udførelse paa de angivne Vilkaar, saafremt Tømmermanden trøster sig til at kunne fuldende Arbejdet i førstkommende Sommer. Han skal betale Tømmermanden Arbejdslønnen, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Han skal, forinden Saften kommer i Træerne, lade hugge det Tømmer, som maatte behøves til Spæret paa Slotskirken, i Kronens Skove i Drotningborg Len, paase, at Arbejdet bliver udført med Flid, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 445.

— Miss. til Frandts Rantzau. Da der til Bygningen paa Kirken paa Drotningborg Slot behøves nogle Bjælker,

skal han ved allerførste Lejlighed, inden Saften gaar i Træerne, lade hugge 5 Bjælker, 24 Al. lange, i Silkeborg Skove, saa de kunne ligge rede, naar Eske Brock eller hans Fuldmægtige kræve dem. J. T. 5, 445 b.

7. Marts (Haderslevhus). Miss. til Christian Holck om at lægge 2 Gaarde i Fienchts Herred, den ene i Bilstrup, den anden i Eggeris ved Skive, der svarer Særafgift af en Agerjord og et Stykke Eng, hvilke Gaarde Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel til Hammelse, ind under Hald Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 446.

— Ligelydende Miss. til Eske Brock om at lægge 1 Gaard i Eistrup i Nørhald Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel, ind under Drotningborg Slot. Udt. i J. T. 5, 446 b.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 2 Gaarde og 1 paa den ene Gaards Grund bygget Gadehus i Farup i Hammer Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel, ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 255 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gjõe om at lægge 2 Gaarde i Løf Herred paa Sjælland, den ene i Rye, den anden i Solbjerg, ind under Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 20, 255.

8. Marts (—). Mageskifte mellem Otte Skeel til Hammelse og Kronen. J. R. 6, 430. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, har for nogen Tid siden tilskiftet sig nogle Kronens Gaarde i Rønning By paa Fyen væsentlig for at forbedre Avlen til hans Hovedgaard med en Del af Gaardenes Tilliggende. Da imidlertid alle Bøndernes Agre og Enge i denne By ligge blandede ind mellem hinanden, kan Caspar Markdanners Forsæt ikke gennemføres, medmindre han maa faa Tilladelse til at mageskifte sig nogen Ejendom af Kronens Bønder i Rønning mod at udlægge dem Fyldest derfor af hans Tjeneres Gods. Da Kongen har bevilget hans Begæring, skal Jacob Rosenkrantz paa nærmere Anfordring lade udtage 8 uvildige Dannemænd paa Herredstinget, som skulle ligne og lægge Mageskiftegodset mellem Casper Markdanner og Kronens Bønder i Rønning, og siden bringe Mageskiftet til Afslutning,

saaledes at baade Casper Markdanner og Kronens Bønder faa Skel og Fyldest derved. F. T. 3, 273.

10. Marts (Haderslevhus). Miss. til Caspar Markdanner. Nogle af Kongens Undersaatter, adelige og andre, have berettet, at de i adskillige Gældssager og andre Sager have Tiltale til Christopher Rosenkrantz til Hundsbek, der nu for sine begaaede ganske utilbørlige og grove Forseelser sidder fængslet paa Koldinghus, og de have indstændig anmodet Kongen om at lade forordne de Midler, hvorved de kunne blive hjulpede til Ret uden langvarig og vidtløftig Proces og Rettergang. For at efterkomme denne Begæring har Kongen givet Ordre til, at alle, der have noget at klage over Christopher Rosenkrantz, skulle give Møde i Kolding førstkommende 29. Marts for at gaa i Rette med ham om alle de Beskyldninger, de maatte have mod ham, for Kongens fuldmyndige Kommissarier, der ville blive sendte til Kolding til samme Tid, og siden efter nøje Forhøring af Sagerne blive skilte ad ved Dom og Ret eller ved andre billige Midler. Det befales Caspar Markdanner, at han paa Kongens Vegne skal give Christopher Rosenkrantz alvorligt Tilhold om ved sine Fuldmægtige at lade hente til sig alle de Breve, hvormed han til nævnte Tid i Kolding uden videre Forhaling vil forsvare sig mod sine Modparters Beskyldninger, som de enten nu have angivet for Kongen eller maatte forebringe inden den 29. Marts. Der sendes hermed Caspar Markdanner en Fortegnelse over de Klager, der hidtil ere indgivne til Kancelliet over Christopher Rosenkrantz, hvilken Fortegnelse han skal tilstille denne. J. T. 5, 446 b.

11. Marts (—). Miss. til Casten Rosenkrantz, Ditløf Sehested, Christen Munk og Mikkel Vognsen. For nogen Tid siden har Kongen af deres Angivende erfaret, at de i Fællesskab og nogle af dem ogsaa særskilt have forskellig Trætte og Tiltale til Christopher Rosenkrantz til Hundsbek, der nu sidder fængslet paa Koldinghus. Da Kongen den 29. Marts i Kolding vil lade nogle af sine Kommissarier forhøre alle deres Klager ligesaa vel som de Klager, andre af Kongens Undersaatter kunne have mod Christopher Rosenkrantz, og enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom, befales det dem herved at møde i Rette i Kolding til ovennævnte Tid for Kongens Kommissærer, medtage de Breve og Beviser, som

de have mod Christopher Rosenkrantz, og da undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 447.

11. Marts (Haderslevhus). Miss. til Kield Krabbe og Tygge Lange. Der er forskellige Trætter mellem nogle af Kongens Undersaatter af Adelen og andre paa den ene og den paa Koldinghus fængslede Christopher Rosenkrantz til Høigsbro paa den anden Side angaaende forskellige Gælds- og andre Sager, hvori han, efter deres Formening, i adskillige Maader har forurettet dem og tilføjet dem den største Skade og Bekostning, saaledes som de eller deres Fuldmægtige nærmere ville berette. Da Kongen nu har tilbetroet dem som Kommissærer at forhøre alle de Beskyldninger, som nogen kan have mod Christopher Rosenkrantz, i Kolding den 29. Marts og enten bilægge Sagerne i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom, befales det dem at møde i Kolding til nævnte Tid, nøje undersøge alle Klager mod Christopher Rosenkrantz og hvad han kan anføre til sin Undskyldning, forhandle Parterne imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom og give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter baade til Kongen og de stridende Parter. J. T. 5, 447 b.

— Miss. til Albret Skeel. Nogle Borgere i Ribe have tilkendegivet, at de efter Haandskrifter og deres Regnskabsbøger have en Sum Penge at kræve hos Christopher Rosenkrantz til Hundsbek. Da Kongen nu den 29. Marts i Kolding vil lade sine Kommissærer forhøre alle Klager over Christopher Rosenkrantz og enten bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, skal Albret Skeel give de paa hoslagte Fortegnelse opførte Borgere i Ribe og hvilke andre, der ellers have noget at klage over, Ordre til at møde i Kolding til ovennævnte Tid med de Breve og Beviser, de maatte have mod Christopher Rosenkrantz, og da lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 448 b.

— Miss. til Fru Anna Giorsdatter. Hun har for nogen Tid siden berettet, at Christopher Rosenkrantz til Hundsbek for nogen Tid siden efter et efter hendes Formening unøjagtigt Gælds-brev har ladet kræve og modtaget en Sum Penge af hende, og hun har begæret at maatte blive hjulpen til Ret. Det befales hende i den Anledning at møde i Kolding den 29. Marts for Kongens Kommissærer med sine Breve og Beviser i

Sagen og da lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. J. T. 5, 449.

11. Marts (Haderslevhus). Miss. til Mikkel Vognsen. Christen Munk til Ørnhofvit har berettet, at Mikkel Vognsen i sin Forvaring har et Brev, som Christopher Rosenkrantz til Hunds-bek for nogen Tid siden har udgivet til Mikkel Vognsen og hans Broder og Svogre, hvori han har forpligtet sig til at beholde et dem tilhørende forseglede Brevskrin i god Forvaring hos sig, indtil de igen lod det kræve af ham. Da Christen Munk nu har anmodet om, at Mikkel Vognsen maa faa Tilhold om at tage Christopher Rosenkrantzes Forpligtelse med sig til Kolding den 29. Marts, befales det herved Mikkel Vognsen at møde i Kolding den 29. Marts og medtage Christopher Rosenkrantzes Forpligtelse, saa den kan blive tilbageleveret ham, naar han igen overleverer dem samtligen deres forseglede Brevskrin. J. T. 5, 449 b.

— Miss. til de Rigsraader, der fik Ordre¹ til at taksere Adelen den 7. April. Da Kongen af den i 1601 affholdte Taksering, hvilken hermed sendes dem, kan se, at de Adelige, i Særdeleshed de bedst formaaende af dem, ikke ere takserede saa højt, som de burde være, hvilket i Fremtiden kan foraarsage Uvilje og Uenighed blandt Adelen selv, naar den ene ser, at den anden bliver skaanet mere end han, skulle de ved den forestaaende Taksering paase, at enhver af Adelen bliver sat saa højt, som det kan anses for billigt, saa Kongen kan se, at der ikke bliver set gennem Fingre med nogen. Sj. T. 20, 255 b.

12. Marts (Kbhvn.). Pas for Pouel Arlet, Søn af Kongens Buntmager Jørgen Arlet, hvem Faderen nu til Sommer vil sende i Østersøen og til Narva for baade paa den russiske og den svenske Side at tilforhandle sig adskilligt Pelseri og Ruvarer. Kongen beder alle befordre ham paa det bedste og ikke hindre ham i for tilbørlig Betaling at faa de Ruvarer, han vil tilforhandle sig i begge Narva'er. Sj. R. 15, 226 b.

13. Marts (Haderslevhus). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme mellem Mads Bagge til Holmgaard, Kongens Skibshøvedsmand, og Cornelis Jansen Pott, Bor-

¹ 25. Febr. 1609.

ger i Amsterdam, angaaende et sidstnævnte tilhørende Skib, som Mads Bagge med Kongens Tilladelse har ladet arrestere i Drammen. Sj. T. 20, 256. (Tr.: KD. V. 22 f.).

14. Marts (Haderslevhus). Aab. Pergamentsbrev om, at Jens Sparre til Vinderup, Kongens Hofmarskal, har berettet, at han ved første Lejlighed vil optage og bruge nogle Gaardes Ejendom i Padborg By i Kongstedt Sogn, som han for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af Kronen, til en Sædegaard, og i den Anledning har begæret, at det ved kongelig Tilladelse maa forundes ham og hans Arvinger, at den Hovedgaard, han agter at lade bygge, samt hans Bønder i Padborg By, der herefter kun blive Gaardsæder, fordi han selv agter at optage deres Ejendom til Hovedgaardens Brug, herefter maa ligge i Togsver Sogn, holde Togsver Kirke for deres rette Sognekirke og yde Præsten dér deres Offer og Tiende, da Togsver Kirke for adskillige Aarsagers Skyld ligger ham og dem meget belejliger som Sognekirke end Kongstedt Kirke. Kongen bevilger herved, at Jens Sparre og hans Arvinger herefter maa holde Togsver Kirke for deres rette Sognekirke baade for deres Hovedgaards og for deres i Padborg By boende Bønders Vedkommende. De skulle være forpligtede til herefter at yde Sognepræsten i Togsver Sogn Offer, Tiende og anden Rente, som de hidtil have ydet Sognepræsten i Kongstedt Sogn, og herefter ikke være forpligtede til at yde Sognepræsten i Kongstedt Offer eller Tiende. Sj. R. 15, 227.

— Aab. Brev om, at Hr. Rasmus Søfrensen Dal og Hr. Kield Christensen, Sognepræster i Horsens, hvis Indkomst skal være meget ringe, indtil videre samtlig til deres Underholdning maa oppebære Afgiften af Kronens Part af Korn-tienden af Tolstrup Sogn, som den for kort Tid siden afdøde Sognepræst i Horsens Hr. Hans Matsen har været forlenet med, kvit og frit. J. R. 6, 434.

— Miss. til Albret Skeel. Kongen har af hans skriftlige Beretning erfaret, at en Præst, Hr. Søfren i Moltbek i Ribehus Len, sidste Tamperdag paa Ribe Kapitel, som faldt paa den 8. Marts, har baaret et Tingsvidne i Rette, hvormed han vilde tilholde sig 3 Ørt. Korn for Vin og Brød og bevise, at de tidligere Præster i Sognet havde oppebaaret dette Korn. Tingsvidnet, der har været indlagt i Kongens Kancelli og nu hermed til-

sendes Albret Skeel, er imidlertid falskeligen forandret, idet der, hvor der har staaet én, er indsat tre. Da Kongen meget ugerne mærker, at saadanne grove Forseelser med at gøre falske Breve og andre lignende Ting ikke alene finder Sted blandt de verdslige, men ogsaa blandt de gejstlige, der skulle være et Eksempel for andre i Lærdom og Levnet, og som kristen Øvrighed ikke kan lade saadant passere ustraffet, skal Albret Skeel paa det yderste lade Præsten tiltale med Retten for hans grove Forseelse, lade ham forfølge til Doms og indsende den afsagte Dom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan lade anordne, hvorledes han videre vil have procederet mod ham. J. T. 5, 450.

14. Marts (Haderslevhus). Miss. til Ulrik Sandberg. Kongen har af hans Indberetning erfaret, at han for nogen Tid siden har bortfæstet Kronens Part af Korntienden af Ikast Sogn i Lundenes Len til en Bonde, ved Navn Niels Grafversen i Tulstrup, paa hvilket Fæstebrev Bonden siden har faaet Kongens Konfirmation, uden at man har vidst af, at Halvparten af denne Tiende af Kong Christian III er henlagt til Sognepræsten i Ikasts Underholdning. Det befales ham at kræve Kongens Konfirmation paa Tienden tilbage af Bonden, indsende den til Kancelliet og siden bortfæste den halve Part af Tienden, som frit følger Kronen, til den ovennævnte Bonde eller en anden, hvem han synes. J. T. 5, 450 b.

15. Marts (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har for rum Tid siden bevilget nu afdøde Hermand Jul til Aabierg, at han maatte tilhandle sig Bondeejendommen i en selvegen Bondegaard i Fiellerup¹ i Ødum Sogn i Hads Herred, der aarlig skylder 2 Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre, og 1 Bol sammesteds, der aarlig skylder 1 Dlr. i Landgildepenge, dog paa den Betingelse, at han, saafremt Kongen begærer det, igen skal afstaa Gaarden til Kronen for den samme Pris, som han har givet. Da Kongen nu har erfaret, at Gaarden ligger i hans Fredejagt, og derfor igen vil tilhandle sig Gaarden for den tidligere Købesum, hvilken afdøde Hermand Juls Hustru har bevist at være 1300 Dlr., skal Laurits Ebbesen finde Raad til af Lenets Indkomst at betale Fru Maren Jul til Refstrup, Her-

¹ Fillerup, Odder S., Hads H.

mand Juls Enke, disse 1300 Dlr., tage nøjagtigt Skøde af hende paa Gaarden og Bolet, lade dem indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 451.

16. Marts (Haderslevhus). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Anders Bilde til Raabeløfgaard, Kongens Hofsinde, har begæret 1 Kronens Fæste i Raabeløf By og Sogn i Villants Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Fæste af sit Arvegods i Liungbye i Giers Herred, skal Sigvort Grubbe med det allerførste undersøge dette Gods ses Forhold, erklære sig, om Kronens Fæste kan undværes fra Slottet og om Kronen kan faa Fyldest i det tilbudte Fæste, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Bilde Svar. Sk. T. 3, 344 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Anders Bilde til Raabeløf, Hofjunker, har begæret 1 Lunde Kapitels Gaard i Raabeløf By og Sogn i Villants Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Ererup i Bierre Herred i Skaane, skal Kapitlet med det første ved to af dets Middel lade Mageskiftegodset besigte, ligne og lægge det og, saafremt Kapitlet kan være tjent med Mageskiftet, bringe det til Afslutning. Sk. T. 3, 345.

17. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hendrik Waldkirk, Boghandler i København, der har tilbudt, at han paa egen Bekostning vil lade de af M. Christen Lumborg, Professor ved Universitetet i København, aarlig paa Dansk sammenskrevne og udgivne Almanakker og Kalendarier trykke i Oktav, Kvart og i lidet Format, forbyder alle andre mod Hendrik Waldkirks Vilje at eftertrykke eller lade udgaa paa Prent de af M. Christen Lumborg udgivne Almanakker og Kalendarier. Sj. R. 15, 228.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hendrik Waldkirk, Bogfører og Bogprenter i København, der agter paany at lade afdøde Dr. Niels Hemmingsens Postil paa Dansk trykke, fordi der næsten allevegne i Riget er stor Mangel paa denne Postil, maa lade nævnte Postil prente i København, dog skal han anvende den største Flid paa, at den kan blive trykt vel korrigeret. For at han bedre kan faa Erstatning for den derpaa anvendte Bekostning, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa lade denne Postil eftertrykke paa Dansk eller lade den trykke andensteds og lade den indføre her i Riget til

Salg. Gør nogen sig skyldig heri, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til Hendrik Waldkirk. Sj. R. 15, 228 b.

19. Marts (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Anders Andersen Colding har berettet, at han paa Grund af en Dom, der for nogen Tid siden er overgaaet ham paa Aarhus Byting paa Grund af en ringe Forseelse, han har begaaet i Aarhus, hvilken Dom siden er bleven stadfæstet paa Landstinget, ikke kan komme til noget Præstekald eller nogen Skoletjeneste uden Kongens Tilladelse. Kongen har nu ganske eftergivet ham denne Sag og bevilget, at den nævnte Dom ikke maa komme ham til nogen Hinder, saafremt han efter Ordinansen lovligt kan blive kaldet til noget Præstekald eller nogen Skoletjeneste. J. R. 6, 434 b.

22. Marts (—). Miss. til Bisperne over alt Riget om straks at sørge for, at der fra Prædikestolen sker almindelig Bøn og Taksigelse, fordi Gud har forløst Dronning Anna Catharina med en ung Herre. Sj. T. 20, 256 b. Origg. (til M. Jakob Jensen Holm og M. Niels Lavridsen, Superintendenter i Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Fredebrev for denne Brevviser Niels Jensen, barnefødt i Herelse¹ i Tistrup Herred i Haderslevhus Len, der for kort Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa Kield Christensen sammesteds. Skønt Sandemændene af forskellige Grunde ikke have kunnet kende andet, end at han er Manddraberen, og derfor have dømt ham fra hans Fred for den Sag, har Kongen dog igen givet ham hans Fred, da han højlig har været forarsaget til Drabet og har bevist, at han har stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds. J. R. 6, 435.

— Miss. til Adelen i Sønder- og Nørrejylland om at møde til Mønstring i Viborg den 8. Maj [ligelydende med Miss. af 11. Juni 1609 til Adelen i Sjælland, Laaland og Falster]. Udt. i Sj. T. 20, 268.

— Miss. til Manderup Parsberg. For kort Tid siden² har han i Forening med andre Raader faaet Ordre til at taksere

¹ Heils, N. Tyrstrup H.

² 25. Febr. 1609.

Adelen i Nørrejyland for Rustning i Viborg den 7. April. Naar Takseringen er sket, skal han lade medfølgende aabne Brev om den Mønstring, som Kongen selv vil afholde i Viborg den 8. Maj, offentlig læse og forkynde i alles Paahør, medens de endnu alle ere til Stede, saa de kunne vide at rette sig derefter og ingen med Billighed skal kunne sige, at han ikke har hørt dette aabne Brev. J. T. 5, 451 b.

22. Marts (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Sigvort Grubbe til Hofdal, Befalingsmand paa Malmøhus, har berettet, at afdøde Knud Grubbe er kommen i Løfte for afdøde Hans Spiegel og hans Hustru Fru Hilleborg Hansdatter for en stor Sum Penge, for hvilket Løfte Knud Grubbes Enke, afdøde Fru Mette Ulfstand, siden, efter hendes Husbondes Død, er bleven manet, hvorfor hun har maattet indfri Hans Spiegels Hovedbreve og udlægge en stor Sum Penge. For nogle Aar siden har Hans Spiegel saa forløftesvis maattet udlægge en Sum Penge for Jørgen Svave, der nu opholder sig i Kiel, og indløse hans Gældsbreve, hvilke Gældsbreve og Gæld Fru Hilleborg Hansdatter siden har overdraget til Fru Mette Ulfstand med Fuldmagt til at æske og kræve Gælden af Jørgen Svave. Da denne Gæld og Fuldmagt siden arveligen er tilfalden Sigvort Grubbe efter Fru Mette Ulfstand, hans Hustrus Moder, og da Jørgen Svave selv intet Arvegods har, hvori Sigvort Grubbe ved billige Midler kan komme til sin Betaling, men kun har Livsbrev paa noget Kronens Gods i Fyen, har Sigvort Grubbe anmodet om Bevilling til med Rigens Ret at lade sig indføre i dette Forleningsgods og nyde Indkomsten deraf for den Gæld og Interesse, som han med Billighed har at kræve hos Jørgen Svave, saavidt den kan beløbe sig. Kongen bevilger i den Anledning, at Sigvort Grubbe paa de Herreders Ting, hvori det nævnte Gods ligger, maa tiltale og forfølge Jørgen Svave og, hvis denne ikke efter Rigens Ret vil rette for sig, lade sig indføre i det Kronens Gods, som Jørgen Svave har Livsbrev paa, og oppebære Indkomsten deraf. Saasnart Jørgen Svave dør, skal Godset dog uhindret falde tilbage til Kronen. Kongen befaler menige Dommere saavel som Rigens Kansler, Landsdommerne, Herredsfogderne og de gode Mænd, som efter Rigens Forfølgning blive forordnede til Ridemænd, aldeles at rette sig efter denne Bevilling. Sk. R. 3, 304.

23. Marts (Haderslevhus). Miss. til Sigvort Grubbe om at skaffe Arrild Hvitfeldt eller hans Fuldmægtige nødtørftige Vogne til at føre hans Gods til Svenstrupgaard, naar han begærer det. Udt. i Sk. T. 3, 345 b.

— Aab. Brev til alle Kron-, Kannike-, Provste-, Præste- og Skoletjenere i Baag Herred om, at de herefter skulle lade deres Korn male paa Hagenskouf, Kals og Strand Møller. F. T. 3, 274. (Tr.: CCD. III. 255).

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Denne Brevviser, Peder Møller i Kaals Mølle ved Assens, har berettet, at Møllen forledent Aar har været under Bygning, saa han i den Tid intet har kunnet male og saaledes heller ikke kunnet forhverve den Landgilde, han skal svare til Kronen. Kongen har af Hensyn hertil paa hans Begæring bevilget ham nogen Eftergivelse af Landgilde og befaler herved Jacob Ulfeldt at kvittere ham for et halvt Aars Landgilde af den Landgilde, han resterer med. F. T. 3, 275.

— Aab. Brev om, at Mikkell Andersen i Bygild¹, Herredsfoged i Liusgaard Herred, for en rimelig Indfæstning og sædvanlig aarlig Afgift maa faa enten Kronens eller Kirkens Part af Korntienden af Torning Sogn, hvilken der først bliver ledig. J. R. 6, 436.

— Miss. til Christian Holck. Af Indberetning fra Jens Skouf, Borgemester i Nykøbing paa Mors, har Kongen erfaret, at Christian Holck har Tiltale til ham, fordi han uden at advare denne har frasagt sig Borgemesterbestillingen og ikke har svaret tilbørlig Skat af en ham tilhørende Bønde-
gaard i Lenet, ligesom der ogsaa er andre Trætter mellem dem. Da Kongen enten selv eller ved nogle af sine tilforordnede Raader og gode Mænd vil lade Sagen forhøre, skal Christian Holck lade al Tiltale og Forfølgning mod Jens Skouf for disse Sager bero indtil førstkommende 8. Maj, paa hvilken Dag Adelen i Nørrejylland skal mønstres i Viborg, da Kongen saa vil tage disse Sager i Forhør og lade forordne, hvad der er ret og billigt. J. T. 5, 452.

27. Marts (—). Miss. til Ofve Ugerup, Stygge Høg, Mo-

¹ Bøgild, Lysgaard H.

gens Kaas til Aas, Jørgen Lunge og Erik Lunge. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem om ved første Lejlighed at begive sig til Bangsbou Skov for at undersøge, hvad Skovskade der er sket paa nogle Fru Margrette Rosenkrantz til Hundslund, Hans Johansens Enke, tilhørende Skovparter i Bangsbou Skov, medens afdøde Fru Ingeborg Skeel har haft denne Skov i Forlening. Da Kongen af en af en Del af dem i denne Sag udgiven Opsættelse har erfaret, at hans Befaling endnu ikke er bleven udført, men at Skovskadegranskingen er udsat til den 27. April, befales det dem herved at møde i Bangsbou Skov til denne Tid og da uden al videre Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 5, 452 b.

29. Marts (Præstholm). Miss. til Steen Brahe. Kongen agter ved allerførste Lejlighed med sine egne Skibe at lade det Tømmer hente, som ligger ved Haa Havn og er bestemt til det ny Skib, som Kongen lader bygge. Naar Kongens Skibe komme til Haa Havn og Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, meddeler ham det, skal han give Kronens Bønder paa Samsø Ordre til straks at begive sig herover med deres Baade og de dertil hørende Folk og hjælpe til med at udføre Tømmeret til Skibene og indlade det, saa Kongens Skibe desto snarere kunne komme paa Hjemrejsen. Sj. T. 20, 256 b.

— Miss. til Carl Bryske. Naar Kongens Skibe, der skulle indtage og hid overføre det ved Haa Havn liggende Tømmer, som skal bruges til det ny Skib, som Kongen har ladet tilhugge der paa Stedet, komme til Haa Havn, skal han, naar han af Laurits Ebbesen, Befalingsmand paa Skanderborg, bliver underrettet derom, i Aarhus lade bestille og hidsende saa mange Baade, der kunne faas dér, med tilhørende Folk, for at de kunne hjælpe til med at føre Tømmeret ud til Skibene og indlade det, saa Skibene des snarere kunne komme paa Hjemvejen. J. T. 5, 454.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har paa Grund af den Flittighed, han har mærket hos dem ved det ny Skib, han har ladet tilhugge ved Haa Havn, eftergivet to af Kronens Bønder her i Lenet Halvparten af dette Aars Landgilde, nemlig Mikkel Søfrensen i Helling¹ 2¹/₂ Ørt. Malt, 1 Ørt. Havre, 1

¹ Halling, Hads H.

Otting Smør, 8 Sk. danske Engpenge og $\frac{1}{2}$ Brændsvin, og Jens Tøgersen i Spøtterup $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørt. $4\frac{1}{2}$ Skp. Malt, $\frac{1}{2}$ Ørt. Havre, $\frac{1}{2}$ Gaas, 1 Høne og $\frac{1}{2}$ Brændsvin, hvorefter Laurits Ebbesen skal rette sig. J. T. 5, 453.

29. Marts (Præstholm). Miss. til Laurits Ebbesen. For kort Tid siden har han efter Kongens Befaling aftakket Peder Brun, forhen Murmester paa Skanderborg Slot. Kongen biliger, at han i hans Sted antager Murmester Laurits Jensen og aarlig giver ham samme Genant, som hans Formand har haft, nemlig 30 Dlr., 4 Pd. Rug, 5 Pd. Malt og $\frac{1}{2}$ Td. Smør. Kongen bifalder endvidere, at Glarmester Laurits N. fremdeles aarlig faar den Genant, han hidtil har haft, nemlig 6 Dlr., 2 Ørt. Rug, 2 Ørt. Malt, 1 Fjerd. Smør og 1 Fedesvin. Hvis der ved Slottet findes nogen ledig Plads, hvorpaa disse to kunne bygge sig nogen Bolig, er Kongen tilfreds med, at der udvises enhver af dem en Plads paa de Steder, hvor det maatte synes ham bekvemmest. J. T. 5, 453 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Horsens, at de i Kronens Skove i Skanderborg Len maa faa nogen Hjælp af Bøgepæle til Istandsættelse af deres Skibsbro, der skal være ganske bygfældig, skal Laurits Ebbesen i Skovene udvise dem de til Skibsbroens Istandsættelse nødvendige Bøgepæle, hvor der sker mindst Skovskade. Endvidere skal han for en rimelig Betaling lade dem faa nogen Hjælp til Ildebrændsel af fornede Træer og Vindfælder, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 5, 454.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Melkior Ulfstand, Eske Bilde, Morten Mogensen og Jens Bjelke. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Befaling, han for nogen Tid siden har ladet udgaa til dem angaaende Trætten mellem Corfidts Thott til Sanderup og Laurits Grubbe til Huileberg, for adskillig indfaldende Lejligheds Skyld endnu ikke er bleven udført, paa-bydes det dem herved alvorligt at udføre Befalingen med det allerførste og inden St. Hans Dag. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og udføre Befalingen. Sk. T. 3, 346.

1. April (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre om

at bestille 150 Læster Kalk til Bygningen paa Skanderborg, saa den kan være til Stede, naar Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg, kræver den. Hvad han giver for Kalken, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 454 b.

3. April (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Peder Nielsen, forhen Degn i Førsløf Sogn, der for nogen Tid siden paa Grund af en ringe Forseelse er bleven gjort nederfældig til Tinge, men nu har stillet Sagvolderen tilfreds for sin Forseelse. Sj. R. 15, 229.

— Miss. til Sten Brahe, Hendrik Ramel og Sten Maltesen. Adelen, der har Bønder i Halmstad Len, har for nogen Tid siden¹ bevilget, at dens Tjenere i Lenet paa et vist Aaremaal maa gøre Arbejde til Befæstningen for Halmstad. Da Kongen har erfaret, at Adelens Bønder vise sig meget forsømmelige dermed, skulle de nu ved Takseringen alvorligt foreholde Adelen sammesteds, at enhver med største Flid skal tilholde sine Bønder til at udføre det resterende Arbejde, saafremt Kongen ikke skal tiltænke Midler, hvorved deres tidligere Løfte til Kongen kan blive efterkommet, da det jo ogsaa er baade dem selv og deres Fædrenerige meget magtpaaliggende. Sk. T. 3, 346 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Paa hans Begæring om at maatte blive forløvet en kort Tid der fra Slottet og herved, tillades det ham herved straks at begive sig paa Rejsen, dog skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han senest til Pinse igen kan være til Stede der paa Landet [Gulland]. Han skal ordne alt paa Slottet og paa Landet saaledes, at intet bliver forsømt i hans Fraværelse. Han skal, forinden han drager derfra, med største Flid mønstre alt Folket baade paa Gulland og i Visby, saa han ved sin Ankomst hertil kan give udførlig Underretning om det ganske Lands Tilstand, om de Forraad af Munition og Proviant, som findes paa Slottet, og om hvad der mangler, saa Kongen siden kan lade forordne, hvorledes han vil have forholdt med alt. Sk. T. 3, 347.

4. April (—). Miss. til Carl Bryske. Af vedlagte Sup-

¹ 16. Nov. 1604, jvfr. 3 Marts 1607.

plikation fra Borgemestre og Raad i Bergen vil han nærmere kunne se, hvad de have klaget over Jørgen Knudsen, Borger i Aarhus, der har bedraget dem for en Sum Penge, som de ville have Erstatning for. Han skal hjælpe denne Brevviser, der af deres Middel er sendt herved i den Anledning, til Rette, saa de kunne faa nogen Erstatning for de Penge, de have leveret Jørgen Knudsen, og Kongen blive fri for videre Overløb af dem i den Sag. J. T. 5, 454 b.

4. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Skeel. Af vedlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad disse Brevvisere, to hollandske Skippere, have suppliceret angaaende noget dem tilhørende Gods, som er blevet bjærget under Anholt i hans Len og nu forholdes dem. Han skal med det allerførste undersøge Sagen og, hvis der ikke findes nogen særlig Grund til Forholdelsen, gøre den Anordning, at der ikke gøres dem nogen Hinder paa Bortførelsen af deres Gods. J. T. 5, 455.

5. April (—). Miss. til Brede Rantzau. Denne Brevviser, Jørgen Kyds Enke i København, har berettet, at hun er bleven Kongen 300 Dlr. skyldig for noget Malt, som hendes afdøde Husbonde kort før Kongens Kroning har modtaget af Proviantskriveren her for at brygge det i Øl, men som brændte tillige med Størstedelen af deres Formue ved den Ildebrand, der samme Tid fandt Sted i København. Da hun nu har ansøgt om i Betragtning af sin arme Lejlighed at faa noget af denne Restance eftergivet, bevilger Kongen, at Brede Rantzau maa give hende Kvittans for de 250 Dlr. af Restancen og nøjes med at kræve de 50 Dlr. af hende. Sj. T. 20, 257¹.

— Miss. til Ditlef Holck. Disse Brevvisere, Oluf Saxen, Rasmus Pedersen, Mikkell Andersen, Niels Mikkelsen, Oluf Hansen og Rasmus Ibsen, Kronens Bønder i Lille Linnet i Trøgeveld Len, have berettet, at deres Huse og Gaarde med næsten al deres Formue, Fæ, Kvæg, Bo og Boskab sidste 22. Marts ere brændte, og derhos anmodet om i Betragtning af dette at faa Forskaansel for nogle Aars Landgilde. Ditlef Holck skal fritage dem for dette Aars Landgilde og i Kronens

¹ Udenfor er skrevet: Tamis Kruses Skrift.

Skove, hvor det skader Skoven mindst, udvise dem noget Bygningstømmer til Genopbyggelsen af deres Gaarde. Sj. T. 20, 257 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, Cornelius Martsen, Indbygger i Amsterdam, har klaget over, at der i adskillige Maader kun vederfares ham ringe Ret hos dem, idet de ved vidtløftig Forhaling fra Tid til anden holde ham fra hans Ret og ikke ville dømme ham og hans Modpart imellem, skønt Sagen er indstævnet for dem, hvilket er ham til største Besvær. Da han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret og han som fremmed og Udlænding billigvis bør hjælpes til Ret, paabydes det dem strengelig uden videre Forhaling at stævne Cornelius Martsen og hans Modpart i Rette for sig og ved en endelig Dom en Gang for alle skille dem ad. Sj. T. 20, 258.

7. April (Kronborg). Miss. til Ofve Ugerup. Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, paa sine Søsterbørns Vegne og hans Søster Fru Anne Skovgaard til Hickebjerg, Holger Ulfstands Enke, ved første Lejlighed ville gøre til Ende om Arv og Skifte efter Holger Ulfstand til Hickebjerg. Da Jørgen Skovgaard, der ellers efter Loven er Værge for sin Søster, ikke kan forestaa baade hendes og hendes Børns Værgemaal, medens Skiftet staar paa, skal Ofve Ugerup paatage sig Værgemaal for Fru Anne Skovgaard, indtil Skiftet mellem hende og Børnene er ført til Ende, og paase, at der i alle Maader vederfares hende hvad billigt og ret er. Sk. T. 3, 347 b.

12. April (Halmstad). Miss. til Mogens Kaas. Da det kan befrygtes, at det Sand, som ligger paa den nordre Side ud med Aaen her for Byen, i Længden vil gøre stor Skade, hvis det ikke i Tide bliver forekommet, og det desuden er et stort Vansir for Byen, skal han, for at Sandet med Tiden kan blive tæppet og gjort i brugelig Jord, ved allerførste Lejlighed lade den ganske Plads, saavidt Sandet har taget Overhaand, dele mellem Borgerskabet, eftersom enhver har Jord og Ejendom i Marken til, og siden give Borgerne Tilhold om hver især at indhegne og indgærde sin Plads og efterhaanden gøre den til grøn Jord, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt, hvis de vise sig modvillige. Sk. T. 3, 348.

12. April (Halmstad). Miss. til Mogens Kaas, der har faaet Ordre til med største Alvorlighed at give Borgerskabet i Halmstad Ordre til at indhegne og indtæppe det Sand, som ligger nord for Aaen udenfor Byen, om at skaffe Borgerne den dertil nødvendige Gærdsel i de nærmestliggende Skove, hvor der sker mindst Skovskade. Sk. T. 3, 348.

14. April (Laholm). Miss. til menige Bønder, hvem de end tjene, i Vinge¹, Tierebye og Tøndersjø Sogne i Sønder Halland. Kongen har bragt i Erfaring, at Sandet allerede har begyndt at gøre mærkelig Skade paa Tierebye og Tøndersjø Enge, saa det kan befrygtes, at det i Længden ikke alene vil ødelægge bemeldte Enge, men ogsaa vil bryde videre ind og gøre dem alle stor og ulidelig Skade, medmindre det i Tide bliver forekommet. Det paabydes derfor dem alle, at de efter nærmere Tilsigelse af Tagge Thott, Embedsmand paa Laugholm, eller hans Fuldmægtige uden al Undskyldning møde paa Tierebye og Tøndersjø Enge for med samlet Haand at hjælpe til med at tæppe Sandet og gøre Sandgærder og siden holde dem vedlige, saa Sandet kan blive forhindret i at gribe videre ind. Hvis nogen ikke møder, naar han bliver tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Sk. T. 3, 349.

15. April (Varberg). Miss. til M. Hans Staffensen. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Hr. Niels Carstensen, Sognepræst paa Varberg, maa faa sin Stifson ind i Sorø Kloster, naar der blev en Plads ledig. Da denne Bevilging er givet i M. Hans's Formands Tid, er Stifsonnen af den Grund hidtil ikke kommen ind i Klosteret. M. Hans skal nu ved første Lejlighed optage ham i Skolen og lade ham komme under Disciplin sammen med de andre Skolebørn. Sj. T. 20, 258 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lade det store Stenhus i Lund, der findes at være ganske taglamt, skelne og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Røgnskab. Udt. i Sk. T. 3, 349 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Villomsen, Foged paa Malmøhus, paa Kirkens Part af Korntienden af

¹ Veinge, Høgs H.

Mellem Grefvie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken, og af Arrie Sogn, hvoraf der skal svares 3 Pd. Rug, 4¹/₂ Pd. Byg og 3 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 198.

17. April (Halmstadgaard). Miss. til Anders Dresselberg til Vogenserup og Peder Basse til Søerup, Befalingsmand paa Roskildeggaard. Da Christian Bernekov til Bierkholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, har begæret 1 Gaard og 3 Ødegaardes Eje, som Hans Mule bor paa og har i Brug, og 1 under Holbæk Slot hørende Gaard i Hellerup i Tølløse Sogn i Mierløse Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Grandløse Sogn i Mierløse Herred, 1 Gaard i Solbjerg og 1 Gaard i Skafteløf i Løfve Herred og, hvis det ikke forslaar, 1 Gaard i Rye i Løfve Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parterers Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 259.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen vil lade Avlen til Malmøhus Slots Ladegaard formere og i den Anledning af Borgemestre og Raad i Malmø vil købe en dem tilhørende Ejendom ved Byen, kaldet Raadmændsvangen, skal han ved allerførste Lejlighed akkordere med Borgemestre og Raad om, hvor meget Kongen i en samlet Sum skal give dem for denne Vang, og siden erklære sig udførligt til Kongen derom, saa Kongen derefter kan bringe Købet til endelig Afslutning. Sk. T. 3, 349 b.

— Miss. til Tagge Krabbe til Jordberg og Eske Bilde til Valden, Befalingsmænd i Øfvidts Kloster og paa Helsingborg Slot. Da Sigvort Grubbe til Hofdal har begæret 2 Kronens Gaarde i Brønnested By og Sogn i Giøng Herred i Skaane til Mageskifte for 2 Gaarde i Melbye By og Sogn i Giøng Herred af hans Arvegods, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 350.

21. April (Kbhvn.). Aab. Brev til menige Bønder, hvem de end tjene, i Skaane, Halland og Blekinge. Da Kongen har bestemt, at menige Bønder i Skaane, Halland og Blekinge skulle mønstres to Gange om Aaret, i Maj og September, af Kongens Befalingsmænd, saa man deraf kan erfare, om enhver har de Værger rede, de ere takserede for og ere pligtige

at holde, paabydes det dem herved strengeligen, at de efter Tilsigelse af Lensmanden eller hans Fuldmægtige skulle møde paa de Steder, de faa Ordre om, for først at lade sig taksere for de Værger, enhver bør have, og siden lade sig mønstre to Gange om Aaret, i Maj og September. Hvis nogen efter at være bleven tilsagt ikke giver Møde med de Værger, han er takseret for, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling, hvorefter enhver kan vide sig at rette. Sk. T. 3, 350 b. Orig. (til Varberg Len).

21. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge om straks at lade det aabne Brev til Bønderne om Monstring læse og forkynde paa alle Herredsting i deres Len, taksere alle Bønderne i deres Len, ingen undtagne, for hvad Slags Værge enhver bør holde, og siden aarlig med største Flid lade dem mønstre til de bestemte Tider og paase, at alt gaar skarpt og tilbørligt til med Monstringen. Sk. T. 3, 351.

— Miss. til Hans Lindenov [Bornholm] og Brostrup Gjedde [Gulland]. Kongen har nu sendt sin Skibsflaade i Østersøen for at holde Kronens Strømme rene og sat Mogens Ulfeldt, Befalingsmand paa Sølvitsborg, til Admiral over den. Hvis Mogens Ulfeldt eller nogen af hans Medfølgere paa Grund af Mangel paa Vand, Fetalje eller andet til Skibenes Behov nødvendigt bliver nødt til at sætte der under Landet, skulle de endeligen gøre den Anordning der paa Landet, at det, som Admiralen eller nogen af hans Medfølgere saaledes gør Anfordring om, straks uden nogen Forsømmelse eller Forhaling bliver skaffet dem, saafremt de ikke selv ville staa til Rette for mulige Forsømmelser. Sk. T. 3, 352 b.

22. April (—). Bestalling for Isak Pedersen som Skibshovedsmand, at lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 15, 229 b.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Mechelborg, Toldere, David Lucht, Bernt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1608 til Nytaarsdag 1609. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 230.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen vil tilhandle sig Pladsen omkring Kronens Gaard i Halmstad, skal han paa Kongens Vegne betale afdøde Hendrik Hansens Børn 400 Dlr. for deres Gaard, baade Husene og Pladsen, og betale følgende, der selv maa beholde Husene, for den Plads, hvorpaa deres Gaarde staa: Else Eriks 20 Dlr., Wier Krudtbrænder 20 Dlr., Torben Klokker 20 Dlr., David Glarmester 50 Dlr., Pouel Dune 50 Dlr., Else Hans Jacobsens og Christopher Smed 250 Dlr. og Jacob Hansen 100 Dlr. Siden skal han forhandle med Oluf Ostersen om den Plads, dennes Gaard staar paa, til en rimelig Pris, dog maa Oluf Ostersen selv beholde Husene, og betale ham. Han skal føre alt til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 353.

— Miss. til Eske Bilde og M. Mogens Madtsen. Denne Brevviserske, Boel Marquortsdatter i Qvinge, har berettet, at en Person, ved Navn Hr. Jens N., for nogen Tid siden er bleven kaldet til Qvinge Sogn i Helsingborg Len paa den Betingelse, at han skulde ægte hende; men efter at han har faaet Sognene, har han, ganske uanset dette sit Løfte, trolovet sig med en anden Kvinde, hvilket efter hendes Mening ikke er sket i anden Hensigt end, at han ved saadanne Midler trædskeiligen kunde blive promoveret til Kaldet. Da hun har anmodet om, at denne Sag maa komme til Forhør og at der maa blive afsagt Dom om, hvorvidt nævnte Person er kommen saa lovligt til Kaldet, som det sig bør, skulle de snarest muligt stævne Hr. Jens i Rette for sig, efter nøje Forhør af Sagen afsige endelig Dom om, hvorvidt Hr. Jens efter sit Kaldsbrevs Lydelse er kommen saa lovligt til Kaldet, at han bør beholde det, eller ej, og siden indsende Dommen til Kancelliet, saa Kongen deraf udførligt kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 3, 353 b.

23. April (—). Aab. Brev om, at Niels Ibsen i Koldekuld, der sidder for stort Gæsteri og ofte besværes af Kongens Folk, som rejse derover, indtil videre maa være forskaanet for Halvparten af den Landgilde, der efter Jordebogen skal svares af hans Gaard, og ligesaa for den Restance, der nu kræves af ham for den Halvpart af Gaardens Landgilde, som han i nogle Aar har beholdt hos sig i Haab om, at han ligesom sine Formænd skulde blive forskaanet derfor. Sj. R. 15, 233.

— Kvittans til Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester,

paa 2200 Rigsdlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer, af den Restance, som Laurits Kruse, Embedsmand i Dueholm Kloster, er bleven skyldig af Bergenhus Len og efter sin udgivne Haandskrifts Lydelse skal indbetale i Rentekammeret. Sj. R. 15, 233 b.

23. April (Kbhvn.). Instruks for Mogens Ulfeldt til Selsøe, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, som Skibshovedsmand paa Kongens Skib Gideon og Søadmiral over Kongens Skibsflaade, der bestaar af Skibene Gideon, St. Anna, Victor, Raphael, Marekatten, den røde Løve, Trost, Angelibrandt, Makrelen og Kertzen. Han skal holde af og til paa Kronens Strømme i Østersøen og maa ikke begive sig ind i nogen Havn, medmindre han storligen foraarsages dertil og den høje Nød kræver det. Hvis han paa Rigets Strømme kan opspørge eller træffe nogen, det være sig svenske Udliggere eller andre, aldeles ingen undtagne, som forlyste sig med at plyndre eller paa anden Maade tilføje den søfarende Mand Skade, skal Admiralen med Skibsflaaden begive sig efter dem og saa vidt muligt med det gode bevæge dem til at tilbagegive enhver sit; kan det ikke ske med det gode og uden Fægten, skal Admiralen med de andre Skibe, der altid skulle holde sig sammen i Søen, uden al Undskyldning gøre sit bedste for med Magt at bemægtige sig dem og føre dem til København med Skib og Gods. Han skal med største Alvorlighed tilholde alle, baade Orlogsskibe og Koffardiskibe, som møde ham i Søen paa Rigets Strømme eller sejle forbi ham, af hvilken Nation de end ere, til at stryge deres Top for Kongens Flaade og give en eller efter Lejligheden to af Flaaden Tilhold om at komme om Bord til ham, vise deres Pas og Søbrev og give udførlig Besked om, hvorfra de komme og hvorhen de ville. Saafremt de ikke godvillig ville gøre dette, skal han, idet han har Kongens og Rigets Højhed tilbørlig i Agt, med Magt gøre dertil hvad han bør. Skulde det hælde sig, at de svenske Udliggere og Orlogsskibe skulde komme ham om Bord eller møde ham i Søen paa Sverrigs Riges Strømme, skal han lade sin Top falde, skyde Kongens og Kronens Løsen og, hvis der forlanges Besked af ham, sende sin Skøjte med sin Løjtnant om Bord til dem, fremvise sit Søpas og i alle Maader, saa vidt muligt og menneskeligt er, forholde sig fredeligt og tilbørligt mod dem og ikke give Aarsag til andet end naboligt

Venskab og god Korrespondens. Hvis de svenske Orlogsskibe mod al Forventning ville angribe ham og hans Flaade paa Sverrigs Riges Strømme, skal han vide at skikke sig deri og, som det skikker sig for en ærlig Krigsmand, møde dem med værgende Haand og Magt. Hvis han kan faa vis Kundskab om, at den svenske Flaade er ham for stærk, skal han saa vidt muligt søge at bevæge de monterede Koffardiskibe, som kan træffes i Søen, til at hjælpe sig mod den svenske Flaade, hvis det gøres behov, og ellers i alle Maader forholde sig med Kongens Flaade, som det sømmer sig en ærlig og ærekær Riddermandsmand. Han skal saa ofte som muligt enten ved en af de to Pinker, Makrelen eller Kertzen, eller ved paalidelige søfarende Folk, der løbe gennem Sundet, efter nøje Undersøgelse skriftligt og med sin egen Haand sende Kongen Besked om alt, hvorledes det staar til i Søen, hvad nyt der kan erfares fra Sverrig eller om den svenske Flaade, og hvad der hænder ham og hans Flaade i Søen. Han skal passe paa, at de Breve, han sender Kongen, blive godt forseglede og forvarede, og at ingen i mindste Maade faar noget at vide om det, han skriver om, for at intet skal blive aabenbaret om hans Anslag og Bestillinger i Søen. Sj. R. 15, 234.

23. April (Kbhvn.). Søpas for Mogens Ulfeldt, Admiral over Kongens Skibsflaade i Østersøen. Sj. R. 15, 236 b.

— Lignende Søpas for Godske Lindenov, Underadmiral paa St. Anna, Mogens Gyldenstjerne paa Victor og de andre medfølgende Kaptejner. Udt. i Sj. R. 15, 237.

— Miss. til Steen Brahe [Kallundborg Len], Arild Hvitfeldt [Dragsholm Len], Hendrik Lykke [Vordingborg Len], Giert Rantzau [Haderslevhus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg og Aakær Len], Anders Sinklar [Gladsakse Len], Mogens Ulfeldt [Sølvitsborg Len], Caspar Markdanner [Koldinghus Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Mogens Gjøe [Sæbygaards Len], Jørgen Skeel [Kalø Len], Jokim Bülow [Frederiksborg og Kronborg Len] og Tage Thott [Laholm Len]. Sidste Sommer¹ have de faaet Ordre til at lade et Antal Læs Ved hugge i Kronens Skove i deres Len og sende det til Københavns Slot. Det paa-

¹ 16. Febr. 1608.

bydes dem nu baade i indeværende Aar og fremdeles hvert Aar at lade ligesaa meget Ved hugge og i god Tid sende det hid. Den af dem udgivne Fragt skal blive godtgjort dem i Regnskabet, dog maa de kun give en rimelig Fragt. Sj. T. 20, 260.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Resenius om ved første Lejlighed at indtage denne Brevviser Abel Werner i Universitetet i København og lade ham faa samme Underholdning som de andre Studenter. Sj. T. 20, 260. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 602).

— Miss. til de højlærde og Gejstligheden i København om for denne ene Gang at give Skat af deres Huse og Lejevaaninger i København til Byens Befæstning. Sj. T. 20, 260 b. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 124. Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 601 f.).

— Miss. til Vilhielm Dresselberg. Kongen har, og det efter hans Begæring, bragt i Erfaring, at Køkkenet og Slagterhuset paa Ringsted Kloster er saa ganske forfaldent, at det er aldeles ubrugeligt. Da Kongen nu i det Sted vil lade opføre et nyt Hus til samme Brug, skal han ved allerførste Lejlighed indkøbe saa meget Sten, Tømmer og Kalk, som behøves til et 16 Bindinger langt og for Halvdelens Vedkommende 2 Lofter højt Hus, dog maa han i Klosterets Skove lade hugge det Tømmer, der kan faas dér til det Brug, hvor der sker mindst Skade for Skoven. Han skal siden med største Flid lade Huset opbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 261.

— Miss. til Vilhielm Dresselberg om at lade Anders Dresselberg faa 5 eller 6 Egetræer til to Møllers Bygnings Behov i Holbæk Len. Udt. i Sj. T. 20, 261.

— Miss. til de højlærde i København. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Universitetets Gods ved Faxe Herredsting findes et belejligt Sted til Opsættelsen af et Rettersted, medens der paa Kronens Gods ikke findes nogen belejlig Plads dertil, anmodes de om at give deres Samtykke til, at Retterstedet opsættes paa deres Stavn. Denne deres Bevilning skal dog ikke i nogen Maade komme dem til Hinder eller Forfang paa deres Frihed eller Rettighed til den Ejendom,

hvorpaa Retterstedet sættes. Sj. T. 20, 261 b. Orig. i Kon-sistoriets Arkiv. Pk. 98.

23. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Sølvitsborg have berettet, at deres Næring og Bjærgning i adskillige Maader er bleven dem betagen baade ved det udstedte Forbud mod at udføre Ved, Fedevarer og andet saadant af Landet og ved at der sker dem stort Indpas og Forhindring af Bønder og andre i Villandts, Giønge og Gers Herreder, der understaa sig til at begive sig til Lister med Rug, Byg, Malt, Humle, Smør og andre saadanne Varer og tilhandle sig de Fisk, der er at faa, af Fiskerne sammesteds, til ikke ringe Skade for Sølvitsborg. Da dette Fiskeri ligger dem lige ved Haanden og er en af de vigtigste Næringer, som de fattige Folk i Byen kunne bruge, have de anmodet om, at de alene maa beholde denne Handel med Fiskerne paa Lister. Kongen har bevilget deres Begæring og forbyder hermed strengelig alle andre indtil videre at bruge nogen Handtering og Købmandskab med Fiskerne paa Lister, ligesom det ogsaa forbydes Fiskerne at sælge deres Fiskevarer til andre end Borgerne i Sølvitsborg. De, der forse sig herimod, skulle have forbrudt, hvad de have med at fare, til Kronen og Byen og desuden straffes, som vedbør. Sk. R. 3, 305 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der til Kirken i Halmstad svares nogen Jordskyld af den Ejendom og de Huse og Gaarde i Halmstad, som Kongen vil tilhandle sig, skal han paa Kronens Vegne finde Midler til at skaffe Kirken en Ejendom igen, hvoraf den kan have ligesaa stor en Indkomst, som Kongen faar af den, eller opbygge nogle Boder paa et belejligt Sted i Byen, hvoraf Kirken kan faa ligesaa stor en Rente, som den mister, saa at Kirken i ingen Maade kommer til kort. Hvad det koster, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 354.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bestemt, at der herefter i Befæstningen skal holdes 30 Bønderkarle, som efterhaanden kunne lære at omgaas med Bøsser og andet saadant, som der tilhører, skal Mogens Kaas i Halmstad Len straks lade udtage 30 unge og stærke Bønderkarle baade paa Adelens, Kapitlets og Kronens Gods, dog ikke nogle, som sidde for Gaarde, holde dem i Befæstningen en Maaned

Tid og i den Tid tilholde dem til at lære at drille, omgaaes med Lunterør, forstaa deres Slag- og Togordning og hvad de mere behøve at vide. Naar den Tid er forløben, skal han lade dem drage bort, antage ligesaa mange i Stedet igen og saaledes blive ved indtil nærmere Ordre fra Kongen, saa Kongen paa den Maade kan faa ekserceret og brugeligt Folk i Landet. Sk. T. 3, 354 b.

24. April (Kbhvn.). Søpas for Hans Frame, Borger i Landskrone, til med sit Skib at rejse herfra og i Østersøen, hvorhen Vinden vil føje ham, og tilbage igen. Sj. R. 15, 239.

— Aab Brev om Eneret for Borgemestre og Raad i København til fra Stadskælderen at lade sælge og udtappe rinsk, spansk, allekant Vin, Malvasier og alle andre Slags hed Vin og fremmed Drik. Sj. R. 15, 239. (Tr.: CCD. III. 256 f. KD. II. 550).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Skaane og Blekinge. Da Kongen til Sommer vil faa Brug for en hel Del Murmestre og Pligtsfolk til Arbejdet paa Befæstningen ved Christianopol, skulle de med det allerførste antage N duelige Murmestre og N Pligtskarle i Købstaden N og siden sende dem til Christianopol, saa de kunne være der senest 3 Uger efter førstkommende Paaske¹. Kongen vil drage Omsorg for, at enhver skal faa den Dagløn, han kan fortjene. — Sigvort Grubbe 4 Murmestre og 8 Pligtskarle af Malmø, 4 Murmestre og 6 Pligtskarle af Lund og 2 Murmestre og 4 Pligtskarle af Ystad; Christian Bernekov 3 Murmestre og 6 Pligtskarle af Landskrone; Eske Bilde 2 Murmestre og 4 Pligtskarle af Helsingborg; Arrild Hvitfeldt 2 Murmestre og 4 Pligtskarle af Væ; Hendrik Ramel 2 Murmestre og 4 Pligtskarle af Aahus; Mogens Ulfeldt 2 Murmestre og 4 Pligtskarle af Ronneby. Sk. T. 3, 351 b.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen ved forefaldende Lejlighed vil bruge nogle Skytter, som skulle være Kongen paa Tjenesten undervejs, medens han er paa denne Rejse op gennem Skaane og Halland, skal han af Bønderne i Helsingborg Len udskrive en 3—400 Skytter, unge og stærke Karle, saa de kunne være til Stede med deres Bøsser, naar Kongen

¹ Paaske maa være en Skrivefejl for: Pinse.

kommer der til Landet. Kongen vil siden selv give Ordre om, hvorledes der videre skal forholdes med dem. Sk. T. 3, 355 b.

24. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Grev Maurits af Nassaus Falkefænger Antonius Hendriksen i de næste 3 Aar maa fange de Falke, han kan overkomme, for Vesten paa Island, i Isefjord, Norrestrand og Barestrand Sysler, dog skal han svare Kronen sædvanlig Told og Rettighed af Falkene. N. R. 3, 335 b.

25. April (—). Miss. til Herluf Daa om, at Klostermændene paa Island efter deres Anfordring maa sælge de Gældfaar og det Gældfæ, som er unyttigt, og ligesaa alt andet unyttigt Boskab, som er efterladt dem til Inventarium. Udt. i N. T. 3, 327 b.

26. April (Frederiksborg). Følgebrev for Hans Lindenov til Gafnøe til Kronens Bønder under Draxholm Slot. Sj. T. 20, 262 b.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vogenserup, Befalingsmand paa Holbæk Slot, og Vilhielm Dresselberg til Vindinge, Landsdommer i Sjælland, om at være til Stede, naar Arrild Hvitfeldt til Oddersbjerg, Rigens Kansler, overleverer Draxholm Slot og Len til Hans Lindenov til Gafnøe, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres med Slottet og Lenet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove og give Hans Lindenov alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 20, 261 b.

— Miss. til Ditlef Holck om ved allerførste Lejlighed at lade brænde 15 Læster Kalk i Trøgevelde Len til Brug ved Dønnikemesterens Arbejde her paa Frederiksborg Slot, saa Kalken kan ligge rede, naar Jokim Bülow, Befalingsmand paa Frederiksborg, forlanger den. Sj. T. 20, 262.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at give dets Samtykke til, at Kapitlets Bønder i Roskildegaaards Len hver maa køre 1 Læst Kalk fra Sunbye Færge til Frederiksborg Slot i den kommende Sommer, naar Jokim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, begærer det. Kongen vil være Kapitlet bevaagen med al Gunst og Naade. Sj. T. 20, 262 b.

— Miss. til Hans Lindenov om at give alle Bønderne i Draxholm Len Ordre til efter nærmere Ordre af Jokim Bülow

hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 263.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott. Kongen har faaet Underretning om et i hans Len [Laholm] begaaet Lejermaal, hvorved en Person har besovet sin egen Stifdatter. Da Kongen ugerne mærker, at Bondens Herskab ikke vil lade Bonden straffe, og som kristen Øvrighed ikke kan lade saadan uhørsom Bedrift, der kan foraarsage Guds Hævn og Straf over det ganske Kongerige og dets Indbyggere, passere ustraffet, skal Tagge Thott straks beflicte sig paa at faa de to skyldige Personer fængslede, paa hvis Stavn han kan faa fat paa dem, lade dem forfølge til Doms for deres Forseelse og lade ske Eksekution over dem efter Dommens Indhold. Sk. T. 3, 355.

— (**Roskilde**). Aab. Brev om, at øverste Sekretær Niels Krag til Aggerkrogs fuldmyndige Foged Jens Lindholm, Borger i Roskilde, der nu bor i Ærkedegnens Gaard i Roskilde, som Niels Krag er forlenet med, maa være fritaget for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og borgerlig Tyngde, saalænge han er i Niels Krags Tjeneste og besidder Ærkedegnens Gaard, særlig da han, Gæsteri undtagen, ikke bruger nogen borgerlig Næring. Sj. R. 15, 240.

— Miss. til Søren Ingemand, Tolder i København. Da Kongen har foræret denne Brevviser, Hendrik Dreier, Kongens Tjener, 1 Læst Rostockerøl til hans Bryllup, skal Søren Ingemand betale denne Læst af Tolden og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 263.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen har bevilget denne Brevviser Jørgen Stefning, forhen Soldat paa Kronborg, at han maa bygge en Hammermølle til Jærnholt (? Jærnhytten) i Helsingborg Len, og lovet ham, at han maa faa det dertil nødvendige Tømmer af Kronens Skove sammesteds, skal Eske Bilde ved allerførste Lejlighed lade hugge og fælde det til Hammermøllen nødvendige Tømmer i Kronens Skove i Helsingborg Len, hvor der sker mindst Skovskade, og siden lade det føre til Jærnhytten, saa Jørgen Stefning desto snarere kan begynde at bringe sit Værk i Gang. Selve Møllen skal Jørgen Stefning opsætte paa sin egen Bekostning. Sk. T. 3, 355 b.

1. Maj (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Lauridts Hansen, Borger i Roskilde, der for nogen Tid siden er be-

skikket til Hærredsfoged i Voldborg Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing aarlig maa oppebære den Landgilde, som svares af den Kronens Gaard i Store Calbye¹ i Roskildegaaards Len, som Poul Christoffersen bor i. Sj. R. 15, 240 b.

1. Maj (Haderslevhus). Miss. til Ebbe Munk om at lade Jens Pedersen i Hierneberg², hvis Gaard er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa nødtørfigt Bygningstømmer af Skovene til Genopbyggelse af Gaarden. Udt. i Sj. T. 20, 263 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Da Kongen om en 3 Ugers Tid venter et stort Antal fremmede Gæster til sig og vil komme til at mangle en stor Hob Fade og Tallerkener udover det Boskab, som findes her paa Slottet, skulle de hos Borgerskabet lade samle ialt 150 Fade og 150 Tintallerkener. Kongen har befalet Giert Rantzau, Statholder i Fyrstendømmerne og Embedsmand paa Haderslevhus, at lade det kræve hos dem og, naar Forsamlingen er overstaaet, sende det tilbage, saa enhver siden kan faa sit. — Postscriptum: De skulle ligeledes skaffe 10 Tinkander, saa de kunne være rede sammen med det andet Boskab, naar Statholderen sender Bud efter dem. J. T. 5, 455 b.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Assens om at skaffe 100 Fade, 100 Tallerkener og 10 Kander til samme Fornødenhed. Udt. i J. T. 5, 455 b.

— Miss. til Casper Markdanner om af Inventariet paa Koldinghus at fremsende 200 Tinfade og 200 Tintallerkener og at laane 150 Tinfade og 150 Tintallerkener af Borgerne i Kolding. Udt. i J. T. 5, 455 b.

— Miss. til Albret Skeel. For nogen Tid siden har han efter Kongens Befaling³ erhvervet Dom over den Skriver⁴ paa Grund af de falske Breve, denne skal have digtet og skrevet med Christopher Rosenkrantz, og har nu begæret at faa at vide, hvorledes han fremdeles skal forholde sig med Skrивeren. Han skal ved første Lejlighed lade denne rette med Sværdet,

¹ Store Karleby, Voldborg H. ² Jærnbjærg, Slagelse H. ³ 18. Febr. 1609. ⁴ Anders Pedersen i Kærgaard.

men Kongen har paa Grund af hans Slægts og Venners flittige Intercession bevilget, at hans Legeme maa blive begravet og henlagt i Kirkegaarden. J. T. 5, 456.

1. Maj (Haderslevhus). Miss. til Claus Daa. Jacob Krabbe til Damsgaard har berettet, at han ved første Lejlighed vil skifte med sine Søskende det Jordegods, Købegods, Pantegods, Løsøre, Sølv, Guld, Bo, Boskab og andet, som arveligen er tilfaldet dem efter deres Fader [Godske Krabbe], samt hvad andet deres Stiffader og Moder efter en Kontrakt har opdraget til dem. Da Jacob Krabbe ved dette Skifte efter Loven bør være Lavvæрге for sin Broder Oluf Krabbe, der er i Claus Daas Tjeneste, men ikke kan forestaa dette Værgemaal, da han selv er interesseret i Skiftet, har han anmodet Kongen om at beskikke hans umyndige Broder en anden Væрге, der kan varetage Broderens Tarv ved Skiftet. Kongen befaler herved Claus Daa at være til Stede ved det ovennævnte Skifte, forestaa Værgemaalet for Oluf Krabbe under Skiftet og varetage hans Tarv tilbørligt. J. T. 5, 456.

— Lignende Miss. til Jens Mogensen til Sindinggaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgitte Krabbe, medens Skiftet staar paa. Udt. i J. T. 5, 456 b.

— Miss. til Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, og Erik Lunge til Stoufgaard. Jacob Krabbe til Damsgaard paa egne og sine to umyndige Søskenes Vegne, som han er Væрге for, Terkild Krabbe til N. paa egne, Claus Daa til Rafnstrup som Væрге for Oluf Krabbe, Jens Mogensen til Sindinggaard som Væрге for Jomfru Birite Krabbe og Fru Kirsten Krabbe til Møgelgaard, Laurits Kruses Enke, paa egne Vegne have berettet, at de ved første Lejlighed ville forhandle om Arv og Skifte af Jordegods, Købegods, Pantegods, Løsøre, Guld, Sølv, Bo, Boskab, Indgæld og Udgæld, rørligt og urørligt, ved hvad Navn nævnes kan, og alt andet, som kan være tilfaldet dem efter deres afdøde Fader [Godske Krabbe], og om det Jordegods og andet, som deres Stiffader og Moder efter en Kontrakts Indhold skulle have opdraget til dem. Da alle Parter have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige at indsiges og enten i Mindelighed eller ved Dom at afgøre alle mellem dem opstaaende Stridigheder, befales det dem herved at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, sørge

for, at det rørlige og urørlige Gods, Løsøre og andet, som deres Stiffader og Moder have opdraget til dem, og det, som de umyndige Børns Værger i deres Overværelse tage til sig, bliver registreret under deres Haand og Segl og tilstillet dem, og afgøre alle opstaaende Stridigheder enten i Mindelighed eller ved Dom. De [skulle give deres Registrering og Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

1. Maj (Haderslevhus). Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Christian Holck til Søboe, Caspar Markdanner og Albret Skeel, Embedsmænd paa Bøfling, Hald, Koldinghus og Riberhus Slotte. Der er Trætte mellem Fru Anne Rantzau til Emkendorf, Antonius Rantzaus Enke, paa den ene og Godske Rantzau til Trøiborg og Hendrik von Buchwaldt til Syerhagen paa den anden Side om en mellem dem i Eckernførde for nogen Tid siden oprettet Handel og Fordrag. De ere endnu uenige særlig om 3 Punkter i Fordraget, nemlig det første Punkt angaaende 3162 Dlr., det tredje Punkt angaaende 22 Øksne, som ere solgte, og det niende Punkt angaaende Løsøre, Penge, Bo og Boskab med andet mere, som afdøde Peder Rantzau har efterladt sig i Trøiborg Gaard og Gods, hvoraf Godske Rantzau med Brev og Segl har forpligtet sig til at udlægge afdøde Antonius Rantzau hans Broderpart til Omslaget 1604, ligesom han ogsaa nylig i Viborg i gode Mænds Nærværelse med Haand og Mund har lovet at ville efterkomme det oprettede Fordrag og holde Anne Rantzau skadesløs, hvorover Anne Rantzau, da Godske Rantzau ikke har holdt Fordraget og sit Tilsagn, er kommen i 12000 Dalers Udgift. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem om disse stridige Punkter, befales det dem herved at mødes ved første Lejlighed paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter i Rette for sig, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afsige Dom i dem, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad, og give deres Afgørelse beskrevet fra sig under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

— Miss. til Endvold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Befalingsmand paa Lundenes, Christoffer Gersdorff til Siøbygaard og Jens Mogensen

til Sindinggaard. Kield Brockenhuus til Lierbek som Værge for Jomfru Kirsten Skeel og Claus Dyre til Linderumsgaard og Benedix Rantzau til Brandtholm paa deres Hustruers¹ Vegne have berettet, at de den 8. Maj i Viborg ville forhandle om Arv og Skifte af Jordegods, Løsøre, Guld, Sølv, Klæder, Klenodier, Indgæld og Udgæld efter deres Fader² og Hustruers Fader og deres Moder³ og Hustruers Moder. Da de alle have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige at indsige og enten i Mindelighed eller ved Dom at afgøre alle mellem dem opstaaende Stridigheder, befales det dem at møde til ovennævnte Tid og Sted, sørge for, at alt det rørlige og urørlige Gods, Løsøre og andet, som Kield Brockenhuus paa Jomfru Kirsten Skeels Vegne tager til sig, bliver registreret under deres Haand og Segl og tilstillet ham, og afgøre alle opstaaende Stridigheder enten i Mindelighed eller ved Dom. De skulle give deres Registrering og Afgørelse eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogle af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

2. Maj (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Hendrich Aren-des, der har Befaling af Hertug Georg af Brunsvig og Lyneborg til i Sommer at opkøbe 30 Øksne i Fyen til Hertugen, toldfrit maa udføre disse Øksne fra Fyen, dog skal han for videre Efterretnings Skyld lade Tolderen paa det Sted, hvor Øksnene uddrives, notere det paa Brevet. Sj. R. 15, 340 b.

— Aab. Brev om, at Styge Høg til Vang og hans Hustru Fru Anna Ulfstand for Livstid uden Afgift maa beholde et Kronens Gadehus i Sundbye vest for den Gaard, Baggi Griis boede i, dog paa den Betingelse, at Styge Høg skal give Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, sin Revers for, at Gadehuset efter hans og hans Hustrus Død uden Hinder fra deres Arvingers Side igen skal komme tilbage til Kronen. Det skal være forbudt enhver, der besidder Huset, at bruge nogen Handtering eller Købmandskab deri til Skade for Borgerne i Aalborg eller Indbyggerne i Sundbye. Hvis Styge Høg eller hans Hustru opsætte videre Bygning paa Ejendommen, end der

¹ Ingeborg Skeel g. m. Klavs Dyre, Karen Skeel g. m. Bendiks Rantzau. ² Albert Skeel til Jungetgaard. ³ Anne Bjørnsdatter Kaas

nu findes, maa deres Arvinger efter deres Død frit føre saadan Bygning bort og skulle kun levere Huset ligesaa godt fra sig, som det nu er. J. R. 6, 436 b.

2. Maj (Haderslevhus). Miss. til Knud Brahe og Laurits Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til dem om at besigte noget Gods, som Fru Birgitte Rosenkrantz til Rask, Claus Glambeks Enke, har begæret til Mageskifte af Kronen, og det Gods, hun vil udlægge til Vederlag derfor. Da det Gods, hun vil udlægge, ikke løber saa højt op som Kronens Gods, har hun tilbudt yderligere at ville udlægge 1 Gaard i Tvingstrup i Vor Herred i Skanderborg Len og hendes Part i 1 Bol i Torp i Nim Herred i Biugholm Len, som Herredsfogden har i Brug. De skulle med det første besigte dette Gods, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 457.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Munk i Hammelevvang paa Kronens Part af Korntienden af Houfver Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg i Afgift. Udt. i Tb. S. 88 b.

3. Maj (—). Aab. Brev til Kronens Bønder, der bygge og bo halvtredje Mil nær omkring Dalum Kloster, om, at de skulle lade deres Korn male paa Dalum Klosters Mølle. F. T. 3, 276. (Tr.: CCD. III. 257).

— Miss. til M. Hans Knudsen. Kongen har bragt i Erfaring, at denne Brevviser Peder Jacobsen for nogen Tid siden af menige Sognemænd lovlig efter Ordinansen er bleven kaldet til Vesterskouf Sogn paa Laaland, men at M. Hans desuagtet undslaar sig for at ordinere ham til dette Kald, da han ikke saa noksom ex fundamento har studeret. Skønt Kongen ikke er til Sinds ved noget Eksempel at give Aarsag til, at Folk ikke skulle befytte sig paa at gøre synderlig Fremgang i deres Studier, førend de befordres til noget Kald, befaler han dog M. Hans uden videre Undskyldning at ordinere Peder Jacobsen til Kaldet, da han skal have særlige Gaver paa Prædikestolen, har faaet lovligt Kald efter Ordinansen, er skikkelig i Levnet og der er godt Haab om, at han med Tiden kan forbedre sig

¹ 4. Febr. 1609.

meget i sine Studier, da han endnu er af en ringe Alder. F. T. 3, 278¹.

8. Maj (Haderslevhus). Mageskifte mellem Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, og Kronen. J. R. 6, 437. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Eske Brock om at lægge 5 Gaarde og 1 Bol i Øls By og Sogn i Heinstedt Herred, 1 Gaard i Guløf By og Sogn i Hvolbjerg Herred, 1 Gaard i Aalbøge By og Sogn og 1 Gaard i Aalsrode i Sønder Herred og 1 Gaard i Sønderup By og Sogn i Hvorum Herred, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen, Befalingsmand paa Skanderborg Slot, ind under Drotningborg Slot, indskrive det i Slottets Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 5, 457 b.

— Ligelydende Miss. til Christen Holck om at lægge 1 Gaard i Faarup i Løderup Sogn i Sønder Herred paa Mors, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen, ind under Hald Slot. Udt. i J. T. 5, 458 b.

— Ligelydende Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne om at lægge 2 Gaarde i Spaabek i Omb Sogn i Heng Herred og 1 Bol i Roikier i Har Syssel, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen, ind under Beugling Slot. Udt. i J. T. 5, 458 b.

— Ligelydende Miss. til Johan Rud om at lægge 2 Gaarde i Ginnerup i Heltborg Sogn i Refs Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Laurits Ebbesen, ind under Ørum Slot. Udt. i J. T. 5, 458 b.

9. Maj (Viborg). Miss. til Axel Brahe til Elfved og Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Befalingsmænd paa Dallum Kloster og Hagenskouf Slot, Erik Urne til Søegaard og Jost Høg til Krumstrup. Der er Trætte mellem Knud Rud til Lunde-gaard, Befalingsmand paa Odensegaard, Corfidts Rud til Eng-gaard, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, og Jacop Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, om, hvorvidt nogle Skove, kaldede Fruerlund, Thorslund, Anskoufs-lund og Kistrup Skov, bør ligge til Lyndesse By og Skovhuse

¹ Tr.: Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VII. 347 f.

eller til Sandholt inden dens indstenede Enemærke under den Takst, Gaarden er sat til i deres Søkendeskifte, og om disse Skove bør takseres og sættes videre, end allerede sket er. Da alle Parter have tilbetroet dem til at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, for som Fuldmægtige at indsiges dem imellem og forhandle eller dømme dem imellem om Skovene og alle Trætter, befales det dem at samles i Kolding 14 Dage efter Pinse-dag, indstævne Parterne i Rette for sig, undersøge Sagen grundigt og enten bilægge alle Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Saafremt nogen af dem ved lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.¹

9. Maj (Viborg). Miss. til Ulrik Sandberg. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvorledes disse Brevvisere, Kronens Tjenere i Estvad Sogn i Lundenes Len, have besværet sig over Peder Munk til Estvadgaard i Anledning af nogen Ejendom, som skal være fragaaet dem fra deres Gaarde til hans Gaard Estvadgaard. Han skal paa Kongens Vegne uden al Undskyldning hjælpe disse Bønder mod Peder Munk, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af dem. J. T. 5, 459.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Lunge om at hjælpe en Kronens Tjener i Vestervig Klosters Len til Rette mod Peder Munk. Udt. i J. T. 5, 459 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. Fru Ide Munk til N har berettet, at hun paa det højeste forfølges og tribuleres af hendes Søn Anders Rytter, særlig fordi hun ikke har nogen, som kan forsvare hendes Sag tilbørligt mod ham. Det befales ham i den Anledning straks at antage sig Fru Ide Munks Sag, forsvare hende mod hendes Søn og tage sig saaledes af hendes Sag, som han vil forsvare. J. T. 5, 459 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg om at kvittere Mogens Clemensens i Aeborre² Sogn i Hammerum Herred i Lundenes Len for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, han har lidt paa Hus og Gods af Ildebrand. Udt. i J. T. 5, 460.

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder. 2. H. S. 178. Datoen for Koncepten er siden rettet til: 21. Maj, og Mødetid og Mødested rettet til: 11. Juni paa Aastedet. ² Arnborg, Hammerum H.

9. Maj (Viborg). Miss. til Johan Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Jens Grøn i Veedt¹ i Hald Herred i Kalløe Len, klager over, at en Adelsperson, ved Navn Christopher Lunov, for nogle Aar siden voldeligen har frataget ham hans Hustru, bortført hende og siden ligget i et løsagtigt og ukristeligt Levnet med hende. Da han har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Rette og Kongen ikke er til Sinds at lade saadant passere ustraffet, skal Johan Rud paa Kongens Vegne straks lade Christopher Lunov forfølge til Doms for denne hans Bedrift og indsende Dommen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan bestemme, hvorledes han fremdeles vil have procederet med ham. J. T. 5, 460.

— Miss. til Albret Skeel om at give Kronens Bønder i Vester Herred i Riberhus Len Ordre til hver at køre 1 Læs Deler eller Tømmer for Niels Krag, øverste Sekretær, fra Stranden ved Varde til hans Gaard Aggerkrog, naar Niels Krag eller hans Fuldmægtige henvende sig til ham herom. Udt. i J. T. 5, 460 b.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af det Tømmerværk, som nu findes i Kirken og Møllen paa Drotningborg Slot, der skulle bygges om, ikke dur til at bruges igen, da en stor Del skal være forraadnet og fordærvet. Eske Brock skal lade det manglende Tømmer hugge i Drotningborg Skove, dog paa Steder, hvor der sker mindst Skade for Skoven. J. T. 5, 460 b.

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Christian Holck til Siøboe², Befalingsmænd paa Drotningborg og Hald Slotte. Christian Prip til Øland er for nogen Tid siden paa Viborg Landsting bleven dømt til selv tolvte efter Loven at levere fra sig til Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, et klart Register paa alt hans forrige Hustru afdøde Fru Barbara Vinds Gods, som maatte tilhøre hende enten ved Arv, Pant eller Køb. Da det er indfundet til Kongen at navngive Lovhøringerne og sætte Tiden, naar Loven skal ædles, befales det herved dem at være til Stede i Viborg den 23. Sept., til hvilken Tid Christian Prip skal give sin Lov,

¹ Vedø, Sønderhald H.

² Registranten har ved en Fejlskrift: Siøgaard.

for at høre denne og føre tilbørligt Tilsyn med, at Loven gives saa kristeligt og lovligt, som det sig bør, og af Personer, som ere saaledes kvalificerede, at de billigen kunne tilstedes at sværge med ham. Det befales Christian Prip at give sin Lov paa nævnte Tid og Sted, saafremt han ikke vil blive lovfældt. J. T. 5, 460 b.

9. Maj (Viborg). Miss. til Carl Bryske. Kongen har af forskellige Bønders Klager og Suppliker bragt i Erfaring, at Niels Skriver, Raadmand i Aarhus, ved gode Ord har lokket dem til at angive Carl Bryske i Kongens Kancelli og har skaffet dem til Veje, som have skrevet deres usanddru Supplikationer, hvorfor han nu skal tiltales med Retten. Da saadant ikke passer for en Raadmands- og Øvrighedsperson, skal han straks afsætte Niels Skriver fra Raadmandsbestillingen. Om de Sager, som maatte være mellem Carl Bryske og Niels Skriver eller mellem denne og Bønderne angaaende de indlagte Supplikationer, skal der gaa hvad Lov og Ret er for de tilbørlige Dommere. J. T. 5, 461.

11. Maj (Haderslevhus). Miss. til Adelen i Fyen og Smaalandene om at møde til Mønstring i Odense den 29. Maj (ligelydende med Miss. af 11. Juni 1609 til Adelen i Sjælland, Laaland og Falster). Udt. i Sj. T. 20, 268.

— Miss. til Knud Rud om straks at lade det medfølgende aabne Brev til Fyen og Langeland om, at der skal holdes Mønstring i Odense den 29. Maj, forkynde for Adelen i Odense Stift, ikke alene i hans Len og den Del af Stiftet, han har under sig, men over hele Stiftet, tilskrive hver enkelt Adelig i Stiftet og sende ham Kopi af Brevet, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. F. T. 3, 279.

12. Maj (—). Miss. til Axel Brahe. Da Kongen den 21. Maj venter nogle fremmede Herrer og Fyrster til sig og gerne til den Tid vil have nogle af sine Raader og gode Mænd hos sig, anmodes han om at møde til denne Tid hos Kongen her i Haderslev. F. T. 3, 279.

— Lignende Miss. til Jacob Ulfeldt, Jacob Rosenkrantz, Corfits Ulfeldt, Knud Rud og Corfits Rud om at møde i Haderslev til Barselet den 29. [o: 21.] Maj. Udt. i F. T. 3, 280.

13. Maj (—). Miss. til Brede Rantzau, Statholder. Han har forespurgt, hvor mange Stykker Tapet Isaac Petersen,

Indbygger i Helsingør, efter den med ham sidst gjorde Afsked paa Kongens Vegne skal købe i Nederlandene, og til hvilken Pris de skulle være. Da Kongen endnu ikke selv ved, hvor mange Stykker Tapet han faar Brug for, skal Brede Rantzau sige til Isaac Petersen, at han indtil nærmere Ordre fra Kongen intet Tapet skal bestille. Da han ligeledes har berettet, at nogle af Borgerne i København i denne Sommer ville gøre sig al mulig Flid for at opsøge og besejle nogle ubesejlede Lande og have anmodet om paa denne Rejse at maatte bruge to Styrmande, der nu ere i Kongens daglige Tjeneste og tidligere have sejlet paa Nordlandene, skal han straks lade Borgerne faa to af Kongens Styrmande, der ere kendte under den nordlandske Side, dog skulle Borgerne selv lønne Styrmandene for deres Tjeneste. Han skal ved allerførste Lejlighed tilsende Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Halmstadgaard, 100 Lunterør, hvormed denne efter Kongens forrige Missive til ham kan øve og eksercere de i Halmstads Befæstning liggende Soldater, og som Mogens Kaas siden kan bruge i andre Maader ved forefaldende Lejlighed. Det vedlagte Brev fra Kongen til Greven af Saltsberg¹ i England skal han straks tilsende denne med det Skib, som Kongen nu sender til England med de Dyr. Hvis dette Skib allerede er sejlet, skal han sende det til Greven med første visse Lejlighed fra Sundet. Sj. T. 20, 263 b.

13. Maj (Haderslevhus). Miss. til Mogens Kaas. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Underholdningen af de 30 Knægte, som han efter Kongens tidligere Skrivelse² til ham maanedsvist udtager af Bønderfolket i Halmstad Len og indlægger i Halmstad Befæstning, om han skal skaffe dem Underhold i den Tid eller give dem Ordre til selv at forsyne sig dermed. Da Kongen ingensteds holder Bønderfolk, der saaledes for en kort Tid indlægges i en Befæstning, med Kost, skal han give de Bønderkarle, der blive tilsagte til at drage ind i Befæstningen, Ordre til hver især paa egen Bekostning at forsyne sig med nødtørftig Proviant, medens de ligge i Befæstningen. Sk. T. 3, 356.

¹ Salisbury. ² 23. April 1609.

13. Maj (Haderslevhus). Opvejsningsbrev for Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejyland, til, som om Gerningen nylig var sket, paa ny at lade forfølge med Sandemænd Drabet af hans Tjener, Niels Andersen i Komdrup, der for nogen Tid siden blev slaaet ihjel ved Aalborg, da det i denne Sag svorne Sandemændstov siden er blevet underkendt og dømt magtesløst paa Viborg Landsting. J. R. 6, 444 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Jul til Villestrup paa Kronens Part af Korntienden af Voxløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1½ Pd. Havre, og af Bisløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2½ Pd. Rug og 2½ Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 88 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Peder Gregersen paa Kronens Part af Korntienden af Vorguod Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg, og af Vimb¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug og 2 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 89.

15. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Knud Brahe til Engelsthalm, Embedsmand paa Biughalm, har for kort Tid siden sluttet Kontrakt med en Graver om, at denne skal oprydde og grave den mellem Biughalm og Horsens løbende Aa saa dyb og bred, at der i den kan gaa en Pram fra Slottet til Byen, hvorfor Graveren skal have 80 Dlr.; endvidere har Knud Brahe lovet en Tømmermand 4 Dlr. for at optage nogle Pæle af Aaen. De skulle kvittere Knud Brahe for disse 84 Dlr. Sj. T. 20, 264 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtshalm og Corfidts Ulfeldt til Bafvelse, Befalingsmænd paa Hagenskouf og Rudgaard, Ofve Bilde til Lindvidt og Claus Brockenhuus til Syndergaard. Der er Trætte mellem Corfidts Rud til Enggaard, Embedsmand paa Hindtsgafvel, og Knud Rud til Rudbjerggaard, Embedsmand paa Odensegaard, om, hvorvidt et Egetræ, som Niels Hansen i Ahøyrup, Knu dRuds Tjener, for nogen Tid siden skal have ladet hugge og bortføre, efter Stubbens Udvisning er hugget paa Brænderup Præstegaards Skovgrund eller ej, hvilken Trætte Eyler Qvitzov til Lykkishalm, Landsdommer i Fyen, har

¹ N. Vium, Bølling H.

henvist til Granskning af gode Mænd. Da begge Parter have tilbetroet dem til at afgøre Trætten enten i Mindelighed eller ved Dom, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til det Sted, hvor Træet er hugget, og nøje undersøge Sagen, om Træet efter Syn og Vidnesbyrd er hugget paa Præstegaardens Grund eller ej. De skulle give deres Undersøgelse og Afgørelse beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.¹

16. Maj (Haderslevhus). Miss. til Jacob Skram og Mikkel Vognsen. Børge Trolle til Troldholm har berettet, at han for nogen Tid siden hos Rigens Kansler har erhvervet et Ridebrev til Hans Lindenov til Ingelsted og Palle Rosenkrantz til Ørup, kgl. Sekretær, om, at de med flere andre gode Mænd skulle indføre ham efter Rigens Ret for en Sum Penge i Fru Anna Lykkes, Lodvig Munks Enkes Gods. Da Hans Lindenov og Palle Rosenkrantz nu ved lovligt Forfald ere forhindrede i at efterkomme dette Ridebrev, har Børge Trolle anmodet om, at der maa blive beskikket to andre gode Mænd i deres Sted, for at han ikke skal lide nogen Skade ved deres Fraværelse. Det befales dem herved at indtræde i Hans Lindenovs og Palle Rosenkrantz's Sted, naar Børge Trolle skal indføres i Fru Anne Lykkes Gods, og ogsaa i andre Maader befitte sig paa i Forening med de andre tilforordnede Ridemænd at efterkomme Ridebrevet. J. T. 5, 461 b.

— Miss. til Albret Skeel. Disse Brevvisere, Kronens Bønder Peder Nielsen, Peder Jørgensen, Hans Tyggesen og Peder Nielsen i Tange i Riberhus Len, have tilkendegivet, at den Mark og Ejendom, de have i Brug og Fæste, er saa forðærvet af Sand, at de ikke herefter kunne svare den sædvanlige aarlige Kornlandgilde deraf, og derhos anmodet om i Betragtning af deres arme Lejlighed at faa noget Afslag. For at Gaardene i Tange ikke skulle blive øde, har Kongen ogsaa bevilget, at enhver af de ovennævnte Supplikanter maa faa 1 Ørt. Korns Afslag i deres aarlige Landgilde, saa de herefter indtil anden Ordre samtlig i Stedet for 12 Ørt. Korn kun skulle

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder. 2. H. S. 179 f.

svare 8 Ørt. Korn i Landgilde. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 462.

16. Maj (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus. Da Kongen venter nogle fremmede Herrer til Barselet paa tilkommende Søndag [21. Maj], anmodes han om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan møde hos Kongen saa snart som muligt for sammen med andre af Adelen, der ere forskrevne til samme Tid, at bevise Kongen sin Tjeneste med Opvartning. Orig.

18. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkel Vognsen til Stienomgaard paa Kronens Part af Korntienden af Idom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 89.

19. Maj (—). Miss. til Brede Rantzau. Kapitlet i Viborg Domkirke har for nogen Tid siden tilforhandlet sig noget Kobber af Kongen til Domkirkens Bygning. Da Kongen nu har foræret Kapitlet dette Kobber, skal han sørge for, at Domkirkens Fuldmægtige, naar de besøge ham med dette Brev, faa den af Kapitlet udgivne Haandskrift for de Penge, Kapitlet skulde betale for Kobberet, tilbage. Sj. T. 20, 264 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Bogense. Denne Brev viser Rasmus Jørgensen, Borger i Bogense, har berettet, at hans Broder Claus Jørgensen i Mulm og Mørke er kommen bag ind i hans Gaard og pludselig har overfaldet ham med Hug og Slag, ligesom han ogsaa har vist anden Modvillighed mod ham, saa han endelig ved Nattetid med Livsfare har maattet rømme sin Gaard. Da han har anmodet om at maatte blive forsvaret mod saadan Overlast, paalægges det alvorligt Borgemestre og Raad i Forening med Byfogden at tage en streng Forpligtelse og Borgen af Claus Jørgensen, at han i alle Maader vil være sin Broder og dennes Folk ubevaret, medmindre han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 280.

— Miss. til Manderup Parsberg og Predbiørn Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Ladegaarden paa Vestervig Kloster, som Peder Munk til Estvadgaard en rum Tid har været forlenet med, skal være saa aldeles forfalden, at det, saafremt der ikke i Tide bliver hjulpet paa den, kan befrygtes, at den vil falde helt ned paa Jorden. Da Peder Munk efter sit

Forleningsbrev har været forpligtet til at holde Ladegaardens Bygning ved Magt, skulle de snarest muligt, en Gang i Juni Maaned, advare Peder Munk derom, begive sig til Ladegaarden, besigte den og undersøge, hvor meget i Penge Peder Munk kan tilkomme at betale til Ladegaardens Bygning, under Hensyn til den Tid, han har haft Klosteret, og den Tilstand, hvori han har modtaget Ladegaarden, og den Stand, hvori den nu findes. De skulle give deres Besigtelse og Vurdering beskrevet under deres Signeter og tilstille Peder Munk et Eksemplar deraf, saa han deraf kan se, hvor mange Penge han skal betale til Kongens Befalingsmand paa Klosteret, der siden skal lade de forfaldne Huse istandsætte. J. T. 5, 462 b.

20. Maj (Haderslevhus). Miss. til Peder Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirken i Vestervig Kloster, som han en rum Tid har haft i Forlening, skal være saa ganske bygfældig og forfalden baade paa Tag, Mur og i andre Maader, saa det kan befrygtes, at en Del af den med Tiden vil falde helt ned i Grunden, medmindre det i Tide bliver forekommet. Kongen har endvidere erfaret, at han, al den Stund han har haft Klosteret i Forlening, har oppebaaret Kirkens Indkomst til sin egen Nytte og Fordel, hvilken Indkomst, hver Td. Korn ansat til 1 Dlr., vil beløbe sig til 1200 Dlr., medens han kun har bygget lidet eller intet paa Kirken; ovenikøbet er det, han i den Tid har kostet paa den, sket paa unyttige Steder, mere til Skade end til Gavn for Kirken. Det befales ham ved første Lejlighed at tilstille Jørgen Lunge, Befalingsmand i Vestervig Kloster, de 1200 Dlr., saa de kunne blive anvendte til Kirkens Fornødenhed, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler, hvis det ikke sker. Da Kongen endvidere har erfaret, at Husene paa Ladegaarden til Vestervig Kloster staa for Fald, ja til Dels allerede ere faldne ned, skønt hans Forleningsbrev paabyder ham at holde Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden ved Magt, har Kongen givet Manderup Parsberg og Predbiørn Gyldenstjerne Ordre til en Gang i Juni Maaned at besigte Bygningerne paa Ladegaarden og gøre et Overslag over, hvor meget han kan tilkomme at betale derfor. Saasart Manderup Parsberg og Predbiørn Gyldenstjerne have tilstillet ham deres Overslag, skal han betale den Sum, de anslaa Istandsættelsen til, til Jørgen Lunge, saa de forfaldne Huse dermed kunne blive

istandsatte, førend de falde helt ned, hvilket ikke vil vare længe. J. T. 5, 463.

20. Maj (Haderslevhus). Miss. til Borgemestre og Raad i Nykøbing paa Falster. Hoslagt sendes dem en Supplikation, hvori denne Brevviser Melker Povelsen, Borger i Ribe, beretter om en Arv, som han har at kræve hos Knud Madsens Enke, Indbyggerske i Nykøbing, og begærer kongelig Forskrift om at maatte blive befordret til det, som han mener at være berettiget til. Det befales dem, at de uden vidtløftig Proces og Forhaling skulle lade Melker Povelsen vederfares, hvad Ret og billigt kan være i den Sag, da det i sig selv er kristeligt og lovligt. F. T. 3, 281.

— Aab. Brev om Stadfæstelse for Albret Skeel til Fusing, Befalingsmand paa Riberhus, paa hans i Gierndrup og Venning boende Bønders Ret til Fiskeri i Randers Fjord. J. R. 6, 445. (Tr.: CCD. III. 257 ff.).

— Miss. til Jørgen Skeel. For nogen Tid siden har Kongen ladet Befaling udgaa til nogle gode Mænd om i nogle Graveres Overværelse med største Flid at besigte den Sandgrund, som skal være indløben i og nu findes i Aamundingen ved Grenaa, da den Dag for Dag tiltager og formeres, til mærkelig Skade for Borgerne paa deres Handtering og til største Fordærv for Kronens Mølle udenfor Byen, og siden erklære sig til Kongen, om ikke Sandet kan fordrives, udryddes eller henføres til et andet Sted. Af den til Kancelliet i Henhold hertil indsendte Relation har Kongen set, at den nævnte Ulejlighed med Sandløbet bekvemt kan afskaffes og herefter aldeles afvendes, saafremt der bliver gravet en Grøft omtrent 600 Roder lang, 3 Roder bred og 3 Al. dyb, mellem Grenaa og Møllen, der ligger udenfor Byen, lige fra Møllen og øster paa nær mod Aamunden, hvor Aaen endnu er ved Magt, til hvilket Arbejde Borgerne i Grenaa have tilbudt at ville give 100 Dlr. Endvidere ser Kongen, at det vil være nødvendigt at lade lægge en Bro over Grøften, hvilken Bro siden kan holdes i Stand af den Person, som oppebærer Brokornet til den gamle Bro, da Indkomsten til denne er saa stor, at begge Broer godt kunne holdes ved Magt deraf. Borgerne i Grenaa have tilbudt at ville udføre dette Arbejde, hvis den Person, der nu oppebærer Brokornet for den gamle Bros Vedligeholdelse, ikke vil paatage sig

det, dog har Kongen bevilget, at der af Kronens Skove maa skaffes dem det nødvendige Bygningstømmer til den første Opsættelse af Broen. Jørgen Skeel skal ved første Lejlighed slutte Kontrakt, saa billigt som muligt, med en god Graver om i Sommer paa egen Bekostning at opkaste en Grav, omtrent 600 Roder lang, 3 Roder bred og 3 Al. dyb, paa det oven anførte Sted og lave den saaledes, at den ikke efterhaanden igen skal skyde sammen og falde ned. For at Arbejdet kan blive udført med des ringere Bekostning og des hurtigere, skal han sørge for, at Graveren daglig kan have 20 af Kronens Bønder til Hjælp ved Arbejdet. Han skal siden af Borgemestre og Raad kræve de 100 Dlr., som Borgerskabet i Grenaa godvillig har tilbudt at ville betale til Grøften, men hvad han yderligere betaler til Graveren, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Endvidere skal han i Skovene, hvor der sker mindst Skade for Skoven, lade hugge saa meget Tømmer, som behøves til en Bro over Grøften, ved første Lejlighed lade Broen lave og siden give Ordre om, at begge Broer skulle holdes ved Magt af den Person, som oppebærer Brokornet. J. T. 5, 464. Orig.

21. Maj (Haderslevhus). Miss. til Caspar Markdanner om at lade Jep Ebbesen i Giesten i Koldinghus Len, der har lidt stor Skade af Ildebrand, være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardens Opbyggelse i Kronens Skove, hvor der sker mindst Skovskade. Orig. Udt. i J. T. 5, 465 b.

— Miss. til Mogens Gjøe til Bremmersvoldt, Knud Urne til Aarsmark, Befalingsmand i Halstedt Kloster, Peder Grubbe til Olstrup og Eyller Rud til Sebygaard. Der er Trætte mellem Knud Rud til Lundegaard, Befalingsmand paa Odensegaard, Corfidts Rud til Enggaard, Befalingsmand paa Hindsgafvel Slot, og Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, om, hvorvidt Priorskouf og Ejendom efter det mellem dem gaaede og anden Lejlighed bør ligge til Fuglsang under den Takst, som denne Gaard er sat for i deres Skifte, eller bør takseres og gaa til Jævning og Skifte mellem dem igen. Da alle Parter have tilbetroet dem til at indsiges dem imellem og forhandle eller dømme dem imellem, befales det dem herved inden den 11. Juni at begive sig til de omstridte Aasteder, indstævne Parterne i Rette for sig, undersøge Sagen

grundigt og uden videre Forhaling enten bilægge alle Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende dermed. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Saafremt nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.¹ og rettet Orig.²

22. Maj (Haderslevhus). Fredebrev for Frandts Tønnesen, der efter Beretning af Faderen, Tønnes Karlsten i Terp-ager i Gjørning Herred, har slaaet en Karl, ved Navn Jens Pedersen, født i Opsneom, saa han nogen Tid efter er død. Frandts Tønnesen er for den Sag først svoret til Fred og Bod, men da denne Sandemændsed siden af forskellige Grunde er bleven underkendt, kan det formodes, at det vil komme til at gaa ud paa hans Fred, saafremt der videre skal procederes i Sagen. Da Frandts Tønnesen imidlertid har været forliget med den døde, før denne bortkaldtes, og Forligelsesmaalet er blevet konfirmeret til Tinge, og da den døde har ligget nogle Uger, efter at Gerningen var sket, og Frandts Tønnesen har tilfredsstillet den dødes Slægt og Venner, har Kongen givet Frandts Tønnesen hans Fred igen. J. R. 6, 446 b.

23. Maj (—). Miss. til Caspar Markdanner og Knud Brahe. Frederik Munk til Krogsgard har berettet, at han ikke har noget Stolestade til sig selv, sin Hustru og sine Tjenestefolk i Hofver Sognekirke, skønt han har en Sædegaard, kaldet Ruballegaard, liggende i Sognet, og han har samtidig anmodet Kongen om at lade to gode Mænd udvise ham det nødvendige Stolestade i Kirken. Det befales dem i den Anledning ved første Lejlighed at begive sig til Hofver Kirke, i menige Sognemænds Overværelse i Kirken paa belejlige Steder udvise Frederik Munk de Stolestader, han maatte behøve til sig selv, sin Hustru og sine Tjenestefolk, og paalægge Kirkeværgerne at lade Stolene bygge og opsætte paa de Steder, hvor de blive udviste. Caspar Markdanner skal endvidere ved første Lejlighed efter Anfordring ud-

¹ Baade Konc. og Orig. have oprindeligt været daterede 9. Maj, og Befalingen gik da ud paa, at de fire Kommissærer skulde mødes i Kolding 14 Dage efter Pinsedag.

² Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om

de danske Ruder 2. H. S. 179.

vise Kronens Tjenere Peder Christensen i Rougstedt og Madts Ifversen i Østedt deres visse Stolestade i Østedt Sognekirke, da de hidtil ingen have haft. J. T. 5, 465 b.

23. Maj (Haderslevhus). Miss. til Godske Rantzau. Af vedlagte Supplikation og et paa Andsted Herreds Ting taget Tingsvidne vil han udførligere kunne se, at menige Grander og Ejermænd i Øster Vamdrup i Andsted Herred i Koldinghus Len have klaget til Kongen over, at han formener dem den almindelige Vej, som de fra Arilds Tid have haft til og fra deres [By]. Det befales ham at slaa sig selv til Rette i den Sag, saa yderligere Vidtløftighed og Trætte kan undgaas, saafremt Kongen ikke skal tiltænke de Raad, hvorved hans Undersaatter kunne faa deres Ret. J. T. 5, 466 b.

25. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Søren Clemensen¹, en Søn af Borgemesteren i Vejle, i Sorø Skole, naar der bliver noget Rum ledig. Udt. i Sj. T. 20, 265.

— Miss. til Niels Madtsen og Christen Davidsen om at indtage Niels Fyrbøder i Helsingørs Hospital og lade ham faa samme Underhold som de andre sammesteds. Udt. i Sj. T. 20, 265.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Johan Billedsnider, maa nedsætte sig i Kolding, og uanset at han ikke er i Snedkernes Lav, uforment bruge sit Snedkerhaandværk i Byen, dog skal han efter sin Evne og Formue gøre og give borgerlig Tyngde og Skat. J. R. 6, 447.

— Kvittans til Kield Jørgensen, Borgemester i Ribe, paa 4000 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af Øksentolden fra 1608 til 1609. J. R. 6, 447 b.

— Miss. til Jens Mogensen. Kongen har af hans Indberetning set, at nogle Kirker i Thye i det Provsti, han er forlenet med, ere saa forfaldne, at deres egen Indkomst ikke kan forslaa til deres Istandsættelse, medmindre der maa meddeles dem nogen Hjælp af de næstomliggende Kirker. Da Kongen

¹ Sj. T. har, sikkert urigtigt: Søren Clemensens, Borgemesters Søn i Vejle.

har erfaret, at flere af disse Kirker ere ved den Formue, at de uden Skade for sig selv kunne komme de andre til Hjælp, bifalder han, at Jens Mogensen af de Kirker, der have god Formue, oppebærer saa meget, at de forfaldne Kirker dermed kunne blive istandsatte. Han skal paase, at det i alle Maader gaar kristeligt og tilbørligt til med Oppebørselen og Istandsættelsen. J. T. 5, 466 b.

25. Maj (Haderslevhus). Miss. til Jens Mogensen. Da Tomas Maltesen til Tanderup, der en rum Tid har været Væрге for Jomfru Anna Kaas til Taarupgaard, for nogen Tid siden er død og hans Søn, Christen Thommesen til Tanderup, ved første Lejlighed vil levere Værgemaalet fra sig, skal Jens Mogensen paatage sig Værgemaalet, naar Christen Thommesen leverer det fra sig, paase, at der vederfares hende Ret paa hendes Gods og i alle andre Maader, og forestaa Værgemaalet, som han vil forsvare for Gud og være bekendt for Kongen. Kongen har befalet Albret Skeel til Fussing, Embedsmand paa Riberhus, og Frederik Munk til Kraagsgaard at være til Stede, naar Christen Thommesen leverer Værgemaalet fra sig. J. T. 5, 467.

— Miss. til Albret Skeel og Frederik Munk om at være til Stede, naar Christen Thommesen til Tanderup overleverer Værgemaalet for Jomfru Anna Kaas til Jens Mogensen til Sindinggaard, og paase, at alt gaar rigtigt til ved Overleveringen. J. T. 5, 467 b.

— Miss. til Albret Skeel. Menige Bønder i Hoier Sogn have berettet, at Digerne i Møgeltønder Len for en stor Del for nogen Tid siden ere indbrudte og borttagne, til mærkelig stor Skade baade for Kongens og for Hertugen af Holstens Undersaatte paa deres Agre og Enge. Hertugen af Holstens Tjenere i Hoier Sogn have siden paa deres egen Bekostning alene fornyet og opdiget disse Diger, hvorved de have mistet en stor Del af deres Land, da Digerne ere blevne flyttede ind, og de formene nu, at der efter derom gjorde Skikke og Forordninger bør ydes dem Erstatning derfor af Kongens Undersaatte. Kongen samtykker i, at der gives disse Bønder 16 Mk. lybsk for hver Demat Land, de have mistet, og befaler ham at give Kronens Bønder Tilhold om at betale Hertugens Bønder efter denne Takst for det Land, de have mistet, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af dem. J. T. 5, 468.

25. Maj (Haderslevhus). Miss. til Christen Holck. Da han har indberettet, at Søfren Kielsen i Odtsgaard¹, som har holdt den ved Hald Slot liggende Skaber Bro ved Magt, er død, og det er nødvendigt, at der igen bliver tilforordnet en til at holde Broen i Stand, for at den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover, skal han med det første tilforordne en af Kronens Tjenere i Hald Len til at holde Broen i Stand, hvilken Person for sin Bekostning hermed skal oppebære det sædvanlige Brokorn af Vinkel, Rind, Vendum og Brandstrup Sogne, ligesom hans Formænd have gjort. Da en af Kronens Tjenere, Jens Jensen i Rindts Herred, har tilkendegivet, at hans Gaard med Bo og Boskab er brændt, og anmodet om Forskaansel med ét Aars Landgilde, skal Christen Holck lade ham være fri for ét Aars Landgilde og skaffe ham nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardens Opførelse i Kronens Skove paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade. J. T. 5, 468 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Indbyggerne i Horsens maa faa et Antal Bøgepæle til Forbedring og Bygning af deres Skibsbro i Skovene i Skanderborg Len. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at disse Bøgepæle ikke uden stor Skade for Skoven kan faas paa andre Steder end i Rye Skove, og da det vil falde Borgerne ganske besværligt at lade Træerne føre saa lang en Vej paa deres egen Bekostning, skal Laurits Ebbesen ved første Løjlighed, naar der bliver nogen ledig Tid, tilsige et halvt Hundrede Vogne i Lenet til at hjælpe med til at føre Bøgepælene fra Rye Skove til Horsens, saa mange som de paa én Gang kunne køre. De Bøgepæle, som disse 50 Vogne ikke paa én Gang kunne køre, skulle Borgerne selv lade hente paa deres egen Bekostning. J. T. 5, 469.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Nørmølle i Skanderborg Len istandsætte nødtørftigt med Sten og anden Bygning, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal kvittere Niels Rasmussen i Huorndrup for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, han har lidt ved

¹ Aadsgaarde, Middelsom H.

Ildebrand, og skaffe ham nødtørftigt Bygningstømmer med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Udt. i J. T. 5, 469 b.

26. Maj (Haderslevhus). Miss. til Henning Gjøe om at betale en Guldsmeds Kvinde for en Guldkæde, som hendes afdøde Husbonde har gjort for ham. Udt. i Sj. T. 20, 265.

— Miss. til Jens Mogensen. Da Jomfru Anna Kaas til Taarupgaard i en god Betænkende har bevilget, at hendes Mormoder Fru Karen Maltisdatter, Tim Rosenkrantz's Enke, aarlig maa faa 1 Læst Rug og 1 Td. Smør af hendes Indkomst til sin Underholdning, skal Jens Mogensen som tilforordnet Værge for Jomfru Anna Kaas indtil anden Ordre fra Kongen aarlig tilstille Fru Karen Maltisdatter nævnte Rug og Smør af Jomfru Anna Kaas's Indkomst og føre det til Udgift for Anna Kaas. J. T. 5, 469 b.

— Miss. til Caspar Markdanner. Da det efter denne Tids Lejlighed vil kunne hænde sig, at der af den paa Slottet som Fange siddende Christopher Rosenkrantz's Modparter kan blive taget og erhvervet Breve, som skulle læses og forkyndes for ham personlig, skal Caspar Markdanner, naar saadant indtræffer, tilstede Christoffer Rosenkrantz's Modparter eller deres Fuldmægtige at læse og forkynde de over ham erhvervede Breve for ham. J. T. 5, 470.

31. Maj (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Disse Brevvisere, Jørgen Sørensen, Niels Olsen og Morten Jensen, Kronens Bønder, og Niels Boesen, en Hospitalsbonde, alle i Tierebye, have berettet, at deres Huse og Gaarde med al deres Armod for nogen Tid siden ere brændte, og i den Anledning anmodet om nogen Forskaansel for Landgilde og Hjælp med Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse. Det befales ham i den Anledning at lade dem være fri for et Aars Landgilde og lade dem faa det nødvendige Bygningstømmer i Kronens Skove, dog paa Steder, hvor der sker mindst Skade paa Skoven. Han skal give Hospitalet den nødvendige Ordre for Hospitalsbondens Vedkommende og sørge for, at det bliver indført i Hospitalets Regnskab. Sj. T. 20, 265.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Dammene i Lammehaven og i Enemærket under Antvorskov Slot ere saa ganske eftergroede og forfyldte, saa der, medmindre de igen blive ryddede og rensede, paa ingen Maade

kan drages med Vod eller fiskes i dem for Grøde. Han skal give Kronens Bønder i Lenet Ordre til med største Flid at rens og rydde Dammene og dele disse mellem dem, saa Arbejdet kan gaa lige ud over dem alle, for at Dammene siden kunne besatte med Fisk, der ved forefaldende Lejlighed siden kunne bruges til Udspisningen her paa Slottet. Sj. T. 20, 265 b.

31. Maj (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at der ikke er beskikket bestemte Personer til Forstandere for Almindeligt Hospital i Slagelse, da Ebbe Munk ikke tør betro nogle gemene Personer dertil paa Grund af den store Skade og Forsømmelse, som de fattige i Hospitalet have lidt ved nogle tidligere Forstandere, idet disse ikke have haft det tilbørlige Tilsyn med Hospitalet, men mere have anset deres egen Gavn og Fordel end de fattiges Bedste. Da Christoffer Lauritsen, Borgemester i Slagelse, nu efter Kongens Anmodning har bevilget selv anden at ville paatage sig Forstanderiet, skal Ebbe Munk paa Kongens Vegne beskikke ham og Povel Lauritsen, Raadmand i Slagelse, til Forstandere og foreholde dem, at de skulle forestaa Bestillingen saaledes som de ville være bekendt for Gud og Kongen, saa de til tilbørlig Tid kunne gøre god Rede og Regnskab. Sj. T. 20, 266.

— Miss. til Knud Rud. Denne Brevviserske, Ingeborg Lettis, Indbyggerske i Odense, har klaget over, at hendes Ægtehusbonde Villum Spickermant i nogle Aar næsten daglig har forholdt sig ganske tyrannisk og utilbørligt mod hende med Skælden, Banden, Haardragen, Hug og Slag, saa hun ofte er bleven foraarsaget til at undvige af Huset for ham og undgaa hans Omgængelse. Skønt han ofte af sin Øvrighed baade paa Slottet og i Byen er bleven formanet til et bedre Sind og efter Kongens Befaling har udgivet en Forpligtelse under sin Æres Fortabelse om herefter at ville afstaa fra saadant ugudeligt og tyrannisk Væsen, hjælper det dog altsammen intet, men han fremfarer jo længere desto hæftigere i det onde efter den samme Aands Indskydelse, ligesom han ogsaa ved idelig Drikken og Sværmen forkommer den Armod, han har faaet med hende til sit eget. Hun er nu ogsaa berøvet sin Førlighed og lever i den største Elendighed. Da Kongen af mange Godtfolks Beretning har erfaret, at hendes Fremstilling er sand, og da hun har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret mod Mandens Ty-

ranni, befaler Kongen, der som kristen Øvrighed ikke kan lade saadant ugudeligt Væsen passere ustraffet, naar han véd det, til Eksempel for andre, Knud Rud, at han straks skal sende Villum Spickermandt velforvaret her til København, hvor Kongen vil finde Midler til at spege ham og bevæge ham til et bedre Sind, da det ikke kan ske med det gode. Deres Gaard og Gods skal han aldeles ikke befatte sig med. F. T. 3, 282.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Hoslagt sendes dem en Supplikation fra denne Brevviser, Willom Clausen Coel, Borger i Amsterdam, hvori denne beretter, at han i Sundet har oprettet et Admiralskab og Kompagni med 8 andre Købmandsskibe, gaaende ud paa, at de samtlig skulde begive sig ind i Østersøen og at den ene ikke maatte sejle eller vige fra den anden, men at de skulde yde hinanden Hjælp og Undsætning i al forefaldende Fare og Ulejlighed i Søen. Desuagtet er det dog gaaet saaledes, at da de svenske Udliggere og Orlogsskibe have mødt dem i Søen og angrebet dem, have de andre Hollændere ladet Willom Clausen alene i Stikken, saa han har mistet baade Skib og Gods. Da Willom Clausen nu har begæret, at han maa faa Arrest paa de Hollænderskibe, der have været i Admiralskab med ham, naar de komme tilbage til Sundet fra Østersøen, skulle de, naar de nævnte 8 Skibe komme til Sundet, lade ham faa Arrest paa dem, indtil de ved deres Forpligtelse nøjagtig forsikre ham for, at enhver af dem for deres tilbørlige Dommere vil staa ham til Rette for den litte Skade. Sj. T. 20, 266 b.

4. Juni (—). Miss. til Eske Brock, Oluf Rosensparre, Albret Skeel og Erik Lunge. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem om enten at bilægge de mellem Peder Munds Enke og hendes Medarvinger om Arv og Skifte efter Peder Mund opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller skille dem endeligt ad ved Dom. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de endnu ikke have skilt dem ad særlig om Jordebogen, som Arvingerne formene, at Enken bør levere fra sig, skulle de ved første Lejlighed indstævne begge Parter i Rette for sig paa et belejligt Sted og enten forhandle dem mindeligt imellem eller skille dem endeligt ad angaaende Jordebogen, da de ikke, førend dette er sket, kunne komme til nogen endelig Deling af Jordegodset. J. T. 5, 470 b.

5. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1609 at regne, for Hans Lindenov til Gafnøe paa Dragsholm Slot og Len. Han skal i aarlig Besolding til sig selv have 200 Dlr., til 4 Svende 40 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvsjette. Han skal aarlig til Løn og Klædning til Fogden, Skrивeren og andre Slottets daglige Folk have 233¹/₂ Dlr. 1 Ort samt Foder og Maal til 6 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget, og 2 Vognheste. Til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets daglige Folk skal han aarlig have følgende Genant: 6 Læster Rug, 8 Læster Byg og Malt, 250 Sider Flæsk, 10 levende Svin, 32 Kroppe Nødkød, 250 Kroppe Faarekød, 150 Gaasekroppe, 400 Høns, 46 Ol Æg, 6 Tdr. Smør, 3 Læster norske Sild, 2 Læster Torsk, 1 Td. Laks, 4 Lispd. Bergefisk, 4 Vorder Langer, 1000 Hvillinger, 4000 Flyndere, 4 Vorder Kabliav, 4 Vorder Rokker, 5 Vorder Tørfisk, 2 Tdr. Aal, 1 Td. Havregryn, 7 Tdr. Boghvedegryn, 5 Skippd. Humle, 1¹/₂ Læst Baysalt og 4 Tdr. Lyneborgersalt. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard, og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. [Med Art. 1—14, 16—20]. Sj. R. 15, 241.

7. Juni (—). Miss. til Ove Ugerup til Ovesholm, Mogens Svave til Svafvesholm, Melkior Ulfstand til Axelvold, Tage Krabbe til Jordbierrig, Befalingsmand i Øes Kloster, Sigvard Grubbe til Hofdal, Befalingsmand paa Malmøhus, Otte Lindenov til Borrebye, Anders Sinklar til Rebensklaf, Befalingsmand paa Gladsaxe, og Christopher Ulfeldt til Svenstrup. Der er Trætte mellem Palli Fasti til Mindstrup og Hans Lindenov til Ingelsted om Oldengang og Markeskel mellem Svenstrup og Ingelsted Fællesmark og mellem Svenstrup og Tifstrup Fællesmark og om Skovhugst og andre Ting. Da begge Parter have tiltaget og tilbetroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller dømme dem imellem, befales det dem ved første Lejlighed at begive sig til de omtrættede Aasteder, indstævne begge de stridende Parter og Oldingene i Rette for sig og nøje undersøge, om Markeskellet er svoret og gjort saa retfærdigt, at det bør blive ved Magt eller ej. Hvis der ikke er gjort ret Skel, skulle de udvise et retfærdigt Skel mellem Aastederne, sætte Sten og Stabel, som det sig bør, og bilægge Stridighederne om Oldengang, Skovhugst og andet i Mindelighed

eller afgøre dem ved Dom. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

8. Juni (Kbhvn.). Søpas for Hans Pedersen, Raadmand i Helsingør, der vil sende sin Fuldmægtig herfra i Østersøen med sit Skib, hvor Vinden vil føje ham og hans Lejlighed sig bedst begive kan, og tilbage igen. Sj. R. 15, 244.

— Miss. til Knud Urne. Da Kongen i September 1603 af Fru Beate Hvitfeldt til Møllerødt, Knud Ulfeldts Enke, Dronningens Hofmesterinde, har faaet hendes Part i en Gaards Grund og Ejendom i Maglebrende i Nørre Herred paa Falster, hvoraf der aarlig svares 3 Dlr., til Mageskifte, skal Knud Urne nu straks lade nævnte Grund og Ejendom annamme under Lenet [Nykøbing], lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af den. Endvidere skal han oppebære den Afgift, der er gaaet af Ejendommen siden 1603, af den, som har Ejendommen i Brug, og føre den til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sm. T. 6, 81. Sm. R. 5, 38.

— Miss. til Laurits Ebbesen om med det allerførste at sende noget Egetømmer, som sidste Vinter blev hugget i Skanderborg Len til Kongens Rustvogne, til Sundby Færge paa Sjælland. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 471.

10. Juni (—). Miss. til Eske Bilde. Borgemestre og Raad i Helsingborg have klaget over, at han gør dem Hinder paa nogen Tørvegrøft, som efter deres Formening er gravet paa Byens Fællesmark. Skønt Kongen af hans Indberetning har set, at denne Ejendom hører til Helsingborg Slot og ikke til Byen, saa Borgemestre og Raad ikke ere berettigede til den som noget Enemærke, har Kongen dog af særlig Naade bevilget, at Borgerne i Helsingborg fremdeles aarlig maa nyde Tørvegrøft paa disse Steder, dog skal den udvises dem af ham og de følgende Lensmænd. Da fire af Kronens Møllere udenfor Helsingborg have beklaget sig over, at deres Møllehuse, Damme og Kværne skulle være meget forfaldne og brøstfældige, og anmodet om, at der maa blive raadet Bod derpaa, tillades det

¹ Udenfor er skrevet: Palle Rosenkr[antz] B[ørgesen] Skrift.

ham at istandsætte Møllehuse, Damme og Kværne, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 357¹.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Støringgaard og Tage Thott til Eriksholm, Befalingsmænd paa Halmstad Gaard og Laugholm Slot. Da Kongen har begæret 1 Gaard, kaldet Hylte, i Vogenø Sogn i Halmstad Herred til Mageskifte af Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, for 1 Gaard i Menløse i Vogstrup Sogn og 1 Gaard og 1 Bol i Illevædt i Høgs Herred i Halland og Eske Bilde, saafremt hans Gods ikke er saa godt som Kronens Gods, vil udlægge yderligere Fyldest af sit Jordegods i Bierre Herred i Helsingborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 357 b.

11. Juni (—). Aab. Brev om, at Jørgen Svenitz, der har begivet sig her ind i Riget for at kræve den Arv, som maatte findes efter hans Fader, der en Tid lang har været i Kongens Bestilling og nu er død i Helsingør, uhindret maa udføre denne Arv af Riget, uanset at han ikke efter Privilegierne deponerer og udlægger den tiende Pending til Kongen og Byen. Sj. R. 15, 244 b.

— Miss. til alle, der have frit Jordegods, i Sjælland, Laaland og Falster. Kongen har for nogen Tid² siden ladet udgaa aabent Brev til dem om, at de den 7. April skulde lade sig taksere for, hvor mange Heste enhver var pligtig at holde af sit Arvegods til Rigets Tjeneste. Skønt Kongen, Gud være lovet, ikke venter sig nogen Unighed med sine Naboer eller andre fremmede Fyrster, vil han dog lade afholde en almindelig Mønstring her i Riget, saa han kan se, at enhver har saa mange Svende, Heste og Harnisker rede, som han er pligtig at holde. Da han har bestemt selv personlig at ville holde Mønstring over dem i Næstved den 24. Juli, befales det strengeligen alle og enhver, uden Undtagelse, at staffere sig selv og deres Folk med saa mange Heste og Harnisker, som de ere takserede til at tjene Riget med baade af deres Arvegods og deres

¹ Udenfor er skrevet: Oluf Rosenk[rantz] Skrift. ² 25. Febr. 1609.

Len, og enten selv møde med dem eller, hvis de paa Grund af Alderdom, Sygdom eller andet Forfald ere hindrede i selv at møde, da sende deres Svende og Heste til Næstved til den ovennævnte Tid for at lade sig mønstre, saa de siden, hvis nogen, hvad Gud forbyde, skulde ville angribe Kongen eller tilføje Kongen og hans Riger Skade, da kunne være rede med deres Heste og Harnisker til af yderste Magt at afværge saadant. Sj. T. 20, 267.

11. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Adelen i Skaane, Sønder og Nørre Halland om at møde til Mønstring i Lund den 14. Juli. Orig. Udt. i Sj. T. 20, 268.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane og Halland om at lade det medfølgende aabne Brev til Adelen i Skaane og Nørre og Sønder Halland om Afholdelse af Mønstring i Lund den 14. Juli læse og forkynde for Adelen i Skaane, tilskrive enhver især og sende dem Kopi af det aabne Brev, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. Med Hensyn til Ridderskabet i Sønder og Nørre Halland har Kongen givet Steen Maltesen, Befalingsmand paa Varberg Slot, Ordre til at underrette det om Kongens Hensigt og sende enhver især Kopi af det aabne Brev, saa de i Tide kunne faa det at vide. Sk. T. 3, 358.

— Aab. Brev om Stadfæstelse paa Odense Købstads Privilegier. Udt. i F. R. 3, 159 b.

13. Juni (—). Kvittans til Hans Grabow til Skiblund paa hans Regnskab for de Penge, som ere leverede ham til Christianopol Befæstnings Behov fra Paaskedag 1600, da Bestillingen med Befæstningens Bygning overdroges ham efter Knud Grubbe til Alsløf, til Paaskedag 1608, da han blev Bygningsbestillingen kvit og overleverede den med klart Inventarium til Mogens Ulfeldt til Selsøe. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 306.

— Miss. til Hans Lindenov og Jens Koefoedt. Kongen har for nogen Tid siden givet dem Ordre til at besigte noget Gods i Anledning af et Mageskifte mellem Kronen og Hans Grabow. De have ogsaa til Kancelliet indsendt en Fortegnelse over, hvor meget Godset aarlig skylder og hvad Ager- og Engjord der ligger dertil, men Kongen kan ikke se, at Mageskiftet er lignet og lagt, saa man kan bringe Mageskiftet til Af-

slutning. Det befales dem ved første Lejlighed at ligne og lægge Godset, dets Tilliggende og Indkomst, saa Mageskiftet kan blive bragt til Afslutning. Sk. T. 3, 359.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jokim Bülow om i Kronens Skove at skaffe Hr. Søfren Pedersen, Sognepræst i Kynbye, nødtørftigt Bygningstømmer til Genopbyggelsen af hans Præstegaard, der er brændt. Udt. i Sj. T. 20, 268 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Gyldenstjerne til Biørnsholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Biørnsholm Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 89.

15. Juni (—). Mageskifte mellem Marcus Bilde til Hvidkieldt og Kronen. F. R. 3, 159 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Rosenkrantz om at lægge noget Gods i Nyborg Len i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Marcus Bilde til Hvidkieldt, nemlig 1 Gaard i Vester Hessing By og Sogn i Salling Herred, 1 Gaard og 1 Gadehus i Skorup By og Sogn og 1 Gaard i Holmedrup i Skorup Sogn i Sunds Herred med Olden til disse Gaarde til 8 Svin i Skorup Skov og til 15 Svin i Holmedrup Skov, og 1 Bolig i Freltofte i Lindesø Sogn i Aasum Herred, ind under Nyborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. F. T. 3, 283.

17. Juni (—). Aab. Brev om, at Madts Andersen, Herredsfoged i Stefnis Herred, paa Grund af sin Bestilling maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde og anden Tynge, saalænge han er Herredsfoged. Sj. R. 15, 245.

— Ligelydende Brev for Jørgen Olsen, Herredsfoged i Faxø Herred. Udt. i Sj. R. 15, 245.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland og Skaane. Kongen har for nogen Tid siden beskikket N. N. til Salpetersyder i N Herred, dog paa den Betingelse, at han aarlig til en bestemt Pris skal levere et bestemt Antal Tønder Salpeter paa Tøjhuset i København til Kongens Arkelimester og uden til en bestemt Pris tilbyde Kongen, hvad han yderligere maatte kunne skaffe af Salpeter. Kongen har dog nu bragt i Erfaring, at de i de foregaaende Aaringer ikke have leveret,

hvad de vare forpligtede til, end mindre hvad de have tilbudt yderligere at ville tilbyde Kongen til Købs, hvilket kan give Aarsag til at nære Mistanke om, at de kunne have understaaet sig til at sælge det til andre. For at Kongen kan faa Besked herom, skulle de med Flid undersøge, hvor meget Salpeter N. N. kan have sydet, siden han har faaet Kongens Bestalling, om det kan opspørges, at han har solgt Salpeter til nogen, enten Indlændere eller Udlændere, hvor meget Ved han i den forløbne Tid har faaet af Kronens Bønder til sit Haandværks Behov, hvoraf man i nogen Maade kan slutte, hvor meget Salpeter han har sydet, og andre Omstændigheder, hvoraf man kan erfare, om Kongen har faaet det, han er berettiget til, hvorom Kongen dog er ganske i Tvivl. De skulle siden med største Alvorlighed give Salpetersyderne Ordre til at levere eller betale det Salpeter, som de endnu restere med. — Stien Brahe skal tilholde Claus Lyder i Kallundborg og Holbæk Len aarlig at levere eller betale 5 Tdr. Salpeter efter sin Bestalling; Hendrik Lykke skal tilholde Anders Jensen i Vordingborg Len aarlig at levere eller betale 4 Tdr. Salpeter efter sin Bestalling; Jokim Bülow skal tilholde Hans Francke i Frederiksborg Len aarlig at levere eller betale 4 Tdr. Salpeter og Claus Hansen i Kronborg Len aarlig at levere eller betale 3 Tdr. Salpeter; Ebbe Munk skal tilholde Giert von Gyllick i Sorø og Antvorskov Len aarlig at levere eller betale 4 Tdr. Salpeter; Ditlef Holck skal tilholde Petter van Gyllick i Trygevelde Len aarlig at levere eller betale 6 Tdr. Salpeter; Peder Basse skal tilholde Jens Svenidt i Roskilde Len aarlig at levere eller betale 4 Tdr. Salpeter; Knud Rud skal tilholde Jens Christensen i Fyen aarlig at levere saa meget, som det er ham muligt. — Skaane: Arild Hvitfeldt skal tilholde Olluf Svenesen i Væ aarlig at levere eller betale 6 Tdr. Salpeter, Peder Skrædder sammesteds 5 Tdr. Salpeter og Jens Christensen sammesteds 5 Tdr. Salpeter; Hendrik Ramel skal tilholde Anders Hansen i Vildens Herred aarlig at levere eller betale 2 Tdr. Salpeter; Stien Maltesen skal tilholde Niels Olufsen i Varberg Len aarlig at levere eller betale 2 Tdr. Salpeter; Sigvord Grubbe skal tilholde Hans Brun i Ingelsted, Herrets og Liunits Herreder aarlig at levere eller betale 2¹/₂ Td. Salpeter og Otto van Kollen i Engelsted Herred aarlig at levere eller betale 3 Tdr. Salpeter; Christian Bernekov skal

tilholde Laurits Hansen, Borger i Lund, aarlig at levere eller betale 2 Tdr. Salpeter af Bare og Haragger Herreder; Mogens Kaas skal tilholde Oluf Hansen i Halmstad, Ardsted og Torne Herreder aarlig at levere eller betale 3 Tdr. Salpeter. Sj. T. 20, 268 b.

17. Juni (Kbhvn.). Beskærmelsesbrev for Jens Olufsen, barnefødt i Barre Herred i Skaane, der har berettet, at han for nogen Tid siden mere af en Hændelse end med Forsæt er kommen for Skade at ihjelslaa en Person, ved Navn Christen Jude, som en Tid lang har tjent i Verpinge i Skaane, og har anmodet Kongen om at eftergive ham denne Forseelse af Hensyn til hans fattige og ulykkelige Vilkaar. Da Kongen har erfaret, at Drabet er sket mere af Vaade end med Forsæt, at der ingen Eftermaalsmand har præsenteret sig for at tale paa Drabet, og at der ingen Vidnesbyrd er, som kunne vidne derom, har Kongen taget Jens Olufsen i sin Beskærmelse Sk. R. 3, 306 b.

18. Juni (—). Miss. til Jacob Beck til Beldring og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Helnekirke og Laugholm Slot. Der er Trætte mellem Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Halmstad Slot, og hans Skriver Lauridts Hansen Weibol om to Aars Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1608, hvorved Lauridts Hansen formener at komme til kort, idet Mogens Kaas tilregner ham store og ubillige Mangler i Regnskabet og ikke vil forløve ham af sin Tjeneste, men, til stor Skade og Bekostning for ham, holder ham hen fra Tid til anden, skønt han ofte ved gode Mænd har anmodet ham om sin Afsked. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller dømme dem imellem, skulle de paa belejlig Tid og Sted indstævne begge Parter i Rette for sig og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

19. Juni (—). Miss. til Knud Rud. Kongen har for nogen Tid siden befalet ham at vurdere en Borger i Odense Hans Knudsen tilhørende Bondeejendom samt Kronens Part i en Gaard i Odense og har nu erfaret, at Bondeejendommen er takseret til 550 Dlr. og Kronens Part i Gaarden i Odense til 80 Dlr. Da

Hans Knudsen nu har afstaaet Bondeejendommen til Kronen for Kronens Part i Gaarden i Odense og 200 Dlr., skal Knud Rud snarest muligt holde ham til paa Tinge at give Kronen Skøde paa Bondeejendommen, tage dette til sig og igen tilstille Hans Knudsen Forsikring paa Kronens Part i Gaarden i Odense, betale ham de 200 Dlr. og føre disse til Udgift i sit Regnskab. Han skal lade den jordegne Gaard indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. F. T. 3, 284.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Johan Ruds Arvinger. Da Johan Rud til Møgelkier for nogen Tid siden er død og Kongen nu har bevilget, at hans Enke, Fru Anna Hardenberg, maa beholde Ørum Slot og Len, som hendes afdøde Husbonde har været forlenet med, til førstkommende 1. Maj, skulle de med det allerførste overlevere Fru Anna Hardenberg Ørum Slot med Inventarium, Jordebøger, Breve og alt andet Tilbehør, saaledes som hendes Husbonde har modtaget det og som det efter hans Død bør leveres. De skulle endvidere paa Ørum tage til sig det Løsøre, som maatte findes efter Johan Rud og med Rette tilhører dem, saa Fru Anna Hardenberg med det første efter Kongens Befaling kan overtage Slottet. J. T. 5, 471.

— Miss. til Christen Høg og Jørgen Lunge om at være til Stede paa Ørum Slot, naar dette med Inventarium overleveres til Fru Anna Hardenberg af Johan Ruds Arvinger, paase, at alt gaar tilbørligt til, og give beskrevet under deres Haand og Segl, hvad Fru Anna Hardenberg modtager. J. T. 5, 471 b.

20. Juni (—). Miss. til Melkior Ulfstand, Christen Gyldestjerne, Mogens Ulfeldt og Tage Krabbe. Kongen har for nogen Tid siden ladet Befaling udgaa til dem om Arv og Skifte mellem Jørgen Skovgaard til Gunderstrup, kgl. Sekretær, paa sine Søsterbørns Vegne paa den ene og Fru Anne Skovgaard til Hickeberrig, Holger Ulfstands Enke, paa den anden Side efter Holger Ulfstand angaaende fædrene og mødrene Arvegods, Mageskiftogods, Købstadgods, Indgæld, Udgæld og alt Løsøre, at de enten skulle forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved retmæssig Dom. Da denne Befaling for adskillige Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven udført, til ikke ringe Skade for de stridende Personer, men er opsat til førstkommende 2. Juni (!), paa-

lægges det dem herved alvorligt uden videre Opsættelse at møde paa Hickeberrig til ovennævnte Tid for ved mindelig Forhandling eller Dom at afgøre alle Stridigheder mellem Parterne om Arv og Skifte af Jordegods og Løsøre efter Holger Ulfstand, om det Udlæg, som Fru Anne Skovgaard formener at skulle have i Børnens Gods, dog paa Steder, hvor Børnene lide mindst Skade, om hendes Morgengavebrev er saa rigtigt, at hun kan faa Udlæg derfor, om Holger Ulfstands Søn Hack Ulfstand ikke bør have Udlæg for det ham tilhørende Gods, som Holger Ulfstand har solgt, og for Renten af dette Gods fra den Tid af, da afdøde Talle Ulfstand forærede ham det. De skulle derefter gøre enhver Udlæg i Godset for det, der bliver tilkendt dem, paa de Steder, hvor det er til mindst Skade for alle Parter, og iøvrigt i alle Maader udføre Kongens forrige Befaling. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted og alligevel udføre Befalingen. Det befales de stridende Parter at møde i Rette for dem og lide og undgælde, hvad Lov og Ret er. Sk. T. 3, 359 b.

20. Juni (Kbhvn.). Følgebrev for Otte Skeel til Hammelse til Kronens Bønder under Dueholm Kloster. J. T. 5, 472.

— Miss. til Jacob Lykke til Tanderup og Jørgen Lunge til Odden, Befalingsmænd paa Lund Gaard paa Mors og Vestervig Kloster, om snarest muligt at begive sig til Dueholm Kloster, overlevere Otte Skeel til Hammelse Dueholm Kloster med Inventarium, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de til Klosteret hørende Skove, give alt beskrevet fra sig og levere Otte Skeel Besigtelsen. J. T. 5, 472 b.

21. Juni (—). Miss. til Detlef Holck om at flytte Faxe og Stefn's Herreders Ting, der nu holdes i Faxe og Storeheddinge, hen paa belejlige Steder. Sj. T. 20, 270. (Se CCD. III. 259).

— Miss. til Tage Krabbe til Jordberrig og Sivordt Grubbe til Hofdal, Embedsmænd paa Øfvits Kloster og Malmøhus. Da Anders Bilde til Raabeløf, Kongens Hofjunker, har begæret 1 Kronens Fæste i Raabeløf i Villants Herred til Mageskifte for 1 Fæste i Giers Herred af sit Arvegods, skulle de med det

første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 360 b.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Fru Anne Ulfeldt til N., Mouridts Emmiksens Enke, har berettet, at der paa Domstuen i Odense under gode Mænds Forsegling staar en Kiste og et Skrin med nogle Breve i, der kun vedkomme hende alene og ikke hendes afdøde Husbonde eller hans Arvinger. Da hun derhos har begæret, at disse Breve maa blive tilstillede hende i Overværelse af to gode Mænd, skal Jacob Ulfeldt med det allerførste møde i Odense, optage Brevkisten, mod nøjagtig Reversal tilstille Fru Anne Ulfeldt de Breve, der findes deri og tilhøre hende, og indlægge Reversalen i Kisten igen, inden han forsegler denne. Hendes Modparter skulle dog i god Tid advares herom, saa de kunne være til Stede til samme Tid. F. T. 3, 286¹.

— Miss. til Eske Brock og Laurits Ebbesen. Carl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at han af adskillige Grunde har Mistanke om, at en Dreng, der for nogen Tid siden har været i Tjeneste hos Niels Skriver, Borger i Aarhus, og nu skal tjene paa Skanderborg Slot, for nogen Tid siden har skrevet nogle Supplikatser, som ere indlagte i Kancelliet over Carl Bryske. Da denne Kælderdreng ikke vil aflægge Ed om, hvorvidt han har skrevet Supplikatserne eller ikke, eller om, hvem der har bevæget ham til at skrive dem, medmindre det bliver paalagt ham af den høje Øvrighed, skulle de ved første Lejlighed i Carl Bryskes Nærværelse kalde Kælderdrengen for sig, tilholde ham til under Ed at bekende, om han har skrevet nogle Supplikatser eller andre Breve mod Carl Bryske og efter hvis Begæring det er sket, give hans Bekendelse beskrevet under deres Signeter og tilstille Carl Bryske den. J. T. 5, 473.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Borgerne i Holbæk lide stor Mangel og Afbræk paa deres Næring, fordi der hidtil ikke har været bestemt nogen almindelig Torvedag, paa hvilken der af de omkringboende Bønder kan gøres dem Tilførsel med Korn, Ved og andet, som de behøve til deres Huses Ophold, saaledes som det er brugeligt andre Steder

¹ Tr.: G. L. Wad, Om E. C. Knuth og Søster Lerche S. XXIII—XXIV.

i Riget, bevilger, at der herefter hver Onsdag maa holdes almindeligt Akseltorv i Holbæk, hvortil Bønder og menige Almue i Tudtse og Mierløse Herreder skulle søge for at sælge de Varer, de have at aflade, og igen købe hvad de kunne have behov til deres Husholdning. Det befales Bønderne i de to Herreder at søge til Byen med det Smør, Korn, Slagtefæ, Huder, Ved og andet, som de have at afhænde, og der paa Akseltorvet drive deres Handel med Borgerne, der skulle være forpligtede til at holde Klæde, Humle, Jærn, Salt og andre Købstadvarer fal til en rimelig Pris. Sj. R. 15, 245.

22. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der af Beretning fra Borgerne i Holbæk har erfaret, at der hidtil i deres By i August Maaned har været holdt et frit Marked, hvilket falder paa en saadan Aarstid, at der gøres baade dem og de omkringboende Bønder mærkelig Skade paa deres Avling, Kornsæd og Enge, af Hensyn hertil bevilger, at dette Marked herefter skal holdes i Holbæk St. Galli Dag, der falder i Oktober Maaned. Det befales Lensmanden at sørge for, at denne Forandring sker, og at lade dette aabne Brev læse og forkynde paa Herredsting og Landsting, saa alle, baade indlændiske og udlændiske, kunne vide at rette sig derefter. Sj. R. 15, 246.

— Miss. til Arildt Hvitfeldt. For nogen Tid siden har han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed frasagt sig Rigens Kanslers Bestilling. Da Kongen nu i hans Sted har forordnet Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Embedsmand paa Hagenskov Slot, til Rigens Kansler og denne nu har aflagt Ed til Kongen, skal Arildt Hvitfeldt tilstille Jacob Ulfeldt Rigens Bøger, Breve, Registre og alt andet Bestillingen vedkommende, intet undtaget. Kongen har befalet Anders Dresselberg til Vogense-rup, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Tyge Lange til Brenning, kgl. Sekretær, at være til Stede ved Overleveringen og under deres Haand og Segl give beskrevet, hvad Jacob Ulfeldt modtager. Sj. T. 20, 270 b.

— Følgebrev for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler, til alle de Kronens Bønder, der ligge til Provstiet i Odense, som er perpetueret til Rigens Kansler, og som Arildt Hvitfeldt til Aadersbierrig hidtil har været forlenet med. Orig.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Person,

ved Navn Niels Søfrensen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 271.

22. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov om ved allerførste Lejlighed at lade udtage 50 Bønderknægte, unge Folk, der ikke sidde for Hus og Gaard, i Landskrone Len paa det Gods, hvor de ere at faa, og straks i egen Person følge dem herover til Kongen. Han skal sørge for at faa unge og rørige Folk, som kunne bruges efter Kongens Anordning, naar de fremkomme. Sk. T. 3, 361 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Landskrone og Helsingør om straks at udtage saa mange Skibstømmermænd, som kunne faas i deres By, og ufortøvet sende dem til København for at lade sig bruge ved det Arbejde, de faa Ordre om. Sk. T. 3, 361 b.

23. Juni (—). Miss. til Ditlef Hølek om at give Kroens Bønder i Faxe Herred Ordre til at møde i Køge og køre et Læs Tømmer for Jens Sparre, Hofmarskal, fra Køge til Jens Sparres Gaard. Udt. i Sj. T. 20, 271.

— Miss. til Stygge Høg, Envold Kruse, Ulrik Sandberg og Jens Mogensen. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling til at møde i Viborg 8. Maj for at forlige Claus Dyrer til Linderumgaard paa egne og Kield Brockenhuus til Lerbek paa Jomfru Kirsten Skeels Vegne som Værge for hende og deres Medarvinger i Mindelighed om alle Stridigheder angaaende Skiftet efter deres afdøde Fader [Albret Skeel] eller skille dem ad ved Dom. Da Kongen har erfaret, at denne Befaling paa Grund af forskellige indfaldne Aarsager ikke endnu er udført, befales det dem herved ved allerførste Lejlighed at mødes paa Jungetgaard, skifte den Gæld mellem dem, som det tilkommer dem alle at betale, og ligesaa Jungetgaards Huse, Marker og Ejendom. De skulle bilægge alle de Stridigheder mellem dem, som ikke bleve afgjorte sidste Gang i Viborg, eller afgøre dem ved en endelig Dom og iøvrigt efterkomme Kongens tidligere Befaling, saa Parterne en Gang for alle kunne blive endeligt skilte ad. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. J. T. 5, 473 b.

26. Juni (—). Bestalling for Tønnes Schulrou som

Grovsmed og Hovslager paa Frederiksborg Slot. Han skal have flittigt Tilsyn med alle de Heste, som holdes og opstaldes i Beriderstalden eller andensteds paa Frederiksborg, saa vel som med alle de Stod og Stodheste, som Kongen nu holder ved Frederiksborg Slot eller Esserum; hvis nogen af Hestene, Folerne, Føllene eller Hopperne komme til nogen Skade, skal han være forpligtet til med største Flid at hjælpe dem til Rette igen og selv bekoste den Artzeni og Lægedom, han har Brug for. Han skal, fra 1. Maj 1609 at regne, have 20 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, Foder og Maal paa en Hest samt 80 Dlr. om Aaret til Artzeni, alt at udrede af Lensmanden paa Frederiksborg. Han skal være forpligtet til af sin egen Løn at forbedre sin Svends Løn. Sj. R. 15, 246 b.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. For nogen Tid siden ere 18 af Kronens Husmænd i Taastrup i Lille Herred lagte fra Roskildegaard ind under Københavns Slot. Da Kongen nu mærker, at disse Husmænd ikke ligge saa belejligt, at de kunne gøre Ægt og Arbejde til Slottet eller Ladegaarden her, skal han igen lægge dem ind under Roskildegaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 20, 271.

— Miss. til Lensmændene i Jylland, Fyen og Skaane, Hal-land og Blekinge om at fremsende føre og stærke Løsgængere til København til Arbejde i Tugthuset. Sj. T. 20, 271 b. Origg. (dat. 27. Juni) til Jakob Ulfeldt og Jakob Rosenkrantz, Embedsmænd paa Hagenskov og Nyborg Slotte. (Tr.: CCD. III. 260).

— Miss. til Steen Maltesen om straks at sætte denne Brevviser Bastian Sangerhaussen til Vagtmester paa Befæstningen paa Varberg og give ham samme aarlige Besolding, som hans Formand har haft. Sk. T. 3, 361 b.

— Miss. til Jørgen Lunge. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes han skal forholde sig med det engelske Krigsfolk, som er landet i hans Len [Vestervig], befales det ham at give Kaptejnerne Ordre til straks at begive sig over Land til Thisted, derfra til Vands ned til Aalborg, hvor de siden kunne fragte sig Skibe til Elfsborg eller hvorhen de ellers agte sig, alt paa deres egen Bekostning. Saafremt de betyngte nogle af Kongens Undersaatter, Borgere eller Bønder, skulle de straffes til-

børligt. Han skal paase, at de hurtigt komme af Sted. J. T. 5, 474 b¹.

27. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Byfogden i Helsingør for Borgemestre og Raad sammesteds skal tiltale de fremmede Skippere, som anholdes af Tolderne i Sundet for Toldsvig. Sj. R. 15, 247 b. (Tr.: CCD. III. 260 f.).

— Aab. Brev om, at Matthias Kalckowen og Hans Sten hver maa holde et Apothek i København. Sj. R. 15, 248. (Tr.: KD. II. 551 f.).

— Bestalling for denne Brevviser, Fabian Jacobsen, der herefter paa sin egen Bekostning skal holde alle de Stengærder og Grøfter, som findes omkring de Vange, hvori Kongens Stod ved Esserum gaa, og ligesaa alle andre Stengærder og Grøfter, som findes ved Esserum, i god Stand og istandsætte dem, hvor de maatte forfalde eller blive brøstfældige, saa Kongen ikke skal lide nogen Skade ved hans Forsømmelighed; dog skulle Kronens Bønder, naar han gør Anfordring derom hos Lensmanden paa Kronborg, uden nogen Bekostning for ham tilføre ham alle de Sten, han behøver. Endvidere skal han passe og vedligeholde alle de Fiskedamme, som Lensmanden anviser ham. Han skal, fra 1. Maj 1609 at regne, have 20 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden til Kostpenge samt 10 Dlr. i Løn og 3 Dlr. i Kostpenge til en Svend, som han skal holde fra Paaske til Mikkelsdag, men heller ikke længere, alt at udrede af Lensmanden paa Kronborg. Sj. R. 15, 249 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Hagenskov, Niels Friis til Heselager, Embedsmand paa Tranekier, Henning Valkendorf til Glorup og Rudbek Pors til Skoufsgaard, Landsdommer paa Langeland. Der er Trætte mellem Markor Bilde til Hvidkild og Hans Pogwisch til Damsboe om nogle Stykker Jord paa Strandbye Mark i Fyen, hvilke Jordstykker efter Hans Pogwisch's Mening ligge til Damsboe, efter Markor Bildes Mening til et ham tilhørende Bol i Strandbye. Da begge Parter have tiltaget og betroet dem til at bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, befales det dem med det første at begive sig til de omtvistede

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 251.

Aasteder, indstævne Parterne i Rette for sig, bilægge Trætten i Mindelighed eller afsige Dom i den og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Niels Trugelsen, Sognepræst til Alstedt og Fiennitsløf Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 20, 272 b.

— Bestalling for Jørgen Hansen, Borger i Nakskov, som Tolder i Rødby med en aarlig Løn af 40 Dlr. (iøvrigt ligegyldende med Bestallingen for hans Formand Jørgen Ploug). Udt. i Sm. R. 5, 38 b. Udt. i Sm. T. 6, 82.

— Miss. til Albret Skeel om paa nærmere Anfordring af øverste Sekretær Niels Krag til Aggerkrogs Fuldmægtig at give Kronens Bønder i Skats Herred under Riberhus Len alvorlig Ordre til hver at køre et Læs Tømmer eller Sten for ham fra Selbergland, hvor hans Skib er indkommet med det, til hans Gaard Aggerkrog, foruden den Hjælp, som Kongen tidligere har bevilget ham af Vester Herred. J. T. 5, 475.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da han har indberettet, at Broen ved Aalborghus er saa ganske forfalden, at det vil være aldeles nødvendigt at opbygge den fra ny af, skal han lade det dertil nødvendige Tømmer hugge i de nærmest liggende Slottets og Kronens Skove. Bekostningen med Broens Opbygelse skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 475.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for M. Niels Mule, Provst paa Samsø og Sognepræst til Bedtser og Onsbjerg Sogne, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Onsbjerg Sogn, hvoraf der af Kronens Part aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 14 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre jydsk Maal, at yde til Bispen i Aarhus, hvem Afgiften af Kronens Part er tillagt til hans Underholdning, og af Kirkens Part ligesaa stor en Afgift til Onsbjerg Kirke. Udt. i Tb. S. 12.

— Miss. til Axel Brahe til Elvidt, Lauge Urne til Siellebjerg, Morten Skinkel til Østeradt¹ og Corfidts Ulfeldt til Bau-

¹ o: Østrup.

gelse. Der er Trætte mellem menige Paaruppe, Smedstrupe og Tarupe Bymænd paa den ene og Villestofte Bymænd paa den anden Side om Gærder og Lukkelse mellem deres Bymarker, saaledes som en paa Fynbo Landsting udgiven Dom nærmere udviser. Da Sagen af Landsdommeren er henfunden til gode Mænds Granskning og begge Parter, der gerne ville have Ende paa Sagen, have tiltaget og tilbetroet dem til at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Aastederne, indstævne Parterne i Rette for sig, bilægge Striden i Mindelighed eller afsige Dom i den og give alt beskrevet. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K. (oprindelig Orig., dat. 21. Juni 1609).

30. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Claus Hansen som Salpetersyder i Frederiksborg, Kronborg, Københavns, Korsør og Jungshofved Len paa Sjælland. Han skal være forpligtet til aarlig at levere 8 Tdr. godt lutret Salpeter til Arkelimesteren i København og mere, hvis han kan skaffe det, til en Pris af 14 gl. Dlr. for hvert Centner. [Med Artickl. 1—5]. Sj. R. 15, 250 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1608 at regne, for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigsraad og Rigens Kansler, p̄aa Hagenskouf Slot og Len. Han skal aarlig svare 200 enkende Rigsdaler i Afgift af Lenets visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard, men maa saa heller ikke tilskrive Kongen nogen Udgift til Ladegaarden. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden, hvorhos han, naar der er Olden, skal have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Lenet i Befaling, bortfæste Kronens Parter af Tienderne og føre Tilsyn med alt det gejstlige Gods, dog maa han ikke gøre Provsten i Assens noget Indpas paa det, som han efter Kongens Forlenings- og Bevillingsbrev er berettiget til. Hvad han oppebærer heraf, skal han aarlig gøre Kronen Regnskab for. [Med Artickl. 1—6, 8—12, 16—18, 20]. F. R. 3, 163.

— Miss. til Caspar Markdanner til Søgaard, Befalingsmand paa Koldinghus, Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørre-

jylland, Albret Skeel til Fusing, Embedsmand paa Riberhus, Thomis Jul til Estrupgaard og Erik Lunge til Stofgaard. Der er Trætte mellem Oluf og Bendix Norby til N paa den ene og deres Stiffader, Christen Munk til Ørnhofd, paa egne og sin Hustrus, deres Moders Vegne paa den anden Side om et Fællesbo, som afdøde Peder Norby, deres Fader, har efterladt sig, om de Brevskrin, hvori de Ejendomsbreve, Jordebøger og Gældsbreve, som fandtes efter deres Fader, have været forvarede, om det Gods, deres Fader har tilforhandlet sig, efterat han havde givet deres Moder Livsbrev paa sit Gods, om 300 Dlr. med tilbørlig Rente, som Christen Munk skal have oppebaaret af Fru Anne Giorsdatter, om deres Moders Brudeskatpenge, om de Penge, deres Moder har oppebaaret, og som udestod hos Godtfolk, da deres Fader døde, om en Gaard i Nør Urup og en Part i Jegs Mølle og om forskellige andre Stridigheder mellem dem om Skiftet efter deres afdøde Fader. Da begge Parter have tiltaget og tilbetroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de ved allerførste Lejlighed indstævne begge Parter i Rette for sig, bilægge alle Stridigheder i Mindelighed eller afsige Dom i dem og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

Juni (Kbhvn.). Miss. til Holger Ulfstand til Vosborg, Chresten Høg til Todbølle, Jacob Lykke til Tanderup, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, og Clavs Belov til Spøtterup. Fru Dorette Krabbe til Hafnøe og hendes Søn Hans Lykke til Krabisholm have for nogen Tid siden med Rigens Ret ladet sig indføre i Pallisbjerg Gaard og Gods formedelst nogle Skadesløsbreve og Pantebreve, som de have haft af Fru Birgitte Rosenkrantz, Mogens Juels Enke, paa nogle Løfter, som Fru Dorette Krabbes Husbonde, afdøde Erik Lykke, og Hans Lykke selv have været i for hende og hendes afdøde Husbonde, og som de have maattet gøre Udlæg for. Nævnte Gaard og Gods er nu i Henhold til disse Skadesløsbreve og Pantebreve paa Herredsting og Landsting tildømt dem til evindelig Ejendom. Da de nu gerne ville se at komme til Ende dermed, for at enhver af dem kan vide, hvor meget der kan tilkomme dem i Pallisbjerg Gaard og tilliggende Gods, og da de nu have bevist, at de have tilbudt Fru Birgitte Rosenkrantz en Befaling til gode

Mænd om at adskille dem i denne Sag, men hun ikke har villet bevilge den, have de nu alene efter Recessen tiltaget og tilbetroet dem til at skille dem ad enten i Mindelighed eller ved Retten. Det befales dem derfor ved første Lejlighed at begive sig til [Pallisbjerg, stævne alle Parterne i Rette for sig og enten bilægge alle Stridigheder mellem dem i Mindelighed eller afsige Dom om, hvorvidt Pallisbjerg Hovedgaard med Bygning, Grund, Ejendom og Mølle findes at være bedre eller ringere, end Fru Dorette Krabbe og Hans Lykke have annammet den, og hvor meget enhver af dem med Rette bør have i Gaarden og Godset efter deres Udlæg i Hovedstol, Rente, Skadegæld, Kost, Tæring, Brevpenge og al anden Interesse, som de have lidt og anvendt for deres Løfte. De skulle have i Agt, at naar Fru Dorette Krabbe har ladet sig indføre i Pallisbjerg Gaard og Gods for mere, end hun endnu har udlagt, er det sket, fordi hun endnu har adskillige Skadesløsbreve af Mogens Juel for de Løfter, som hendes afdøde Husbonde har været i for ham, men ikke har faaet hendes Husbondes Haand og Segl igen og heller ikke ved, om hendes Husbondes Haand og Segl er indløst og Brevene kaserede. Hvis hun igen kan faa sin Husbondes Haand og Segl, begærer hun intet videre i Pallisbjerg Gaard og Gods, end hun efter et med hendes egen Haand underskrevet Registers Lydelse har faaet udlagt, og vil gerne afstaa det andet. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

1. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Berent Junger, Borger og Apotheker i Aarhus, der en Tid lang paa egen Bekostning har holdt Apotheket i Aarhus vedlige med alt Tilbehør, til Bedste baade for Adelen og Indbyggerne i Aarhus, mest i det Haab, at han ved forefaldende Lejlighed maatte blive be-naadet med kongeligt Privilegium ligesom hans Formand, fremdeles maa holde Apothek i Aarhus. Han skal være forpligtet til at holde Forraad af gode, friske Urter, Materialia, Speceri, Konfekt og hvad andet, som bør findes i et velordnet og færdigt Apothek, og sælge det til en rimelig Pris, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over. For at han bedre kan holde Apotheket vedlige, maa han indtil videre være fri for al borgerlig Tynge. Ingen maa herefter uden Kongens Tilladelse

anrette noget Apothek i Aarhus eller holde nogle af de Species fal, som ene bør findes paa et godt Apothek, dog skal det ikke hermed være forment Urtekræmmerne at sælge Sukker, Peber, Ingefær og andet saadant, som en Apotheker ikke ene bør holde. Endvidere har Kongen bevilget, at Berent Junger maa holde aaben Vinkælder i Byen og udsælge rinsk og anden adskillig Slags hed Vin i Ame- eller Pottetal til en rimelig Pris, dog hermed i alle Maader den for nogen Tid siden¹ udstedte Forordning om, at rinsk og fransk Vin ikke maa holdes fal eller udtappes i nogen Kælder, uforkrænket. Han skal være forpligtet til at holde god og ustraffelig Vin. J. R. 6, 448.

1. Juli (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, til, som om Sagen nylig var sket, paa Kronens Tjener under Asmild Kloster Peder Norups Vegne at forfølge en Sag mod to af Stads-tjenerne i Viborg, ved Navn Niels og Søfren, der i Forening med nogle andre ere gaaede ind i den for 5 Aar siden afdøde Marens, Mette Bommers Datters, Bo, hvori Peder Norup paa nogle Slægtninges Vegne har haft Fuldmagt til at indkræve nogen Arv, og have forrykket noget af hendes efterladte Boskab, hvilket han formener noksom at kunne bevise. Der er i lang-sommelig Tid ikke bleven talt paa Sagen, men Envold Kruse vil nu paa Peder Norups Vegne lade den forfølge. J. R. 6, 449 b.

— Miss. til Knud Brahe til Engilstholm, Befalingsmand paa Bygholm Slot, Casper Markdanner til Søgaard, Befalingsmand paa Koldinghus, Tamis Jul til Estrup og Albret Skeel til Fusing, Befalingsmand paa Riberhus. Der er Trætte mellem Carsten Rosenkrantz til N og Oluf og Benedix Norby, Brødre, til Skofgaard, fordi Carsten Rosenkrantz efter deres Faders Død har befattet sig med det Bo og Boskab, Ejendoms- og Gældsbreve og alt andet, som fandtes i Boet efter deres Faders² Død, og har faaet Betaling af forskellige Personer, der efter rigtige Haandskrifter skulle have været deres Fader Penge skyldige, og ogsaa paa Grund af andet, som er gaaet og gjort mellem Oluf

¹ 2. Aug. 1605. ² Peder Norby g. m. Dorte Bendiksdatter Rosenkrantz, der senere ægtede Kristen Munk til Ørnhoved.

og Benedix Norby og deres Stiffader og Moder, da de formene, at der ikke er skiftet saa lovligt med dem, som det sig bør. [Det befales dem enten at forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem og give alt beskrevet under deres Signeter]. K.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rentemestre. Da Kongen har eftergivet Mølleren i Grenaa Mølle i Kalløe Len 2 Læster Mel af den Restance, som han er bleven skyldig i afdøde Hendrik Belovs Tid som Lensmand paa Kalløe, skulle de afkvitte disse 2 Læster Mel i Hendrik Belovs Regnskab. Sj. T. 20, 272 b.

3. Juli (—). Miss. til Otte Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte mellem Claus Jacobsen til Jonstrup og Peder Grubbe til Aalstrup og at Sagen er henfunden til Paadømmelse af Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer paa Laaland og Falster. Da Laurits Grubbe imidlertid tidligere skal have baaret Vidnesbyrd i Sagen, kan han ikke baade være Vidne og Dommer i Sagen. Det befales derfor Otte Brahe at sidde i Dommers Sted, medens denne Sag forhøres, siden stævne Parterne i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem. Han skal give sin Afsigt og Forhandling klarlig beskrevet. Sm. T. 6, 83.

— Miss. til Axel Brahe til Elvid, Jacob Ulfeldt til Ulfeldts-holm, Rigens Kansler, Corfits Rud til Fugelsang og Chresten Thott til Boltinggaard. Der er forskellige Trætter mellem Otte Urne og hans Broder Erik Urne til Søgaard om Fiskeri i Søgaards Sø, om Skel, Skilsmisse og Plankeværk i Borggaarden og Ladegaarden, om en Grøft ved Bondehaven, om den lange Vold mellem Søen og Graven, Reversal af deres Fællesbreve, Takst paa en Karnap, som Otte Urne skulde lade opsætte efter en mellem dem gjort Kontrakt, og om et Stykke Jord i Solykken. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, skulle de engang inden August begive sig til Søgaard, indstævne begge Parter i Rette for sig, forlige dem i Mindelighed om alle Strids-spørgsmaal eller dømme dem imellem og give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem

paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Olluf Galde til Tom, Peder Ifversen til Frydsøe, Anders Green til Sundbye, Norges Riges Kansler, og Stien Madtsen til Rønneholm. Der er Trætte mellem Otte Bildt til Nes paa egne og sine Broderbørns Vegne paa den ene og Axel Rosenkrantz til Glimminge og Fru Mergrete Hardenberg til Høgestedt og hendes Lavvæрге paa den anden Side angaaende en Arv, som nogle gode Mænd den 19. Juni i Lund have tildømt Axel Rosenkrantz og Fru Mergrete Hardenberg at skulle have efter afdøde Jomfru Blandsiflor Bildt, hvilken Arv Otte Bildt og hans Broderbørn skulle udlægge til dem, saa vidt enhver kan tilkomme for sin Part, og ligesaa angaaende den Tiltale, som Otte Bildt derimod formener at have til dem. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at bilægge Striden i Mindelighed eller dømme dem imellem, skulle de med det allerførste paa belejlig Tid og Sted stævne begge Parter i Rette for sig, siden enten bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa de en Gang for alle kunne komme til endelig Ende dermed, og give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

11. Juli (—). Miss. fra Christian Friis, Kansler, og Brede Rantzau, Statholder, til Mogens Ulfeldt. Kongen og de have modtaget hans Skrivelse af 7. i denne Maaned, hvori han beretter, at han i Søen har optaget en svensk Pinas, der under Kurland har plyndret en Krejert, har bortført en der under Landet for Anker liggende forløben Skude, forrykket de Redskaber, der fandtes paa den, og optaget en Baad med en Kurlænder i Søen. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, give de ham efter Kongens Befaling det Svar, at han straks uden videre Forhaling skal lade Pinassen med Krejerten og Baaden og alt hvad de have, baade Folk, Breve og andet, passere og ikke befatte sig mere med den, da den ikke har forurettet nogen af disse Rigers Undersaatte, ej heller har plyndret det lybske Skib paa nogen af de danske Strømme, men paa det kurlandske Farvand. De have tidligere tilskrevet ham, hvor længe han skal blive i Søen, nemlig indtil den Fetalje,

som er medgivet ham med de to Skibe, Hinden og Duen, begynder at slippe op. Med Hensyn til hans Begæring om at maatte faa flere Skibe og Folk tilsendt, har Kongen anset det for rigtigt, at han kun skal bruge de Folk og Skibe, han har med, saa han kan ikke vente sig flere Skibe eller Folk. Sj. T. 20, 273.

11. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Adelen i Skaane, Hal-land og Blekinge. Da Kongen paa Grund af forskellige Forhindringer ikke selv kan komme til den for kort Tid siden paa- budte Mønstring af Adelen i Lund den 14. Juli, har han beskikket Rigsraaderne Christian Friis til Borbye, Kansler, Breide Rantzau til Rantzauhollum, Statholder i København, og Steen Maltesen til Hollumgaard, Embedsmand paa Varberg, til at møde i sit Sted og have tilbørligt Indseende med Mønstringen. Det befales Adelen at lade sig mønstre af ovennævnte 3 Rigsraader og rette sig efter deres Befalinger. Sk. T. 3, 362.

— Miss. til Jørgen Lunge. Han har indberettet, at Bønder og menige Almue i hans Len [Vestervig] for nylig have gjort et Opløb og forsamlet sig paa Strandbakken, fordi der var blevet udspreedt det Rygte, at der skulde løbe nogle Orlogsskibe med Krigsfolk der under Landet, som vilde gøre Landgang, hvilket dog har vist sig ikke at være Sandhed, da der blev anstillet Undersøgelse herom. Bønderne have, medens denne Forsamling fandt Sted, bundet de engelske Soldater, der for nogen Tid siden ere indkomne i hans Len, hvorved en modvillig Kumpan af Bønderne paa morderisk og tyrannisk Vis har ombragt tre af de bundne Soldater. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham med største Alvorlighed at tilkendegive Bønderne i hans Len, at de, naar det herefter skulde tildrage sig, at de enten mærkede, at der var Orlogsskibe i Søen eller at der var noget andet saadant Tilfælde, straks skulle tilkendegive ham det, førend de selv foretage sig noget enten paa Strandbakken eller andre Steder. Derefter skal han lade enhver af dem forordne paa de Steder, hvor det er nødvendigt, og have tilbørlig Opsigt i Lenet med alt. Den Bonde, der har affivet 'de tre engelske Soldater, skal han, da Kongen ingenlunde vil lade saadan modvillig Bedrift fga ustraffet hen, ved første Lejlighed lade tiltale og forfølge for

hans tilbørlige Dommere og siden lade ske Eksekution over ham efter Dommens Lydelse. J. T. 5, 475 b¹.

12. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i Faxe i Trøgevelde Len, hvor Herredstinget holdes, øves stor Gudsfortørnelse og megen Uskikkelighed med Drukkenskab, Slagsmaal og anden ond Tingsæd af drukne Folk, som komme til Tinget, alt til stor Besværing for den menige Mand, alvorligt paalægger Detløf Holck, Embedsmand paa Trøgevelde, at han straks lader Herredstinget flytte fra Faxe og siden til Bedste for Herredsmændene henlægger det til Gamlerup i Hverløse² Mark og Fang. Det paabydes Herredsmændene i Faxe Herred herefter altid at søge Ting paa dette Sted. Sj. R. 15, 255.

— Lignende aab. Brev om, at Stefn's Herreds Ting skal flyttes fra Storeheddinge til et Sted, kaldet Kidtshøj, udenfor Kongskovs Grøft. Udt. i Sj. R. 15, 256.

— Mageskifte mellem Christen Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Kronen. Sj. R. 15, 252. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Anders Dresselberg om at lægge 1 Gaard i Store Grandløse By i Grandløse Sogn i Mierløse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Bernekov til Birkholm, under Holbæk Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 273 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gjõe, Jægermester, om at lægge 2 Gaarde i Løfve Herred, den ene i Solbjerg By og Sogn, den anden i Skatteløf i Norderup Sogn, ind under Sebyegaard. Udt. i Sj. T. 20, 274.

— Ligelydende Miss. til Detløf Holck om at lægge 1/2 Gaard i Ørsløf³ i Faxe Herred ind under Trøgevelgaard. Udt. i Sj. T. 20, 274.

— Skøde til Hospitalet i Kolding paa en Kronens Gaard i Vesterbeck i Øsse Sogn i Skats Herred i Riberhus Len i Stedet for 1 Gaard, kaldet Nygaard eller Østergaard, ved

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 251 f. ² Værløse, Fakse H. ³ ? Jørslev, Fakse H.

Ribe, som Kongen har udlagt til Hospitalet i Ribe for en (!) Gaard, som dette Hospital for rum Tid siden har mistet og endnu ikke faaet Vederlag for. J. R. 6, 450. Orig. i Landsark. i Viborg.

12. Juli (Kbhvn.). Skøde til Hospitalet i Ribe paa en Gaard, kaldet Nygaard eller Østergaard, ved Ribe, som Kongen har faaet af Hospitalet i Kolding, til Erstatning for to Gaarde, der under Kong Frederik II ere lagte fra Hospitalet i Ribe ind under Koldinghus, og hvorfor Hospitalet endnu ikke har faaet noget Vederlag, skønt Kongen har befalet Albret Friis, da Embedsmand paa Riberhus, at udlægge Hospitalet Fyldest derfor. J. R. 6, 451. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Jørgen Lunge. Da Kongen har bevilget Christen Søfrensen, Borger i Bergen, 1 Gaard i Norge til Mageskifte for to ham tilhørende Selvejrbøndergaarde paa Thyeholm i Vestervig Len, den ene i Hellene¹ By i Sonbiere Sogn og den anden, kaldet Biørndal, hvis Lejlighed han nærmere kan se af vedlagte Skøde til Christen Søfrensen paa den norske Gaard, skal Jørgen Lunge give Christen Søfrensen alvorligt Tilhold om paa det Herreds Ting, hvori de to Gaarde ligge, at give Kronen nøjagtigt Skøde paa disse Gaarde og derefter levere ham Skødet paa Gaarden i Norge. Han skal siden lade de to Gaarde lægge ind under Vestervig Kloster, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 5, 476 b.

— Miss. til Eske Krafse til Assendrup og Ebbe Munk til Fiellebroe, Befalingsmand paa Antvorskov Slot. Eiller Bryske til Dallund og Fru Birgitte Bilde til Tirsbek, Ofve Lunges Enke, have berettet, at Bygningen paa Lellingegaard endnu ikke er bleven takseret for det, som er bygget og anvendt paa den. Da begge Parter have tilbetroet dem til at taksere Bygningen og iøvrigt enten bilægge de mellem dem derom opstaaede eller opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Lellingegaard, indstævne begge Parter i Rette for sig, taksere Bygningen, bilægge de opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa de kunne komme til endelig Ende dermed, og give

¹ Hellerød, Søndbjærg S., Refs H.

deres Taksation, Forhandling eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, har begæret 1 Gaard, kaldet Aastrup, i Biernekuld Sogn, 1 Gaard, kaldet Obberup, i Nørre Vrambs Sogn og 1 Gaard sammesteds, hvori Kapitlet har Herligheden, medens Landgilden svares til Vrambs Kirke, alt i Sønder Asboe Herred, til Mageskifte for ligesaa godt Gods af sit Arvegods i Skaane paa Steder, hvor det kan være Kapitlet belejligt, skal Kapitlet snarest muligt besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning, hvis det kan ske uden Skade for Kapitlet. Sk. T. 3, 362 b.

— Miss. til Knud Brahe. Da Kongen anser det for fornødent, at der i den kommende Vinter paa Byholm Slot bliver holdt to gode Postvogne, som i Tide, og medens Vinterføret varer, kunne tilføre de Sten og andet, som behøves til Bygningen paa Slottet, skal han henimod Vinteren lade købe 4 gode stærke Postheste og lade lave 2 gode Vogne, som bekvemt kunne bruges dertil, og holde dem paa Slottet, saalænge det behøves. Udgiften til Køb af Heste og Vogne og til Havre til Posthestene skal han indføre i Regnskabet. J. T. 5, 477 b. K.

— Miss. til Jacob Høg til Trudsholm, Ifver Juel til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, Jens Mogensen til Sydinggaard og Erik Lunge til Stoufgaard. Der er Trætte mellem Eyler Bryske til Dallund og Fru Birgete Bilde til Tiersbek, Ofve Lunges Enke, om nogle paa Tiersbek under begges Forsegling staaende Ejendomsbreve og andre Breve, som arvelig ere tilfaldne dem begge efter Ofve Lunge. Begge Parter have bevilget, at de førstkommende 8. Okt. ville lade disse Breve føre til Vejle for der at dele dem, saa enhver kan faa de Breve, der arvelig tilkomme dem. Da begge Parter have tilbetroet dem til at skulle være til Stede, naar Brevene skulle deles, og siden enten forlige dem i Mindelighed om Brevene og de Stridigheder, der kunne opstaa mellem dem herom, eller dømme dem imellem, skulle de rette sig efter at møde paa ovennævnte Tid og Sted, forlige Parterne i Mindelighed om Brevene og de mellem dem opstaaende Stridigheder eller skille dem ad ved Dom, saa de kunne komme til endelig Ende dermed, og give deres Forhand-

ling eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

14. Juli (Kbhvn.). Lejdebrev for Niels Jensen, der tidligere skal have tjent paa Aakier og nu har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen for Skade at begaa et Manddrab, hvortil han mener at have været højlig foraaarsaget, men ikke desto mindre paa Grund af sin Slægts og sine Venners Forsømmelse, der burde have svaret i Sagen paa hans Vegne, er bleven svoret fra sin Fred. Da han mener, at der ikke er procederet saa lovligt, som det burde sig, mod ham i den Sag, har han anmodet Kongen om Lejde paa saa lang Tid, at han paany kan indstævne den i Sagen gjorte Sandemændsed for at faa paa-dømt, om der efter de foregaaende Vidnesbyrd er svoret saa retfærdigt i Sagen, at Eden bør blive ved Magt. Lejdet gælder, indtil Sagen kan blive paadømt, dog skal Processen straks og uden videre Forhaling gaa for sig. J. R. 6, 452.

16. Juli (—). Søpas for Carsten Mandiul, Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib Dønkirken skal løbe til Vestersøen og, efter at have udført det ham betroede Hværv, tilbage igen. Sj. R. 15, 255.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen har sendt sin Skibskaptejn Carsten Mandiufvel ud ad Vestersøen med Kongens Skib Dunkirken, der ligger i Bæltet, skal Jacob Rosenkrantz saa snart som muligt af Lenets Indkomst lade Carsten Mandiufvel faa saa megen Fetalje til denne Rejse, som kan anses for nødvendig til 30 Mands Underhold i 2 Maaneder. Endvidere skal han i Købstæderne i sit Len lade udtage 20 Baadsmænd, gode og vel forfarne Søfolk, til at følge Skibet, saa Carsten Mandiufvel ikke bliver opholdt. F. T. 3, 287.

— Miss. til Manderup Parsberg og Jørgen Lunge. Af forskellige Rygter og Tidender har Kongen bragt i Erfaring, at der i Hispanien ligger en stor Armada færdig, som maa-ske, naar den kommer i Søen, ligesaa godt kan driste sig til at foretage sig noget fjendtligt mod Kongens Lande og Riger som mod nogen anden Provins, hvilken Mening bekræftes derved, at der under Thye og Vendsyssel er set nogle Orlogsskibe i Søen, som have holdt af og til, formodentlig fordi de ville udkundskabe Dybet, saa de siden desbedre kunne gøre Landgang. Det

befales dem i den Anledning at lade holde flittig Varetægt langs med Strandsiden i deres Len [Aalborghus og Vestervig] og ved forefaldende Lejlighed træffe de fornødne Anordninger samt med største Alvor og Flid lade udkundskabe af de Folk, som enten for at hente fersk Vand, købe fersk Mad eller af andre Grunde maatte komme i Land i deres Len, eller paa anden behændig Maade faa at vide, hvad disse ved om denne Armada, hvorfor de søge Land paa saadanne usædvanlige Steder, hvor de agte sig hen, og hvad de ellers vide om de Skibe og Flaader, som ere i Søen. De skulle siden indsende Relation om alt til Kancelliet. J. T. 5, 478¹.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at udtage Baadsmænd af Skibe, der komme i Sundet. Sj. T. 20, 274. (Se CCD. III. 261).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om Udtagelse af Baadsmænd i nogle Købstæder og paa nogle Øer. — Sjælland: Sten Brahe i Kallundborg og paa Samsø; Hendrik Lykke i Vordingborg og Næstved; Anders Dresselberg i Holbæk; Ebbe Munk i Korsør og Skelskør; Hans Lindenov paa Sejro. — Jylland: Albret Skeel i Ribe, Varde og paa Øerne; Caspar Markdanner i Kolding og Vejle; Manderup Parsberg i Hjørring, Aalborg, Sæby og Skagen; Jørgen Skeel i Grenaa og Æbeltoft; Knud Brahe i Horsens; Carl Bryske i Aarhus; Preben Gyldenstjerne i Ringkøbing og Lemvig; Eske Brock i Randers; Giert Rantzau i Haderslev. — Fyen: Jacob Ulfeldt i Assens; Knud Rud i Bøge og Kerteminde; Niels Friis i Rudkøbing og i Lenet; Corfidts Rud i Middelfart; Knud Urne i Købstæderne paa Laaland og Falster og underliggende Øer. — Skaane: Sigvord Grubbe i Malmø, Ystad og Trelleborg; Christian Bernekov i Landskrone; Anders Sinklar i Sømmerhafn; Eske Bilde i Helsingborg; Mogens Kaas i Halmstad; Tage Thott i Laholm; Stien Maltesen i Varberg By og Len; Mogens Ulfeldt i Sølvitsborg By og Len. Sj. T. 20, 274 b. (Se CCD. III. 261).

— Miss. til Claus Sandersen, Tolder i Ystad. Denne Brevviser Peder Olsen, Borger i Ystad, har berettet, at der for nogen Tid siden er tilføjet ham stor Skade paa hans Skib af

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 252 f.

Storm og Uvejr, saa Skibet ganske er gaaet under med alt deri værende Gods og 35 Heste, der endnu ere ufortoldede. Da Claus Sandersen nu tiltaler ham for Tolden, har han anmodet Kongen om i Betragtning af hans elendige Vilkaar at eftergive ham denne. Kongen har bevilget dette og befaler Claus Sandersen at kvittere ham for Tolden af Hestene. Sk. T. 3, 363.

17. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jens Nielsen, der nu er forordnet til Herredsfoged i Nør Herred paa Mors i afdøde Jens Mikkelsen i Biondrups Sted, paa Grund af den med Stillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 453 b.

18. Juli (—). Aab. Brev om, at Jens Hage, Borger i Roskilde, der for nogen Tid siden er bleven beskikket til Herredsfoged i Ramsø Herred i Roskildegaaards Len, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa oppebære al den Landgilde, som aarlig svares af Kronens Gaard Assindeløse¹ i Roskildegaaards Len, medens derimod Herligheden med Ægt og Arbejde og al uvis Indkomst fremdeles skal følge Roskildeggaard. Sj. R. 15, 256 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i København maa faa 100 Pipholt eller Render paa Gulland til deres Bys Bygnings Behov, skal han uden Betaling og uden lang Forhaling tilstille deres Fuld-mægtige 100 Pipholt eller Render. Sk. T. 3, 363 b.

19. Juli (—). Aab. Brev om, at Kongen, der for nogen Tid siden har taget Jacob Jostsen i sin Tjeneste som Cementmager, paany har sluttet følgende Kontrakt med denne: Han skal i de følgende 6 Aar, fra dette Brevs Datum at regne, selv paa egen Bekostning hente de Sten, som han behøver til at drive sit Haandværk med, og skal for hver Tønde Cement, som han leverer til Kongen, have 1 Dlr. Han skal ogsaa i de 6 Aar have frit Pas og Licensbrev paa de Skibe, han sender til Hol-land efter Sten, hvis han her i Riget ikke kan faa Sten nok. Hvis han ikke her i Riget kan sælge den Cement², han formaler,

¹ Assenløse, Ramsø H.
tigt: Kalk.

² Registranten har her, formentlig urig-

og derfor, naar Kongen og hans Undersaatter ikke have Brug for den, bliver nødt til at udføre den, skal han give 1 Rigsdlr. i Told af hver Læst Cement, han udfører. Der maa i de 6 Aar ikke gives nogen anden Tilladelse til at drive dette Haandværk her i Riget. Jacob Jostsen maa nedsætte sig i København og i de næste 6 Aar være fri for al borgerlig Tyngde. Sj. R. 15, 257.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Søfren Poulsen, Præst i Egvad Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 275 b.

— Miss. til Claus Podebusk. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Niels Christoffersen, der en Tid har tjent ham som Føged, har suppliceret til Kongen. Han skal med det første erklære sig til Kongen derpaa og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Niels Christoffersen tilbørlig Besked, eller ogsaa slaa sig saaledes til Rette i den Sag, at Kongen kan blive fri for videre Overløb af Niels Christoffersen. Sk. T. 3, 363 b.

— Miss. til Knudt Rud. De højlærde i København have paa Frue Kirkes Vegne, som de have Jus patronatus til, berettet, at han er bleven Kirken 100 Dlr. skyldig for sin afdøde Broder Peder Ruds Begravelse og Lejersted, hvilke Penge de ikke have kunnet faa, skønt de ofte have krævet dem. Da de nu have anmodet Kongen om at hjælpe dem til Rette, saa de uden videre Ophold kunne komme til deres Betaling, eftersom Vor Frue Kirke stikker i stor Gæld paa Grund af den store Bygning, der er anvendt derpaa og yderligere skal bekostes, befales det Knudt Rud uden videre Forhaling at betale, hvad han er Kirken skyldig, for at Kongen ikke skal se sig forarsaget til ved andre Midler at hjælpe Kirken til dens Betaling. Sk. T. 3, 364.

— Lignende Miss. til Christian Bernekov om at betale Vor Frue Kirke 153 Dlr. 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb. baade for Fru Citsel Oxes Nedsættelse og for Jordskyld til Kirken. Udt. i Sk. T. 3, 364 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Venstermand om at betale

Vor Frue Kirke 50 Dlr. for sin Hustrus¹ Moders² Nedsættelse. Udt. i Sk. T. 3, 364 b.

19. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Friderik Qvitzov om at betale 100 Dlr. for sin Hustrus³ Lejersted i Vor Frue Kirke. Udt. i Sk. T. 3, 364 b.

— Kvittansiarum til Claus Belov, der nu paa egne og sine Medarvingers Vegne har gjort Regnskab for sin Fader Hendrik Belovs Afgift af Kalløe Len, for Stiftets visse og uvisse Rente og for 4 af Hendrik Belov oppebaarne Pengeskatter fra 1. Maj 1597, da Hendrik Belov først fik Lenet, til 1. Maj 1607, da Claus Belov efter sin Faders Død overleverede det med klart Inventarium til Jørgen Skeel til Fussinge, og ligeledes gjort Rede for det Kron- og Kirkegods i Salling, som Kong Frederik II 20. Juni 1582 har forlenet Hendrik Belov særskilt med, uden Afgift. J. R. 6, 453 b.

— Aab. Brev om, at Claus Hendriksen, Kongens Drabant, skal være Kromand for Skanderborg Slot og indtil videre nyde og beholde Kroen, ligesom hans Formand Melkior Smed har haft den [ligelydende med Bestallingen af 18. Sept. 1604 for Knud Raale]. J. R. 6, 455. Orig.

— Miss. til Steen Brahe til Knudstrup, Anders Dresselberg til Vognserup, Detlef Holck til Høigaard og Kield Krabbe til Tostelund, kgl. Sekretær. Der er Trætte mellem Universitetet i København og Mogens Gjõe til Gundersleholm, Jærgemester, om ret Skel mellem Sneslef og Høgerup Skove paa den ene og Gundersleholm, Reinstrup Skove og Hellestrupgaards Fang paa den anden Side. Skønt der for nogle Aar siden er gaaet og gjort en Oldingegang mellem Aastederne, mener Mogens Gjõe dog, at den ikke er gjort saa kristeligt og retfærdigt, at den bør blive ved Magt. Da begge Parter have tilbetroet dem til at forlige dem i Mindelighed om denne Markeskelstrætte eller dømme dem imellem, befales det dem ved første Lejlighed at begive sig til de omtrættede Aasteder, indstævne begge Parter og Oldingene i Rette for sig, undersøge, om Oldingegangen er svoret og gjort saa kristeligt og retfærdigt, at den bør blive ved Magt eller ej, og hvis der ikke er gjort ret

¹ Sofie Hobe.

² Sidsel Urne.

³ Pernille Ottesdatter Rud.

Skel, da udvise et saadant, sætte Sten og Stabel, forlige alle Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Trud Sustinus, Organist ved Vor Frue Kirke i København, fra Paaske 1609 at regne indtil videre aarlig maa oppebære 50 Dlr. af Rentekammeret. Sj. R. 15, 258.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1609 at regne, for Otte Skeel til Hammelse paa Dueholm Kloster. Han skal svare 800 gl. Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—4, 7—12, 18, 20]. J. R. 6, 456 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Jomfru Sitsel Galt, Dronningens Hofjomfru, har berettet, at en af hendes Bøndergaarde i Skanderborg Len er brændt ned lige til Grunden, og anmodet om at maatte faa noget Bygningstømmer til dens Genopførelse, skal han lade hende faa 2 gode til Bygningstømmer tjenlige Egetræer i de nærmest liggende Kronens Skove, hvor det skader Skoven mindst. J. T. 5, 478 b.

21. Juli (—). Miss. til Fru Kiesten Steen Bildes. Da Kongen har sendt denne Brevviser, sin Fisker, over til Hervits[vad] Kloster for der i Lenet at fange saa mange Foreller og Stenørreder, som kunne faas, og hensætte dem i en Dam, hvorfra Kongen siden efterhaanden kan lade dem hente herover, skal hun skaffe Fiskeren nødtørfdig Hjælp af Bønderne til Fiske-riet og til at kaste en Dam, hvor Fiskeren udviser den. Sk. T. 3, 364 b.

22. Juli (—). Miss. til Fogden paa Sølvitsborg om at skaffe Tømmermænd fra Sølvitsborg og Blekinge til København. Udt. i Sk. T. 3, 365.

27. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander i Sorø Skole, om at indtage Anders Hansen, Søn af M. Hans, forhen Sognepræst i Vordingborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe ham under Disciplin og forholde sig med ham ligesom med de andre Skolebørn. Sj. T. 20, 276.

28. Juli (—). Kvittansiarum til Brostrup Gjedde

til Tommerup, Embedsmand paa Visborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laholms Slot og Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1608, for Stiftets Indkomst, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 307 b.

28. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Chresten Pouelsen i Dal, Herredsfoged i Fleskum Herred, paa Kirkens Part af Korntienden af Fersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Byg, og af Volstedt Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 89.

— Miss. til Envold Kruse til Vinge, Landsdommer i Nørrejylland, Christian Høg til Tuodbøl, Holgier Rosenkrantz til Rosenholm og Frandts Nielsen til Øerse. Ifver Friis til Ørbek, der har været tilforordnet Værge for afdøde Jomfru Johanne Munk, vil ved første Lejlighed overlevere til hendes Arvinger, Olluf Munk til Qvistrup, Fru Anne Lykke, Lodvig Munks Enke, og Kirsten Munk, alt det Jordegods og Løsøre, som tilhørte afdøde Jomfru Johanne Munk, og som han havde taget til sig, og gøre dem Regnskab for den Indtægt og Udgift, som han paa hendes Vegne har haft, medens han har forestaaet Værgemaal, dog mod at faa nøjagtig Kvittans for alt og blive forsikret mod alle videre Krav, og at faa alt andet hans Værgemaal anrørende, som nu kan være forsegleet, ført velforvaret til Stede, naar han skal gøre Regnskab for Værgemaal. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at bilægge alle Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, skulle de ved allerførste Lejlighed mødes paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter for sig, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa de en Gang for alle kunne komme til en endelig Ende dermed, og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

29. Juli (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Pedersen, Borger i Malmø, paa Kirkens Part af Korntienden af Sallerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 6½ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 198.

3. Aug. (—). Miss. til Knud Urne til Aarsmark, Befalingsmand i Haldsted Kloster, og Otte Brahe Pedersen til Krenkerup. Da Christian Grubbe har begæret 1 Kronens Gaard i

Vester Skøringe paa Laaland til Mageskifte for 1 Gaard i Hillestedt paa Laaland af hans Arvegods, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parter Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 83.

3. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Mogens Kaas til Styvringaard, Tage Thott til Eriksholm og Knudt Grubbe til Røgeløe. Der er Trætte mellem Munkeliungby Sognemænd i Skaane paa den ene og Tostruppe Sognemænd paa den anden Side angaaende Vedligeholdelsen af Suenthobro¹ og Bellinge Bro. Sagen har været forfulgt paa Herredsting og Landsting, og Landsdommeren i Skaane har henfundet Sagen til gode Mænd, der skulle dømme om, hvilke af Sognemændene der med Rette bør holde Broerne i Stand. Sognemændene i Munkeliungby have efter Landsdommerens Dom tilbudt Tostruppe Sognemænd en kongelig Befaling til ovennævnte fire gode Mænd om at bilægge Sagen i Mindelighed eller dømme dem imellem, men Tostruppe Sognemænd have ikke villet gaa ind herpaa, hvorfor Munkeliungby Sognemænd have været forarsagede til alene at udtage Befalingen. Det befales dem herved ved allerførste Lejlighed at begive sig til de omtrættede Aasteder, indstævne begge Parter i Rette for sig, paadømme, om Munkeliungby Sognemænd bør holde Broen i deres eget Sogn færdig eller ej og være fri for Bellinge Bro, og give deres Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

4. Aug. (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser Jørgen Stefning, Hammersmed, paa egen Bekostning maa anrette en Hammermølle paa Jernholte² i Helsingborg Len. Kongen vil lade alt det Tømmer, som behøves til Hammermøllens Bygning, føre til Jernholte. Naar Møllen bliver færdig, skal Jørgen Stefning lade Kongen faa alt det Jærn, han udsmeder paa Møllen, til en Pris af 8 Dlr. for hvert Skippd., men bliver Jærnet billigere, end det nu er, skal han ogsaa være forpligtet til at modtage ringere Pris derfor, saaledes som Prisen til den Tid billigt kan sættes. Sk. R. 3, 308.

¹ Læsningen er ikke ganske sikker.
Fejlskrift for: Jernhytten.

² Jernholte er muligvis en

5. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Brahe. Hendrik Ramel til Bekkeskouf, Embedsmand paa Aarhusgaard, har berettet, at der i Peder Brahes Værge findes forskellige Breve og Registre, der angaa Bekkeskouf Gaard og Gods og noget Kronens Gods, som Hendrik Ramel er forlenet med, hvilke Breve Peder Brahe har faaet efter sin afdøde Fader Jens Brahe. Det befales herved Peder Brahe uden al Modsigelse at tilstille Hendrik Ramel alle de Breve, Registre, Inventarier, Kvittanser og andre Dokumenter, som maatte angaa Bekkeskouf Gaard og Gods og det Kronens Gods, Hendrik Ramel har i Forlening, da det er Kongens alvorlige Vilje. Sk. T. 3, 365.

6. Aug. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland. Da Kongen har Brug for nogle Læster Brød og Gryn til Udspisningen paa Holmen ved Københavns Slot, skulle de af Lenets Indkomst fremsende N Læster velbagt Brød og N Læster Gryn ved første Lejlighed og senest inden Mikkelsdag. — Stien Brahe [Kallundborg Len] 20 Læster Brød og 2 Læster Gryn; Mogens Gjøe [Sæbygaard Len] 12 Læster Brød; Peder Basse [Roskildegaard Len] 15 Læster Brød og 2 Læster Gryn; Hendrik Lykke [Vordingborg Len] 15 Læster Brød og 2 Læster Gryn; Ebbe Munk [Antvorskov Len] 20 Læster Brød og 2 Læster Gryn; Hans Lindenov [Dragsholm Len] 20 Læster Brød og 2 Læster Gryn. Sj. T. 20, 276 b.

7. Aug. (—). Aab. Brev om, at Otte Meyer, Borger i Næstved, der ved Arv og Køb ganske har tilhandlet sig en Gaard i Næstved, som afdøde Henning Lauridsen, Borger i Næstved, 18. Aug. 1576 har faaet Brev paa af Kongens Fader, og hans Arvinger, den ene efter den anden, altid maa beholde nævnte Gaards Grund og Ejendom i Længden og Bredden, som den nu er forefunden, efter Kongens Faders Brevs Indhold. De skulle give 1 enkende Rigsdlr. i aarlig Jordskyld til Kronen og holde Gaarden ved Magt med Tegtag og god Købstadsbygning, saa der kan gaa kongelig og Bys Tynge deraf til Kronen og Byen. Hvis Gaarden i Fremtiden skal sælges, skal den først tilbydes den Lensmand, der har Næstved i Befaling, paa Kronens Vegne, men hvis Kongen da ikke vil købe den, maa de sælge den til hvem de ville. Sj. R. 15, 257.

— Miss. til Forstanderne i Roskilde, Helsingør og Slagelse Hospitaler om at indtage henholdsvis Boel Andersdatter, Mer-

grette Andersdatter og Karen Søfrensdatter i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 20, 277.

7. Aug. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Niels Andersen, Borger i Aarhus, hvis Broder Jesper Andersen i Sæby for nogen Tid siden er bleven overfaldet, slaaet og stukket med et Spyd af Christen Nielsen, Borger i Sæby, og hans Medfølgere og siden er død under Bartskærs Haand af dette Saar, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge denne Sag, da Drabet ikke i sin Tid efter Loven er blevet forfulgt paa fersk Fod med Sandmænd. J. R. 6, 459.

8. Aug. (—). Miss. til Tage Thott. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af Kronens, Adelens og Lunde Kapitels Bønder i Tøndersø og Høgs Herreder i hans Len staa tilbage med deres Arbejde til Befæstningen i Halmstad og vedblive med deres Forsømmelighed, skønt de ofte ere blevne advarede, skal Tage Thott lade baade Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i de nævnte to Herreder tiltale for deres resterende Arbejde og siden, efterat der er gaaet Dom, tage Nam i deres Bo for deres Faldsmaal, saafremt de ikke ville rette for sig, da Kongen ikke ved andre Midler véd at remediere deres Forsømmelighed. Hvad han saaledes tager ind, skal han tilstille Mogens Kaas, Befalingsmand paa Halmstad Gaard, og tage klart Bevis derfor. Sk. T. 3, 365 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas angaaende en stor Del af Kronens, Adelens og Lunde Kapitels Bønder i Halmstad og Aasted Herreder, der ogsaa staa tilbage med Arbejde paa Befæstningen ved Halmstad. De Penge, han faar ind fra dem, tillige med de Penge, Tage Thott sender ham, skal han anvende paa Halmstad Befæstnings Bygning og gøre Regnskab derfor. Sk. T. 3, 366.

9. Aug. (—). Miss. til Eske Bilde. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere erfare, hvad denne Brevviserske Gerge Simers, Indvaanerske i Amsterdam, har tilkendegivet Kongen angaaende nogen Uret, som er tilføjet hende af hendes afdøde Husbondes Broder og Slægt i Helsingborg Len, idet der forholdes hende paa hendes Børns Vegne en Arv, der med Rette er tilfalden hende efter hendes Husbonde. Da denne fremmede Kvinde ikke forstaar dette Lands Ret og det vil falde hende meget besværligt at føre lang Proces og Rettergang med

dem, skal Eske Bilde alvorligt tage sig af hendes Sag og hjælpe hende til Rette mod hendes Modpart, saa vidt billigt og ret er. Sk. T. 3, 366 b.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Arrildt Hvitfeldt. Da Kongen behøver nogle Læster Rug til Sæderug ved Frederiksborg Slot, skal han paa Kongens Vegne købe 4 Læster god ren Rug i Giers Herred og beholde Rugen i god Forvaring, indtil Jokim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, kræver den af ham. Det, som han giver for Rugen, skal blive betalt ham i Rentekammeret. Sk. T. 3, 367. Orig.

12. Aug. (—). Aab. Brev om, at Pouel Pedersen, der for nogen Tid siden er bleven tilforordnet til at være Borge-mester, Tolder og Sisemester i Svendborg og paa Grund af sin Bestilling maa forsømme sin egen Næring meget, indtil videre aarlig maa oppebære 2 Pd. Korn af Loftet paa Nyborg Slot til sin Underholdning. F. R. 3, 165 b.

15. Aug. (—). Miss. til Caspar Markdanner om at lade nogle Bønder, nemlig Jørgen Madtsen og Pofvel Madtsen i Nøbel, Knud Lauritsen og Pofvel Hansen i Taflenøbel i Eild Herred og Hans Jensen i Lundeskof, være fri for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, de have lidt ved Ildebrand, og udvise dem Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse. Orig. K. Udt. i J. T. 5, 479.

17. Aug. (—). Søpas for Hans Brun, Kongens Skibshovedsmand, der med Kongens Skib skal begive sig herfra paa Kronens Strømme ved Rostock og Lybæk for, saa vidt Kronens Strømme strække sig, at holde Strømmene rene, saa at Kongens Undersaatter og andre søfarende Folk ikke skulle blive overfaldne eller plyndrede af Sørøvere, Fribyttere eller andre modvillige. Hvis han paa Kronens Strømme griber nogen heri, skal han gøre sin Flid for at bemægtige sig dem, hvem de saa end tilhøre, og føre dem til København. Han maa ikke begive sig ind i nogen Havn, medmindre det er nødvendigt. Han skal give Skibene, af hvilken Nation de end ere, alvorligt Tilhold om at stryge. Han skal gøre sig den største Flid for, at han kan være her tilbage igen med Kongens Skib 14 Dage efter at han er udsejlet. Hvis han paa Rejsen træffer nogen, som imod Forbuddet gør Søstæderne Tilførsel med Brændved, skal han føre disse Skibe og Skuder til København. Sj. R. 15, 259.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Stien Brahe, Hendrik Lykke og Anders Dresselberg. Da en stor Del af Kronens Gaarde i Vordingborg Len, hvilke ere optegnede paa vedlagte Register, i langsommelig Tid have staaet og endnu ere aldeles øde, fordi den til dem liggende Ejendom ikke kan taale den Landgilde, som de aarlig skulle svare til Kronen, og det ikke kan formodes, at disse Gaarde ville kunne blive besatte, medmindre Kongen vil bevilge, at noget af Landgilden maa afslaas, skulle de, for at disse øde Gaarde ved første Lejlighed igen maa blive besatte, uden lang Forhaling lade opkræve Oldinge i de Herreder i Vordingborg Len, hvori de øde Gaarde ligge, og i Forening med dem nøje undersøge, hvad Ejendom der ligger til hver af de øde Gaarde, taksere enhver af Gaardene for en rimelig Landgilde, saa Kronen kan faa Fyldest og Bønderne, der besidde Gaardene, kunne blive ved Magt, og indskrive den Landgilde, som de sætte Gaardene for, i Jordebogen. Sj. T. 20, 277.

19. Aug. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at fremsende Proviand. Det paabydes endelig at levere Provianden til de Tider og paa de Steder, det befales, da den ikke vil blive modtaget paa andre Steder. De skulle tage Beviser for alt det, som fremsendes, og lægge disse ved deres Regnskab til videre Forklaring. — Jørgen Kaas (Københavns Len) 20 Læster Byg, 30 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Peder Basse (Roskilde Len) 8 Læster Rug, 35 Læster Byg, 6 Læster Gryn og 36 Læster Brød, at levere til Jul i København, 3 Læster Smør, at sende til København med det første, 200 Lam, at sende til København med det allerførste, og 200 Gæs, at fremsende til Mikkelsdag; endvidere skal han skaffe Ditlef Holck Mel til 20 Læster Brød, naar denne begærer det; Ditlef Holck (Trøgvelde Len) 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn, det fornødne Mel at modtage paa Roskildegård; Hendrik Lykke (Vordingborg Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 400 Lam, at fremsende til Bartholomæi Dag [24. Aug.], erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Hans Lindenov (Dragsholm Len) 8 Læster Rug, 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at levere til Foraaret, 1 Læst Smør, at sende hid med det første, 40 Læster Byg, at fremsende til Mortensdag, 500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiks-

borg inden Vinter, 300 Lam, at levere til Bartholomæi Dag, 300 Gæs, at levere til Mikkelsdag, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Jakim Bülow (Frederiksborg Len) 6 Læster Rug og 25 Læster Brød, som ere gode at bruge til Kongens eget Behov; Jakim Bülow (Kronborg Len) 20 Læster Brød; Stien Brahe (Kallundborg Len) 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere i København til Foraaret, 1500 Tdr. Havre, at levere i København inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Ebbe Munk (Antvorskov og Korsør Len) 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 10 Læster Malt, at sende til København nu paa Foraaret, 500 Lam, at fremsende til Bartholomæi, 3 Læster Smør, at fremsende med det første, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage efter Mikkelsdag; Mogens Gjøe (Sæbygaards Len) 30 Læster Brød og 1 $\frac{1}{2}$ Læst Smør, at levere til Foraaret; Caspar Markdanner (Koldinghus Len) 30 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag, 2000 Tdr. Havre, at sende til København for største Parten inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og sende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Frans Rantzau (Silkeborg Len) 12 Læster Brød og 5 Læster Smør, at sende til København straks paa Foraaret, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Carl Bryske (Aarhusgaard Len) 15 Læster Brød og 2 Læster Smør, at levere til førstkommende Pinsedag, 2000 Tdr. Havre, at fremsende til Frederiksborg inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem til København 14 Dage før Mikkelsdag; Knud Brahe (Biugholm Len) 300 Tdr. Havre, at sende til København inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Eske Brock (Dronningborg Len) 20 Læster Brød og 5 Læster Smør, at levere i København til Pinsedag, 1500 Tdr. Havre, at sende til Frederiksborg, den største Part inden Vinter og Resten til Foraaret, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Manderup Parsberg (Aalborg Len) 20 Læster Brød, at levere i København til Pinsedag, 2000 Tdr. Havre, at sende til København, den største Part inden Vinter; Lauridts Ebbesen (Skander-

borg Len) 20 Læster Brød, at sende til København til Foraaret, 200 Tdr. Rug, som kan tjene at spises til Kongens eget Behov, 3000 Tdr. Havre, at fremsende den ene Halvpart inden Vinter og den anden til Foraaret, de 1500 Tdr. til København og de 1500 Tdr. til Kronborg; Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 25 Læster Byg, at levere inden Vinter i København, 2000 Tdr. Havre, at levere den ene Halvpart i København, den anden paa Kronborg, 300 Lam, at fremsende til Bartholomæi Dag; Eske Bilde (Helsingborg Len) 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter, 400 Lam, at sende til Bartholomæi; Stien Maltesen (Varberg Len) erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Mogens Ulfeldt (Sølvitsborg Len) købe 6 Læster Nødkød til Kongen og erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne; Jacob Rosenkrantz (Nyborg Len) 15 Læster Brød, at levere til Pinsedag, 700 Tdr. Havre, den største Part at fremsende til København inden Vinter, erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag; Axel Brahe (Dallum Kloster) og Knud Rud (Odensegaard) skulle erklære sig om Stedsmaals- og Sagefaldsøksne og fremsende dem 14 Dage før Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 20, 277 b. Orig. til Joakim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg.

22. Aug. (Kbhvn.). Skøde til Hans von Luneborg, Vagtmester paa Kronborg, og hans Arvinger paa en Kronens Bolig i Kongensgade i Helsingør, der ud til Gaden fra den Bolig, Pofvel Smelter bor i, til M. Søfren Tordals Hus fra Øst i Vest er 16 Al. 1 Kvarter bred og i Længden strækker sig 47 Al. 1 Kvarter gennem Forstuen til M. Sofren Tordals Plankeværk fra Nord i Syd; Bredden nederst i Haven er 14 Al. 1½ Kvarter. Sj. R. 15, 259 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Grubbe, Befalingsmand paa Malmøhus, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Skabersøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. 5 Skpr. Rug, 5 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen og 2½ Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken, og af Tørringe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen og 1½ Pd. Rug, 1½ Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 198.

— Miss. til Knud Brahe til Engelsthalm, Embedsmand paa

Biughollum, Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, og Erik Lunge til Stoufgaard. Der er Trætte mellem Fru Kirstine Harbov til Serritsløfgaard, Claus Munds Enke, paa den ene og Søfren Mund paa egne og sine Søskendes Vegne paa den anden Side angaaende Deling og Skifte af Jordegods og Løsøre efter afdøde Claus Mund, som endnu staar uskiftet mellem dem. Da de ved første Lejlighed ville foretage dette Skifte og have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Serritsløfgaard, bilægge alle opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa Arvingerne en Gang for alle kunne komme til Ende med Skiftet, og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

23. Aug. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander i Sorø Skole, om at indtage 3 af Tage Krabbes Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 280 b.

— Miss. til Bispen i Lund. Da Kongen vil have denne Brevviser Jacob Lauritsen, der en Tid lang har tjent i Kongens Kantori, ordineret til Qvinge¹ og Sønderløes Sogne, skal han, saafremt Jacob Lauritsen findes duelig i Lærdom, gøre sig den største Flid for, at han kan blive antaget i disse Sogne, dog saaledes at der i alle Maader procederes dermed efter Ordinansen. Sk. T. 3, 367 b.

— Miss. til Frederik Lange til Siøfde, Befalingsmand i Tønsbierrig Len, Ofve Ugerup til Oggisholm, Tage Krabbe til Jordbiørg, Befalingsmand i Øfvidts Kloster, og Otte Lindenov til Borrebye. Der er Trætte mellem Mogens Ulfeldt til Sielsøe, Embedsmand paa Sølvvitsborg Slot, paa Kronens Vegne og Knud Gyldenstjerne til Tim paa den ene og Lauge Urne til Beltebiørg, Landsdommer i Skaane, paa Kronens Vegne paa den anden Side om et Markeskel, som Oldinge for nogen Tid siden have gjort og svoret mellem Mielbye og Lefverbye. Da begge Parter have tilbetroet dem til at afgøre Trætten om Markeskellet og ligesaa en Trætte om, hvilken af Byerne der

¹ Kvidinge, S. Asbo H.

med Rette bør bruge en Skov, kaldet Klaufskov, skulle de ved første Lejlighed begive sig til de omstridte Aasteder, indstævne begge Parter og Oldingene i Rette for sig, undersøge, om Oldingegangen er gjort saa kristeligt og retfærdigt, at den bør blive ved Magt, eller ej, og hvis der ikke er gjort et ret Skel, ride, gøre og udvise et saadant med Sten og Stabel, som det sig bør, siden forlige dem i Mindelighed om Klaufskov eller afsige Dom mellem dem og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har af en Beretning fra Borgemestre og Raad i Danzig erfaret, at han har forment en af deres Skippere at udføre de Sten, de havde bestilt paa Gulland til deres Bygnings Behov, fra Gulland, medmindre det kunde ske efter speciel kongelig Bevilling. Paa deres Anmodning har Kongen nu bevilget, at naar deres Fuldmægtige komme did, maa de udføre saa mange Sten fra Gulland, som de have behov og kunne faa, dog skal han føre flittigt Tilsyn med, at ingen af de Sten, som blive huggede til Kongens Behov, blive bortsolgte, saa Kongens Skibe altid kunne faa fuld Ladning, naar de komme did. Sk. T. 3, 367 b.

25. Aug. (—). Miss. til Albret Skeel og Frederik Munk. Kongen har for kort Tid siden givet dem Ordre til at være til Stede, naar Christen Tømmessen til Tanderup overleverer det af hans afdøde Fader¹ førte Værgemaal for Jomfru Anna Kaas til Jens Mogensen til Sindinggaard. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at der maaske kan opstaa forskellig Uenighed mellem disse om dette Værgemaals Overlevering, gives der dem herved Fuldmagt og Befaling til enten at bilægge saadanne Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Afgørelse eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre denne Befaling. J. T. 5, 479 b. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Skade til Kuserup paa Kirkens Part af Korntienden af Glumsøe

¹ Thomas Maltesen Sehested.

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 12.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt til Sels og Eske Bilde til Ellinge, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Helsingborg Slotte. Da Hendrik Ramel til Bekkeskouf har begæret 1 Kronens Gaard i Filkested¹ i Aarhus Len til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Gøng Herred, saaledes som hans Fuldmægtige nærmere skulle berette dem, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 368.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Maren Jenses i Ørisløf² i Skanderborg Len være fri for dette Aars Landgilde paa Grund af den store Skade, hun har lidt ved Ildebrand, og lade hende faa nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse. K. Udt. i J. T. 5, 480.

— Miss. til Niels Lange. Fru Margrete Rantzau, Christen Vinds Enke, til Enderupholm, Jørgen Krag til Ølsegaard paa hans Hustrus³ Vegne og Jomfru Ellen Vind have berettet, at de ved første Lejlighed ville skifte det Jordegods og Løsøre, Ind- og Udgåeld, som deres afdøde Husbonde og Fader har efterladt sig. Da Niels Vind, Embedsmand paa Bergenhus, der efter Loven er Jomfru Ellen Vinds rette Værge, ved Kongens Tjeneste er forhindret i at være til Stede ved Skiftet, skal Niels Lange være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ellen Vind, saalænge Skiftet staar paa, og paase, at der ved Skiftet vederfares hende, hvad ret og billigt kan være. J. T. 5, 480. K.

27. Aug. (—). Miss. til Ove Bilde til Lindvedt, Niels Skinkel til Gierskouf, Jost Høg til Krumstrup og Mikkil Nielsen til Tøistrup. Der er Trætte mellem Niels Bild til Raunholt og en af Hendrik Lykke til Ofvergaards Tjenere, ved Navn Rasmus Madtsen, i Festerup angaaende en Eg, som Rasmus Madtsen efter Niels Bilds Formening skal have hugget paa Festerup Grund, der tilhører Niels Bild. Niels Bild har tiltalt Rasmus Madtsen paa Herredsting og Landsting, hvor Landsdomme-

¹ Fjelkested, Villands H.

² Ørridslev, Vor H.

³ Anne Vind.

ren har voldgivet Sagen til 8 uvildige Dannemænd, som skulle undersøge, om Egen fandtes paa Niels Bilds eller Hendrik Lykkes Grund, og gøre ret Skel mellem dem. Da de 8 Mænd ikke have kunnet blive enige om Sagen, er Sagen igen bleven indstævnet for Landsdommeren for at faa paadømt, hvem af de 8 Mænd der have gjort ret Skel. Da Landsdommeren derefter har henfunden Sagen til gode Mænds Granskning og da begge Parter have tilbetroet dem til at forlige Sagen i Mindelighed eller afsige Dom deri, skulle de ved første Lejlighed begive sig til de omtrættede Aasteder, indstævne begge Parter og de 8 Mænd i Rette for sig, nøje undersøge, hvem af de 8 Mænd der have gjort ret Skel, og hvis et saadant ikke findes at være gjort, da ride, gøre og udvise et retfærdigt Skel med Sten og Stabel, som det sig bør, forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem imellem og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, Jørgen Friis til Farskouf, Jørgen Taube til Oxholm, Hans Lykke til Krabbisholm, Jens Mogensen til Sindinggaard og Erik Lunge til Stoufgaard. Der er Trætte mellem Kield Brockenhuus til Leerbek paa Jomfru Kiersten Skeels Vegne, som han er Værge for, og Claus Dyre til Linderumsgaard paa sin Hustrus¹ Vegne paa den ene Side og Benedix Rantzau paa egne Vegne paa den anden Side om Arv og Skifte i Gods og Løsøre efter deres afdøde Fader og Hustruers Fader [Albert Skeel]. Da Kield Brockenhuus og Claus Dyre have gjort bevisligt, at de have tilbudt Benedix Rantzau en Befaling til gode Mænd om at forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem om alle Stridigheder med Hensyn til Skiftet, men han ikke har villet bevilge det, have de alene tilbetroet dem til at bilægge Stridighederne eller afgøre dem ved Dom. Det befales dem ved første Lejlighed, en Gang inden Mauriti Dag [22. Sept.], at mødes paa et belejligt Sted, indstævne alle Parter i Rette for sig, forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem og give alt beskrevet under deres Sig-

¹ Ingeborg Skeel.

neter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Eggert Abildgaard og Hans Lange. Fru Karen Strangisdatter til Vosnisgaard, Christen Juls Enke, har berettet, at Christopher Rosenkrantz til Koxbøl for nogen Tid siden efter en med nogle falske og undersøgte Breve forhvervet Herredstingsdom har taget hendes Sædegaard Dunds-lundt til sig, hvor han siden har nedsat og indelukket alle Skrin, Kister, Skabe og andet, som fandtes paa Gaarden, under sin Forsegling. Da der paaføres Fru Karen Strangisdatter stor Trætte paa den til Dunds-lund liggende Ejendom, saa det kan befrygtes, at en stor Del af Ejendommen skal blive afvunden hende, medmindre hun faar Tilladelse til at komme til sine Breve, hvormed hun skal forsvare sin Ejendom, befales det dem herved alvorligt ved allerførste Lejlighed at begive sig til Dunds-lund, opbryde de Brevkister og Skabe, som Christopher Rosenkrantz har forsegleet, udtage de Breve, der angaa Trætten, levere dem til Fru Karen Strangisdatter mod hendes Reversal og igen sætte denne tilligemed Resten af Brevene i Forvaring under deres Segl. De skulle dog, forinden de foretage sig noget, tilkendegive Christopher Rosenkrantz's Hustru det, for at hun kan være til Stede paa samme Tid, hvis hun ellers begærer det. J. T. 5, 481. K.

29. Aug. (—). Oprejsningsbrev for Jens Bonde, Borger i Slagelse, der er gjort nederfældig paa Tinge for nogle ærerørige Skældsord, som han skal have tilsagt Kongens Drabantprofos Hans Dytmerschen, men ikke kunnet bevise. Han har nu tilfredsstillet baade Kongen og Sagvolderen for den Sag. Sj. R. 15, 260 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen ved første Lejlighed vil lade et Stod føre fra Jylland til Vordingborg Slot, hvor han vil have det gaaende, skal Hendrik Lykke paa et bekvemt Sted lade 3 Kobbeler indgærde og indhegne, et, hvori de gamle Hopper kunne have deres Gang, et, hvori de unge Hopper, der falde, og et, hvori de unge Foler bekvemt kunne have deres Gang adskilte fra hinanden, og paase, at de blive lavede godt. Sj. T. 20, 281.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Danzig, at de maa føre 50

Jærnstykker gennem Sundet, naar deres Skib kommer fra England med dem. De skulle derfor lade disse Stykker frit passere, naar der er svaret sædvanlig Told af dem. Sj. T. 20, 281.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har befalet Jokym Bülow, Embedsmand paa Kronborg, at han ved første Lejlighed skal lade den Kronens Gaard i Helsingør, hvori nu Stadsskriver Morten Knudsen bor, renovere og istandsætte. De skulle af Toldboden betale de Tømmermænd og Murmestre, som Jokym Bülow antager til dette Arbejde, efter den af ham med dem sluttede Fortingning, eftersom Arbejdet skrider frem, ligesaa købe og betale det til Istandsettelsen af Gaarden nødvendige Tømmer. Endvidere skulle de af Toldboden betale en Skude Tømmer, som ligger ved Kronborg Slot, hvilket Tømmer skal bruges til et Stakitværk dér. Sj. T. 20, 281 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage M. Hans Aalborgs Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 282.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har Brug for nogle Pipholt til Vandkunsten paa Koldinghus, skal han ved første Lejlighed til Foraaret lade hugge 200 Pipholt, som kunne ligge rede, naar Caspar Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, sender Skib efter dem. Sk. T. 3, 369.

— Livsbrev for Niels Hansen i Grunlund¹, Herredsfoged i Øster Herred i Lundenes Len, paa nogle Stufenge i Fuelskier i Tarum Mark, i Tarum Holm og Hiortholm, nogle Stykker Eng ved Grotebæk og en Eng i Bork Enge paa Fogelskier i Lundenes Len, som han efter de i Kancelliet foreviste Fæstebreve til forskellige Tider har fæstet af Hans Lange til Brenning og Børge Trolle til Troldholm, medens de vare Lensmænd paa Lundenæs Slot. Han skal svare den Landgilde, Herlighed og Rettighed af Engene, som han er indskrevet i Jordebogen for. Naar Niels Hansen dør, skulle Engene igen følge Kronen. J. R. 6, 459 b.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne. To af Kronens Bøn-

¹ Grønlund, Ø. Horne H.

der, Niels Christensen og Christen Jensen i Haarbøere Sogn i Bøugling Len, have berettet, at de for nogen Tid siden ere komne for Skade af Misforstaaelse at dølge og fortie noget Vrag, som de havde fundet ved Stranden, hvorfor de ere blevne forfulgte med Loven paa Tinge og dømt fra deres Hals. Da de have anmodet Kongen om at skaane deres Liv og straffe dem paa deres Gods efter deres yderste Formue, har Kongen bevilget, at Predbiørn Gyldenstjerne maa afsone deres Forseelse med dem og straffe dem paa deres Gods og Penge efter deres yderste Formue. J. T. 5, 481 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Denne Brevviser, Niels Møller i Fristrup Mølle, har for nogen Tid siden berettet, at han paa ingen Maade kan udrede den Landgilde, som han plejer at svare til Kronen, fordi der i Løbet af kort Tid rundt omkring hans Mølle er opført mange andre Møller, hvorved hans Maling i høj Grad formindskes, og han har i den Anledning anmodet om nogen Nedsættelse af Landgilden. Peder Basse har ogsaa for nogen Tid siden faaet Ordre til selv at begive sig til Møllen og undersøge al Lejligheden. Da Kongen nu af hans Beretning har set, at Mølleren ikke kan blive ved, medmindre der aarlig bliver afkortet 2 Pd. Mel og 1 Dlr. af Møllenskylden, gives der ham herved Ordre til at foretage denne Afkortning og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 20, 282.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden at betale Zacharias Plattenslager, Borger i Helsingør, 50 Harnisker, 3½ Dlr. for hvert, som Kongen har købt af ham. Sj. T. 20, 282 b.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser Hans Albretsen, der for nogen Tid siden har besøvet en Præstedatter i Aarhus Stift, som han nu vil ægte, men alligevel paa Grund af sin Forseelse ikke kan komme til noget Kald uden Kongens Tilladelse, ikke paa Grund af sin Forseelse, som Kongen ganske har eftergivet ham, skal hindres i at faa noget Præstekald eller nogen Skoletjeneste, saafremt han efter Ordinansen lovlig kan blive kaldet dertil. J. R. 6, 460 b.

— Mageskifte mellem Henning Bilde til Vreløf og Kronen. J. R. 6, 461. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Fru Anna Hardenberg om at lægge 1 Gaard paa Ballerum i Tved Sogn i Hillersløf Herred, som Kongen

har faaet til Mageskifte af Henning Bilde til Vreløf, ind under Ørum Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. J. T. 5, 482. K.

1. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Anders Bilde til Raabølle, Hofsinde, og Kronen. Sk. R. 3, 308 b. (Se Kr. Sk. under 2. Sept.).

— Miss. til Arrildt Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Jep Torsens Lyngbye i Giers Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Anders Bilde til Raabølle, kgl. Hofsinde, ind under Giers Herreds Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 373 b.

— Miss. til Caspar Markdanner. Da Kongen behøver en Del gullandske Sten til Bygningen paa Skanderborg Slot, skal Caspar Markdanner paa nærmere Begæring af Bygmester Hans Borrickmand ufortøvet lade denne faa 150 Fod af de gullandske Sten, som findes i Forraad paa Koldinghus Slot, og hurtigst muligt sende dem til Skanderborg Slot. J. T. 5, 483.

— Aab. Brev til Bønderne i Vendsyssel, hvem de end tjene, om at holde Vagt ved Strandsiden. J. T. 5, 483. (Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 255 ff. CCD. III. 262 f.).

2. Sept. (—). Miss. til Manderup Parsberg om at lade det aabne Brev til Bønderne i Vendsyssel om at holde Vagt ved Strandsiden læse og forkynde og siden med Flid sørge for, at der bliver holdt Vagt paa de Steder og med saa mange Folk, som han anser for nødvendigt, dog saaledes at Bønderne betynges saa lidt som muligt, og at Vagtholdet ikke varer længere, end indtil der paa Grund af Vinteren ikke mere er nogen Fare at befrygte. J. T. 5, 484.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at fremsende Fetalje og Havre til Kongens Udspisning og Hestenes Fodring. Da Kongen imidlertid har bragt i Erfaring, at de i de foregaaende Aaringer ikke have fremsendt saa megen Havre, som de have faaet Ordre til, hvilket har medført, at Kongen paa det dyreste har maattet købe Havre til sine Heste, befales det dem snarest muligt at fremsende den ovennævnte Fetalje og særlig fremsende al den Havre, som de have faaet Ordre om, til de befalede Steder, da

de ville komme til at staa til Rette derfor, hvis Kongen paa Grund af deres Forsømmelighed bliver nødt til at købe Havre. — Hans Lindenov (Draxholm Len) 500 Tdr. Havre; Stien Brahe (Kallundborg Len) 1500 Tdr. Havre; Jacob Rosenkrantz (Nyborg Len) 700 Tdr. Havre; Casper Markdanner (Koldinghus Len) 2000 Tdr. Havre; Carl Bryske (Aarhusgaard Len) 1500 Tdr. Havre; Knud Brahe (Biugholm Len) 300 Tdr. Havre; Eske Brock (Dronningborg Len) 1500 Tdr. Havre; Manderup Parsberg (Aalborg Len) 1500 Tdr. Havre; Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 1500 Tdr. Havre, at levere paa forskellige Steder; Eske Bilde (Helsingborg Len) 600 Tdr. Havre; Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len) 3000 Tdr. Havre, at levere paa forskellige Steder. Sj. T. 20, 282 b.

4. Sept. (Kbhvn.). Forordning om, at Baadsmændene paa Orlogsskibene ikke maa medføre aflaaede Kister eller Tønder, men skulle nøjes med at føre deres Klæder i Bylter. Sj. R. 15, 261. (Tr.: CCD. III. 263 f.).

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bevilget, at Kapitlet i Roskilde Domkirke maa faa saa mange Teglsten, som det behøver til den Prædikestol, det vil lade opsætte i Domkirken, skal han paa nærmere Begæring af Kapitels herrerne eller deres Fuldmægtige lade dem faa saa mange Teglsten, som behøves. Sj. T. 20, 283 b.

— Miss. til Albret Skeel. Af hans Indberetning har Kongen set, at Kronens Mølle udenfor Nørreport ved Ribe er saa ganske bygfældig, at den med Tiden vel vil falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa den. Da dette vil være Kronen til ikke ringe Skade, skal Albret Skeel ved allerførste Lejlighed lade den forfaldne Mølle istandsætte, saa Kongen kan faa sin aarlige Afgift af den; dog skal han paase, at der kun bliver anvendt noget paa de Steder, hvor det er absolut nødvendigt, og at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 5, 484 b.

7. Sept. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen nu har sendt denne Brevviser Jørgen Jæger der til Lenet [Antvorskov] for at slaa noget Vildt til Kongens Behov, skal han skaffe denne saa meget Salt og Træ, som behøves til det slaaede Vildt, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 284.

— Miss. til Christen Holek om ved første Lejlighed at lade

den Sal i Bispens Hus i Viborg og de andre dertil hørende Gemakker, hvori Kongen og hans Følge logere, naar de komme did, istandsætte med Vinduer, Gulv, Tag og andet, saa der intet skal mangle og saa Kongen kan finde alting beredt. J. T. 5, 485.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske. Da han under Kongens sidste Besøg paa Hafverballegaard præsenterede Kongen en hvid Hest, der tidligere, som det da blev berettet, skal have været af en anden Farve, anmodes han om at sende denne Hest til Kongen med denne Brevviser, Kongens Rejseknægt. Han viser Kongen en særlig Behagelighed derved. J. T. 5, 485 b.

8. Sept. (—). Forleningsbrev for Christen Pedersen, Kancellitjener i Danske Kancelli, paa et Vikarie i Roskilde Domkirke, der for nogen Tid siden blev ledigt ved Kongens Faders Sangmester Arnoldus de Fines Død, og som dennes Søn Hieronymus Arnoldi siden har haft, medens han studerede, men som nu igen er ledigt, da Hieronimus Arnoldi for nogen Tid siden igen er indkommen i Riget og er bleven forsynet med et Kald. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 15, 262.

— Aab. Brev om, at Jesper Pedersen, Borger og Byfoged i Varberg, der af Jacob Beck, Lensmand paa Varberg, har fæstet 2 Kronens Jorder ved Varberg, kaldede Cappels Jorder, for en aarlig Afgift af 2 Pd. Smør eller i Stedet derfor 2 Dlr., for sig og Arvinger maa beholde disse Jorder som Ejendom mod at svare den ovennævnte Afgift, for at han ikke, ved at forbedre Jorderne med Fylding og andet saadant, til ingen Nytte for sig selv skal anvende stor Bekostning derpaa. Sk. R. 3, 311.

— Miss. til Lauge Urne. Af hoslagte Supplikation vil han udførligere kunne se, at Indbyggerne i Elleholm paa det højeste have beklaget sig over en af deres Bymænd, ved Navn Hans Pedersen, der mod al Billighed og Ret tilføjer dem stor Vold og Overlast, hvilket de ogsaa have tilkendegivet Lauge Urne som deres tilforordnede Øvrighed med Anmodning om at blive hjulpet til Ret. Da deres Klage saaledes er ham bekendt, forekommer det Kongen meget sælsomt, at han som den, der

burde forsvare dem ved forefaldende Lejlighed, ikke med stor Alvorlighed har ført tilbørligt Indseende hermed. Det befales ham derfor nøje at undersøge Supplikanternes Angivelse og, hvis Hans Pedersen har forbrudt sig mod dem, gaa frem mod ham med den højeste Ret, som det sig bør, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 3, 369.

8. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Krag til Sønderris, Hans Lange til Nørholm og Otto Krag til Lunderup. Fru Margret Rantzau til Enderupholm, Chresten Vinds Enke, paa egne Vegne, Jørgen Krag til Rølsegaard paa hans Hustrus Vegne og Niels Lange til Skrumbsager som Værge for Jomfru Elle Vind ville ved allerførste Lejlighed foretage Skifte af Jordegods og Løsøre, være sig Guld, Sølv, Bo, Boskab, Fæ, Kvæg, Indgæld og Udgæld, aldeles intet undtaget, efter Chresten Vind. Da alle Parter have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet for at indsige og enten i Mindelighed eller ved Dom at afgøre alle mellem dem opstaaende Stridigheder, skulle de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, dele Arven mellem Arvingerne, bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

9. Sept. (—). Miss. til Dr. Peder Ifversen, Kannik i Viborg. Denne Brevviser Egbert Geridtsen, Borger i Helsingør, har berettet, at han for nogen Tid siden paa Bodmeri har forstrakt en Skipper, ved Navn Jacob Jacobsen von der Schelling, med henved 80 Dlr. til Betaling af dennes Told i Sundet, hvilke Penge siden skulde betales i Amsterdam. Da Skipperen var kommen tilbage fra Riga og havde fuldendt sin Rejse, er han stødt paa Læsø Grunde, hvor en hel Del af Skibsredskaberne er bleven bjærget af Landboerne paa Læsø, men Dr. Peder har nu, indtil nærmere Ordre fra Kongen, forment Egbert Geridtsen at føre saa meget af de bjærgede Redskaber og Godset bort fra Læsø, som der med Rette kan tilkomme ham for de laante Penge, saaledes som Dr. Peder nærmere kan se af den medfølgende Supplikation. Det befales i den Anledning Dr. Peder, at han for en rimelig Bjærgeløn lader Egbert Geridtsen eller dennes Fuldmægtige faa saa meget af Redskaberne og Godset, som der med Rette kan tilkomme ham for de paa Bodmeri laante

Penge, og tage nøjagtig Forskrivning af ham for, at han for det, som det bjærgede Gods kan være mere værd, naar det bliver vurderet, end han skal have i Betaling, vil yde Kongen Betaling, saafremt den rette Ejermannd ikke inden Aar og Dag kommer til Stede og vedkender sig Godset. Forskrivningen skal han indsende til Kancelliet. Med Hensyn til den anden Skipper, Anders Elckir von Henlopen, hvis Supplikation ogsaa sendes, og som har mistet Skib og Gods paa samme Tid og Sted, skal han, da en Hob af Godset og Redskaberne er bjærget, sørge for, at Skipperens Fuldmægtig for en rimelig Bjærgeløn faar det bjærgede Gods og de bjærgede Redskaber, som med Rette tilhøre Anders Elckir. J. T. 5, 486. Orig. i Landsark. i Viborg.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at skaffe Mogens og Morten Pax 4 Stykker stort Vildt til deres Bryllup. Han skal tage 3 Rigsdr. for hvert Stykke og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 486 b.

10. Sept. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Theophilus Sadolin i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 284.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kapitlet i Ribe Domkirke har berettet, at det paa dets Stavn har en Bonde boende, ved Navn Ifver Maltesen i Kragelund i Ansted Herred i Koldinghus Len, som har begaaet forskellige ugudelige og skalkagtige Stykker, saaledes har han paa ottende Aar ikke ydet sin Skyld og Landgilde, ligesom han ogsaa mod Recessen har bortlejet Jorden, saa den er bleven udslæbet og fordærvet, og har forødt de derved indkomne Penge ved Drik, Letfærdighed og paa andre utilbørlige Maader. Endvidere har han mod al naturlig Fornuft flere Gange overfaldet sine bedagede Forældre med Hug og Slag og behandlet dem utilbørligt, saaledes som de selv have klaget over inden Tinge. Caspar Markdanner har yderligere forfulgt og lovforvundet ham for Husfred og Gaardfred og for anden Modvillighed, som denne Kumpan har bedrevet og daglig vedbliver med, saa der aldeles ikke er noget Haab om Forbedring hos ham. Da Kapitlet ikke har noget Fængsel eller Middel, hvorved saadanne modvillige Kumpaner kunne blive straffede og spegede, har det anmodet Kongen om at tage sig af Sagen. Caspar Markdanner skal ved allerførste Lejlighed

lade denne modvillige Kumpan paagribe og siden sende ham i god Forvaring fængslet til København, hvor Kongen vil tiltænke Midler, hvorved han kan blive straffet og speget for sine ugudelige Bedrifter til advarende Eksempel for andre. J. T. 5, 486 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Rugen i Korsør og Antvorskov Len skal være falden saa uren og vog, at man ikke vil kunne sælge den Landgilderug, der ydes Kongen af Bønderne, til Købmændene, skal han af Bønderne i Stedet for hvert Pd. Rug tage et Pd. godt Byg; dog skal han tage Rug paa de Steder, hvor der er vokset god Rug. Sj. T. 20, 284.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Korsør og Antvorskov Len gemenlig hvert Aar forlyste sig med at udføre Korn til Købstæderne og sælge det der, ligesom ogsaa paa andre Maader at afhænde det Korn, Gud giver dem, saasart det er hostet og de kunne faa det udtærsket, hvilket medfører, at de gemenlig have stor Mangel paa Korn, naar de skulle svare deres Landgilde, saa at man tit, til ikke ringe Skade for Kronen, ved Vurdering i deres Bo og paa anden Maade maa udkræve den Kronen tilkommende Rettighed. Det paabydes ham i den Anledning alvorligt at foreholde Kronens Bønder, at de herefter ikke maa sælge noget af deres Korn, førend de have svaret deres Landgilde til Kronen, saafremt de ikke ville lide tilbørlig Straf. Sj. T. 20, 284 b.

14. Sept. (—). Miss. til Eske Bilde. Da Gierlof Nettelhorst til Giedtsholm har bedt Kongen til Fadder, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han paa næstkommende Søndag kan være til Stede paa Giedtsholm for at repræsentere Kongen som Fadder og overlevere Gierlof Nettelhorst medfølgende Præsent. Sk. T. 3, 369 b.

18. Sept. (—). Miss. til Tage Thott om at lægge to Tiender i Laugholm Len, nemlig Vinge¹ Tiende i Høgs Herred og Tøndersø Tiende i Tøndersø Herred, som Christoffer Ulf, Borger i Halmstad, har været forlenet med, ind under

¹ Veinge, Høgs H.

Laugholm Slot og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af dem. Sk. T. 3, 369 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg, og Kronen. Sk. R. 3, 311 b. (Se Kr. Sk.).

19. Sept. (—). Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard, kaldet Hylte, i Vogne Sogn i Halmstad Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eske Bilde til Valden, Embedsmand paa Helsingborg Slot, ind under Halmstad Gaard, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 370.

— Miss. til Eske Bilde om at lægge 1 Gaard, kaldet Gannorup, i Tosterup Sogn i Bierre Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af ham selv, ind under Helsingborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 3, 370 b.

— Miss. til Mikkel Sander, Byfoged i Helsingør. Denne Brevviser Peder Lauritsen, Borger i Maribo, har berettet, at Mikkel Sander for nogen Tid siden paa Kongens Vegne har arresteret noget Gods, som hans Hustru og Tjenere have frataget ham og ere undvegne med. Da der ikke med Rette kan tilkomme Kongen mere end Halvparten af dette Gods, skal Mikkel Sander straks uden videre Forhaling lade Peder Lauritsen faa Halvdelen af det Gods, som er blevet fundet hos hans Kvinde; den anden Halvpart skal han beholde til Bedste for Kongen og føre den til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 20, 285.

— Miss. til Axel Brahe. Da Jørgen Brockenhuus til Voldersløf, Befalingsmand i Halsnøe Kloster og Harranger Len, har begæret en Have, kaldet Aufreløkke Have, ved Dalum Kloster til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard paa Heden i Fyen, skal Axel Brahe med største Flid lade Havens og Gaardens Lejlighed undersøge og siden udførligt erklære sig, om Haven uden Skade for Kronen kan bortskiftes fra Klosteret, og om Kronen kan faa Fyldest i alle Maader i Gaarden. F. T. 3, 288.

— Miss. til Jørgen Brockenhuus. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirkeværgerne for Vissenbiørg Kirke i Fyen for nogen Tid siden have erhvervet kongelig Tilladelse til

at sælge Vindfælder og fornede Træer af Kirkernes Skove til Fordel for Kirkerne, og at det kan formodes, at denne Kongens Bevilling skal blive misbrugt, saa Kirkeskovene med Tiden skulle blive forhuggede til Upligt. Det befales ham i den Anledning at kræve det kongelige Brev tilbage fra Kirkeværgerne, indsende det til Kancelliet og siden give Kirkeværgerne alvorligt Tilhold om herefter intet at lade hugge i Skoven og sælge, medmindre det bliver udvist dem af ham som Provst eller af hans Fuldmægtig, dog skal ogsaa i saa Tilfælde alt hvad der sælges af Vissenbierg Kirkes Skove føres til Indtægt for Kirken. F. T. 3, 290. Orig. i Landsark. i Odense.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock, Knud Brahe, Albret Skeel og Erik Lunge. For nogen Tid siden have de faaet Befaling angaaende en Trætte mellem Ofve Bilde til Lindvidt, Peder Thott til Baberup, Henning Gjøe til Kierstrup, Johan Due til Kullebiery, Christian Thott til Boltinggaard paa Jomfru Margrete Skrams og Fru Karen Skram til Egeskoufs Vegne, samt alle Hans Langes, Peder Thotts¹ og Eske Bildes Arvinger om Jævning paa deres Lodder og Skifter og om Deling af de Ejendomsbreve, som enhver skal have efter det Gods, han har faaet, samt om alle andre Uenigheder angaaende Skiftet, at de enten skulle afgøre dem i Mindelighed eller ved en retmæssig Dom. Da Kongen har erfaret, at denne Befaling paa Grund af forskellige Forhindringer endnu ikke er bleven udført, og alle Medarvinger paany have bevilget, at de maa afgøre Striden, befales det dem herved med det allerførste at indstævne alle de stridende Parter i Rette for sig paa belejlig Tid og Sted og enten bilægge de opkomne Stridigheder mellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. J. T. 5, 487 b.

20. Sept. (—). Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen og Rigsraadet har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i København Fredagen den 16. Marts 1610. Sj. T. 20, 285 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev

¹ Peder Thotts bør formentlig udgaa, da Peder Thott endnu levede.

om Herredagens Afholdelse forkynde paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Stift, saa alle Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Manderup Parsberg i Vindelboe Stift, Christian Holck i Viborg Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift, Albret Skeel i Ribe Stift, Knud Rud i Fyens Stift, Peder Basse i Sjællands Stift, Sigvort Grubbe i Skaane Stift og Hans Lindenov paa Bornholm. Sj. T. 20, 286 b.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagens Afholdelse forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget, at det ikke bortkommer. — Vilhielm Dresselberg paa Sjælland, Ifver Jul og Envold Kruse i Jylland, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Halland, Laurits Grubbe paa Laaland, Eyler Qvitzov paa Fyen, Niels Friis paa Langeland efter Rubek Pors's Afgang, Jens Koefoedt paa Bornholm. Sj. T. 20, 287 b.

— Miss. til Rigsraaderne Christian Friis, Stien Brahe, Manderup Parsberg, Brede Rantzau, Hendrik Ramel, Jørgen Friis, Prebiorn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Hendrik Lykke, Oluf Rosenparre, Eske Brock, Christian Holck, Stien Maltesen og Jacob Ulfeldt. Envold Kruse, Statholder i Norge, fik ikke Brev. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i København førstkommende 16. Marts, anmodes de om at møde hos Kongen til den Tid for sammen med ham at sidde Dom og høre Sager og raadslaa om Rigets magtpaaliggende Bestillinger og Anliggender. Sj. T. 20, 286.

— Miss. til Ofve Bilde til Linvid, Morten Skinkel til Østrup, Lav Urne til Siellebierig og Niels Skinkel til Gierskof. Der er Trætte mellem en af de Bjelkers Bønder paa Fyen paa den ene og Jørgen Brockenhuus til Voldersløf paa Vissenbierig Kirkes Vegne paa den anden Side om en Jord, som for rum Tid siden er bleven bortfæstet fra Kirken til nævnte Bonde, og som denne nu, da han har haft den i langvarig Brug, vil tilegne sig som Ejendom. Trætten er paa Fynbo Landsting bleven henvist til gode Mænd, der skulle granske og paadømme, om Jorden med Rette bør ligge til Kirken eller ej, men paa Grund af langvarig Forhaling og adskillige Tilfælde er den endnu ikke indkommen for gode Mænd. Da de nu ere tilbetroede til at dømme endeligt i Sagen, skulle de inden Mortensdag i det

allerseneste begive sig paa de omtrættede Aasteder, indstævne de Bjelkers Tjener eller dem, der vil tilholde sig Jorden, og Jørgen Brockenhuus i Rette for sig, nøje undersøge, om Jorden bør ligge til Kirken eller ej, og give deres Granskning og Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Margrete Bilde Eriksdatter til Dunslundt paafører Kapitlet i Ribe en vidtløftig Trætte angaaende nogen Ejendom, som i lang Tid har været brugt til en Kapitelsgaard, kaldet Klink, i Slags Herred, hvilken Gaard Kongens Fader for rum Tid siden¹ har udlagt til Kapitlet for andet Vederlag, hvorom Albret Skeel kan faa nærmere Besked af Kapitlets egen Beretning og de Dokumenter, som det skal tilstille ham i den Sag. Da det er at formode, at Kapitlet, hvis dets Ejendom paa Grund af nogen Forseelse i Processen bliver fravunden det, skal have Erstatning hos Kronen, befales det ham alvorligt med allerstørste Flid at gennemse Sagen med de dertil hørende Akter, raade Kapitlet paa det bedste og yde det al mulig og lovlig Assistance paa Herredsting og Landsting, da det vil gaa ud over Kronen, hvis Ejendommen, der i saa lang Tid har fulgt Gaarden baade under Kronen og Kapitlet, bliver fravunden Kapitlet. J. T. 5, 488 b.

22. Sept. (—). Søpas for Hans Kønning, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Makrelen, at skulle begive sig i Vester-søen med dette Skib og tilbage igen. Sj. R. 15, 263.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kongen har bragt i Erfaring, at den gamle Tolders Gaard i Kolding, som tilhører Kronen, forfalder ganske, saa det er at formode, at Kongen vil komme til at lide for stor Skade, hvis der ikke i Tide bliver raadet Bod derpaa eller den med det første bliver bortsolgt. Det befales Caspar Markdanner at lade nogle uvildige Mænd vurdere Gaarden og erklære sig udførligt til Kongen om Vurderingen, saa Kongen derefter kan forordne, hvorledes han vil have, at der siden skal forholdes med Gaarden. — Postscriptum: Han skal tillige under ét med Gaarden lade den i Marken til Gaarden hørende Ejendom vurdere. J. T. 5, 489 b.

¹ 27. Marts 1579.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sivordt Grubbe om straks i sit Len [Malmøhus] at udtage 100 Bønderknægte paa det Gods, hvor de ere at faa, dog kun unge Folk, som ikke sidde for Hus og Gaard, og i egen Person følge dem over til Kongen. Han skal paase, at det bliver unge og rørige Folk, der kunne bruges efter Kongens Anordning, naar de fremkomme. Sk. T. 3, 370 b.

25. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der af bevægelige Aarsager har givet Ordre til, at Hr. Jens skulde fjæernes fra Qvinde og Sønderløuf Sogne, hvortil han er bleven kaldet af menige Sognemænd, og har forordnet denne Brevviser Jacob Lauritsen, der en Tid har tjent i Kongens Kantori, til at forestaa Kaldet i Hr. Jens's Sted, saafremt han maatte findes duelig og bekvem i Levnet og Lærdom, nu, da han har erfaret, at Sognemændene uanset Kongens Præsentation ganske og aldeles nægte at lade Jacob Lauritsen komme til Kaldet og modvillig staa paa deres forrige Kald, af Øvrigheds Magt, da Kronen har Jus patronatus til Kirken, tilforordner og indsætter Jacob Lauritsen til Sognepræst i Sognene, da han findes duelig og bekvem i Lærdom og Levnet. Superintendenten i Lunde Stift skal ordinere ham og Lensmanden give ham Kollats. Det befales Sognemændene at acceptere ham som Sognepræst og yde ham den Rettighed med Offer, Tiende og andet, som de ere deres Sjaelesørger skyldige. Understaar nogen sig til at vise sig ulydig mod denne Kongens Anordning, ville de, hvem de end tjene, blive tiltalte og straffede for forsætlig Ulydighed mod Kongens Mandat. Sk. R. 3, 314 b.

27. Sept. (—), Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Peder Madtsen, Sognepræst i Hersted-østre, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 288.

— Ligelydende Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Præsten paa Giedsøer i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 288.

— Miss. til Sivordt Grubbe. Da Peder Brahe til Krogholm har begæret at maatte faa en Kronen tilhørende Gaard i Lund, som Kongen har faaet af Fru Giørrel Faddersdatter, til Købs, skal han snarest lade nogle uvildige Dannemænd taksere denne Gaard og dens Tilliggende og indsende Vurderingen

til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Peder Brahe tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 371.

27. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Denne Brevviser Niels Trudsen, Møller i Engelsbek Mølle, har berettet, at Møllehuset, Kværnen og Dæmningen paa Møllen ere saa brøstfældige, at han ikke i rette Tid vil kunne svare den sædvanlige Landgilde, medmindre Møllen bliver istandsat. Det befales i den Anledning Eske Bilde at lade Møllen nødtørfigt istandsætte med Dæmning, Hus og Indværk, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal lade denne føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 371.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Sophi Krafse paa Kronens Part af Korntienden af Vester Eigisborig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 12.

28. Sept. (—). Aab. Brev om, at Magnus Lakej uden Indfæstning maa faa Kronens Gaard Mørup, som afdøde Christen Mikkelsen tidligere boede i, og beholde den indtil videre kvit og fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og al anden Tyng. Da de nærmest boende Kronens Bønder hidtil have holdt de til Mørup Gaard hørende Gærder vedlige, skulle de fremdeles gøre det. Magnus Lakej skal være forpligtet til at holde Gaarden i god Stand. Sj. R. 15, 263 b.

— Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har, til Dels af hans egen skriftlige Beretning, bragt i Erfaring, at 2 Kronens Gaarde i Aagerup i Holbæk Len, som Peder og Christen Jude bo i, ere satte for saa høj en Skyld, at Bønderne ikke kunne holde Gaardene vedlige eller i rette Tid svare deres aarlige Landgilde, medmindre der sker Afslag i den, af hvilken Grund ogsaa hans Formand, afdøde Christopher Pax, har set sig forarsaget til i sin Tid at afkorte noget af Landgilden. For at Gaardene kunne blive bebyggede og holdte ved Magt, har Kongen nu bevilget, at der i hver Gaards aarlige Landgilde maa afkortes 1 Pd. Korn og 1 Fjerd. Smør, hvorefter han skal lade Jordebogen forandre. Sj. T. 20, 288.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. De have berettet, at en af deres Medborgere, ved Navn Søren Skriver, for nogen Tid siden har anstillet sig modvilligt og utilbørligt mod dem, fordi de have tilforordnet ham til at være

Altarist, hvilken Bestilling han paa ingen Maade har villet paatage sig, men trodsigt sat sig op mod sin Øvrigheds Befaling, hvilket har medført, at han er bleven sat i Fængsel i nogle Timer. Da han siden kom ud og havde lovet dem at ville paatage sig Bestillingen, har han begivet sig til Kongens Kancelli for at anklage dem for deres Anordning og Fængsling af ham, hvorved han mener, at der er sket ham den største Spot og Foragt. Da Kongen af deres Beretning noksom har set, at de ere undskyldte i den Sag, skulle de til advarende Eksempel for andre, at de ikke skulle lade sig forlyste med lignende Ulydighed mod dem, saasomt Søfren Skriver kommer tilbage til Byen, lade ham sætte i Fængsel i 4 Dage og Nætter og siden paa Kongens Vegne alvorligt befale ham at paatage sig Bestillingen og forestaa den, som han vil forsvare. Sk. T. 3, 371 b.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott til Eriksholm og Mogens Kaas, Befalingsmænd paa Laugholm Slot og Halmstad Gaard. Da Henning Walstrup til Kamber, Befalingsmand over Marie Kirkes Gods, har begæret 2 Kronens Sauge, der ligge til Hospitalet i Oslo og tilsammen aarlig skyldte 12 Dlr., til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Sønder Halland, den ene i Øgene By og Sogn, den anden en Enstiggsgaard, kaldet Gallene, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 372.

— Miss. til Sivordt Grubbe. Af hans Indberetning har Kongen set, at afdøde Fru Giørrel Faddersdatter efter hoslagte egenhændig underskrevne Fortegnelses Lydelse har haft noget Gods i Pant af afdøde Fru Pernille Sparre, hvilket Gods Fru Pernilles Arvinger nu begære at maatte indløse. Naar Arvingerne tilbyde at ville betale den Sum Penge, som Godset staar i Pant for, skal han paa Kongens Vegne tage mod Pengene, føre dem til Indtægt i sit Regnskab og siden lade Arvingerne faa Godset. Sk. T. 3, 372 b.

— Miss. til Sivordt Grubbe. Af hosføjede Klage vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Else Knudtsdatter i Houbye i Skaane har berettet angaaende hendes Søns jammerlige Afgang. Naar han er bleven rettelig undervist om Drabet og Manddraberen er bleven forfulgt med Loven, som det sig bør, skal han lade ham paagribe og lade gaa Ret over ham til afskrækkende Eksempel for andre. Sk. T. 3, 373.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmænd paa Lundenes og Skanderborg Slotte. Da Kongen har bevilget, at Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, maa faa noget Kronens Gods i Øster Herred i Lundenes Len i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard, kaldet Hessel, i Hodde Sogn, 1 Gaard, kaldet Linding, i Tostrup Sogn og 1 Bol i Tistrup By og Sogn, til Mageskifte for noget af hans Arvegods i Tørsting Herred i Skanderborg Len, nemlig 1 Gaard i Brestrup og 1 Gaard i Burgaarde, hvorom han selv eller hans Fuldmægtige skulle give dem nærmere Besked, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 490.

30. Sept. (—). Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, om at antage Niels Storck til Fyrbøder paa Toldboden. Udt. i Sj. T. 20, 288 b.

— Miss. til Hendrik Lykke om at indtage Jomfru Sophia Lindenov i Maribo Kloster, skaffe hende tilbørlig Underholdning og forholde sig med hende ligesom med de andre Klosterjomfruer. Sj. T. 20, 288 b.

2. Okt. (—). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af sin Broder Hertug Ulrik har bevilget, at denne Brevviser, Hertugens Tjener, maa købe 30 Øksne i Sjælland til Hertugens Hofholdning og toldfrit udføre dem. Sj. R. 15, 264.

4. Okt. (—). Forordning om Forbud mod Benyttelse i Køb og Salg af forskellig udenlandsk Smaamønt, som paa Grund af sin Ringhed er afskaffet andre Steder. Sj. T. 20, 289. Orig. (t. Varberg Len). (Tr.: CCD. III. 264 f.).

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade Forordningen om Forbud mod Brug af forskellig udenlandsk Smaamønt forkynde i Købstæderne og paa alle Herredsting i deres Len, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter. — Jylland: Manderup Parsberg i Aalborg, Sæby og Skagen; Jørgen Skeel i Grenaa og Æbeltoft; Eske Brock i Randers; Preben Gyldenstjerne i Bøfling Len; Christen Holck i Viborg, Hobro og Nykøbing; Albret Skeel i Ribe og Varde; Caspar Markdanner i Kolding og Vejle; Johan Rud i Thisted; Carl Bryske i Aarhus; Jørgen Friis; Claus Daa i Skive; Knud Brahe i Horsens; Uldrik Sandberg; Lauridts Ebbesen; Frans Rantzau; Ifver Jul og Envold Kruse skulle lade Forord-

ningen forkynde paa Landstinget. — Fyen: Jacob Ulfeldt; Knud Rud i Odense, Assens og Bogense; Corfids Ulfeldt i Middelfart; Jacob Rosenkrantz i Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg; Niels Friis i Tranekier Len; Eyler Qvitzov paa Landstinget. — Sjælland: Jørgen Kaas i København og Køge; Joachim Bülow i Helsingør og Slangerup; Peder Basse i Roskilde; Brede Rantzau paa Møen; Hans Lindenov i Nykøbing i Aadts Herred; Stien Brahe i Kallundborg; Ebbe Munk i Slagelse, Korsør og Skelskør; Hendrik Lykke i Vordingborg og Præstø; M. Hans Staffensen i Sorø; Ditlef Holck i Storeheddinge; Anders Dresselberg i Holbæk; Vilhielm Dresselberg skal lade Forordningen forkynde paa Landstinget. — Laaland og Falster: Knud Urne i alle Købstæderne. — Skaane, Halland og Blekinge: Sigvort Grubbe i Malmö, Lund, Ystad, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Christian Bernekov i Landskrone; Eske Bilde i Helsingborg; Mogens Ulfeld 3; Hendrik Ramel i Aahus; Stien Maltesen i Varberg og Falkenberg; Mogens Kaas i Halmstad; Tage Thott i Laholm; Arrild Hvitfeldt i Væ; Anders Sinklar i Sømmerhafn; Lauge Urne skal lade Forordningen forkynde paa Landstinget. — Norge: Envold Kruse i Frederikstad, Tønsberg, Skien og Oslo; Stien Madtsen i Kongelf, Marstrand og Uddevalle; Niels Vind i Bergen; Stien Bilde i Trondhjem; Hertvig Bilde i Nordlandene; Claus Gagge i Vardøhus Len; Jørgen Kaas i Stavanger. — Brostrup Gedde paa Gulland; Hans Lindenov paa Bornholm. Sj. T. 20, 289 b.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock til Estrup, Christian Holck til Siøbou, Knud Brahe til Engelsthalm og Casper Markdanner til Siøgaard, Befalingsmænd paa Dronningborg, Hald, Biugholm og Koldinghus Slotte, Otte Christopher Rosenkrantz til Bolver og Erik Lunge til Stofvegaard. Der er Trætte mellem Jomfru Mergrethe Bilde til Dunslundt paa den ene og M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe, paa Kapitlets og egne Vegne paa den anden Side om nogle Enge og Ejendomme, som de Mænd i Klinke have haft i Brug i Dunslundts Ejendom over Markeskellet indenfor de Aasteder, som Mergrethe Bildes Sandemændsbrev lyder paa. Da de paa nævnte Enge og Ejendomme førte Vidnesbyrd og Syn stride mod hinanden og der er forhvervet nogle Vidner mod Mergrethe Bildes Sandemændsbrev, ere de stridende Parters Vidnesbyrd blevne indstævnedes til Viborg Landsting, hvorfra de ere blevne indfundne

til gode Mænds Granskning. Da begge Parter nu have tilbetroet dem til enten at bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til de omtrættede Aasteder, indstævne Parterne i Rette for sig, nøje undersøge Engenes og Ejendommenes Lejlighed, og om Vidnesbyrdenes stride mod Sandemændsbrevet eller ej, og siden enten bilægge Striden i Mindelighed eller afsige Dom i den. De skulle give deres Granskning, Kendelse eller Dom beskreven under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af. 4. Jan. 1609]. K.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Mikkell Sedel, Byfoged i Helsingør, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 291.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Mogens Ulfeldt til Selsø, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, har berettet, at hans Fuldmægtige i Sølvitsborg Len have solgt nogle Læster saltet Oksekød til en nederlandsk Købmand, og Kongen har paa Mogens Ulfeldts Begæring bevilget, at dette Kød maa udføres fra Helsingør. Naar den nederlandske Købmand kommer til Sundet med Køddet, skulle de tage sædvanlig Told af det og derefter uhindret lade ham passere med det. Sj. T. 20, 291.

— Miss. til Caspar Markdanner. Han skal straks efter Modtagelsen af dette Missive give den Billedsnider i Kolding, med hvem Kongen for nogen Tid siden har sluttet Kontrakt om at lave noget Træværk oven paa en Post til Kongen, Ordre til snarest muligt at sende dette fortingede Arbejde vel forvaret til Skibs til København, saa det uden lang Forhaling kan komme hid. Han skal skaffe Billedsnideren de Deler og andet, som denne maatte have Brug for til at forvare sit Arbejde med, saa det kan fremkomme usønderbrudt og ufordærvet. Han skal slutte Kontrakt med den Skipper, der fremfører Træværket, om, hvad han skal have i Fragt, og siden betale ham denne. Sine Bekostninger skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Der sendes ham et Pas, som han skal tilstille Billedsnideren, for at denne uden Forhaling kan komme hid. J. T. 5, 491.

14. Okt. (—). Miss. til Caspar Miltnis, Hopmand paa Kronborg. Da Peder N., Kongens Destillérér, har berettet, at han mangler Kedler og andet, som han skal bruge i Destillérlaboratoriet, skal Caspar Miltnis paa Hammermøllen

ved Helsingør, som han har i Befaling, straks bestille de Kedler og andre Ting, som Peder N. behøver til sin Destilléren, saa han uden lang Forhaling kan faa det. Sj. T. 20, 291 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongen med sin Svoger Kong Jakob VI af Storbritanniens Falkefænger vil sende 12 Falke til England, hvoraf Kongen vil forære Robert Cecil, Greve af Saltsborg, de 6 og Roger, Greve af Rutland, de andre 6, skulle de anholde de første Falke, der komme til Sundet, indtil Falkefængereren paa Kongens Bekostning har faaet de 12 Falke, som han synes bedst om. De skulle siden skaffe Falkefængereren god Plads baade til sig selv og Falkeene paa det første Skib, der sejler fra Sundet til England, saa han uden lang Forhaling kan komme did. Den Bekostning, de have, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 292.

17. Okt. (—). Miss. til Corfits Rud. Da Kongen straks vil lade sit Skib Turtelduen hidføre det Kongen tilhørende Tømmer, som ligger ved Fyenshou¹ i hans Len, skal han sørge for, at Tømmeret med det allerførste bliver ført ned til og indskibet i Skibet af Kronens Bønder, saa Skibet uden lang Forhaling kan komme hid med det. F. T. 3, 289.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da Kongen med det allerførste vil lade et af sine Skibe løbe herfra til Faaborg for at indlade noget Tømmer og føre det til København, skal han, naar Skibet kommer, lade Kronens Bønder føre det Tømmer, Kongen har ladet hugge paa Rantzauholms Skove, til Ladestedet og lade dem hjælpe til med at indskibe dette Tømmer og det Tømmer, Kongen ellers har liggende ved Faaborg. F. T. 3, 289.

— Miss. til Knud Brahe. Da han har forespurgt, hvorvidt Kongen vil lade de Mursten, som behøves til den Bygning, han efter Kongens Befaling til Foraaret skal foretage paa Biugholm, indkøbe af ham eller en anden, meddeles ham, at Kongen har givet Brede Rantzau, Statholder i København, Ordre til i Tide at lade de nødvendige Mursten betinge og siden sørge for, at Murstenene først paa Foraaret sikkert kunne komme til Horsens, saa Mangel paa Mursten ikke skal foraarsage, at man ikke

¹ Fynshoved.

straks paa Foraaret kan tage fat paa Bygningen. Naar Murstenene komme til Horsens, skal han straks lade dem udskibe og modtage dem. — Postscriptum: Han skal saa snart som muligt lade gøre et Overslag over de Mursten og den Kalk, som behøves til Bygningen paa Biugholm, og ved første Lejlighed erklære sig udførligt herom til Statholder Brede Rantzau, saa denne kan vide at rette sig derefter og i Tide bestille Murstenene og Kalken. J. T. 5, 491 b. K.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg om at besigte nogle Gaardes Ejendom i Stestrup i Holbæk Len, undersøge, om der billigvis bør afkortes noget i deres Landgilde, og hvor meget de med Rette kunne svare, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 20, 292.

— Sj. T. 20, 292 b, se 28. Okt. 1609.

— Miss. til M. Mogens Matsen, Biskop i Lund. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Matthias Ilinck, Kongens Drabant, har berettet angaaende Regnskab, som han til forskellige Tider har begæret af hans Morbroderson Hr. Peder Jensen, Sognepræst i Brandsted og Aasum Sogne i Skaane, fordi Hr. Peders Fader, afdøde Jens Matsen i Lund, har været hans Værge. Da Matthias Ilinck er forhindret i Kongens daglige Tjeneste og ikke kan udstaa nogen lang Proces, uden hvilken han ikke mener at kunne komme til nogen Ende med sin Modpart, skal Mogens Matsen uden lang Forhaling hjælpe Matthias Ilinck til det, han er berettiget til, saa Kongen kan blive fri for videre Molestering i den Sag. Sk. T. 3, 373 b.

— Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, Johan Urne til Valsøe, Eske Krafse til Assendrup og Claus Pors til Ølingsøe. Der er Trætte mellem Jens Bonde til Pille paa hans Hustru Fru Lene Daas Vegne paa den ene og Fru Dorethe Daa, Claus Hundermark til Gierdrups Enke, paa den anden Side om Fyldest og Vederlag for en Gaard i Nebølle paa Sjælland, som tilhørte afdøde Jørgen Daa til Snedinge og med hans Bevilling er bleven bortskiftet af Claus Hundermark for nogen til Gierdrup liggende Ejendom, og som nu er tilfalden Jens Bondes Hustru efter hendes Fader Jørgen Daa, saaledes som det ses af hendes Lodseddell, hvorfor nu Fru Dorethe Daa skal udlægge Jens Bonde paa hans Hustrus Vegne

Vederlag derfor. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at bilægge Striden i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de med det første samles paa belejlig Tid og Sted, indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og enten forlige dem i Mindelighed om et rimeligt Udlæg for den bortfæstede Gaard eller skille dem ad ved en retmæssig Dom, saa de uden videre Forhaling kunne komme til Ende med Sagen. De skulle give alt beskrevet fra sig. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Fru Ide Lykke, Valdemar Parsbergs Enke, har begæret Kronens Rettighed og Landgilde af Graarupgaard i Aars Herred i Aalborghus Len, hvori hun selv ejer Herligheden, til Mageskifte, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om Gaarden kan undværes fra Aalborghus, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende Svar. J. T. 5, 492 b. K.

23. Okt. (U. St.). Aab. Brev om, at Jens Skov, forhen Borgemester i Nykøbing paa Mors, som Christen Holck, Embedsmand paa Hald, paa Kongens Vegne har ladet tiltale og forfølge, fordi han for nogen Tid siden, uden at spørge Christen Holck, har frasagt sig Borgemesterbestillingen i Nykøbing, og fordi han i 1605 ikke har svaret Skat af en Bondegaard paa Mors, som han havde i Fæste, nu, da han har anmodet Kongen om at lade Tiltalen mod ham falde for hans Alderdoms Skyld mod en lidelig Afsoning og aldeles har tilfredsstillet Kongen for sine Forseelser, herefter maa være fri for al Tiltale og Forfølgning for disse to Sager, saa alle de i disse Sager tagne Vidnesbyrd, Domme og andre Breve herefter skulle være døde og magtesløse. J. R. 6, 464.

24. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Peder Basse om at lade Troels Knudsen i Høfd¹, hvis Gaard er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og skaffe ham nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse. Udt. i Sj. T. 20, 293 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bestemt at ville bruge Kronens Gaard Hylte til Ladegaard til Halm-

¹ Vistnok Høed, Ringsted H.

stad Gaard, skal han meddele den paa Gaarden boende Bonde, at han til førstkommende 1. Maj skal uddrage af Gaarden, tilbagebetale Bonden de Penge, han kan bevise at have givet i Indfæstning af Gaarden, da han først fik den, og tage Bevis derfor. Siden skal han enten af Bonden paa Hylte eller af andre, hvor han kan faa det billigst, købe saa meget Fæmon, som bekvemt kan holdes paa Gaarden, og føre Pengene, han giver derfor, til Udgift i sit Regnskab. Derefter skal han give Kronens Bønder over hele Halmstad Herred Ordre til at gøre Arbejde med Pløjning og i andre Maader til Hylte, naar de tilsiges dertil. Sk. T. 3, 374.

24. Okt. (Frøderiksborg)¹. Miss. til Christian Bernekov. Da Kongen har bevilget, at disse Kronens Tjenere Jens Lassen, Jens Mikkelsen, Anders Jensen og Bent Jensen i Tranes By i Hervestedt Herred i Malmøhus Len, der nylig have lidt stor Skade ved Ildebrand, hver maa faa 8 Bjælker og 16 Stolper af Kronens Skove i Fers Herred, skal han udvise dem de nødvendige Træer i Kronens Skove i Fers Herred, hvor der sker mindst Skovskade. Sk. T. 3, 374 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at lade de ovennævnte Bønder i Tranes være fri for dette Aars Landgilde. Sk. T. 3, 375.

27. Okt. (Kbhvn). Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde til Tommerup, Befalingsmand paa Visborg, i det kommende Foraar maa lade udføre 80 Staldøksne fra Gulland af dem, som han lader stalde paa Ladegaarden til Visborg Slot, dog skal han lade notere paa dette Brev, naar han udfører Øksnene, for at der ikke under det Skin skal udføres flere Øksne, og svare Kronens Tolder sædvanlig Told og Rettighed. Kongen forbeholder sig dog, hvis Landets Løjlighed kræver det, i Fremtiden at forandre denne Tilladelse, eftersom han anser det til Gavn for Landet og dets Indbyggere. Sk. R. 3, 315 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Paa hans Begæring om til Foraaret at maatte faa Tilladelse til at rejse fra Gulland til sin Behusing for at forrette nogle anliggende Hverv og Bestillinger, tillader Kongen ham herved at maatte begive sig

¹ Registranten har ved en Fejlskrift som Dateringssted: Skanderborg.

paa Rejsen herved til førstkommande Paaske, dog skal han baade paa Slottet og paa Landet sørge for, at der paa Grund af hans Fraværelse aldeles intet bliver forsømt. Han skal indrette sig saaledes, at han kan rejse tilbage, saasnart han har forrettet sine Bestillinger. Sk. T. 3, 375 b.

28. Okt. (Kbhvn). Aab. Brev om, at indenlandske og udenlandske Skomagere maa sælge Skomagerarbejde Onsdag og Lørdag paa Torvet i Købstæderne København, Malmø, Helsingør, Ribe, Aalborg, Aarhus, Randers, Odense, Nyborg og Næstved. Orig. (dat. 28. Okt.) til Helsingør i Landsark. i København. Orig. (dat. 28. Okt.) til Odense i Landsark. i Odense. Sj. T. 20, 292 b. (med Dato 19. Okt.). (Tr.: CCD. III. 265 f. (efter Sj. T.). Hübertz, Aktstykker vedk. Aarhus II. 18).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 6., 7. og 8. Febr. 1610 [efter den sædvanlige Formular]. Sj. T. 20, 293 b.

— Miss. til Landsdommerne om at forkynde Brevet om Afholdelse af Bededage paa Landstinget. — Ifver Jul og Envold Kruse i Jylland; Vilhielm Dresselberg paa Sjælland; Eyler Qvitzov paa Fyen; Lauridts Grubbe paa Laaland og Falster; Lauge Urne i Skaane; Morten Mogensen i Sønder og Nørre Halland; Niels Gaas paa Langeland; Jens Koefoedt paa Bornholm. Udt. i Sj. T. 20, 294 b.

— Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1609 at regne, for Tage Krabbe til Jordbierg paa 6 Kronens Gaarde i Fiellie og Stefvie i Skaane, som han selv hidtil har haft i Forsvar. Han skal svare 55 Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og gøre Regnskab for den uvisse, hvoraf han selv maa beholde Tiendeparten. [Med Art. 16—18]. Sk. R. 3, 316.

29. Okt. (—). Miss. til Sivordt Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at en 13 Aar gammel Søn af en fornemme Borger i Ribe for nogen Tid siden er løben bort fra Skolen i Ribe og straks har begivet sig over til Skaane, hvor han har givet sig i Tjeneste hos en af Sivordt Grubbes Slotsfogder, i

¹ De opregnes alle med deres Len.

hvilken Tjeneste han af Ungdoms Skrøbelighed har forsét sig med Utroskab. Da Kongen er til Sinds at ville lade Drengen spege her for hans Forseelse og give ham Aarsag til at betænke sig til et bedre Sind, naar han kommer til højere Alder, skal Sivordt Grubbe ved allerførste Lejlighed lade Drengen sende herover, hvor Kongen saa vil bestemme, hvorledes der skal forholdes med ham. Sk. T. 3, 375 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Hendrik von Mentz, Indbygger i Malmø, maa saa vel under Skaane som under Saltholm skyde saa mange Sæler, som han kan overkomme, dog maa han ikke under det Skin fordriste sig til at skyde Svaner, Gæs, Ænder eller andet Fjervildt. Sk. R. 3, 316 b.

— Miss. til Tage Krabbe. Han har indberettet, at der findes stor Bræk og Mangel særlig paa Sparreværk og Loft paa Borggaardens Bygning paa Øfvits Kloster, og at han er bange for, at det helt skal forfalde og Muren efterhaanden blive fordærvet, saafremt Manglerne ikke i Tide blive istandsatte. Det befales ham i den Anledning at anvende alle de Penge, som han har i Forraad eller endnu kan skaffe for de Sten fra de nedbrudte Huse paa Nunne Kloster, som han for nogen Tid siden fik Ordre til at sælge, paa Istandsættelsen af Øfvits Kloster med nødvendig Bygning, men ikke tilregne Kongen nogen videre Udgift paa dette Byggeri. Sk. T. 3, 376.

2. Nov. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Hagenskov, Niels Bild til Ravenholt, Marqvor Bilde til Hvidkild og Henning Valkendorf til Glorup. Der er Trætte mellem Axel Brahe til Elvid, Befalingsmand paa Dalum Kloster, paa den ene og Niels Friis til Heselagger, Embedsmand paa Trankier, paa nogle i hans Len boende Kronens Bønders Vegne paa den anden Side angaaende noget Rørskær, som de nævnte Kronens Bønder ville tilholde sig i Kleise¹ Sø. Da begge Parter have tilbetroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Kleise Sø, indstævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen

¹ Formentlig Klæsø, Langeland.

og enten forlige dem i Mindelighed om Rørskæret eller skille dem ad ved Dom. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Halmstad. De have anmodet om kongelig Befaling til to Riddermændsmænd om sammen med dem at være til Stede, naar en af deres Medborgere, ved Navn Hendrik Frederiksen, overleverer det Gods, han for nogen Tid siden paa afdøde Ridefoged over Halmstad Len Hendrik Hansens efterladte Børns Vegne mod Borgemestre og Raads Vilje har taget til sig, til to af deres Medborgere, som de for nogen Tid siden have beskikket til Lavværger for de umyndige Børn, og gøre dem rigtigt Regnskab for alt det, som han paa Børnenes Vegne har modtaget og billigen udgivet. Da Kongen imidlertid ikke er til Sinds at ville besvære nogen af sine gode Mænd med denne Sags Forhandling, al den Stund Borgemestre og Raad selv bør dømme om indfaldende tvistige Punkter, paabydes det dem herved alvorligt paa det højeste at varetage de umyndige Børns Bedste og paase, at deres Morfader ikke i nogen Maade foruretter dem, saafremt de ikke til sin Tid ville staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 376 b.

— Miss. til Steen Brahe til Knudstrup, Detlef Holck til Eskildstrup, Peder Juel til Totterupsholm og Claus Daa til Raufnstrup. Der er Trætte mellem Hendrik Lykke, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, paa Kronens Vegne og Eske Krafse til Assendrup paa egne Vegne paa den ene og Fru Vivikke Beck til Bekkeskouf, Tønne Galdes Enke, paa den anden Side angaaende et Bundgarnsstade i Boelsfjord, som to af Kronens og en af Eske Krafses Tjenere have udsat mellem Bekkeskouf og Siolte Fang, hvorom otte paa Tinge opkrævede uvildige Synsmænd have vidnet, at det staa paa Siolte Fang og ikke for Fru Vivikke Becks Grund, uanset at hun paa Aastederne for de otte Mænd har ladet læse adskillige Breve og Adkomster, hvormed hun mener at kunne bevise, at Bundgarnsstadet staa paa hendes egen Grund. Da begge Parter have betroet dem til enten at forlige dem i Mindelighed eller dømme dem imellem, skulle de ved første Lejlighed mødes paa de omtrættede Aasteder, indstævne begge Parter i Rette for sig og siden enten forlige Trætten i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom.

De skulle give deres Forhandling eller Dom beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

4. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det Marked, som det for nogen Tid siden blev bevilget Borgerne i Sæby at holde i Sæby den 10. Aug., herefter maa holdes den 2. Aug. J. R. 6, 465. (Se CCD. III. 266).

5. Nov. (—). Miss. til Jens Mogensen. Han har indberettet, at Jomfru Anna Kaas til Starupgaard, som han efter Kongens Befaling er Værge for, har en Gæld paa omtrent 31,000 Dlr., og at Indkomsten af hendes Gods ikke kan forslaa til Forrentningen, hvilket vil medføre, at Gælden forøges fra Aar til Aar, i Længden til største Skade og Ulejlighed for hende, saafremt der ikke i Tide bliver betænkt Midler, hvorved dette kan forekommes. For at Jomfru Anna Kaas ikke i Fremtiden skal komme i større Skade, end allerede sket er, gives der ham herved Fuldmagt til for en rimelig og forsvarlig Pris, saa høj den kan faas, at bortsælge saa meget af hendes Strøgods og saa meget af det længst fra hendes Sædegaarde liggende Gods, som uden Skade for disse kan undværes, at han dermed kan afbetale 20,000 Dlr. af hendes Gæld. Da Kongen af forskellige Optegnelser, Registre og Regnskaber, som Jens Mogensen har indleveret i Kancelliet, har set, at Jomfru Anna Kaas's Gæld i hans Formands¹ Tid som Værge er bleven forøget med over 10,000 Dlr., saa hun ikke kan berømme sig syndeligt af dette Værgemaal, paalægges det ham alvorligt, selv om han ogsaa allerede maatte have kvitteret for dette Værgemaal, herefter at tiltænke et andet Sind, saa Barnet ved hans Værgemaal ikke, ligesom i Formandens Tid, skal tage større Skade end Gavn, da han jo, selv om han ogsaa efter sin Mening kunde gøre sig nogen Fordel deraf, til sin Tid skal svare dertil enten for Kongen, som har forordnet ham til Værge, eller for den, som Jomfru Anne Kaas til den Tid faar til Værge. J. T. 5, 493.

— Miss. til Jørgen Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at Jesper Povelsen, Borger i København, har en Selvejer-

¹ Thomas Maltesen Sehested.

bondegaard i Callø Len, som i afdøde Hendrik Belovs Tid skal være skuret i Fald, hvilken Skuring dog Hendrik Belov siden skal have eftergivet, saaledes som det kan bevises med hans underskrevne Seddel. Jørgen Skeel har dog ikke uden speciel Bevilling af Kongen villet anerkende dette og har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig hermed. Da Kongen paa ingen Maade vil indrømme nogen af sine Lensmænd Ret til at løsgive de Gaarde, som ere skurede i Fald i deres Len, skal Jørgen Skeel lade Gaarden indskrive i Jordebogen som en Krongaard og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af den. J. T. 5, 494 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Denne Brevviser, Kronens Tjener Jens Jude i Darup, har berettet, at et Hus i hans Gaard for nogen Tid siden ved Nattetid er stukket i Brand og er brændt med Boskab, Klæder, Korn og andet, som stod i Gaarden, og har derhos anmodet om i Betragtning af denne hans Elendighed at faa noget af hans Landgilde eftergivet. Peder Basse skal lade ham være fri for dette Aars Landgilde og udvise ham nødtorftigt Bygningstømmer i Skovene til Gaardens Genopbyggelse. Sj. T. 20, 295 b.

7. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Skagen. Da denne Brevviser Peder Olufsen Skavboe, Kongens Bøsseskytte, har berettet, at han har en Arv at kræve efter sin Farbroderdatter hos Christen Lauritsen, Borger i Skagen, og har begæret at maatte blive hjulpen til Ret, paalægges det dem herved alvorligt straks at hjælpe ham til det, han er berettiget til, uden vidtløftig Proces, da det i sig selv er billigt, saa han desto snarere igen kan indstille sig i sin Tjeneste. J. T. 5, 495.

8. Nov. (—). Miss. til Casper Miltneis, Hopmand paa Kronborg. Kongen har erfaret, at en i Kolding boende Billedsnider efter Kongens Befaling nylig er kommen til Helsingør med det Billedsniderværk, som Kongen har bestilt hos ham til Posten paa Frederiksborg. Casper Miltneis skal med det allerførste udvise Billedsnideren en bekvem Plads i Gethuset sammesteds, hvor han kan opsætte Billedsniderværket og istandsætte de Fejl og Mangler, som endnu findes derpaa. Sj. T. 20, 296¹.

¹ Tr.: Friis, Saml. t. dansk Bygningshist. S. 256.

8. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Bertel Frideriksen, Borger i Halmstad, som Tolder og Sisemester sammesteds med en aarlig Løn af 36 Dlr. og 8 Dlr. aarlig til Fortæring og Vognleje, naar han skal forklare sine Regnskaber. [Med Artikl. 1—6]. Sk. R. 3, 317.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade de Mursten, der ere blevne tilovers fra Byggeriet paa Skanderborg Slot, føre til Biugholm ligesaa Stillinger til Lad og andet, som er blevet brugt ved Byggeriet paa Skanderborg. Udt. i J. T. 5, 495 b.

9. Nov. (—). Skøde til Ifver Povelzen, Raadmand i København, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard i Kolding, som afdøde Tolder i Kolding Jens Povelzen boede i, mellem afdøde Anders Skomagers Arvingers Gaard paa den vestre og Frederik Splits Gaard paa den østre Side, en Stald og Staldgaard syd for Kolding ved Savladet, et Stykke Toftejord ved Gaasbekbierrig og et andet lille Stykke Jord imod Stubholt udenfor Byen. J. R. 6, 465 b.

— Miss. til Steen Maltissen til Holmgaard, Eske Bilde til Ellinge, Ofve Urup til Aagisholm, Mogens Ulfeldt til Selsøe, Tage Krabbe til Jordberg og Claus Podebusk til Krapperup. Der er Trætte mellem Anders Sinklar til Refvenskraa paa Kronens Vegne og Mogens Gjõe til Gunderslefholt og Mogens Svave til Svavesholm paa deres egne Vegne om et Markeskel mellem Meilbye og Esperyd, og Kongen har bragt i Erfaring, at de nu efter hans tidligere Befaling til dem have udgivet Stævning om Markeskellet og skulle mødes førstkomende Tirsdag paa Aastederne for at afgøre Trætten. Da Kongen nu tillige har erfaret, at der er Strid mellem de nævnte Lodsejere om Markeskel mellem Rørooms Fang og Svinebjerg Fang og begge Parter have betroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, skulle de, efter at have afgjort Trætten om Markeskellet mellem Meilbye og Esperyd, begive sig til Rorum Fang og Svinebjerg Fang, nøje undersøge, om de opkrævede Oldinge have gjort deres Tov saa retfærdigt, at det bør blive ved Magt, eller ej, og hvis der ikke er gjort ret Skel, ride, gøre og udvise et ret Skel, sætte Sten og Stabel og siden bilægge alle Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. De skulle give alt beskrevet under

deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

11. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Smed, at skulle tage Vare paa Kongens tre Stutterier omkring Vordingborg Slot og paase, at Stodhestene i rette Tid om Aaret blive tilslagne der og igen optagne og at der, hvis der maatte tilslaas dem nogen Mangel, i Tide bliver raadet Bod derpaa. Han skal, fra 20. Okt. 1609 at regne, have 20 Dlr. og en Hofklædning i aarlig Løn, 5 $\frac{1}{2}$ Dlr. hver Maaned i Kostpenge og Foder og Maal paa en Hest, alt at udrede af Lensmanden paa Vordingborg Slot. Sj. R. 15, 264 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Borgerne i Malmø opkøbe Varer, inden de komme paa Byens Torv. Sk. R. 3, 318. (Tr.: CCD. III. 266 ff.).

— Miss. til Fru Anne Brock, Erik Mogensens Enke. Da hun paa hendes Husbondes Vegne resterer med den almindelige Landeskat, som er blevet udgivet til Mortensdag 1603 af Onsøens Len, med Undtagelse af 100 Dlr., som er blevet betalt paa Regnskab i Rentekammeret, og ligesaa med Arbejdsskatten til Aggershus Slot til Paaske 1604 og Toldoppebørselen fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1604 i samme Len, paabydes det hende herved, at hun inden førstkommende 16. Marts skal gøre Regnskab i Rentekammeret med klare Mandtal og Registre for ovennævnte Skatter og Toldoppebørsel og betale, hvad hun bliver skyldig, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler til Indkrævning af Restancen. Sm. T. 6, 85.

13. Nov. (—). Miss. til Casper Miltnis om, naar Sigvordt Gabriel præsenterer sig hos ham, at tage ham i Tjeneste blandt Adalburserne paa Kronborg Slot og give ham samme Løn som de andre Adalburser. Sj. T. 20, 296.

— Miss. til Christopher Krafse, Eske Krafse, Jacob Rosenkrantz, Knud Gyldenstjerne paa egne og Søsters Vegne, Niels Kaas og Jørgen Kaas. Kongen har for nogen Tid siden ladet Befaling udgaa til nogle gode Mænd, der skulde dømme dem alle imellem om de mellem dem indfaldne Stridigheder om Arv og Skifte efter afdøde Fru Pernille Rud, hvilke gode Mænd ogsaa have dømt dem til at gøre til Ende med nævnte Arv og Skifte i Kolding, førend de drog fra Byen. Da Kongen nu af

Beretning fra Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm har erfaret, at de endnu ikke efter Dommens Lydelse ere komne til nogen Ende med Skiftet, hvilket er til største Skade for ham, befales det dem herved at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde i Odense førstkommende 1. Febr. og da uden videre Forhaling bringe Skiftet til Afslutning, inden de drage fra Byen, baade hvad Jordegods og Løsore, rørligt og urørligt Gods angaar, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad. Sm. T. 6, 87. F. T. 3, 292.

15. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Sivordt Grubbe. Borge-mestre og Raad i Trelleborg have anmodet Kongen om at lade dem faa Vraget af et af Kongens Skibe, kaldet den graa Falk, som for nogen Tid siden er stødt ved deres By, til deres bygfældige Skibsbros nødvendige Istandsættelse, da Vraget nu ligger ikke ret langt fra Skibsbroen. Kongen har bevilget, at de maa faa Vraget mod at betale 100 Rdlr. derfor, og befaler ham at kræve de 100 Rdlr. af dem, hvis de ville have Vraget til den Pris, og føre dem til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sk. T. 3, 377.

16. Nov. (—). Mageskifte mellem Otte Brahe til Basnis og Kronen. Sj. R. 15, 266 b. (Se Kr. Sk. under 17. Nov. 1609).

— Miss. til Sivordt Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at en Person, ved Navn Laurits Emmikke, for rum Tid siden, da Christian Bernekov havde Malmøhus i Forlening, har forholdt sig meget utro med noget Vrag og Strandingsgods, hvorfor der ogsaa er forhvervet en 15 Mands Dom over ham, der siden er bleven stadfæstet paa Landstinget. Da Laurits Emmikke siden har begivet sig hen paa en anden Stavn, saa den tilbørlige Eksekution ikke er bleven fuldbragt over ham, skal Sivordt Grubbe med Flid lade ham eftertragte, forfølge ham med Loven og lade ske Eksekution over ham efter retmæssig Dom. Sk. T. 3, 377 b.

— Forleningsbrev for Hr. Jens Rasmussen, Sognepræst til Øster Hessing Kirke, paa Afgiften af Kronens Part af Tienden af Øster Hessing Sogn, kvit og frit. J. R. 6, 466 b.

— Miss. til alle afdøde Johan Ruds Arvinger. Kongen har bragt i Erfaring, at der er forskellige Trætter mellem dem angaaende Aasdal Værgemaal, forskellige tvistige Punkter baade

paa udstående og tilstående Gæld og i andre Maader, hvoraf en Del er indstævnet til første almindelige Herredag i København. Da de Breve og Dokumenter, hvormed disse tvistige Sager skulle forsvares, findes indlagte paa Johan Ruds Hovedgaard under gode Mænds Forsegling og Forvaring, skulle de førstkommende 24. Jan. begive sig til Johan Ruds Hovedgaard for der at udtage og levere hverandre de Breve og Dokumenter, der angaa ovennævnte tvistige Sager, nemlig Kongens Faders og Danmarks Riges Raads Dom paa Aasdal med tilhørende Breve og Dokumenter, Kontrakter, Forligelsesmaal og Afkald mellem Johan Rud, Christopher Krafse til Egholm, Eske Krafse til Assendrup, Jørgen Kaas til Houfgaard paa hans Hustrus Vegne og Otte Banner til Løgismose, endvidere de mellem Johan Rud og Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm gjorte Kontrakter og Forhandlinger, den Samfrænders Dom, som er afsagt mellem Johan Rud og afdøde Anders Banners Arvinger, med dertil hørende Breve, Genparter, Reversaler, overleverede Regnskaber, Pengeopskrivninger og Antegnelser, som Johan Rud paa de Banners Vegne har ladet tilbyde; ligeledes de gamle Skiftelodder paa Møgelkier Hovedgaard, hvoraf man kan se, hvor højt denne Gaard er takseret i Søskeneskifte. Ligeledes skulle de optage alle Gældsbreve paa tilstående Gæld, som ere udgivne til Johan Rud, med de Lodder og andre Breve, som kunne tilkomme Fru Anna Hardenberg og Jomfru Anna Norby. De skulle skifte alt mellem sig, saa enhver kan faa, hvad der med Rette tilkommer ham og hvad han behøver til at forsvare sine tvistige Sager med. J. T. 5, 496.

16. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Marine Skram, Jacob Hardenbergs Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Brande Sogn i Nørvangs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 16 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg til Kronen og 16 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 89 b.

17. Nov. (—). Kvittansiarum til Fru Vivikke Griis til Sandbygaard, Peder Munds Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Skanderborg og Aakier Len fra 1. Maj 1604 til 1. Maj 1608, for Stiftets Indkomst og den gejstlige Jurisdiktion, for den til Mortensdag 1606 oppebaarne Pengeskat og for det

modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 467.

17. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, og Kronen. J. R. 6, 468. (Se Kr. Sk. under 18. Nov. 1609).

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Bredstrup i Ring Sogn og 1 Gaard i Buurgaard i Gredstrup Sogn i Torsting Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krag, øverste Sekretær, ind under Skanderborg, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i J. T. 5, 497.

18. Nov. (—). Miss. til Albret Skeel. Da Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, nylig har faaet udlagt til Mageskifte 1 Gaard, kaldet Linding, i Tostrup Sogn i Øster Herred, hvoraf Landgilden efter Kongens Faders Bevilling¹ hidtil har fulgt Hospitalet i Varde, og har udlagt Kronen Fyldest for denne Gaard, skal Albret Skeel af det ved Varde nærmest liggende Gods udlægge Hospitalet ligesaa megen Indkomst, som Gaarden i Linding skylder, nemlig aarlig $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Skovvogn, 1 Skovsvin, 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg, 3 Dlr. Gæsteri og 30 Læs Tørv, og indsende Fortegnelse derover til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hospitalet Forleningsbrev derpaa. J. T. 5, 497 b.

— Bestalling for Madts Holdersen, Borgemester i Præstø, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal have 14 Dlr. i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han forklarer sit Regnskab, hvilke 14 Dlr. Rentemestrene skulle godtgøre ham i hans Regnskab. [Med Art. 1—6]. Sj. R. 15, 270 b.

19. Nov. (—). Miss. til Sivordt Grubbe. Da Kongen, der for nogen Tid siden har givet ham Ordre til at lade afdøde Fru Giørrel Faddersdatters Gaard i Lund, der nu tilhører Kronen, vurdere, af det til Kancelliet indsendte Vurderingsbrev har set, at Gaarden er takseret for 1000 Dlr., skulle de, da Peder Brahe til Krogholm tidligere har anmodet om at maatte faa Gaarden til Købs, straks avisere Peder Brahe om Vurderingen

¹ 24. Marts 1580.

for at han, hvis han vil have Gaarden til den Pris, kan henvende sig til Kongen om Skøde paa den og tilfredsstille Kongen for Pengene. Sk. T. 3, 378.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen vil lade de Hopper, han har ladet hente herover fra Jylland, gaa paa Aufnø i Vordingborg Len, hvilket vil nødvendiggøre, at de Gaarde paa Aufnø, der nu skyldte 1 Td. Smør med andre Smaabede, blive lagte øde, skal Hendrik Lykke lade Gaardene nedbryde og lade Marken indgrave til ovennævnte Brug. Landgilden af Gaardene skal han lade slette i Jordebogen. Sj. T. 20, 296 b.

21. Nov. (—). Miss. til Niels Friis om med det allerførste at tilkendegive Niels Gaas til Hiortholm, at det er Kongens Vilje, at han straks skal begive sig til Kongen i København for nærmere at erfare Kongens Vilje. F. T. 3, 293.

22. Nov. (—). Kvittansiarum til Jørgen Friis til Krastrup, Hovedsmand paa Segelstrup, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Aggershus Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1608, for Stiftets Indkomst og den gejstlige Jurisdiktion, for den i Lenet og dets underliggende Fogderier oppebaarne Told, for 3 Pengeskatter, som ere oppebaarne i Lenet og de underliggende Smaalen og Fogderier, for 6 til Aggershus's Befæstning og Bygning oppebaarne Bygningsskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 472.

23. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jens Nielsen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 296 b.

28. Nov. (—). Aab. Brev om, at Anne Brarogs, Indvaanerske i København, fra sidste Mikkelsdag at regne indtil videre aarlig maa oppebære 6½ Lispd. Flæsk, 1 Nødkrop, 1½ Otting Smør, 1 Td. Sild, 3 Lispd. Bergefisk, ½ Td. Gryn, 1 Fjerd. Ærter, 1 Pd. 6 Skpr. Rug, 1½ Pd. Malt og 6 Skpr. Humle til hendes Underholdning af Københavns Slot. Sj. R. 15, 271 b.

2. Dec. (—). Miss. til Eske Bilde og Tage Thott om at sende nogle Urhøns og Fjerhøns til København. Udt. i Sk. T. 3, 378 b.

3. Dec. (—). Kvittansiarum til Arild Hvitfeldt til

Odersbiørg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Draxholm Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1609, for den gejstlige Indkomst, for de i Lenet oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 272.

4. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Lauridts Christensen i Sønder Vinkel paa Kronens Part af Korntienden af Heldom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 89 b.

6. Dec. (—). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rente-mestre. Denne Brevviser, Peder Nielsen Burgaard, Borger i Æbeltoft, har berettet, at han i 1608 har ladet sig fragte med sin Skude til at føre 44 Læster Kalk, som han havde indtaget i Mariager Fjord, til København, men undervejs er Skuden i stor Storm gaaet under ved Helsingør med Kalken og alt det Gods, der var i den; intet er blevet bjærget og han selv er næppe sluppen derfra med Livet. Kongen har i Betragtning af den Skade, han har lidt, paa hans Begæring bevilget, at han alligevel maa faa den ham lovede Fragt betalt, hvorfor de skulle betale ham denne og føre den til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 297.

9. Dec. (—). Fredebrev for Lauridts Nielsen, forhen Byfoged i Slangerup, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa en, ved Navn Oluf Hansen Smed, og siden som rette Banemand er svoret fra sin Fred for den Sag. Han har nu stillet den dodes Slægt og Venner tilfreds, saa de have hændet Bod af ham efter deres Nøje, og det er ogsaa bevist, at han ved Ord højlig er bleven forarsaget til at begynde Klammeri og Slagsmaal med den døde. Sj. R. 15, 273.

— Miss. til Melkior Ulfstand, Eske Bilde, Morten Mogensen og Jens Bjelke. For nogen Tid siden har Kongen ladet Befaling udgaa til dem angaaende en Trætte mellem Corfits Thott til Sanderup og Laurits Grubbe til Huilleberg om den Andel, som enhver af dem er berettiget til i Huilleberg Skove, Sønder-skoven, Nørreskoven og andre Skove, som have ligget til Huilleberggaard, efter de Adkomstbreve, Skøder, endelige Afkald og andre Beviser, som de have derpaa, og om nogen anden Ejendom, Arvefald, rigtige Skiftebreve og andre Breve, som kunne findes at være paa Skoven og paa Marken, og som Laurits

Grubbe paaæsker, men som Corfits Thott vil tilholde sig, at de enten skulle bilægge Trætten i Mindelighed eller skille Parterne ad ved en endelig Dom. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de for nogle synderlige Tilfældes Skyld ikke endnu have udført denne Befaling, skulle de ved første Lejlighed møde paa belejlig Tid og Sted og uden Forhaling udføre den tidligere Befaling. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. Sk. T. 3, 378 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en modvillig Kumpan, ved Navn Niels Pott, der for nogen Tid siden er gjort fredløs for sine skalkagtige Bedrifter, en Tid lang har opholdt sig hos Hans Lindenov til Ingelsted, skal Sigvord Grubbe med allerstørste Flid og saa hemmeligt som muligt lade undersøge, om denne Kumpan endnu opholder sig hos Hans Lindenov. Hvis han gør det, skal Sigvord Grubbe iligen tilsende Hans Lindenov medfølgende Brev og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Niels Pott var hos Hans Lindenov, da han tilsendte ham Kongens Brev. Sk. T. 3, 379 b.

12. Dec. (—). Aab. Brev om, at Niels Nielsen, Kongens Ridderkok, fra sidste Paaske at regne, indtil videre aarlig maa oppebære følgende Genant: 1 Okse, 4 Svin, 4 Lam, 4 Gæs, 2 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 1 Fjerd. Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Sild og 1 Fjerd. Gryn, hvilket Proviantskriver paa Københavns Slot Claus Mickelborg skal levere ham. Sj. R. 15, 273 b.

12. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der for kort Tid siden¹ bevilgede afdøde Herredsfoged i Jersløf Herred Jens Kierulls Sønner, at Kuorumgaard, hvori deres afdøde Fader boede, ikke skulde blive skiftet fra Kronen til nogen af Adelen eller andre, paany, da en af Brødrene har forkommet dette Brev, bevilger, at Sønnerne, ligesom deres Fader før dem, skulle blive hos Kronen, og lover, at hverken de eller deres Gods skulle blive bortskiftede fra Kronen. J. R. 6, 473 b.

14. Dec. (—). Miss. til Tage Krabbe til Jordbiørg og Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmænd i Øfvidts Kloster og paa Malmøhus Slot. Da Fru Ide Lykke til Jernit, Valdemar Pars-

¹ 6. Marts 1607.

bergs Enke, har begæret Kronens Gaard Graarupgaard i Aars Herred i Nørrejylland til Mageskifte for noget af hendes Arve-gods i Skaane, nemlig 3 Gaarde i Nørre Villie i Sønder Villie Sogn i Liunidts Herred og, hvis det ikke forslaar, tillige 1 Gaard, kaldet Trunderup¹, i Skaane og 1 Fæste i Nør Villie, skulle de, naar Besigtelsen over Gaarden i Nørrejylland bliver sendt dem af Manderup Parsberg til Hagisholm og Jacob Lykke til Tanderup, med det første besigte Godset i Skaane, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 380.

14. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm og Jacob Lykke til Tanderup, Embedsmænd paa Aalborg-hus og Lund Gaard paa Mors. Da Fru Ide Lykke til Jernit, Valdemar Parsbergs Enke, har begæret Graarupgaard i Aars Herred, hvori Kronen har Landgilden og hun Herligheden, til Mageskifte for noget af hendes Gods i Skaane, skulle de ved første Lejlighed besigte Graarupgaard og Gods og sende Besigtelsen til Sigvord Grubbe til Hofdal og Tage Krabbe til Jordbierg, der skulle besigte Godset i Skaane. J. T. 5, 498.

— Mageskifte mellem Sigvord Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, og Kronen. Sk. R. 3, 319 b. (Se Kr. Sk.).

15. Dec. (—). Miss. til Eske Bilde om at lægge 2 Gaarde i Melbye By og Sogn og 1 Gaard i Aabye i Gøng Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Sigvordt Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, ind under Helsingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 381 b.

— Miss. til Uldrik Sandberg. Han har indberettet, at han for nogen Tid siden har bortfæstet Kronens Part af Korntienden af Skerne Sogn i Lundenes Len til to sammesteds boende Bønder. Da den ene af disse, Christen Lauritsen i Kelstrup, der er en Adelstjener, nu er flyttet fra Sognet, har han begæret at faa at vide, om Christen Lauritsen maa beholde Halvparten af Tienden, uanset at han ikke mere bor i Sognet, eller den skal bortfæstes til en af Sognemændene, som vil svare sædvanlig Afgift deraf. Det befales ham at bortfæste Halvparten af

¹ Trummerup, Ljunits H.

Tienden til en af Sognemændene i Sognet, men først tilbagebetale Christen Lauritsen den af ham udgivne Indfæstning. J. T. 5, 499.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Kongen sender ham 8 Heste, som skulle staa paa Foder paa Roskildegård. Han skal skaffe de 2 Personer, der skulle røgte Hestene, 3 Tdr. Havre om Ugen og den fornødne Rughakkelse til Hestene og fri Underholdning til dem selv, saalænge de blive liggende der, og føre alt til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 297 b.

17. Dec. (—). Aab. Brev om, at Holger Gagge til Førsløf, der for nogen Tid siden af synderlig Aarsag bevæget har faaet af Hendrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg, en øde Kronens Gaard i Snæsøre, der aarlig skylder 1 Pd. Byg til Kronen, indtil videre paa Grund af den Bekostning, Ihan har anvendt paa Gaarden, maa beholde denne, fri for Ægt og Arbejde, men mod at svare sædvanlig Landgilde deraf til Vordingborg Slot. Sj. R. 15, 274.

19. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Kongen har bragt i Erfaring, at en af deres Medborgere, Jens Christensen Skriver, for nogle Aar siden er død og nogle Aar efter hans Hustru, der dog levede nogle faa Uger, efterat hun igen havde begivet sig i Ægteskab med en Borger i Randers, ved Navn Jens Hansen Boss. De have efterladt sig 6 Børn, hvoraf ingen er kommen til deres myndige Aar og Lavalder, med Undtagelse af Christen Jensen Bong, der nu er Formynder for sine umyndige Søkende. Da Kongen imidlertid af Angivende fra Børnenes Slægt og Venner har erfaret, at det i Længden vil være Børnene og ogsaa Christen Jensen selv til mærkelig Skade, om han skal forestaa Værgemaalet længere, eftersom han ikke kan være til Stede dér, da han tjener hos en Købmand i København, af hvilken Grund han ogsaa selv begærer at blive fritaget for Værgemaalet, skulle Borgemestre og Raad paa Embeds Vegne ved allerførste Lejlighed tilforordne vederhæftige Dannemænd til at paatage sig Værgemaalet for de umyndige Børn og paalægge dem at forestaa Værgemaalet saaledes som de til sin Tid ville forsvare. J. T. 5, 499 b.

20. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hans Pedersen, Borger i Helsingør, for nogen Tid siden er død og har efterladt sig 2 Kuld Børn, hvis Slægt og Venner ere bosiddende i

Malmø. De to nærmeste Værger, David Patersen og Poul Fichtel i Malmø, hvoraf den ene er det første Kuld Børns og den anden det andet Kuld Børns nærmeste Slægtning og Svoger, have hos Borgemestre og Raad i Helsingør anholdt om at maatte faa Formynderskabet over til Malmø sammen med Børnene, som de agte at tage over til sig og lade opdrage der, for at Børnegodset ikke skal komme i fremmede Folks Hænder, hvorved Børnene i sin Tid kunne komme til at tage Skade. Men skønt de have tilbudt ingen Tredjepengetil at ville tage af Børnenes Gods, have Borgemestre og Raad dog ganske afslaaet deres Anmodning i Henhold til Kong Christophers Privilegium til Helsingør By, hvori paabydes, at ingen udenbys Mænd maa paatage sig noget Værgemaal i Helsingør, dog med den Undtagelse: medmindre Kongen samtykker deri. Kongen bevilger i den Anledning, at Værgemaallet og Formynderskabet for de to Kuld Børn maa følge David Patersen og Poul Fichtel, dog paa den Betingelse, at de straks skulle sætte Borgemestre og Raad i Malmø Borgen for, at de ville forestaa Værgemaallet saaledes, at det i Fremtiden kan være uden Skade for Børnene, naar de komme til deres Lavalder, og forpligte sig hver især til, at de ikke ville tage nogen Tredjepengetil, og at de baade med Optugtelse og i andre Maader ville forholde sig, som de ville svare til. Det forbydes alle, særlig Borgemestre og Raad i Helsingør, herefter at gøre David Patersen og Poul Fichtel nogen Hinder paa Værgemaallet. Sj. R. 15, 275.

20. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Giert Jacobsen som Cementmager (ligelydende med Bestallingen af 19. Juli 1609 for Just Jakobsen). Udt. i Sj. R. 15, 276.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen nu har sendt sin Skibstømmermand til Antvorskov Len for at hugge nogle Knæer og Indholter til Kongens Skibsbygnings Behov, skal Ebbe Munk af Kronens Bønder skaffe ham den fornødne Hjælp til at fælde og hugge Tømmeret, saa han ikke af den Grund skal komme til at forsømme sit Arbejde, og skaffe ham fri Underholdning med Mad og Øl. Siden skal han lade Tømmeret føre ned til Ladestederne, hvor Kongen til Foraaret kan hente det. — Postscriptum: Han maa ingen Træer lade fælde, førend de ere blevne borede, om de ere friske og tjenlige til Skibstømmer. Sj. T. 20, 297 b.

20. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Skeel. Han har indberettet, at det vil være nødvendigt, at der bliver lavet en Bro over Aaen ved Grenaa, efter at Vandet ved Kronens Mølle er blevet støvet, da baade Byen og Møllen ville betages deres Tilførsel og Søgning, saafremt det ikke sker. Han skal i Vinter i Kronens Skove lade hugge det til Broen nødvendige Tømmer og lade Broen hugge og sammensætte. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i Regnskabet. Da han endvidere har berettet, at det af adskillige Aarsager vil falde ham næsten umuligt at faa nogen Møller til Grenaa Mølle, som kan eller vil svare den tidligere Landgilde efter Jordebogens Lydelse, biliger Kongen, at der af Møllenskylden aarlig maa afkortes 10 Ørt. Mel, hvorefter han skal lade Jordebogen forandre. J. T. 5, 500 b.

23. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Hans Nielsen i Harris, der har berettet, at han har ladet opkræve Sandemænd i Lø Herred til at gøre Sandemændstov i Anledning af, at nogle af hans Bymænd og en Bonde i Apterup have kørt og gjort en Hulvej paa en af hans Agre paa Harris Nørmark fra den ene Ende til den anden, hvilke Agre have været tilsaat med Byg, fordærvet og kvalt hans Sæd og afhugget de Pæle, som var slaaet for Agrene, der var hans rette Ottings Bondejord. Da Sagen ikke lovlig har været forfulgt med Sandemænd, fordi han ikke har kunnet faa Lysnings- og Optrævelsesvidner, og han derfor nu paany agter at begynde Sagen med Sandemænd, rejser og fornyer Kongen hermed Sagen, saa Hans Nielsen igen kan forfølge den med Sandemænd, som om den nylig var sket. J. R. 6, 474.

— Miss. til Albret Skeel til Fussinge, Embedsmand paa Riberhus, Dirik Høcken til N., Eggert Abildgaard til Skodborg og Tammis Jul til Estrup. Der er Trætte mellem Godske Rantzau til Troiborg paa den ene og Hendrik von Buchwaldt, Befalingsmand paa Gottorp, paa den anden Side angaaende noget Løsøre, som staar uskiftet mellem dem paa Troiborg. Da Godske Rantzau til adskillige Tider har tilbudt Hendrik von Buchwaldt en kongelig Befaling til gode Mænd om enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom, men Hendrik von Buchwaldt ikke har villet bevilge en saadan, har Godske Rantzau været foraarsaget til efter Recessen

at begære den alene. Det befales dem derfor ved første Lejlighed at begive sig til Trøiborg, stævne begge Parter i Rette for sig og siden enten bilægge Striden om Løsøret i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis til Farskouf, Mogens Kruse til Balle, Envoldt Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, og Hans Lykke til Krabisholm. Der er nogen Trætte mellem Peder Munk til Haugaard paa sin forrige afdøde Hustru Fru Anne Freibergs Vegne paa den ene og Fru Elsebe Skade til Gøttrup, Pouel Freibergs Enke, Jens Freiberg til Freiberg og Jens Munk til Haubroegaard paa sin Hustrus¹ Vegne paa den anden Side om Arv og Skifte efter afdøde Pouel Freiberg angaaende det, som Peder Munk formener at burde tilfalde ham paa hans afdøde Hustrus Lod og Part i det Tilgodehavende, Pouel Freiberg har efterladt sig. Da begge Parter have betroet dem til enten at bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved en Dom, skulle de ved første Lejlighed indstævne begge Parter i Rette for sig paa belejlig Tid og Sted, nøje undersøge Sagen og enten bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. K.

24. Dec. (—). Miss. til Tage Thott. Han har indberettet, at Overdelen paa det store Stenhus paa Laholm Slot i den sidste Storm noget nær er nedblæst, og derhos anmodet om at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Resten af Sparreværket og med de to Skorstene, der staa paa Fald i Huset. Det befales ham i den Anledning at lade den Del af Overdelen, der endnu ikke er falden ned, og de to Skorstene nedtage. Med Hensyn til Førsele til den Bygning, der til Foraaret skal foretages paa Slottet, skal han rette sig efter Kongens tidligere Befaling. Sk. T. 3, 382.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Langeland om, at Kon-

¹ Else Freiberg.

gen har tilforordnet Niels Gaas til Hiortholm til at være Landsdommer paa Langeland og at han nu har aflagt Landsdommered til Kongen, hvorfor det befales alle at holde ham for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham i de Sager, som bør indstævnes til Landstinget og paadømmes der. F. R. 3, 167.

24. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Niels Gaas til Hiortholm, der har lovet at ville være Landsdommer paa Langeland og har aflagt Ed som saadan til Kongen, paa Hafbølle By paa Langeland, som er 10 Gaarde og 2 Gadehuse, at nyde kvit og frit. saalænge han er Landsdommer eller indtil Kongen giver anden Ordre. Endvidere har Kongen bevilget, at han ligesom sin Formand maa oppebære Kronens Part af Tjenden af Tollebølle og Bøstrup Sogne og Afgiften af Kronens Part af Tjenden af Fodslette og Trøgeløf Sogne, kvit og frit, saalænge han er Landsdommer. F. R. 3, 166.

— Miss. til Jørgen Friis, Christen Holck, Jacob Høg, Laurits Ebbesen, Stygge Høg, Knud Brahe, Albret Skeel og Erik Lunge. Der er nogen Trætte mellem Jørgen Skeel til Hegnet, Embedsmand paa Kalløe, paa Kronens Vegne og Eske Brock, Befalingsmand paa Drotningborg, paa egne Vegne om nogen Ejendom paa Bendstrup Mark, og Trætten er paa Viborg Landsting i September og Oktober Maaneder indfunden til en Granskning. Da de samtlige ere tilbetroede til at udføre denne Granskning, skulle de straks efter det forestaaende Snapsning uden videre Forhaling begive sig paa Aastederne, nøje undersøge Forholdene og give deres Granskning beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald [osv. som i Miss. af 4. Jan. 1609]. J. T. 5, 501.

1610.

1. Jan. (Kbhvn.). Miss til Mandrup Parsberg om at lade alt det Fyrretømmer, som ligger paa det Hollænderskib i Aalborg og er forbrudt til Kronen, køre til Viborg til nogen forefaldende Bygning dér, saa det snarest kan komme did, at Kongens Arbejde ikke skal blive forsømt. J. T. 5, 503.

3. Jan. (—). Miss. til Danmarks Riges Raad. Da Danmarks Riges Stænder for rum Tid siden af højvigtigt Betænkende have udvalgt Kongens Søn Hertug Christian til Danmarks og Norges Konge, saafremt han skulde overleve Kongens Død, og have lovet til sin Tid, naar det forlanges af dem, at ville hylde ham, saaledes som det altid har været gammel Skik og Sædvane i disse Riger og Lande, har Kongen nu anset det for raadeligt at ville lade sin Søn hylde af alle Undersaatterne her i Riget i hvert Land for sig og bestemt, at Hyldingen i Sjælland skal foregaa i København førstkommende 14. Marts. Det befales dem i den Anledning at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede her hos Kongen nogle faa Dage i Forvejen for at høre, hvad der bliver foregivet om Kongens Søns Hylding. De skulle hver medtage 4 af deres Folk og Heste, vel stafferede, da Kongen ikke vil besvære dem med at møde med al deres Rostjeneste saa længe, hvormed de kunne gøre Tjeneste, saa længe Hyldingen varer, baade her i Landet og i Skaane og Fyen. De skulle dog desuden være beredt paa at møde med alle de Heste og Folk, som de ere takserede til at holde baade af deres Len og deres Arvegods, naar Hyldingen skal ske i Købstaden N, til hvilken Tid og Sted Kongen ved sine tilforordnede Ritmestre vil lade forordinere, at al Adelen i Landet skal møde med alle de Folk og Heste, som de ere takserede til at holde. (Sten Brahe og Hendrik Lykke skulle møde med saa mange Heste og Folk, vel udstafferede, som de ere takserede for af deres Len og Arvegods, og siden paa de andre Steder med 4). — Klavsul, som skulde have været indført i Rigens Raads Brev: Da Rigens Marskalks Bestilling en Tid lang har staaet ubetjent og Kongen nu baade af Hensyn til Hyldingen og af andre Grunde ønsker, at en god Mand paa den forestaaende Herredag bliver forordnet til denne Bestilling, skulle

de hos sig selv overveje, hvem de anse for dygtig til denne Bestilling, saa han siden kan gøre sin Ed og til samme Tid indtræde i Bestillingen. Kongen har tilskrevet de andre deres Medbrødre om det samme. Sj. T. 20, 299.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Adelen i Danmark. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. Da Kongen nu har bestemt, at Hyldingen i N Land skal ske i Købstaden N førstkommende N Dag, skulle de indrette deres Lejlighed saaledes, at de personlig kunne møde til ovennævnte Tid og Sted for at høre, hvad der bliver foregivet om Hyldingen af Kongens Søn Hertug Christian. Kongen vil bekende det med al Gunst og Naade og være dem alle en naadig Herre og Konge. — I Sjælland i København den 14. Marts; i Skaane i Lund den 15. April; i Fyen i Odense den 29. April; i Jylland i Viborg den 11. Maj. Sj. T. 20, 300.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Hyldingen af Kongens Søn Hertug Christian forkynde paa Landstingene, saa Adelen kan vide at rette sig derefter. — Vilhelm Dresselberg i Sjælland, Ifver Jul og Envold Kruse i Jylland, Lauridts Grubbe paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Morten Mogensen i Halland, Niels Gaas paa Lange-land og Eyler Qvitzov i Fyen. Sj. T. 20, 302 b.

— Miss. til Bisperne over alt Riget. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. De skulle møde personlig med de residerende Prælater og Kanniker i Kapitlet paa fastsat Tid og Sted for at høre, hvad der bliver foregivet om Hyldingen af Kongens Søn Hertug Christian. Det medfølgende aabne Brev til Provster og Præster skulle de lade forkynde i deres Stift (i Brevet til Bispen i Skaane: der i Stiftet, saa vel paa Bornholm som i Skaane, Halland og Blekinge; i Brevet til Bispen i Fyen: saa vel i Laaland og Falster som i Fyen og paa Langeland) og med deres Skrivelse sende enhver af Herredsprovsterne i Stiftet en udskreven Kopi af Brevet, saa de uden al Undskyldning kunne møde med to Præster af hvert Herred og med Fuldmagt, som Brevet formelder. (I Brevene til Bisperne i Fyen og Aalborg Stifter: Da der ikke findes noget Kapitel i deres Stift, skulle de hver medtage to af Sognepræsterne i Byen, saa disse ligeledes kunne være til Stede). — Dr. Peder Vinstrup i Sjællands Stift; Professorerne; M. Mogens Mad-

sen i Skaane Stift og paa Bornholm; M. Peder Hegelund i Ribe Stift; M. Jens Giødsen i Aarhus Stift; M. Niels Lauridsen i Viborg Stift; M. Kristen Hansen i Vendelbo Stift; M. Hans Knudsen i Fyens Stift, Laaland og Falster; H.¹ paa Gulland. Sj. T. 20, 303 b. Orig.² (til Universitetet) i Konsistoriets Arkiv. Pk. 199. (Orig. (til Biskopperne i Ribe, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlerne i Roskilde, Lund, Viborg, Aarhus og Ribe om, at Prælater og Kanniker skulle møde til Kongens Søns Hylding med Fuldmagt under Kapitlets Segl og tage Kapitlets Sekret med sig. Udt. i Sj. T. 20, 304 b. Orig. (til Kapitlet i Aarhus) i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev til Provster og Præster i N Stift. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. De skulle fra hvert Herred sende Herredsprovsten og 2 Præster med Fuldmagt af alle Præster i Herredet for paa alles Vegne at erfare, hvad der bliver foregivet om Hyldingen af Kongens Søn, og samtykke i, hvad de andre Kongens Undersaatte gøre. Kongen vil være dem alle en naadig Herre og Konge og ramme deres Gavn og Bedste. Sj. T. 20, 304 b. Orig. (til Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til Ribe, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Provsten paa Gulland om at møde selv fjerde i Lund til den fastsatte Tid. Udt. i Sj. T. 20, 305 b.

— Miss. til Købstæderne over alt Danmark. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. De skulle fra hver By sende deres Borgemestre, 2 Raadmænd og 4 fornemme Borgere med Stadens Segl og Fuldmagt af alle Borgerne til den fastsatte Tid og Sted for paa alles Vegne at erfare, hvad der bliver foregivet om Hyldingen af Kongens Søn, og samtykke i, hvad de andre Kongens Undersaatte gøre. — I Sjælland: København, Roskilde, Køge, Storeheddinge, Præstø, Ringsted, Holbæk, Næstved, Nykøbing i Ods Herred, Helsingør, Vordingborg, Skelskør, Korsør, Kallundborg, Slangerup, Slagelse og Stege paa Møen. — I Jylland: Kolding, Ribe, Horsens, Vejle, Aarhus, Randers, Viborg, Æbeltoft, Mariager, Varde, Lemvig,

¹ Der er i Registranten her ladet Plads aaben til Navnet. Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 603 f.

² Tr.:

Ringkøbing, Holstebro, Skive, Hobro, Aalborg, Thisted, Sæby, Hjørring, Grenaa, Nykøbing paa Mors og Skagen. — I Fyen og Smaalandene: Nyborg, Svendborg, Odense, Faaborg. Assens, Kerteminde, Middelfart, Nysted, Rudkøbing, Nakskov, Nykøbing paa Falster, Sakskøbing, Stubbekøbing og Rødby. — I Skaane, Halland og Blekinge: Malmø, Trelleborg, Ystad, Falsterbo, Skanør, Lund, Sømmerhavn, Væ, Halmstad, Varberg, Falkenberg, Laholm, Sølvißborg, Ronneby, Landskrone, Kongsbak, Aarhus, Christianopel og Helsingborg. — Paa Bornholm: Rønne, Svaneke, Neksø og Guding. Sj. T. 20, 305 b. Orig. (til Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Horsens) i Landsark. i Viborg.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmanden paa Bornholm om at tilsige Borgemestre og de tilforordnede Borgere til at møde med Stadens Segl. Udt. i Sj. T. 20, 306.

— Aab. Brev til Bønder og menige Almue over alt Danmark, hvem de end tjene og tilhøre. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. De skulle fra hvert Herred sende Herredsfogden og 8 lovfaste Dannemænd (i Jylland, Fyen og Langeland: Herredsfogden med 4 Sandemænd og 4 lovfaste Dannemænd), hvilke i Forvejen skulle være fuldmægtiggjorte af menige Herredsmænd paa Tinge, hvorom der skal tages et Instrument og Tingsvidne, som de skulle have med sig som en Fuldmagt, saa de sikkert kunne være til Stede til fastsat Tid og Sted for at høre, hvad der bliver foregivet om Kongens Søns Hylding, og samtykke i, hvad de andre Kongens Undersaatter gøre. Kongen vil være dem en naadig Herre og Konge og ramme deres Gavn og Bedste. Sj. T. 20, 307. Orig. (til Skaane, Halland og Blekinge).

— Miss. til Stiftslensmændene om selv personlig at møde til Hyldingen af Kongens Søn paa fastsat Tid og Sted, lade det aabne Brev til Adelen forkynde for alle Adelige i deres Stift og med deres Skrivelse sende hver enkelt af dem en udskreven Kopi af bemeldte Brev, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. Ligeledes skulle de lade det vedlagte aabne Brev til Bønderne forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa Bønderne kunne vide at rette sig derefter. — Manderup Parsberg i Vendelbo Stift, Christen Holck i Viborg Stift, Albrit Skeel i Ribe Stift, Carl Bryske i Aarhus Stift,

Knud Rud i Fyens Stift, Peder Basse i Roskilde Stift, Sigvort Grubbe i Lunde Stift, Knud Urne i Halsted Klosters, Nykøbing og Aalholm Len. Sj. T. 20, 301.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade de aabne Breve til Bønderne om Hertug Christians Hylding forkynde paa alle Herredsting i deres Len, saa Bønder og menige Almue kunne vide at rette sig derefter. Udt. i Sj. T. 20, 301 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. [Indledningen ligesom i Miss. til Danmarks Riges Raad]. Da Kongen har berammet, at Hyl-
dingen af Hertug Christian i Skaane skal foregaa i Lund den 15. April, skal han ved allerførste Lejlighed give Borgemestrene og Raad i Visbye Ordre til at fremsende Borgemestrene med to Raadmænd og fire fornemme Borgere, der skulle have Fuldmagt af de andre, samt Landsdommeren med 8 af de fornemste Dommere paa Gulland, der ligeledes skulle have Fuldmagt tagen af den ganske Menighed paa deres Guttastue, til Lund til den ovennævnte Tid for paa alle de andres Vegne at erfare, hvad der bliver foregivet om Kongens Søns Hylding, og samtykke i hvad de andre Undersaatter gøre. Sk. T. 3, 383.

— Lignende Miss. til Hans Lindenov til Ørsløf om at give alt Ridderskabet paa Bornholm Ordre til at møde personlig i Lund til Hyldingen, Borgemestrene og Raad i Købstæderne til at fremsende Borgemestrene med 2 Raadmænd og 4 fornemme Borgere med Fuldmagt af de andre og Bønderne i hvert Herred til at fremsende deres Herredsfoged og 8 lovfaste Dannemænd med en paa Tinge taget Fuldmagt af de andre og en Provst og 2 Præster fra hvert Herred. Udt. i Sk. T. 3, 384.

— Miss. til Stax von Thimen om med det allerførste at tilskrive Adelen i Sjælland, at den skal møde i København den 12. Marts med saa mange geruste Heste og Folk, som den er takseret til at holde af Len og Arvegods, hvor Kongen da i egen Person vil holde Mønstring over den, saa han kan erfare, hvorledes den holder sin pligtige Rostjeneste vedlige. — Postscriptum: Han skal give Adelen Tilhold om at skaffe sig Armskinner og andet, som den hidtil har manglet til Rytteriet, saa de kunne møde vel monterede. Sj. T. 20, 308.

— Miss. til Tage Krabbe og Anders Bilde om at tilsige Adelen i Skaane til at møde i Lund den 11. April med

saa mange geruste Heste og Folk, som den er takseret til at holde af Len og Arvegods, da Kongen i egen Person til den Tid vil lade den mønstre. Den skal skaffe sig Armskinner og hvad andet, den hidtil har manglet til dens Rytteri. Udt. i Sk. T. 3, 384.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Corfidts Rud. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han har forskrevet Adelen under sin Fane til Mønstring den 25. April, befales det ham herved at lade udgaa Genbreve i den Mening, at Adelen skal møde i Odense den 27. April med saa mange geruste Heste og Folk, som den er takseret til at holde af Len og Arvegods. Kongen vil da selv i egen Person lade Adelen mønstre, saa han kan erfare, hvorledes den holder sin pligtige Rostjeneste vedlige. Han skal give Adelen Ordre til at skaffe sig Armskinner og hvad andet, den mangler til sit Rytteri, saa den kan møde vel monteret til Mønstringen. F. T. 3, 293.

— Miss. til Ritmestrene Knud Brahe, Ulrik Sandberg og Albret Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at de have forskrevet Adelen under deres Fane til at lade sig mønstre den 25. April. Det befales dem i den Anledning med det allerførste at lade udgaa Genbreve til Adelen om, at den skal rette sig efter at møde i Viborg 8. Maj med saa mange geruste Heste og Folk, som den er takseret for af Len og Arvegods, hvor saa Kongen selv vil lade Adelen mønstre for at faa at vide, hvorledes den holder sin Rostjeneste vedlige. — Postscriptum: De skulle give Adelen Tilhold om at skaffe sig Armskinner og hvad andet, den hidtil har manglet til Rytteriet, saa den kan fremmøde vel monteret. J. T. 5, 503.

— Miss. til Christian Friis, Kansler, Preben Gyldenstjerne, Axel Brahe, Olluf Rosensparre og Eske Brock. Da Kongen til Sommer vil holde almindelig Herredag i Oslo den 18. Juni for personlig sammen med flere af sine Mænd og Raader at sidde Retterting og høre Sager og vil have dem til at følge sig paa denne Rejse, skulle de møde hos Kongen den 1. Juni for sammen med Kongen at træde ind paa det dertil forordnede Skib for at følge ham paa Rejsen og siden sidde Dom og høre Sager sammen med ham. Sj. T. 20, 308.

— Miss. til Hans Lindenov til Ørsløf. Da Kongen erfarer, at han mere og mere besværes med Livssvaghed, saa han ikke

uden stor Ulejlighed vil kunne forestaa den ham betroede Bestilling længere, vil Kongen, der iøvrigt er ham bevaagen med al kongelig Gunst og Naade, i Betragtning af hans Svaghed og det Steds Lejlighed til førstkommende 1. Maj sætte en anden god Mand til Lensmand [paa Hammershus] i hans Sted. Han skal derfor indrette sin Lejlighed efter til den Tid at overlevere Slottet og Lenet med Inventarium og andet, som bør overleveres, til den Adelsmand, som Kongen forordner dertil. Sk. T. 3, 384 b.

8. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for M. Christen Hansen, Professor i København, der nu er kaldet til Superintendent i Aalborg Stift efter afdøde M. Jacob Jensen, da han nu har aflagt Ed til Kongen paa at ville forestaa sit Embede gudsfrygtigt og ustraffeligt. Han skal nyde og beholde al den Rente og Indkomst, som er henlagt til Superintendentembedet¹. J. R. 6, 476².

— Miss. til Christen Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at den Residens i Viborg, som ligger nærmest ved Bispens Residens, skal være meget forfalden. Det befales ham i den Anledning at lade Residensen istandsætte med Tag, Loft, Mure, Vinduer, Skillerum og andet, saa Kongens Gemalinde og Søn, naar Kongen kommer did, kunne have bekvemmelig og tilbørlig Bolig dér, Kongens Gemalinde sit Kammers, Sengekammer, Pige-kammer og Jomfrukammer og Prinsen sit Gemak. De Deler og det Tømmer, som han behøver til dette Byggeri, skal han kræve hos Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, der har faaet Skrivelse fra Kongen herom. Hvad han iøvrigt anvender paa Byggeriet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab, J. T. 5, 503.

11. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk. For nogen Tid siden³ har han faaet Skrivelse fra Kongen angaaende nogle Knæer og Indholter, der skulle hugges til Kongens Skibsbygnings Behov i Skovene i Antvorskov Len. Da der i dette Brev ikke stod noget om, hvor meget han skulde lade hugge af hver Slags, befales det ham herved ved første Lejlighed at lade hugge 100 store Knæer, 400 smaa Knæer og 200 store krumme

¹ Udenfor er skrevet: Christen Juls Skrift. ² Tr.: Kirkeh. Saml. 3. R. III. 732 f. ³ 20. Dec. 1609.

Indholter. Han skal sørge for, at der hugges saa mange smaa Knæer som muligt af Grenene, for at han ikke af den Grund skal lade fælde store Ege. Han skal siden drage Omsorg for, at Skibstømmeret bliver ført ned til Korsør, hvor Kongen først paa Foraaret vil lade det hente med Skib. Sj. T. 20, 308 b.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Fru Beate Hvitfeldt om, at hver Bonde i Giers Herred skal age et Læs Tømmer fra Taesbro til Aaahus, naar Eske Bilde til Ellinge gør Anfordring derom. Udt. i Sk. T. 3, 385.

— Miss. til Mandrup Parsberg. For nogen Tid siden er der udgaaet en kongelig Befaling mellem Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, og Trude Bryske til Estrup til nogle gode Mænd angaaende Værgemaal. Da denne Befaling hidtil ikke er bleven efterkommet, fordi Hans Lange til Breeding, som var med i Befalingen, er afgaaet ved Døden, befales det ham at indtræde i Befalingen i Hans Langes Sted og sammen med de andre gode Mænd være til Støde, naar Værgemaalstrætten skal foretages, for at de stridende Parter en Gang for alle uden Ophold kunne komme til Ende med den. J. T. 5, 503.

12. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk om at lade Mogens Gjõe faa Loftsrum paa det ny Kornhus paa Korsør Slot til Oplægning af noget Korn. Udt. i Sj. T. 20, 309.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad. Kongen har bragt i Erfaring, at de for nogen Tid siden med Retten have forfulgt en Person, ved Navn Niels Pott, for adskillige af ham begaaede Forseelser og paa det sidste have gjort ham fredløs. Da denne Person nu for kort Tid siden er kommen til København, hvor Kongen har ladet ham fængsle paa en Ret, skulle de ved første Lejlighed sende en Fuldmægtig hid, som kan tiltale og forfølge Niels Pott for hans Forseelser for Borgemestre og Raad her indtil Sagens Uddrag, hvorefter der kan ske billig Eksekution, og lade denne Fuldmægtig tage de Breve og Domme med, som de have erhvervet over Niels Pott. Sk. T. 3, 385.

13. Jan. (—). Miss. til Eske Bilde. Denne Brevviser, Tomis Mae fra Skotland, har berettet, at han for omtrent 3 Maaneder siden imod Kongens Mandat om, at intet Egetømmer maa udføres af Riget, af Kronens Bønder i Bahus Len har

tilforhandlet sig noget Egetømmer og indskibet det i sit Skib, hvorefter Kongens Befalingsmand paa Bahus paa Kongens Vegne har taget Skibet med deri værende Gods som forbrudt Gods. Endvidere har han berettet, at da Skibet for nogle Uger siden skulde sendes herved, er det i en stor Storm strandet i Eske Bildes Len [Helsingborg], hvor det endnu staar paa Grunden, dog have Eske Bildes Fuldmægtige ladet bjærge Størstedelen af den Tømmerlast, der var i Skibet. Da Tomis Mae nu har anmodet Kongen om i Betragtning af hans arme elendige Vilkaar af Naade at ville skænke ham det strandede Vrag, saaledes som det nu staar paa Grunden, har Kongen ogsaa skænket ham Vraget og befaler herved Eske Bilde ikke at befatte sig mere med det, men lade Tomis Mae faa det og lade ham selv bjærge det efter hans egen Lejlighed. Sk. T. 3, 385 b.

14. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at følgende Soldater og Bøsseskytter, der hidtil have tjent paa Kronborg Slot og Befæstning, men nu ere aftakkede, nemlig Hans Wulf Endfelder, Hans v. der Brüge, Jurgen von Boitzenborch, Morten von der Lignitz, Henrich Heger von Rostock, Henrich Carstensen von Bremen, Pauwel Bomgarde, Hamer von Arhausen, Gorges Roche von Meldorf, Henrich Bolte, Henrich von Schowenborch, Claus Leiste, Peter Weiger, Tomas Offe, Andreas Møller, Jurgen Drechsler, Casper Haube, Lucas Schultze, Troianus Becker og Peter Sparer, i Betragtning af deres Tjeneste maa bosætte sig i Helsingør og indtil videre være fri for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyngde og Besværing. Sj. R. 15, 277¹.

— Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Jens Pedersen, Herredsskriver i Mierløse Herred, for nogen Tid siden skal have skrevet paa et paa Biørn Olsen lydende Mandhelgløsbrev, at det paa adskillige Aar skal være læst og paaskrevet paa Tinge, hvilket dog ikke skal være sket. Dette Mandhelgløsbrev har Jost Vasbyrd til Siøgaard siden baa-ret i Rette for dermed at besmykke sin Sag og skade sin Modpart. Det befales Anders Dresselberg, at han paa det højeste

¹ Udenfor er skrevet: Jost Friis's Skrift.

skal lade Herredsskriveren tiltale og forfølge med Retten for hans begaaede Gerning og Paafund, da Kongen ikke vil lade saadan Uoprigtighed ustraffet i sine Riger og Lande. Sj. T. 20, 309.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Caspar Markdanner. Der tilsendes ham den over Christoffer Rosenkrantz til Kogsbølle, som nu paa Grund af sine grove Forseelser sidder fængslet paa Koldinghus, udgaaede Stævning med Ordre til snarest at lade den forkynde for ham ved to Mænd, give ham Tilhold om egenhændig at skrive paa, hvilken Dag Stævningen bliver forkyndt for ham, og siden indsende Stævningen til Kancelliet. Hvis Christoffer Rosenkrantz bliver til Sinds at ville lade hente nogle Breve vedrørende de Sager, hvorfor han er indstævnet til førstkommende Herredag, enten paa sin Gaard eller andensteds, og han tilkendegiver Caspar Markdanner det, skal denne sende Bud efter dem, for at han ikke en anden Gang for Retten skal have billig Aarsag til at beraabe sig paa Breve eller Beviser, som han ikke har kunnet faa. Hvis Christoffer Rosenkrantz lader hente nogle Breve til sig, skal Caspar Markdanner lade dem registrere, for at Christoffer Rosenkrantz ikke under det Skin skal lade hente andre Breve til sig og forkomme dem. J. T. 5, 503 b.

15. Jan. (—). Miss. til Sigvordt Grubbe om paa Skovene i sit Len [Malmøhus], hvor det bekvemmest og med mindst Skade for Skoven kan ske, at lade Indbyggerne i Ystad faa saa mange Bøge og Ege, som de behøve til at istandsætte deres Skibsbro med, der næsten aldeles er borttaget af et hastigt og uventet Vandløb. Udt. i Sk. T. 3, 386 b.

— Miss. til Jokim Bülow om at betale Lisebet, Frederik Billedsniders Enke, 50 Dlr. for noget Arbejde, han har gjort paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 309 b.

17. Jan. (—). Miss. til Købstæderne over alt Riget og Øerne i Riberhus og Mariager Klosters Len om til førstkommende Paaske at fremsende Baadsmænd til Orlogsskibenes og andre Skibes Udrustning. Sj. T. 20, 309 b. (Se CCD. III. 268). — Postscriptum i Brevene til enkelte af Købstæderne: De skulle fremsende N Skibstømmermænd, de bedste der er at faa, saa de kunne være i København senest til Midfaste Søndag, og lade medfølge en Fortegnelse over de fremsendtes Navne.

Kongen vil, medens disse Skibstømmermænd ere i hans Tjeneste, give dem Løn og Underhold lige med andre Skibstømmermænd. — Albret Skeel 6 Skibstømmermænd fra Riberhus Len; Kolding 4; Aarhus 1; Aalborg og Randers hver 2; Nyborg 2; Middelfart 1; Kallundborg, Køge og Vordingborg hver 1; Helsingør 2; Knud Urne 4 fra Rudkøbing, Stubbekøbing, Nakskov, Saksøbing, Nysted og Stege; Malmø og Landskrone hver 2. Sj. T. 20, 311. Origg. (til Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Origg. (til Aarhus og Horsens) i Landsark. i Viborg.

21. Jan. (Kronborg). Miss. til Anders Sinklar om at udtage 50 unge stærke Karle blandt Bønderne i sit Len [Glad-sakse] og saa hurtigt som muligt sende dem til Kronborg. Sk. T. 3, 387.

22. Jan. (Laholm). Aab. Brev til Bønderne i Laholms Len, hvem de end tilhøre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu staa tilbage med en stor Del af det Arbejde, som de skulde gøre til Befæstningen i Halmstad, paabydes det dem herved strengeligen, at de i Stedet for det Arbejde, som enhver staar tilbage med, skulle fremage saa mange Sten til Laholms Slot, som Tage Thott, Befalingsmand paa Laholms Slot, giver dem Ordre til, indtil de i alle Maader have fuldgjort deres Arbejdsrestance. Hvis nogen viser sig forsømmelig og ikke fremfører Stenene, naar han bliver tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Sk. T. 3, 387.

— Miss. til Tage Thott Otsen om at lade det ovenstaaende aabne Brev om Fremførelse af Sten til Laholm Slot læse for Adelen og Kongens Tjenere i Laholms Len. Udt. i Sk. T. 3, 387.

29. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser, Efvært Kandestøber, der har paataget sig paa egen Bekostning og med sine egne Folk at ville holde alle Kroner og Lysepiber paa Kronborg Slot rene og i Stand, og at ville restavrere og istandholde alle de Vandrender og Rør, som ere lagte og indførte paa Kronborg Slot og gaa til Posten paa Borggaarden, til Fadebursstuen, Bryggeriset, Kælderen, Hvælvingen og ud til Kongens Stald i Lundegaarden og Lundehaven, samt holde Posten paa Kronborg Slot i Stand, for denne Tjeneste aarlig skal have 230 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning, at udrede af Tolderne i Helsingør. Hvis der skal

laves noget nyt ved Renderne, skulle de nødtørftige Render og Bøsser skaffes ham paa det Sted, hvor Arbejdet skal udføres, og han skal da udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning og med sine egne Folk. Denne Bestalling skal regnes fra Mikkelsdag 1609. Sj. R. 15, 277 b.

29. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har sluttet Kontrakt med Efvert Kandestøber om, at han paa sin egen Bekostning og med sine egne Folk skal lade lægge nye Render til Posten paa Kronborg og skaffe det saaledes, at Posten igen kan komme til sin Fulgang, for hvilket Arbejde Kongen vil give ham 100 Dlr. De skulle betale Efvert Kandestøber disse 100 Dlr., efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. T. 20, 312.

— Miss. til Christian Bernekov om paa Begæring af Tage Krabbe til Jordberg at tilsige alle de Kronbønder, der have Gaarde i Fæste i Fers Herred, til hver at age 1 Læs Sparrer eller Bjælker fra Langerødt til Øfvits Kloster. Sk. T. 3, 388.

— Ligelydende Miss. til Fru Beate Hvitfeldt, Hofmesterinde, om at tilsige Bønderne i Giers Herred. Udt. i Sk. T. 3, 388.

30. Jan. (—). Miss. til Fru Karen Rostrup om at tilsige Bønderne i Solte Len til hver at køre 2 Læs Enebærstager fra Karbæk til Gundersløfholm. Udt. i Sj. T. 20, 312.

1. Febr. (—). Miss. til Christen Holck [Viborg], Sigvort Grubbe [Lund] og Knud Rud [Odense]. Da det til den forestaaende Hylding af Kongens Søn vil være fornødent, at der opbygges et Pallads, hvorpaa Hyldingen kan holdes, skulle de midt paa Torvet paa Kongens Bekostning lade opføre et Pallads, som kan være tjenligt til Hyldingen, af Tømmer alene uden al Staffering, efter det indlagte Afrids, hvoraf Højden, Længden og Bredden kan erfares. De skulle sørge for, at Palladset, saavidt Tømmerværket angaar, kan blive færdigt med det allerførste. Bekostningen skulle de føre til Udgift i Regnskabet. De skulle hver bestille Staldtrum til 150 Heste saa bekvemt, som de kunne eragte det fornødent, og holde saa meget Havre, Hø og Strøelse i Forraad; som kan behøves til Kongens Heste, medens Kongen opholder sig i Byen. Sj. T. 20, 312.

9. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Jokim Bülow om, at

han maa afhænde 8 Læster gammelt Byg til en af Kongens Købmænd til 5 Rigsmark Tønden. Udt. i Sj. T. 20, 312 b.

9. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Jokim Bülow. Kongen har af hans Beretning erfaret, at en stor Del af Kronens Bønder her i Lenet og i Kronborg Len ere komne saa aldeles til Agters, at de ingenlunde kunne udrede deres aarlige Landgilde, medmindre der maa blive eftergivet dem noget deraf. For at de igen kunne komme noget paa Fode, har Kongen bevilget, at efterskrevne Bønder maa faa følgende Afslag i Landgilde: Oluf Nielsen i Herløf, forhen Ladegaardsfoged paa Faurholm, to hele Aars Landgilde; de fattigste og mest forarmede Bønder i Lyngbyemagle og Lyngbyelille maa hver aarlig faa eftergivet 2 Tdr. Korn paa 2 Aars Tid, dog skal han passe paa, at ingen, som ikke behøver det, bliver forskaanet; de Auderøds Mænd maa, da Hofgaards Jord er sat for højt i Landgilde, hver aarlig faa eftergivet $\frac{1}{2}$ Pd. Korn paa 2 Aars Tid; Niels Jensen sammesteds 1 Pd. Korn paa 2 Aars Tid; de Karsemose Mænd maa aarlig i 2 Aar faa eftergivet 1 Td. Korn paa Grund af den Skade, de lide af den Grøft, der gaar fra Arresø til Øfre Mølle. Al denne Afkortning skal begynde fra 1. Maj 1609. Mølleren paa Abrambstrup Vejrmølle maa aarlig faa eftergivet 1 Pd. Mel af sin Landgilde. I Kronborg Len maa følgende Afkortninger finde Sted: Thomas Jensen i Hiernerup, hvis Gaard for nylig er brændt, 1 Fjerd. Smør af dette Aars Landgilde; Olluf Madtsen i Hessebye¹, hvis Gaard ogsaa er brændt, hele Landgilden for nærværende Aar; Mølleren i Kongismølle 11 Pd. Mel af Møllerskylden for i Aar, da Møllen har maattet staa stille $\frac{1}{2}$ Aar paa Grund af nogen Bygning; Mølleren i Dronningens Mølle 10 Pd. Mel af hans Møllerskyld fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1609, da han paa Grund af Møllens Bygfældighed ikke har kunnet male et halvt Aars Tid. Sj. T. 20, 312 b.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg, Vilhielm Dresselberg, Detlof Holck og Holgier Gagge om at forklare og udtyde den Dom, som de efter Kongens Befaling have afsagt mellem Rektor og menige Professorer ved Køben-

¹ Vistnok Huseby, Holbo H.

havns Universitet og deres forrige Foged Niels Pedersen, om denne havde forestaaet sin Bestilling saa trofast, som det burde sig, eller ej. Udt. i Sj. T. 20, 313 b.

10. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Anders Dresselberg om at eftertrægte en fredløs Kumpan, ved Navn Peder Smidt, der har begaaet Slagsmaal paa Universitetets Gods og nu opholder sig der i Lenet [Holbæk], og siden lade ske Eksekution over ham. Udt. i Sj. T. 20, 313 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at skaffe Hr. Bertel Johansen i Gølling, hvis Gaard med Bo og Boskab er brændt, hvorved han er kommen i stor Ulejlighed, saa meget Bygnings-tømmer i Kronens Skove, som han behøver til at genopbygge sin Gaard med, dog saaledes, at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 5, 504.

— Miss. til Casper Markdanner. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvoraf han vidtløftigere vil kunne se, at Hr. Niels Søfrensen, Præst i Hedensvig Sogn i Koldinghus Len, klager over, at nogle Bønder i Risbøl og andensteds i Sognet understaa sig til at søge en anden Kirke end Hedensvig Kirke, der dog efter hans Beretning fra Arilds Tid har været deres rette Sognekirke, og derved forholde ham hans tilbørlige Offer og Tiende. Da han har anmodet om at blive hjulpet til Ret, skal Casper Markdanner med det første lade Sagen undersøge og sørge for, at Præsten bliver haandhævet og hjulpet til Rette, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 5, 504.

— Miss. til Clemen Søfrensen, Borgemester i Vejle. Af Supplikation fra menige Sognemænd i Nykirke Sogn i Nørvangs Herred og af hans egen skriftlige Beretning har Kongen erfaret, at Nykirke Kirke er meget bygfældig og brøsthølden paa Taarnet og paa Spiret, og at Kirken ikke er saa formuende, at den kan blive restavreret af sin egen Indkomst, medmindre andre Landsbykirker der i Landet maa komme den til Hjælp med noget af deres Indkomst. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Øster Snede, Brande, Hvixel¹, Omme, Huornstrup, Skibbet og Gadbjerg Kirker i Nørvangs og Tyrrild Herreder ere ved den

¹ Hvejsel, Nørvang H.

Formue og have det Forraad, at de uden Skade kunne komme Nykirke Kirke til Hjælp med en Sum Penge til Taarnets Opbyggelse, skal han gøre den Forordning, at Kirkevægerne for Øster Snede, Brande, Hviixel, Skibbet og Gadbjerg Kirker skulle bidrage 20 Dlr. for hver Kirke og Omme og Huornstrup Kirker hver 10 Dlr. til ham til Nykirke Kirke. Han skal paase, at Pengene med anden Kirkens Indkomst blive anvendte til Taarnets Bygning. J. T. 5, 504 b.

11. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mandrup Parsberg om at besigte et Kronens Bol, kaldet Elshafve, i Tarsløf Sogn i Børglum Herred og et Mogens Andersen tilhørende Bol, kaldet Klatrup, i Tarsløf Sogn i Børglum Herred, som denne vil udlægge til Kronen i Mageskifte for førstnævnte Bol, [ligne og lægge Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 504 b.

12. Febr. (—). Aab. Brev om, at Hans Andersen i Hollesse Mølle, til hvem Henrik Lykke til Ofvergaard, Embedsmand paa Vordingborg Slot, for nogen Tid siden paa Kongens Vegne har bortfæstet en til Skelby Kirke hørende Jord, at maatte bruge paa Livstid, maa beholde denne Jord, saalænge han lever, mod aarlig at svare sædvanlig Landgilde deraf til Skelby Kirke, da dette Brev ellers skal være forbrudt. Sj. R. 15, 278.

— Miss. til Tage Krabbe til Jordberg og Sigvordt Grubbe til Hofdal, Befalingsmænd i Øfvits Kloster og paa Malmøhus. Da Knud Gyldenstjerne til Tim har begæret noget Krongods i Nørrejylland til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Skaane, nemlig 3 Gaarde i Hagedsted i Lødderup Sogn i Ingelsted Herred i Skaane, skulle de ved første Lejlighed besigte Godset i Skaane og indsende Besigtelsen til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter, naar Besigtelsen over det jydsk Gods bliver indsendt. Sk. T. 3, 389 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg og Otte Skeel. Da Knud Gyldenstjerne til Tim har begæret noget Kronens Gods, nemlig 15 Gaarde og 5 Bol i Skum¹ By, Brogaard og 1 Gaard og 1 Bol i Todtrup² i Ørum Len til Mageskifte for 1 Gaard,

¹ Skyum, Hassing H. ² Tøttrup, samme H.

kaldet Hiedegaard, 2 Gaarde i Nørre Tiesse, 6 Gaarde i Sønder Tiesse, Dalsgaard, 3 Gaarde i Torp, 3 Gaarde i Bierregaardt, 1 Gaard i Velesmark¹, 3 Gaarde i Gofver, 1 Gaard i Oting, 3 Gaarde i Schoufve, 3 Gaarde og 4 Gadehuse i Gretterup, 2 Gadehuse i Grofve, 8 Gadehuse i Sønder Tiesse og 3 Gadehuse i Nørre Tiesse i Tiesse Sogn i Salling, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 504 b.

12. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Peder Christensen, Renteskriver i Nørrejylland. Da Kongen erfarer, at han endnu staa tilbage med uforklaret Regnskab for det, han paa Kongens Vegne har oppebaaret i Nørrejylland, befales det ham herved at være fortænkt i at møde her i København til førstkommende 1. Maj for paa Rentekammeret at gøre Regnskab for alt hvad han har oppebaaret af Toldere, Sisemestre og Byfogder i Nørrejylland indtil den Tid, og straks at afbetale, hvad han maatte blive skyldig. Han skal forinden indkræve de Regnskaber og den Restance, som endnu staa tilbage hos Toldere, Sisemestre og Byfogder, baade dem, der endnu ere i Bestillingen, dem, der tidligere have betjent disse Bestillinger, og de dødes Arvinger, saafremt de endnu staa tilbage med uforklarede Regnskaber. J. T. 5, 506.

13. Febr. (—). Opfejningsbrev for 16 Nævningmænd, nemlig Frederik Dufve og Staffen Pedersen i Kollerødt, Jørgen Jensen og Oluf Lock i Siersløføstre, Oluf Ebbesen i Ugeløse, Laurits Jensen i Vadsingerød, Laurits Oelsen i Lyndbye, Jens Andersen og Jep Joenssen i Qvinderup², Laurits Olufsen i Hiordou³, Mats Oelsen og Jens Matsen i Svestrup, Oluf Oelsen og Jens Jørgensen i Ølstøkke og Mats Pedersen og Peder Andersen i Skienkelsøe, der for nogen Tid siden paa Sjællandsfar Landsting ere dømt nederfældige for deres Tov i en Drabssag mellem Rasmus Pofvelsen og Niels Knudsen i Vadsingerød. Deres Forseelse skal nemlig mere være sket af Uforstand og Vanvittighed end med Forsæt og de have nu tilfredsstillet Kongen for den Sag. Sj. R. 15, 278 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Kongen har af hans Beret-

¹ Vejsmark, Nørre H., Salling. ² Sj. R. har ved en Fejlskrift: Puinderup. ³ Hjorthøj, Lyng-Frederiksborg H.

ning og af Selvsyn erfaret, at Husene paa Vordingborg Slot ere meget bygfældige, saa det vil være nødvendigt i Tide at hjælpe paa dem, og befaler ham i den Anledning til Sommer at lade det af Murene paa Slottet, som er faldet ned, istandsætte. Der sendes ham Brev til Brostrup Gjedde om, at denne paa Gulland til dette Byggeri skal lade hugge 6 Tylter store Bjælker, hver 16 (!) sjællandske Al. lang, og 2000 gode Stenlægter, dog skal Hendrik Lykke selv fragte en Skude til at hente Bjælkerne og Lægterne, naar de ere huggede. Endvidere skal han omlægge Tagene paa det forfaldne Hus og købe de Tagsten, som maatte komme til at mangle dertil, saa billigt som muligt. Han skal snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvor mange Deler der behøves til dette Byggeri, saa Kongen i Tide kan lade dem bestille i Norge, og saa de kunne blive hentede ned til Foraaret. Udgiften til Fragt og andet skal han føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 314.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har Brug for en Del Bjælker til nogen Bygning paa Vordingborg Slot, skal han straks lade hugge og nedføre til Ladestedet 6 Tylter store Bjælker, hver 19 sjællandske Al. lang, og 2000 gode Stenlægter, saa de kunne være til Stede dér, naar Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg, til Foraaret lader dem kræve. Sk. T. 3, 390 b.

— Aab. Brev om, at Mogens Kruse til Balle, der er beskikket til Værge for Christen Krag, Dronningens Edelknabe, har berettet, at den aarlige Rente af Christen Krags Arvegods ikke kan forslaa til at forrente hans Gæld, hvilket medfører, at Gælden vokser Aar for Aar til største Skade for Christen Krag, hvorfor ogsaa Mogens Kruse i Forening med Christen Krags Slægt og Venner har anset det for raadeligt at sælge en Del af Christen Krags Gods for dermed i Tide at betale hans Gæld. Da Loven imidlertid formelder, at ingen Værge maa bortskøde det Gods, han har under sit Værgemaal, har han anmodet Kongen om Tilladelse til at sælge noget af Godset. For at Christen Krag ikke i Fremtiden skal komme i større Skade og Ulejlighed og for at Mogens Kruse i Fremtiden kan vide sig forvaret, har Kongen bevilget, at Mogens Kruse nu maa sælge én eller i det højeste to af Christen Krags Bøndergaarde, der ligge

længst fra hans Gaard, og hvis Salg kan være ham til mindst Skade, for dermed at betale hans Gæld. J. R. 6, 475 b.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Lunge. Han har indberettet, at der i Refs Herred i Vestervig Klosters Len findes nogle Kronens Gaarde, der have staaet øde siden den sidste Pestilensens Tid, og at der i Lenet findes nogle bosiddende Kronens Bønder, som ville tage disse øde Gaardes Jord under deres Gaarde og bruge dem mod aarlig at svare fuld Landgilde af dem efter Jordebogens Lydelse. Da han har begæret at faa Kongens Mening herom at vide, meddeles ham, at Kongen paa ingen Maade kan tilstede saadant, da det i Længden vil komme Kronen til stor Skade og forvolde stor Urigtighed i Jordebogen. Derimod vil Kongen, for at disse øde Gaarde desto snarere kunne blive besatte, gaa ind paa, at de, der ville fæste disse øde Gaarde, maa faa dem fri for Stedsmaal og for Landgilde, Ægt og Arbejde i 2, 3 eller 4 Aar efter hver Gaards Ejendoms Lejlighed, dog skulle Fæsterne saa i den Tid bygge og forbedre Gaardene og siden svare Landgilde og gøre Tyngte af dem efter Jordebogens Lydelse. J. T. 5, 506 b.

14. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kiersten Grønebek, der for rum Tid siden skal have været trolovet med en Person, ved Navn Daniel Pedersen, født i Trondhjem i Norge, men paa Grund af forskellige bevægelige Aarsager ved ordentlig Dom er bleven skilt fra ham, nu har anmodet Kongen om Tilladelse til at maatte forandre sig, hvilken Tilladelse herved gives, saa at Dommen herefter ikke skal komme hende til Hinder paa hendes Giftermaal. Sj. R. 15, 279 b.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser, Daniel Kaarman, Skomager, der vil nedsætte sig i København for at bruge sit Haandværk dér, men er bange for, at de andre Skomagere skulle ville hindre ham heri, fordi han ikke er i deres Lav, og derfor har begæret kongelig Tilladelse dertil, maa nedsætte sig her i København og uhindret af de andre Skomagere bruge sit Haandværk, uanset at han ikke har vundet Lavet, dog skal han være forpligtet til at gøre borgerlig og Bys Tyngte sammen med de andre Borgere og med Hensyn til Prisen for sit Arbejde rette sig efter den Takst og Forordning, som for nogen Tid siden¹

¹ 30. Juni 1605.

er gjort derom, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor, hvis han tager en højere Pris for sine Varer. Sj. R. 15, 280.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Lauridts, Sognepræt til Brønderslef i Kier Herred i Vendsyssel, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 314 b.

— Miss. til Tage Thott Otsen. Da Kongen har i Sinde at foretage nogen Bygning paa Laholms Slot, skal han til Kanceliet indsende et rigtigt Register paa al Adelen, der har Jordegods i hans Len [Laholm]. Udt. i Sk. T. 3, 391.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har afkøbt Tage Krabbe til Jorbiereg, Embedsmand i Øfvits Kloster, nogle ved hans Gaard Skelling i Skaane liggende Mursten, skal Mogens Kaas straks til Foraaret fragte Skuder til at hente disse Sten. Kongen har befalet Eske Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at lade Murstenene føre ned til Stranden, saa de kunne ligge rede der, naar Skuderne komme efter dem. Han skal snarest muligt tilsende Kongen rigtig Fortegnelse over de Adelige, der have Bønder i hans Len [Halmstad], saa Kongen siden ved sin Skrivelse kan lade dem besøge om det Arbejde, der endnu skal foretages paa Befæstningen. Sk. T. 3, 391.

— Miss. til Eske Bilde om at tilsiige Kronens Bønder i hans Len [Helsingborg] til at føre nogle Sten, som Kongen har købt af Tage Krabbe, fra Skellinge til Stranden, dog skal Tage Krabbe staa for Tallet paa Stenene. Udt. i Sk. T. 3, 391.

— Miss. til Tage Krabbe og Sigvord Grubbe. Da Claus Bilde har begæret noget Kronens Gods i Giøng Herred i Skaane, nemlig 3 [Gaarde], Nørregaard, Mellemgarden og 1 Fæste i Solbjerg By i Grydt Sogn, 1 Gaard i Gredstorp, 1 Gaard i Kampurup, 2 Gaarde i Qvittinge, 1 Gaard i Gryd, 2 [Gaarde] i Frenderup og 1 Gaard i Knislinge, til Mageskifte for følgende af hans Arvegods i Giøng Herred i Skaane, nemlig Qvinge Hofgaard og 6 Gaarde i Qvinge, 1 Gaard i Svenstrup i Hiersaamagle Sogn, 1 Gaard i Hiersaamagle, Thoersbro Mølle og, hvis det ikke forslaar, yderligere 1 Gaard, kaldet Barsholm, i Øssiø Sogn i Nørre Asboe Herred, [skulle de med det første besigte

begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 3, 392.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Fruerne Ingeborg Juel, Christentz Viffert, Maren Belov, Margrette Lange, Else Bilde og Sophie Rud. Da Kongen har bestemt, at hans Søn Hertug Christians Hylding skal staa i Viborg førstkommende 11. Maj, og har forordnet dem til at drage i Salen og andensteds til denne Højtid, anmodes de om i Tide at skaffe sig hvad Flamsk der behøves dertil og rette sig efter i god Tid at behænge den store Sal og Kongens eget, hans Gemalindes og hans Søns Gemakker i Viborg med Flamsk, saa det kan være tilbørlig forrettet, naar Kongen kommer did til Hyldingen. Kongen vil, naar han kommer did, selv have det Tapetseri med, som behøves til at drage over Kongens og hans Gemalindes Borde med og bag Ryggene; de kunne saa siden lade det hænge op. Kongen vil erkende det med al Gunst og Naade. J. T. 5, 506 b.

15. Febr. (—). Bestalling for M. Erik Andersen som Kongens Hofprædikant. Han har lovet i sit Kald i alle Maader at ville rette sig efter Ordinansen og den Ed, han har aflagt til Kongen, og skal være forpligtet til altid personlig at følge Kongen, naar denne rejser og han tilsiges dertil. Han skal i aarlig Løn have 300 Dlr. og 2 sædvanlige Hofklædninger, 16 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 30 Dlr. til Husleje, sædvanlig Havre til 2 Heste og 8 Dlr. om Aaret til Hø og Strøelse, alt at udrede af Rentekammeret med Undtagelse af Havren, der skal udredes af den Lensmand, paa hvis Slot Kongen holder Hoflejr. Lønnen skal regnes fra 15. Febr. 1610. Sj. R. 15, 280 b.

16. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder Peder Bendtsen, Olluf Pedersen, Jens Søfrensen og Peder Mikkelsen i Stedstrup i Holbæk Len ere satte saa højt i Landgilde, at det vil falde dem yderst besværligt at udrede den, uden at de skulle blive helt ødelagte eller nødte til at opsigte deres Gaarde. Kongen har i den Anledning bevilget, at disse 4 Bønder herefter maa nøjes med at svare følgende Landgilde: Peder Bendtsen 8 Skpr. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 2 Tdr. Havre; Olluf Pedersen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 2 Tdr. Havre; Jens Søfrensen 8 Skpr. Rug, 8

Skpr. Byg og [2] Tdr. Havre; Peder Mikkelsen $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 15 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre, samt de andre Smaabede, som de efter Jordebogen skulle svare. De skulle ved første Lejlighed lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed og afkorte det i Anders Dresselbergs Regnskab som Lensmand paa Holbæk Slot. Sj. T. 20, 314 b.

16. Febr. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hospitalet i Varde paa 1 Kronens Gaard i Rosthøge i Grimstrup Sogn i Skats Herred i Nørrejylland, at nyde kvit og frit, til Erstatning for 1 Gaard, kaldet Linding, i Tostrup Sogn i Øster Herred i Nørrejylland, som Kongens Fader har forlenet Hospitalet i Varde med, men som Kongen nu har bortskiftet til Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær. J. R. 6, 471 b. Orig. i Landsark. i Viborg¹.

— Miss. til Albret Skeel. Da Kongen har forlenet Hospitalet i Varde med en Kronens Gaard i Roest i Skats Herred i Stedet for 1 Gaard, kaldet Linding, som Kongen har bortmage-skiftet til Niels Krag til Aggerkrog, øverste Sekretær, og som Hospitalet i Varde tidligere var blevet forlenet med, maa han ikke gøre Hospitalet i Varde nogen Hinder paa Gaarden i Roest. J. T. 5, 507.

— Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen, der har ladet den paa Koldinghus fængslede Christoffer Rosenkrantz stævne i Rette for sig og Rigsraadet paa den tilstundende Herredag, nu har sendt 6 Drabanter over for straks at føre ham til København, skal Casper Markdanner levere Drabanterne Christoffer Rosenkrantz og ligesaa de paa Koldinghus indsatte forseglede Kister og Skrin, efter at de ere blevne registrerede, for at Christoffer Rosenkrantz, om der maaske i dem skulde findes noget, hvormed han formener at ville kunne hjælpe sig, ikke skal kunne undskylde sig med, at de ikke var til Stede. J. T. 5, 507.

18. Febr. (—). Forleningsbrev for Villum Dop, Kongens Kammertjener, paa det efter afdøde Christen Hammer ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke

¹ Tr.: Hofman, Fundationer XI. 627 f.

længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 15, 281.

18. Febr. (Kbhvn.). Skøde til Laurits Boy og hans Arvinger paa den Kronens Vaaning i Vordingborg, som han nu selv bor i, liggende norden tværs over for Slottet paa den søndre Side af Gaden øst for Hans Tydskes Have og vest for det Hus, som Peter Buntmager bor i, med dertil liggende Haverum, som strækker sig mod Nord ud til Volden. Han skal holde Huset vedlige med god Købstadbygning, saa der kan gøres sædvanlig Tyng og Besværing deraf til Kronen og Byen. Hvis Laurits Boy eller hans Arvinger i Fremtiden ville sælge Huset og Grunden, skulle de først tilbyde Kronen dem, men hvis Kronen ikke vil købe dem, maa de frit sælge dem til andre. Sj. R. 15, 281 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Indberetning fra Elias Slichting, Borger i Ronneby, om, at der er fundet et Sølvbjærgværk i Blekinge, og Tilbud fra samme om at ville begynde og anrette et saadant Værk paa sin egen Bekostning, saafremt det maa ske med kongelig Bevilling, bevilger, at Elias Slichting paa sin egen Bekostning, uden Besvær for Kronens Bønder i nogen Maade, maa anrette dette Sølvbjærgværk paa det Sted i Blekinge, der falder ham bekvæmest. Af det lutrede Sølv, han kan tilvejebringe, skal han svare den tiende Part til Kronen, og Resten af Sølvet skal han først tilbyde Kronen til Købs, førend han maa sælge det andre Steder. Endvidere har Kongen bevilget, at Elias Slichting i Kronens Skove maa faa saa meget Tømmer, som han behøver til Bygningen af Bjærgværket, hvilket Tømmer Lensmanden paa Sølvitsborg uhindret skal lade ham faa. Sk. R. 3, 323 b.

— Mageskifte mellem Christian Grubbe til Tostrup og Kronen. Sm. R. 5, 39 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Lykke om at lægge 1 Gaard i Hillested i Falster (!), som Kongen paa Maribo Klosters Vegne har faaet til Mageskifte af Christian Grubbe til Tostrup, ind under Maribo Kloster, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Klosteret Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 315.

19. Febr. (—). Aab. Brev om, at ingen Skrædder i København maa antage Svende eller holde Værksted,

uden han er i Lavet eller har Borgerskab. Sj. R. 15, 282. (Tr.: CCD. III. 269 ff. KD. II. 563 f.).

19. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om Vinhandelen i København. Sj. R. 15, 283. (Tr.: CCD. III. 268 f.).

23. Febr. (—). Instruks for Godske Lindenov til Lindesvold som Tilsynsmand paa Holmen ved Københavns Slot. Han skal have flittigt Tilsyn med Kongens Skibe og med Kongens Skibsfolk, Skippere, Rebslagere, Styrmand, Baadsmænd, Tømmermænd, Savskærere og alle andre, som arbejde paa Holmen, saa at enhver passer sit Arbejde med Flid uden Forsømmelse. Han skal have Opsigt med Udspisningen paa Holmen og Skibene, at intet spildes eller udspises til Unytte, at der ikke paa Kongens Bekostning bespises andre paa Holmen og Skibene end dem, der have Besked derpaa, og at ingen faar nogen Udspisning paa Holmen, som ikke er i Kongens Tjeneste, er syg eller har faaet Skade i Kongens Tjeneste og ligger med friske Saar under Bartskærens Haand, og det da for nogen Tid særlig tillades ham. Han skal med stor Flid have Tilsyn med Skrивeren paa Holmen, at denne daglig flittigt optegner, hvor mange Personer der kommer til Bordet hvert Maaltid, for at de, der ikke møde, kunne blive afkortede hos Kokken og Kældersvenden til Bedste for Kongen. Ligeledes skal han sørge for, at det bliver antegnet, naar Tømmermændene forsømme deres Arbejde, for at det kan blive afkortet i deres Løn og de selv blive tilbørligt straffede derfor. Han skal personlig, hver Lørdag og naar det ellers behøves, mønstre Kongens Skibsfolk og Tømmermænd, som det sig bør. Han skal paase, at der ikke indsættes eller forordnes flere Skibsfolk, Skippere, Baadsmænd og Styrmand paa Kongens Koffardskibe, end der gøres behov og bruges paa Købmændenes Skibe, og at hverken Skipperne eller Baadsmændene indtage andet end Kongens eget Gods paa Kongens Skibe paa Kongens Bekostning, medmindre det sker efter Kongens Befaling og til Kongens Bedste. Han skal ligeledes føre Tilsyn med, at Skippere, Styrmand, Baadsmænd og Bøsseskytter ikke tage noget Gods, lidet eller stort, med sig ind paa Kongens Skibe, medmindre det med Vilje tillades dem, men disse skulle med Hensyn til deres Medførsel paa Kongens Orlogsskibe rette sig efter Kongens Mandat af 4. Sept. 1609. Hvis

nogen handler herimod, skal Godske Lindenov melde det og optage Godset, hvad det saa end er, til Kongen; hvis Skipperne dølge saadant med deres Skibsfolk, skal Godsets Værdi afkortes i Skippernes Løn og Underhold. Han skal have Varetægt med Hamp, Kabelgarn, Boldavit, Jærnværk, Bolter, Søm og andet saadant, som behøves til Skibene og udtages hos Skriveren og i Smedjen paa Holmen, at enhver Skipper ikke udtager saa meget, som han selv synes, men eftersom Nødtørften kræver og ikke mere. Det, som udtages hos Skriveren og i Smedjen, skal optegnes paa Sedler, hvilke Godske Lindenov skal underskrive i Forening med en af Skipperne, som forordnes dertil. Han skal have god Opsigt med, at Skipperne, Styrændene og Baadsmændene passe deres Tjeneste og Kongens Skibe flittigt, saa Kongens Rejser ikke blive forsømte eller forhindrede for deres Forsømmelses Skyld. Han skal holde godt Regimente over Skibsfolkene og altid selv personlig, saa meget som muligt, lade sig finde paa Holmen, for at Kongens Arbejde des bedre kan gaa for sig. Han skal paase, at der baade Dag og Nat holdes god Vagt paa Orlogsskibene, saa der ikke ved hans Forsømmelighed sker nogen Skade paa dem i den ene eller anden Maade. Han skal altid selv give Vagtmesteren, som besætter Vagten paa Skibene og paa Holmen, Løsen og holde strengt over Vagten, at den ikke bliver forsømt i nogen Maade. Han maa ikke i nogen Maade bruge Kongens Folk i sin egen Bestilling eller til sit eget Arbejde. Han maa ikke tillade, at Portene og Laagerne paa Holmen, efter at Vagten er besat, blive aabnede, medmindre det sker af en særlig Grund til Bedste for Kongen. Hvis nogen af Skipperne gør lange Rejser, skal han lade undersøge, om Skipperen har Skyld deri, og i saa Fald lade gaa Dom over ham og lade ham staa sin Ret efter Dommen. Han skal give enhver Skipper Tilhold om, at han ved sin Hjemkomst skal formelde, om den Styrmand, som var med ham paa Rejsen, findes duelig til at være Styrmand paa de Færvande, som han giver sig ud for at kende. Hvis Skipperne dølge med Styrændene, skulle baade de og Styrændene staa Kongen til Rette paa deres Liv og Gods, hvis der kommer nogen Skade paa. Han maa ikke bruge Kongens Skippere og Styrænd til eller opholde dem med at forhøre fremmede Sager mellem søfarende Folk, ej heller til

at forhøre Sager paa Holmen. med Undtagelse af dem, der an-gaa Kongens Folk paa begge Sider. Han maa ikke understaa sig til at gøre noget Beslag eller Forbud paa Skibe og Gods, hvad der enten indskibes eller udskibes i nogen Maade, men aldeles afholde sig fra saadant og alene passe sin Befaling, ide-ligt at have Tilsyn med Kongens Arbejde paa Holmen og paa andre Steder, hvor det befales ham, at det ikke forsømmes. Han maa ikke uden Befaling tage nogen i Kongens Tjeneste paa Holmen eller paa Skibene, ej heller forløve nogen af Tjenesten; og naar det befales ham, maa han ikke give dem Pasbord, førend han taler med Skrивeren og staar hos og ser paa, at den paa-gældendes Navn bliver indtegnet i Bogen med Oplysning om, at han er forløvet af Tjenesten og paa hvilken Dag det er sket. Han skal selv holde et klart Register derover hos sig, saa alt kan holdes rigtigt, naar han spørges derom. Han skal tit om Ugen gaa paa Holmen under Maaltidet og hos Folkene erfare, om de faa nødtørfigt Mad og Øl, paase, at Kokken og Kældersvenden omgaas vel med Fetaljen, saa den bliver vel tilflyet til Folket; findes der nogen Mangel herpaa, skal han tilkendegive det for Rentemesteren eller hvem Kongen giver Ordre til. Hvis det findes, at en eller flere af Modvillighed og uden rimelig Grund gøre Mytteri over Maden eller Øllet eller over andet, uden i Forvejen at have givet deres Klager tilkende, skal Godske Lindenov lade dem, der gøre det, fængsle, og lade gaa Dom og Straf over dem, dog maa han ikke, medmindre han faar særlig Ordre derom, lade nogen rette paa Livet, selv om de ere dømte fra Halsen. Han skal sørge for, at der paa Helligdage og andre Dage, paa hvilke der ikke arbejdes paa Holmen, er 4 af de hjemmeværende Skippere til Stede og 50 eller flere af det øvrige Skibsfolk for at passe paa Holmen, om det maatte gøres behov. En af Skibspræsterne skal saa altid gøre Tjeneste for disse Folk. Godske Lindenov skal være tro og flittig og i alle Maader ramme Kongens Gavn og Bedste, være Breide Rantzau, Statholder i København, hørig og lydlig i alle Maader og rette sig efter hans Ordre. Han skal have 600 Dlr. i aarlig Løn, sædvanlig Hofklædning til sig selvtredje og Foder og Maal til 2 Heste, Havren skal leveres ham her fra Slottet, og til Hø og Strøelse skal der aarlig gives ham 8 Dlr. Sj. R. 15, 283 b.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Henning Gjoe om at er-

klære sig paa en Supplikats, som Las Andersen i Tørføve¹ har indlagt. Udt. i Sj. T. 20, 315.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas angaaende det paa den Fortegnelse, Steen Maltesen har, opførte Tømmer, som skal hugges i Halmstad Len og fremføres til Bygningen af Falkenberg Bro. Udt. i Sk. T. 3, 392 b.

24. Febr. (—). Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Da de paa Omslaget i Kiel 1608 mod nøjagtige Forlovere have faaet N Rigsdlr. til Laans af Kongen efter deres Hovedbrevs Lydelse og Kongen nu selv har Brug for disse Penge, paabydes det dem herved strengeligen at betale Kongen baade Hovedstol og resterende Renter til Omslaget i Kiel Helligtrekongers Dag 1611 uden al Forsømmelse, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig forarsaget til at indkræve Pengene hos deres Forlovere ved Indmaning eller andre lovlige Midler. — Hans Lindenov til Ingelsted 14000 Dlr. i 4 Hovedbreve; Otte Christopher Rosenkrantz til Boller 5000 Dlr. i 2 Breve; Hans Lykke til Krabbisholm 2000 Dlr. i ét Brev; Ifver Lykke til Buderupholm 1000 Dlr. i ét Brev; Holger Lindenov til Marggaard 1000 Dlr. i ét Brev; Ofve Ugerup til Ofvisholm 5000 Dlr. i ét Brev; Otte Lindenov til Borebye 1000 Dlr. i ét Brev; Fru Karen Gyldenstjerne til Torup 1000 Dlr. i ét Brev; Fru Karen Gyldenstjerne til Stiernholm 1000 Dlr. i ét Brev — alle disse Breve fra 1608; afdøde Holger Ulfstand til Hickebiørgs Arvinger 2500 Dlr. i ét Brev fra 1605. Sj. T. 20, 315 b.

— Miss. til Hendrik Lykke. Hoslagt sendes ham et Brev² til Envold Kruse, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, angaaende de 100 Tylter Deler, som behøves til Bygningen paa Vordingborg, med Ordre til ved første Lejlighed i Foraaret at fragte en Skude, som kan hente Delerne i Oslo Fjord og føre dem ned. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 316.

— Miss. til Bønderne i Giers Herred om at modtage noget Tømmer, som Eske Bilde til Ellinge har ladet hugge, ved Ous, Fielkestedt eller Taaesbro og føre det til Aahus,

¹ Taarøje, Smerup S., Stævns H. ² Se Norske Rigsregistr. IV. 356.

naar de efter Eske Bildes Begæring blive tilsagte af Arrildt Hvitfeldts Arvingers Fuldmægtige. Udt. i Sk. T. 3, 393.

25. Febr. (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Christen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift, paa det efter afdøde Superintendent i Vendelbo Stift M. Jacob Jensen Holm ledige Kannikedømme i Viborg Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret ved Superintendentbestillingen, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 477.

26. Febr. (—). Miss. til Sigvord Grubbe om at istandsætte Kulle Mølle i Malmøhus Len, hvis Møllehus og Damkiste er forfalden. Udt. i Sk. T. 3, 393.

— Miss. til Sigvord Grubbe om at lade Indbyggerne i Ystad faa 2 topfornede Ege og nogle Bøge til Bolværk i Baldringe Skov og 2 topfornede Ege i Snarsted Skov til Istandsettelsen af deres Skibsbro, der for største Delen er borttaget af et hastigt Vandløb. Udt. i Sk. T. 3, 393.

Febr. (—). Miss. til Christian Bernekov. Han skal snarest muligt lade den lange Stald paa Landskrone Slot gøre i Stand med de nødvendige Ankere og Tømmer og have Tilsyn med, at der ikke anvendes noget til Unytte paa Bygningen af Stalden. Han skal ogsaa lade den anden Stald, der var 12 Bindinger lang og faldt ned sidste Sommer, rejse igen og istandsætte og til det Behov i Kronens Skove lade hugge Egetømmer til 6 Fodstykker, hver 12 Al. lang og 1 Fod i Kanten, samt $\frac{1}{2}$ Tylt Murleider, 3 Tylter Stolper, hver Stolpe 8 Al. lang, og 2 Træer, hver 14 Al. lang, til Spilbomme, alt af Eg. Endvidere skal han til samme Stald købe af Fyrretømmer 2 Tylter Sparrer, hver 14 Al. lang, 1 Tylt Bjælke, 1 Fod i Kanten, 2 Tylter Vindbjælker, hver 12 Al. lang, 8 Tylter Deler og 12 Tylter Lægter, hvor han lettest og billigst kan faa det. Han skal af det gamle tage 8 Tylter til Fyldingstømmer og købe 1000 Lægte-søm og 800 Loftssøm. Han skal lade Stalden bygge i samme Længde som den forrige Stald og føre al Bekostningen dermed til Udgift i sit Regnskab. Til den Tid, Kongens Søns Hylding i Skaane skal foregaa, skal han til Kongens egne Heste bestille Staldrum til 150 Heste og sørge for at have saa megen Havre, Hø og Strøelse i Forraad, som behøves til disse 150 Heste. Sk. T. 3, 388 b.

1. Marts (—). Miss. til Hans Lindenov til Ingelsted.

Da Kongen, der efter hans Begæring har forstrakt ham med 2300 Rigsdlr. mod nøjagtige Forlovere. saaledes som hans to udgivne Hovedbreve udvise, nu selv har Brug for disse Penge, paabydes det ham herved strengeligen, at han til førstkommande Mortensdag skal betale Kongen disse Penge med resterende Rente i København, saafremt Kongen ikke, hvis han viser sig forsømmelig, skal se sig foraaarsaget til at kræve dem hos hans Forlovere ved Indmaning eller andre lovlige Midler. Sj. T. 20, 316 b.

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til Knud Rud. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvoraf han nærmere vil kunne se, at Claus Brockenhuus til Søndergaard har klaget over, at Knud Rud, der efter Kongens Befaling til Bedste for alle Arvingerne og Kreditorerne havde ladet det Løsøre, afdøde Mourits Emmiksen efterlod sig, vurdere, da Mourits Emmiksens Hustru havde forsvoret Arv og Gæld efter ham, nu forholder ham det, som dette Løsøre er blevet solgt for, skønt Claus Brockenhuus, inden Aar og Dag var forløben, har vedkendt sig Arven. Knud Rud skal ved første Lejlighed tilfredsstille Claus Brockenhuus for det, denne er berettiget til, for at Claus Brockenhuus ikke skal lide større Skade, end allerede sket er, ved Knud Ruds Forholdelse og ikke skal foraaarsages til at besvære Kongen yderligere. F. T. 3, 294.

2. Marts (—). Miss. til Eske Bilde om at lade skyde Fjederhøns og Urhøns („Aarehøns“) og sende dem til København. Udt. i Sk. T. 3, 393 b.

3. Marts (—). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, David Lucht, Berndt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af den i Øresund oppebaarne Told fra Nytaarsdag 1609 til Nytaarsdag 1610. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 287.

— Miss. til Peder Basse. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Peder Olsen, Kronens Bonde i Valslille i Roskildegaaards Len, beretter angaaende den aarlige Ægt og Arbejde, som han er pligtig at gøre til Kronen, og som Peder Basse skal have bevilget Povel Jensen i Køls Mølle. Peder Basse skal snarest muligt indsende sin Er-

klæring herpaa til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Peder Basse tilbørligt Svar. Sj. T. 20, 317.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Toldere og Byfogder restere med uforklaret Regnskab eller med Penge, som de ere blevne skyldige paa deres Regnskab, skulle de give disse alvorligt Tilhold om inden 14 Dage efter 1. Maj at møde paa Rentekammeret i København for at forklare deres Regnskab eller betale deres Restance. Saafremt det ikke sker, skulle de lade dem tiltale med Retten og ved Vurdering, Borgen eller anden nøjagtig Forsikring sørge for, at de uforklarede Regnskaber og Restancerne en Gang for alle uden videre Forhaling maa blive klargjorte. — I Sjælland: Hendrik Lykke [Vordingborg Len] angaaende Jens Madtsen, forhen Byfoged i Vordingborg, der resterer med Regnskab fra 10. Nov. 1602 til 1603, og Hans Jørgensen, Byfoged i Næstved, der resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610; Jørgen Kaas [Københavns Len] angaaende Hendrik Frisk, Tolder i Køge, der resterer med Regnskab fra 24. Okt. 1607 til 24. Okt. 1609, og Niels Ibsen, Byfoged sammesteds, der resterer med Regnskab for et Aar til 1. Sept. 1609; Ebbe Munk [Antvorskov Len] angaaende Christopher Hansen, Byfoged i Skelskør, der resterer med Regnskab for 2 Aar til 22. Aug. 1609, og Ambrosius Ambrosisen, Tolder i Skelskør, der sidst gjorde Regnskab til 1. Dec. 1607 og resterer med Regnskab fra den Tid af til 1. Maj 1610; Peder Basse [Roskilde Len] angaaende Anders Lauridtsen, Byfoged i Roskilde, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1610; Jokim Bülow [Frederiksborg Len] angaaende Anders Søfrensen, Byfoged i Slangstrup, der resterer med et Aars Regnskab fra 3. Dec. 1606; Detløf Holck [Tryggevælde Len] angaaende Lauridts Goddicke, Byfoged i Storeheddinge, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1610; Vilhielm Dresselberg [Ringsted Kloster] angaaende Peder Ibsen, Byfoged i Ringsted, der resterer med Regnskab for 2 Aar til 1. Maj 1610; Hans Lindenov [Dragsholm Len] angaaende Christen Jensen, Sisemester og Byfoged i Nykøbing i Odts Herred, der resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610. — I Fyen: Jacob Ulfeldt [Hagenskov Len] angaaende Lauridts Andersen, Byfoged i Assens, der skylder 94 Dlr. paa sit Regnskab til Nytaarsdag 1609 og resterer

med Regnskab for Byfogedbestillingen fra den Dag af, og Jens Bang, Tolder i Assens, der skylder 1228 $\frac{1}{2}$ Dlr. paa sit Regnskab til 1. Maj 1608 og fremdeles resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610, dog er der herpaa paa to Tider betalt 1800 Dlr. i Rentekammeret; Jacob Rosenkrantz [Nyborg Len] angaaende Johan Widdow, Byfoged i Kerteminde, der resterer med Regnskab fra 20. April 1607 til 1610, Povel Pedersen, Tolder i Svendborg, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1607 til 1610, og Jens Mogensen, forhen Byfoged i Svendborg, der resterer med Regnskab fra Paaskedag 1599 til 1. Sept. 1601; Knud Rud [Odensegaards Len] angaaende Rasmus Lauridtsen, Byfoged i Bogense, der resterer med Regnskab fra 1. Marts 1607 til Aarsdagen 1609, og Lauridts Pedersen, forhen Byfoged i Bogense, der resterer med Regnskab fra den Tid af, da han først blev Byfoged, til 7. April 1601, da han blev Bestillingen kvit. — Paa Laaland og Falster: Knud Urne angaaende Jørgen Ploug, forhen Tolder i Rødbye, der resterer med et Aars Regnskab fra 1. Okt. 1608 til den Dag, da han blev Bestillingen kvit, Jens Lauridtsen, Byfoged i Saksøbing, der er bleven 27 Dlr. 13 Sk. skyldig paa sit Regnskab til 1. Maj 1609 og derefter resterer med Regnskab til 1. Maj 1610, og Niels Rasmussen, Byfoged i Nykøbing paa Falster, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1610. — I Skaane: Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] angaaende Niels Nielsen, Byfoged i Lund, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1607 til 1. Maj 1610, Johan Kløcker, Tolder og Byfoged i Trelleborg, der resterer med Regnskab fra 28. Juni 1607 til 1. Maj 1610, Peiter Eillersens, Høsttolder paa Falsterbo, der skylder 18 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mk. 9 Sk. paa sit Regnskab til Dionisii Dag [9. Okt.] 1606 og resterer med Regnskab fra den Dag af, Jacob Hansen, forhen Byfoged i Falsterbo, der endnu skylder 36 Dlr. 8 Sk. af de 153 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk. lybsk, som han blev skyldig paa sit Regnskab til Vor Frue Dag assumptionis [15. Aug.] 1596, og fra den Dag af resterer Byfogedregnskabet, Søfren Mortensen, Byfoged i Skanør, der skylder 9 $\frac{1}{2}$ Dlr. 13 $\frac{1}{2}$ Sk. paa sit Regnskab til Vor Frue Dag assumptionis 1605, Christen Riber, Byfoged i Ystad, der resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610, og Sisemesteren, hvis Regnskab resterer fra 8. Dec. 1597 til 8. Marts 1598; Christen Bernekov [Landskrone Len] angaaende

Jacob Madtsen, Byfoged i Landskrone, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1607 til 1. Maj 1610; Hendrik Ramels Arvinger [Aahus Len] angaaende Hans Barckstader, Tolder i Aahus, der resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610; Eske Bilde [Helsingborg Len] angaaende Jochim Fisker, forhen Byfoged i Helsingborg, der skylder $66\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Mk. 3 Sk. 1 Alb. paa sit Regnskab til 16. Febr. 1596; Anders Sinklar [Gladsakse Len] angaaende Peder Nielsen, Høsttolder og Byfoged i Sømershavn, der skylder $38\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Ort 3 Sk. paa sit Regnskab til 7. Aug. 1606; Mogens Kaas [Halmstad Len] angaaende Malti Christensen, Byfoged i Halmstad, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1610; Stien Maltissen [Varberg Len] angaaende Jesper Pedersen, Byfoged i Varberg, der resterer med Regnskab for 2 Aar til 1. Maj 1610, og Oluf Andersen, Byfoged i Falkenberg, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1607 til 1. Maj 1610; Mogens Ulfeldt [Sølvitsborg Len] angaaende Christen Pedersen, Byfoged i Sølvitsborg, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1607 til 1. Maj 1610, Hans Thomissen, forhen Byfoged i Sølvitsborg, der skylder 6 Dlr. paa sit Regnskab til 1. Maj 1603, Kield Lauridsen, forhen Byfoged i Sølvitsborg, der resterer med Regnskab fra Nytaarsdag 1590 til Pinsedag 1590, Erik Rasmussen, Tolder i Ronneby, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1610; Jens Brun, forhen Byfoged i Ronneby, der resterer med Regnskab fra Nytaarsdag til 20. Juli 1607, Byfogden i Lykaa, der resterer med Regnskab for Kronens Rettighed i langsommelig Tid, indtil Byens Købstadsfrihed blev frataget den, Rasmus Hansen, forhen Byfoged i Elleholm, der resterer med ukvitteret Regnskab fra 1. Maj 1596 til Aarsdagen og med Regnskab for Kronens Rettighed i Byen fra 21. Jan. 1600, indtil Byen mistede sin Købstadsfrihed, Tolderen i Christianopel, der resterer med Regnskab fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1610, og Sisemesteren og Byfogden i Avaskær, der nu kaldes Christianopel, fra Mikkelsdag 1588, da Niels Bendtsen sidst gjorde Regnskab, til Paaske 1601, hvormod Mogens Ulfeldt skal undersøge al Lejligheden; Arrild Hvitfeldts Arvinger [Giers Herred] angaaende Povel Nielsen, Byfoged i Væ, der resterer med Regnskab for 2 Aar til 1. Maj 1610; Tagi Thott [Laholm Len] angaaende Niels Andersen, Byfoged og

Sisemester i Laholm, der resterer med 2 Aars Regnskab til 1. Maj 1610. Sj. T. 20, 317. Orig. til Jakob Ulfeldt.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Af vedlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Niels Eriksen i Braabye Præstegaard i Helsingborg Len, tilkendegiver angaaende de Besværinger, han betvinges med af sin Sognepræst, Hr. Sigvord Hansen, Sognepræst i Bierrekulde¹. Han skal med det allerførste undersøge Sagen og siden erklære sig udførligt til Kongen, saa Kongen kan give Niels Eriksen tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 393 b.

— Skøde til Jens Axelsen Kruckow og hans Arvinger paa den Kronens Gaard i Assens, hvori forhenværende Borgemester i Assens Villom Bang boede, med Bygning, Gaardsrum og Abildhave, men ikke Ager, Eng og andet Tilliggende i Marken. F. R. 3, 168.

9. Marts (—). Livsbrev for Peder Andersen, Raadmand i København, paa den Kronens Gaard i Solbjerg i Københavns Len, som han nu selv har i Besiddelse, fri for Ægt, Arbejde og al anden Besværing, derimod skal han svare sædvanlig Landgilde til Københavns Slot og holde Gaarden i god Stand. Sj. R. 15, 288 b. (Tr.: KD. II. 564 f.).

— Aab. Brev om, at Hans Krumense maa nedsætte sig i København og bruge sin Kunst som Bartskeer, uanset at han ikke har vundet Lavet. Sj. R. 15, 289. (Tr.: KD. II. 565).

10. Marts (—). Miss. til Vilhielmb Dresselberg om at undersøge Forholdene med Hensyn til en, ved Navn Hans Jørgensen, som Borgemestre og Raad i Ringsted ville forvise af St. Jørgens Gaard sammesteds, og erklære sig derom. Sj. T. 20, 321 b.

12. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Vinding Sogn, paa Kronens Part af Korntienden af Vinding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4½ Ørt. Rug og 4½ Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 89 b.

¹ Bjørnekulle, S. Asbo H.

14. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Jensen, Raadmand i Kallundborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Store Fullede Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 12 b.

15. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Selgensen, Herredsfoged i Hvetboe Herred, paa Kirkens Part af Korntienden af Saltum Sogn i Hvetboe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Rug og 1 $\frac{1}{2}$ Læst Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 90.

16. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Sørensen i Albiugi paa Kirkens Part af Korntienden af Albiugi Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og 4 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 90.

17. Marts (—). Oprejsningsbrev for Peder Knudsen i Skovsbye i Rugaards Len, der er bleven gjort nederfældig, fordi han for nogen Tid siden har ladet fælde nogle Træer i Kronens Skove, men nu har afsonet denne Forseelse hos Corfidts Ulfeldt til Bavelse, Befalingsmand paa Rugaard. F. R. 3, 168b.

19. Marts (—). Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har af hans Beretning erfaret, at Broen ved Nyborg Slot og den Bro, som gaar over ved Møllen sammesteds, ere meget brøstholdne, saa Kongen med sit Hof ikke uden stor Fare vil kunne komme over dem, naar han kommer did, medmindre de da i Forvejen blive istandsatte. Det befales ham med det allerførste at lade begge Broer gøre i Stand og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 295.

20. Marts (—). Miss. til Hans Kaas til Lindskov. Claus Pors til Ølingsøe har erhvervet kongelig Befaling til gode Mænd om at forhandle ham og Niels Gaas til Hiortholm, Landsdommer paa Langeland, paa hans Hustrus¹ Vegne imellem angaaende de mellem dem værende Stridigheder om Arvegods og Skifte og samtidig anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hans afdøde Broder Rubek Pors's Børn og for hans Søstre, Jomfruerne Anna og Margrette Pors, medens Skiftet og Forhandlingen staar paa. Det befales i den Anledning Hans Kaas

¹ Hilleborg Stigsdatter Pors.

at paatage sig Værgemaalet for Rubek Pors's Børn og Claus Pors's Søstre, medens Skiftet og Forhandlingen staaar paa, og paase, at der ved Skiftet vederfares dem Skel og Fyldest for deres Part. F. T. 3, 295.

20. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Christensen i Mogenstrup paa Kirkens Part af Korn-tienden af Nørager Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 90.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kirstine Laurs Kruses til Damsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Trans Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 90.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, paa Kronens Part af Korntienden af Lading Sogn i Saugbro Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kronen, og paa Kirkens Part af Korntienden af Frambløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Ørt. Rug, 16 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Forinden han overtager disse Tien-der, som Peder Skrifer i Aarhus hidtil har haft Livsbrev paa, men nu velvillig har opladt til Laurits Ebbesen, skal han svare en rimelig Indfæstning af dem. Udt. i Tb. S. 90 b.

21. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser Issebrant Mikkelsen fra Seedam i Holland har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen til Helsingør med sit Skib, hvor han paa Grund af sin Svaghed er bleven nødt til at blive, medens Folkene med Skibet ere løbne til Nykøbing i Falster for at indtage Ladning der. Da de ere sejlede derfra, have de taget deres Kaas gennem Bæltet, hvor de paa Grund af stor Storm og Uvejr ikke have kunnet sætte for at fortolde deres Ladning tilbørligt, men have været nødt til mod deres Vilje at sejle den nærmeste Vej til Holland, hvorfra de dog siden have fremsendt deres Told til Tolderne, der imidlertid have vægret sig ved at modtage den uden Kongens Tilladelse. Kongen billiger, at de modtage Tolden og kvittere tilbørligt derfor. Sj. T. 20, 322.

— Aab. Brev om, at der herefter skal holdes Torvedag i Saksøbing hver Lørdag. Sm. R. 5, 42. (Se CCD. III. 271).

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Denne Brevviser, Olluf Jensen i Hvindre Mølle i Roskildegaaards Len, har berettet, at han paa egen Bekostning forrige Sommer har ladet Møllen genopføre fra ny af efter Peder Basses egen Bevilling og Dannemænds Afsigt, der have sagt Møllehuset slet øde. Peder Basse skal med det allerførste undersøge, hvor meget der nødvendigt findes at være bygget paa Møllen, og siden godtgøre Olluf Jensen de af ham paa Møllen anvendte Bekostninger i hans Afgift af Møllen. Sj. T. 20, 322.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn af Hr. Christen i Giødstrup i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 322 b.

— Oprejsningsbrev for Palle Christensen, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa en, ved Navn Voen Hansen, men af Sandemænd paa Grund af forskellige ved Drabet forefaldne Aarsager er bleven svoren til sin Fred, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at forfølge denne Sag med Sandemænd, da en af den dræbtes Slægt og Venner med et gammelt Delsvidne, som paa Grund af en ringe og uafvidende Gæld var udgaaet over en af Sandemændene, har tilintetgjort ovennævnte Sandemænds ed, dog skal Opkrævelsen af Sandemændene ske straks og uden Forhaling. J. R. 6, 477.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han har indberettet og med Synsvidner bekræftet, at 3 Møller i Skanderborg Len, nemlig Fillerup Mølle, Rye Mølle med dertil hørende 2 Aalegaarde og Lundum Mølle i adskillige Maader ere meget bygfældige, og at det kan befrygtes, at de efterhaanden ville forfalde mere og mere, hvis der ikke i Tide bliver bygget paa dem. Det befales ham i den Anledning ved første Lejlighed at lade Møllerne baade paa Møllerne og Aalegaardene istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Da Kongen endvidere af hans Beretning har set, at der i Skanderborg Len har været og endnu er nogle øde Gaarde, hvoraf en Del ere blevne besatte i hans Formands Tid, dog med det Vilkaar, at Bønderne derpaa skulle være forskaanede for 1 eller 2 Aars Landgilde efter Lejligheden og for Ægt og Arbejde, og at de Gaarde, der endnu ere øde, heller ikke ville kunne blive besatte, medmindre de, der antage dem, ogsaa maa faa nogle Aars Fritagelse for Landgilde, Ægt

og Arbejde, bifalder Kongen, at de Bønder, der i hans Formands Tid have antaget øde Gaarde i Lenet, og de, der herefter ville drage til de bygfældige øde Gaarde, som endnu findes i Lenet, maa faa Fritagelse for 1 eller 2 Aars Landgilde og for Ægt og Arbejde efter Lejligheden, dog skal han heri saa vidt muligt ramme Kronens Gavn og Bedste. J. T. 5, 507 b.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Frandts Rantzau. Da Kongen har givet Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Befalingsmand paa Lundenes Slot, Ordre til at lade en Stald opsætte paa Lundenes, hvortil der vil behøves et temmeligt Antal Tømmer, skal Frandts Rantzau lade det paa indlagte Fortegnelse opførte Egetømmer hugge i Skovene nærmest ud til Heden og siden lade Kronens Tjenere i Silkeborg Len føre det halvvejs til Lundenes Slot; herfra skal Uldrik Sandberg lade det føre videre. J. T. 5, 508.

— Miss. til Albret Skeel. Da Christen Munk til Ørnhoed har begæret at faa noget Krongods til Magelæg og en Kronens Tiende i Forlening mod til Kronen at udlægge 1 Gaard i Rinkenis By og Sogn i Løngtoft Herred i Tønderhus Len, der aarlig skylder 10 Mk. lybsk, og 4 derunder liggende Bol, som aarlig skyldte $7\frac{1}{2}$ Dlr., skal Albret Skeel, skønt Gaarden ikke ligger i hans Len, med det første besigte den, undersøge, om den kan være Kronen tjenlig, og med det første indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christen Munk Besked. J. T. 5, 508.

— Miss. til Albret Skeel om at besigte 1 Kronens Bol i Sneum By og Sogn i Skats Herred, som Frederik Munk til Krogsgaard begærer til Mageskifte, og 1 Bol i en lille By, kaldet Velbek, i Skats Herred, som Frederik Munk vil udlægge til Vederlag derfor. Udt. i J. T. 5, 508.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Frederik Redtz til Tygestrup paa Kronens Part af Korntienden af Barrid Sogn i Bierre Herred, hvoraf der aarlig skal svares $4\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og $4\frac{1}{2}$ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 91.

22. Marts (—). Miss. til Lauge Urne. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Hans Pedersen i Elleholm, der er dømt for ulovligt Laksefiskeri i Kronens fri Strømme, befales det ham herved at lade ske Eksekution over Hans Pedersen efter Dommens Indhold. Sk. T. 3, 394.

28. Marts (Kbhvn.). Skøde fra Knud Gyldenstjerne Axelsen til Tim til Kongen paa en Gaard ved Nytorv i København med dertil liggende Have og en i Haven staaende Badstue samt alle de til Gaarden liggende Boder, nemlig 11 Boder ud til Nytorv, 6 Boder i Kattesundet og 2 Boder i St. Clemens Stræde. Sj. R. 15, 289 f. (Tr.: KD. II. 565 f.).

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Christensen, Sognepræst paa Rosnes¹ i Kallundborg Len, saa længe han betjener dette Kald, maa oppebære 3 Pd. Korn aarlig af Kronens Part af Tienden af Rosnes Sogn, ligesom Kongens Farfader og Fader have bevilget de tidligere Sognepræster. Da Hr. Anders Christensen har stor Mangel paa Foder, har Kongen endvidere bevilget, at Hr. Anders Christensen herefter aarlig maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Rosnes Sogn i Kærven mod aarlig af svare 1 Pd. Korn deraf til Lensmanden paa Kallundborg paa Kronens Vegne. J. R. 6, 477 b.

— Miss. til Uldrik Sandberg. Paa hans Begæring har Kongen bevilget, at der maa opsættes en Stald paa Lundenes Slot, dog anser Kongen det for unødvendigt, at den bliver saa lang, naar Hensyn tages til det Antal Heste, han skal holde af Slottet, men finder det tilstrækkeligt, at den bliver 12 Bindinger lang. Frants Rantzau, Befalingsmand paa Silkeborg, har faaet Ordre til at lade det paa vedlagte Fortegnelse opførte Egetømmer hugge i de nærmest ud mod Heden liggende Skove og lade Kronens Bønder i Silkeborg Len føre det halvvejs til Lundenes, hvor Uldrik Sandberg skal lade Kronens Bønder i sit Len hente det. Han skal lade Stalden opføre med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Det Fyrretømmer, som behøves til Bjælker, Sparrer og Lægter, skal han købe snarest muligt til den billigst mulige Pris og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 508.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Tage Krabbe til Jordberg, Befalingsmand i Øfvidts Kloster, paa Kirkens Part af Korntienden af Issie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre, og af Lille Bedinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 90 b.

¹ Refsnæs, Arts H

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jokim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Helsingør hidtil have understaaet sig til at paatage sig forskellige Værgemaal. Da Kongen ikke vil tillade dem som Øvrighedspersoner at paatage sig saadanne Bestillinger, skal han give Borgemestre og Raad Tilhold om herefter at afholde sig fra saadant og ikke paatage sig noget Værgemaal, men overlade saadan Funktion og Bestilling til vederhæftige Dannemænd, som ere Borgere sammesteds. Sj. T. 20, 322 b. (Tr.: CCD. III. 271).

— Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen ved første Lejlighed vil rejse over til Jylland med hele sit Hof, skal M. Hans paa nærmere Advarsel af Vilhielm Dresselberg, Landsdommer i Sjælland, tilsige alle Kronens Bønder under Sorø Kloster til at møde i Ringsted med deres Heste og Vogne for at hjælpe til med at fremføre Kongens medhavende Hof og gøre saa mange Rejser, som den Fornødenhed udkræver. Sj. T. 20, 323.

— Miss. til Hendrik Lykke om at lade nogle Kronens Bønder køre noget Tømmer fra Fidievasse til Padborg i Togsvere Sogn for Jens Sparre, Hofmarskal. Udt. i Sj. T. 20, 323.

— Miss. til Mogens Kaas. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at tilsige Kronens Bønder i Halmstad Len til at fremføre saa meget Tømmer, som Halvparten af Falkenberg Bro kan istandsættes med. Det befales ham nu yderligere at give disse Bønder Ordre til at fremføre saa meget Kalk, Sten og andet, som behøves til at istandsætte Halvparten af Broen med, og udføre hvad andet Arbejde der behøves, saa vidt det kan tilkomme dem for deres Part. Sk. T. 3, 394 b.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Kongen har af hans Beretning og af Tingsvidner, udgivne paa Tinget i Aalborg, bragt i Erfaring, at Møllen i Aalborg, kaldet Gammel Mølle, er saa ganske forfalden, Husene hænge paa Støtter og Tagene ere saa ganske øde, at ingen Mands Korn kan være vel forvaret i Møllen for Sne og Regn, og at det kan befrygtes, at Møllen vil falde ned og gøre endnu større Skade, saafremt der ikke i Tide bliver raadet Bod derpaa. Det befales i den Anledning Mandrup Parsberg at lade Møllen nedbryde og igen opføre fra ny af. Endvidere skal han lade Vilsted Mølle, der i nogle Aar har

staaet øde, genopbygge og forbedre, saa Kongen kan faa den sædvanlige aarlige Landgilde baade af Gammel og Vilsted Møller. Han skal lade Bekostningen, der skal holdes saa ringe som muligt, føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 508 b.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske. Denne Brevviser Hans Henriksen, Borger i Aarhus, har berettet, at en Person, ved Navn Jens Damb, Indbygger sammesteds, har ladet ham, hans Hustru og Børn fængsle, fordi en Hans Henriksen tilhørende Sav er bleven funden indbaaret i Jens Dambs Hus af en Tyv, som havde laant Saven, uagtet denne Misdæder, da Saven laantes ham, i alle Maader har været uberygtet. Da Hans Henriksen igen er kommet ud af sit Fængsel, har han med Retten ladet Jens Damb tiltale for den af ham begaaede Uret, men han hindres dog i at forhverve Vidner og andet til hans Sags Udføring, saaledes som Carl Bryske nærmere kan se af Hans Henriksens vedlagte Supplikation. Carl Bryske skal, saa vidt Lov og Ret er, være Hans Henriksen behjælpelig med at erhverve Vidnesbyrd og andet, som kan være ham nyttigt til hans Sags Bekræftelse, og paase, at der i alle Maader vederfares ham hvad billigt og ret kan være, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 5, 509.

— Miss. til Claus Daa om paa Anfordring af Christian Holck at sende 100 Vogne til Viborg for at fremføre Kongens Folk og Fadebur. Udt. i J. T. 5, 509.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen til Sommer vil foretage nogen Bygning paa Bygholm, men det vil falde Bønderne i Bygholm Len for besværligt alene at udstaa Tyngen med at lægge Fundament, gøre Tilførsel og andet Arbejde, skal Laurits Ebbesen give alle Kronens Bønder i Aakier Len Ordre til uden Forsømmelse at begive sig til Bygholm Slot med deres Heste og Vogne, naar de blive tilsagte af Knud Brahe til Engilsholm, Embedsmand paa Bygholm, og udføre det Arbejde, der bliver paalagt dem af Knud Brahe eller hans Fuldmægtige. Hvis nogen viser sig forsømmelig og det bliver tilkendegivet ham af Knud Brahe, skal Laurits Ebbesen lade dem tiltale og straffe. J. T. 5, 508 b.

25. Marts (—). Miss. til Kronens Bønder i Aakier Len om uden al Genstridighed at begive sig til Bygholm Slot med deres Heste og Vogne, naar de blive tilsagte af Knud Brahe

til Engilstholm, Embedsmand paa Bygholm, eller hans Fuldmægtige, for med Flid at udføre det Arbejde, som Lensmanden eller hans Fuldmægtige paalægge dem, saalænge Bygningen staar paa. Hvis nogle sidde overhørige og ikke møde, ville de blive tiltalte og straffede. J. T. 5, 509 b.

25. Marts (Kbhvn.). Miss. til Claus Daa. Da Kiel Brockenhuus til Lierbek har begæret nogle Kronens Gaarde i Salling til Mageskifte for Herligheden af nogle ham tilhørende Gaarde i Salling, saaledes som Claus Daa nærmere kan se af de to hoslagte Registre over Godset, skal Claus Daa med det første undersøge Mageskiftagodsets Lejlighed, Rente og anden Herlighed, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, og indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Kiel Brockenhuus Svar. J. T. 5, 509 b.

26. Marts (—). Miss. til Mandrup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at der hidtil ingen Lys har været holdt i den Lygte paa Skagen paa den Side ud imod Byen. Det befales ham i den Anledning, til Bedste for menige søfarende, at lade sætte to Lys i denne Lygte ligesom paa de andre Sider. Den, som holder disse to Lys, skal derfor aarlig have 40 Dlr., hvilke Mandrup Parsberg skal betale ham og føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 510¹.

— Miss. til Johan Stygge. Da Christoffer Rosenkrantz for kort Tid siden er bleven henrettet paa Grund af sine store Forseelser og Johan Stygges Broder Hans Stygge, der efter Loven skal være Værge for Christoffer Rosenkrantz's Enke Fru Kiersten Stygge og hendes Børn, særlig da der vil indfalde forskellige Trætter mellem hende og Børnenes Farbroder², nu ikke er til Stede her i Landet, skal Johan Stygge paatage sig Værge-maalet for hende, da han efter Broderen er den nærmeste dertil, og forsvare hende og hendes Gods i alle forefaldende Sager. J. T. 5, 510.

28. Marts (—). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rente-mestre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i adskillige Len endnu staar mange Kronens Gaarde øde og ubeboede, skulle de, naar nogen, som er forlenet med Kronens Gods, forklarer

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 189. ² Karsten Rosenkrantz.

sit Regnskab i Rentekammeret, godtgøre ham saa meget øde Gods i Regnskabet, som han med Tingsvidner kan bevise ikke at have været besat og derfor heller ikke svaret Landgilde, da det i sig selv er billigt. Sj. T. 20, 323 b.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe til Elved, Jens Bilde til Vrelund¹ og Hendrik Gjøe til Turebye. Kongen har under 25. Juli 1608 ladet udgaa Befaling til dem om at aabne en Brevhvælving paa Vallø og skifte de deri værende Breve mellem Holger Rosenkrantz til Rosenholm paa sin Søsters, Fru Mergrette Rosenkrantz's Vegne [paa den ene] og Peder Bildes Arvinger paa den anden Side og tilstille enhver af dem hvad der kan vedkomme ham og i Mindelighed forlige eller ved Dom afgøre alle mellem dem værende Stridigheder. Da denne Befaling paa Grund af forskellige indfaldne Lejligheder endnu ikke er efterkommet, skulle de med det allerførste begive sig til Vallø og uden videre Forhaling efterkomme Kongens tidligere Befaling, saa begge Parter en Gang for alle kunne blive adskilte. Sj. T. 20, 323 b².

— Miss. til Borgemestre og Raad i Stege om at hjælpe en, ved Navn Anders Gregersen, til 5¹/₂ Dir., som arveligen er tilfaldet ham efter en Slægtning, der blev henrettet i Stege. Kongen har eftergivet ham den Part, der efter Recessen kunde tilfalde Kongen. Udt. i Sj. T. 20, 324.

— Bestalling for Bernt Nyborg som Stenhugger paa Gulland. Han skal hugge saa mange Bloksten, som behøves til Kongens Byggeri her paa Københavns Slot og andensteds, og som han faar Ordre om, og skal for Hugningen af hvert Hundrede Fødder Bloksten have 4 Rigsdlr., hvilke skulle betales ham, efterhaanden som han hugger Stenene. Sk. R. 3, 324 b.

— Miss. til Jørgen Skeel om at lægge 1 Bol i Bendstrup, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, ind under Kaløe Slot og lade Landgilden nedsætte med 1 Fjerding Smør og 1 Brændsvin, da den skal være for høj. Han skal lade den forandrede Landgilde indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 510.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup, Befalingsmand paa

¹ o: Vrejlev. ² Tr.: A. Petersen, Vallø, S. 366.

Seigelstrup, og Christen Holck til Søboe, Befalingsmand paa Hald. Da Benedix Rantzau til Jungergaard paa sidste Herredag i København er bleven dømt til med sin Ed selv tolvte efter Loven at føre til Stede alt det Løsøre, som fandtes efter hans afdøde Hustru¹, da hun døde, det være sig Guld, Sølv, Perler, Klenodier, Klæder, Bo, Boskab, Kvæg, Fæ og andet, og gøre Boet ligesaa godt, som det var, da hun døde, endvidere føre til Stede en klar underskreven Jordebog over alt hans Hustrus Gods og klar Registrering over al lovlig og rigtig Gæld, han og hans Hustru var i, da hun døde, skulle de rette sig efter at være til Stede i Viborg den 3. Juni for at høre og have tilbørlig Indsigt med, at Loven gives saa kristeligt og lovligt, som det sig bør, og af saadanne Personer, der ere kvalificerede til at kunne tilstedes at sværge med ham. Det befales Benedix Rantzau at rette sig efter at give sin Lov til bemeldte Tid og Sted, saafremt han ikke vil blive lovfældt. J. T. 5, 510 b.

29. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der hidtil har været en vidtløftig Trætte mellem Knud Rud til Sandholt, Corfidts Rud til Fulesang, Brødre, og deres Svoger Jacob Lykke til Tanderup særlig angaaende en Ed, som Knud Rud har gjort, hvilken Ed nu har været indstævnet til denne Herredag for Kongen og Danmarks Riges Raad. For at forhindre, at Sagen skulde komme til Dom og at der derved skulde opstaa et evigt og uforligeligt Had ikke alene mellem dem selv, men ogsaa mellem deres Arvinger og den ganske Stamme, hvilket Kongen som kristen Øvrighed altid gerne ser at undgaa blandt den adelige Stand, ere alle Parter efter Kongens og alle Rigsraadernes Bevilling, Tilladelse og Underhandling bleven venligen forligte, og følgende Kontrakt og Forligelse oprettet mellem dem: Der har været Strid mellem dem om en Ed om en Jordebog paa Jordegods, Købegods og Pantegods, hvorefter de have skiftet, hvilken Ed Knud Rud har gjort mod sin Broder og Svoger, og for hvilken han har været indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad, endvidere om 1000 Dlr., som Knud Rud er dømt til at betale sin Broder for Bygningen paa Sand-

¹ Karen Skeel.

holt, og om en anseelig Sum Penge, baade Hovedstol og Rente, som Corfidts Rud kræver af Knud Rud, og som er tilfaldet ham paa Skiftet mellem dem. De ere nu blevne forligte paa følgende Betingelser: Naar Knud Rud dør, skulle Corfidts Rud og Jacob Lykke eller deres Arvinger kvit og frit uden al Gæld annamme Sandholt Gaard med alt Tilliggende og beholde den til evig Ejendom, ligesaa alt det Jordegods til Gaarden, som Knud Rud har faaet som sin Lod, da de skiftede efter deres Forældre og Brødre, samt Jus patronatus til Lindersøe¹ Kirke, hvoraf de 2 Parter skulle tilhøre Corfidts Rud og den tredje Part Jacob Lykke. Knud Rud skal, saa længe han lever, være forpligtet til at holde Sandholt Gaard og Gods ved god Bygning og Hævd og maa ikke forhugge eller lade forhugge de til Gaarden hørende Skove til Upligt i nogen Maade, saa baade Gaard, Gods og Skove til sin Tid kunne blive leverede Corfidts Rud og Jacob Lykke eller deres Arvinger i god Stand og ufordærvede. Herimod skal Corfidts Rud aldeles kvittere de 1000 Dlr., som Knud Rud er dømt til at betale ham for Bygningen paa Sandholt, og ligesaa de Rentepenge, som Corfidts Rud kræver af Knud Rud. Da Corfidts Rud og Jacob Lykke eller deres Arvinger skulle have Sandholt Gaard og Gods kvit og frit uden at skulle betale noget af Knud Ruds Gæld, skulle de heller ikke arve noget efter ham, naar han dør, men al Arv og Gæld efter ham skal falde til hans Hustru og hendes Arvinger, om de begære det, eller hvem der ellers kan være berettiget til den. Da Knud Rud for nogen Tid siden ved et Mageskifte har afhændet sin Gaard Sandholt til sin Hustru, Fru Elline Marsvin, og hendes Barn og deres Arvinger, saa tilbagekaldes herved dette Mageskifte, der skal være dødt og magtesløst, som om det aldrig var sket, hvilket sker med Fru Elline Marsvins og hendes Brøders, Otte Marsvin til Dybek og Peder Marsvin til Hollegaard, hvoraf Otte Marsvin er hendes Barns tilforordnede Værge, deres Bevilning og Samtykke. Hermed skal al Uenighed mellem dem være bilagt og maa ikke genopvækkes af nogen af dem eller af deres Arvinger. Det Jordegods og Købstadgods, som endnu findes at være uskiftet imellem dem, skal komme dem allesammen til

¹ Lyndelse, Salling H.

Bedste, og Knud Rud skal gøre Corfidts Rud og Jacob Lykke Udlæg i sin Part af det endnu uskiftede Gods for deres Part i den Gaard, som Knud Rud har bortskiftet til Eiler Rud. Kontrakten er dateret København den 29. Marts 1610 og underskrevet og beseglet af Knud Rud, Ellen Marsvin, Corfidts Rud, Jacob Lykke, Otte Marsvin og Peder Marsvin. Kongen stadfæster herved den sluttede Kontrakt, dog bevilger han efter alle Parters Begæring, at Kontrakten med Hensyn til Mageskiftet om Sandholt Gaard og Gods ikke skal komme Otte Marsvin, der er Værge for Jomfru Kirsten Munk, eller hans Arvinger til Skade i nogen Maade. Kongen og de tilstedeværende Rigsraader have beseglet dette Stadfæstelsesbrev. F. R. 3, 179 b.

29. Marts (Kbhvn.). Pas for Christopher Andersen og Rasmus Nielsen, Raadmænd, og Hermand v. Hamb med Konsorter til Gryndevig paa Island for et dem tilhørende Skib paa 63 Læster, som Peder Hansen er Skipper paa, og fra Island til Hamborg og siden hvorhen de lyste. Udt. i N. R. 3, 362.

— Kvittans til Envold Kruse til Vinggaard, Landsdommer i Nørrejylland, paa hans Regnskab for Afgiften af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst af Island fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1606 og for det paa Bessestadgaard og Arnestappen modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. N. R. 3, 362.

30. Marts (—). Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov], M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] og Mogens Gjøe [Sæbygaard] om at lade Giert von Gyllicke, Salpetersyder, for en rimelig Pris faa saa meget Ved i deres Len, som han nødtørfdigt kan bruge, og udvise ham det paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade. Udt. i Sj. T. 20, 324.

— Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rentemestre. Knud Brahe til Engelstholm, Befalingsmand paa Biugholm, har berettet, at han for nogen Tid siden efter en vidtløftig og bekostelig Trætte har set sig forarsaget til paa Kronens Vegne for en Sum Penge og paa egne Vegne for Kost og Tæring at lade sig indføre i en selvegen Bondegaard i Biugholms Len. Da han nu har tilbudt at ville afstaa den Del, han har i Gaarden, til Kronen, særlig fordi han ikke uden speciel Bevilling fra Kongen kan beholde den, saafremt Kongen vil betale ham det,

han er indført i Gaarden for, hvilket skal beløbe sig til 150 Dlr., skulle de enten betale Knud Brahe disse Penge eller afkvitte dem i hans paa Renteriet indlagte Regnskab. Sj. T. 20, 324 b.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at hjælpe Oluf Jensen, Degn i Danmere Sogn i Laaland, til Rette med Hensyn til den Arv, som er tilfalden hans Hustru Anne Pedersdatter efter hendes Fader, og som skal være forholdt ham af afdøde Hans Pedersen, Peder Skomagers Søn, der har været hans Hustrus Værge i hendes umyndige Aar. Sk. T. 3, 394 b.

— Miss. til M. Villum Corneliissen om uden al Forsømmelse at begive sig til Laholm Slot og straks tage fat paa Slottets Bygning, saaledes som Kongen selv, da han sidst var der i Landet, befalede og anviste ham. Han skal for en rimelig Betaling antage saa mange gode Murmestre, Kalkslagere og andre Pligtsfolk, som han maatte anse for nødvendigt. Sk. T. 3, 395.

— Miss. til Tage Thott om ved allerførste Lejlighed at lade bygge en Pram ved Laholm Slot, hvormed de Sten og den Kalk, som behøves til Laholm Slots Bygning, kunne opføres, og uden Forsømmelse skaffe hvad andet der behøves til Bygningen til Stede. Kongen vil, at der til Hjælp for Bønderne skal holdes 2 Postvogne paa Slottet, som kunne bruges ved Bygningsarbejdet. Tage Thott skal paa Kongens Vegne antage en Bygningsskriver, som kan føre flittigt Tilsyn med, at Arbejdsfolket altid kommer i rette Tid paa Arbejde, og kan gøre Afregning med det. De Penge, som han ud over Lenets Indkomst maatte behøve til Betaling af Arbejdsfolket, skulle sendes ham fra Rentekammeret. Bekostningen med Bygningen af Prammen og med Posthestene skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 395.

— Mageskifte mellem Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, og Kronen. J. R. 6, 478. (Se Kr. Sk.).

Miss. til Jens Mogensen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han og Christen Thomesen til Tanderup nu her i Byen ere blevne enige om deres Stridigheder angaaende Værgemaalet for Jomfru Anne Kaas, skal Jens Mogensen straks her i Byen

give Christen Thomesen endelig Kvittans baade for Indtægt, Udgift og Levering efter hans Jens Mogensen tilstillede Regnskab, saa Christen Thomesen en Gang for alle kan blive fri for dette Værgemaal. J. T. 5, 510 b.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mandrup Parsberg [Aalborgshus], Eske Brock [Dronningborg] og Christen Holck [Hald]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at endnu nogle af Kronens Gaarde i deres Len staa øde og ubeboede, saa Kronen af den Grund ikke kan faa den tilbørlige Landgilde og Herlighed af dem, skulle de gøre sig den største Flid for, at de i deres Len værende øde Gaarde med det allerførste igen kunne blive besatte og opbyggede. For at dette kan ske desto bekvemmere og med mindre Umage, er Kongen tilfreds med, at de, der overtage de øde Gaarde, maa blive fritagne for Landgilde, Ægt og Arbejde, nogle i 2, andre i 3 Aar, efter Løjligheden, og at de i Kronens Skove maa faa Bygningstømmer til at genopføre Gaardene med, dog hvor der sker mindst Skade for Skoven. J. T. 5, 510 b.

31. Marts (—). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rente-mestre. Kongen har bragt i Erfaring, at Knud Gyldenstjerne til Tim paa sin afdøde Faders¹ Vegne efter overleveret Regnskab er bleven Kronen 600 Dlr. skyldig for adskillige gamle Inventarier paa Aggershus og Landskrone Slotte, som skulde have været overleverede, for det, som hans afdøde Fader har modtaget af afdøde Niels Paaske, forhen Proviantskriver paa Københavns Slot, fra 1587 til 1596, for det, Faderen har modtaget paa Bremerholm fra 1581 til 1585, og for det Kobber, som hans Farsøster, Fru Karen Gyldenstjerne til Nørgaard, Hans Lauridsens Enke, har været Kongen skyldig for hendes Part af en Kobberfalconet, som var af Inventariet paa Bahus. Da en Del af ovennævnte Inventarier, Klæde og andet, endnu for største Delen findes paa Aggershus og er gamle fordærvede og ubrugelige Varer, maa der afkvittes Knud Gyldenstjerne 100 Dlr. af de 600 Dlr. Det befales dem at give Knud Gyldenstjerne Kvittans for de 100 Dlr. Resten skal afkortes ham i den Sum, Kongen skal give ham for den Gaard paa Gammel-

¹ Aksel Gyldenstjerne.

torv i København, som Kongen har købt af ham. Sj. T. 20, 324 b.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne erfare, hvad denne Brevviser har suppliceret til Kongens Søster Elisabet, Hertuginde af Brunsvig, og erhvervet Forskrift fra hende til Kongen om. Det befales dem, at de uden vidtløftig Proces og Forhaling skulle lade ham vederfares, hvad der kan være Loven og Retten gemes, da det i sig selv er billigt og ret. Sj. T. 20, 325.

— Miss. til Jens Mogensen. Kongen har bragt i Erfaring, at Jomfru Anne Kaas til Starupgaard, som han efter Kongens Befaling er Værge for, skal være i større Gæld, end hendes Strøgods, som han har faaet Tilladelse til at sælge, kan tilstrække at betale. For at Jomfru Anne Kaas ikke i Fremtiden skal komme i større Skade og Ulejlighed, end allerede sket er, gives der ham herved Fuldmagt til ved første Lejlighed for den almindelige Pris eller for en forsvarlig Pris at sælge hendes Del af Brodskof¹ og Kiersgaardt med tilliggende Gods, uanset den Trætte, som afdøde Thomas Maltesen har begyndt derpaa, for dermed at betale Gælden, saa vidt Salgssummen kan slaa til. J. T. 5, 511.

1. April (—). Miss. til Brostrup Gjedde om uhindret at lade Dronning Sophies Fuldmægtige tilforhandle sig en Skibsladning Sten paa Gulland og udføre den. Udt. i Sk. T. 3, 396.

2. April (—). Forleningsbrev for Knud Gabrielsen, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Arrild Hvitfeldt ledige Kanikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 325.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Residens, som Superintendenten over Vendelboe Stift har i Aalborg, i adskillige Maader skal være meget bygfældig, skal Mandrup Parsberg ved første Lejlighed lade Mangerne paa Residensen udbedre, dog med saa ringe Bekost-

¹ Bratskov, Ø. Han H.

ning som muligt, og lade Bekostningen føre til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 511.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen med det første vil bygge noget paa Bygholm Slot og til det Behov vil have Brug for et stort Antal Mursten, skal Laurits Ebbesen ved Skanderborg Slot lade brænde 1000,000 gode Mursten og hjælpe til med at føre dem til Skanderborg. Da der i Bygholms Skove ikke findes saa meget Tømmer, som kan bruges til Bygningen paa Bygholm, skal Laurits Ebbesen i Skanderborg Lens Skove lade hugge saa mange gode Hanebjælker, Murleider, Sparrer, Savblokke til Vinduskarme og Pæle til Lad, som behøves til Bygningen, og siden hjælpe til med at føre Tømmeret til Bygholm. J. T. 5, 511 b.

3. April (—). Aab. Brev, hvorved Rigsraadet bevilger, at Kong Christian IV maa forlene sin Broder, Hertug Uldrik af Holsten, med Svavested Slot og Len paa Livstid, kvit og frit. Efter Hertugens Død skal Slottet og Lenet frit falde tilbage til Kronen. Hertug Uldrik maa ikke befatte sig med Kapitlets Tjenere eller med de gejstlige, som ere i Kapitlet, skal holde Bønderne ved Lov, Skel og Ret og maa ikke forurette dem i nogen Maade, ligesom han heller ikke maa forhugge de til Lenet liggende Skove til Upligt. Rigsraadet forbeholder sig dog, hvis Svavested Stift mod Forhaabning bliver afvundet Danmarks Krone, at de og deres Efterkommere ikke skulle lide nogen Tiltale eller Anklage paa Grund af denne Forlening og Afvindelsen. Kongen har endvidere ved sin Revers lovet, at saafremt Svavested Stift bliver igenvundet under Danmarks Krone, skal det ganske Stift med Svavested Slot herefter bruges under Danmarks Krone til at forlene Rigens indfødte Mænd med og som et Ledemod under Kronen. Sj. R. 15, 290 b.

— Kong Christian IV's Revers til Rigsraadet om, at saafremt Svavested Slot, hvorom der i mange Aar har været Strid mellem Danmarks Rige og Hertugerne af Slesvig og Holsten, hvorvidt det hører til Danmarks Krone eller til Hertugdømmet Slesvig, bliver fravundet Danmarks Rige ved Rettergang, skal Rigsraadets Bevilling ikke komme Rigsraaderne eller deres Efterkommere til Skade i nogen Maade. Hvis Slottet og Lenet bliver tildømt eller ved Underhandling kommer til Dan-

marks Rige, skal det efter Hertug Ulriks Død igen komme tilbage til Riget og bruges derunder ligesom andre Kronens Slotte og Len. Sj. R. 15, 291 b.

3. April (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd og andre om at indbetale de Restancer, som de maatte være skyldige, til Rentekammeret med det allerførste, hvilke Restancer man efter Kanslerens Befaling ikke har fundet det nødvendigt at registrere her i Bogen, da de findes forvarede ved Kancelliet. Udt. i Sj. T. 20, 325 b.

— Forordning om Møntens Forandring over alt Danmarks og Norges Riger og deres underliggende Provinser. Sj. T. 20, 330. (Tr.: CCD. III. 272 b).

— Forleningsbrev for Apitius Grønneberg paa det Prælatur og Kannikedømme i Lund Domkirke, som er ledigt efter afdøde Hendrik Ramel. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 326.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Peder Nielsen, forhen Præst i Borum Sogn i Skanderborg Len, har berettet, at han for kort Tid siden uafvidende er kommen til at døbe et Barn to Gange og paa Grund af denne Forseelse er bleven dømt fra sit Kald. Da hans Forseelse ikke er sket med Forsæt, men skyldes Hastighed, har Kongen bevilget, at han mod en lidelig Afsoning til Kongen og de fattige maa komme til sit Kald igen. Naar Peder Nielsen har akkorderet med Laurits Ebbesen paa Kongens og de fattiges Vegne, skal Laurits Ebbesen straks indsætte ham i Kaldet igen og underrette Superintendenten i Aarhus Stift derom, saa der ikke gøres Peder Nielsen nogen Hinder paa Kaldet. J. T. 5, 511 b.

4. April (—). Forleningsbrev for Jørgen Skovgaard til Gunderstrup, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Arildt Hvitfeldt, Rigens Kansler, ledige Prælatur og Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 479 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christoffer Jensen i Børstingaard paa Kirkens Part af Korntienden af Tisse Sogn i Nørre Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 8 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 91.

6. April (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Riget, med Undtagelse af Bønderne i Varberg, Laholm og Halmstad Len, om Udredelsen af en almindelig Skat og Landehjælp til førstkomende Mortensdag. Sj. T. 20, 325 b. (Se CCD. III. 275).

— Forordning om Udgivelse af Sjettepenge af Ud-lændinge, som flytte af Riget. Sj. T. 20, 328. Orig. til Thisted. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Origg. (til Aalborg, Varde og Viborg) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 278 f.).

— Forordning om Bryllupper. Sj. T. 20, 328 b. Orig. til Varberg Len. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. Origg. (til Aalborg og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 275 ff.).

— Forordning om Straf for Løjermaal mellem Personer, som ere beslægtede i 2. og 3. Led og i 3. Led. Sj. T. 20, 329 b. Orig. til Varberg Len. (Tr.: CCD. III. 277 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade det aabne Brev om en almindelig Skat og Landehjælp forkynde for Bønderne i deres Len, saa hurtig som muligt lade Skatten skrive og lægge, paase, at det gaar ligeligt til dermed, saa den rige hjælper den fattige, og at ingen blive forskaanede derfor, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive Skatten. Særlig skulle de paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stor Handel og Forprang med Korn, Øksne eller i andre Maader, komme til at give Skat efter deres Formue og Handel. De skulle indkræve Skatten og sende den til Københavns Slot, ledsaget af klare Mandtal, inden Mortensdag. De skulle drage Omsorg for, at Skatten kommer ind inden denne Dag, og at intet af den udebliver, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor, da det er meget magtpaaliggende. Der sendes dem tillige 3 aabne Mandater: 1 om Bryllupper, 2 om Mønten og 3 om Løjermaal med Ordre til at forkynde de to første paa alle Herredsting i deres Len (i de norske Breve: i deres Len og de underliggende Len) og det tredje baade i Købstæderne og paa Herredstingene og paase deres Overholdelse.

¹ De opregnes alle med deres Len.

Sj. T. 20, 327 b. Orig. til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Hagenskov Slot.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne¹ over alt Danmark og Norge om at lade de 2 aabne Mandater: 1 om Bryllupper, 2 om Sjettepenge forkynde for Menigheden i Byen og lade den trykte Forordning om Mønten offentlig opslaa, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 332 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Aarhus) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Landsdommerne om at lade de 3 aabne Mandater: 1 om Bryllupper, 2 om Lejermaal og 3 om Mønten læse og forkynde paa Landstinget, saa alle Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter, og siden holde dem til Stede ved Landstinget i god Forvaring. Sj. T. 20, 334.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vogenserup, Embedsmand paa Holbæk Slot. Da Fru Maren Jul til Restrup, Hermand Juls Enke, har begæret 1 Kronens Bol i Husbye Sogn i Vulborg Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Simendrup i Førsløf Sogn i Ringsted Herred, skal Anders Dresselberg ved første Lejlighed besigte Gaarden i Simendrup, ligne og lægge Landgilden og siden sende Besigtelsen til Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Beuling. Sj. T. 20, 334 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Fru Beate Hvitfeldt til Møllerødt, Dronningens Hofmesterinde, paa Giers Herred, saaledes som hendes nu afdøde Broder Arrildt Hvitfeldt hidtil har haft det i Værge. Hun maa nyde den visse Indkomst kvit og frit og desuden Tiendedelen af den uvisse Indkomst, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise, Vrag, Indtægt ved Salget af rodhuggen Skov og Oldengæld. Endvidere forbeholder Kongen sig alene Sagefald og anden Rettighed af Væ By, hvoraf Arrildt Hvitfeldt hidtil har oppebaaret Halvparten. [Med Art. 13—14, 16, 18]. Sk. R. 3, 327.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Stien Maltissen til Hollumgaard, Rigsraad og Danmarks Riges Marsk, paa Vestervig Kloster. Han skal aarlig svare 900 gode Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse og

¹ De opregnes alle.

uvise Indkomst, Klosterets Avl og den visse og uvise Indkomst af Froste Herred i Skaane og paa egen Bekostning og Risiko levere dem i Rentekammeret. Kongen forbeholder sig den gejstlige Rente og Jurisdiktion i Froste Herred samt al Told, Sise og Vrag, som falder i Vestervig Klosters Len og Froste Herred. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artkl. 10—11, 18]. J. R. 6, 480.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Mandrup Parsberg om at besigte 1 Kronens Gaard i Onderup¹ i Aalborghus Len, som Mikkel Nielsen begærer til Mageskifte, og hvori denne selv har Herligheden, og 1 Gaard i Randum i Biørnsholms Sogn i Aars Herred, som Mikkel Nielsen vil udlægge til Kronen i Stedet. Udt. i J. T. 5, 511 b.

7. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Oluf Rosensparre til Skarolt, Rigsraad, paa Draxholm Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine egne og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 542 Dlr., 7¹/₂ Læst Rug, 9¹/₂ Læst Byg, 511 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 30 Køer og Stude, 200 Faar og Lam, 14 Bolsvin, 500 Gæs, 520 Høns, ¹/₂ Td. Aal, 1 Td. Bergefisk og 200 magre Svin eller 1 Dlr. for hvert Svin samt al Avl, Affødning og anden Fordel paa Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Halvdelen af den uvise Indkomst og Femteparten af Oldengælden og have fri Olden i Kronens Skove til sine Genantsvin og til sine paa Ladegaarden hjemmefødte Svin. Han skal tjene Riget med 7 geruste Heste. [Med Artkl. 1—14, 16—18, 20]. Sj. R. 15, 292 b. K.

— Kvittans til Kield Krabbe, kgl. Sekretær, der har aflagt Regnskab paa Rentekammeret for de Penge, han har faaet med til Fortæring og andre Udgifter paa to Rejser, den ene til England i 1604 og den anden til Generalstaterne 1607, paa hvilken Rejse han fulgte Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler, og har faaet Rentemestrenes Kvittanser derfor, den ene dateret 18. April 1608, den anden 28. Okt. 1609. Sj. R. 15, 295.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Foruden det Brød,

¹ Ørndrup, Aars H.

som allerede er forskrevet fra deres Len, skulle de straks lade bage N Læster Brød og sende det til Københavns Slot til Proviantskriver Claus Meckelborg, saa det sikkert kan være her inden St. Hans Dag. Det skal være haardt bagt, saa det kan være tjenligt at bruge paa Skibene og vare nogle Maaneders Tid, om det er nødvendigt. — Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len) og Casper Markdanner (Koldinghus Len) hver 30 Læster Brød; Frans Rantzau (Silkeborg Len), Eske Brock (Dronningborg Len) og Manderup Parsberg (Aalborghus Len) hver 25 Læster; Karl Bryske (Aarhusgaard Len) og Jørgen Skeel (Kallø Len) hver 20 Læster. Sj. T. 20, 335.

7. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Hofsinde, paa Varberg Slot og Len. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst, naar undtages Told, Sise, Vrag, Indtægt ved Salg af rodhuggen Skov og Oldengælden, der alt sammen skal tilfalde Kronen. [Iøvrigt enslydende med Lensbrevet af 10. April 1608 for Sten Maltesen Sehested]. Sk. R. 3, 328 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Anders Bilde til Raabeløf paa Helsingborg Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine egne Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 5 Læster Rug, 11 Læster Byg, regnet 40 Tdr. i hver Læst Rug og 48 Tdr. i hver Læst Byg, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 30¹/₂ Ko, 266 Faar og Lam, 257 Gæs, 60 Bolsvin, 62 Sider Flæsk, 318 Par Høns, 2 Spegelaks, 2 Tdr. Aal og 347¹/₂ Dlr. samt al Avl, Affødning og al anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa selv beholde Tiendedelen af den uvisse Indkomst og have fri Olden i Skovene, naar der er Olden, til sine egne hjemmefødte Svin. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artiki. 1—18, 20]. Sk. R. 3, 334.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Hans Lindenov til Gaufnøe paa Hammershus Slot og Len [enslydende med Forleningsbrevet af 9. April 1608 for Hans Johansen Lindenov til Ørslev Kloster]. Sk. R. 3, 338. K.

— Følgebrev for Hans Lindenov til Gavnøe til Bønderne paa Bornholm. Udt. i Sk. T. 3, 396.

7. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Mogens Ulfeldt, Rigsraad og Danmarks Riges Admiral, paa Aahusgaard, Villandts Herred og Ifve Len i Skaane med Stiftets Indkomst og Laksefiskeriet, kvit og frit, naar undtages, at Kongen forbeholder sig alene al Told, Sise og Vrag. [Med Artickl. 10, 12, 16, 18]. Sk. R. 3, 342.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigsraad, Rigens Kansler og Embedsmand paa Hagenskouf Slot, paa Nyborg Len og Salling Herred. Til Underhold for sig selv, sine egne Svende og Slotets og Ladegaardens daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 400 Dlr., 12 Læster Rug, 21 Læster Byg, 10 Læster Havre, 18¹/₂ Td. Smør, 50 Bolgalte, 30 Øksne, 150 Faar og Lam, 150 Gæs, 12 Tdr. Gryn og 6¹/₂ Td. Torsk samt selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa de underliggende Ladegaarde. Han skal være forpligtet til at stalde 20 Øksne for Kongen paa Ladegaarden om Vinteren. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden, og han skal have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. [Med Artickl. 1—18, 20]. F. R. 3, 169 b. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Jacob Rosenkrantz til Kierstrup paa Hagenskouf Slot og Len. Han skal svare 600 Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og al Avl, Affødning og anden Fordel paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendepart af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artickl. 1—18, 20]. F. R. 3, 173. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Jørgen Lunge til Odden paa Ørum Slot og Len. Han skal svare 900 gode Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Han skal aflægge særskilt Regnskab for Vigs Gods, Thisted Bispegaards Gods, noget Gods, som afdøde Christen Skeels Arvinger havde i Pant, og 1 Gaard i Ybye, som for nogen Tid siden blev lagt under Lenet, hvorfor Johan Rud ogsaa har aflagt særskilt Regnskab, og al Indtægten deraf skal komme Kronen alene til Bedste. Han maa selv oppebære

Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Art. 1—4, 8—14, 20]. J. R. 6, 481.

7. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Eske Bilde til Valden paa Mariager Kloster og Gislum Herred. Han skal svare 1500 gode Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Mariager Klosters Len og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Klosterets Ladegaard. For den visse Rente af Gislum Herred skal han aarlig gøre Regnskab, ligesaa for den uvisse Rente af Mariager Klosters Len og Gislum Herred, hvoraf han selv maa beholde Tiendeparten. Den Kalk, som bliver gravet i Lenet og brændt paa Kronens Ved, skal altsammen komme Kronen til Bedste. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—12, 16—18, 20]. J. R. 6, 482 b. K.

— Forleningsbrev for Ifver Juel til Villestrup, Landsdommer i Nørrejyland, paa Pandumgaard med tilliggende Gods, 1 Gaard, kaldet Snorup, og et derved liggende Møllested, som afdøde Tyge Kruse til Svenstrup har været forlenet med. Han maa oppebære den visse Indkomst kvit og frit, maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Med Art. 5, 7, 10, 18]. J. R. 6, 494 b.

— Forleningsbrev for Kiel Krabbe, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Claus Dyrre ledige Prælatur i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens Kancelli eller daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 484.

11. April (Lund). Biforordning om Brylluppers Afholdelse i København. Sj. R. 15, 296. (Tr.: CCD. III. 279).

12. April (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen behøver en hel Hob Vogne til at føre nogle Læster Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, anmodes Kapitlet om at bevilge, at saa mange af dets Bønder, som sidste Gang tilfaldes at køre for Kongen, paany maa blive tilsagte til hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar Jokim Bülow, Embedsmand paa Frederiksborg, eller hans Fuldmægtige begære det. Sj. T. 20, 335.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at lade Borger i Malmø Jørgen Hammers Gods registrere, for at

denne ikke, hvis han ved Retten bliver overbevist om den Hørsag, han beskyldes for, skal forrykke det bedste og fornemste i Boet. Udt. i Sk. T. 3, 396.

12. April (Lund). Forleningsbrev for Knud Gabriel til Kringerup, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Claus Dyre ledige Kannikedomme i Viborg Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 484 b.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Ofve Ugerup og Otte Lindenov om at begive sig til Bekkeskouf for at registrere det Bo og Boskab, som findes paa Gaarden efter afdøde Hendrik Ramel, og forsegle Kamre, Kister, Skrin og Breve, dog skulle de lade hans Enke, Fru Elsebe Brahe, faa det Boskab, som hun maatte behøve til hendes eget Behov, naar det er registreret, mod nøjagtig Reversal af hende derfor. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. Udt. i Sk. T. 3, 396.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt og Tage Thott om at begive sig til Aaahus Bispegaard. Udt. i Sk. T. 3, 396 b.

14. April (—). Oprejsningsbrev for Niels Skriver i Aagerup, der i afdøde Embedsmand paa Malmøhus Corfits Tønnesens Tjeneste af Vanvittighed skal have optaget en Dlr. af en Bonde i Kongeskatten og beholdt den hos sig, hvorfor han er bleven agtet for en Mindremand. Det befindes nu, at han har afsonet Sagen hos afdøde Corfits Tønnesen. Sk. R. 3, 343 b.

— Oprejsningsbrev for Aage Jensen i Balkager, der har berettet, at en, ved Navn Mogens Tygesen, for nogen Tid siden har dræbt hans Broder, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at forfølge den efter Loven med Sandemænd, da han paa Grund af Umyndighed ikke har forfulgt Sagen i rette Tid. Sk. R. 3, 344.

— Miss. til Kronens Bønder i Halmstad Len. Da Mogens Kaas, Embedsmand paa Halmstadgaard, har klaget over, at de, naar de blive tilsagte af ham eller hans Fuldmægtige, trykke sig ved at gøre Dagsværk til den lige udenfor Halmstad liggende Gaard Hylte, som Kongen for nogen Tid siden har ladet udlægge til Avlsgaard, befales det dem herved strengeligen at møde for at pløje, høste og gøre andet Dagsværk til Hylte Gaard, saa vidt det er udvist enhver af dem af uvildige Mænd,

naar de blive tilsagte af Lensmanden, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sk. T. 3, 397.

14. April (Lund). Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Blixstrup i Aasted Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Sten Matsen til Rønneholm, ind under Halmstad Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Udt. i Sk. T. 3, 396 b.

— Aab. Brev til alle Adelens Bønder og Tjenere i Høgs og Tøndersø Herreder i Laholms Len om, at de med deres Husbonders Tilladelse i nogle Aar skulle hjælpe til med Arbejde paa Befæstningen paa Laholm Slot. Sk. T. 3, 397 b. (Tr.: CCD. III. 281 f.).

— Aab. Brev til alle Adelens Bønder og Tjenere i Varberg Len om, at de med deres Husbonders Tilladelse i de næste 4 Aar skulle hjælpe til med Arbejde paa Befæstningen paa Varberg Slot. Sk. T. 3, 398 b. Orig. (Tr.: CCD. III. 280 f.).

— Ligelydende aab. Brev til Bønder og menige Almue i Halmstad og Aasted Herreder. Udt. i Sk. T. 3, 399 b.

15. April (—). Miss. til Jokim Bülow om med det allerførste at lade 4 Læster Malt, som skulle skaffes af Kronborg og Frederiksborg Lens Indkomst, brygge i Øl hos Borgerne og Bryggerne i Helsingør, beregnet 9 Tdr. Øl af hvert Pd. Malt og 4 Skpr. Humle, saa at Øllet kan være leveret i København i det allerseneste 14 Dage før Pinsedag. Kongen har befalet Tolderne i Helsingør at skaffe ham Humlen og Byfogden samme- steds at skaffe de fornødne Tønder. Sj. T. 20, 335 b.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe. Humlen skal blive sendt ham fra Proviantskriveren i København, og Tønderne kan han kræve hos Tolderen i Malmø. Sj. T. 20, 335 b.

— Miss. til Chresten Barnekov om at lade 3 Læster Malt brygge i Øl. Humle og Tønder skal han selv skaffe. Udt. i Sj. T. 20, 336.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Jokim Bülow saa megen Humle, som behøves til det Øl, han skal lade brygge. Udt. i Sj. T. 20, 336.

— Miss. til Mikkel Grefve, Byfoged i Helsingør, om at skaffe Jokim Bülow saa mange Tønder, som behøves til det

Øl, han skal lade brygge. Udt. i Sj. T. 20, 336. Orig. (kal-des her Mikkel Seidel).

15. April (Lund). Miss. til Tolderen i Malmø om at skaffe Sigvordt Grubbe saa mange Tønder, som han behøver til det Øl, han skal lade brygge. Udt. i Sj. T. 20, 336.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Malmø ere pligtige at paatage sig Kæmners Bestilling. Sk. R. 3, 347. (Tr.: CCD. III. 282 f.).

— Miss. til Tage Krabbe og Tage Thott. Da Eske Bilde har begæret 1 Gaard, kaldet Brammerup, og 1 Bol, kaldet Torup, i Hiernerup Sogn i Bierre Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Valbye By og Sogn i Herristedt¹ Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 3, 399 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen sender ham et Antal Læster Malt med dertil hørende Humle med Ordre til ved allerførste Lejlighed at lade det brygge i Øl hos Borgerne i Visby, saa Øllet efterhaanden kan blive brygget til Kongens Orlogsskibe og kan ligge rede, naar Kongens Admiral i Østersøen kræver det. Der skal brygges 9 Tønder Øl af 1 Pd. Malt og 4 Skpr. Humle. Sk. T. 3, 400.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane om straks at lade udtage N Murmestre og N Pligtskarle i Købstaden N til Bygningen ved Christianopol og sende dem did, saa de uden al Forhaling kunne være der om 14 Dage. Kongen har befalet, at der skal gives enhver af dem Dagløn, eftersom de kunne fortjene. — I Mogens Ulfeldts Brev tillige: Hvis der behøves flere Pligtsfolk, end der er forskrevet fra hans Len og andenstedsfra, skal han skaffe dem i sit Len; disse skulle ogsaa faa en til deres Arbejde passende Dagløn. — Fra Malmø 4 Murmestre og 8 Pligtskarle; fra Lund 4 Murmestre og 6 Pligtskarle; fra Landskrone 3 Murmestre og 6 Pligtskarle; fra Helsingborg 2 Murmestre og 4 Pligtskarle; fra Væ 2 Murmestre og 4 Pligtskarle. Sk. T. 3, 400 b.

— Miss. til Mogens Kaas. For nogen Tid siden har han efter Kongens Befaling ladet nogle Boder og Huse i Halmstad nedbryde, hvoraf der svaredes Jordskyld til Kir-

¹ 0: Jerrestad H.

ken. For at Kirken ikke skal miste noget uden Vederlag, skal han i Stedet udlægge Kirken en Bispetiende i Lenet, der kan rente ligesaa meget, som Jordskylden beløber sig til, indtil Kongen paa anden Maade kan gøre Kirken Skel og Fyldest eller der bliver forordnet anderledes derom. Sk. T. 3, 401 b.

15. April (Kbhvn.). Aab. Brev til Indbyggerne i Sønder og Nørre Halland om, at Kongen har beskikket Claus Machabæus til Ettrup til Landsdommer i Sønder og Nørre Halland. Sk. R. 3, 344 b. Udt. i Sk. T. 3, 401.

— Forordning om, at der aarlig skal holdes Marked ved Grunnerup Kirke i Faraas Herred i Halland. Sk. R. 3, 345. Orig. (Tr.: CCD. III. 283 f.).

16. April (Lundegaard). Miss. til Sten Maltesen (Froste Herred), Fru Beate Hvitfeldt (Giers Herred) og Fru Else Brahe (Villants Herred) om ved allerførste Lejlighed at udtage 50 Bønderknægte, unge Folk, der ikke sidde for Hus og Gaard, baade paa Kronens, Adelens og Kapitlets Gods, saa de kunne være rede til at inddrage paa Kronborg Slot, naar der gøres nærmere Anfordring derom, for at eksercere og øve sig i Krigsbrug. De skulle paase, at de faa unge og rørige Folk, der ere tjenlige til det Brug. Sk. T. 3, 402.

17. April (—). Miss. til Sigvordt Grubbe om at indsætte Fadder Matsen til Raadmand i Malmø, da Raadet i Malmø ikke er saa stærkt, som det plejer at være. Udt. i Sk. T. 3, 401 b.

23. April (Rostock). Miss. til Brostrup Gjedde om for denne Gang at tillade Jochim Oldenburg, Hertug Carl af Meklenborgs Hofraad, at tilforhandle sig en Skude med graa gullandske hugne Sten for rigtig Betaling og toldfrit udføre dem. Udt. i Sk. T. 3, 402.

27. April (Nyborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at den svenske Krone skal være til Sinds at eftertrakte og paagribe alle dem, det være sig Kongens Undersaatte eller andre, som i denne Sommer ville besejle Riga eller Kurland. Da Kongen ingenlunde vil tilstede, at hans Undersaatte eller andre af fremmede Nationer, som svare Told i Sundet, for at de kunne have fredeligt og sikkert Lejde paa Kronens Strømme, i nogen Maade blive forurettede eller fjendtlig overfaldne af Sverrigs Kronens Udliggere

paa Kronens Strømme, skulle de, naar nogen af Kongens Undersaatter eller fremmede komme i Sundet og ville sejle til Riga eller Kurland, flittigt advare dem om at blive liggende i Sundet, indtil Kongen lader anordne de Midler, hvorved de kunne blive gelejdede paa det Farvand, hvilket med det allerførste skal ske; i modsat Fald maa de med den største Fare paa egen Risiko foretage Rejsen. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at Sverrigs Krone en Gang i Sommer og uden Tvivl med det første vil sende to eller flere Orlogsskibe gennem Sundet til Nordlandene eller ind i Vardøhus Len med Krigsmunition, Proviant og noget Folk, som skulle have adskillige skadelige Praktikker for mod Kongens Undersaatter sammesteds, paabydes det dem alvorligt med største Flid at undersøge Lejligheden om de Skibe, der komme i Sundet fra Østersøen, og hvis de svenske Orlogsskibe ankomme, som have Krigsmunitionen, Provianten og Folkene inde, lade dem arrestere indtil nærmere Ordre eller lade dem drage tilbage den samme Vej, de ere komne, og siden ufortøvet melde Kongen det. Sj. T. 20, 337.

27. April (Nyborg). Miss. til Jokim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Sverrigs Krone en Gang i Sommer og uden Tvivl med det allerførste vil sende to eller flere Orlogsskibe gennem Sundet til Nordlandene eller ind i Vardøhus Len med Krigsmunition, Proviant og noget Folk, som skulle have adskillige skadelige Praktikker for mod Kongens Undersaatter sammensteds. Kongen har skrevet Tolderne i Helsingør til herom med Ordre til at lade Skibene arrestere, saafremt de komme til Sundet, eller ogsaa give dem Tilhold om at drage samme Vej tilbage, som de ere komne. For at saadanne listige Anslag kunne blive forhindrede, skal han herefter med største Flid give Krigsfolket paa Kronborg Tilhold om aldeles ikke at lade nogen af de Skibe, der komme fra Østersøen, passere gennem Sundet eller sejle forbi ved Nattetid eller paa nogen anden Tid, medmindre de først have kastet Anker og angivet sig paa de tilbørlige Steder. Han maa ingen Forsømmelse vise, da det er meget magtpaaliggende. Sj. T. 20, 336 b.

— (**Odensegaard**). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Thommis Brun, Byfoged i Nyborg, paa Kronens Part af Korntien-

den af Ullersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg, 6 Pd. Rug og $1\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 151 b.

28. April (Odensegaard). Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har erfaret, at han for nogen Tid siden har fæstet Kronens Part af Korntienden af Uldersløf Sogn til Thomas Brun, Byfoged i Nyborg, men endnu ikke oppebaaret Stedsmaalet derfor. Kongen har nu paa Thomas Bruns Begæring bevilget, at han maa blive fri for at svare Stedsmaalet, hvorfor Jacob Rosenkrantz skal lade ham være utiltalt derfor. F. T. 3, 298.

— Miss. til Knud Rud. To Kronens Bønder Knud Olsen og Knud Nielsen i Øreslef¹ i Odensegaards Len have berettet, at de i Kronens Jordebog ere indskrevne for 1 Td. Smør i aarlig Landgilde, og anmodet om, at de herefter maa svare Kornlandgilde i Stedet for Smørlandgilden, da de kun have en ganske ringe Engbjærgning til deres Gaarde, saa det falder dem yderst besværligt at skaffe Smørlandgilden til Veje. Kongen bifalder efter deres egen Begæring, at de i Stedet for den ovennævnte Td. Smør maa svare 14 Tdr. Byg i Landgilde, og befaler ham at lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. F. T. 3, 297.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding om paa nærmere Anfordring af Giert Rantzau eller hans Fuldmægtige at skaffe saa mange Skibstømmermænd som muligt i Kolding til at bygge et Skib ved Itzehov. Udt. i J. T. 5, 512.

29. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone om, at de maa faa Tømmeret i det gamle Skib Dragen, der staar udenfor Byen, til Forbedring af deres Skibsbro. Det Jærnfang og de store Bjælker, som findes deri, skulle opbevares til Bedste for Kongen og sendes til København. Udt. i Sk. T. 3, 402 b.

30. April (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Eyler Bryske til Nielstrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ollerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares

¹ Ørridslev, Lunde H.

2 Pd. 5 Skpr. Rug, 2 Pd. 6 Skpr. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen og lisesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 151.

2. Maj (Skanderborg). Opvejsningsbrev for Søfren Rasmussen i Skarup i Skanderborg Len, der har berettet, at hans Hustru Maren Søfrens for kort Tid siden er død og at hun, da hun døde, har beskyldt en Foledreng, ved Navn Jens Jensen, for at være hendes rette Banemand, til, som om Gerningen nylig var sket, som Eftermaalsmand at maatte forfølge denne Sag med Sandemænd efter Loven, da den ikke i rette Tid er bleven forfulgt. J. R. 6, 485.

3. Maj (—). Aab. Brev om, at Peder Jensen, Byfoged i Middelfart, for den med hans Bestilling forbundne Besværing indtil videre aarlig maa oppebære den Smaatold, som falder i Byen, nemlig $2\frac{1}{2}$ Alb. af hver Ørt. Korn, som føres gennem Byen og bør fortoldes, $2\frac{1}{2}$ Alb. af hver Trimmel Humle, $2\frac{1}{2}$ Alb. af hvert Skippd. Flæsk, $2\frac{1}{2}$ Alb. af hver Hest og af hvert Kræ, som Købmænd udføre, og som der ikke svares den store Told af, 4 Sk. af hver Kramkiste, og 1 Alb. af hver Fiskevogn og hver Krambod, som staar paa Gaden paa Markedet, dog undtages herfra Borgerne i Ribe og Kolding, der have Privilegium paa kun at svare 1 Alb. i Stadepenge af det Gods, som forskrevet staar. Det befales alle indlændiske og udlændiske, der ikke ere Indbyggere i Middelfart og komme did med deres Varer for enten at sælge dem eller udføre dem, indtil videre at svare ovennævnte Smaatold til Peder Jensen. F. R. 3, 176.

5. Maj (Dronningborg). Miss. til Jørgen Skeel [Kalø Len] om at sende 100 Vogne til Dronningborg til at føre Kongens Fadebur og Folk til Viborg. Udt. i J. T. 5, 512.

— Miss. til Casper Markdanner. Da Claus Lauritsen, Billedsnider, Indbygger i Kolding, har begæret at maatte faa den Part i afdøde Peder Bøgvads Gaard, som er tilfalden Kronen for Gæld, skal Casper Markdanner lade denne Part vurdere til en rimelig Pris og siden lade Claus Lauritsen fremfor nogen anden faa den, give ham Skøde derpaa og føre de Penge, han faar for Gaarden, til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 5, 512.

6. Maj (—). Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring, at den Kronens Gaard i Ovre Hornbek, hvori Christen Christensen bor, er sat for saa høj en Landgilde, at

der nødvendigvis maa gives noget Afslag, saafremt Gaarden, der for kort Tid siden er bleven besat, ikke skal blive ganske øde. Kongen har bevilget, at Landgilden maa nedsættes med 1 Otting Smør, og befaler Eske Brock at lade Christen Christensen være tiltalt derfor og at lade Landgilden forandre i Jordebogen. J. T. 5, 512.

6. Maj (Dronningborg). Miss. til Eske Bilde. Da Høladen paa Mariager Kloster for nogen Tid siden er brændt og med det allerførste igen maa opbygges, skal Eske Bilde lade den genopbygge og købe det Fyrretømmer, som behøves dertil, saa billigt som muligt. Det Egetømmer, som behøves til Høladen, kan han lade hugge i Kronens Skove. Han skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning som muligt med til Bygningen, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 512 b.

9. Maj (Viborg). Aab. Brev om, at Joen Hansen i Bølling, der af Lensmanden paa Koldinghus er forordnet til at være Herredsfoged i Jerlof Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden Tyngde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 485.

— Ligelydende aab. Brev for Jørgen Andersen i Nebbel, Herredsfoged i Bryske Herred. J. R. 6, 485.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Vognsen, Ridefoged til Aalborghus, paa Kronens Part af Korntienden af Saltum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Rug og 1½ Læst Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 91.

10. Maj (—). Miss. til Brostrup Gjedde om at tillade Jens Sparres Fuldmægtige at udføre 5 Tylter Bjælker, 18 sjællandske Al. lange, fra Gulland. Udt. i Sk. T. 3, 402 b.

— Miss. til Sten Maltesen om ved allerførste Lejlighed at lade udtage 50 unge og stærke Bønderkarle, der ikke sidde for Hus og Gaard, i Varberg Len paa hvis Gods de ere at faa, og med det allerførste indsende dem i Befæstningen paa Kronborg Slot, hvor de skulle ligge og lade sig bruge indtil nærmere Ordre. Sk. T. 3, 402 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Ulfeldt om at udtage 25 Bønderkarle i Villandts Herred. Udt. i Sk. T. 3, 403.

10. Maj (Viborg). Ligelydende Miss. til Hofmesterinden [Beate Hvitfeldt] om at udtage 25 Bønderkarle i Giers Herred. Udt. i Sk. T. 3, 403.

— Miss. til Fru Vivikke Gyldenstjerne, Niels Friis's Enke, om, at Staffen Hansen i Emerbølle i Nør Herred, hvis Gaard med Størsteparten af hans Bo og Boskab er brændt ved en skadelig Ildebrand, maa være fri for dette Aars Landgilde og faa nødtørftigt Bygningstømmer udvist, hvor der sker mindst Skade for Skoven. F. T. 3, 298.

— Aab. Brev om, at Peder Ibsen og Lauris Jørgensen i Estrup¹, Sandemænd i Vradts Herred, maa være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd. J. R. 6, 485 b.

— Mageskifte mellem Frederik Munk til Krogsgaard og Kronen. J. R. 6, 485 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Albret Skeel om at lægge 1 Bol i Veldbek i Skats Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frederik Munk til Krogdsal, ind under Riberhus Slot, lade det indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 5, 512 b.

— Miss. til Verner Parsberg til N. og Ifver Lykke til Buderupsholm om at overlevere Pandum Gaard til Ifver Jul, Landsdommer i Nørrejylland, der er bleven forlenet med Gaarden efter afdøde Tyge Kruse, med Inventarium, Breve, Jordebøger, Registre og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og det tilliggende Gods og give Ifver Jul det beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 512 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Las Christensen Brøger i Løgsted paa Kirkens Part af Korntienden af Løgsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Tdr. Rug og 12 Tdr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 91.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Nielsen i Fildsø² paa Kirkens Part af Korntienden af Østerbøl Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1 Ørt. 4 Skpr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 91 b.

¹ Ejstrup, Vradts H. ² Fjelsø, Rinds H.

10. Maj (Viborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Andersen i Tvingstrup paa menige Sognemænds Vegne i Ørrisløf Sogn paa Kronens Part af Tienden af Ørrisløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 9¹/₂ Ørt. Havre, 9¹/₂ Ørt. Byg og 6 Skpr. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 92.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Sophiæ Kaas til Fadersbøl paa Kirkens Part af Korntienden af Hunborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Byg, 1 Pd. Rug og 3 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 92.

11. Maj (—). Miss. til Christen Høg. Da Christen Prip til Øland for nogen Tid siden er bleven dømt nederfældig af Kongen og Danmarks Riges Raad og af den Grund ikke længere kan være Væрге for sine Børn og sine Søstre, Jomfruene Margrete og Dorrete Prip, og da Kongen har bragt i Erfaring, at de her i Landet ikke have nogen saa nær Slægting, som kan paatage sig Værgemaalet for dem, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for Christen Prips Børn og Søstre og forestaa det tilbørligt. J. T. 5, 512 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Tjener Jens Nielsen ved Hampensjø i Silkeborg Len til sin Gaard har nogen Ejendom, der ligger langt derfra og mere belejligt for andre Kronens Tjenere i Hampensjø end for Jens Nielsen, medens omvendt disse have Ager og Jord, der ligger langt fra Haanden for dem og lige ved Jens Niensens Gaard, saa de alle ville have Fordel og ingen Skade af en Omskiftning af deres Ejendom. Frants Rantzau skal ved første Lejlighed begive sig til Hampensjø, ligne og omskifte Jorden mellem dem, som det kan være dem alle mest belejligt, men passe godt paa, at ingen af dem i nogen Maade kommer til Skade derved. J. T. 5, 513.

— Miss. til Laurits Ebbesen om med det allerførste at lade de to Stengærder lave, som Kongen selv for nogen Tid siden har paavist ham skulle opsættes fra Skanderborg Ladegaard paa begge Sider, saa vidt som det gøres behov at indelukke. Endvidere skal han med Egesteg lade færdiggøre de Mellemgærder i den store Have efter Kongens forrige mundtlige Befaling, lade det store Kær mellem Illerup Vad og Fuolespang rydde og lade Aaen opkaste. Den derpaa anvendte Bekostning skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 513.

11. Maj (Viborg). Miss til Laurits Ebbesen om at lade Oluf Rasmussen i Ørting i Aakier Len, hvis Gaard for nogen Tid siden næsten altsammen er brændt med deri værende Korn, Hø og andet Boskab, være fri for ét Aars Landgilde og lade ham faa det til Gaardens Genopbyggelee nødvendige Tømmer i de nærmest liggende Skove, dog hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. J. T. 5, 513. Orig.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen med Hensyn til Elle Peders i Ørting. Orig. Udt. i J. T. 5, 513 b.

— Miss. til Knud Brahe om at lade bygge en Pram til Brug ved Bygningen paa Bygholm Slot og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 5, 513 b.

— Miss. til Claus Daa. Af hoslagte Supplikation kan han nærmere se, at Borgemestre og Raad i Skive klage over, at Peder Munk gør dem Forfang og Uret med Hensyn til noget Fiskeri, som han formener dem, og i andre Maader foruretter dem, og at de anmode om at blive hjulpede til Ret. Det befales ham at tage sig af deres Sag og udføre den, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 5, 513 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Svend Pedersen i Testrupgaard paa Kronens Part af Korntienden af Alstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg, og af Ullis Sogn i Gislum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 1¹/₂ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 91 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Munk til Estvadgaard paa Kronens Part af Korntienden af Volstrup og Høerbye Sogne i Børglum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 3¹/₂ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 92.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen i Hebsgaard paa Kronens Part af Tienden af Liøngis Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Byg og 1¹/₂ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 92 b.

— Miss. til Kronens Bønder under Ørum Slot. Kongen har for rum Tid siden ladet udgaa aabent Brev til dem om at gøre tilbørlig Ægt og Arbejde til Ørum Slot og underliggende Ladegaard, naar de blev tilsagte af Johan Rud, da Embedsmand paa Ørum. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de trods

denne Befaling alligevel vise sig modvillige, paabydes det dem herved strengeligen, at de herefter skulle drive Avlen og gøre Ægt og Arbejde til Ladegaarden ved Ørum Slot, saa vidt enhver faar udvist af Lensmanden. Hvis nogen herefter viser sig uvillig, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 5, 517.

12. Maj (Viborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Søfren Orning, Søn af afdøde Vele Orning, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 336 b.

— Aab. Brev om, at Christian Byrialsen i Byugum, Herredsfoged i Rins Herred, der paa Grund af Alderdom ikke kan forestaa Herredsfogedbestillingen, i Betragtning af sin lange Tjeneste maa blive forløvet fra denne og for Livstid være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i. J. R. 6, 487.

— Miss. til Mandrup Parsberg. Kongens Undersaatter i Nibe og nogle af Adelen deromkring, som bruge Sildefiskeri, have beklaget sig over det usædvanlige Fiskeri, som bruges i Fjorden med Ruser og Bundgarn, der udsættes i Sejldyb i Fiskens Opgang og Nedgang, til stor Skade for Menigmand, som har deres største Næring og Bjærgning af Vandet, og imod gammel Brug og Sædvane. Da de have anmodet om, at Fiskeriet med Ruser og Bundgarn maa lovlig sættes og bruges, som det har været brugeligt fra gammel Tid af, og som det kan være Menigmand gavnligt, skal Mandrup Parsberg med Flid lade Sagen undersøge, og hvis det viser sig, at der fra gammel Tid ikke har været udsat Ruser eller Bundgarn paa Sejldyb eller paa dybere Vand end 6 Alen, saaledes som de berette, skal han lade gøre den Forordning, at hverken Ruser eller Bundgarn udsættes paa Sejldyb anderledes, end det fra Arilds Tid har været brugeligt og sædvanligt, for at Fiskeriet kan blive ved Magt og ikke med Tiden skal blive helt øde, til stor Skade saavel for Kongen som for Undersaatterne deromkring. Han skal paase, at det herefter holdes, saaledes som han forordner, og som det fra gammel Tid af har været brugeligt, og lade dem tiltale og forfølge, som findes at handle herimod. J. T. 5, 513 b.

— Miss. til Otte Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at Møllen ved Dueholm Kloster for nogen Tid siden, før han fik den i Forsvar, er brændt. Da den ved første Lejlighed

maa opbygges, skal han paa Kongens Vegne lade dette gøre, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 514. Orig.

12. Maj (Viborg). Miss. til Carl Bryske. Villum Dop, Kongens Kammertjener, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Niels Skriver, Borger i Aarhus, paa Grund af et Brev, som hans Formand, M. Jon, har givet Niels Skriver og hans Hustru paa, at de for Livstid af det Vikaries Skove, som M. Jon da var og Villom Dop nu er forlenet med, aarlig maa faa 2 Træer og de Vindfælder, som maatte falde. I Henhold til dette Brev har Niels Skriver, ogsaa efter at Villum Dop er bleven forlenet med Vikariet, tilholdt sig denne Rettighed, ladet fælde Træer, bortført dem, indslaaet sine Svin paa Skoven til Olden, oppebaaret Stedsmaalspenge, der efter Villum Dops For-
mening tilkomme ham, og tilføjet Villum Dop anden Besværing. Da Villom Dop har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, men paa Grund af den daglige Opvartning hos Kongen ikke selv kan forfølge sin Sag mod sin Modpart, skal Carl Bryske ved første Lejlighed tage sig af den og forfølge den til Doms. J. T. 5, 514.

— Stadfæstelsesbrev for Christen Pedersen i Øster Skierne og Christen Lauritsen i Knude for Christen Lauritsens Livstid paa Kronens Part af Korntienden af Skierne Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 17 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 91 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Bodtsen i Nielsgaard¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Nørrehaae Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 92.

13. Maj (—). Miss. til Corfits Rud. Da Fru Kirsten Rud, Hermand Skeels Enke, har berettet, at hun her i Landet ikke har nogen Slægtning saa nær til Stede, som efter Loven kan paatage sig Værgemaalet for hende, og har anmodet om at faa en Væрге beskikket, befales det ham herved straks at paatage sig Værgemaalet for Fru Kirsten Rud. J. T. 5, 514 b.

— Miss. til Jørgen Due og Otte Skeel. Afdøde Biørn

¹ Formentlig Næsgaard, Nørhaa Sogn.

Kaas's og Fru Christentse Nielsdatters Arvinger have berettet, at der paa Brodskouf staaer nogle Brevkister under gode Mænds Forsegling, hvori findes forvaret adskillige Breve vedrørende Biørn Kaas's og Fru Christentse Nielsdatters efterladte Gods. Da det er nødvendigt, at en Del af Arvingerne faar en Del af disse Breve for dermed at forsvare det Gods, der er tilfaldet dem, befales det dem med det allerførste at være til Stede paa Brodskouf for i Arvingernes eller deres Fuldmægtiges Nærværelse at optage Brevkisterne og mod nøjagtige Reversaler tilstille enhver af Arvingerne de Breve, der maatte angaa ham. De skulle siden forsegle Kisterne igen. J. T. 5, 514 b.

13. Maj (Viborg). Miss. til Jørgen Friis til Faerskoef. Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, har berettet, at han paa Grund af sin Bestilling og Skrøbelighed og ogsaa fordi han selv er foraarsaget til ved Retten at begynde nogen Forfølgning mod Erik Vestenis Døtre, som han hidtil har været Værge for, ikke længere kan forestaa Værgemaalet for disse, og derhos anmodet om, at der maa blive tilforordnet en anden til Værge i hans Sted. Da de ingen nærmere Slægt have her i Landet, som efter Loven kan paatage sig Værgemaalet for dem, paabydes det ham at overtage Værgemaalet for Erik Vestenis Døtre. J. T. 5, 514 b.

— Miss. til Jacob Lykke og Jørgen Lunge. Da Kongen har forordnet Christen Høg til Todbøl til Værge for Christen Prips Børn, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til Christen Prips Gaard, overlevere Christen Høg alt det Jordegods, Løsøre, Guld, Sølv, Jordebøger, Breve og andet, ved hvad Navn nævnes kan, som kan være tilfaldet Børnene efter deres afdøde Moder, og give det klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 515.

— Miss. til Caspar Markdanner om at lade tilsige saa mange af Koldinghus's Bønder, som behøves til at fremføre en Skibsladning Tømmer, Deler og Lægter fra Byen [Kolding] til Stenderup for Niels Krag til Aggerkrog. Udt. i J. T. 5, 515.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Krafse. Peder Hundermark til Gierdrup har berettet, at hans Moder Fru Dorethe Daa, Claus Hundermark til Gierdrups Enke, ved allerførste Lejlig-

hed vil forhandle med ham og hans Søskende om Arv og Skifte efter deres afdøde Fader. Da Peder Hundermark imidlertid ikke kan være Værge for sine Søstre, medens Skiftet staar paa, har han anmodet Kongen om at beskikke enhver af dem en Værge, som kan forestaa Værgemaalet for dem under Skiftet mellem dem og deres Moder. Det befales Eske Krafse at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ellene Hundermark og paase, at hun ved Skiftet faar Skel og Fyldest for sin Part. Sj. T. 20, 337 b.

22. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Herlof Daa om at paatage sig Værgemaalet for Erik Hundermark og til Sigvort Beck om at være Værge for Jomfru Anne Hundermark. Udt. i Sj. T. 20, 338.

24. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade udtage 40 duelige Baadsmænd af de fremmede Skibe, som komme til Sundet, og paase, at ingen af dem lejer nogen anden for sig, saaledes som det skete forrige Aar, men at de selv drage afsted. Udt. i Sj. T. 20, 338.

— Miss. til Sten Brahe for Samsø og Kallundborg, Olluf Rosensparre for Sejro og Borgemestre og Raad i Helsingør, Køge, Næstved, Holbæk, Helsingborg, Malmø, Landskrone og Ystad. Da Kongen ved allerførste Lejlighed vil sende nogle af sine Orlogsskibe i Østersøen og dertil behøver et stort Antal Baadsmænd, skulle de straks udtage saa mange Baadsmænd og søfarne Folk, som de kunne faa, og uden Forsømmelse, Dag og Nat uspart, sende dem til København, da det er storlig magtpaaliggende. Sj. T. 20, 338 b. Orig. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Jacob Beck og Tage Thott. Nogle af Kronens Bønder under Sandbyegaard i Skaane, som Fru Vivikke Griis, Peder Munds Enke, er forlenet med, have beklaget sig over, at Fru Vivikke Griis besværer dem med ulidelig Ægt og Arbejde, mere end de fra Alders Tid have gjort. Det befales dem i den Anledning ved allerførste Lejlighed at begive sig til Sandbyegaard, stævne begge Parter i Rette for sig, nøje undersøge Bøndernes Klager over hende, høre hendes Erklæring derpaa og indsende skriftlig Beretning under deres Haand og Segl om alt til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, om

Bønderne blive besværede med større og usædvanligere Ægt og Arbejde end tidligere. Sk. T. 3, 403.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Stien Maltesen. Da Jacob Lykke til Tanderup, Embedsmand paa Lund Gaard paa Mors, har begæret Vibterp¹ Møllegaard, Mested² og en derved liggende øde Mølle i Hassing Herred til Mageskifte for det paa vedlagte Fortegnelse opførte Gods af hans Arvegods, skal Stien Maltesen undersøge, om Kronens Gods uden Skade kan afhændes fra Klosteret [Vestervig], og om Kronen kan faa Fyldest i hans Gods, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, for at Kongen deraf udførligt kan erfare al Omstændighed. J. T. 5, 515.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Skeel om at erklære sig om noget Gods, som Giert Bryske begærer til Mageskifte, nemlig 1 Gaard og 1 Selvejebol i Deirit i Kalø Len, hvorfor han vil udlægge 1 Gaard i Egens. Udt. i J. T. 5, 515.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kiel Brockenhuus til Lierbek har begæret noget Krongods i Skanderborg Len til Mageskifte for det paa vedlagte Fortegnelse opførte Gods af hans Arvegods, skal Laurits Ebbesen med det allerførste undersøge, om Godset uden Skade kan afhændes fra Skanderborg Slot eller ej, og om Kronen kan faa Fyldest derfor i det tilbudte Gods, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Kiel Brockenhuus tilbørlig Besked. J. T. 5, 515 b.

25. Maj (—). Miss. til Hospitalsforstanderen i Odense. Da afdøde Christoffer Bang er bleven Hospitalet i Odense 200 Dlr. skyldig og hans Enke Kirsten nu tilbyder at udlægge Hospitalet Fyldest derfor af sit Jordegods i Byen, skal Hospitalsforstanderen ved første Lejlighed lade udtage paa Tinge nogle uvildige Dannemænd, som kunne vurdere den Gaard og det Gods, hun vil udlægge til Hospitalet, tage det i Betaling for de 200 Dlr. og lade det indskrive i Hospitalets Jordebog. F. T. 3, 299.

— Aab. Brev om, at Peder Ifversen i Dollerup, Ifver Pedersen i Nagbøl, Mikkil Krag i Giesten, Tulle Hansen i Giesing³, Madts Hansen i Siest⁴, Jeb Nielsen i Hoyrup, Knud Mor-

¹ Vittrup, Hassing H. ² Madsted, samme H. ³ Gejsing. ⁴ Sest.

tensen i Huolbøl og Pouel Pedersen i Fierup¹, Sandemænd i Anst Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde af de Gaarde, de selv bo i, saalænge de ere Sandemænd eller indtil anden Ordre gives. J. R. 6, 487. Jvfr. 2. Sept. 1611.

25. Maj (Kbhvn.). Ligelydende aabne Breve for Sandemændene i Bruske, Eld, Haalmandt og Jerløf Herreder. J. R. 6, 487.

— Miss. til Eske Bilde og Ifver Friis. Da Kongen har beskikket Jørgen Friis til Farskof til Værge for Jomfruerne Dorrete og Anne Vesteni, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til disse Jomfruers Gaard Strandit, overlevere Jørgen Friis alt Jordegods, Løsøre, Guld, Sølv, Jordebøger, Breve og alt andet, ved hvad Navn det nævnes kan, og give beskrevet under deres Signeter, hvad de overlevere til Jørgen Friis. J. T. 5, 515 b.

— Miss. til Jørgen Skeel. Da Kongen af hans Indberetning har set, at det vil være næsten umuligt at faa nogen Møller til at blive boende i Grenaa Mølle, medmindre den aarlige Landskyld af Møllen bliver endnu yderligere nedsat, befales det ham at afkorte 25 Tdr. Mel af den hele Møllenskyld, saa den nuværende Møller eller den, som han herefter fæster Møllen til, herefter faar den for en aarlig Afgift af 80 Tdr. Mel. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 515 b.

— Miss. til Steen Maltissen og Jørgen Lunge. Da Kristen Høg har begæret Kronens Herlighed i 1 Gaard i Giersbølle i Snested Sogn i Hassing Herred i Thye til Mageskifte for 1 Bol i Hvidbierig Sogn i Hassing Herred, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 515 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Bispens Residens i Viborg er meget taglam, særlig paa de Steder, hvor Kongens Køkken sidst var henlagt, og da Kongen nu har ladet gøre den Anordning, at Taget paa de Huse i Byen, som ere tækkede med Straa- tag, skal afbrydes og erstattes med Tegltag, skal han med det

¹ Ferup.

allerførste lade Straataget paa Bispens Residens tage af og siden lade den tække med Tegl, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Da Brønden i Gaarden er meget bygfældig, skal han ligeledes lade den istandsætte. Bekostningerne herved skal han lade føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 516.

26. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev til alle, som have Gaarde, Huse og Vaaninger i Viborg, om, at de inden tre Aar skulle lade deres Huse tække med Tagsten. J. T. 5, 516. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 284).

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland om at lade det kongelige aabne Brev om Straatag forkynde paa Landsstinget og siden holde det til Stede ved dette. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 5, 516 b.

— Søpas for Rigens Admiral Mogens Ulfeldt og de ham medgivne Skibshovedsmænd, der skulle følge ham i Østersøen og hjælpe ham med at holde Kronens Strømme rene. — Admiral Mogens Ulfeldt paa Gideon, Herluf Daa, Underadmiral, paa St. Anna, Erik Urne paa Victor, Mats Bagge paa Jonas, Hans Brun paa Enhjørningen, Christian Manduvel paa Justitia, Mogens Godske paa Pønitents, Jørgen Daa paa Raphael, Morits Galde paa Krokodillen, Hans Kønig paa Leoparden, Peder Holst paa Trost, Hans Simensen paa Marekatten, Arent Cornelissen paa den røde Løve, Carsten Rikardsen paa den forlorne Søn, Peder Kiildsen paa Jupiter, Peder Jacobsen paa Makrelen og Skipper Guttorm paa Ketzen. Sj. R. 15, 296 b.

— Skibsartikler for Rigens Admiral Mogens Ulfeldt og de ham medgivne Skibshovedsmænd i den sædvanlige Form. Udt. i Sj. R. 15, 296 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre om at levere Fru Magdalene Munk til Høringholm de Skrin, som Friherren [Sivert Reinschatt] førte med sig til Slottet [Dragsholm], da han kom i Fængsel. Udt. i Sj. T. 20, 339.

— Miss. til Peder Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at der drives stor Uskikkelighed og Guds Fortørnelse med overflødig Drik og andet, naar Volbiereg Herreds Ting holdes, fordi Herredstinget er lagt i en Landsby, hvor der holdes Øl fal. For at saadan Uskikkelighed kan blive afskaffet, skal han lade Herredstinget flytte derfra hen til et andet bekvemt Sted øst for Abetvedt paa en lille Slette mellem to Veje i Jep Lockis

Skovslod og give Bønder og menige Almue i Herredet Tilhold om herefter at holde Ting og søge deres Ret der. Sj. T. 20, 339.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Kongen har bragt i Erfaring, at da de for kort Tid siden efter kgl. Ordre i Byfogdens Overværelse have ladet Borger i Malmø Jørgen Hammers Bo registrere, for at intet deraf skulde forrykkes, forinden Sagen mod ham var kommen til Ende, have de ikke ved deres Registrering taget Hensyn til hans tilstandende eller bortskyldige Gæld ligesaa lidt som til hans Part i Arven, der er tilfalden ham efter hans Fader. Det befales dem derfor herved strengeligen, at de straks skulle opskrive og registrere al Jørgen Hammers tilstandende og bortskyldige Gæld og den Arv, der er tilfalden ham efter hans afdøde Fader, og paase, at heller ikke noget heraf bortkommer eller i nogen Maade forvendes, forinden den mod ham begyndte Sag for Hor er kommen til endelig Ende. Sk. T. 3, 404.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et paa Koldinghus Hellig Tre Kongers Dag 1554 af Kongens Farfader udgivet Brev om, at Sognepræsten i Vissenberg Sogn M. Mikkel og hans Efterfølgere aarlig maa oppebære Kronens Part af Tjenden af Vissenberg Sogn mod aarlig at svare Lensmanden paa Odensegaard 8 Ørt. Byg, 8 Ørt. Rug og 8 Ørt. Havre. F. R. 3, 179¹. Jvfr. 12. Okt. 1610.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Kong Frederik II for rum Tid siden har bevilget Caspar Markdanner til Søegaard, Embedsmand paa Koldinghus, at han af Præsten i Skiellerup maa tilskifte sig et Stykke Jord, liggende nord for Søegaard paa Søenden, hvorpaa der skal være en Grøft, hvori Vamme Sø tidligere har været udgravet, og vest for Skiellerup Markende, den ene Ende i Sønder til Søen og den anden Ende i Nord og kaldes det store Skiellerup Dige. Da dette Mageskifte endnu ikke er bragt til Ende, skal Jacob Ul-

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev, fordi det underfundeligen oc met vrang beretning af presten vor forhverfvot, lefverede hand det udi Canzeliet egen, oc blef casseret.

C. Friisz
eg. hand.

feldt, naar Caspar Markdanner eller hans Fuldmægtige besøge ham med dette Brev, kalde begge Parter for sig, begive sig til ovennævnte Jord og Ejendom ligesaa vel som til det, Caspar Markdanner vil udlægge til Vederlag derfor, og bringe Mageskiftet til Afslutning, saa de paa begge Sider en Gang kunne komme til endelig Ende dermed. Han skal paase, at Sognepræsten faar Skel og Fyldest, give det, som han forhandler mellem dem, beskrevet under sin Haand og Segl og tilstille Caspar Markdanner det, for at Kongen siden kan konfirmere Mageskiftet. F. T. 3, 300.

26. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Morten Hvas, Borgemester i Viborg, indtil videre aarlig maa indføre 20 Amer Vin toldfrit for Aalborg. J. R. 6, 487.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at et til Hersum Kirke liggende Kirkebol i Pederstrup er sat for højt i Landgilde, saa det er at formode, at Kirken ikke vil kunne blive ved med at faa sin Landgilde af det, medmindre denne bliver nedsat noget. Da Kongen endvidere erfarer, at Lodsejerne til Byen have maattet bevilge Afslag paa det Gods, de have i Byen, for at det ikke skulde blive øde, skal Christen Holck afkorte 15 Skpr. Rug i Bolets Landgilde til Kirken og lade Kirkebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 5, 516.

— Miss. til Borgemestre, Raad og menige Indbyggere i Kolding. Da Kongen for nogen Tid siden har ladet en Mølle opføre ved Kolding, som noksom er i Stand til at male det Korn, som behøves til Byen, befales det dem herved strengeligen at søge til denne Mølle med det Korn, de skulle have malet, og lade det male der og ikke andre Steder, for at Mølleren bedre kan svare sin aarlige Rettighed og Mølleskyld til Kronen. Hvis nogen handler herimod, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Mandat. J. T. 5, 516. (Se CCD. III. 284 f.).

— Miss. til Johan Stygge. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Broder Niels Juel til N. er saa behæftet med stor Svaghed og Skrøbelighed, at han ikke selv kan forestaa sit Gods, endsige forsvare det mod Trætte og Uret. Da Hans Stygge, der ellers efter Loven er Niels Juels rette Værge, nu ikke er til Stede i Landet, skal han overtage sin Broder Niels Juels Gods og Værgemaalet for ham. J. T. 5, 516.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck og Bispem i Viborg. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Kirkerne under Mariager Kloster, til hvilke Kongen har Jus patronatus, med Tiden ville forfalde og blive øde, da de ingen aarlig Rente have, medmindre Kongen vil have Tilsyn med dem eller tilforordne Midler, hvorved deres Bygfældighed kan blive forekommet. Det befales dem i den Anledning med det allerførste at lade optegne, hvor stort Forraad alle de Kirker i Viborg Stift, som Kronen har Jus patronatus til, have, og indsende Fortegnelsen til Kancelliet, for at Kongen af deres Formue kan henlægge noget til de bygfældige Kirkers Istandsættelse, saa disse i nogen Maade kunne blive hjulpede. J. T. 5, 516 b.

27. Maj (—). Miss. til Ebbe Munk og Otte Brahe Stiensen om at begive sig til Gierdrup og besigte og taksere Bygningen der. Udt. i Sj. T. 20, 339.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. Kongen har bragt i Erfaring, at de have ladet fængsle nogle modvillige Kumpaner, der have bedrevet allehaande utilbørlige Gerninger, Tyveri og andet, saaledes som Borgemestre og Raads Relation og de paagældendes egen i Kancelliet indlagte Bekendelse vidtløftigere formelder. Da Kongen ingenlunde, hvis de findes skyldige, vil lade deres Bedrifter gaa ustraffet hen, paabydes det strengeligen Borgemestre og Raad, at de ved første Lejlighed skulle dømme over dem og, hvis Dommen gaar paa deres Hals, lade gaa Eksekution over dem; ellers skulle de sende dem velforvarede til København tillige med Dommen. F. T. 3, 301.

28. Maj (—). Miss. til Sigvord Grubbe og Anders Bilde om at udtage henholdsvis 200 og 100 Bønderkarle i deres Len [Malmøhus og Helsingborg], paa hvis Stavn de ere at faa, dog kun unge, stærke Karle, der ikke sidde for Hus og Gaard, og siden sende dem til Kronborg. Sigvord Grubbe skal saavel tage af de Folk, som tidligere var afrettede, som af andre. Udt. i Sk. T. 3, 404 b.

— Miss. til Axel Brahe, Jacob Ulfeldt, Jacob Rosenkrantz, Knud Rud, Corfidts Rud og Corfidts Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der allevegne, baade i Købstæderne og i Landsbyerne, i Fyen løber en hel Hob Dreng- og Pigebørn omkring, der fra Ungdommen af ikke holdes til eller øves i andet end Betleri og Tryglen, til Besværing for Kongens Undersaatter,

skulle de straks i deres Len baade paa Landsbyerne og i Købstæderne lade optage saa mange af de unge Betlere, som de kunne faa fat i, og sende dem til Tugthuset i København. F. T. 3, 302.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov til Gaufnø om at udtage 50 gode søfarende Skibsmænd og med det allerførste sende dem til København. Udt. i Sk. T. 3, 404 b.

30. Maj (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om, at de foruden det, som til to forskellige Tider tidligere er forskrevet fra dem, straks skulle lade bage N Læster godt Kavringbrød af Lenets Indkomst og ved allerførste Lejlighed sende det til København (i nogle af Brevene: tillige med 4 Læster Gryn). — Ebbe Munk (Antvorskov Len) 25 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Sten Brahe (Kallundborg Len) 25 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Olluf Rosensparre (Draxholm Len) 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn, hvortil Rugen og Bygget skal modtages paa Kallundborg Slot; Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 20 Læster Brød; Anders Bilde (Helsingborg Len) 20 Læster Brød, hvortil Rugen skal modtages paa Kronborg; fra Villandts Herred 16 Læster Brød; Fru Beate Hvitfeldt (Gierds Herred) 15 Læster Brød, hvortil Rugen skal modtages paa Malmøhus; Anders Sinklar (Gladsakse Len) 15 Læster Brød; Manderup Parsberg (Aalborghus Len), Eske Brock (Dronningborg Len) og Frandts Rantzau (Silkeborg Len) hver 15 Læster Brød; Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len) 20 Læster Brød. Sj. T. 20, 339 b.

— Miss. til Stien Brahe om af Slottets [Kallundborg] Indkomst at skaffe Olluf Rosensparre Rug til 30 Læster Brød og Byg til 4 Læster Gryn. Udt. i Sj. T. 20, 340.

— Miss. til Jokim Bülow om, at han straks i sit Len [Frederiksborg og Kronborg] skal lade 4 Læster Malt brygge i Øl til Kongens Orlogsskibe, saa Øllet uden al Undskyldning kan være brygget og leveret i København i det allerseneste om 14 Dage. Af hvert Pund Malt skal der brygges 9 Tdr. Øl, hvortil der skal bruges 4 Skpr. Humle. Tolderne i Helsingør have faaet Ordre til at skaffe ham den fornødne Humle og Byfogden i Helsingør de nødvendige Tønder. Naar Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, forlanger det, skal han af Lenets Indkomst skaffe ham Rug til 20 Læster Brød, der skulle bages i Helsingborg Len. Sj. T. 20, 340.

30. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] om at lade brygge ligesaa meget Øl. Humle og Tønder hertil skal Tolderen i Malmø skaffe ham. Udt. i Sj. T. 20, 340 b.

— Ligelydende Miss. til Chresten Bernekov om at lade brygge 27 Læster Øl af 3 Læster Malt. Humle og Tønder skal Tolderen i Landskrone¹ skaffe ham. Udt. i Sj. T. 20, 340 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Jokim Bülow saa megen Humle, som behøves til de 36 Læster Øl, der skal brygges af 4 Læster Malt, beregnet 4 Skpr. Humle til hvert Pund Malt. Udt. i Sj. T. 20, 340 b.

— Miss. til Mikkel Greve om at skaffe Jokim Bülow 36 Læster Øltønder til Øllet. Udt. i Sj. T. 20, 340 b. Orig. (kaldes her Mikkel Seidel).

— Miss. til Anders Sinklar og Otte Lindenov om at levere Jens Sparre Sølvitsborg Slot og besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden. Udt. i Sk. T. 3, 405.

— Miss. til Jørgen Friis. Jesper Vognsen til Hesterupgaard har, saaledes som han nærmere kan se af hoslagte Supplikation, klaget over, at Jens Bilde til Vreløfgaards Foged med Urette fratager ham Kvægtienden af Kirketienden af Hesterup² Sogn, skønt han har Kong Frederik II's Brev derpaa. Jørgen Friis skal snarest muligt undersøge Sagen og hjælpe Jesper Vognsen paa Kirkens Vegne, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 5, 517.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Søfrensen, Borgemester i Holbæk, paa Kirkens Part af Korntienden af Udbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 12 b.

31. Maj (—). Miss. til Jørgen Skeel. Af indlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Jacob Arrentsen fra Amsterdam, har berettet angaaende en Pakke engelsk Klæde, som skal være strandet og bjærget under Anholt. Han skal straks, uanset at Sagen ikke er bleven paa-

¹ Registranten har, sikkert ved en Fejlskrift: Kronborg. ² Hæstrup, Børglum H.

dømt paa Herredsting og Landsting, lade udtage nogle uvildige og velerfarne søfarende Skippere og Søfolk i Lenet, som kunne indstævne Sagen i Rette for sig og nøje undersøge og overveje den, saa de siden ved allerførste Lejlighed kunne dømme, om den nævnte Pakke Klæde efter Sørensen bør følge Kronen eller Jacob Arrentsen. De skulle give deres Dom beskrevet under deres Signeter. Der sendes ham en Ekstrakt af de Dokumenter og Certifikater, som vedrøre denne Sag og ere blevne indlagte her, for at han og de Personer, der udtages til at dømme i Sagen, desto bedre kunne vide at rette sig derefter. J. T. 5, 517.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde om at tillade Dr. Hendrik Staldmester, Borgemester i Rostock, uhindret at udføre 1500 Fod Sten fra Gulland. Udt. i Sk. T. 3, 405.

— Miss. til Laurits Ebbesen om ved første Lejlighed at lade nedbryde Hvælvingen paa den Kirke i Ring Kloster, som nu bruges til Lade, da den ganske og aldeles skal staa for Fald, saa der kan blive des bedre Rum til det Hø og Korn, som lægges deri. Da Laden paa Skanderborg Ladegaard skal være taglam, skal han lade den istandsætte med Tag og Skelning. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 517 b.

2. Juni (—). Mageskifte mellem Fru Marren Juel til Refstrup, Hermand Juels Enke, og Kronen. Sj. R. 15, 298. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Peder Basse. Da Christopher Krafse til Egholm har begæret noget Krongods i Høllinge Sogn i Vaalbors Herred til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Førsløf By og Sogn i Ringsted Herred, hvis Lejlighed han nærmere kan erfare af indlagte Fortegnelse, skal Peder Basse ved første Lejlighed undersøge, om Kronens Gods uden Skade for Kronen kan afhændes fra Roskildegaard og om Kronen kan faa Skel og Fyldest i Christopher Krafses Gods, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 20, 341.

— Miss. til Vilhielm Dresselberg om at lægge 1 Gaard i Simmendrup i Ringsted Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Maren Jul til Restrup, Hermand Juls Enke, ind under Klosteret [Ringsted]. Udt. i Sj. T. 20, 341.

— Forleningsbrev for Jens Sparre til Vinderup, Hof-

marskal, paa Christianopel og Sølvitsborg Len [enslydende med Forleningsbrevet af 16. Aug. 1604 for Mogens Ulfeldt]. Sk. R. 3, 347 b.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om ved allerførste Lejlighed at lade de gamle Huse paa Byrringe nedbryde og med saa ringe Bekostning som muligt igen lade Ladegaarden bygge og opsætte af disse Huse, saa Kornladen kan blive anordnet og opsat, ligesom den er bygget paa Esserum. Ligeledes skal han straks slutte Kontrakt med en Graver, der kan afrydde og sletgøre den store Mose, som ligger mellem Sønder Byrringe og Vester Byrringe, til Eng. Den Bekostning, han anvender paa Bygningen og Rydningen af Mosen, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Ladegaarden til Malmøhus kun er ringe Strøelse og Rugfoder at faa til Kongens Heste, naar Kongen kommer did, skal Sigvort Grubbe, for at Kongen kan have noget Forraad paa Strøelse, straks lade Kirkens Part af Korn-tienden af Hussie, Sallerup, Klagstrup, Glostrup og Lokkerup Sogne lægge under Malmøhus Slot og siden lade disse Tiender oppebære i Kærven, dog saaledes at Kirkeværgerne for disse Kirker aarlig til rette Tid faa leveret den sædvanlige Afgift af Tienderne efter Kirkebøgenes Indhold og faa tilbagebetalt den Indfæstning, de have givet, hvilket han altsammen skal føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 405.

— Miss. til Lensmændene i Nørrejylland. Da Kongen har bragt i Erfaring, at mange af Købstæderne i Nørrejylland endnu restere med deres aarlige Byskat, og at en Del af Byfogderne, Tolderne og Sisemestrene ligeledes staa tilbage med uforklarede Regnskaber for flere Aar, skulle de, naar Renteskriver Peder Christensen, som Kongen har forordnet til at indkræve disse Restancer, eller hans Fuldmægtige henvende sig til dem, give Købstæderne alvorligt Tilhold om at betale de aarlige Byskatter, som de endnu restere med, og ligesaa Toldere, Sisemestre og Byfogder eller deres Arvinger, hvis de selv ere døde, om at forklare deres Regnskaber og betale deres Restancer. Hvis nogen af disse ikke i rette Tid udreder Restancerne, skulle de ved Vurdering eller andre billige Midler uden videre Forhaling hjælpe Peder Christensen til det, som han paa Kongens Vegne har at kræve hos dem. J. T. 5, 517 b.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Lunge. Kongen har bragt i Erfaring, at Bygningen paa Ørum Slot og tilliggende Ladegaard skal være saa aldeles forfalden, at det vil være nødvendigt at nedbryde en Del af Husene og genopføre dem fra ny af og iøvrigt at istandsætte Husene, saafremt nogen ellers uden stor Livsfare skal kunne holde Hus der. Han skal ved første Lejlighed lade bygge paa Slottet og Ladegaarden paa de Steder, hvor det gøres mest nødvendigt, og anvende 500 Dlr. af Lenets Indkomst derpaa. Siden skal han gøre specificeret Regnskab for, hvorledes Pengene ere blevne anvendte, hvorefter disse skulle blive ham godtgjorte i hans Regnskab. J. T. 5, 518.

3. Juni (—). Miss. til Eske Bilde. Han skal straks lade undersøge, om Kronen har nogen Fællesgrund eller Enemærke paa hin Side Mariagerfjord hen under Vifland og der omkring, som støder sig ned paa Fjorden. Hvis det er Tilfældet, skal han straks lade bygge en Bro dér, hvor Kronens Bønder kunne opsætte og udskibe det Ved, som de foraarsages til at købe ovre paa hin Side til at bruge til Kalkovnene paa denne Side, for at Kongen ikke skal komme til at lide Mangel paa Kalk, naar han til sine Bygningers Behov foraarsages til at bestille nogle Læster Kalk der fra Lenet. Bekostningen ved Broens Anlæggelse skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 518.

4. Juni (—). Miss. til Vilhielm Dresselberg og Peder Basse om at besigte noget Gods mellem Kronen og Christopher Krafse til Egholm. Udt. i Sj. T. 20, 341 b.

— Bestalling for Jens Vildtskytte, at skulle være paa Kronens Jagt paa Heden i Roskilde og Københavns Len, hvor det er Kronens Enemærke og ikke Fæled med Adelen, at der ikke skydes eller ødelægges Harer, Ræve eller andet Vildt paa Kronens Endelsejendom. Han skal i aarlig Løn have 34 Dlr. og 2 Hofklædninger, 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og sin Hund og Foder og Maal paa 1 Hest. Sj. R. 15, 300 b.

— Bestallinger for Frederik og Bent, Vildtskytter i Børinge Birk, som Skovridere paa Kronens Skove i Børinge Birk. De skulle paase, at der aldeles ingen Dyr, smaa eller store, eller Fjervildt, Gæs, Ænder eller andet saadant skydes eller ødelægges. De skulle paase, at der ikke holdes Geder, som

kunne løbe ind i Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Hvis de træffe Geder i Skovene, efterat de ere aflyste og forbudte, maa de enten skyde dem ihjel eller drive dem til Malmøhus. Hvis de træffe Hunde i Kronens Skove, maa de skyde dem ihjel, hvem de end tilhøre. De skulle paase, at der ikke hugges noget i Kronens Skove i Birket uden Lensmandens Tilladelse og Udvisning af Skovfogderne eller andre Lensmandens Fuldmægtige. [Med Artikl. 1—2, 4, 6]. Sk. R. 3, 351 b.

5. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul, Rentemestre, om at betale Peder Lauridtsen i Mariager, som var fragtet derfra med en Skude Kalk, men i Storm og Uvejr strandede paa Hesseløen, den ham lovede Fragt. Udt. i Sj. T. 20, 341 b.

— Miss. til Niels Kaas til Birkildts. For nogen Tid siden har han i Forening med nogle andre gode Mænd sagt god til Kongen for afdøde Johan Rud til Møgelkier for 7000 Dlr. Hovedstol med Renter. Da Kongen nu vil have de 7000 Dlr. Hovedstol med resterende Renter betalt til førstkommende Mortensdag, befales det ham herved alvorligt at være betænkt paa uden al Forsømmelse og Undskyldning at betale de 7000 Dlr. Hovedstol med resterende Rente til Mortensdag efter Hovedbrevets Lydelse. Hvis Pengene ikke blive betalte til den nævnte Tid af ham som Formand i Hovedbrevet, paabydes det ham strengelig at inddrage i Kongens Herberg i København, holde et ærligt adeligt Indlager dér og ikke under nogen Undskyldning drage ud derfra, førend de 7000 Dlr. Hovedstol med resterende Rente, Interesse og al anden Skade er betalt. J. T. 5, 518.

6. Juni (Kronborg). Miss. til Ritmestrene over alt Riget: Albret Skeel, Uldrik Sandberg og Knud Brahe i Jylland, Stax von Tinen i Sjælland, Corfidts Rud i Fyen, Tage Krabbe og Anders Bilde i Skaane. Hvis Lejligheden og Nødtørften skulde kræve, at de under Kongens Fraværelse fra Riget skulde rykke nogenstedshen med deres Fane eller i andre Maader forrette noget, som kunde være Riget magtpaaliggende, skulle de rette sig efter at være rede og baade heri og i andre Maader rette sig efter, hvad Stien Maltesen, Rigsraad og Marsk i Danmark samt Befalingsmand i Vestervig Kloster, befaler dem. Sj. T. 20, 341 b.

— Miss. til Ditlef Rantzau, Hofmarskal, om endelig at

holde Kongens Hofsender til Stede ved Hoflejren, saa at ingen faar Lov til at være mere end én Nat borte derfra. Hvis Stien Maltesen, Marsk, befaler ham at begive sig nogenstedshen med de Folk og Heste, som findes ved Hoffet, skal han rette sig efter hans Ordre. Sj. T. 20, 342.

6. Juni (Kronborg). Aab. Brev til Købstæderne i Sjælland om at bruge norsk Salt i Stedet for Lyneborgersalt og om Forbud mod at indføre det sidste. Sj. T. 20, 342 b. Origg. (til Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. III. 285 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne paa Sjælland om straks at lade det aabne Brev om Forbud mod at sælge Lyneborgersalt i Købstæderne paa Sjælland og i Malmø forkynde saa vel paa Raadhuset som paa Bytinget, saa Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 342 b.

— Miss. til Jens Sparre om at forskaane Bønderne i Blekinge for Halvparten af den sidst paabudte Skat. Udt. i Sk. T. 3, 406.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af de Knægte, som han efter Kongens Befaling har udtaget der i Lenet [Malmøhus] og sendt til Kronborg, ikke selv ere komne, men have lejet andre i deres Sted. Det befales ham med største Flid at lade ransage efter disse Personer og siden ved dertil tjenlige Midler henholde dem til selv at møde med det allerførste. Kongen sender ham en Fortegnelse over de udeblevne Kumpaner. Sk. T. 3, 406.

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om at tilsige Kronens Bønder i Ebba i Olufstrups Fjerding, i Baadsteds Fjerding og i Peder Hellesteds Fjerding i Bierre Herred til at fremage den skaanske Kalk, som efter Kongens Anordning er kommen til Baadsted, til Laholms Slot. Udt. i Sk. T. 3, 406 b.

10. Juli (—). Miss. til Mandrup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, og Jørgen Due til Oxevang. Da Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, har begæret 5 Kronens Gaarde og 3 Bol i Nørreifs¹ og 1 Gaard i

¹ Nørreøkse, Ø. Han H.

Sønderifs¹ i Broufvest Sogn i Han Herred til Mageskifte for 3 Gaarde i Grydsted i Aars Herred og 1 Gaard i Alstrup i Huedebor² Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 5, 518 b.

10. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Cort v. Barleben til Skotterup paa Kronens Part af Korntienden af Haslef Sogn i Høgs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg, og af Karup Sogn i samme Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Tdr. Rug og 12 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 198 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Lykke til Tanderup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Bedstedt Sogn i Hassing Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og 14 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 92 b.

11. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at udtage 100 Baadsmænd paa de fremmede Skibe, som nu ligge i eller komme til Sundet, og siden sende dem hid med nogle Kaptejner, som ere forordnede dertil. Udt. i Sj. T. 20, 343 b.

— Miss. til Jacob Lykke og Jørgen Lunge. For nogen Tid siden har Kongen befalet dem at overlevere Christen Høg til Todbøl Værgemaalet for Christen Prips Børn og Søster. Da denne Befaling hidtil ikke er bleven udført, fordi Christen Prip modvillig har sat sig imod det, har Kongen nu ved hoslagte Skrivelse formanet Christen Prip til at levere Værgemaalet fra sig, saafremt Kongen ikke skal tiltænke et andet Sind dertil. De skulle derfor ved første Lejlighed begive sig til Christen Prip og siden overlevere Værgemaalet til Christen Høg, der i Forvejen skal advares derom. J. T. 5, 519.

— Miss. til Christen Prip. Kongen har bragt i Erfaring, at han trykker sig ved i de dertil beskikkede gode Mænds Nær-værelse at overlevere Værgemaalet for hans Børn og Søster til Christen Høg, hvilket forekommer Kongen meget sælsomt. Det paabydes ham nu, naar de dertil forordnede gode Mænd paany henvende sig til ham, da uden videre Forhaling i

¹ Sønderøkse, Ø. Han H. ² o: Hvetbo.

deres Overværelse at levere Værgemaaliet fra sig til Christen Høg, saafremt Kongen ikke skal kræve det fra ham ved andre Midler. J. T. 5, 519.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Stien Maltisen, Stien Brahe, Manderup Parsberg, Hendrik Lykke, Jørgen Friis, Christian Holck og Jacob Ulfeldt om med det iligste at begive sig til København for nærmere at erfare Kongens Vilje, da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med dem om. Sj. T. 20, 343 b.

— Miss. til Tage Thott om ved allerførste Lejlighed at fragte de paa vedlagte Seddel antegnede Borgere i Laholms Skuder til at løbe derfra til Mariager for at hente Kalk, som de skulle føre til og udlosse ved Bygningen paa Laholms Slot. De skulle have 3 Mk. dansk i Fragt for hver Læst, ligesom de Skuder faa, der føre Kalk til Halmstad, hvilken Fragt han skal føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 407.

— Miss. til Christen Holck om paa Anfordring af Niels Krag at lade denne faa 3 Stykker Vildt og 3 Raadyr. Udt. i J. T. 5, 519.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup, Eske Brock til Estrup, Lafve Urne til Beltebjerg, Detlef Holck til Eskelstrup, Peder Basse til Siørup, Knud Gyldenstjerne til Tim, Sivort Beck til Førsløf og Niels Gyldenstjerne til Biørnsholm om at fuldgøre en Befaling mellem Preben Gyldenstjerne paa den ene og Christen Gyldenstjerne og Fru Lisbet Trolle paa den anden Side om en Oldingegang og Udlæg efter den forrige til dem udgaaede Befaling. De skulle møde den 23. Juli. Udt. i J. T. 5, 519 b.

14. Juli (—). Miss. til Vilhielm Dresselberg om at erklære sig angaaende en Kvinde, Kirstine Knud Pedersens, der klager over, at en Gaard er bleven frafæstet hende. Udt. i Sj. T. 20, 343 b.

— Kvittansiarum til Fru Beate Hvitfeldt til Møllerødt, der paa sin afdøde Broder Arrildt Hvitfeldts Vegne har gjort Regnskab for den gejstlige Jurisdiktion af Giers Herred fra 14. Juni 1580 til 1. Maj 1610, for de i Herredet oppebaarne Penge- og Madskatter og for de i 1601 nedtagne og til

København fremsendte Kirkeklokker. Hun blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 353 b.

14. Juli (Kbhvn.). Bestalling, fra 1. Maj 1610 at regne, for Hans Grønbech, Raadmand i Aarhus, som Renteskriver i Nørrejylland med en aarlig Løn af 80 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning (ligelydende med Bestallingen [16. Juli 1594] for hans Formand Peder Christensen). Udt. i J. R. 6, 487 b.

16. Juli (—). Aab. Brev om, at Claus Macchabæus til Ettrup, der nu er beskikket til Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, kvit og frit maa nyde den til Landsdommeriet liggende Indkomst, som hans Formand har haft. Sk. R. 3, 354 b.

— Miss. til menige Borgere og Købstadmænd samt Kronens Bønder i Varberg Len. Da Kongen indtil videre vil have 50 Mand liggende paa Varberg Slot, paabydes det dem herved strengeligen straks at begive sig til Varberg Slot, naar de blive tilsagte af Lensmanden, skaffe sig selv Fetalje og andet til deres Underholdning nødvendigt samt Vaaben og Værger og gøre og holde Tog og Vagt der i 14 samfælde Dage og indtil andre komme i deres Sted. Da Kongen nu har sendt to Soldater der til Lenet for at øve og eksercere Undersaatterne i Krigsbrug, paabyder Kongen herved alle, der blive tilsagte af Lensmanden, at vise sig villige til disse Øvelser. Saafremt nogen, efter at være bleven tilsagt, understaar sig til ikke at begive sig til Varberg eller trykker sig ved at lade sig indøve i Krigsbrug, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Mandat. Sk. T. 3, 407.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen nu har forordnet to Soldater, ved Navn Hans Kallundborg og Morten N., til at øve Borgere og Bønder i Varberg Len i Krigsbrug, skal han af Kronens Indkomst give hver af disse Soldater 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 20 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Pension. Da Kongen har ladet udgaa Miss. til Borgerne og Kronens Bønder i Varberg Len om, at der skal ligge 50 Mand paa Varberg Slot, skal han paase, at det gaar ordentligt til ved Udtagelsen af disse 50 Mand, saa at det ene Sogn ikke bliver mere besværet end det andet. Sk. T. 3, 408.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Af hoslagte Supplikation

vil han vidtløftigere kunne se, hvad denne Brevviser, Oluf Pedersen i Fiellenskouf, har suppliceret til Kongen. Sigvord Grubbe skal med det første erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Oluf Pedersen Besked. Sk. T. 3, 409.

17. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Steen Maltesen til Holmgaard, Raad, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Varberg Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1610 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Endvidere har han indleveret sit Forleningsbrev paa Helnekirke Len, som Kongen havde forlenet ham med afgiftsfrit fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1608, og gjort Regnskab for en i Helnekirke Len oppebaaren Pengeskat til Mikkelsdag 1606. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 355.

18. Juli (—). Miss. til Jomfru Dorethe Gjõe om uden vidtløftig Proces at hjælpe en, ved Navn Marten Plage-mandt, til en Arv, som er tilfalden ham efter en af hendes Tjenere, ved Navn Claus Claussen. Hvis hun formener at have nogen Rettighed til Arven, skal hun snarest erklære sig til Kongen herom. Udt. i Sj. T. 20, 344.

19. Juli (—). Miss. til Jacob Ulfeldt, Ofve Bilde, Corfidts Ulfeldt og Claus Brockenhuus. Kongen har under 15. Maj 1609 givet dem Ordre til efter Syn og Vidnesbyrd og Stubbens Udvisning at undersøge, om de Træer, som findes at være huggede paa B[r]enderup Mark, ere huggede paa Brendrup Præstegaards Grund eller ej. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, befales det dem herved at møde paa Aastedet med det allerførste og udføre Befalingen. F. T. 3, 303.

21. Juli (—). Miss. til Knud Rud. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Odensegaard er ganske ringe Staldrum til Kongens egne Heste, naar Kongen kommer did, og at et af Fæhusene i Staldgaarden skal være ganske bygfældigt og undersat med Støtter, saa det vil være nødvendigt i Tide at hjælpe paa det, skal han af det Tømmer, hvoraf Palladset i Odense til Kongens Søns Hylding var bygget, lade opsætte en ny Stald og et nyt Fæhus paa Odensegaard. Hvis der behøves mere Tømmer, skal han købe det saa billigt som muligt og føre Be-

kostningen til Udgift i sit Regnskab, dog skal han paase, at denne bliver saa ringe som muligt. F. T. 3, 304.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lægge 2 Gaarde i Faraas Herred i Nørre Halland, den ene i Ogame By og Sogn og den anden i Galnegierde i Giellerød Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Bodil Galde til Kamboe, Henning Valstrups Enke, ind under Varberg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 3, 409.

25. Juli (—). Skibsartikler for Godske Lindenov og de ham medgivne Skibshovedsmænd paa den Rejse, som det er paalagt dem at gøre i Østersøen. — Godske Lindenov, Admiral, paa Argo, Jacob Beck, Underadmiral, paa Arca Rosæ, Thomas Noll paa Stjernen, Syvard Gabriel paa Dragen, Niels Malmø paa Heringsnese, Jacob de Val paa Lindormen, Staffen Søfrensen paa Sorte Hund, Peder Nielsen paa Ørnen, Johan Petersen paa Turtelduen og Oluf Jensen paa Byssen Katte. Udt. i Sj. R. 15, 301 b.

— Søpas for Godske Lindenov til Lindesvoldt, Skibshovedsmand, som Admiral paa Skibet Argo for de ham medfølgende Skibe, hvormed han skal begive sig i Østersøen, saa vidt Kongens Lande og Rigens Strømme strække sig, og indtil det rigiske Farvand for at holde Strømmene rene, saa Kongens Undersaatter eller andre søfarende, der ere paa deres retfærdige Rejse, ikke skulle blive overfaldne eller plyndrede af nogle modvillige. Hvis han træffer saadanne, skal han gøre sit bedste for at eftertrægte dem, hvem de saa end tilhøre, og, hvis han kan bemægtige sig dem, føre dem til København. Sj. R. 15, 302.

— Kvittansiarum til Fru Elsebe Juel, Hans Lindenov til Ørsløfs Enke, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Hammershus Len fra 1. Maj 1594 til 1. Maj 1610, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for de 1601 paa Bornholm nedtagne og til København sendte Kirkeklokker. Hun blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 356.

27. Juli (—). Oprejsningsbrev for Mandrup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, der har berettet, at en af hans Tjenere, ved Navn Mikkell Ibsen, i Aldum

i Hatting Herred en Morgen tidlig er gaaet af sit Hus ud i Gaarden, at hans Søn Jep Mikkelsen er løben efter ham, at Mikkel Ibsen ikke er kommen længere end i Gaardens Lade, før han har bekommet sin Død, og at der ikke har været andre hos ham end Sønnen, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge denne Sag efter Loven, da den ikke er bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 487 b.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tage Krabbe og Sigvordt Grubbe. Da Kongen, der for nogen Tid siden har givet dem Ordre til at besigte det Gods i Varmeløse, som han har bevilget Jokim Bülow til Mageskifte, erfarer, at dette Gods for Bejleligheds Skyld ikke kan undværes fra Malmøhus, skulle de i Stedet for Godset i Varmeløse besigte 6 Gaarde i Sandbye Sogn, 6 Gaarde i Hagestedt, hvoraf de tre tilhøre Knud Gyldenstjerne til Tim, hvem Kongen vil udlægge Vederlag derfor, og 1 Gaard i Efverødt, ligne og lægge dette Gods og i øvrigt rette sig efter den forrige Befaling. Sk. T. 3, 410.

30. Juli (—). Miss. til Henning Gjõe om at betale Christen Skammelsen nogen Vin, som var hentet paa 3 Stokke, hvoraf Henning Gjõe dog kun vil betale de to. Udt. i Sj. T. 20, 344.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at sende en Kumpan, ved Navn Anders Hansen, som i Dallum har været med til at gøre et Manddrab, hvorfor der er svoret Aaraad over ham, og som nu skal tjene Hr. Hans, Sognepræst til Stiensmagle, fængslet til Antvorskov. Udt. i Sj. T. 20, 344.

— Miss. til Eyler Bryske. Da Just Høg til Krumstrup ved første Lejlighed vil skifte med sine Søskende efter deres Fader Jacob Høg og i den Anledning har anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hans umyndige Søskende, medens Skiftet staar paa, befales det Eyler Bryske at paatage sig Værgemaalet for Just Høgs umyndige Søskende, medens Skiftet staar paa, paase, at de faa Skel og Fyldest for deres Part, og, naar Skiftet er forbi, tilstille Just Høg klart Inventarium paa det, der er tilfaldet hans Søskende i Arv. F. T. 3, 304.

— Miss. til Styge Høg. Jost Høg til Krumstrup har berettet, at han ved første Lejlighed vil foretage Skifte og Deling med sine Søskende efter deres Fader Jacob Høg, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke hans Søster, Fru

Mette Høg til Sonnerup, en Væрге, medens Skiftet staar paa. Det befales Styge Høg at paatage sig Værgemaalet for Fru Mette Høg, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares hende Skel og Fyldest for hendes Part. J. T. 5, 519 b.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til menige Bønder, hvem de end tjene, i Hing Herred og Tim Birk. Kongen har bragt i Erfaring, at Skellet mellem Hing Herred og Tim Birk er saa ganske forgroet, at det kan befrygtes, at Skellet inden kort Tid vil blive forvildet, og at de paa begge Sider af Skellet liggende Enge fuldstændig fordærves af Vand, fordi Aaen ikke skal kunne have sit Flod, hvorved der i Tidens Løb vil tilføjes ikke alene Adelen, som har Enge liggende derved, men ogsaa menige Almue i Herredet og Birket stor Skade. Det paabydes dem i den Anledning strengelig, at de efter nærmere Tilsigelse af Prebørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøuling, og Knud Gyldenstjerne til Tim hver efter sin Lejlighed, Evne og Brug skulle hjælpe til med at opkaste Skellet saa vidt og bredt, som det behøves, saa Vandet kan have sit rette Flod. Hvis nogen, efter at være bleven tilsagt, trykker sig ved at opkaste Grøften, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 5, 519 b.

1. Aug. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Lykke til Eskier paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Grøning Sogn i Nør Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Kronen, Rugen at levere til Lensmanden paa Skivehus og Bygget til Skolepersonerne i Viborg, og 7 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 92 b.

3. Aug. (—). Miss. til Mandrup Parsberg. Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, har berettet, at Jens Bilde til Vreløf vil tilholde sig Lund Præstegaard og Jus patronatus til Hestrup Kirke. Da han derhos formener, at der paa Aalborghus i Rigens Klemme skal findes nogen Besked derom, hvormed han kan forsvare denne Rettighed, skal Mandrup Parsberg paa hans Begæring lade ham faa en Udskrift af Rigens Klemme, saa vidt vedkommer Lund Præstegaard og Jus patronatus til Hestrup Kirke. J. T. 5, 520.

— Miss. til Hans Munk. Da Hans Lindenov til Øsløf, der en Tid har forestaaet Værgemaalet for Fru Maren Munk til Linnit, Lauge Hvitfeldts Enke, nu er død og hun som en skrøbelig

og aldrende Kvinde ikke kan være uden Væрге, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for Fru Maren Munk og i alle Maader ramme hendes Tarv. J. T. 5, 520.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hans Axelsen til Rugaard og andre Fru Ingeborg Skeels Arvinger. For nogen Tid siden have de faaet Befaling til at levere fra sig de Jordebøger, Tingbøger, kongelige Mandater og Breve, der angaa Seilstrup Len og tilliggende Gods og Øe Klosters Overløbsgods og have været tilstillede afdøde Otte Banner, og hvorefter han har annammet Lenet og Godset. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at dette endnu ikke er sket, og at der føres forskellige Trætter paa Kronens Gods, paabydes det dem herved strengeligen uden videre Forhaling og Undskyldning straks at tilstille Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Seilstrup, de Jordebøger, Tingbøger, kongelige Mandater og andre Breve, der angaa ovennævnte Len og Gods, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til at kræve dem af dem ved andre Midler. J. T. 5, 520.

5. Aug. (—). Miss. til Frederik Munk til Krogsgaard. Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Seigelstrup, har erhvervet kongelig Befaling til gode Mænd om at være til Stede og endelig gøre klart mellem ham og hans Broderdatter, Jomfru Else Friis til Hvolgaard, om hendes Værgemaal, som han en Tid lang har forestaaet. Da hun ingen har, som kan være til Stede paa hendes Side, og han er hendes ældste Svoger, skal han være til Stede paa hendes Vegne, naar Befalingen skal udføres, og i alle Maader ramme hendes Gavn. J. T. 5, 520 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Ingeborg Skeel til Linderumbsgaard, Claus Dyres Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Ugild Sogn i Vennebierig Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 93.

6. Aug. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har af hans indlagte Fortegnelse erfaret, at Husene paa Nyborg Slot og Ladegaarden ere meget brøstholdne paa Tag, Lofter, Vinduer og andet. Jacob Ulfeldt skal lade det Hulstentag paa det vestre Hus saa vel som paa de andre Huse omlægge og skelne, hvor det gøres behov, og lade tække med nye Sten, naar de gamle ikke længere strække til. Hvad Bjælker,

Spær, Lægter og Loftter, Døre, Vinduesbuer, Vinduer og Vægtergangen angaar, maa han hjælpe dem ved de Midler, han selv finder mest gavnlige og uden for stor Bekostning. Taget paa Ladegaarden maa forbedres med nye Sten og skelnes; dog kun hvor det er nødvendigt. Han maa ialt anvende 400 Dlr. paa Byggeriet og føre dem til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 305.

6. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Diriksen i Øster Lybye og Morten Andersen i Bostrup, Sandemænd i Nørre Herred i Skivehus Len, maa være fritaget for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd eller indtil Kongen bliver anderledes sindet. Udt. i J. R. 6, 488.

— Miss. til Mandrup Parsberg og Jacob Ulfeldt. Der er Trætte mellem Hertug Johan Adolf og Marquord Rantzau til Saxtorf om nogle Gaarde i Gammelbye i Hertugdømmet Slesvig, hvilke Hertug Johan Adolf, efter Marquord Rantzaus Formening med Urette, vil tilholde sig. Da det efter den oprettede Union er blevet besluttet, at Kongen og Hertugen skulle sende nogle gode Mænd til Kolding den 24. Aug. for enten at forlige Hertugen og Marquord Rantzau i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom, skulle de rette deres Lejlighed efter at møde paa nævnte Tid og Sted for i Forening med flere andre gode Mænd at lade sig bruge i den Sag, forlige Trætten i Mindelighed eller afsige Dom i den og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 5, 520 b.

— Miss. til Claus Daa. I Anledning af hans Indberetning om, at Stormen har blæst Overdelen af en Hølade paa Skivehus Slot ned, befales det ham igen at lade Laden opbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 5, 521.

— Miss. til Eske Brock. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med Taget paa Slotskirken paa Dronningborg Slot. Da Kongen vil lade Kirken tække med Skifersten, men Vinteren er saa nær forhaanden, at det ikke kan ske forinden, skal han lade Kirken tække med Fjæl, indtil Kongen kan faa de nødvendige Skifersten ført did og han faar nærmere Ordre fra Kongen. Taget og Loftterne paa Slottet, der ere meget brøstholdne, skal han lade istandsætte paa de Steder, hvor det gøres behov, men paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. J. T. 5, 521.

8. Aug. (—). Miss. til Carl Bryske og M. Jens Gøedsen.

Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst i Aarhus Stift, ved Navn M. Mikkel i Maarslet, med Forsæt og af Egensindighed nogle Gange har udeladt Exorcismen af Daaben. Da Kongen paa ingen Maade er til Sinds at lade dem, der saa groft og med Forsæt forse sig mod Kongens udgaaede Ordinans, blive ustraffede, skulle de hænde ordentlig Dom over M. Mikkel i den Sag, for at andre kunne tage sig i Vare for at gøre sig skyldig i saadanne grove Forseelser. Kongen har endvidere bragt i Erfaring, at to Kanniker i Aarhus, ved Navn M. Christen Stub og M. Hans Horsens, for rum Tid siden ere komne i Trætte og have givet hinanden nogle Skældsord; Sagen er siden bleven bilagt mellem dem i Godtfolks Nærværelse, men da saadan Forseelse er til Vanære for det hellige Præsteembede og til Forargelse og ondt Eksempel for andre, har Prædikestolen hidtil været dem forment indtil nærmere Ordre fra Kongen. Det befales dem nu at tilstede M. Hans Horsens hans Prædikestol igen, dog skulle de forinden lade ham afsone Sagen med en rimelig Sum Penge til de fattige og lade ham give en Forpligtelse om, at han herefter ikke vil gøre sig skyldig i en saadan Forseelse. M. Christen Stub maa ligeledes igen betjene sin Prædikestol mod at give en lignende Forpligtelse; angaaende den yderligere Straf, han skal have, vil Kongen ved første Lejlighed erklære sig. J. T. 5, 521 b.

8. Aug. (Frederiksborg). Miss. til nogle Lensmænd om af Lenets Indkomst ved første Lejlighed at sende N Læster Smør til København til Proviantskriver Claus Meckelborg, af hvem de skulle tage Bevis derfor. Hvad Smør de maatte have herudover, skulle de sælge til Bedste for Kongen saa dyrt som muligt, ikke under 12 Dlr. for hver Tønde. — Olluf Rosenparre (Draxholms Len) 3 Læster Smør, Peder Basse (Roskilde-gaards Len) 3½ Læst, Ebbe Munk (Antvorskov Len) 3 Læster, Mogens Gjøe (Sæbygaards Len) 1½ Læst, Eske Brock (Dronningborg Len) 2½ Læst, Frandt Rantzau (Silkeborg Len) 5 Læster og Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len) 4 Læster. Sj. T. 20, 344 b.

— Miss. til Lauge Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Elleholms Len i Blekinge endnu restere med det, som det sidste Gang blev paalagt dem at udgive til Befæstningen ved Christianopel, skal han uden

al Forhaling lade sine Fuldmægtige indkræve nævnte Restance baade af Penge og af det Ved, som aarlig skulde udgives, samt af de 60 Heste, som Bønderne i Blekinge skulde fremsende til Befæstningens Behov, og paase, at ingen, hverken Lensmænd eller andre, blive forskaanede for at udrede Restancen. Det, som han saaledes lader oppebære af Bønderne efter klare Mandtalsregistre, skal han levere Jens Sparre, Embedsmand paa Sølvitsborg. Sk. T. 3, 410 b.

9. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Trelleborg. Disse Brevvisere Hans Andersen og Peder Andersen, Brødre, have berettet, at der er tilfalden dem en Arv i Trelleborg efter deres afdøde Morbroder Tomis Tomissen, men at det formenes dem at faa Arven, fordi en af deres Medborgere, Daniel Andersen, udgiver sig for Tomis Tomissens Brodersøn, hvilket han dog hidtil ikke har kunnet bevisliggøre, skønt Borgemestre og Raad have paalagt ham det, og som saadan vil indtræde i Arven med dem. Da Arven desuagtet stadig forholdes dem, efter deres Mening med Urette, have de nu anmodet Kongen om en Forskrift til Borgemestre og Raad om at maatte blive hjulpne til Ret. Det paalægges dem i den Anledning at foreskrive Daniel Andersen en bestemt Termin, inden hvilken han nøjagtigt skal bevise, at han er afdøde Tomis Tomissens rette og ægte Brodersøn, og hvis han ikke inden den Tid kan bevise det, være Hans Andersen og Peder Andersen behjælpelig med at faa deres rette Arv. Sk. T. 3, 411.

11. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Mikkel Nielsen til N. og Kronen. J. R. 6, 488. (Se Kr. Sk.).

13. Aug. (—). Kvittansiarum til Mogens Pachs til Torup, der paa egne og Medarvingers Vegne har gjort Regnskab for deres afdøde Fader Christoffer von Festenberg, kaldet Pachs's Indtægt og Udgift af Holbæk Len fra 1. Maj 1563 til 1. Maj 1608, nemlig først for Stiftets Indkomst, som han har ladet oppebære i Lenet fra 1. Maj 1583, da han ligesom andre Lensmænd fik Ordre til at have Stiftets og den gejstlige Jurisdiktion i Befaling i sit Len, og for de i Holbæk Len oppebaarne Penge- og Madskatter. Den aarlige visse og uvisse Indkomst af Holbæk Len og Avlen til Ladegaarden har Kongens Fader bevilget ham kvit og frit uden Regnskab; ligeledes har Kongen

skænket Christoffer Pachs alt det Inventarium, som fandtes paa Ladegaarden efter afdøde Lauge Brock. Endvidere har Mogens Pachs gjort Regnskab for Christoffer Pachs's Afgift af den visse og uvisse Indkomst af Jelse¹ Len fra 1. Maj 1573 til 1. Maj 1608, og for den visse og uvisse Indkomst af Vinderup Len fra 1. Maj 1580 til 1. Maj 1585. Arvingerne blev aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 306 b.

13. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jens Sparre. Da menige Indbyggere i Christianopol for nogen Tid siden ere blevne begavede med Købstadsprivilegier, men endnu ikke have gjort Kongen og Kronen deres Ed, saaledes som de ere pligtige til, skal han ved første Lejlighed i egen Nærværelse paalægge enhver af Indbyggerne, baade dem, der nu er dér, og dem, der herefter komme did, at aflægge Ed til Byfogden, ligesom Købstadsmænd gøre andensteds i Danmark. Sk. T. 3, 412.

— Miss. til Casper Markdanner [Koldinghus] og Laurits Ebbesen [Skanderborg] om hver at købe 100 staldfærdige Øksne og sende dem til Haderslev, hvor Giert Rantzau skal modtage dem og betale deres Fuldmægtige de udlagte Penge. Udt. i J. T. 5, 521 b. Orig² til Kasper Markdanner.

— Mageskifte mellem Christoffer Krafse til Egholm og Kronen. Sj. R. 15, 302 b. (Se Kr. Sk.).

14. Aug. (—). Miss. til Peder Basse om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christopher Krafse til Egholm, nemlig 1 Gaard og 1 Gadehus i Førslef By og Sogn i Ringsted Herred, 1 Gaard i Høfvelse By og Sogn i Ramsøe Herred, hvoraf Hovedlandgilden dog følger Peder Jul til Totterup, og 1 Gaard i Seersløf By og Sogn i Skippings Herred, ind under Roskildeggaard, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset. Sj. T. 20, 344 b.

— Miss. til Knud Rud. Christian Knudsen til Skinnerup har berettet, at der i hans Len [Odensegaard] og der omkring i Egnen findes en modvillig Kumpan, ved Navn Lauridts Skrædder, der tidligere har boet paa Christian Knudsens Stavn i Hundsløf, men nu mest har sit Behold hos Bønderne paa Lands-

¹ Igelsø, Merløse H. ² Tr.: Dsk. Mag. V. 159.

byerne i Knud Ruds Len. Da denne Kumpan er bleven forfulgt og lovsøgt baade for Ulydighed, Slagsmaal og Horsag, ja der er endog klaget over, at han har begaaet Byfred i Odense, og da han vedbliver med sin tidligere Vanart og forholder sig trodsigt mod Christian Knudsen med Trusler og i andre Maader, skal Knud Rud gøre sig den største Flid for at faa fat paa denne Kumpan, hvor han kan træffe ham der i Landet, gøre ham haandfast og siden sende ham velforvaret til København. F. T. 3, 306.

15. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Berent Pedersen som Toldskriver i Nyborg med en aarlig Løn af 50 gl. Dlr. og den Agerjord, som de tidligere Toldskrivere have haft. Han skal i Forening med Tolderen holde Toldregistrene i Orden. F. R. 3, 176 b.

16. Aug. (—). Bestalling for Hans Jørgensen, Borge-mester i Nyborg, som Tolder sammesteds. Han skal oppebære Told og Sise af alle de udlændiske Købmænd, der sejle gennem Bæltet, efter de sædvanlige Ruller og Toldsedler, saaledes som afdøde Peder Skriver har gjort før ham, og aarlig gøre klart Regnskab derfor. Det befales alle udlændiske Skip-pere og Købmænd, der komme til Bæltet med deres Gods, og alle indenlandske, der føre Vin, Rostockerøl eller anden fremmed Drik did, hvoraf der tilkommer Kronen Sise og anden Rettighed, straks at angive sig hos Tolderen og betale ham Told, Sise og anden Rettighed. F. R. 3, 177.

— Miss. til Christian Bernekov om at erklære sig om, hvorvidt Gaardene Ingelstrup og Østerbye, som Tage Thott til Eriksholm begærer til Mageskifte, kunne undværes fra Landskroner Slot. Udt. i Sk. T. 3, 412 b.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde om at erklære sig om 1 Gaard i Torløse i Ons Herred i Helsingborg Len. Udt. i Sk. T. 3, 412 b.

17. Aug. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Skriver i Staxhede paa Kronens Part af Korntienden af Aulum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 13 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg, den ene Halvpart til Kronen og den anden til Præsten i Aulum Sogn, der indtil videre har faaet Brev paa den til sin Underholdning. Udt. i Tb. S. 93.

18. Aug. (—). Miss. til Ebbe Munk. Christian Bernekov,

Embedsmand paa Landskrone Slot, har berettet, at der paa Antvorskov Slot findes adskillige Breve vedrørende det Kronens Gods paa Rügen, som er bevilget Christian Bernekov og hans Arvinger af Riget. Da der nu paaføres ham adskillige Trætter derpaa, har han begæret at maatte faa disse Breve. Ebbe Munk skal lade de Breve opsøge, som maatte angaa Godset paa Rügen og kunne være tjenlige til at forsvare Rigets Højhed og Rettighed med mod de paaførte Trætter, og levere Christian Bernekov disse Breve mod nøjagtig Reversal for, at han snarest muligt vil levere dem tilbage. Sj. T. 20, 345.

18. Aug. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Peder Basse om at lade Christen Bernekov faa de Breve angaaende Rügens Gods, som maatte findes paa Roskildegaard. Udt. i Sj. T. 20, 345 b.

— Miss. til Casper Markdanner. To af Kronens Bønder i hans Len [Koldinghus], Peder Gregersen i Bekke i Ans Herred og Søfren Nielsen i Eritsøe i Eld Herred, have berettet, at der er tilføjet dem stor Skade af Ildebrand, idet ikke alene deres Gaarde, men ogsaa deres Kvæg, Fæ, Bo, Boskab og alt andet, som de havde, skal være brændt, og derhos anmodet om i Betragtning af deres Elendighed at faa ét Aars Landgilde eftergivet. Det befales ham i den Anledning at forskaane dem for ét Aars Landgilde og udvise dem nødtørftigt Bygningstømmer til deres Gaardes Opbyggelse. J. T. 5, 521 b.

19. Aug. (—). Bestalling for M. Niels Jørgensen som Kongens Søn Hertug Christians Tugtemester. Han skal være forpligtet til at forestaa sin Tjeneste med allerstørste Flid og Omhyggelighed og efter sin højeste Forstand og Fornuft lære og optugte Kongens Søn baade i Gudfrygtighed, boglige Kunster og anden Lærdom og gode Sæder efter den Ed, som han har svoret Kongen. Han skal have 250 Rigsdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn og 14 Rdlr. i aarlig Løn til 2 Piger, som skulle to Kongens Søns Klæder. Sj. R. 15, 307 b.¹

— Bestalling for Christen Bording som Kongens

¹ Sj. R. 15, 312 er indført den af M. Niels Jørgensen i Anledning af denne Bestalling aflagte Ed.

Søn Hertug Christians Livmedicus. Han skal være forpligtet til at vare paa Kongens Søns eget Liv og Sundhed og i alle Maader skikke sig oprigtigt og trofast med sin Medicin samt i alle Maader have flittigt Tilsyn med Hertugens Sundhed, saa Hertugen ikke paa Grund af hans Forsømmelighed eller Ugatsomhed skal falde i nogen uforvarende Sygdom eller Svaghed. For denne hans Tjeneste vil Kongen give ham 200 Rigsdlr. i aarlig Løn, fri Underholdning til sig selvanden og sædvanlig Hofklædning til ham selv og en Dreng. Sj. R. 15, 308 b.¹

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel og Claus Daa. Da Jacob Vognsen til Kongsgaard har begæret 1 Gaard, kaldet Smørpøt, i Gudum Klosters Len i Nørrejylland til Mageskifte først for 1 Gaard i Balling i Alling Sogn i Røding Herred og, da den var for ringe, for 1 Gaard i Thorsted i Hundborg Herred, [skulle de med det første besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 522.

— Miss. til Claus Daa. Fru Anne Munk til Trolholm, Børge Trolles Enke, har berettet, at hun ved første Løjlighed vil holde Jævning og Skifte med hendes Søn Niels Trolle efter hendes Husbonde, og anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hendes Søn, medens Skiftet staar paa, som kan være til Stede ved dette. Da en Del af dem, der efter Loven skulde være Niels Trolles rette Væрге, ikke ere til Stede her i Landet, en Del ogsaa daglig ere forhindrede i Kongens og Rigets Bestilling og Claus Daa ogsaa er nær beslægtet med Niels Trolle, befales det ham herved at paatage sig Værgemaalet for Niels Trolle, medens Skiftet staar paa, og paase, at han faar Skel og Fyldest for sin Part ved Skiftet. Naar Skiftet er tilendebragt, skal han under sin Haand og Segl tilstille Fru Anne Munk klart Register over det, som arveligen kan være tilfalden hendes Søn, saa denne siden kan have nogen Efterretning om, hvad der med Rette bør tilkomme ham efter hans Fader. J. T. 5, 522.

20. Aug. (—). Kvittansiarum til Eske Bilde til Val-

¹ Sj. R. 15, 312 er indført den af Christen Bording i Anledning af denne Bestalling aflagte Ed.

den, Embedsmand i Mariager Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helsingborg Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1610, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 337.

22. Aug. (Antvorskov). Miss. til Sigvordt Beck og Jens Jul, Rentemestre. Afdøde Magdalene Mikkels skyldte paa hendes afdøde Husbondes Regnskab til Nytaarsdag 1593 Kongen 236 Dlr. 1 Mk. 3 Sk., som det nu efter hendes Død tilkommer M. Christian Noviomagus, Prædikant paa Frederiksborg Slot, som hendes rette Arving at betale. Da han nu har berettet, at det Gods og den Arv, hun har efterladt sig, ikke forslaar til Betalingen af hendes Gæld, har Kongen eftergivet ham den ovennævnte Sum Penge, hvorfor Rentemestrene skulle godtgøre ham dem i Mikkels Tolders Regnskab. Sj. T. 20, 345 b¹.

24. Aug. (—). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om straks at indtage Jens Harboe, der i nogen Tid har tjent i Kongens Kantori, i Skolen. Udt. i Sj. T. 20, 346.

30. Aug. (Nygaard). Miss. til Jacob Rosenkrantz. Da disse Brevvisere, 3 Kronens Bønder i Nyborg Len, Peder Lauritsen, Niels Mortensen og Rasmus Rasmussen i Øxendrup have berettet, at deres Gaarde ere brændte sidste Aar med alt deri værende Gods, Korn og andet, har Kongen paa deres Begæring eftergivet dem forrige Aars Landgilde. F. T. 3, 307.

— Kontrakt med Hans Bergmand, der af Grunden skal opmure de Huse og Bygninger, som Kongen vil have muret og opsat paa Bygholm. Først skal han opbygge et Hus, muret af Grunden, 2 Lofter højt, 60 sjællandske Al. langt og 15 sjællandske Al. bredt inden Muren; dernæst skal han gøre en Mantelmur fra den østre Ende paa det ny Hus, saa lang som det gamle Hus er, og dertil opsætte et Halvtagshus, som skal være 10 sjællandske Al. bredt indeni, med bekvemme Skorstene i. Fra samme Hus til Stegerset skal han gøre en Mantelmur med en Port igennem. Han skal mure en hvælvet Bro mellem Slottet

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 316.

og Staldgaarden og lave hvælvede Kældere langs under det store Hus, medens der skal lægges Bjælker i Kælderne under Halvtagshuset. Han skal lade den Ovn, som nu er i Bryggerstet, tage ned, lade en ny Ovn opmure og forvare den med Grundvold og andet, som det sig bør. Kongen vil paa sin egen Bekostning lade de Kampesten hugge, som skulle bruges til Bygningen, medens Hans Bergmand paa sin egen Bekostning skal lade de gullandske Sten hugge, som behøves til Gavlene, til en Dørgericht for Vindeltrappen og til Skorstenene. Indbygningen i Husene skal han i alle Maader lade forfærdige, saaledes som Kongen anviser ham. Da han har lovet at gøre sig den største Flid for, at Arbejdet kan blive udført ustraffeligt og saa snart som muligt, har Kongen lovet ialt at give ham 2100 Rigsdlr. og 1 Læst Rug for Arbejdet, hvilke skulle betales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, og den sidste Rest skal betales ham, naar Arbejdet er færdigt. Han skal udføre Arbejdet paa sin egen Kost og af den ovennævnte Sum lønne sig og sine Svende og Folk og skaffe sig de til Arbejdet fornødne Redskaber, derimod skal Lensmanden paa Kongens Bekostning lade Jordan føre bort fra de Steder, hvor Grundvolden og Kælderne skulle være, og skaffe alle Materialierne til Bygningen, forsaavidt de kunne fremføres med Vogn. J. R. 6, 489.

30. Aug. (Nygaard). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har sluttet Kontrakt med denne Brevviser, Hans Bergmand, om nogen Bygning paa Bygholm Slot, og bevilget, at han af de Penge, han skal have for Arbejdet, straks maa faa 100 Dlr. paa Haanden, skal Laurits Ebbesen betale Hans Bergmand 100 Rigsdlr. af Lenets Indkomst og føre dem til Udgift i Regnskabet. J. T. 5, 522 b.

— Miss. til Eggert Abildgaard og Hans Lange til Nørholm. For nogen Tid siden have de efter Kongens Befaling registreret adskillige Breve og noget Boskab paa Dunslund og siden igen forseglet de Kister, Skrin og Skabe, hvori Brevene og Boskabet fandtes. Da Fru Karen Strangesdatter til Vosnesgaard, Chresten Juels Enke, hvem Brevene og Boskabet tilhører, nu har anmodet om igen at maatte blive Brevene og Boskabet mægtig, skulle de nu borttage deres Forsegling fra Kisterne, Skrinene og Skabene, saa hun kan bruge hendes Breve og Boskab til hendes Fornødenhed. J. T. 5, 522.

30. Aug. (Koldinghus). Aab. Brev til Kronens Bønder og Tjenere i Koldinghus Len, hvorved det forbydes dem at afhænde Øksne til nogen, førend de have tilbudt Kongens Befalingsmand dem. J. T. 5, 522 b. (Se CCD. III. 286).

2. Sept. (Nygaard). Aab. Brev om, at Kiel Brockenhuus til Lierbeck, der for nogen Tid siden er beskikket til Værge for Jomfru Kiersten Skeel, har berettet, at Indkomsten af hendes Jordegods ikke kan forslaa til Forrentningen af hendes Gæld, hvilket vil medføre, at Gælden vil vokse fra Aar til Aar, i Længden til allerstørste Skade for hende, saafremt der ikke i Tide maa sælges noget af hendes Jordegods til Afbetaling af den. Da Loven imidlertid formelder, at ingen Værge maa afhænde det Gods, han har under sit Værgemaal, har han nu anmodet Kongen om Tilladelse til at sælge hendes Part i Brandholm Gaard og tilliggende Gods. For at Jomfru Kiersten Skeel ikke i Fremtiden skal komme i nogen Skade og for at Kiel Brockenhuus ogsaa i sin Tid kan vide sig forvaret, giver Kongen herved den begærede Tilladelse. J. R. 6, 490.

— Miss. til Casper Markdanner. Da han har indberettet, at han har et Antal Læster Smør liggende af Lenets (Koldinghus) Indkomst, og har forespurgt, hvorledes han maa sælge dem, befales det ham med det første at afhænde det Smør, han har, saa dyrt som muligt, men ikke under 12 Dlr. Tønden. J. T. 5, 523.

— Miss. til Casper Markdanner. For nogen Tid siden¹ har Kongen bevilget, at alle Sandemænd i Bryske, Andst, Jerlof, Holmands og Eld Herreder i Koldinghus Len maa være fri for Ægt og Arbejde, saalænge de ere Sandemænd. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de ikke fra Arilds Tid have haft saadan Frihed, og da det vil falde de andre Kronens Bønder og Tjenere for besværligt alene at gøre alle de Vognægter, som daglig forefalde her i Lenet, mere end paa andre Steder, fordi Sandemændene gemenlig besidde de bedste Gaarde i Herrederne, ligesom det ogsaa ses, at en Del af dem i nogle Aar har gjort saadan Tynge, er Kongen, der kun har bevilget dem saa-

¹ 25. Maj 1611.

dan Frihed ad gratiam, bleven anderledes til Sinds og befaler ham at afkræve Sandemændene de givne Frihedsbreve og indsende dem til Kancelliet. For at Sandemændene dog kunne have nogen Forskaansel, naar de skulle gøre deres Tov, skal Casper Markdanner fritage dem for Ægt og Arbejde i 12 Uger, naar de skulle gøre noget Tov. J. T. 5, 523.

2. Sept. (Nygaard). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen tidligere har talt med ham om et Skib, som Kongen vil lade opsætte i Kolding, skal han nu lade hugge saa meget tjenligt Egetømmer, som behøves til Skibet, i Kronens og Bøndernes egne Skove, hvor det findes, og skaffe det til Stedet. J. T. 5, 523.

5. Sept. (Koldinghus). Miss. til Carl Bryske og M. Jens Giødsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at M. Mikkell, forhen Sognepræst i Morslet Sogn, er bleven dømt fra sit Kald paa Grund af sin Forseelse mod Ordinansen, skulle de befordre denne Brevviser Jesper Poelsen til dette Kald, dog skal der i alle Maader forholdes efter Ordinansen. J. T. 5, 523 b.

— Miss. til Knud Brahe og Erik Lunge om at besigte noget Gods mellem Kronen og Hans Axelsen, nemlig Kronens Herlighed og Part i en Selvejerbondegaard i Hosbye i Assens Sogn i Berge Herred, som Hans Axelsen begærer til Mageskifte, og 1 Gaard, kaldet Kollenskov, i Etslet Sogn i Hielmisløf Herred, som Hans Axelsen vil udlægge til Kronen i Stedet. Udt. i J. T. 5, 523 b.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen behøver noget Kalk til Byggeriet paa Skanderborg og Aakier Slotte, skal han ved første Lejlighed skaffe 20 Læster Kalk, hvortil han selv skal skaffe Skuder, til Aarhus, hvor Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg, skal modtage Kalken og betale ham tilbørligt baade for Kalken og Fragten. J. T. 5, 523 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Kronens Bønder og Tjenerne i Selderup i Holmands Herred i Koldinghus Len have berettet, at de ere komne til at restere med 2 Aars Landgilde, som de for deres Armods og ringe Brugs Skyld hidtil ikke have kunnet udrede, og samtidig anmodet om at faa nogen Forlindring derpaa. Kongen har i Betragtning af deres fattige Lejlighed bevilget, at enhver af Bønderne i Selderup maa fritages

for ét Aars Landgilde af det, som de restere med. J. T. 5, 523 b.

5. Sept. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Hendriksen Rafn i Vinding paa Kronens Part af Korntienden af Vinding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre, alt Kornet og de 2 Ørt. Havre at levere til Præsten i Vinding Sogn, til hvis Underhold det er henlagt, og de 2 Ørt. Havre at levere til Lensmanden paa Koldinghus paa Kongens Vegne. Udt. i Tb. S. 93.

6. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Claus Bilde til Vandaas og Kronen. Sk. R. 3, 358. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Anders Bilde om at lægge noget Gods i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Claus Bilde til Vandaas, nemlig 5 Gaarde og 2 Fæster i Qvinge By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Hiersaas, i Magel Sogn, 1 Gaard, kaldet Svenstrup, Tosbro Mølle i Ferløf Sogn, 1 Gaard i Skoløse i Ønnested Sogn og Retteløf Mølle i Stobye Sogn, alt i Giøng Herred, 1 Gaard i Barsholm By i Øsie Sogn i Nørre Asbo Herred og 1 Gaard i Outerup¹ Sogn i Luged Herred, ind under Helsingborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sk. T. 3, 413.

— (**Koldinghus**). Aab. Brev om, at Søfren Nielsen, Indbygger i Kolding, der nu er i Kongens Tjeneste som Vægter paa Koldinghus, men alligevel besværes med kongelig og Bys Tyngde, skal være fritaget for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og Bys Tyngde, saalænge han er i Kongens Tjeneste paa Koldinghus, dog skal han saa være forpligtet til at forestaa sin Bestilling tilbørligt. J. R. 6, 490.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Pofvel Nielsen, Sognepræst til Erst og Jorderup Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af Erst og Jorderup Sogne, hvoraf der aarlig skal svares 24 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Erst Kirke eller i Stedet 50 Dlr. aarlig, hver Daler beregnet til 32 Sk. lybsk, og 8 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Jorderup Kirke. Udt. i Tb. S. 93 b.

¹ Otterup, Luggude H.

11. Sept. (Flensborg). Miss. til Mandrup Parsberg. Da Niels Krag til Agerkrog har indbudt Kongen til sit Bryllup, men Kongen paa Grund af andre forefaldende Lejligheder ikke selv kan komme til Stede ved det, skal Mandrup Parsberg indrette sig saaledes, at han paa Kongens Vegne kan være til Stede i Aalborg den 16. Sept. for at repræsentere Kongen ved Brylluppet. Kongen sender ham hermed hvad han paa Kongens Vegne skal præsentere. J. T. 5, 523 b.

17. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Peder Grubbe, Laurids Grubbe, Christen Hansen og Otte Brahe til Krenkerup. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem angaaende Skifte og Irring mellem Christen Bernekov til Birkholm, Embedsmand paa Landskrone, paa hans afdøde Broder Johan Bernekovs Børns Vegne, som han er Værge for, paa den ene og deres Moder Fru Anne Bilde til Rygaard, Johan Bernekovs Enke, paa den anden Side, at de enten skulde forlige dem i Mindelighed eller skille dem endeligt ad ved en Dom. Da Kongen nu har erfaret, at de endnu ikke have bragt det Punkt om Afgrøden, hvoraf Fru Anne Bilde vil tilholde sig Halvdelen, til Ende, men have opsat det, paalægges det dem herved at adskille de stridende Parter om dette Punkt, begive sig til Nielstrupgaard, besigte Bygningerne paa Ladegaarden og Borggaarden og give alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 20, 346 b.

— Lignende Befaling til Detlef Holck og Hendrik Gjøe om at begive sig til Holmegaard, Eggedegaard og Eggede Kirke for at besigte Bygningerne der. Udt. i Sj. T. 20, 347.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen agter at opsætte et Skib, hvortil der behøves en stor Mængde Tømmer, skal Laurits Ebbesen allevegne paa Skovene i Skanderborg og Aakier Len straks lade det nødvendige Tømmer udse efter de Skabeloner, der nu sendes ham med denne Brevviser, Kongens Skibstømmermand, og siden lade det hugge i Mikkelmesnede. Da Kongen i Kolding mundtlig har befalet ham at lade en Lade opføre ved Aakier Slot, skal han i Sitseldige, Hofvedstrup og andre Skove i Lenet med det allerførste lade det dertil nødvendige Bygningstømmer hugge, save og fremføre, saa han til Foraaret straks kan begynde paa at lade Huset opføre, dog skal Tømmeret hugges, hvor der sker mindst Skade for Skoven. Den

Bekostning, han anvender derpaa, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 524.

18. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Albret Skeel. Da Tommes Juel til Estrup har begæret 3 Kronens Gaarde og 1 Bol i Terpling By i Gjøring Herred i Riberhus Len til Mage-skifte, skal han snarest erklære sig, om disse Gaarde og Bolet ligge saa belejligt, at de ikke kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan give Tommes Juel tilbørlig Besked paa hans videre Anfordring. J. T. 5, 524.

— Miss. til Mandrup Parsberg om at erklære sig om det Gods, nemlig 1 Gaard og 3 Bol i Gaasneby i Kier Herred og 1 Gaard i Kiøbste By og Sogn i Horns Herred i Aalborghus Len, som Tommes Juel vil udlægge til Kronen af sit Arve-gods. Udt. i J. T. 5, 524.

19. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at en stor Del af Borgerne i Rudkøbing paa Langeland sidste 21. Juli ved en hæftig Ildebrand have mistet deres Huse og Gaarde med Bo, Boskab og andet, bevilger, at alle de Borgere, der ved Ildebranden have lidt Skade paa deres Huse og Gaarde, i de næste 4 Aar maa være fri for at svare Byskat og holde Bøsseskytter og Baadsmænd; dog skulle de saa være forpligtede til inden de 4 Aars Udløb at genopbygge deres Gaarde og Vaaninger og tække dem med Stentag eller sælge Pladsen til andre, der ville sætte Bygninger med Stentag derpaa. Saafremt de afbrændte Huse og Gaarde ikke inden de 4 Aars Udløb ere genopbyggede med Stentag, skulle Borgemestre og Raad have Fuldmagt til at sælge de øde Byggesteder til dem, der ville købe dem og sætte Huse med Tegltag derpaa. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ildebran-den har taget Overhaand paa Grund af Straataget, paalægges det herved alvorligt alle, der have Huse og Vaaninger i Rudkøbing, som ikke ere tækkede med Tegl, inden Ud-løbet af de 4 Aar at lade deres Huse belægge med Sten-tag, baade de Huse, der allerede ere opbyggede, og de Huse, der herefter blive opbyggede. Det forbydes endvidere alle og enhver herefter at tække Huse med Straatag, saafremt de ikke ville tiltales og straffes derfor. Det paabydes Borgemestre

og Raad at føre nøje Tilsyn med disse Paabuds Overholdelse. F. R. 3, 178.

19. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Brede Rantzau. Sidste Sommer led en stor Del af Borgerne i Rudkøbing ved en Ildebrand stor Skade paa deres Huse med Bo, Boskab og hvad andet de havde, i hvilken Anledning Kongen nu har bevilget, at de Borgere, der have lidt Skade, i de følgende 4 Aar maa være fri for at svare Byskat til Kronen og for at holde Bøsseskytter og Baadsmænd, dog paa den Betingelse, at de inden de 4 Aars Udløb skulle genopbygge de afbrændte Huse og Vaaninger. Herefter skal Brede Rantzau rette sig, naar der skal lægges Baadsmænd i Borgeleje. Sj. T. 20, 346 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pogwisch paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Dreslet Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Ørt. Rug, 12 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og 14 Ørt. Rug, 24 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 151 b.

20. Sept. (—). Kvittans til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa Skanderborg, paa 1630 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den til Mortensdag 1610 paabudte Skat af Skanderborg Len, og paa 632 Dlr. af Skatten af Aakier Len. J. R. 6, 490 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Pinds Mølle i Skanderborg Len skal være meget brøstfældig paa Rende, Hjul, Aksel, Drev, Tappe, Langjærn og andet, skal han lade Møllen istandsætte, hvor den findes brøstfældig, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 5, 524 b. Orig.

— Miss. til Casper Markdanner om at sende 1500 Tdr. Havre af Lenets [Koldinghus] Indkomst til København, den ene Halvpart inden Vinter, den anden til Foraaret. Udt. i J. T. 5, 524 b.

— Sj. T. 20, 348, se 20. Okt. 1610.

21. Sept. (—). Miss. til Albret Skeel. Hr. Peder Hansen, Sognepræst til Daller Kirke i Møgeltønder Birk, har berettet, at der forholdes ham Tiende af nogen Jord i Vistbye Sogn, som de Mænd i Gierdrup, der søge Daller Kirke, have i Brug. Da han har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret, skal Albret Skeel med det allerførste erklære sig til

Kongen om den Sag og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan forordne, hvad der kan være kristeligt og ret. J. T. 5, 524 b.

21. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Oluf Munk. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviser, Marcus Reimers, klager over, at Oluf Munk ikke alene forholder ham hans Betaling mod Oluf Munks Forpligtelse og al Billighed, men at Oluf Munks Foged endog med Magt skal have frataget ham de Haandskrifter, han havde derpaa. Det befales Oluf Munk at slaa sig selv til Rette heri og tilfredsstille Marcus Reimers tilbørligt, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. J. T. 5, 524 b.

22. Sept. (—). Miss. til Casper Markdanner, Ifver Juel, Tomes Juel, Albret Skeel og Erik Lunge. For rum Tid siden har Kongen ladet udgaa aaben Befaling til dem om adskillige Stridigheder mellem Oluf og Benedix Norby til Skovgaard paa den ene og Christen Munk til Ørnhofd paa egne og sin Hustrus¹ Vegne paa den anden Side, at de enten skulde forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, hvilket har været til største Skade for Oluf og Benedix Norby, paabydes det dem med det allerførste at stævne de stridende Parter i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom. J. T. 5, 524 b.

27. Sept. (—). Miss. til Jørgen Skovgaard. Afgangne Niels Friis til Hesselaggers Børn og Arvinger ville holde Skifte paa Hesselagger den 3. Nov., men da Hendrik Friis til Ørbeklund, der efter Loven er Værge for sin Søster, Jomfru Elisabeth Friis, ikke kan varetage Værgemaalet for hende ved Skiftet, da han selv er Medarving, har han anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Værge ved Skiftet. Det befales Jørgen Skovgaard at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Elisabeth Friis, medens Skiftet staar paa, paase, at hun faar den Del, der arvelig kan tilfalde hende efter hendes Fader, og give Hendrik Friis klarlig beskrevet, hvad hun faar. F. T. 3, 308.

— Ligelydende Miss. til Claus Daa om at paatage sig

¹ Dorte Benediksdatter Rosenkrantz.

Værgemaaliet for Jesper Friis, medens Skiftet efter Niels Friis staar paa. Udt. i F. T. 3, 309.

27. Sept. (Haderslevhus). Kvittans til Casper Markdanner paa 2300 Dlr., som han har indbetalt i Kongens eget Kammer til Kongen selv af den sidst paabudte Skat af Koldinghus Len. Udt. i J. R. 6, 490 b.

— Miss. til de residerende Kanniker ved Ribe Domkirke. Da Eggert Abildgaard til Skodborg har begæret 2 Ribe Kapitels Gaarde, den ene i Holsted By og Sogn og den anden i Drostrup, til Mageskifte for 2 Gaarde i Ankelboe i Slaugs Herred i Koldinghus Len, skulle de nøje undersøge, om Kapitlet kan faa Fyldest i Eggert Abildgaards Gods, og siden besigte Godset, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning. J. T. 5, 525.

28. Sept. (—). Miss. til Jacob Tønder, Hospitalsforstander i Kolding. Da Eggert Abildgaard til Skodborg har begæret 1 Hospitalet tilhørende Gaard i Tobøel til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Bol i Vue¹ i Nørvangs Herred og 2 Bol i Bobøl, skal han undersøge, om Hospitalet kan faa Fyldest i Eggert Abildgaards Gods, siden besigte Mageskiftegodset, ligne og lægge det og bringe Mageskiftet til Afslutning. J. T. 5, 525 b.

— Miss. til Tolderen i Kolding. Da Kongen i den forløbne Sommer har ladet oppebære nogen Proviant og andet af Borgemester Clemen Søfrensen i Vejle, skal Tolderen i det Beløb, Clemen Søfrensen bliver Kongen skyldig i Told, afkvitte saa meget, som denne med underskrevne Registre kan bevise at være oppebaaret af ham. J. T. 5, 525.

— Miss. til Kronens Bønder i Jerlof Herred i Koldinghus Len. Da Kongen har givet Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, Ordre til at lade kaste en Grøft mellem Vilstrup, Jerlof og Holling² Mark paa den ene og Harritskiers³ Grund paa den anden Side og Kronens Bønder i de nærmest liggende Byer ikke alene kunne overkomme at kaste Grøften, paabydes det dem herved strengelig at møde, naar og hvor Casper Markdanner tilsiger dem, for at hjælpe til med at kaste Grøften. Hvis nogen undlader at møde, naar han bliver

¹ Formentlig Fejlskrift for: Ure. ² Hollund, Jerlev H. ³ Haraldskær, Tørrild H.

tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. J. T. 5, 525 b.

28. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen vil have denne Brevviser, Jens Lauritsen, der i rum Tid har været i Kongens Tjeneste, befordret til Husfoged paa Koldinghus, skal Casper Markdanner straks afskedige den nuværende Husfoged og indsætte Jens Lauritsen til Husfoged i Stedet. J. T. 5, 526.

— Miss. til Casper Markdanner. Af hans Beretning har Kongen erfaret, at Kronens Bønder i Vilstrup By i Koldinghus Len have anmodet om Tilladelse til at maatte sætte Ørredgaarde og Tene i Skibet Aa ved Byen mod at svare en vis aarlig Afgift deraf. Det befales ham i den Anledning at tillade dem af Kronens Bønder i Vilstrup, der ville svare en rimelig Indfæstning og en vis aarlig Afgift derfor, at sætte og bruge Ørredgaarde og Tene i Skibet Aa, men dog ikke videre end for deres egen Grund. Den aarlige Afgift skal indskrives i Jordebogen, og der skal aarlig gøres Regnskab for den saa vel som for Indfæstningen. J. T. 5, 526. Orig.¹

29. Sept. (—). Miss. til Niels Vind. Da hans Søster Fru Anne Vind, Erik Skrams Enke, har berettet, at Peder Skram, der er hendes umyndige Børns rette Lavvæрге, for nogen Tid siden skal have solgt sit Gods, saa han efter Loven ikke mere kan være Væрге for Børnene, og af den Grund har begæret at faa en anden god Mand beskikket til Væрге, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte hende, skal han som Børnenes Morbroder og nærmeste Lavvæрге efter Peder Skram paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Vinds Børn og i alle Maader varetage deres Bedste. J. T. 5, 526 b.

3. Okt. (—). Miss. til Albret Skeel. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at menige Indvaanere i Høyer Sogn i Tønderhus Len beklage sig over Kronens Bønder i Møgeltønder Len og anmode om at blive hjulpe til Ret. Det befales ham i Forening med Hans von der Wisch at beramme en Dag og et Sted, paa hvilken de kunne stævne

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 160.

de stridende Parter i Rette for sig og forlige dem, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. J. T. 5, 526 b.

3. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Knud Brahe til Engilstholm og Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmænd paa Biugholm og Skanderborg Slotte. Da Kiel Brockenhuus til Lierbek har begæret 5 Gaarde og Kronens Herlighed og Part i 1 Selvejrbondegaard i Londomb By og Sogn, 3 Gaarde i Londombskof, hvoraf Sognepræst Hr. Morten Nielsen har den ene i Brug, og 7 Gaarde, 1 Bol og 2 Gadehuse i Jegebierig¹ By i Handsted Sogn i Vor Herred til Mageskifte for 4 Gaarde og 5 Gadehuse i Veddet² By og Sogn, 2 Gaarde og 1 Bol i Tebstrup i Ousted Sogn i Vor Herred, 1 Gaard i Smedstrup i Tørrild Herred i Koldinghus Len, 1 Gaard i Torlund i Estrup Sogn i Vrats Herred i Silkeborg Len, 8 Gaarde i Bouel³ i Om Sogn i Nørvongs Herred, 1 Gaard, kaldet Kirkeby, i Om Sogn, 1 Gaard i Tindit i Nykirke Sogn i Nørvongs Herred og 1 Gaard, kaldet Grønkrog, i Gren Sogn i Slavs Herred [skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. J. T. 5, 526 b.

9. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at Anders Dresselberg til Vognserup, Embedsmand paa Holbæk Slot, efter Rigens Ret skal være tiltagen til at indføre Erik Vasbyrd til Vinderup i Fru Elsebe Skrams, Eske Bildes Enkes Gods for nogle Løfter, hvori Erik Vasbyrd har været for hendes afdøde Husbonde. Da Anders Dresselberg imidlertid ved andre nødvendige Bestillinger er forhindret i at foretage denne Indførsel, skal Laurits Grubbe træde i Anders Dresselbergs Sted og indrette sig efter at være med til at indføre Erik Vasbyrd i Elsebe Skrams Gods. Sm. T. 6, 88.

11. Okt. (—). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af sin Broder, Hertug Uldrik, har bevilget, at dennes Tjener maa købe 52 Græsøksne i Sjælland til Hertugens Hofholdning og toldfrit udføre dem af Riget. Sj. R. 15, 309.

12. Okt. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift. Hr. Laurits i Fullevig, Sognepræst i Vissenberg Sogn, har for kort Tid siden⁴ erhvervet Kon-

¹ Egebjærg, Vor H. ² Vedslet, samme H. ³ Bøvel, Nørvangs H.
⁴ 26. Maj 1610.

gens Stadfæstelse paa et af Kongens Fader udgivet Brev om, at Sognepræsten i Vissenberg til sin Underholdning maa oppebære Kronens Part af Tienden af Vissenberg Sogn. Da Kongen imidlertid nu har bragt i Erfaring, at nævnte Tiende for rum Tid siden ved Kongens Faders Fundats er henlagt til Underhold for de 4 Skolehørere i Odense, tilbagekalder Kongen herved den ovennævnte Stadfæstelse, da den er erhvervet ved vrang Undervisning. M. Hans skal kræve den tilbage af Hr. Laurits, indsende den til Kancelliet og sørge for, at de 4 Hørere fremdeles beholde Tienden. F. T. 3, 309.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Da Indhegningen ved Helsingborg Ladegaard hidtil har været indelukket med et Risgærde og dette i Længden vil medføre, at Skoven bliver forhugget og ødelagt, befales det ham at lade Gærdet omkring Indhegningen opmaale, fordele det ligeligt mellem alle Kronens Bønder i Helsingborg Len og give enhver Ordre til at opsætte et godt Stengærde om sin Part, saa hele Indhegningen kan blive indelukket med Stengærde. Sk. T. 3, 414 b.

— Miss. til Steen Maltesen (Froste Herred), Mogens Ulfeldt (Aahus Len), Christian Bernekov (Landskrone Len), Sigvordt Grubbe (Malmøhus Len), Fru Beate Hvitfeldt (Giers Herred) og Anders Sinklar (Gladsaxe Len). Da Kongen har givet sin Kaptejn Tomas Nolde Ordre til at udtage en Del af de Bønderknægte, som Kongen tidligere har ladet indeksere paa Kronborg og nylig har aftakket, skulle de paa Tomas Noldes nærmere Begæring give saa mange af disse Knægte, som findes i deres Len, Ordre til at møde paa belejlig Tid og Sted for Tomas Nolde og lade ham faa saa mange, som han udtager. Da enhver af disse Knægte ved deres sidste Aftakning har beholdt sit Gevær med alt Tilbehør, skulle de flittigt paase, at alle disse Knægte holde deres Geværer uforrøstet vedlige, saaledes som de have modtaget dem, saa de kunne have dem vel færdige tilrede ved al forefaldende Lejlighed. De skulle straks give Bønderne i hvert Herred i deres Len Ordre til at betale alle de Geværer, som findes i Herredet, efter den medfølgende Fortegnelse og Takst og med det allerførste fremsende Pengene til Tøjmesteren i København. Sk. T. 3, 415.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at lade forhøre Vidnesbyrd over en Smed, ved Navn Hans N., der i nogen Tid har tjent i Kongens Stald, og over hvem der nu skal holdes Ret paa Grund af hans grove Forseelser og Uflittighed. Udt. i Sj. T. 20, 347 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Anders Sinklar om uden vidtløftig Proces at hjælpe Hans Berremandt, Kongens Drabantfører, til Rette, saa vidt det kan ske med Loven, med Hensyn til hans for nylig afdøde Søn Hans Berremandts Kvinde, der, efter at være forvist fra Ystad By paa Grund af hendes grove Forseelser, har forrykket de Penge og det Boskab, der fandtes i Sønnens Hus og Bo. Udt. i Sk. T. 3, 415 b.

15. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Hans Entfanger, Kongens Bøssestøber, 18 Rigsdlr. Udt. i Sj. T. 20, 347 b.

— Miss. til Jens Sparre om straks i den første tilkommende Nede i Lenets Skove at lade hugge 40 Stykker gode friske Asketræer, de 20 i Runden saa store som en Fjerdings, Halvdelen 8 Al. og Halvdelen 6 Al. lange, og de andre 20 i Runden saa store som en Otting, Halvdelen 8 Al. og Halvdelen 6 Al. lange, 100 Birkestænger til Rustvognsstænger, hver 8 Al. lang, og saa mange Egetræer¹, lige saa lange og tykke som Asketræerne, som en Skude kan bære foruden Asketræerne. Han skal uden al Forsømmelighed lade fragte en Skude og saa snart som muligt fremsende alt Tømmeret til Kronborg til Joakim Bülow. Sk. T. 3, 416.

16. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har givet sin Berider, Hans Erfort, i den ene Stald her Ordre til at antage nogle Stalddrenge, eftersom han har Heste til, og bevilget, at enhver af disse maa faa 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 10 Dlr. om Aaret i Løn. Det befales dem paa nærmere Anfordring af Berideren at betale denne ovennævnte Løn og Kostpenge til saa mange Drenge, som han har antaget, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 347 b.

18. Okt. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen har bragt i Erfaring, at et af hans Skibe, Byssen, der skulde ind-

¹ Registranten har, vistnok urigtigt: Agetræer.

tage noget Tømmer for Korsør Slot og føre det til København, i den store Storm er drevet paa Grund ved Laexhavn i Draxholm Len. Olluf Rosensparre skal straks skaffe saa mange Skuder fra Serrøe, som kunne indtage Tømmeret, og skaffe dem Hjælp, saa de med det allerførste kunne redde Skibet. Sj. T. 20, 348.

18. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Preben Gyldenstjerne. Da Fru Elsebe Jul til Krogsdal, Poel Munks Enke, har berettet, at hun ved første Løjlighed vil skifte med sin Datter Fru Anne Munk til Trolholm, Børge Trolles Enke, efter hendes afdøde Husbonde, og samtidig anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hende, medens Skiftet staar paa, som kan varetage hendes Tarv, befales det ham at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Fru Elsebe Jul under Skiftet og paase, at der ved dette vederfares hende, hvad billigt og ret kan være. J. T. 5, 527.

— Miss. til Hans Lykke om at paatage sig Værgemaallet for Fru Anne Munk til Trolholm, medens Skiftet mellem hendes Søn¹ og Moder staar paa. Udt. i J. T. 5, 527 b.

20. Okt.² (Kbhvn.). Miss. til Dr. Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift. Hidtil har der til Tornbye Kirke været en Løbedegn fra Skolen i Køge, men menige Sognemænd i Tornbye Sogn have nu anmodet om at maatte faa en Sædedegn, for at Ungdommen i Sognet bedre kan blive oplært i sin Børnelærdom og Bestillingen kan blive forestaaet flittigere. Det befales Dr. Peder at forordne en Sædedegn i Sognet, der aarlig skal være forpligtet til at svare en Afgift til Skolen i Køge efter hans og Lensmandens Ansættelse. Sj. T. 20, 348.

— Kvittansiarum til Anders Dresselberg til Vogenserup, Embedsmand paa Holbæk Slot, paa hans Regnskab for Told og Sise og anden kongelig Rettighed, oppebaaren i Aaleholms Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1606, i hvilken Tid han har været forlenet med dette Len af Kongens Moder, Dronning Sophia, for 3 i Aaleholm Len og 2 i Nykøbing Len paa Falster oppebaarne Pengeskatter og for de Klokker, som han i

¹ Niels Trolle. ² I Registranten er Brevet, vistnok ved en Fejlskrift, dateret: 20. Sept.

1602 efter Kongens Befaling har ladet nedtage af Kirkerne i disse Len og har fremsendt til Københavns Slot. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 42 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om straks at indtage afdøde Holger Ulfstands Søn Hans Ulfstand i Skolen. Sj. T. 20, 348 b.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark, hvem de end tjene og tilhøre, om Udredelsen af en almindelig Madskat til Skibsflaaden. Sj. T. 20, 348 b. (Se CCD. III. 286 f.).

— Miss. til Lensmændene over alt Riget om straks at lade det aabne Brev om Madskatten læse for Bønderne i deres Len, lægge og skrive Skatten, saa den rige hjælper den fattige, indkræve Skatten og sende den til København inden Paaske. De skulle føre flittigt Tilsyn med, at Brødet bliver godt bagt i Kavringer, saa det ikke for snart mulnes eller skimles, [i Brevene til de sjællandske, Malmøhus, Landskrone og Helsingborg Len tillige: de skulle paase, at Øllet bliver brygget af godt Malt og saaledes forsynet med god Humle, at det kan ligge Sommeren igennem uden at blive surt og fordærvet; det skal indlægges i gode nye Tønder, og der skal brændes et Mærke eller Tegn paa Tønderne fra hvert Len, saa man, hvis der viser sig nogle Mangler, kan se, hvis Øl det er). De skulle ogsaa paase, at det Flæsk, Kød og andet, som oppebæres, er godt og fuldvægtigt, vel røget og vel forvaret med Salt og Træ, saa der kan fremkomme god ufordærvet Fetalje, som Skibene og Skibsfolkene kunne være tilbørligt forvarede med. Kongen vil paa ingen Maade finde sig i nogen Ompakning eller ny Indfylding af Brød eller Øl eller andet fra nogen Lensmands Side. De skulle selv i Tide fragte Skibe til at fremføre Madskatten og lade deres eget Bud følge den frem, levere den og tage Kvittans for den. Sj. T. 20, 349 b.

24. Okt. (—). Miss. til Jokim Bülow om, at der for resterende Landgilde maa tages Nam hos Bønderne i Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len, uden at de

¹ De opregnes alle med deres Len.

i Forvejen blive fordelte, kun efter en Paamindelse til Tinge. Sj. T. 20, 351 b. (Tr.: CCD. III. 287 f.).

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. De have gennem deres Lensmand, Hendrik Lykke, Embedsmand paa Vordingborg Slot, tilkendegivet, at der i Næstved findes nogle Kirke- og Hospitalsboliger, som ere saa ganske forfaldne, at hverken Kirken eller de fattige kunne faa deres aarlige Afgift deraf, og de have anmodet Kongen om Tilladelse til at sælge disse Boliger og sætte Pengene paa Rente til Bedste for Kirken og de fattige, idet de tilbyde at ville staa Kirken og Hospitalet til Rette baade for Hovedstol og Rente. Kongen har bevilget deres Begæring og befaler dem at sælge Boligerne til de højstbydende, sætte Pengene paa Rente hos paalidelige Folk, saaledes at de selv og deres Efterfølgere ville staa Kirken og Hospitalet til Rette derfor, og paase, at Renten af Pengene bliver anvendt til Kirkens og de fattiges Bedste. Sj. T. 20, 352.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen sender dem hermed nogle aabne Breve og Patenter til Sverrigs Riges Raad, Stænder og menige Almue, som Kongen vil have sendt ind i Sverrig og uddelt blandt Almuen. De skulle lade disse Patenter indføre i Sverrig og uddele dem blandt Almuen, saa de ikke blive fortiede og understukne, og saa enhver kan faa Kundskab om dem. Ingen af Brevene maa dog sendes ind i Sverrig eller andenstedshen før efter Mortensdag. — Anders Bilde, Tage Thott, Mogens Kaas, Mogens Gyldenstjerne og Jens Sparre i Skaane; Envold Kruse, Sten Bilde og Sten Madtsen i Norge. Sk. T. 3, 416 b.

25. Okt. (—). Miss. til Peder Nielsen i Aagarp, Anders Nielsen i Røslet, Bent Svend og Svendsen¹ i Birkerød, Thue og Truid i Kielstrup, Niels, Svend og Nisse i Rye og Kiersten og Niels i Røsholt. For nogen Tid siden have de beklaget sig over, at Fru Vivikke Griis til Sandbygaard, Peder Munds Enke, besværer dem med ulidelig Ægt og Arbejde og andre Paalæg mere end tidligere. Kongen har efter denne Klage tilforordnet to gode Mænd til at stævne begge Parter i Rette for sig og

¹ Her synes et Fornavn at være glemt.

forhøre deres Klager og hendes Erklæring derpaa, hvilket de ogsaa have gjort. Da Kongen nu af disse to gode Mænds Indberetning har set, at der ikke i nogen Maade er paalagt dem mere af hende, end de tidligere have gjort, paabydes det dem herved strengeligen, at de herefter skulle gøre Fru Vivikke Griis paa Kronens Vegne saadan Ægt og Arbejde, som de ere Kronen pligtige, og udgive hvad de hidtil have gjort, saafremt de ikke ville tiltales og straffes tilbørligt. Sk. T. 3, 417.

26. Okt. (Kbhvn.). Kvittans til Jacob Rosenkrantz til Kierstrup, Embedsmand paa Hagenskov, og Kieldt Krabbe til Brusgaard paa deres Regnskab for de Penge, som de have modtaget til Fortæring og andre Udgifter paa deres Rejse som Gesandter til Kurfyrsterne af Sachsen og Brandenburg. Regnskabet er gennemset af Rentemestrene, der have givet Kvittans derfor den 25. Okt. 1610. Sj. R. 15, 309 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Vivikke Griis til Sandbyegaard, Peder Munds Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Stoubye Sogn i Helsingborg Len, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg til Kronen, at levere til Stoubye Kirke, da det er bevilget Kirken til dens Bygnings Forbedring, og 2 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 198 b. K. (dat. 25. Okt.).

27. Okt. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Søfrensen, Borgemester i Holbæk, paa Kronens Part af Korntienden af Udbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre, at yde i Negene eller saaledes som han kan blive enig med Bønderne om. Udt. i Tb. S. 12 b.

28. Okt. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mourits Jensen i Strande paa Kronens Part af Korntienden af Vandborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 20 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 93 b.

29. Okt. (—). Bestallinger for Erik Høg, Holger Rosenkrantz, Gabriel Kruse, Jacob Claussen, Niels Rosenkrantz, Syvard Gabrielsen, Envold Stygge, Envold Kruse, Steen Villumsen, Johan Mortensen, Peder Jacobsen, Staffen Søfrensen, Peder Nielsen og Peder Kiildsen som Kaptejner, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands. De skulle hver have 200 Dlr. i aarlig

Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra sidste Mikkelsdag. Sj. R. 15, 310.

29. Okt. (Kbhvn.). Forordning til Odense angaaende Vragning af Vin, Tyskøl, saltet Kød, Sild og saltet Fisk og Forbud mod at forhandle rinsk Vin sammen med fransk og spansk Vin [ligelydende med Forordningen af 2. Aug. 1605]. Orig. i Landsarkivet i Odense (Tr.: CCD. III. 188—91).

— Miss. til Knud Rud om at lægge Herligheden af 5 Gaarde i Lunde Herred, den første i Otterup, den anden i Nisløf, den tredje i Ørridtsløf, den fjerde i Hiortsløf og den femte i Øllunde, som afdøde Fru Anne Bild til Gierskof har været forlenet med, ind under Odensegaard, medens Landgilden som tilforn fremdeles skal følge Otterup og Skiby¹ Kirker, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. F. T. 3, 310.

30. Okt. (—). Miss. til Anders Dresselberg. Kongen har af en Supplikation fra to af Kronens Bønder, ved Navn Oluf Nielsen og Mikkell Mikkelsen i Berneboe², og hans egen Beretning erfaret, at disse to Bønders Gaarde efter deres Brug og Avl ere satte for højere Landgilde end de andre Gaarde i Byen, saa de ikke kunne udrede deres sædvanlige Landgilde. For at Gaardene ikke skulle blive aldeles øde, skal han aarlig afkvitte 1 Fjerd. Smør i hver af de to Bønders Landgilde og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sj. T. 20, 352 b.

— Miss. til Anders Dresselberg. Af hans Beretning har Kongen set, at Bryggerhuset paa Holbæk Slot skal være meget bygfældigt, saa der, hvis Huset ikke i Tide nedtages og der raades Bod derpaa, kan befrygtes større Skade deraf. Det befales ham i den Anledning at lade Bryggerhuset nedbryde ved første Lejlighed og til Foraaret igen lade det opføre fra nyt af. Kongen bevilger, at der maa anvendes 150 Dlr. til dette Bygningsarbejde, hvilke han maa føre til Udgift i sit Regnskab, dog skal han nøje paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 20, 353.

¹ Skeby, Lunde H. ² Bennebo, Tudse H.

30. Okt (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Sælskyder, Indbygger i Malmø, maa, saa vel under Skaane som under Saltholm, skyde alle de Sæler, han kan overkomme, dog maa han ikke under det Skin skyde eller ødelægge Svaner, Gæs, Ænder eller andet saadant Fjervildt. Sk. R. 3, 343.

31. Okt. (—). Bestalling for Jacob Hogewaldt som Kongens Søn Hertug Christians Barber og Wundartzt. Han skal have 100 Dlr. i aarlig Løn og fri Underholdning. Sj. R. 15, 310 b.

— Miss. til Anders Dresselberg. Da afdøde Peder Brahes Børn og Arvinger ved allerførste Lejlighed ville holde Skifte i København efter deres Fader og Jomfru Anne Brahe i den Anledning har begæret, at der maa blive beskikket en Væрге for hende, medens Skiftet staar paa, til at varetage hendes Tarv under dette, befales det ham herved at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Brahe, medens Skiftet staar paa, og varetage hendes Tarv under dette. Sj. T. 20, 353.

1. Nov. (—). Miss. til Jokim Bülow. Da Kongen har eftergivet Kronens Bønder og menige Almue i Kronborg Len den sidst paabudte Pengeskat, skal Jokim Bülow lade dem være fri for at udrede den. Sj. T. 20, 353 b. Orig.

3. Nov. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har indberettet, at en Borger i Nyborg, ved Navn Johan Hermandsen, har forbrudt al den Vin, han havde der i Byen, idet Borgemestre og Raad have fradømt ham den, fordi han imod Kongens Forordning¹ har haft rinsk og spansk Vin liggende sammen i én Kælder. Da det i Forordningen siges, at naar Vin saaledes forbrydes, skal den være forfalden til Kronen og Byen, men der ikke omtales, hvor meget Byen skal have deraf, har han anmodet om at faa at vide, hvorledes dette Punkt skal forstaas. Kongen er tilfreds med, at Borgemestre og Raad af den forbrudte Vin faa den samme Part, som de faa af den Sagefald, der tilkommer Kronen og Byen. Kongens Part af Vinen skal sælges saa dyrt som muligt, og de indkomne Penge føres til Indtægt i Regnskabet. Da Johan Hermandsen for nogen Tid siden uvraget og umærket har ladet opskibe og indlægge nogle

¹ 2. Aug. 1605.

Sild og derfor er bleven dømt at have handlet mod Kongens Forordning, skal Jacob Ulfeldt lade ham afsone denne Sag med en rimelig Pengesum og igen tilstille ham Sildene. Den øvrige Tiltale, Kongen kan have til ham for hans Forseelser, har Kongen eftergivet ham. Jacob Ulfeldt skal herefter lade ham være utiltalt derfor og igen lade ham faa Raadighed over hans Boscab, som Jacob Ulfeldt har ladet arrestere paa en Ret og forseglet. Da Johan Hermandsen, medens han har haft Borger- skab i Nyborg, har drevet stor Handel med Øksne, Korn og andet og man nu formoder, at han hemmelig vil rejse ud af Riget med den Formue, han har samlet sig, og nedsætte sig udenfor Riget, skal Jacob Ulfeldt tage nøjagtig Borgen af ham for, at han vil blive boende her i Riget eller ikke bortflytte sit Gods og sin Formue, førend han efter Kongens Forordning har svaret Sjettepenge deraf til Kronen og Byen. F. T. 3, 311.

5. Nov. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Claus Podebusk til Krapperup paa Visbye og Stuberup Len i Kulden i Skaane, som Hendrik Ramel sidst har haft i Forlening, uden Afgift. [Med Art. 16 og 18]. Sk. R. 3, 366.

6. Nov. (—). Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus. Da Tomes Jul til Estrup har begæret nogle Kronens Gaarde i Terpling i Aastrup Sogn i Giøring Herred i Riberhus Len til Mageskifte for 1 Gaard og 3 Landbol i Gaasserby i Kier Herred i Aalborghus Len, saaledes som han selv nærmere kan berette Manderup Parsberg, skal Manderup Parsberg ved allerførste Lejlighed besigte det Gods, Tomes Jul vil udlægge til Kronen, og sende Besigtelsen til Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, der har faaet Ordre til at besigte Godset i Riberhus Len og ligne og lægge Mageskiftegodset. J. T. 5, 527 b.

— Miss. til Albret Skeel om, saasart han faar Besigtelsen over Tomes Juls Gods fra Manderup Parsberg, at besigte 3 Gaarde og 1 Bol i Terpling i Aastrup Sogn i Giøring Herred, som Tomes Jul begærer til Mageskifte af Kronen, [ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 5, 528.

7. Nov. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser Johan Hermansen, Borger i Ny-

borg, for Betaling selv maa beholde den Vin, som nylig er bleven fradømt ham, skal Jacob Ulfeldt lade ham faa den, naar den er bleven vurderet, mod at der stilles nøjagtige Forlovere for Betalingen. F. T. 3, 314.

8. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Jørgen Stissen, der er født paa Kronens Gods i Stuberup i Faxe Herred under Høgstrupgaard, men nu bor paa Roskilde Kapitels Gods i Skovhusse i Borse Herred i Vordingborg Len, maa være fri for sit Fødested, da han har stillet Kongen tilfreds derfor, og maa bosætte sig, hvor han lyster. Sj. R. 15, 312 b.

— Miss. til Jokim Bülow. Da Kronens Bønder i Abramstrup Len have klaget over, at der, naar det paalægges dem at bage Brød til Kongens Behov, ikke leveres dem mere end $4\frac{1}{2}$ Skpr. Rug til hver Tønde Brød, hvormed de ikke kunne komme ud af det efter det Maal, hvorefter de skulle levere Brødet fra sig, skal han herefter levere dem 5 Skpr. Rug til hver Tønde Brød. Sj. T. 20, 354.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at give Friderik Vildtskytte Ordre til at fange saa mange Agerhøns som muligt i Byringe Birk og forvare dem indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 418.

— Miss. til Tage Krabbe og Sigvordt Grubbe. Da de have anmodet om at faa at vide, hvorledes Kongen vil have det ordnet med de to Læster Hartkorn Landgilde, som Hageløsegaard er takseret for, om Jokim Bülow skal have Vederlag derfor eller ej, paabydes det dem herved, at de for Avlen til Hageløsegaard, som er takseret for 2 Læster Hartkorn Landgilde, af Kronens Gods skulle udlægge Jokim Bülow lige Ejendom for Ejendom og ligesaa megen Landgilde som de 2 Læster Hartkorn, dog skulle de paase, at Kronens Landgilde bliver anslaaet efter samme Takst som Hageløsegaards Landgilde. De skulle taksere Bygningen paa Hageløsegaard ikke efter hvad den har kostet, men eftersom Bygningen paa Herregaarde blandt Adelen plejer at sættes. Sk. T. 3, 418.

— Miss. til Mandrup Parsberg om at lægge 1 Gaard i Randum i Biørnsholm Sogn i Slet Herred, som Kongen sidste 11. Aug. har faaet til Mageskifte af Mikkil Nielsen til N., ind under Aalborghus Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre

Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 529 b.

10. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser, Niels Bonde, der er født paa Kronens Gods i Kirke Eskildstrup i Mierløs Herred under Holbæk Slot, men nu bor i Maarup paa Eske Bilde til Valdens Gods, herefter maa være fri for sit Fødested, da han har stillet Kongen tilfreds derfor, og maa bosætte sig, hvor han lyster. Sj. R. 15, 313.

— Aab. Brev om, at denne Brevviser Oluf Jensen, barnefødt i Nyrupgaard ved Antvorskov, maa være fri for at deles til Stavns og maa bosætte sig, hvor han lyster. Sj. R. 15, 313 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af Kronens, Adelen og Lunde Kapitels Bønder i Halmstad og Aasted Herreder i Halmstad Len staa tilbage med en stor Del af det Arbejde, som de skulde gøre til Halmstads Befæstnings Bygning, og trods idelige Advarsler og Paamindelser mod al Forhaabning blive ved med deres Forsømmelighed, til største Skade for Bygningen. Det befales ham at lade alle dem, der i saa Maade restere med Arbejde paa Befæstningen, tiltale og forfølge med Retten og efter lovlig Proces og Dom lade tage Nam og Vurdering i deres Bo for deres resterende Arbejde, dog skal han lade alle de Bønder, der kunne og ville stille ham nøjagtig Loven og Vissen for, at de inden førstkommende St. Hans Dag Midsommer ville udføre det resterende Arbejde, være fri for Tiltale, men de maa alligevel ikke forsømme det Arbejde, som de ere pligtige til at udføre nu til Sommer. Hvad han tager eller oppebærer fra Bønderne, skal han anvende paa Halmstad Befæstnings Bygning og gøre nøjagtigt Regnskab derfor. Da Kongen har befalet ham at skulle lade nedslaa Pæle ved den søndre Runddel i Aaen og ved den gamle Port ud med Aaen ved Halmstad Fæstning, skal han lade tilsige Kronens, Adelen og Kapitlets Bønder i Lenet, der restere med Arbejde, til at nedslaa disse Pæle og udføre hvad andet Arbejde, der skal anvendes derpaa, og derimod kvittere det Arbejde, som de ellers restere med til Fæstningen. Sk. T. 3, 418 b.

11. Nov. (—), Miss. til Mogens Ulfeldt om at begive

sig til København, da Kongen venter nogle fremmede Gesandter. Udt. i Sk. T. 3, 420.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Størsteparten af det Tømmer og de Sten, som behøves til Falkenberg Bros Bygning, er fremført til Stedet, saa der herefter kun kan falde ringe Arbejde med Vognægter til Broens Bygning, skal han, for at Bygningen paa Halmstads Befæstning des bedre kan gaa for sig, tilsige Aasted, Asagger¹, Abild, Drenserødt og Krogserødt Sogne, det halve Gunderup Sogn og den Del af Gielerødt Sogn, som ligger i Aasted Herred, hvilke sidste Sommer have arbejdet til Falkenberg Bro, til herefter at arbejde paa Halmstads Befæstning. De andre 5 Sogne i Aasted Herred, nemlig Skine², Eftra, Slønge, Veissige og Asgemme³, skulle fremdeles arbejde til Falkenberg Bro med Vognægter og i andre Maader. Sk. T. 3, 420.

— Miss. til Eyler Bryske og Styge Høg. Jost Høg til Krumstrup har berettet, at han efter Loven er bleven Væрге for sine umyndige Halvsøskende, afdøde Jacob Høgs Børn. Da deres fædrene Gaard Trudtsholmb ligger ham saa ganske langt fra Haanden og Godset til Gaarden er meget vidt spredt, og da tilmed Børnene ere ganske unge, saa de i en rum Tid ikke selv ville kunne forestaa noget af deres Gods, har han anmodet Kongen om at ville betænke nogle Midler til Bedste for hans umyndige Søskende. For at de umyndige Børn en Gang, naar de komme til deres Lavalder, kunne vide, hvad der med Rette tilkommer dem af deres Godses Rente og Indkomst, og for ogsaa at forekomme al Tvedragt og Trætte, som maatte kunne opstaa mellem Søskendene, skulle Eyler Bryske og Styge Høg, naar de besøges med dette Brev, begive sig til Trudtsholmb, ligne og lægge Gaardens Avl og alt det tilliggende Godses visse Rente og Indkomst og siden taksere det for en vis Sum Penge, saa Jost Høg kan vide, hvad hans Søskende, som han er Væрге for, i en vis Sum Penge aarlig bør have af deres Godses Rente og Indkomst, dog saaledes, at deri afkortes den tredje Pending, som han efter Loven bør have for Væрге-

¹ Asige. ² Skrea. ³ Askome.

maalet, og ligesaa hvad der anvendes paa den Rostjeneste, som de ere pligtige at holde. De skulle endvidere besigte den Bygning, der findes paa Borggaarden og paa Ladegaarden, hvorledes den er holdt ved Magt, og give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 5, 528.

13. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Tiis Cornelissen som Arkelimester paa Befæstningen i Halmstad. Han skal efter den Ed, han skal aflægge til Lensmanden paa Halmstadgaard, i alle Maader vide og ramme Kongens og Rigets Gavn og være Lensmanden lydige. Han skal have flittigt Tilsyn med Skyts, Krudt, Lod, Salpeter, Svovl, Fyrværk og anden Krigsmunition, som betros ham, saa intet til Unytte bortkommer eller bliver forrykket. Han skal have godt Tilsyn med det, som indkommer i Tøjhuset og Arkeliet og igen udgives derfra, og holde klart Register derover. Han skal have god Opsigt med Ild og andet, at der ikke sker nogen Skade i Arkeliet, føre godt Tilsyn med Bøsseskytterne, holde strengt og skarpt Regimente mellem dem og passe paa, at ingen af dem har mere Besolding, end han er god for, og at ingen af dem har dobbelt Navn eller nogen hemmelig Fordel i nogen Maade. Han skal have 36 Dlr. i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra 26. Okt. 1610 og at udbetale af Lensmanden paa Halmstadgaard. Sk. R. 3, 367.

16. Nov. (—). Miss. til Oluf Rosensparre om, at han her efter skal levere Bønderne i Draxholm Len 5 Skpr. Rug til hver Tønde Brød, som de skulle bage til Kongens Behov. Udt. i Sj. T. 20, 354.

— Miss. til Bisperne i Danmark. Da Gud har begavet Dronning Anna Catharina med Livsfrugt, skulle de i deres Stift gøre den alvorlige Anordning, at Præsterne paa tilkommende Advent Søndag begynde at gøre Forbøn i alle Kirkerne for Dronningen ved hendes eget Navn om, at Gud naadig vil forløse hende. Sj. T. 20, 354 b. Orig. (til Biskoppen i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Fru Margrete Rosenkrantz og Fru Anne Maltisdatter. Da Gud har velsignet Kongens Gemalinde, Dronning Anna Catharina, med Livsfrugt og Kongen gerne vil have nogle forstandige Fruer til Stede, naar hun skal forløses, skulle de begive sig herover, saa de kunne være til Stede paa Køben-

havns Slot senest den 7. Jan., og forblive her, indtil Gud har forløst Dronningen. J. T. 5, 528 b.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Preben Gyldenstjerne og Ulrik Sandberg. Peder Munk til Stabyekiergaard har berettet, at nævnte hans Gaard for kort Tid siden i hans Fraværelse ganske er brændt med Bo, Boskab, Ejendomsbreve og hvad andet han havde, saa hans Hustru, Børn og Tyende næppe ere slupne derfra med Livet. Kongen har i Betragtning heraf bevilget, at Peder Munk af Tingbøgerne i deres Len maa faa Kopi af de Breve, som findes deri vedrørende hans Gods, hvorefter de skulle rette sig. J. T. 5, 528 b.

19. Nov. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Rugen i Antvorskov og Korsør Len har slaget sig meget i Aar og er bleven vog, saa Bønderne ikke kunne skaffe ydefærdig Rug til deres Landgilde, bevilges det herved, at de Bønder, der ikke kunne skaffe ren og god Rug, maa give ligesaa meget Byg i Stedet. Sj. T. 20, 355.

— Ligelydende Miss. til Jokim Bülow om, at Bønderne i Kronborg, Frederiksborg og Abramstrup Len maa give Byg i Stedet for Rug. Udt. i Sj. T. 20, 355.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Kronens Bonde Jens Pedersen i Hiernberg¹, hvis Gaard med Korn, Bo, Boskab og alt hvad han ejede ganske er brændt, være fri for dette og det foregaaende Aars Landgilde, dog skal Jens Pedersen saa lade sin afbrændte Gaard genopbygge. Udt. i Sj. T. 20, 355.

21. Nov. (—). Bestalling for Berndt Kobbertækker, at skulle have Tilsyn med Kobbertækningen paa Kronborg, saalænge han lever og bekvemt kan forestaa dette Arbejde. Han skal føre Tilsyn med, at der ikke bliver nogen Brøst eller Mangel og, hvis saadan findes, skal han istandsætte det med sine egne Folk og Svende paa sin egen Bekostning. Hvis der forefalder noget nyt Arbejde, skal han udføre det, eftersom det befales ham af Lensmanden, dog skal der sluttes Kontrakt med ham om det ny Arbejde, og han skal have særskilt Betaling derfor. Hvis Kongen vil bruge ham andensteds med hans Arbejde, skal han være villig dertil. Han skal, fra

¹ Jærnbjærg, Slagelse H.

førstkommende 1. Jan. at regne, have 40 Dlr. i aarlig Løn, at udrede af Tolden i Helsingør, og være fri for Skat, Hold og al anden borgerlig Tyngde i Helsingør, saalænge han er i denne Bestilling. Sj. R. 15, 313 b.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Sigvordt Beck og Jens Jul, Rentemestre. Da Kongen har bevilget, at Slottets Folk paa Frederiksborg og de, der ere hos Berideren sammesteds, maa have fri Bartskeer, naar de faa Saar eller Skade i Kongens Arbejde, skulle de i Jokim Bülow's Regnskab godtgøre denne, hvad han giver ud til Bartskeerløn. Sj. T. 20, 355 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om paa nærmere Tilsigelse af Jokim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, eller Casper Milnitz, Hopmand sammesteds, at indkøbe og betale saa mange Stenkul, som behøves til Kronborgs, Frederiksborgs, Hammermøllens og Kobbermøllens Behov. Endvidere skulle de betale de Murmestre, der have arbejdet paa Hørsholm og Kobbermøllen, eftersom Jokim Bülow paa Kongens Vegne har sluttet Kontrakt med dem, naar de komme til dem med de af Jokim Bülow underskrevne Sedler; ligesaa skulle de Hjulmænd og Smede efter den med dem sluttede Kontrakt have Betaling af dem for de Rustvogne, som de have lavet af Kongens eget Tømmer og Jærn, Hjulmændene 5 Dlr. for hver Vogn og Smedene 10 Rigsdlr. for at beslaa hver Vogn. De skulle betale Berideren paa Esserom 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge for hver Dreng, der er bevilget ham, og ligesaa meget til Løn og Klædning for hver, som Beriderens Dreng paa Frederiksborg faa. De skulle føre alt til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 355 b.

— Miss. til Mogens Kaas om i Skovene i sit Len [Halmstad] at lade hugge 800 Egestolper, hver 6 Al. lang, til Gangene i Lundegaards Have ved Kronborg Slot og ligesaa de nødvendige Ege til Buerne sammesteds efter den Længde og det Maal, Kongens Urtegaardsmand anviser ham. Sk. T. 3, 420 b.

— Miss. til Frants Rantzau. Da Kongen har bevilget, at Kiel Krabbe til Brusgaard maa faa to store Stykker Dyr til sit Bryllup, skal Frants Rantzau paa nærmere Begæring af Kiel Krabbe lade to Stykker Vildt skyde i Skovene og lade

dem fremføre til de Steder, Kiel Krabbe begærer. J. T. 5, 528 b.

21. Nov. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Seigelstrup, der har berettet, at Tomas Povelsen i Dyvad, Jens Tomessen i Dyvadshafve med flere af deres Medfølgere ere komne til Skyf¹ Præstegaard sidste Pinsedag og der med Vold nedhugget, opbrudt og sønderslaaet nogle Rækker og Foldstænger og siden kørt over Præstegaardens Korn, til, som om Sagen nylig var sket, nu at forfølge den med Sandemænd efter Loven, da den ikke i rette Tid er bleven forfulgt. J. R. 6, 491.

— Oprejsningsbrev for Jens Strudvad, Borger i Ribe, som for nogen Tid siden har tilsagt en af sine Medborgere, Niels Jensen Uldborg, der nu er død, nogle ærerørige Ord, som han ikke har kunnet bevise, og derfor er bleven dømt. Han har nu tilfredsstillet Niels Jensen Uldborgs Enke og Arvinger efter en mellem dem i Godtfolks Nærværelse gjort Kontrakt, som han nu har forevist Kongen. J. R. 6, 491.

22. Nov. (—). Pas for Jørgen Olufsen, Raadmand i Aalborg, og hans Medredere, Borgere sammesteds, der have sendt deres Skipper, Jørgen Jensen, med et dem tilhørende Skib i Østersøen for at begive sig til Riga eller, hvis Vinden ikke vil føje ham did, andenstedshen, hvor hans Lejlighed sig bedst kan begive, for at sælge og bytte de Varer, han har med sig, og tilforhandle sig de Varer, som ere at faa der. Sj. R. 15, 314 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at indkræve den paa-budte Madskat i Varberg Len og sende den til Mogens Kaas, Befalingsmand paa Halmstad Gaard. Udt. i Sk. T. 3, 420 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott angaaende Madskatten af Laholms Len. Udt. i Sk. T. 3, 421.

— Miss. til Axel Brahe. Da Jørgen Kaas til Gielskof, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret 1 Gaard i Hieden og 1 Gaard og 1 Bol i Ølsted i Salling Herred til Mage-skifte, skal Axel Brahe snarest muligt erklære sig, om nævnte Gaarde og Bol for Belejligheds Skyld med Ægt og Arbejde og i andre Maader kunne undværes fra Lenet, og indsende Erklæ-

¹ Skæve, Dronninglund H.

ring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jørgen Kaas tilbørlig Besked. F. T. 3, 314.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Jørgen Kaas til Gielskof, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret Kronens Part i 1 jordegent Bol og 1 Gadehus i Hieden og 1 Gaard i Salling i Salling Herred til Mageskifte for 1 Bol i Midskov paa Hindtsholm og 1 Bol i Dernes¹ i Salling Herred, skal Jacob Ulfeldt ved første Lejlighed erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheids Skyld kan undværes fra Nyborg Len, og om Belejligheden af Jørgen Kaas's Gods og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jørgen Kaas tilbørlig Besked. F. T. 3, 315.

— Miss. til Jørgen Skeel. Da Jørgen Kaas til Gielskouf, Embedsmand paa Københavns Slot, har begæret noget Kronens Gods i Fyen til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Kalløe Len i Nørrejylland, nemlig 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Bønnerup i Nør Herred, skal Jørgen Skeel ved første Lejlighed undersøge dette Gods og indsende skriftlig Erklæring til Kancelliet om Godset, saa Kongen derefter kan give Jørgen Kaas Besked. J. T. 5, 529.

— Ligelydende Miss. til Casper Markdanner om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Daldofver By i Tørring Herred, som Jørgen Kaas vil udlægge til Kronen. Udt. i J. T. 5, 529.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Lykke til Buderupholm paa Kirkens Part af Korntienden af Grindersløf Klosters Sogn i Nørre Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 93 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Lykke til Buderupholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Buderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Buderup Kirke, og paa Kirkens Part af Korntienden af Grafversløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2¹/₂ Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 94.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Horsens i Teilgaard, Herredsfoged i Hellum Herred, paa Kronens Part

¹ Diernisse, Salling H.

af Korntienden af Gierding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 1 Pd. Byg, af Siemb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg, og af Skiørping Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 2 Pd. Byg, og paa Kirkens Part af Korntienden af Skiørping Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg, og af Freer Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 94.

23. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Fru Bodel Galde til Kamboe, Henning Walstrups Enke, har berettet, at der er tilfaldet hendes Børn en saa stor Gæld at betale efter deres Fader, at Indkomsten af det Jordegods, som er tilfaldet dem efter Faderen, ikke kan strække til til Gældens Forrentning, hvorved de umyndige Børn i Længden ville komme i den største Skade, saafremt der ikke i Tide med Kongens Tilladelse bliver solgt noget af deres Gods til Gældens Betaling. Kongen bevilger i den Anledning, at Bodel Galde maa sælge alt det Gods paa Langeland, som tilkommer hendes Børn i Arv efter deres Fader, til at betale deres Gæld med. F. R. 3, 183.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Denne Brevviser, Jesper Møller i Melle[m] Mølle i Rønninge Sogn i Nyborg Len, har berettet, at Møllen, da han fæstede den, efter Tingsvidners Lydelse var meget forfalden, og at han siden har opbygget den paa sin egen Bekostning, men nu ikke uden Kongens Tilladelse kan faa det, han nødvendigt har anvendt paa Møllen, godtgjort i sin resterende Landgilde og Mølleskyld. Jacob Rosenkrantz skal undersøge, hvorledes Møllen er bleven forbedret, og afkorte det, Jesper Møller nødvendigt har anvendt paa Møllen, i Jesper Møllers resterende Landgilde og Mølleskyld. F. T. 3, 316.

— Miss. til Casper Markdanner. Kongen har bragt i Erfaring, at Trud Bryske til Harritskiers Skytte har skudt et Raadyr i Kronens Enemærke i hans Len [Koldinghus] og er rømmet derfor. Casper Markdanner skal lade Trud Bryske tiltale og forfølge for Sagen, saafremt han ikke kan skaffe Skytten, der har skudt Raadyret, til Stede. J. T. 5, 529.

24. Nov. (—). Miss. til Mogens Gjoe, Kongens Jægermester. Da Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager

Kloster, har tilkendegivet, at han straks her i Byen vil lade foretage Skifte efter Ifver Gjõe, for at det ikke skal trække ud og geraade ham til Vidtløftighed og Ulejlighed, skal Mogens Gjõe som Værge for sin Brodersøn Falk Gjõe til Skiersøe, da denne er udenlands. straks her i Byen i Forening med Eske Bilde skifte det Jordegods, Løsøre, tilstaaende og udestaaende Gæld og andet, som bør skiftes efter Ifver Gjõe, saa at Eske Bilde kan komme til endelig Ende med dette Skifte her i Byen. Sj. T. 20, 356.

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om at udvise Hr. Peder Olufsen, Sognepræst til Borsløf, nødtørftigt Bygningstømmer til hans Gaards Genopbyggelse i Skovene, dog uden Skade for disse. Udt. i Sk. T. 3, 421.

25. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Borger i Odense Johan Borkersens Søn i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 356 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Jens Christensen, Borgemester i Aaahus, for nogen Tid siden skal have gjort Herredsfogden i Villandts Herred i Aaahusgaards Len Ulyd og to Gange med Vold frataget Ting-skriveren Tingbogen foruden anden Modvillighed, han har bedrevet, hvorover Herredsfogden har været forarsaget til at splitte og adsprede Tinget og en Tid lang ingen Rettergang eller Ting har holdt der. Det befales herved Mogens Ulfeldt, at han straks ved første Lejlighed igen indsætter Herredsfogden i hans Bestilling, saa Lov og Ret igen kan have sin Fremgang paa Tinget ligesom tilforn og der kan vederfares enhver hvad ret og billigt kan være. Han skal siden lade Jens Christensen tiltale og forfølge for hans utilbørlige Gerning og modvillige Bedrift, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sk. T. 3, 421 b.

26. Nov. (—). Miss. til Hendrik Lykke. Da Kongen vil have Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Hammers Sogn i Hammers Herred i Vordingborg Len, som Elisabet Munthe, M. Hans Mikkelsens Enke, er forlenet med, lagt ind under Vordingborg Slot, skal Hendrik Lykke kræve Forleningsbrevet tilbage fra Elisabet Munthe, indskrive Tienden i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den. Sj. T. 20, 356 b.

— Miss. til Morten Mogensen, forrige Landsdommer i Søn-

der og Nørre Halland. Otte Lindenov til Borbye har berettet, at Morten Mogensen for kort Tid siden, da han endnu var Landsdommer, har afsagt en Dom mellem en af hans Tjenere, Svend Nielsen i Jaar i Halland, og dennes Modpart, Joen Mogensen med flere hans Medfølgere, hvori han har tilfundet disse til efter Recessen inden 6 Uger at bøde deres Faldsmaal eller miste deres Fred, fordi de ulovligt havde fængslet Otte Lindenovs Tjener paa hans Tingvej, men han har dog ikke udførlig specificeret, hvad deres Bøder med Rette burde være. Det befales ham derfor ved første Lejlighed at stævne de stridende Parter i Rette for sig paa belejlig Tid og Sted og siden udførligt forklare sin Dom, hvad Joen Mogensens og hans Medfølgeres Bøder og Faldsmaal bør være, og give sin Forklaring beskrevet under sit Signet. Sk. T. 3, 422.

27. Nov. (Kbhvn). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at lade Jørgen Jæger faa noget Korn, som Jørgen Jægers afdøde Søn, der var Skolemester i Malmø, har til gode for sin Tjeneste, og hvorom Jørgen Jæger nogle Gange forgæves har gjort Anfordring. Udt. i Sk. T. 3, 421.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Christen Busk, Borgemester i Lund, har tilkendegivet, at han nu en rum Tid har været Borgemester sammesteds og paa Grund af de med Bestillingen forbundne møjsommelige Besværinger er kommen meget til Agters i sin Næring, saa han ikke uden den største Skade for sig selv kan bestride Embedet længere, hvilket han ellers gerne vilde, hvorfor han ogsaa har begæret at blive entlediget af Embedet. Kongen har bevilget hans Begæring og befaler herved Sigvort Grubbe at indsætte en anden til Borgemester i hans Sted og passe nøje paa, at der ikke bliver indsat nogen, som ikke er dygtig dertil. Sk. T. 3, 422 b.

— Miss. til Knud Brahe. For nogen Tid siden har Kongen bevilget, at afdøde Johan Rud til sin Gaard Jensgaard maatte faa nogle Agre til Mageskifte, der ligge i Nørbye Mark og tilhøre en Kronens Tjener i Glud Sogn i Bierre Herred, hvilket Mageskifte dog ikke er blevet til noget paa Grund af Johan Ruds Død. Da Jensgaard efter Johan Rud arvelig er tilfaldet Knud Gyldenstjerne til Aagaard, har denne nu begæret at maatte faa disse Agre til Mageskifte og tilbudt at ville udlægge Kronens Tjener ligesaa megen Jord, som denne mister i

Nørbye Mark, saa han i alle Maader skal faa Skel og Fyldest. Knud Brahe skal ved første Lejlighed undersøge Sagen og, hvis det Stykke Jord, som Knud Gyldensterne tilbyder at give i Vederlag, ligger ligesaa belejligt for Kronens Bonde som de Agre, Knud Gyldenstjerne begærer, maa Mageskiftet finde Sted og Knud Brahe udfærdige Mageskiftebrevet, dog skal han paase, at hverken Kronen eller Kronens Bonde kommer tilkort ved Mageskiftet. J. T. 5, 529.

29. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har af hans skriftlige Beretning set, at Hagen Hansen, Borge-mester i Svendborg, har lagt et Brev i Rette paa Svendborg Byting for dermed at bekræfte sin Sag angaaende en Mølle, hvilket Brev dog formenes ikke at være saa rigtigt, som det burde være. Da Kongen har undersøgt og med Flid gennemset denne Sag og fundet den tvivlagtig, eftergiver han herved Hagen Hansen Sagen og befaler Jacob Ulfeldt at lade ham være utiltalt derfor. F. T. 3, 317. Orig.

30. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ditlef Holck til Eskilstrup og Peder Basse til Siørup, Embedsmænd paa Trøgeveldgaard og Roskildegaard. Da Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, har bevilget Kronen 5 Gaarde i Siømarke, 2 Gaarde i Borre og 1 Fiskerbo i Biørnhøj¹ af sit Gods paa Møen til Mageskifte for Kronens Herlighed af 1 Gaard og 1 Bol i Spielderup By og Sogn i Faxe Herred, 1 Stykke Skov i Eske Brocks Enemærkeskov i Strandskoven ved hans Gaard Vermetoft², 1 Gaard i Hyldholdt, 2 Gaarde i Stubberup og Kronens Herlighed af 1 Gaard i Thorø³ i Stefnis Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 20, 357.

3. Dec. (—). Bestalling for Cort Frederik at skulle være Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len. Han maa ikke selv uden Befaling skyde noget Dyr, lidet eller stort, men faar han Befaling til at skyde noget Dyr, skal han gøre det med største Flid og siden sende det til de Steder, han faar Ordre til. Han skal paase, at der ikke holdes Geder, som kunne indløbe i Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Hvis

¹ Brøndhøje, Møen. ² Vemmetofte, Fakse H. ³ Taarøje, Stevn H.

han træffer Geder i Skovene, efter at de ere forbudte, skal han enten skyde dem eller lade dem drive til Kronborg eller Frederiksborg. Hvis han træffer Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem ihjel, hvem de end tilhøre. Han skal føre flittigt Tilsyn med, at der intet hugges i Skovene i Lenene uden Lensmandens Tilladelse, og at ingen Træer blive huggede i Lenene uden at være bleven mærkede og udviste af Lensmanden. Han skal paase, at Gærderne i Skovene ere saa lovlige, som de bør være, saa at Dyrene ikke faa Skade derpaa. Han skal have 16 gl. Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge. [Iøvrigt med Artikl. 1—3]. Sj. R. 15, 315 b.

3. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Anders Bilde [Helsingborg Len] og Tage Thott [Laholms Len] om hver at udtage 50 ueksercerede Bønderknægte i deres Len og sende dem til Halmstad til Mogens Kaas. Udt. i Sk. T. 3, 423 b.

— Miss. til Lauge Urne til Sieleberg og Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen. Da Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Nyborg Slot, har begæret 1 Gaard og 2 Bol i Sluder By i Frørup Sogn i Vinding Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Frørup og 1 Gaard i Torup i Vinding Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 318.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen vil lade en Lade opføre ved Aakier Slot, skal Laurits Ebbesen straks til Foraaet lade de til Byggeriet nødvendige Bjælker, Sparrer og Lægter hente fra Gulland og fragte et Skib, som kan føre Tømmeret fra Gulland til det nærmeste Ladested. Bekostningen dermed skal han føre til Udgift i Røgnskabet. Der sendes ham Brev til Brostrup Gjedde om at skaffe ham Tømmeret. J. T. 5, 529 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Brostrup Gjedde [Gulland] om at lade Laurits Ebbesen faa saa mange Sparrer, Lægter og Bjælker, som han har Brug for til Bygningen paa Skanderborg Slot, af den Størrelse og Længde, han opgiver, naar han sender Skib efter dem. Udt. i Sk. T. 3, 423 b.

4. Dec. (—). Miss. til Sigvord Grubbe om i sit Len [Malmøhus] at udtage 100 Bønderknægte, der ikke tidligere

have været udtagne og indeksererede, og ufortøvet sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 3, 423 b.

8. Dec. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Mikkel Pedersen i Nibberød, Sognefoged i Karlboe Sogn, paa Grund af den med Stillingen forbundne Besværing maa være fritaget for 2 Tdr. Havre, 1 Lam, 1 Gaas og 20 Æg af den Landgilde, som svares af den Gaard, han bor i, saalænge han er i denne Bestilling. Sj. R. 15, 317.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Skeel til Hegniddt, Befalingsmand paa Kalløe Slot, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Junget Sogn i Nørre Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 94 b.

11. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Krabbe til Jordberg og Anders Bilde til Rabeløf, Befalingsmænd paa Øfvidts Kloster og Helsingborg Slot. Da Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Laholm Slot, har begæret 2 Gaarde i Torløse By og Sogn, hvoraf den ene kaldes Engelstrup¹, og 1 Gaard i Østerbye i Onse Herred i Skaane til Mageskifte for 3 Gaarde og 1 Fæste i Dobbeltstrø² By og Sogn i Froste Herred, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 3, 424.

12. Dec. (—). Aab. Brev om, at Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, der af en af sine Skrivere, som var bleven ham en stor Restance skyldig paa sit Regnskab, i Betaling har maattet tage en Selvejrbondegaard, kaldet Vibterp³, i Ødomb Sogn i Nør Herred, maa tilforhandle sig Gaarden og tage Skøde paa den, dog skal han være forpligtet til med det allerforderligste at afhænde den til en ufri Mand efter den Forpligtelse, han har indlagt i Kancelliet, da ingen af Adel efter Haandfæstningen maa tilforhandle sig frit Bondegods uden Kongens Samtykke. J. R. 6, 491 b.

13. Dec. (—). Aab. Brev om, at Mogens Ergelsen, Torkildt og Jeppe i Bollestad i Skaane, der have berettet, at Kong Frederik II har bevilget dem nødtørftig Skovhugst og

¹ Ingelstrup, Onse H.
N. Horne H.

² Daberstrø.

³ Vittarp, Aadum S.,

Olden til deres egne hjemmefødte Svin i Lyngbye Skove i Helsingborg Len¹, fremdeles frit maa nyde Skovhugst til Skellighed og Olden til deres egne hjemmefødte Svin i Lyngbye Skove, saalænge de blive boende i Bollestad paa Kronens Gods, eftersom deres Part er i Fredemarken til det øde Byggested, de svare Landgilde af. Sk. R. 3, 368.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Borgemestre og Raad i Helsingborg maatte faa noget Tømmer til Istandsættelsen af deres forfaldne Skibsbro. Da de nu have berettet, at de kun have faaet Tømmer til et Brokar, og have begæret yderligere at maatte faa nogen Hjælp, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, skal Anders Bilde ved første Lejlighed udvise dem saa meget Tømmer i Helsingborgs Skove, som behøves til et Brokar, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt, og sørge for, at de faa nogen Hjælp af Kronens Bønder til at føre Træerne ned til Stranden. Sk. T. 3, 425.

14. Dec. (—). Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde til Tommerup, Embedsmand paa Visborg, til Foraaret maa udføre 60 Staldøksne af dem, han kan stalde paa Ladegaarden under Slottet, fra Gulland, dog skal han svare Tolderen sædvanlig Told deraf og lade notere paa dette Brev, naar han udskiber Øksnene, for at der ikke under denne Bevilling paa en anden Tid skal udføres flere Øksne. Sk. R. 3, 369.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Disse Brevvisere, Jacob og Anders Christoffersen, Brødre, have for Kongen og Danmarks Riges Raad ladet indstævne Laurits Navl til Hundegaard² og Niels Krag Henriksen til N., fordi disse have overfaldet deres Broder Morten Christoffersen, forhen Borger i Viborg, saaledes med Hug og Slag, at han faa Dage efter er død. Da de nu foraarsages til at tage Vidnesbyrd i Sagen i Viborg, hvor Gerningen er sket, have de anmodet om en kongelig Forskrift til Borgemestre og Raad i Viborg om at hjælpe dem til uden Vidtløftighed og Forhindring at faa alle de Vidnesbyrd forhørte, som vide noget om Sagen. Det befales dem i alle Maader at være de to Brødre behjælpelig med at forhøre

¹ 6. Aug. 1569. ² o: Hedegaard.

de Vidner, som disse indstævne for dem for med Ed at bekende Sandheden, og give deres Vidnesbyrd beskrevne. Naar Borgemester Morten Hvas i Viborg bliver indstævnet i Rette for dem, skulle de tilholde ham til under Ed at bekende, hvad han ved om den Sag. J. T. 5, 529 b.

15. Dec. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, og Kronen. Sj. R. 15, 317. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sten Maltesen og Tage Thott om uden al Forsømmelse ved tildrageligste Løjlighed at skaffe Axel Aagesen anholdt og forvare ham godt indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 425 b.

— Miss. til Eske Bilde. Borgemestre og Raad i Mariager have berettet, at Skibsbroen for Mariager skal være saa ganske brøsthouden, at den inden kort Tid vil blive ganske ødelagt, medmindre den i Tide bliver istandsat. Da det vil være baade Kronen og Byen til ikke ringe Skade, skal han lade Borgemestre og Raad faa saa mange Vindfælder og fornede Træer i Kronens Skove i Lenet, som behøves til Broens Istandsettelse, og skaffe dem Hjælp af Bønderne i Lenet til at fælde og fremføre Tømmeret. J. T. 5, 530.

16. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Raadmænd, Byfogder og alle andre, der have Befaling paa Kongens Vegne, at være Adrian Cornelissen, Borger i København, behjælpelig med at paagribe Jacob Claussen, der paa skelmisk og morderisk Vis har dræbt hans Søn Johan Adriansen og er rømmet for denne Gerning, og forvare og fremføre ham. Sj. T. 20, 350.

— Miss. til afdøde Albret Skeels Arvinger. Bernt von Øsede, Borger i Flensborg, har berettet, at Albret Skeel efter Haandskrifter og Regnskaber er bleven ham en Sum Penge skyldig, og at en Del af dem trykke sig ved at betale ham, skønt han ofte har krævet Pengene hos dem. Det befales dem i den Anledning uden videre Ophold og Undskyldning at betale Bernt von Øsede, for at han ikke skal foraarsages til at kræve sin Betaling ved andre Midler og Kongen blive besværet med videre Overløb. J. T. 5, 530 b.

17. Dec. (—). Kvittans til Benedichts von Kannen-

berg, Kongens Fiskemester, der nu har gjort Regnskab for de ferske Fisk, som han efter sit overleverede Regnskab har solgt paa Kronens Vegne i Frederiksborg og Kronborg Len fra 30. Maj 1608 til 25. Sept. 1609 udover dem, som have været fornødne til Kongens daglige Udspisnings Behov. De indkomne Penge har han nu indleveret i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 15, 322.

18. Dec. (Kbhvn.). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1610 at regne, for Jørgen Lunge til Odden paa Ørum Len. Han skal svare 900 gode Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og af al Avl, Af-fødning og anden Fordel til Ladegaarden. Endvidere skal han svare 554 Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Vigs Gods, Thisted Bispegaards Gods, noget Gods, som afdøde Christen Skeels Arvinger havde i Pant, og 1 Gaard i Ybye, som for nogen Tid siden er lagt under Slottet, for hvilket Gods Johan Rud har gjort særskilt Regnskab, og endvidere 848¹/₂ Rigsdlr. i aarlig Afgift af Stiftets visse Indkomst og Kronens Part af Korntienderne i Lenet; naar nu bortfæstede Tiender blive ledige, skal der gøres særskilt Regnskab for dem, og Indkomsten skal tilfalde Kongen alene. Han maa selv oppebære Tindedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—14, 20]. J. R. 6, 493 b. Orig.

19. Dec. (—). Mageskifte mellem Hans Axelsen til Rugaard og Kronen. J. R. 6, 491 b. (Se Kr. Sk. under 29. Nov.).

20. Dec. (—). Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge Kollensgaard i Asløf Sogn i Hiermitsløf Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Axelsen til Rugaard af hans Hustrus¹ Gods, ind under Skanderborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 5, 530 b.

— Miss. til Breide Rantzau om at lægge noget Gods paa Møen, nemlig 5 Gaarde og 4 Gadehuse i Siømarke, 2 Gaarde i Borre og 1 Fiskerbo paa Brøndhøj, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, ind under Stege Slot, og indskrive det i Jorde-

¹ Anne Marsvin.

bogen. Breide Rantzau maa nyde dette Gods kvit og frit ligesom det øvrige Gods paa Møen, som han har i Forlening. Sj. T. 20, 358 b.

21. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. Af hans Beretning og nogle fremsendte Syns- og Tingsvidner har Kongen erfaret, at Hart Mølle i Koldinghus Len er meget forfalden og i lang Tid har staaet øde, uden at nogen har villet fæste den eller svare den sædvanlige Landgilde deraf, uanset at den er bleven opbudt til Tinge, saa Casper Markdanner, efter i Forvejen at have tilkendegivet Kongen det, har set sig foraarsaget til af det Tømmer, Møllesten og andet, som fandtes i Møllen, at lade opsætte en ny Møllekværn for Slottets Mølle sammesteds, hvilken Forandring ikke kan blive godtgjort ham i Regnskabet uden Kongens Tilladelse. Da Kongen formærker, at denne Forandring er ham til mere Fordel og mindre Bekostning, end hvis den gamle Mølle skulde istandsættes, skal han lade Slottets Mølle taksere og sætte for saa høj en Landgilde som muligt paa Grund af den ny Møllekværn og siden lade Forhøjelsen indskrive i Jordebogen. J. T. 5, 530 b.

22. Dec. (—). Miss. til Knud Brahe [Bygholm Len], Albret Skeel [Riberhus Len] og Ulrik Sandberg [Lundenæs Len]. En Person, ved Navn Jørgen Skytte, der har tjent Lensmanden paa Aabenraa, har for nogen Tid siden paa skælmsk Vis ihjel-skudt en Borgemester i Aabenraa, for hvilken Gerning han straks er rømmet. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at denne Kumpan skal tjene og opholde sig hos en af Kongens Under-saatter af Adelen i deres Len eller straks derved, skulle de med største Flid befytte sig paa at anholde Jørgen Skytte og passe paa ham, indtil de faa nærmere Besked. J. T. 5, 531.

— Miss. til Albret Skeel. Kongen sender ham tre Breve paa noget Gods i Møgeltønder Len: 1. et Skøde, som afdøde Peder Jul til Alsted paa sin Søster Jomfru Elle Juls Vegne har udgivet til Benedix Rantzau, nu boende i Haderslev, paa 1 Gaard i Daller By og Sogn og 2 Gadehuse i Gierup By i Møgeltønder Len; 2. et Brev, som Erik Lange har udgivet til Benedix Rantzau paa 1 Gaard og 1 Bol i Gierdrup i Store Tønder Birk; 3. et Skøde, som afdøde Hans Lange til Kiørgaard har udgivet til Benedix Rantzau paa en Fjerdepart i 1 Gaard i Gierdrup i Daller Sogn i Tønder Herred. Han skal henlægge

disse Breve i god Forvaring blandt de andre Breve, der angaa Møgeltønder Len. J. T. 5, 531.

22. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Disse Brevvisere, Jacob og Anders Christoffersen, have for Kongen og Danmarks Riges Raad i Rette indstævnet Laurits Navl til Hede-gaard og Niels Krag Henriksen til N., fordi deres Broder Morten Christoffersen, forhen Borger i Viborg, er bleven saaledes overfalden af dem med Slag og Stød, at han faa Dage derefter er død. Da de nu ville tage nogle Vidnesbyrd i Sagen i Viborg, hvor Gerningen er sket, men ere bange for, at de som fremmede skulle blive opholdte med Vidtløftighed og ikke faa det beskrevet, som de begære, have de anmodet om Forskrift til ham, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte dem. Det befales ham at hjælpe dem eller deres Fuldmægtige baade paa Bytinget og paa Landstinget til uden Vidtløftighed at faa de Vidnesbyrd, de agte at tage i Sagen, saavidt Lov og Ret kan være. J. T. 5, 531 b.

24. Dec. (—). Miss. til Jokim Bülow. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der ved Helsingør ikke holdes saa mange Færgebaade som tidligere, og at han ofte har befalet Borgemestre og Raad at raade Bod derpaa, men at det hidtil ikke er blevet efterkommet, hvilket har medført, at Borgerne i Helsingør nu besværes mere end tidligere med at overføre Gods og Folk og losse Kongens Skibe, befales det ham herved, at han med største Alvor skal give Borgemestre og Raad i Helsingør Ordre til at sørge for, at der herefter bliver holdt ligesaa mange gode og tjenlige Færgebaade i Helsingør som tidligere, saafremt de ikke, hvis det ikke efterkommes med det allerførste muligt er, ville staa Kongen til Rette derfor og denne skal se sig forarsaget til at sætte denne Befaling i Værk ved Midler, som skulle blive dem selv fortrædelige. Sj. T. 20, 359.

— Miss. til Jokim Bülow. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Grønolt, Lillerød og Herlof Sogne i hans Len ligesom Bønderne i Nibaa, Runsti, Mekkelborg, Smidstrup, Gurre og Espejierde paa Grund af daglig Trældom og ringe Brug ere komne til Agters, har han i Betragtning heraf fritaget dem for Halvparten af den sidst paabudte Mad-skat, hvorefter Jokim Bülow skal rette sig. Sj. T. 20, 359 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Disse Brevvisere Rasmus og Hans Møller, Brødre, have en Tid lang procederet med deres i Helsingør boende Stifmoder Elline Andersdatter om den Arv, der er tilfalden dem efter deres Fader; da de endnu ikke fuldkomment ere komne til Ende med den Sag, foraarsages de til paany at begynde Sagen mod deres Stifmoder. Da de begge ved Kongens daglige Tjeneste ere forhindrede i altid at være til Stede for at udføre Sagen, skulle Borgemestre og Raad, naar Sagen paa ny indstævnes for dem, være dem behjælpelig, saa de uden vidtløftig Proces en Gang for alle kunne blive hjulpne til Rette ved en endelig Dom og faa hvad der med Rette tilkommer dem i Arv, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af dem i den Sag. Sj. T. 20, 359 b.

1611.

2. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Peder Stygge og Palle Rosenkrantz Børesen, kgl. Sekretærer. Da Kongen er til Sinds med Flid at lade Brevene paa Aakier Slot gennemse, skulle de med det allerførste begive sig did, optage alle de Breve, som findes der, flittigt gennemse dem efter det Register, som hermed tilstilles dem, om alle de paa Registret opførte Breve endnu findes ufordærvede til Stede, afkræve Laurits Ebbesen, Befalingsmand paa Aakier, alle de Breve, som siden Registrets Dato ere udgaaede angaaende Lenet, udførligt ekstrahere og registrere disse og siden tilstille Laurits Ebbesen alle Brevene med et klart Register over dem under deres Haand og Segl, hvorefter han siden kan tage Brevene til sig i god Forvaring og bruge dem ved forefaldende Lejlighed. De skulle indsende en Genpart af Registret til Kancelliet. Sj. T. 20, 361.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har befalet Peder Stygge til Holbekgaard og Palle Rosenkrantz til Synderskouf,

kgl. Sekretærer, med det første at begive sig til Aakier for med Flid at gennemse og registrere de der værende Breve og levere ham dem tillige med et klart Register over dem. Det befales ham at gøre dem Anvisning paa Brevkammeret, levere dem alle de Breve, der siden 1591 ere udgaaede angaaende Aakier Len, saa de alle kunne blive registrerede af dem, og siden tage Brevene til sig og forvare dem, som han vil være bekendt. J. T. 6, 1.

2. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jens Sparre. Disse Brevvisere Daniel Trelcatius og Gert Stockmand, Indbyggere i Christianopel, have berettet, at de ville opbygge nogle Huse i Christianopel, og anmodet om Hjælp med Bygningstømmer dertil, hviket Kongen ikke har villet nægte. Jens Sparre skal derfor i Skovene der omkring lade dem faa noget Bygnings-tømmer, eftersom de ville bygge Huse til, og iøvrigt lade dem nyde samme Frihed og Forskaansel som andre fremmede, der nedsætte sig sammesteds. Sk. T. 3, 426.

— Mageskifte mellem Fru Ide Lykke til Jerned, Valdemar Parsbergs Enke, og Kronen. J. R. 6, 496. (Se Kr. Sk.).

3. Jan. (—). Miss. til Axel Brahe [Dalum Kloster], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Knud Rud [Odensegaard Len], Corfits Ulfeld [Rugaard Len], Jacob Rosenkrantz [Hagenskov Len] og Corfits Rud [Hindsgavl Len] om at skaffe denne Brevviser Niels Christensen, Kongens Salpetersyder i Fyen, nødtørftigt Brændeved til at syde Salpeter med, naar han begærer det, for en rimelig Betaling og paa de Steder, hvor det er ham mest bekvemt, dog at det sker med saa ringe Skade for Skoven som muligt. F. T. 3, 320.

4. Jan. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Jokim Bülow for 47 Skippd. 7 Skaalpd. Stangjærn, som Kongen har faaet af ham, 11 Rigsdlr. for hvert Skippd. Udt. i Sj. T. 20, 361 b.

5. Jan. (—). Miss. til Christen Holck. Da Fru Kirsten Juel til Kierholm, Hendrik Sandbergs Enke, har begæret Kronens Herlighed i 1 Kirkebol paa Agge i Halds Len til Mageskifte for 1 Gaard i Helteborg i Thye af sit Arvegods, skal han snarest udførligt erklære sig om Kirkebolets Lejlighed, om Herligheden uden Skade for Lenet og Kirken kan afhændes, og om Kronen kan faa Fyldest derfor i Gaarden i Helteborg, og

indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar. J. T. 6, 1.

7. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om snarest muligt til Foraaret, naar Vandet bliver aabent, at fragte Skuder og sende N Læster Mel, beregnet 12 Tdr. i hver Læst, af Lenets Indkomst til Halmstad. De skulle passe godt paa, at Tønderne blive godt pakkede og i andre Maader vel forvarede, saa Melet kan fremkomme uskadt. — Drotningborg, Skanderborg og Koldinghus Len hver 20 Læster; Aarhusgaard og Silkeborg Len hver 8 Læster Mel. J. T. 6, 1 b.

8. Jan. (—). Miss. til Jokim Bülow. Kongen har fritaget Kronens Bønder i Kronborg og Frederiksborg Len for den sidst paabudte Madskat med Undtagelse af Øllet og Brødet, hvorefter Jokim Bülow skal rette sig. Sj. T. 20, 361 b.

11. Jan. (—). Miss. til Rigsraaderne Manderup Parsberg, Jørgen Friis, Preben Gyldenstjerne, Axel Brahe, Eske Brock, Christen Holck og Jacob Ulfeldt om at møde hos Kongen i København den 1. Febr., da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med dem om. Sj. T. 20, 362.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om med det allerførste at sende Axel Aagesen, som Kongen har ladet fængsle for Manddrab, vel forvaret til København. Udt. i Sk. T. 3, 426 b.

13. Jan. (—). Miss. til Sigvordt Grubbe om at lægge 2 Gaarde i Nørre Vilie i Liunits Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ide Lykke til Jernit, Valdemar Parsbergs Enke, ind under Malmøhus, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i Sk. T. 3, 426 b.

14. Jan. (—). Miss. til Christian Barnekov [Landskrone Len] om med det allerførste at sende den sidst paabudte Madskat fra sit Len til Halmstad til Mogens Kaas, med Undtagelse af Øllet, hvormed han skal rette sig efter Kongens forrige Skrivelse¹. Udt. i Sk. T. 3, 427.

17. Jan. (—). Miss. til Jørgen Kaas. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Valbye, Vigisløf og Solbjerg i

¹ 23. Okt. 1610.

Københavns Birk maa blive forskaanede for Halvparten af den sidst paabudte Madskat, hvorefter Jørgen Kaas skal rette sig. Sj. T. 20, 362.

17. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har udsendt sin Skibshovedsmand Peder Kieldsen til Skaane og Blekinge for at udtage nogle gode velforfarne søfarne Styrmand, hvor han bedst kan faa dem, som kunne bruges paa Kongens Orlogsskibe i den kommende Sommer. Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre at være ham behjælpelig hermed. Sk. R. 3, 370.

— Miss. til Christian Bernekov om at give Kronens Bønder i Rønnebjerg og Oense Herreder Ordre til at møde med Heste og Vogne og hjælpe Bønderne i Sønder [Asbo] Herred med at føre det Tømmer, som tidligere er bestilt hugget i Lenet [Landskrone], til Egebro. Udt. i Sk. T. 3, 427.

— Miss. til Fru Beate Hvitfeldt om at give Kronens Bønder i Giers Herred Ordre til, medens Føret staar, at udføre fra Ørkenød til Aahus alt det Tømmer, som Kongen har givet Ordre til at lade hugge i Giøng Herred. Udt. i Sk. T. 3, 427.

— Miss. til Steen Maltesen om at lade den sidst paabudte Madskat i Froste Herred fremføre til Halmstad til Kongens Proviantskriver. Udt. i Sk. T. 3, 427.

— Miss. til Anders Bilde om, at Bønderne i Giøng Herred og de andre Bønder i hans Len [Helsingborg], der ligge nærmest Halmstad, skulle føre den sidst paabudte Skat til Halmstad og levere den til Proviantskriveren. Hvad Penge Anders Bilde kan begære, skal han med det første faa at vide. Udt. i Sk. T. 3, 428 b.

— Miss. til Anders Bilde om, at de to Fjerdinger i Helsingborg Len, der ligge nærmest ved Laholm, skulle hjælpe til med at udføre det Tømmer, som er hugget til Broen ved Laholm, medens Vinterføret staar. Udt. i Sk. T. 3, 428 b.

19. Jan. (—). Oprejsningsbrev for Peder Jensen i Aastrup i Munkelyngby Sogn i Skaane og Niels Jensen, Borger i Lund, hvis Broder for nogen Tid siden er blevet slaadet ihjel, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen med Sandemænd, da de som Eftermaalsmænd ikke have forfulgt den paa forsk. Fot. Sk. R. 3, 370 b.

23. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade istandsætte hvad der var sønderbrudt paa Lader og Hjul til de Stykker, der nylig bleve sendte til Halmstad, og lade medfølgende Tømmermand faa det Tømmer, de Folk og hvad andet, han behøver dertil. Han skal befale Arkelimesteren, at de med det allerførste skulle være fuldt færdige. Udt. i Sk. T. 3, 428 b.

26. Jan. (—). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om at optage Prædikant paa Frederiksborg Slot M. Christian Noviomagus's to Sønner, Absolon og Povel, i Skolen. Udt. i Sj. T. 20, 362 b.

28. Jan. (—). Mageskifte mellem Tage Thott til Eriks-holm, Embedsmand paa Laholm Slot, og Kronen. Sk. R. 3, 371. (Se Kr. Sk.).

31. Jan. (—). Miss. til Jørgen Kaas om at lade 3 Kro-nens Bønder i Farum i Københavns Len, Salmand Nielsen, Rasmus Ollufsen og Olluf Andersen, hvis Gaarde ere brændte, være fri for at svare ét Aars Landgilde og skaffe dem nød-tørftigt Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse. Udt. i Sj. T. 20, 363.

1. Febr. (—). Bestalling for Nicolaus von Sora som Arkelimester paa Varberg Slot. Han skal tjene Kongen ærlig og tro efter den Ed, han har aflagt til Lensmanden paa Varberg Slot, og være denne lydige. Han skal have flittigt Til-syn med Skyts, Krudt, Lod, Salpeter, Svovl, Fyrværk og anden Krigsmunition, som er ham betroet, at intet deraf bortkommer til Unytte eller bliver forrykket. Ligeledes skal han have godt Tilsyn med, hvad der indkommer i Tøjhuset og Arkeliet og igen udgives deraf, og holde klart Register derover. Han skal passe godt paa, at der ikke sker nogen Skade ved Kongens Arkeli ved Ild eller andet, have godt Tilsyn med Bøsseskytterne, holde strengt og skarpt Regimente blandt dem og vaage over, at ingen af dem har mere Besolding, end han er god for, og at ingen af dem har dobbelt Navn eller nogen hemmelig Fordel i nogen Maade. Han skal, fra 1. Febr. 1611 at regne, have 24 Dlr. i aarlig Løn og 6 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Sk. R. 3, 375 b.

3. Febr. (—). Miss. til Mandrup Parsberg om til For-aaret, naar Vandet bliver aabent, at sende 20 Læster Mel, i

hver Læst 12 Tdr., og 30 Læster Malt, i hver Læst 36 Tdr., af Lenets [Aalborghus] Indkomst i forrige Aar til Halmstad, selv fragte Skuder til at fremføre Melet og Maltet og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 1 b.

4. Febr. (Kbhvn.). Skøde til M. Erik Andersen, Kongens Hofprædikant, paa en Kronens Gaard og Grund paa Nørregade i København. Sj. R. 15, 323. (Tr.: KD. II. 579 f.).

5. Febr. (—). Aab. Brev om, at Christian Moritsen i Hierring¹, der nu er forordnet til Herredsfoged i Rinds Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne daglige Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af sin Gaard, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 6, 497 b.

6. Febr. (—). Aab. Brev om, at Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har haft Proces og Rettergang med Peder Nielsen, Borger i Nyborg, paa egne og andre forhenværende Borgemester i Nyborg Peder Skrivners Arvingers Vegne for Peder Skrivners Forseelse og uflittige Tilsyn med Vinhandelen imod Kongens Forordning og endelig hændet Dom i Sagen. Da Peder Nielsen nu paa egne og sine Medarvingers Vegne har afsonet denne Sag med 300 Dlr., har Kongen paa nogle af sine Raaders og gode Mænds Forbøn eftergivet alle Peder Skrivners Arvinger Sagen, saa Dommen ikke skal komme nogen af dem til Hinder eller Skade i nogen Maade. F. R. 3, 184.

— Miss. til Steen Maltesen om, at Bønderne i Froste Herred maa sende deres Madskat til Vands til Halmstad, naar Vandet bliver aabent, dog paa deres egen Bekostning. Udt. i Sk. T. 3, 429.

7. Febr. (—). Bestilling for Jacob Bentsen som Smed paa Mønten i København. Han har forpligtet sig til at lade sig bruge i Tjenesten, saalænge Kongen behøver hans Tjeneste, og til at være Kongens Møntmester hørig og lydig. Han maa beholde den Bolig paa Mønten, som han nu bor i, kvit og frit, saalænge han er i samme Bestilling og forholder

¹ Hejring, Rinds H.

sig tilbørligt. Han skal ligesom Kongens andre paa Mønten boende Tjenere være fri for Vagt, Skat, Hold og al anden kongelig og Bys Tynge, medens han er i denne Bestilling. Hvis Kongen ikke længere vil bruge ham i sin Tjeneste eller han paa Grund af Alderdom eller legemlig Svaghed ikke længere kan forestaa Bestillingen, maa han nedsætte sig i København og uhindret af Smedene søge sin Næring med sit Haandværk, uanset at han ikke har vundet Lavet, dog skal han saa efter sin Evne og Formue gøre borgerlig og Bys Tynge lige med andre Borgere. Sj. R. 15, 324.

8. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christian Bernekov om, at Bønderne i hans Len [Landskrone] maa sende deres Madskat til Vands til Halmstad, naar Vandet bliver aabent, dog paa deres egen Bekostning. Udt. i Sk. T. 3, 429.

9. Febr. (—). Miss. til nogle Raader og gode Mænd. Da Gud har forløst Kongens Gemalinde og begavet hende og Kongen med en ung Søn, som Kongen vil lade kristne paa Københavns Slot anden Paaskedag den 25. Marts, anmodes de om at komme til København Dagen i Forvejen for at hjælpe Kongens unge Søn til Kristendom og den hellige Daabs Sakramente, tage deres Hustru og hendes Jomfruer med sig og siden gøre sig glade med Kongen og andre af dennes Undersaatter, som ere indbudte. Kongen venter sikkert, at de komme, og vil erkende det med al Gunst og Naade. — Rigsraaderne Steen Maltesen, Christen Holck, Mogens Ulfeldt og Jacob Ulfeldt; Knud Brahe, Uldrik Sandberg, Albret Skeel, Corfits Rud, Stax von Thynnen, Peder Basse, Tage Krabbe, Eske Bilde, Jacob Rosenkrantz, Anders Bilde og Sigvort Grubbe. Sj. T. 20, 363.

— Miss. til Stax von Thunen, Ritmester, om at tilskrive de Adelige, der ride under den sjællandske Fane, at de skulle lade sig mønstre i Næstved førstkommande 4. Marts. Udt. i Sj. T. 20, 364.

— Miss. til Steen Brahe og Olluf Rosensparre. Da Kongen har befalet Stax von Thynnen at forskrive alle de Ryttere, som ride under den sjællandske Fane, til at møde i Næstved førstkommande 4. Marts for at lade sig mønstre, skulle de møde i Næstved til samme Tid for paa Kongens Vegne at mønstre Rytterne og forordne Peder Basse til Ritmester, Chri-

sten Hansen til Lieutenant og Frederik Retz til Fændrik over den sjællandske Fane. Sj. T. 20, 364.

9. Febr. (Kbhvn.). Miss til Peder Basse om at fritage Peder Madtsen i Jyllige for ét Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 20, 364 b.

— Miss. til Eske Brock. Christian Holck til Søbo, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at det falder ham meget besværligt at holde Flade Bro, som hidtil har ligget under Hald Slot, ved Magt, fordi saavel Broen som de Skove og de Bønder, hvormed Broen plejer at vedligeholdes, ligge langt fra Hald Slot. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de Bønder, der pleje at udgive Brokorn til Broen, ligge i Eske Brocks Len [Dronningborg], skal Eske Brock herefter tage sig af Flade Bro og paase, at den bliver holdt saaledes ved Magt, at den vejfarende Mand uhindret kan passere derover. Han skal oppebære det Brokorn, som udgives til Broen, og gøre Regnskab derfor saa vel som for det, han anvender til Broens Forbedring. J. T. 6, 2.

10. Febr. (—). Miss. til nogle Lensmænd¹. Kongen har i Betragtning af Tidens Lejlighed anset det for raadeligt at have et Antal Knægte i Beredskab, som han kan bruge ved forefaldende Lejlighed. Det befales dem i den Anledning i deres Len at udse N unge stærke Karle, som kunne være dygtige til at bruges, naar de faa nærmere Tilsigelse, det være sig til Lands eller til Vands, hvor Kongen maatte behøve dem, og siden have flittigt Tilsyn med, at de Karle, der blive udsete, ikke undvige eller bortkomme, men blive til Stede i den Tjeneste, hvori de nu ere, saa de, hvis det behøves, snarest kunne begive sig derhen, hvor Kongen tilsiger. Da Kongen kun forlanger et ringe Antal Knægte af Lenet, skulle de des flittigere give Agt paa, at Kongen kan faa unge, stærke og dygtige Folk. Sj. T. 20, 365. Jvfr. 28. Febr. 1611.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i en Række Købstæder² om at udtage Folk. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 20, 365.

¹ Der er ladt Plads aaben til Listen over de Lensmænd, der fik dette Missive, men Listen er ikke indført.

² Der er ladt Plads aaben til Listen over Købstæderne, men Listen er ikke indført.

12. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har affærdiget Herluf Daa, Embedsmand paa Island, for i Sjælland, baade i Købstæderne og paa Landsbyerne, at udtage saa mange Baadsmænd til Kongens Orlogsskibe, som han kan faa. Kongen befaler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre at være Herluf Daa behjælpelig med at faa Skibsfolk, der kunne være Riget tjenlige, og nøje paase, at ingen af dem, han udtager, undkommer eller bortviger, men at enhver, der med Navn bliver optegnet paa Registret, med det allerførste kan være til Stede i København. Sj. R. 15, 325.

13. Febr. (—). Aab. Brev om, at Fru Anne Munk, Byrge Trolles Enke, til Trolholm har berettet, at hendes afdøde Husbonde har efterladt sig en stor Gæld, saa hans efterladte Arvegoods ikke kan forslaa til at forrente den Gæld, der paa Skiftet er tilfalden hendes Søn¹ som hans Part, hvilket medfører, at hendes Søns Gæld vil forøges fra Aar til Aar, i Længden til største Skade for ham, hvis det ikke i Tide forekommes. Hun har derfor sammen med Sønnens nærmeste Slægt anset det for raadeligt at sælge en Del af hendes afdøde Husbondes Gods for dermed at betale Sønnens Gæld og begærer nu Kongens Tilladelse dertil. Kongen bevilger i den Anledning, at hun med Sønnens nærmeste Slægts Raad og Vidende maa sælge saa meget af Sønnens Gods, som behøves til Betaling af hans Gæld. Sj. R. 15, 326.

— Miss. til nogle Købstæder. Da Kongen har Brug for nogle Bartskærere, skulle de i deres By udtage N Bartskærere og uden al Forsømmelse sende dem til København til N Dag. — Køge, Roskilde, Næstved og Slagelse hver 1 Bartskær til 1. Marts; Nakskov, Svendborg, Kolding, Ribe, Viborg, Malmø, Lund, Ystad og Væ hver 1 Bartskær til førstkommende Paaske; Odense og Helsingør hver 2 Bartskærere til førstkommende Paaske. Sj. T. 20, 366 b. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

— Miss. til nedennævnte Købstæder. Da Kongen erfarer, at der i deres By findes nogle Trommetere og Stadsspillemand, som Kongen kan bruge til Orlogsskibene, skulle de i deres By udtage saa mange Trommetere, Pibere og Trommeslagere,

¹ Niels Trolle.

som de kunne faa, og iligen sende dem til København, saa de kunne være her den 2. Marts. De skulle passe paa, at de, der udtages, ikke forstikke sig eller bortkomme. — Aalborg, Ribe, Aarhus, Odense, Malmø, Ystad, Ronneby og Væ. Sj. T. 20. 367. Orig.¹ (til Aarhus) i Landsark. i Viborg.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Skibskaptejner om uden al Forsømmelse at møde i København førstkomende 1. Marts. — Jørgen Daa, Madts Bagge, Hans Brun, Hans Køning, Erik Høg, Gabriel Kruse, Herlof Daa, Envold Stygge, Niels Rosenkrantz, Holger Rosenkrantz, Stien Villumsen, Jacob Beck, Isak Pedersen og Jacob Clausen. Udt. i Sj. T. 20, 367 b.

— Aab. Brev til Kronens og Adelens Bønder i Laholms Len. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af dem trykker sig og ikke vil udføre det Arbejde, som de endnu restere med til Laholm Slot, hvorved de, der godvillig ville udføre deres Arbejde, i Længden ville blive aldeles ødelagte, befales det dem strengeligen at udføre det Arbejde, som de endnu restere med, saafremt de ikke ville tiltales og straffes tilbørligt, hvis de vise sig forsømmelige. Sk. R. 3, 377 b.

14. Febr. (—). Miss. til Jens Sparre om, at ingen Svenskere maa indkomme i Christianopol, men skulle sælge de Varer, de have, udenfor Byen. Udt. i Sk. T. 3, 429.

— Miss. til Arent Camnitz, Kaptejn, om straks at begive sig fra Halmstad til Varberg med sine Hundrede Knægte for at ligge i Befæstningen der. Hver af Knægtene skal have 3 Dlr. om Maaneden. Udt. i Sk. T. 3, 429.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at give hver af de 100 Knægte, der sendes til Varberg, 3 Dlr om Maaneden. Den Proviant, de faa til deres Underhold, skal afkortes i deres Maanedssold. Udt. i Sk. T. 3, 429.

— Miss. til Tage Krabbe om straks at rykke op til Halmstad med alle de Folk og Heste, han har under sin Fane. Udt. i Sk. T. 3, 429 b.

— Miss. til Frants Rantzau og Knud Brahe. Kongen har af Indberetning fra Eske Brock, Embedsmand paa Dronningborg,

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 19 f.

erfaret, at der paa Dronningborg Slot findes nogle Kister med Breve i, som de for en meget rum Tid siden have forseglet. Da det kan befrygtes, at Brevene ville blive fordærvede, hvis de skulle staa længere, skulle de straks ved første Lejlighed begive sig til Dronningborg Slot, optage de forseglede Kister, gennemse de Breve, der findes deri, om de endnu alle ere ufordærvede, og siden igen forvare Kisterne med deres Segl og sætte dem hen. J. T. 6, 2.

15. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Erik Urne skal udtage Baadsmænd i Fyen (ligelydende med aab. Brev af 12. Febr. for Herluf Daa). Udt. i Sj. R. 15, 325 b.

— Aab. Brev om, at Peder Kiildsen og Johan Stanger skulle udtage Baadsmænd i Jylland (ligelydende med aab. Brev af 12. Febr. for Herluf Daa). Udt. i Sj. R. 15, 325 b.

— Aab. Brev om, at Johan Mortensen skal udtage Baadsmænd i Købstæderne i Skaane (ligelydende med aab. Brev af 12. Febr. for Herluf Daa). Udt. i Sj. R. 15, 325 b.

— Miss. til Kiel Krabbe. Predben Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøfling Slot, har for nogen Tid siden faaet Befaling til paa Fru Elsebe Juel til Krogsdals, Pouel Munks Enkes Vegne at være til Stede, naar der skal foretages Skifte og Deling mellem hende og hendes Datter. Da dette Skifte til ikke ringe Forsømmelse for begge Parter er blevet forhalet ved Predben Gyldenstjernes Skrøbelighed, skal Kiel Krabbe indtræde i Predben Gyldenstjernes Sted, være til Stede ved Skiftet og paase, at der vederfares Fru Elsebe Juel hvad billigt og ret er. J. T. 6, 2 b.

— Miss. til Mogens Godske. Carsten Richersen har berettet, at han efter Mogens Godskes strenge Haandskrifts Lydelse har 30 Rdlr. til gode hos denne, men ikke har kunnet faa dem, skønt han tit har krævet dem af Mogens Godske. Da han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret uden vidtløftig Proces og Rettergang, paabydes det herved Mogens Godske endelig at tilfredsstille Carsten Richersen for den nævnte Sum Penge, for at Kongen ikke skal blive forarsaget til ved andre Midler at hjælpe ham til hans Betaling. Hermed sker Kongens alvorlige Vilje. J. T. 6, 2 b.

16. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Assens

om at hjælpe Staffen Søfrensen, Kongens Skibshøvedsmand, til uden vidtløftig Proces og Ophold at faa, hvad der med Rette kan tilkomme ham efter afdøde Villum Bang, Borgemester i Assens, saa han en Gang for alle kan komme til endelig Ende dermed og Kongen blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. F. T. 3, 320.

17. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner [Koldinghus], Knud Brahe [Bygholm], Laurits Ebbesen [Skanderborg] og Frants Rantzau [Silkeborg] om hver at købe hos Bønderne i Lenet eller hvor de kunne faa dem for den ringeste Betaling 20 gode, stærke og duragtige Heste, som de kunne anse for tjenlige at bruge til Kongens Rustvogne, og snarest muligt fremsende dem til København. Pengene, de give for Hestene, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. J. T. 6, 3.

18. Febr. (—). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har tilforordnet Giert Rantzau til Breydenborg, Statholder i Fyrstendømmet Slesvig, Embedsmand paa Haderslevhus, til at føre nogle Ryttere og Knægte her ind i Riget, skal han baade i Kolding og andensteds i Lenet, hvor der er Skuder og Krejerter at faa, gøre den Anordning, at alle de Skuder og Krejerter, der kunne skaffes til Veje, skulle begive sig til Haderslev eller hvor Giert Rantzau begærer det, saa de kunne være til Stede allersenest den 20. April for at indtage Kongens bestilte Krigsfolk og føre det til Halmstad eller en nær derved liggende Havn. Da Kongen kan tænke, at der behøves nogle Skuder til at føre den paabudte Madskat hid, skal han fremsende Madskatten i god Tid og alvorligt foreholde dem, der fremføre den, at de derefter straks skulle begive sig herfra med deres Skuder til de Steder, Giert Rantzau tidligere har givet dem Ordre om, saa Krigsfolket ikke skal blive opholdt paa Grund af Mangel paa Skuder. Krigsfolket skal selv skaffe sig den Fetalje og anden Underholdning, det maatte behøve. Han skal blive enig med enhver Skipper om en rimelig Fragt og paa Kongens Vegne love dem Halvparten saa meget, som de kunne faa af en anden, da Kongens Undersaatter ikke kunne forlange mere af Kongen, dog skal han forholde sig saaledes hermed, at det kan være dem lideligt og uden for stor Skade. Hvad han udgiver i Fragt, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 368.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Breyde Rantzau om paa Møen at skaffe nogle Skuder, som den 3. Maj skulle være til Stede i Werneminde for at indtage Hertug Ernst's Ryttere og føre dem til Halmstad eller en Havn nær derved. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Miss. til Hendrik Lykke om i Vordingborg, her de ordinære Færger dog undtagne, og andensteds i Lenet at skaffe saa mange Skuder som muligt, der skulle være til Stede i Werneminde den 3. Maj for at indtage Hertug Ernst's Ryttere og føre dem til Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Ligelydende Miss. til Jokim Barnewitz om at skaffe saa mange Skuder som muligt fra Nykøbing og Stubbekøbing og fra Falster. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Miss. til Hendrik Friis om i Rudkøbing og paa Langeland at skaffe saa mange Skuder som muligt, der skulle være til Stede i Kiel den 3. Maj for at indtage Marquardt Pentz's Ryttere og føre dem til Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Ligelydende Miss. til Jokim Barnewitz om at skaffe saa mange Skuder som muligt fra Feø, Femø og Askø under Nykøbing Len. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at skaffe Skuder fra Faaborg, Svendborg og de omkring Svendborg liggende Øer. Skuderne skulle være til Stede i Sønderborg den 3. Maj for at indtage Hertug Philips Ryttere og føre dem til Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Ligelydende Miss. til Axel Brahe om at skaffe Skuder fra Strirnou¹. Udt. i Sj. T. 20, 369.

— Miss. til Knud Urne om at skaffe Skuder fra Købstæderne og Landsbyerne paa Laaland og de underliggende Øer. Skuderne skulle være i Hellighafn den 20. April for at indtage Godske von Ahlefeldts Regimente og føre det til Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 369 b.

— Miss. til Giert Rantzau om i Haderslevhus Len at skaffe de Skuder, som han ud over dem, Caspar Markdanner

¹ Stryøe.

sender til Haderslev, maatte behøve til Overførsel af sine Ryttere og Knægte. Udt. i Sj. T. 20, 369 b.

18. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Claus Podebusk om at sende det Skyts, Krudt, Lod og Munition, som findes paa hans Gaard Kiersholm¹, andenstedshen eller forvare det saaledes, at det ikke kommer nogen af hans omliggende Naboer af Adel eller andre til Skade, saafremt han ikke vil staa enhver til Rette for den Ulejlighed, der maatte tilføjes dem. Udt. i Sk. T. 3, 429 b.

— Miss. til Johan Norby og Jens Kruckow. Oluf og Benedix Norby have berettet, at afdøde Christofver Rosenkrantz i deres umyndige Aar har taget noget Løsøre og Boskab paa Nakkebøl til sig efter deres afdøde Fadersøster Fru Gissel Norby og indsat det under Forsegling paa Skofgaarde i Fyen. Da de nu have begæret, at der maa blive tilforordnet to gode Mænd til at optage og levere dem dette Løsøre og Boskab, skulle Johan Norby og Jens Kruckow ved første Lejlighed begive sig til Skofgaarde, optage nævnte Løsøre og Boskab, levere Oluf og Benedix Norby det, give beskrevet under deres Haand og Segl, hvad de levere dem, og vurdere Løsøret til en rimelig Værdi, som de ville være bekendt, saa Oluf og Benedix Norbys Søster, som disse ere Værger for, ikke en Dag skal kunne beklage sig herover. F. T. 3, 321.

19. Febr. (—). Miss. til Peder Basse. Der sendes ham hermed en Fortegnelse paa nogle Adelsmænd i Sjælland, som Kongen vil have forordnet til at ride i egen Person paa det forestaaende Tog under den sjællandske Fane, hvilket han skal befale dem hver især i Næstved. De Adelige, der ikke ere opførte paa Seddelen, maa være fri for personlig at ride og skulle kun fremsende deres Rostjeneste, men hvis nogen af sig selv begærer personlig at ride med, skal det staa ham frit for. — Fortegnelse paa de Personer, der i egen Person skulle ride paa Toget: Peder Basse, Ritmester, Christen Hansen, Løjtnant, Frederik Retz, Fændrik, Knud Rud, Niels Gyldenstjerne, Hendrik Gjõe, Otte Brahe Stensen, Mogens Pax, Frede-

¹ Karsholm, Villands H.

rik Paselick, Morten Pax, Jost Vasspyd og Christian Grubbe. Sj. T. 20, 369 b.

20 Febr. (Frederiksborg). Miss. til Claus Machabæus, Landsdommer i Halland, angaaende Anders Gylte og hans Hustru i Varberg, der for en siddende Ret, Byfogdens Formaning uanset, skal have forholdt sig modvilligt, saa Borgemestre og Raad derved ere blevne foraarsagede til at vige Raadhuset, hvilket Anders Gylte dog benægter, idet han mener at være bleven forurettet af Borgemestre og Raad og Byfogden. Claus Machabæus skal indstævne Anders Gylte og Borgemestre og Raad og Byfogden i Rette for sig og dømme dem imellem. Udt. i Sk. T. 3, 429 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne angaaende Striden mellem Anders Gylte og hans Modpart, Borgemestre og Raad og Byfoged i Varberg. Han skal lade ske Eksekution efter Dommens Indhold over den Part, som findes at have Uret. Udt. i Sk. T. 3, 430.

21. Febr. (Kbhvn.). Livsbrev for Hr. Morten Tuesen i Næstved paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Hammer Sogn i Hammer Herred, som Elisabet Munte, M. Hans Mikkelsens Enke, hidtil har været forlenet med, at nyde kvit og frit. Sj. R. 15, 326 b.¹

— (**Frederiksborg**). Miss. til Steen Madtsen. Hvis han kan mærke, at nogen af Kronens Undersatter i hans Len (Bahus] vil understaa sig til at udføre Bo, Boskab, Korn eller andet der af Landet, det være sig under hvilket Prætext det være kan, maa han ingenlunde tilstede det, men tilbyde dem at ville indtage det paa Befæstningen og forsvare det af yderste Formue. Hvis han mærker, at nogen alligevel vil gøre det, skal han med Magt forhindre det, dog skal hermed ikke forstaas gemene Købmandsvarer, som Tømmer, Skindhuder og Talg. Sk. T. 3, 430.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len], Mogens Kaas [Halmstad Len] og Tage Thott [Laholms Len]. Udt. i Sk. T. 3, 430 b.

22. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved det, da Havren op-

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. III. 122. Anm. 1.

stiger meget og bliver dyr i Skaane, forbydes at udføre Havre fra Skaane til Tyskland eller andre Steder, undtagen til Varberg, Halmstad og Laholm. Sk. R. 3, 376 b. (Se CCD. III. 290).

22. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Sigvordt Grubbe [Malmøhus Len], Mogens Ulfeldt [Christianopol Len], Christian Bernekov [Landskrone Len] og Anders Bilde [Helsingborg Len] om at lade det aabne Brev om Forbud mod at udføre Havre fra Skaane til Tyskland eller andre Steder, med Undtagelse af Varberg, Halmstad og Laholm, forkynde i alle de Købstæder, de have i Befaling. Udt. i Sk. T. 3, 430 b.

24. Febr. (—). Miss. til Breyde Rantzau. Paa hans Bægning om at faa at vide, hvilke Kaptejner Kongen vil lade forordne paa de 3 Skibe, der skulle sendes i Vestersøen, meddeles ham, at Kongen er tilfreds med, at de samme tre, hvis Navne vare optegnede paa den af ham til Kongen sendte Seddel, maa bruges dertil. Breyde Rantzau skal paase, at der medgives dem Søpas og andet, som de behøve til denne Rejse. Han maa lade den Skibstømmermand, som skal opbygge det Skib ved Koldinghus, rejse til Kolding, da Kongen foreløbig ikke vil lade bygge noget paa Skibet. Sj. T. 20, 370 b.

— Miss. til Tage Krabbe. Da han har anmodet om at faa en Trommeter tilsendt, meddeles ham, at Kongen allerede har sendt en over til ham. Hvis han vil antage endnu en Trommeter paa sin egen Bekostning, staar det ham frit for. Med Hensyn til Adelens Tilbud om at ville holde Heste paa Besolding, maa det bero dermed til midt i Maj, fra hvilken Tid de Adeliges Besolding skal angaa. Sk. T. 3, 430 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe om, at han ikke maa lade noget af Lisbet Trolles Løsøre bortkomme eller blive forrykket af Arvingerne, førend David Hansen og andre af Kronens Undersaatter blive tilfredsstillede for det, hun skylder dem. Udt. i Sk. T. 3, 431.

— Miss. til Giert Rantzau om ved første Lejlighed at sende den Svinesnider, som er i Haderslev, til Frederiksborg. Udt. i J. T. 6, 3.

26. Febr. (—). Miss. til Eske Brock og Laurits Ebbesen. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, har berettet, at han paa sin afdøde Fader Christen Skeels, sin Brø-

der Otte Skeels, Befalingsmand paa Duholm Kloster, og sine egne Vegne resterer med nogle Aars uforklarede Regnskaber af Alum¹ Kirke, som de alle, den ene efter den anden, have været Værger for, og har nu tilbuddt, at han, hvis der maa blive forordnet nogle gode Mænd til at høre Kirkens Regnskaber, vil forklare disse fra den Tid af, da der sidst blev aflagt Regnskab, saa vidt det er ham muligt, og betale de Mangler, som med Billighed kunne blive tilregnede ham paa disse Regnskaber. Da det i sig selv er billigt og ret, at Kirkens Regnskaber blive forhørte, for at Kirken kan vide, hvad der kan tilkomme den, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til et bekvæmt Sted, indstævne Albret Skeel med de uforklarede Kirke-regnskaber i Rette for sig og med Flid gennemgaa Kirkeregnskaberne fra den Tid af, da de sidst blev hørte, indtil nu. Hvad Albret Skeel saa maatte blive Kirken skyldig, skal han straks betale, for at det kan blive anvendt til Kirkens Bedste. Derefter skulle de give Albret Skeel Kvittans indtil den Dag, da han forklarer sit Regnskab, for at han en Gang for alle kan komme til endelig Ende dermed og Kongen blive fri for videre Besværing. J. T. 6, 3.

27. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Detlef Holck om at lade 15 Læster ulæsket Kalk age til Roskilde, hvorfra det siden skal sendes til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 370 b.

— Miss. til Peder Basse om at modtage de 15 Læster Kalk og siden lade dem sende til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 371.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd og Købstæder. For nogen Tid siden² have de faaet Ordre til at udse nogle unge stærke Karle, som ved forefaldende Lejlighed kunde bruges som Knægte, naar de fik nærmere Tilsigelse. Da Kongen nu har Brug for Knægtene, skulle de straks fremsende N unge stærke Karle af de udsete Karle til N. N., Kongens Kaptejn, saa de uden al Undskyldning kunne være hos ham med det allerførste. De skulle paabyde, at Bønderne i deres Len selv skulle besolde og contentere disse Knægte en Maanedstid. — Følgende Lensmænd og Købstæder skulle sende

¹ Aalum, Sønderlyng H. ² 10. Febr. 1611.

Soldater og Skansegravere til Casper Miltnits paa Kronborg: Soldater: Helsingør 100; Næstved og Nakskov hver 20; Slagelse 15; Slangerup, Korsør, Skelskør, Vordingborg, Holbæk, Køge, Nykøbing paa Falster og Kallundborg hver 10; Roskilde, Nykøbing i Ods Herred, Præstø, Ringsted, Storeheddinge, Stubbe-købing, Nysted, Maribo, Sakskøbing og Stege hver 5; Peder Basse [Roskildegaaards Len] 20; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 25; Ditlef Holck [Tryggevælde Len] 30; Jokim Bülow [Frederiksborg og Kronborg Len] 40 af dem, som tidligere ere afrettede. — Skansegravere: Ebbe Munk [Antvorskov Len] og Hendrik Lykke [Vordingborg Len] hver 65; Knud Urne (Laa-land) 60; Jokim Barnewitz (Falster) 40; Anders Dresselberg [Holbæk Len] 30; Mogens Gjøe [Sæbygaards Len] og Steen Brahe [Kallundborg Len] hver 20; Vilhielm Dresselberg [Ringsted Kloster] 15; M. Hans Staffensen [Sorø Birk] 10. — Borge-mestre og Raad i København skulle skaffe Peder Hundermark 200 Soldater. — Følgende Lensmænd og Købstæder skulle sende Soldater til Anders Sinklar i Malmø: Malmø 100; Landskrone 10; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 100; Christian Bernekov [Landskrone Len], Stien Maltesen [Varberg Len] og Anders Sinklar [Gladsakse Len] hver 20; Sinklar siger, at han selv har 30. Sj. T. 20, 371. Orig. (t. Holbæk, Kallundborg og Køge) i Landsark i Kbhvn.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Grubbe om at sætte 100 Staldøksne, der med det første skulle blive sendte did, paa Foder paa Malmøhus Ladegaard. Udt. i Sk. T. 3, 431.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Thomas Jensen i Nimb i Skanderborg Len har berettet, at hans Gaard med Bo, Boskab, Korn og Hø og andet er brændt, i hvilken Anledning han har begæret at faa et Aars Landgilde eftergivet, skal Laurits Ebbesen lade ham være fri for et Aars Landgilde og fritage ham for Ægt, Arbejde og anden Tyngde i et Aars Tid. Endvidere skal han skaffe ham nødtørftigt Bygningstømmer i Skovene, hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. J. T. 6, 3b. Orig.

1. Marts (—). Bestallinger for Frants Brockenhuus, Niels Bagge, Johan Stanger, Jens Munk, Claus Winkop, Johan Petersen, Giert Johansen, Anders Noll, Niels Hammer, Jacob Halle og Christen Jariksen som Kaptejner, at skulle lade sig

bruge til Lands og til Vands, hvor og naar Kongen behøver deres Tjeneste. De skulle hver, fra førstkommende Paaskedag at regne, aarlig have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i Løn. Sj. R. 15, 327.

3. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Kongen vil med det allerførste sende nogle Øksne, der hidtil have staaet paa Frederiksborg, til Antvorskov. Naar de komme did, skal han modtage dem og indtil nærmere Ordre forsørge dem med god Røgt og godt Foder. Sj. T. 20, 372 b.

— Miss. til Gude Galde om iligen at begive sig til København, hvor Kongens naadigste Vilje nærmere skal blive tilkendegivet ham. Sj. T. 20, 373¹.

— Miss. til Hans Lindenov om ved allerførste Lejlighed strengeligen at paabyde Bønderne paa Bornholm, at de med største Flid og med det allerførste gøre alle de Varder færdige, som tidligere og fra gammel Tid af have været holdte paa Bornholm, saa der ikke i nogen Maade mangler noget derpaa. Endvidere skulle Bønderne Dag og Nat holde flittig Vagt allevegne paa Landet, hvor det gøres behov. Hvis noget heraf forsømmes, vil han selv komme til at staa til Rette derfor, da det er Kongen magtpaaliggende. Sk. T. 3, 432.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at lade Borgemestre og Raad i Malmø for Betaling faa 2 Træer, der kunne bruges til Mølleaksler, i Skovene, hvor der sker mindst Skovskade. Udt. i Sk. T. 3, 432 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at give Borgemestre og Raad og Byfogder i de Købstæder ved Søsiden, som han har i Befaling, Ordre til ikke at lade fremmede eller udlændiske passere gennem Købstæderne, men lade dem arrestere. Sk. T. 3, 432 b. (Se CCD. III. 725).

4. Marts (—). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen heretter mere end tidligere vil blive foraarsaget til at sende sine Bude og andre, der besørge Kongens Breve, gennem Halmstad Len ind i Varberg Len, paabydes det, for at de uden al Forsømmelse kunne fremkomme, alvorligt Mogens Kaas at drage

¹ Udenfor er skrevet: Jost Friis's Skrift.

Omsorg for, at Bønderne i Halmstad Len altid holde 4 Skydsheste til Stede paa de Steder, hvor der plejer at holdes Skydsheste, og hvor det tilkommer, at der gøres Fordringskab ind i Varberg Len, frem og tilbage, saa Kongens Breve og Bude med hvad andet Kongen sender did iligen og uden Hindring, Dag og Nat uspart, kunne komme vel befordrede afsted. Sker der Forsømmelse, vil han selv komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 431 b.

4. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Ulfeldt om i Villandts Herred at forordne 4 Heste ind i Sølvitsborg Len, til Anders Bilde om i Helsingborg Len at forordne 4 Heste ind i Laholms Len, til Mogens Gyldenstjerne om i Varberg Len at forordne 4 Heste ind i Bahus Len; endvidere skal han ved Valden altid lade Skyttingsbaade ligge rede, som skulle gøre Fordringskab ind i Bahus Len, frem og tilbage. Udt. i Sk. T. 3, 432.

— Miss. til Tage Thott om, at der skal holdes 4 Heste i Laholms Len til Befordring for dem, som Kongen sender gennem Lenet ind i Halmstad Len. Udt. i Sk. T. 3, 433.

— Miss. til Jens Sparre om straks at lade lave 300 Hjulbøre, saa de sikkert med det første kunne være færdige til forefaldende Nødtørft, og med det allerførste at lade Stakitterne udenfor Porten ved Christianopol forfærdige, saaledes som Kongen har befaleet. Han skal ved allerførste Lejlighed uden al Undskyldning begive sig ind i Christianopol med sine Heste og Folk og maa ikke begive sig derfra, før end han faar Kongens specielle Befaling dertil. Han skal med Flid drage Omsorg for, at Bønderne altid holde 4 Skydsheste til Stede i hans Len paa de Steder, hvor der plejer at gøres Fordringskab, saa Kongens Breve og Bud og andet, han sender did, eller som sendes til Kongen, iligen, Dag og Nat uspart, kunne komme velbefordrede afsted. Saafremt der sker nogen Forsømmelse, vil han selv komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 433.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da den Misforstaaelse og Uvilje, som i nogen Tid har været mellem Kongen og Kong Carl af Sverrig, daglig forøges og tiltager saaledes, at Kongen intet godt og fredeligt har at vente derfra, skal han holde god Varetægt saa vel paa Slottet [Visborg] som paa Landet [Gulland], saa at Fæstningen bliver forsynet baade med Vagt og i andre Maader, at der ikke skal tildrage sig noget paa

Grund af Uagtsomhed og Forsømmelse. Han skal ved første Lejlighed mønstre Borgerne og den menige Almue paa Gulland, ligesaa dem, der pleje at holde Heste, og sørge for, at der med største Flid bliver holdt Vagt ved Havnene og Strandsiden, for at de Svenske ikke ved uforvarende Mord og Indfald skulle gøre nogen Skade der paa Landet. Der sendes ham et aabent Brev til Bønder og menige Almue paa Gulland om Skat med Ordre til straks at lade det forkynde, indkræve Skatten saa hurtig som muligt og beholde den hos sig indtil nærmere Besked, dog skal han ved allerførste Lejlighed hidsende klart Register og Mandtal paa Skatten. Sk. T. 3, 434.

6. Marts (Kbhvn.). Søpas for Jørgen Daa, Admiral, paa Heringsnese, Peder Holst paa Sorte Hund, Staffen Søfrensen paa Makrelen, Anders Noll paa Røde Løve, Jens Munk paa Turtelduen, Johan Petersen paa den forlorne Søn og Jørgen Holst paa Katten, at skulle løbe i Vestersøen og derfra tilbage igen, efter at de have forrettet deres Hverv. Sj. R. 15, 328.

— Miss. til Ditlef Rantzau, Hofmarskal. Kongen har paa Begæring af Godske Lindenov til Lindisvold bevilget, at følgende Hofsinder: Hendrik Bilde til Biledskov, Laurits Lindenov til Borrebye, Ifver Bryske til Dallund, Tønne Friis til Hesselager og Johan Friis til Øritsløf maa begive sig til København den 10. Marts og blive her, indtil Godske Lindenovs Bryllup, der er berammet at skulle staa til samme Tid, er holdt. Han skal dog foreholde disse Hofsinder, at de, saasnart Brylluppet har Ende, alle igen skulle begive sig til Helsingborg. Sj. T. 20, 373.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup, Frederik Munk, Christopher Gersdorff og Erik Lunge om at fuldgøre Kongens Befaling af 24. Dec. 1610, udgaaet mellem Hans Munk og Fru Elsebe Juel, Hans Lindenovs Enke, angaaende Fru Maren Munks Værgemaal. Udt. i J. T. 6, 4.

7. Marts (—). Bestalling for Hans Vandel, Slotsskriver paa Aalborghus, som Tolder i Aalborg efter afdøde Jacob Ovid (ligelydende med Bestallingen for Jacob Ovid [af 15. Dec. 1601]). Udt. i J. R. 6, 498¹.

¹ Udenfor er skrevet: Tommis Krusis Skrift.

8. Marts (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har foræret sin Søns Livmedicus Christen Bording 100 Dlr. til hans Promotion, skulle de tilstille Christen Bording disse 100 Dlr. og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 373 b.

— Miss. til Jens Sparre om at forfærdige den Bygning, som Kongen har befalet ham at foretage paa Christianopel, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 434 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Lund om hurtigt at sende en Sadelmagersvend, ved Navn Morten von Giessen, som findes der i Byen, til Kongens Sadelmager Caspar N., der bor ved Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 3, 434 b.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør angaaende en Sadelmagersvend, ved Navn Mikkel von Mersburg. Udt. i Sk. T. 3, 434.

10. Marts (—). Memorial, hvorefter Gabriel Kruse, Skibshovedsmand, skal rette sig paa den ham befalede Rejse ind i Østersøen: Han skal med Kongens Orlogsskibe, Marekatten, som han selv er Hovedsmand paa, og Pønitents, som Giert Johansen er Hovedsmand paa, begive sig herfra ind i Østersøen, tage de 3 Skuder med sig, som ere ladede med Munition, og ledsage dem saa nær ind for Christianopel, at han kan vide dem forsikret for tilfaldende Fare og Ulejlighed, dog maa han ikke med Orlogsskibene løbe ind for Byen, men skal straks begive sig udenfor Kalmarsunds Gab og holde sin Kurs og Seglation mellem Tyskland og Sverrig, gøre sig den største Flid for at hindre alle i at gøre Tilførsel til Sverrig med Folk og andet, saafremt de ikke med det gode ville lade sig afvise, ligesaa hindre de Folk, som ellers kunne være forordnede fra Søstæderne til Sverrig, og fremdeles opholde sig paa Strømmen der, indtil Kongen kan sende flere Orlogsskibe did. Sj. R. 15, 328 b.

— Miss. til Tage Thott [Laholm]. Hoslagt sendes ham nogle trykte Breve og Missiver, som Kongen vil have sendt ind i Sverrig og uddelt blandt Stænderne og Almuen. Han skal ved allerførste Lejlighed lade dem indføre i Sverrig og udele blandt Almuen, saa de ikke blive fortiede eller understukne, for at enhver kan faa Kundskab om dem. Sk. T. 3, 435.

10. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Kaas [Halmstadgaard], Mogens Gyldenstjerne [Varberg Slot] og Jens Sparre [Kristianopol Slot]. Udt. i Sk. T. 3, 435.

11. Marts (—). Miss. til Axel Brahe til Elvidt og Knud Rud til Ruddieriggaard, Embedsmænd paa Dalum Kloster og Odensegaard. Da Brede Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, har begæret noget Krongods i Fyen, nemlig 4 Gaarde i Nyesløf i Lunde Herred, hvoraf den ene er en Kirkegaard, 1 jordeggen Bondegaard i Hundtofte i Sunds Herred, 3 Gaarde i Engeldrup i Skoufby Herred, hvoraf den ene er en jordeggen Bondegaard, og 1 Gaard i Melby, til Mageskifte for følgende af sit Jordegods: 1 Gaard i Anderup i Nesbyhofvidt Birk, 1 Gaard i Fangel i Odense Herred, 5 Gaarde i Allesøe i Lunde Herred, 3 Gaarde i Bogensøe By og Sogn i Vinding Herred og 1 Gaard i Søbye i Bog Herred, skulle de ved allerførste Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 322.

12. Marts (—). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, David Lucht, Berndt Facke og Villom Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1610 til Nytaarsdag 1611. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 329.

— Skibshøvedsmandsbestalling for Giert Johansen Katte (ligelydende med Bestallingerne af 1. Marts 1611). Udt. i Sj. R. 15, 329.

— Miss. til Anders Bilde. Da Kongen mere end hidtil vil blive nødt til at sende sine Bude og andre, der skulle forrette hans Hverv, gennem hans Len, skal han, for at disse kunne komme hurtigt frem, gøre den Forordning, at der paa Helsingborg Slot altid er 4 Postheste og 2 Postdrengene rede, saa Kongens Bud og Breve med hvad andet, Kongen sender did, iligen og uden al Forsømmelse, Dag og Nat uspart, kunne komme velbefordret afsted. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 435.

— Miss. til Knud Rud om at lægge noget Gods i Fyen, som afdøde Jørgen Svave har haft Livsbrev paa, nemlig 2 Gaarde i Grindløse By og Sogn, 1 Gaard i Vesterby, 1 Gaard

i Rosendrup i Skamby Sogn, 1 Gaard i Bolmer, 2 Gaarde i Ringe i Mierup Sogn, 2 Gaarde i Roggelund¹ i Aasum Sogn og Herred, 4 Gaarde i Roerstrup i Skamby Sogn i Skam Herred, 1 Gaard i Norby² og 1 Gaard i Klinte i Klinte Sogn, ind under Odensegaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 3, 324.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne. Han har for nogen Tid siden² faaet Ordre til i Købstæderne og paa Landsbyerne paa Laaland og underliggende Øer at skaffe Skuder og Krejterter, som skulde være til Stede i Hellighafn den 20. April for at indtage Godske von Ahlefeldts Regimente og føre det til Halmstad. Da Kongen nu er bleven til Sinds at ville lade Krigsfolket opmane med det allerførste, førend han tidligere havde bestemt, befales det strengeligen Knud Grubbe at gøre sig den største Flid for, at Skuderne og Krejterterne kunne være i Hellighafn den 7. April for at indtage Krigsfolket og straks føre det til Halmstad, saafremt han ikke selv vil staa Kongen til Rette, hvis det bliver forsømt. Han skal optage en Fortegnelse over de Skuder og Krejterter, han kan skaffe, og indsende Fortegnelsen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sm. T. 6, 89⁴.

14. Marts (—). Miss. til Casper Markdanner. For nogen Tid siden⁵ har han faaet Ordre til i Kolding og andensteds i Lenet at skaffe Skuder til at indtage Statholder Gert Rantzaus Krigsfolk, hvor denne maatte begære det, og overføre dem til Halmstad. Det befales ham nu at sende alle de Skuder og Krejterter, han kan skaffe, til Hellighafn, saa de kunne være dér til Stede, saaledes som Gert Rantzau har ladet gøre Anfordring om hos Kongen. J. T. 6, 4.

— Miss. til Jokim Barnewitz om at erklære sig om, hvor mange Skuder og Krejterter han kan skaffe paa Falster, hvilke skulle til Werneminde for at indtage Krigsfolk, og hvor mange han kan skaffe paa de underliggende Øer, hvilke skulle til Kiel for at indtage Krigsfolk, og straks med

¹ Raagelunde. ² Nørreby, Skam H. ³ 18. Febr. 1611. ⁴ Udenfor er skrevet: Knud Gabriel Skrift. ⁵ 18. Febr. 1611.

dette Bud indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf noksom kan erfare al Omstændighed. Sm. T. 6, 90.

14. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hertug Ulrik, Kongens Broder, maa købe 50 Græsøksne her i Riget til sin Hofholdnings Behov og toldfrit udføre dem. Udt. i Sj. R. 15, 331.

— Miss. til Rentemestrene om at tilstille Borchart Maus, Indbygger i Nykøbing i Ods Herred, 200 Rigsdlr. Der sendes dem en Forskrivning af ham paa hans Bondegaard i Draxholm Len, som han har sat Kongen i Pant for Pengene. Udt. i Sj. T. 20, 374.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Borchart Maus, Borger i Nykøbing i Ods Herred, har pantsat en ham tilhørende jordegen Bondegaard i Starup i Høygbye Sogn i Ods Herred til Kongen for 200 Rigsdlr. Bonden paa Gaarden giver aarlig 16 Rigsdlr. i Landgilde, da han er fri for Ægt og Arbejde. Oluf Rosensparre skal straks lægge Gaarden under Draxholm Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 20, 374.

15. Marts (—). Miss. til Bønder og menige Almue i Blekinge, hvem de end tilhøre. Da Kongen har befalet Jens Sparre, Embedsmand paa Sølvitsborg, at lade Grænserne i Blekinge besætte med Folk for at afværge hvad fjendtligt der maatte blive foretaget mod Blekinge, skulle de paa nærmere Ordre af Jens Sparre vise sig villige til at begive sig op mod Grænsen eller ind i Fæstningerne med deres Vaaben og Værger, da det er dem selv og deres Fædreland til Bedste. Sk. T. 3, 435 b.

16. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Kongen har beordret Kaptejn Peder Hundermark til Grubbisgaard til at begive sig til Helsingør med sit Kompagni, som er 300 Mand stærkt, og forblive der indtil nærmere Ordre, skulle de for en rimelig Betaling skaffe disse 300 Knægte Losement i Helsingør, saa de ikke skulle have nogen Mangel derpaa, naar de komme did. Sj. T. 20, 374 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge, Helsingør, Næstved, Vordingborg, Præstø, Landskrone, Malmø og Ystad om straks at udtage saa mange gode og vel erfarne Skibstømmer-

mænd og Hustømmermænd, som de kunne faa, ingen undtagne, i hvis Arbejde de end findes, og straks sende dem til København, saa de med det allerførste kunne være her. Det er Kongens alvorlige Vilje. Sj. T. 20, 375.

16. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe og Oluf Rosensparre. Da Kongen med det allerførste vil sende dem til Kong Carl i Sverrig for at forrette nogle Ærinder, skulle de indrette sig paa at møde hos Kongen den 8. April selvsjette med Folk vel stafferet for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 20, 375 b.

17. Marts (—). Memorial for Erik Urne, hvorefter han skal rette sig paa den ham paalagte Rejse med 5 af Kongens Orlogsskibe, nemlig Raphael, som han selv er Admiral paa, Marekatten, Pönitents, Jupiter og St. Michel. Han skal straks begive sig udenfor Strømmene ved Kalmarsund og holde sin Kurs og Seglation mellem Sverrig og Tysklands Side for med største Flid at hindre alle i enten fra Søstæderne eller andenstedsfra at gøre Tilførsel til Sverrig med Folk, Fetalje, Krigsmunition eller andet; saafremt saadanne ikke godvillig ville lade sig afvise, maa han hindre dem deri med Magt. Han skal indtil nærmere Ordre fra Kongen opholde sig paa dette Farvand og ved tilfaldende Lejlighed melde Kongen, hvad nyt der hænder i Søen. Sj. R. 15, 331 b.

20. Marts (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Hertug Philip af Slesvig og Holsten kun vil lade indskibe 50 Heste med tilhørende Folk for Sønderborg og vil lade Resten, 150 Heste med Folk, indskibe ved Rostock eller Werneminde, saafremt det maatte tillades ham, har Kongen nu givet sit Samtykke hertil og befaler Jacob Ulfeldt at ordne det saaledes, at der bliver sendt saa mange Skuder og Krejerter, som behøves til at overføre 50 Heste med Folk, til Sønderborg og saa mange Skuder til Werneminde, som behøves til at indtage Resten af Hestene og Rytterne, saa de kunne være paa disse Steder til den i Kongens forrige Brev¹ bestemte Tid og fremføre Hestene og Rytterne til Halmstad. Han skal flittigt paase, at der ingen Forsømmelse finder Sted. F. T. 3, 325.

¹ 18. Febr. 1611.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt om at tilstille Tolderen i Nyborg, der oppebærer Tolden af dem, som løbe gennem Bæltet, den medfølgende Toldrulle, hvorefter Tolden herefter skal oppebæres, for at han og de indlændiske og udlændiske, der løbe gennem Bæltet, kunne have den at rette sig efter. F. T. 3, 326.

21. Marts (—). Miss. til Tyge Lange og Jochim Hubner. Da Kongen har erfaret, at deres Nærværelse herefter kun kan være Kurfyrsten af Brandenburg en ringe Ting tjenlig i de Juliske Sager, som nu forhandles mellem de kurfyrstelige Huse Sachsen og Brandenburg, skulle de ved første Lejlighed med synderlig Beskedenhed og Humanitet begære deres Afsked og siden begive sig paa Hjemrejsen, saa de med det forderligste kunne være hos Kongen. Sj. T. 20, 376.

— Miss. til Bisperne over alt Riget om at sørge for, at Præsterne straks i alle Kirker gøre Forbøn for Kongens Skibsflaade, og at der i Kirkerne om Søndagene og paa de høje Festdage ombæres en Tavle eller Pose mere end hidtil, hvori Menigheden kan lægge Gaver til de saarede. Sj. T. 20, 376. Orig. (til Superintendenten i Fyen) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintenderne i Aarhus, Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Dsk. KL. III. 34 f.).

23. Marts (—). Mageskifte mellem Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 184 b¹.

24. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad om at lade Anders Sinklar faa 20 unge, stærke Karle der i Byen, naar han anmoder derom. Udt. i Sk. T. 3, 436.

26. Marts (—). Miss. til Peder Basse om at tilsige følgende sjællandske Adelsmænd: Jens Bilde, Gunde Lange, Axel Brahe, Falk Brahe, Peder Grubbes Søn² og Emmike Sparre til i egen Person at ride paa det forestaaende Tog. Udt. i Sj. T. 20, 370.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland og Fyen: Knud Brahe, Ulrik Sandberg, Albrit Skeel og Corfits Rud. Kongen sender dem hermed en Fortegnelse over de Adelige, der i egen Per-

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Vinds Skrift. ² Erik Grubbe.

son skulle ride under deres Fane paa det forestaaende Tog, hvilket de straks skulle befale enhver især. De Adelige, der ikke ere anførte paa Fortegnelsen, maa være fri for personlig at ride og skulle kun fremsende deres Rostjeneste, men ønsker nogen af dem selv personlig at ride med, skal det staa ham frit for. — Under Aarhus Fane, hvorover Knud Brahe er Ritmester, skulle ride: Hans Rostrup, Hans Rostrups Søn¹, Frants Rantzau, Frants Juel, Hans Skram, Giert Bryske, Jørgen Krag, Hans Seefeldt, Ifver Friis, Jørgen Lykke, Peder Galt og Hertvig Brun. — Under Aalborg Fane, hvorover Ulrik Sandberg er Ritmester, skulle ride: Axel Galt, Jacob Lykke, Ifver Lykke til Grindersløf, Jørgen Due, Niels Kaas, Mogens Kaas, Hans Dyre, Ifver Dyre, Mogens Kaas til Liungholm, Anders Mogensen, Christen Høg, Ifver Lykke til Eskier, Claus Belov, Verner Parsberg og Jens Friberg. — Under Ribe Fane, hvorover Albrit Skeel er Ritmester, skulle ride: Christoffer Gersdorff, Just Brockenhuus, Otte Skeel, Otte Kaas til Søgaard, Otte Krag, Trud Bryske, Thomis Juel, Terkild Krabbe, Søfren Knudsen, Jørgen Friis's Son til Farskov, Otte Lunov, Holger Bilde, Christen Lange, Kield Krabbe, Christen Juel, Thomis Kaas, Gregers Juel, Absolon Juel. — Under den fynske Fane, hvorover Corfits Rud er Ritmester, skulle ride: Henrik Friis, Ofve Bilde, Marqvort Bilde, Hans Pogwisch, Erik Bilde, Otte Urne, Just Høg, Peder Marsvin, Christoffer Gyldenstjerne til Ifversnes, Claus Brockenhuus, Holger Lindenov, Hans Kaas, Otte Banner og Claus Mule. Sj. T. 20, 377.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen sender dem hermed en med Danmarks Riges Raads Bevilning og Samtykke affattet ny Rulle og Takst, hvorefter Kronens Told og Rettighed saa vel af indlændiske som af udlændiske skal oppebæres i Øresund for Kronborg og i Nyborg af de Skibe, som løbe gennem Bæltet, saalænge Krigen varer. Det befales dem at oppebære Tolden efter denne Rulle af de Skibe, der løbe gennem Øresund, saalænge Krigen varer, og beholde Rullen i god Forvaring hos sig, for at de saa vel som de indlændiske og udlændiske kunne rette sig derefter. Sj. T. 20, 378 b.

¹ Gunde Rostrup.

27. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, da der i Roskilde ingen residerende Kannik er, som i Overensstemmelse med Fundatsen for Duebrødre Hospital i Roskilde kan være tjenlig til at vælge til Forstander for dette Hospital, samtykker i det af Superintendenten, Prælaterne, Kirkeværgerne, Kannikerne og Sognepræsterne ved Domkirken i Roskilde foretagne Valg af Hr. Hans Valløe i Roskilde til Forstander for Duebrødre Hospital, da han nu har været hos Kongens Forordnede og aflagt Ed til dem paa Kongens Vegne. Han skal oppebære al den til Hospitalet liggende Indkomst, aarlig gøre Regnskab derfor og i alle Maader forestaa sin Befaling trofast og med Flid. Han maa for sin Umage oppebære den Løn, der i Fundatsen er tillagt Forstanderen. Sj. R. 15, 332.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da N. N., Embedsmand paa N. Slot, har faaet Ordre til at begive sig hen paa andre Steder i Sommer, skulle de, for at Fogderne i Lenet i deres Husbondes Fraværelse ikke skulle paalægge Bønderne usædvanlig Tyngde og Besværing, for at Bønderne i Lenet ikke skulle vise sig modvillige mod Fogderne og for at Kongens Breve og Mandater, der blive sendte til Forkyndelse, kunne blive overholdte, begive sig til nedennævnte Len, naar de finde det nødvendigt, og i Lensmandens Fraværelse paase, at intet sker eller handles herimod og at alt gaar ligeligen og ret til. — Manderup Parsberg skal føre Tilsyn i Dueholm, Lund paa Mors, Ørum, Aastrup og Vestervig Len; Preben Gyldenstjerne i Lundenis Len; Carl Bryske i Skanderborg, Silkeborg og Kalø Len; Eske Bilde i Dronningborg, Skivehus og Hald Len; Niels Krag i Ribe og Biugholm Len; Corfits Rud i Nyborg Len; Jacob Rosenkrantz i Hindtsgafvel og Dalum Len; Christian Friis, Kansler, i Frederiksborg, Kronborg og Abramstrup Len; Ebbe Munk i Sebygaard Len; Anders Dresselberg i Roskilde Len; Sifvert Grubbe i Helsingborg, Landskrone, Gladsaxe, Aarhus og Froste Herreds Len. Sj. T. 20, 379.

— Miss. til Eske Brock om at begive sig til Halmstad, saa han sikkert kan være der den 18. April. Udt. i J. T. 6, 4 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at begive sig til Kongen i København med sine Heste og Folk. Udt. i J. T. 6, 4 b.

27. Marts (Frederiksborg). Miss. til Anders Bilde om ufortøvet at begive sig til Sølvitsborg og blive der indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 436.

— Miss. til Peder Hundermark og Thomas Null om i alle Maader at rette sig efter hvad Caspar Miltnitz, Kongens Hopmand, befaler dem. Sj. T. 20, 380.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har befalet sine Kaptejner Caspar Mildtnis og Peder Hundermark til Gierdrup at begive sig til Halmstad med de Knægte, de have i Befaling, hvorfor han skal indtage dem i Befæstningen, naar de komme did. Ligeledes skal han indtage i Befæstningen de Knægte, der ankomme til Halmstad fra Malmøhus Len, Giøng Herred, Froste Herred og andenstedsfra. Angaaende deres Besolding skal han med det første faa Besked. Sk. T. 3, 436.

— Miss. til Lage Urne om at give menige Bønder i Elleholms Len Tilhold om at gøre Skyds lige med Bønderne i Norrie og Morom, for at Kongens Bud altid kunne komme iligen afsted. Udt. i Sk. T. 3, 436 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at give Aarent Kamnitz Ordre til straks at begive sig til Halmstad, derimod skal han holde Kamnitz's 100 Knægte tilbage paa Varberg. Udt. i Sk. T. 3, 436 b.

— Miss. til Aarent Kamnitz om, at han indtil nærmere Ordre under sit Kompagni skal modtage de Knægte, der komme til Halmstad fra Malmøhus Len, Giøng Herred, Froste Herred og andre Steder. Udt. i Sk. T. 3, 436 b.

28. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager Kloster, for denne ene Gang maa udføre 200 Staldøksne her af Riget, dog gælder denne Benaadning kun for denne ene Gang, og Eske Bilde skal svare Tolderen paa de Steder, hvor Øksnene udskibes, sædvanlig Told af disse. J. R. 6, 498.

29. Marts (—). Kvittansiarum til Olluf Rosensparre, Embedsmand paa Draxholm, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Mariager Klosters Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1610, for de i samme Tid i Gislum Herred oppebaarne Penge-skatte og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Endvidere har han gjort Regnskab for de 2000 Dlr., som han har modtaget af Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand

paa Aalborghus, og som denne efter Kongens Befaling har oppebaaret af Kirkerne i Thy, Mors og Vendsyssel til Mariager Kirkes Bygning, saavel som for de rede Penge, som Olluf Rosensparre paa Kongens Vegne har modtaget fra Rentekammeret og andre Len til at betale Kalk med til Kongens Bygninger. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 499.

30. Marts (Kbhvn.). Bestallinger for Jørgen Meyer og Jarich Simonsen som Skibshovedsmænd (ligelydende med Bestallingerne af 1. Marts 1611). Udt. i Sj. R. 15, 333.

1. April (—). Følgrebrev for Christian Holck til Bønderne i Silkeborg Len. Udt. i J. T. 6, 4 b.

— Følgrebrev for Kield Krabbe til Bønderne i Hald Len. Udt. i J. T. 6, 5.

— Følgrebrev for Frants Rantzau til Bønderne i Tranquier Len. Udt. i J. T. 6, 5.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Morten Jørgensen i Bronbye¹ paa Samsø paa Kirkens Part af Korntienden af Tranbierig Sogn paa Samsø, hvoraf der aarlig skal svares 24 Ørt. Rug, 50 Ørt. Byg og 24 Tdr. Havre til Tranbierig Kirke. Udt. i Tb. S. 13.

2. April (—). Miss. til Tage Thott om med det allerførste at besætte Grænsen i sit Len [Laholm] med de Bønderfolk, han kan skaffe til Veje, og foreholde dem, at de aldeles ikke maa lade nogen passere her ind i Riget fra Sverrig. Udt. i Sk. T. 3, 437.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Udt. i Sk. T. 3, 437.

— Miss. til Knud Urne om fra Stubbekøbing at skaffe 20 Skuder og Krejerter eller saa mange, han kan tilvejebringe, af dem, som ikke ere bortløbne, eller af dem, som ere komne tilbage fra andre Steder, og sørge for, at de uden al Forsømmelse kunne være til Stede i Werneminde den 3. Maj for at indtage nogle Ryttere og føre dem til Halmstad. Sm. T. 6, 91.

— Forleningsbrev for Jens Juel til Kielgaard, Rentemester, paa det Provsti i Viborg Kapitel, som Envold Kruse

¹ Brundby.

til Hiermidslefgaard, Embedsmand paa Aggershus, hidtil har været forlenet med. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 500.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jacob Rosenkrantz, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, der har Kronens Part af Korntienden af Bierreby, Lande og Breninge Sogne paa Taasinge i Fæste for aarlig Afgift, maa give Penge i Stedet for Kornafgiften, beregnet 1 Rigsdlr. for hver Td. Rug eller Byg og $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. for hver Td. Havre, aarlig at betale i rette Tid paa Rentekammeret i København. Endvidere har Kongen bevilget, at han indtil videre maa have den gejstlige Jurisdiktion med al Kronens Herlighed og Rettighed af de nævnte 3 Sogne i Forsvar mod aarlig at gøre Regnskab for al den uvisse Indkomst deraf. F. R. 3, 187.

3. April (—). Kvittansiarum til Jacob Rosenkrantz til Kiestrup, Hovedsmand paa Hagenskouf Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Nyborg Slot og Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1610, for de i denne Tid oppebaarne Penge-skatte, for de i 1601 efter Kongens Befaling nedtagne Kirkeklokker i Lenet og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 187 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. Denne Brevviser, Søfren Møller i Brede Mølle i Københavns Len, har berettet, at han er bleven Kronen $5\frac{1}{2}$ Pd. 6 Skpr. Mel og 6 Pd. Byg skyldig, medens han lod bygge paa Brede Mølle, der var meget forfalden, og derhos anmodet om, at Kongen i Betragtning af den paa Møllen anvendte Bekostning vil eftergive ham noget af Restancen. Kongen har i den Anledning eftergivet ham Tredjeparten af Restancen. Sj. T. 20, 380 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade en modvillig Svensk, ved Navn Toridt, slaa i Jærn og fængsle, indtil Kongen selv kommer til Halmstad, da han én Gang efter Kongens Befaling er bleven forvist fra Byen af Mogens Kaas, men dog ikke vil begive sig derfra. Udt. i Sk. T. 3, 437.

— Aab. Brev om, at Johan Vildmand, „vor Mand og Tjener“, som for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjel-slaa Niels Andersen, der tjente hos Jens Kruckow, maa lade forhandle med den dodes Slægt og Venner om Bod og Sone

og, naar det er sket, være utiltalt for den Sag, da Drabet ikke er sket med Forsæt, men mere ved en ulykkelig Hændelse. F. R. 3, 188 b.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Eyler Qvitzov og Jacob Rosenkrantz. Der er Trætte mellem Borgemestre og Raad i Middelfart og Sognepræsten sammesteds angaaende to Kald, hvoraf Sognepræsten har udgivet det ene og Menigheden i Middelfart det andet. Da Bispen ikke selv kan dømme i Sagen, fordi han har ordineret den ene Person, skulle de, saasnart Sagen bliver lovlig indstævnet for dem, tage den for, afsige endelig Dom om, hvilket af Kaldene der bør staa ved Magt, saa Parterne kunne blive skilte ad, og give det klarlig beskrevet under deres Haand og Segl. F. T. 3, 327.

— Miss. til Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, og Niels Gaas til Hiortholm. Da Kongen har forlenet Frants Rantzau til Rydingstorff med Tranekier Slot, skulle de være til Stede, naar Fru Vibikke Gyldenstjerne til Hesselager, Niels Friis's Enke, leverer Slottet fra sig, levere Frants Rantzau Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og alt andet, som bør overleveres med Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove, give alt klarlig beskrevet under deres Signeter og levere det til Frants Rantzau. Sm. T. 6, 91.

— Miss. til Carl Bryske til Margaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Hermand Kaas til Skofsgaard om at være til Stede, naar Frans Rantzau til Rydingsdorff overleverer Silkeborg Slot og Len til Christian Holck til Siøboe, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Lenet hørende Skove og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter til Christian Holck. J. T. 6, 5 b.

— Ligelydende Miss. til Ifver Jul, Landsdommer, og Holger Rosenkrantz angaaende Overleveringen af Hald Slot og Len til Kield Krabbe. Udt. i J. T. 6, 6.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at Tygge Krabbe i sin Forvaring har et Brev, lydende paa 1000 Dlr., som Mogens Kaas til Aas skal være hans Søn Mogens Krabbe, der er i Kongens Tjeneste, skyldig. For at disse Penge kunne blive anvendte med godt Forsyn til Bedste

for Mogens Krabbe, skal Christen Holck straks kræve Brevet af Tygge Krabbe og siden anvende Pengene til Bedste for Mogens Krabbe. J. T. 6, 5.

3. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Lykke til Hessel paa Kronens Part af Korntienden af Veilbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kronen. Udt. i Tb. S. 94 b.

— Skibsartikler for Mogens Ulfeldt, Rigens Admiral, og den ham i Østersøen medgivne Flaade. (Tr.: Dsk. Mag. I. 211—17; jvfr. CCD. III. 291).

4. April (—). Miss. til Emmikke Sparre. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Søster, Jomfru Anne Sparre, der bor i Næstved, har en Bondegaard i Syberup¹ i Rørebeks Sogn i Sjælland, der er udsat for 300 Dlr., men er mere værd. For at Gaarden ikke uden god Fyldest og Betaling skal blive solgt og fravendt hende, skal han, hvis hans Søster har behov at sælge Gaarden, sælge den til den højstbydende og siden anvende de ved Salget indkomne Penge til hendes Gavn i alle Maader, saaledes som han vil forsvare. Sj. T. 20, 381.

— Miss. til Hans Lindenov til Ingelstedt. Kongen har af Beretning fra Palle Fasti til Smidstrup erfaret, at Hans Lindenov skal have tilføjet ham stor Skade med Skovhugst i en Skov, som efter Palle Fastis Formening tilhører ham alene, og det uanset at Trætten mellem dem om Skoven endnu skal være anhängig i Retten. Da det i sig selv er billigt og ret og Loven ogsaa medfører, at man skal dele sig til Rette og ikke maa tage sig selv til Rette, og da Kongen har ladet udgaa Befaling til gode Mænd om at dømme dem imellem, hvilken Befaling paa Grund af den indfaldne ubejrlige Tid endnu ikke er bleven udført, befales det herved Hans Lindenov endelig at afholde sig fra saadan Indtrang indtil Rettens Uddrag og ikke tilføje Palle Fasti mere Skade paa hans Skov, end der allerede er sket, saafremt Kongen ikke, hvis han gør noget herimod uden lovlig foregaaende Proces og Dom, skal finde Midler, hvorved han kan hjælpe Palle Fasti saa vel som andre Kongens Undersaatter til Rette. Sk. T. 3, 437.

¹ Sipperup, Rønnebæk S., Hammer H.

4. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1611 at regne, for Kield Krabbe til Brusgaard paa Hald Len og Medelsom Herred. Han skal svare 1600 gode Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Hald Len og Medelsom Herred, af Steen Bildes Gods og det Gods, som Slottets Jordebog er bleven formeret med, og som Christen Holck har nydt før ham under samme Afgift, uden at gøre særskilt Regnskab derfor, og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Derimod forbeholder Kongen sig selv Stiftets Indkomst, Ødsløf Klosters og Sibber Klosters Overløbsgods, Strehals Gods, som er kommet fra Mariager Kloster, og det Gods, der ellers er lagt under Hald Slot i Christen Holcks Tid. Kield Krabbe maa oppebære det Sund- og Brokorn, som tilkommer Kongen der i Lenet, og selv beholde det mod at holde 2 geruste Heste deraf og holde Semiste, Løfvel, Skinders og Langveile Broer i Stand med god Bygning, Tømmer, Bulfjæle og Rækker ved Siderne og Vaser ved Enderne, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover, saafremt han ikke selv vil staa til Rette, hvis nogen vejfarende Mand paa Grund af hans Forsømmelse lider nogen Skade. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 501,

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1611 at regne, for Christian Holck til Søboe, Rigsraad, paa Silkeborg Slot og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 555 Dlr., 13 Læster Rug, 16 Læster Byg, 8^{1/2} Læst 4 Tdr. Havre, 20 Tdr. Smør, 24 Nødkroppe, 100 Faarekroppe, 100 Lam, 300 Gæs, 350 Høns, 5 Tdr. Aal, 300 Brændsvin, 8 Tdr. Gryn, 4 Tdr. Hønning og 3 Fedekøer samt al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Slottets egen Ladegaard; derimod skal han svare 100 gode Rigsdlr. uden nogen Afkortning i aarlig Afgift af Vindersløfgaards Avl. Han maa oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 6, 505 b.

5. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1611 at regne, for Frants Rantzau til Rydingsdorf paa Trankier

Slot og Len. Han skal svare 450 gode Rigsdlr., 6 Læster Byg, 12 Bolgalte og 8 Køer i aarlig Afgift af den visse Indkomst og aarlig paa egen Bekostning levere Afgiften paa Københavns Slot. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artiki. 1—14, 16—18, 20]. Sm. R. 5, 44¹.

6. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Matthis Skref, Skrædder, maa nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk der, skønt han ikke er i Lavet. Sj. R. 15, 333. (Tr.: KD. II. 580).

8. April (Frederiksborg). Miss. til Kapitelsherrerne i Roskilde. Da Kongen behøver et Antal Læster Kalk til Bygningen paa Frederiksborg Slot, skulle de give alle deres Bønder Ordre til uden al Forsømmelse at begive sig til Sundbye Færge med deres Heste og Vogne for hver at føre 1 Læst Kalk derfra til Frederiksborg. Sj. T. 20, 381.

— Ligelydende Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Peder Basse [Roskildegaaards Len] om at tilsige Bønderne i deres Len til hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 381 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til David Lucht. Da Casper Miltnitz til N, Hopmand paa Kronborg Slot, for en kort Tid ved Kongens Hverv og Bestillinger er forhindret i at føre det fornødne Tilsyn med Hammer- og Kobbermøllen og med alt andet magtpaaliggende ved Kronborg Slot, skal David Lucht i Casper Miltnitz's Fraværelse have flittigt Tilsyn med Hammer- og Kobbermøllen og Smeltehuset samt give flittigt Agt paa alt hvad der paa Kongens Vegne skal forrettes og bestilles med Bygningen, Haandværksfolk og i andre Maader og paa det nøjeste tinge med Haandværksfolkene. Hvad angaar det Arbejde, som kan forrettes med Bønderne, dertil skal Fogden paa Kronborg skaffe ham de nødvendige Folk. Haandværksfolkene og Folket paa Hammermøllen skulle kræve deres Betaling paa Toldboden. Sj. T. 20, 381 b.

¹ Udenfor er skrevet: Knud Gabriels Skrift.

9. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Joakim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, og Kronen. Sk. R. 3, 379¹. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, og Kronen. F. R. 3, 188 b. (Se Kr. Sk.).

10. April (—). Forordning om Tolden i Øresund og ved Nyborg, medens den svenske Fejde varer. Sj. R. 15, 360—74. (Tr.: CCD. III. 315—34).

— Forordning om Told og Akcise i Danmark, medens den svenske Fejde varer. Sj. R. 15, 374—86. (Tr.: CCD. III. 334—49).

— Forordning om Told og Akcise paa Gulland, medens den svenske Fejde varer. Sk. R. 3, 378 b. (Se CCD. III. 377).

— Krigsartikler for det danske Krigsfolk til Fods. Sj. R. 15, 334—45. Orig. (dat. 4. April 1611). (Tr.: CCD. III. 291—315 med Datum: 4. April).

— Krigsordning for Rytteriet og Artikler for Ridderskabet. Sj. R. 15, 346—60.. (Tr.: CCD. III. 349—77).

— Aab. Brev til Rektor og menige Professorer i København om, at Kongen med Rigsraadets Samtykke har bestemt, at de aarlig, saalænge Krigen mod Sverrig varer, til hver Mortensdag skulle komme Kongen til Hjælp med 200 Rigsdlr. Sj. T. 20, 382 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 24. (Se CCD. III. 378).

— Aab. Brev til Kapitlerne over alt Riget om, at de aarlig til hver Mortensdag, saalænge Krigen varer, skulle udgive en vis Sum Penge til Kongen. Sj. T. 20, 383. Orig. (til Viborg Kapitel) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 378).

— Aab. Brev til Provster og Præster over alt Riget om, at enhver af dem, saalænge Krigen varer, til hver Mortensdag skal udgive 8 Rigsdlr. til Kongen. Sj. T. 20, 384. Orig. (til Viborg Stift) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 378 f.).

— Ligelydende aab. Brev til Provster og Præster i

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Vinds Skrift.

Norge, kun med den Forandring, at enhver Provst i sit Provsti skal ligne Skatten mellem Præsterne. Udt. i Sj. T. 20, 384 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i Danmark om at tilstille enhver Provst i deres Stift det aabne Brev til Provster og Præster om Hjælpen, saa denne, naar der holdes Kalent eller paa anden belejlig Tid og Sted, kan lade det forkynde for menige Præster i hvert Herred, og siden ligne Hjælpen mellem dem, saa det gaar ligeligt til og den rige hjælper den fattige. De skulle tilstille enhver Provst en rigtig Kopi under deres Haand og Segl af det aabne Brev, saa baade han og Præsterne kunne vide at rette sig derefter. De skulle sørge for, at Pengene blive betalte til dem til den i det aabne Brev fastsatte Tid, og siden aarlig indsende Pengene til Rentekammeret, ledsaget af et klart Mandtal. Sj. T. 20, 385. Orig. (til Biskoppen i Viborg) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til Bisperne i Norge, kun med den Forandring, at hver Provst skal lade Kongens Brev forkynde i sit Provsti. Udt. i Sj. T. 20, 385 b.

— Ligelydende Miss. til Brostrup Gjedde om at tilsende Provsten paa Gulland det aabne Brev til Provster og Præster om en Hjælp, saa han kan lade det forkynde for menige Præster paa belejlig Tid og Sted. Sj. T. 20, 386.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark, hvem de end tjene, om, at de aarlig, saalænge Krigen varer, skulle komme Kongen til Hjælp med en vis Sum Penge. Sj. T. 20, 386 b. Orig. (til Froste Herred). (Se CCD. III. 379 f.).

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark om, at de, saalænge Krigen varer, aarlig skulle komme Kongen til Hjælp med en vis Sum Penge. Sj. T. 20, 388 b. Origg. (til Helsingør, Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. Origg. (til Aarhus og Horsens) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 20 f., jvfr. CCD. III. 380).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark om straks at lade det aabne Brev til Bønderne om Hjælp forkynde for Bønderne i deres Len, med det alleriligste skrive og lægge Hjælpen og alvorligt paase, at alt gaar ligeligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen bliver forskaanet for Skatten, hverken Her-

¹ De opregnes alle med deres Len.

redsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive den. De skulle indkræve Hjælpen til den fastsatte Tid og siden sende den til Rentekammeret ledsaget af klare Mandtal. De skulle endvidere, saa vidt de have Købstæder i Befaling, tilsende Borgemestre og Raad i hver Købstad det til dem udgaaede aabne Brev om Hjælpen, saa baade de og Borgerskabet kunne vide at rette sig derefter. Der sendes dem endvidere en ny Takst for Oppebørsel af Told, Sise og anden Rettighed af den handterende Købmand paa alle Toldsteder i Købstæderne og andensteds, saalænge Krigen varer, med Ordre til at tilstille enhver Byfoged, Tolder, Sisemester eller anden, som er forordnet til at oppebære Told, Sise eller anden Rettighed, den af Kongen underskrevne og forseglede Takst, saa alle kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 20, 390 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne over alt Danmark om ikke at dømme i nogen Ejendomssag, som angaar de Adelsmænd, der ere forrejste paa det tilstundende Tog. Sj. T. 20, 393 b. (Tr.: CCD. III. 377 f.).

— Miss. til Landsdommerne. Da Kongen er kommen i aabenbar Fejde og Krig med Kong Carl IX af Sverrig, saaledes som de nærmere kunne se af de hosføjede Undsigelses- og Fejdebreve, skulle de lade disse Breve læse og forkynde paa Landstinget og ved første tilfaldende Lejlighed sende dem over alt Landet, saa de kunne blive uddelte blandt Menigheden saa vel i Købstæderne som paa Landet, saa enhver kan vide at forholde sig derefter. Sj. T. 20, 394.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør. Da der skal findes stor Urigtighed i det Inventarium, som for rum Tid siden er gjort paa Kronborg, Esserum, Hirsholm og Tegelstrup, fordi meget af det skal være forbrugt, skulle de begive sig til disse Slotte, annamme Inventariet, gennemse det, afskaffe det, som findes at være for-dærvet og ikke nyttigt til noget Brug, optage klart Inventarium over det, som findes og kan bruges, og give Jokim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, det beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 20, 394.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, om at indkøbe saa meget Jærn, som de kunne faa i Helsingør, til saa billig en Pris som muligt, og siden levere det

til Hamtermøllen sammesteds. Bekostningen ved Købet skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 394 b.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen nu er kommen i aabenbar Krig med Kong Carl IX af Sverrig, saaledes som han nærmere kan se af det hosføjede Undsigelsesbrev, paabydes det ham strengeligen at forsyne Befæstningen [Visborg] og Byen [Visby] med god Vagt og Varetægt og med allerstørste Flid lade gøre den Forordning, at der bliver holdt stærk og god Vagt ved Havnene og Strandsiden, for at Kongens Fjender ikke skulle gøre Landgang eller Indfald der paa Landet, men at alt saadant kan blive afværget med største Vindskibelighed og Magt. Han skal baade i Befæstningen og Byen saa vel som paa Landet forholde sig saaledes, som det anstaar sig en ærlig Riddermandsmand. Sk. T. 3, 438.

— Forleningsbrev for Gregorius Trehou paa det Prælatur i Aarhus Domkirke, som M. Christen Stub hidtil har haft. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 509.

— Aab. Brev om, at Peder Struck, der for nogen Tid siden paa Grund af sin begaaede Forseelse har været anholdt i Skaane, maa være fri og utiltalt for denne Forseelse, der ikke i nogen Maade skal komme ham til Forklejnelse paa hans Rygte og Navn, da hans Forseelse ikke er sket af nogen idelig Brug og Vane, men af Uforstand og Ungdoms Brøst i hans umyndige Aar, da han var løbet bort fra sin Skolemester i Ribe. J. R. 6, 509 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Pouel Mortensen, Professor i København, til Superintendent i Lund Stift efter afdøde M. Mogens Madtsen, da han nu har aflagt Ed til Kongen paa at ville forestaa sit Embede trofast og ustraffeligt. Han maa oppebære al den Rente og Rettighed, som er tillagt Superintendenten. Sk. R. 3, 378.

11. April (—). Aab. Brev til Føgder, Lensmænd, menige Adel og Ridderskab i Lund Stift. Da M. Pouel Mortensen, Professor i København, er rettelig kaldet og forordineret til Superintendent i Lund Stift efter M. Mogens Madtsens Død og har aflagt Ed til Kongen, skulle de, hvis M. Pouel Mortensen har deres Bistand behov i Embedssager, være ham

behjælpelig og beskærme ham mod Overvold og Uret. Sk. T. 3, 438 b.

11. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Christen Jensen paa det efter afdøde Frederik Godske ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 15, 386.

— Søpas for Mogens Ulfeldt til Selsøe, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Aarhusgaard, der nu med Kongens Orlogsskib Argo er affærdiget at løbe i Østersøen og Vestersøen, hvor Lejligheden sig begive kan, for der af sin yderste og største Magt at gøre Kongen af Sverrig, hans Undersaatter, Riger og Lande og alle dem, som ere forbundne med ham mod Kongen eller i nogen Maade hjælpe ham eller gøre ham Tilførsel, Modstand og Afbræk paa Liv og Gods og, hvor han kan overkomme dem til Lands eller til Vands, paagribe dem, nedlægge dem og i alle Maader handle med dem som Kongens og hans Rigers og Undersaatters aabenbare Fjender, saalænge denne Fejde varer og ikke længere. Han skal, saa vidt muligt, haandhæve og beskytte mod Overvold alle Kongens Rigers og Fyrstendømmers Undersaatter, alle Kongens Forbundsføller og alle dem, som ikke ere i Forbund med Kongen af Sverrig og ikke gøre denne Bistand eller Tilførsel. Han skal ogsaa med største Flid efterkomme, hvad Kongen herefter skriftlig maatte befale ham. Han skal lade Underadmiral Herluf Daa læse denne Kommission, for at denne kan være ham behjælpelig i Raad og Daad med at forrette det, som er befalet eller herefter bliver befalet ham. [Osv. med den sædvanlige Formular]. Sj. R. 15, 387.

— Miss. til Sifvort Beck, Rentemester. Da Forstanderen for de fattige i Vartov Hospital har tilkendegivet, at den største Part af deres Vaaning for nogen Tid siden er brændt ved en hastig overfaldende Ildebrand, og i den Anledning begæret, at Kongen vil bevilge de fattige nogen Hjælp til igen at opbygge det afbrændte Hus, skal han tilstille de fattiges Forstander 300 Dlr. til det afbrændte Huses Opbyggelse og føre dem til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 395.

— Miss. til M. Hans Staffensen. Kongen sender ham hermed fire Personer, Søfren Søfrensen, Rasmus Jensen, Søfren Jensen og Christen Jensen, der tjene i Kongens Kantori,

med Ordre til straks at indtage dem i Sorø Skole, skaffe dem under Disciplin, forsyne dem med nødtørftige Klæder og iøvrigt forholde sig med dem som med andre Skolebørn. Sj. T. 20, 395.

11. April (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Da Kongen vil bruge Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, i sin Bestilling paa det forestaaende Tog, saa han af den Grund en Tid ikke kan forvalte Rigens Kanslers Bestilling, gives der herved Christian Holck Fuldmagt til, naar Kongens og Rigets Segl bliver leveret ham, at forestaa Rigens Kanslers Bestilling, medens Jacob Ulfeldt er forhindret, som om Jacob Ulfeldt selv var til Stede og efter den Ed, hvormed denne er Kongen og Riget forpligtet. J. T. 6, 6.

12. April (—). Kgl. Konfirmation for Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, paa et af Henrik Berner og Hieronymus Gerbes, Borgere i København, som Kirkeværger for St. Nicolai Kirke udgivet aabent Brev, dateret 9. April 1611, hvorved de sælge ham to hele Stolestader i Kirken. Sj. R. 15, 388 b. (Tr.: KD. II. 581 f.).

14. April (Helsingborg). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har befalet denne Brevviser, Paape Hansegenge, Sergeant over Kaptejn Mourits Galdes Kompagni, at begive sig op til Halmstad med sine Soldater og Knægte, skal Mogens Kaas skaffe Sergenten og hans Knægte Kvarter og Losering omkring i Byen og paase, at Knægtene aldeles ingen Overlast eller Modvilje bevise mod nogen af Kongens Undersaatte i Byen. Sk. T. 3, 439¹.

16. April (Kbhvn.). Miss. [fra Regeringsraadet] til Tolderne i Helsingør. Menige Islandsfarere i København have anmodet om, at de Skibe og det Gods, som de agte at skikke til Island, maa blive fritagne for den ny forordnede Told. Det befales dem i den Anledning, at de ikke maa besvære de nævnte Skibe og Gods, naar de komme til Sundet, med større Told, end de hidtil have svaret, indtil Kongen giver dem anden Besked. Sj. T. 20, 395 b².

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Vinds Skrift.
Tommis Kruses Skrift.

² Udenfor er skrevet:

16. April (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om i sit Len [Helsingborg] med det allerførste at købe 80,000 store Overløbssøm („Orlufssøm“), 10,000 store Klinkejærn med Nød og 2000 Træfæde og ved første Lejlighed sende det til København. Han skal med det allerførste erklære sig om, hvor snart han kan faa det altsammen til Købs. Hvad han giver derfor, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 439.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense om at give Gert Bartskeer, Indbygger i Odense, Ordre til uden al Undskyldning at følge Corfits Rud, Embedsmand paa Hindtsgauff, paa det forestaaende Tog og ved allerførste Lejlighed begive sig til ham, hvorsomhelst han er at finde, og lade sig bruge under hans Fane som Bartskeer med sit Tilbehør. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 3, 327 (med Dato: 14. April).

17. April (Sølvitsborg). Miss. til Corfits Rud om straks med sit ganske Kompagni at begive sig op til Brobye i Giøng Herred, hvor han skal forblive med Kompagniet indtil nærmere Ordre. Medens han ligger der, skal han med allerstørste Flid og Forsigtighed give Agt paa, hvorledes Bønderne holde Vagt. Der skal ikke holdes Vagt nærmere paa den Side ved Grænsen end ud med Aaen ved Brobye. Der sendes ham et aabent Brev om, hvilke Herreder der skulle udsætte Giøng Herred med at holde Vagt, hvorom han kan lade dem advare; siden skal han tilsige disse Herreder, naar de skulle veksle Vagt. Han skal flittigt paase, at alt gaar skikkeligt og tilbørligt til, saa intet bliver forsømt ved hans Skyld, da det er Kongen og Riget meget magtpaaliggende. Sk. T. 3, 447 b.

— Miss. til alle Kron-, Adels-, Kapitels-, Provste-, Præste- og Kirketjenere i Ons, Rønneberig, Froste, Gers, Fers og Albo Herreder. Da Kongen har befalet Corfidts Rud til Fulesang, Embedsmand paa Hindtsgauff, at skulle have flittigt Opsyn med Forordning af Vagt ved Grænsen, for at der ikke skal tilføjes Kongens Undersaatter og Lande nogen Skade af Fjenden, paabydes det dem straks at begive sig til de Steder, som Corfidts Rud eller hans Fuldmægtige give Ordre til, holde flittigt Vagt der og ellers i alle andre Maader rette sig efter Corfidts Ruds Ordre. Hvis nogen viser sig forsømmelig og modvillig mod Corfidts Ruds Ordre, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 439 b. K.

18. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at disse Brevvisere, Johan Smid, Købmand, og Marcus N., Skipper, fra Danzig den 18. April med Skib og deri værende Gods ere blevne sendte til København af Skibshøvedsmand Erik Urne som optagne af Kongens Udliggere i Østersøen, fordi de have villet sejle paa Sverrig, for i København at faa en Besked, som de kunne have at rette sig efter. Da de have bevist, at de ere løbne fra Danzig den 30. Marts med deres Skib, og Kongens Forbudsbreve først ere blevne forkyndte der den 7. April, saaledes som den Receptisse, der er givet Kongens Udsendinge, noksom viser, saa de ikke have vidst noget om Forbuddet, da de løb ud, har Kongen nu tilladt dem at begive sig andre Steder hen med deres Skib og Gods, kun ikke til Sverrig. Det befales Kongens Admiral igen at lade dem faa deres Folk og Kongens Skibshøvedsmænd og Udliggere ikke at befatte sig med deres Gods, men lade dem uhindret passere, medmindre de ville løbe til Sverrig. Sj. R. 15, 390 b¹.

— Memorial for Madts Pofvelsen, Renteskriver, der nu er sendt herfra til Danzig, Königsberg eller andre Steder, hvor Lejligheden sig bedst begiver, for at købe følgende Varer til Kongen: 250 brede Danzigerduge, 170 smalle Danzigerduge, 40 Skippd. Danzigerjærn og 300 Skippd. Kabelgarn med de 50 Skippd., der allerede ere bestilte. Han skal tage de Vognskud med sig, der allerede ere bestilte til $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. Stykket. Der er medgivet Madts Pofvelsen 2000 Rigsdlr.; hvis Varerne løbe højere op, skal han give sit Brev og Segl derfor, hvilket Kongen saa siden vil betale i Sundet. Sj. R. 15, 391.

— Miss. til M. Hans Stephansen om at sende Ifver Krabbe hid. Udt. i Sj. T. 20, 395 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har sendt nærværende Skib til Gulland for at indtage det Tømmer, som han efter Kongens Befaling har ladet hugge der paa Landet og nedføre til Ladestederne, og befaler ham straks at lade Tømmeret indskibe i Skibet, saa dette ved allerførste Lejlighed igen kan blive affærdiget. Han skal med samme Skib hidsende til Kon-

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Orms Skrift.

gens Tøjmester det gamle og forliggede Krudt, som findes paa Slottet og ikke er tjenligt at bruge; Kongen vil saa lade det omgøre og ved første Lejlighed sende ham det tilbage. Han maa lade den Madskat, som Bønder og menige Almue paa Gulland skulle udgive, oppebære i den kommende Sommer, saa den sikkert udkommer allersenest til St. Laurits Dag [10. Aug.]. Hvis nogle af Kongens Kaptejner eller Udliggere imidlertid komme did og have Proviant fornøden, skal han undsætte dem med nødtørftig Proviant og tage nøjagtigt Bevis af dem derfor. Resten af Madskatten skal han beholde i god Forvaring hos sig indtil nærmere Ordre, dog skal han straks med nærværende Skipper hidsende en Fortegnelse over, hvor højt Madskatten over hele Landet kan beløbe sig, og hvad han in Specie kan faa af hver Slags. Han skal give Borgemestre og Raad i Visby Tilhold om at befæste Byens Mure og Befæstning paa deres egen Bekostning, hvis den findes at være brøstfældig. Med Hensyn til det svenske Folk, som for rum Tid siden har bosat sig der paa Landet og begærer at blive der, skal han tage Ed af dem paa, at de i alle Maader ville være Kongen huld og tro, derimod skal han straks forvise dem, som nylig ere komne did, og ligesaa dem, som bruge Købmandskab eller fiske der under Landet. Han skal tilholde den Arkelimester, der har opsagt sin Tjeneste, til herefter at betjene sin Bestilling ligesom tilforn og lade sig nøje med den Løn, Kongen sidst bevilgede ham. Hvad hans Skrivelser videre formelde, dermed skal forholdes som tilforn. Han skal have flittigt Opsigt med alt paa Landet. Sk. T. 3, 440.

19. April (Kbhvn.). Miss., underskrevet af Christian Friis, Mogens Ulfeldt og Steen Brahe, til Jørgen Daa, Admiral for Flaaden i Vestersøen. Kongen har sendt ham i Vestersøen med sin Skibsflaade og mundtlig befalet ham at opholde sig paa Farvandet for Elfsborg, forhindre, at der indkommer nogen Tilførsel dertil, og ikke tilstede, at der løber Skibe ind eller ud, men Kongen erfarer nu, at Skibe ere løbne baade ind og ud paa Grund af hans Forsømmelse og Efterladenhed, idet han skal opholde sig i Marstrand Havn og omliggende Havne med Flaaden og der ligger og skuler, hvilket forekommer Kongen, der ikke havde tiltroet ham det, meget sælsomt. Kongen befaler ham derfor paany strengeligen at begive sig til Farvandet for Elfs-

borg med Flaaden for at standse alle Skibe, der ville gøre Tilførsel dertil eller ville begive sig derfra, og i alle Maader handle med dem, der agte at gøre Svensken Tilførsel, som med Kongens aabenbare Fjender. Kongen sender ham hermed det Undsigelses- og Fejdebrev, som han har tilskrevet Kong Carl af Sverrig og alle dem, som ere ham følgagtige, hvorefter han herefter i alle Maader skal rette sig og gøre Kongens og Rigernes Fjender den mest mulige Afbræk og Skade. Hvis Skibe indkomme til Elfsborg eller begive sig derfra paa det Farvand, vil han selv komme til at staa Kongen til Rette derfor. Da Kongen har erfaret, at Svensken vil udskikke de faa Skibe, han har liggende der, paa ovennævnte Farvand, skal han gøre sig den største Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Han skal ved allerførste Lejlighed erklære sig om, af hvad Grund Kongens Skibshovedsmand har begivet sig fra Flaaden her ind for Byen og straks uden al Besked er løben tilbage igen, uanset at han har faaet Ordre til at begive sig her op paa Slottet. Hvis der hændes noget nyt i Søen eller paa det Farvand, skal han skrive det hid og ved allerførste Lejlighed sende sin Skrivelse til Sundet med en paalidelig Skipper. Kongen vil ved allerførste Lejlighed sende ham den fornødne Proviant. Han skal flittigt paase, at der intet sker herimod, og i alle Maader forholde sig, som det vel anstaar en ærlig Mand, og som han til sin Tid vil være bekendt. Sj. T. 20, 395 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren til Steen Madsen om, at han med Flid efterhaanden skal forrette det hos Byfogden i Marstrand, som ikke saa snart kan ske, og at han indtil nærmere Ordre maa beholde sine Heste hos sig. Udt. i Sj. T. 20, 397¹.

— Miss. til Erik Lunge. Da Kield Krabbe til Brusgaard, til hvem Kongen har forlenet Hald Slot og Len, paa Grund af andet Forfald ikke selv kan være til Stede, naar Lenet skal overleveres til ham af Christian Holck, Embedsmand paa Silkeborg, skal Erik Lunge møde paa Kield Krabbes Vegne, tage Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet,

¹ Udenfor er skrevet: Christian Thomesens Skrift.

som bør overleveres, til sig, paase, hvorledes Bygningen paa Slottet og Ladegaarden er, og at Skovene blive besøgtede, tage alt beskrevet under de tilforordnede gode Mænds Besegling og levere det til Kield Krabbe eller hans Fuldmægtig. J. T. 6, 6 b.

20. April (Ronneby). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Ronneby, medens Fejden paastaar, men ikke længere, maa udføre Ved mod at gøre Tilførsel til Kongens Krigsfolk i Lejren. Sk. R. 3, 407. (Se CCD. III. 381).

21. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Ross nu er sendt herfra til Werdeminde for at have Tilsyn med de Skibe og Skuder, som ere sendte derhen her fra Riget for at indtage Kongens gevorbne Krigsfolk, og ordne det saaledes, at enhver Skipper kan faa sin fulde Ladning, saa meget han kan føre, for at Skipperne ikke skulle indskibe, saaledes som de selv lyste. Det befales alle Skipperne i saa Henseende at rette sig efter Christen Ross's Ordre, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt, hvis Kongen lider nogen Skade ved deres Forømmelighed. Sj. R. 15, 391 b.

— Pasbreve for disse Brevvisere Bernt Stubbe og Hans Haniecken, Indbyggere i Stralsund, der have tilbudt at ville gøre Tilførsel fra Tyskland til Kongens Krigslejr i Skaane, hvor den er at træffe, med Fetalje og andre Varer, saafremt de sikkert og frit maa passere gennem Kronens Strømme med det. Det befales alle at lade dem frit passere. Sj. R. 15, 392.

— Miss. fra Regeringsraadet til Brede Rantzau om at tale med Kongen angaaende to københavnske Borgere, som det havde givet Tilladelse til toldfrit at føre deres Fetalje og Øl herfra til Christianopel, da det blev i Riget, og om de Islændere, som det havde givet Tilladelse til toldfrit at passere gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 20, 397.

— Miss. til Corfidts Rud om at modtage 200 Kjørtler og uddele dem blandt hans Ryttere. Udt. i Sj. T. 20, 397.

— Miss. til Hans Lindenov om at købe et Antal Tagsten til Slottets [Hammershus] Behov og at istandsætte en Mølle. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 441.

22. April (—). Miss. til Sigvordt Grubbe. Kongen sen-

der ham med denne sin Tjener 300 Kjortler, som Kongen vil have brugt til sin egen Garde. Han skal tage de 300 Kjortler til sig og forholde sig med dem efter den Afsked, som Kongen sidst gjorde med ham. Han skal give Kongens Tjener Bevis for Modtagelsen af Kjortlerne. Sk. T. 3, 441.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Bisperne over alt Riget om i deres Stifter at sørge for, at der gøres Bøn i Kirkerne for Kongens Skibsfolk og Skibsflaade. Orig. (til Superintendenten i Fyen) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintenderne i Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. Udt. i Sj. T. 20, 397.

— Miss. fra Regeringsraadet til Raadet i Jylland. Regeringsraadet anser det efter denne Tids Lejlighed for højligent fornødent, at der ved Søkanten ved Vestersøen i Nørrejylland gøres Forordning om, hvorledes Landets Indbyggere kunne beskyttes mod uforvarende Indfald og fjendtligt Angreb. Skønt Kongens Orlogsskibe blive liggende paa det elfsborgske Farvand, saa ingen kan komme ud fra den Kant af Sverrig, hverken med Skærbaade eller med Skibsflaade, saa er der dog Fare at vente fra andre vesterske Stæder. Raadet anmodes derfor om at ville lade forordinere visse Midler, som kunne være tjenlige til at hindre og afvende saadan tilfaldende Ulykke, dog skal alt saadant ske paa Landets og ikke paa Kongens Bekostning. Raadet skal ved første Lejlighed tilskrive Regeringsraadet, hvad der synes det at være raadeligt, for at Regeringsraadet siden kan lade det publicere under Kongens Navn og Segl. Sj. T. 20, 397 b.

24. April (Christianopol). Miss. til Steen Maltesen, Axel Brahe, Eske Brøck og Jakob Ulfeldt. Da de fremmede Krigsfolk, som Kongen har ladet hverve i Tyskland og andensteds, med det allerførste ventes til Halland, skulle de, naar Fodfolket er kommet did og alt Krigsfolket er blevet mønstret, straks med det danske Rytteri og Fodfolket begive sig ind i Sverrig paa Vejen til Enekiøbing. Hvor de komme frem, skulle de alvorligt paase, at der ikke tilføjes nogen af Sverrigs Riges Indbyggere, som ville begive sig paa Kongens Side, nogen Skade af Kongens Krigsfolk. Kongen sender dem sine aabne Patenter til Sverrigs Riges Stænder, hvilke de ved muligste og føjeligste Lejlighed skulle spargere og publicere over alt

Sverrigs Rige, idet de anvende deres allerstørste Flid for, at de kunne komme Sverrigs Riges Stænder til Hænde. Hvis det af den alsommægtigste Gud er saaledes forsét, at de kunne erobre Enekiøbing, skulle de blive der indtil nærmere Ordre. Af Arkeliet skulle de tage saa meget med sig, som de kunne behøve i Marken, men hvis det hænder sig, at de skulle belejre Enekiøbing, kunne de lade det grove Skyts hente med Rytternes Vognheste og med Kongens egne Heste, som ere bestilte paa Skytset. Hvad Bøsseskytter dertil angaar, kunne de lade udtage saa mange, som de behøve, af de Bøsseskytter, der ligge i Halmstad, over hvilke Hans Pust, Arkelimester paa Kronborg, skal have Befalingen. Naar det fornævnte første Krigsfolk er kommet did til Landet, er blevet mønstret og har begivet sig paa Toget, skulle Axel Brahe og Jakob Ulfeldt blive tilbage for at mønstre de Ryttere, som ventes til Landet den 8. Maj. Hvad der maatte være nødvendigt at skrive til Kongen, medens Steen Maltisen, Marsk, er paa Toget i Sverrig, herom skulle Eske Brock og Jakob Ulfeldt altid gøre skriftlig Relation til Kongen, hvoraf Kongen klart og udførligt kan faa Besked om alt. Eske Brock skal rykke fort med den første Hob med Rigens Marsk. Kongens Ryttere og Knægte skulle, uanset at de tidligere have faaet en halv Maanedes Sold, have endnu en halv Maanedes Sold paa Haanden, dog ikke i anden Mening, end at de skulle tjene derfor; naar Maaneden er forløben, skulle de kvittere en fuld Maaned derfor. Naar Rytterne ere mønstrede, skulle Axel Brahe og Jakob Ulfeldt straks rykke op med Rytterne og begive sig did, hvor den anden Hob er at træffe. De skulle alle i Tide se sig om efter dygtige Marketentere. Hvis der mangler Proviant, skulle de tage af den Proviant, som findes i Halmstad, og dermed undsætte baade Ryttere og Knægte, saa vidt det kan strække til, og anslaa disse Provianten efter den Takst, de faa af Brede Rantzau, Statholder i København. De Penge, som blive tilovers, skulle indtil nærmere Ordre blive i Halmstad. Kongen har forordnet denne Brevviser Mikkell von Margendal til at være Profos over et Regiment til Fods; han skal ogsaa betjene den samme Bestilling under Rytteriet, indtil Kongens Gardeprofos kommer did. Sj. T. 20, 398 b.

24. April (Christianopol). Miss. til Hans Pust om, at

han iligen skal drage efter Steen Maltissen og siden rette sig efter dennes Befalinger. Han skal have Bøsseskytterne og Arkeliet i sin Befaling. Udt. i Sj. T. 20, 399.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Claus Holst, Byfoged i Helsingborg, om at udtage 6 Vognndrivere i Helsingborg og sende dem til Kongens Vognmester paa Kronborg. Udt. i Sk. T. 3, 441.

26. April (—). Miss. til Jørgen Daa. Der sendes ham Kopi af Fejde- og Undsigelsbrevet til Kong Carl. Han skal gøre Anslag paa de 3 svenske Skibe, som ligge paa Farvandene for Elfsborg, og tage Mats Bagge, der kom ham til Undsætning med Krokodillen, saa vel som de andre Kaptejner i Raad og Daad med sig i hvad han gør. Udt. i Sj. T. 20, 399.

— Miss. fra Regeringsraadet til Steen Maltissen. Det meddeles ham, at Regeringsraadet ikke ved andet Svar at give ham paa hans Begæring om Soldaternes Gevær og Besolding, end at han deri skal afvente Kongens naadigste Vilje. Udt. i Sj. T. 20, 399 b.

27. April (Christianopol). Miss. til Corfedts Rud om at begive sig til Kongen i Christianopol. Udt. i Sj. T. 20, 399 b.

— Kvittansiarum til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1608, for de i samme Tidsrum oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 510¹.

28. April (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Brede Rantzau om at ville give Kongen tilkende om Albret Jansen, Borger i Amsterdam, der begærede at sejle paa Reval. Udt. i Sj. T. 20, 399 b.

— (Christianopol). Miss. til Jørgen Daa om, at han ikke maa tillade fremmede Skibe at løbe ind for Elfsborg med Proviant. Udt. i Sj. T. 20, 399 b.

29. April (—). Miss. til Laurits Ebbesen. Da der vil

¹ Udenfor er skrevet: Jost Friis's Skrift.

blive Brug for et stort Antal Tagsten til den Lade, som Kongen vil lade opsætte ved Aakier Slot, skal han med det allerførste til saa billig en Pris som muligt købe saa mange velbrændte Tagsten, som maatte behøves til Laden, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 7.

29. April (Christianopol). Miss. til Eske Bilde. Da Kongen til nogen Bygning ved Skanderborg Slot og Ring Kloster har Brug for nogle Læster Kalk, skal han ved Mariager Kloster lade brænde 80 Læster Kalk og fragte Skuder til at føre Kalken til Aakier Slot. Fragten skal blive betalt ham af Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg. J. T. 6, 7 b.

4. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Steen Maltisen, Axel Brahe, Eske Brock og Jakob Ulfeldt om, at de ved første Lejlighed skulle blive forsynede med Marketentere. Kongen vil vel snart selv gøre Forordning om Prædikanter og Bartskeerere. Udt. i Sj. T. 20, 399 b.

6. Maj (—). Pasbreve for Peder Andersen Holst, Niels Jensen Høker, Jens Eriksen Kok, Peder Chrestensen Høker, Henrik Ditlef Kok, Laurids Madsen Kræmmer og Christen Ringkøbing, Borger i København, der skulle rejse herfra til Halmstad og siden følge Krigsfolket som Marketentere paa Toget. Sj. R. 15, 393.

7. Maj (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Anders Gylte, Indbygger i Varberg, for nogen Tid siden paa Raadhuset for en siddende Ret, Byfogdens Formaning aldeles uagtet, har forholdt sig modvilligt og trodsigt, hvorover Borgemestre og Raad ere blevne forarsagede til at vige Raadhuset, saa der en Tid lang ikke er bleven holdt Rettergang eller Raadhus. Da Kongen nu igen vil have dette Tingbrud oprejst, skal han paa Kongens Vegne befale Borgemestre og Raad i Varberg straks igen at søge Raadhuset og sidde Retterting der, saa Lov og Ret i Byen herefter kan have sin Fremgang ligesom tidligere og der kan vederfares enhver hvad ret og billigt kan være. Da Kongen af Mogens Gyldenstjernes skriftlige Beretning har erfaret, at Anders Gylte for sin begaaede Modvillighed er dømt i Kongens Naade og Unaade, og Mogens Gyldenstjerne har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Anders Gylte efter Dommens Indhold, meddeles ham, at han paa Kongens Vegne maa

afsone Sagen med Anders Gylte efter hans yderste Formue og Evne og føre det til Indtægt i sit Regnskab. Han skal desuden tage en streng Forpligtelse af Anders Gylte om, at han herefter vil afholde sig fra slig utilbørlig Gerning og Modvillighed. Sk. T. 3, 441 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Steen Maltissen. Hans Skrivelser, daterede Halmstad 5. og 6. Maj, ere modtagne. Regeringsraadet mener, at de 17 Tdr. Kørnekruddt og de 58 Tdr. Slangekruddt, som ere i Forraad dér, er nok at have til en Begyndelse, og synes ikke, at det vil være raadeligt at føre for meget Kruddt med sig paa én Gang, tilmed da Kongen selv ikke har mere Kruddt med sig. Naar han kommer over Grænsen og maatte behøve noget mere Kruddt, skal han i en Hast faa saa meget, han begærer. Angaaende det Hævetøj til Arkeliet, som han begærer, saa har Arkelimester Hans Kost berettet, at der er et Hævetøj med alt Tilbehør i Halmstad, som er lige saa godt som det, der er her; her i Arkeliet er kun ét Hævetøj, som ikke kan undværes herfra, hvis Kongen selv skulde sende Bud efter det; han maa derfor tage det, som staar i Halmstad. 1 Skippd. Lunter, 200 Kugler, hver 2 Pd. svære, 2 Haandpuster og 300 Jærnskovle skulle med det allerførste blive sendte til Vands til Halmstad eller hvor han er. De sende 600 Rytterkjoler op, som han skal modtage og levere de jydskes Ritmestre. Sj. T. 20, 399 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Hans Skrøtter, Slotsfoged paa Kronborg, om at sende 600 Ridekjoertler til de 3 jydskes Faner til Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 400 b.

9. Maj (—). Miss. til Borgemestrene i Roskilde, Ringsted og Slagelse om at sørge for, at de Ryttere, der drage gennem deres Byer, ikke blive besværede med ubillig Betaling for Maaltiderne eller for Hestefoder eller blive foraarsagede til Klager herover. Udt. i Sj. T. 20, 400 b.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til Jens Sparre. Kronens Bønder i Blekinge have klaget over, at det vil falde dem meget besværligt og næsten umuligt aarlig at udgive den sidst paabudte Pengeskat, da der i adskillige Maader i denne Tid paahænger dem meget større Tynge og Besværing end andre Kongens Undersaatter, og samtidig anmodet om at faa noget af Pengeskatten eftergivet. For at de ikke derover skulle komme

i fuldstændig Armod, skal han aarlig fritage dem for Halvparten af Pengeskatten. Sk. T. 3, 442.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck om at sende nogen Kalk til Roskilde. Udt. i Sj. T. 20, 400 b.

— Miss. til Peder Basse om straks at lade den Kalk, som Detlef Holck sender til Roskilde, føre derfra til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 400 b.

— Miss. til Christen Davidsen og Niels Madtsen, Hospitalsforstandere i Helsingør, om at indtage Meinhart Schacke¹ i Hospitalet i Helsingør i Betragtning af hans lange Tjeneste. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 20, 400 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen for nogen Tid siden i Skovene i hans Len [Silkeborg] har ladet hugge noget Tømmer til sin Skibsbygnings Behov, skal Christen Holck med det allerførste lade Tømmeret føre ned til det nærmeste Ladested. Kongen har befaleet Carl Bryske, Embedsmand paa Aarhusgaard, at modtage Tømmeret og med det allerførste fragte en Skude til at føre det hid. J. T. 6, 7 b.

— Miss. til Carl Bryske om at modtage ovennævnte Tømmer, naar Christian Holck, Befalingsmand paa Silkeborg, sender det til ham, og med saa ringe Bekostning som muligt fragte Skuder til at føre det til København. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 8.

11. Maj (—). Miss. til Dr. Jonas Carisius. Kongen har af hans Skrivelse til Kansleren set, at han har sagt god for nogle af Kongens Kaptejner for en Sum Penge, som de paa Kongens Vegne have anvendt til at antage Krigsfolk for i Nederlandene, nemlig for 500 Dlr. for Mourits Galde, for 500 Dlr. for Jørgen Lunge, for 1200 Dlr. for Christian Friis og Holger Rosenkrantz og for 900 hollandske Gylde for Kongens Skibskaptein Peder Jakobsen, ialt 2,575 Dlr. Kongen har nu givet Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, Ordre til straks at overskrive disse 2,575 Dlr. og 200 Dlr. til hans egen Fortæring til Amsterdam. Saasart Pengene ere tilstillede ham, skal han indløse Kaptejnernes Haandskrifter og Obligationer og med det allerførste sende dem til

¹ Sj. T. har: Munichart Schnechle.

Kansleren, saa Kongen siden kan afkorte disse Summer i Kaptejnernes Afregning og Besolding. Sj. T. 20, 400 b.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongens Agent i Nederlandene Dr. Jonas Carisius har maattet sige god for nogle Penge, som de Kaptejner, der paa Kongens Vegne skulle hverve Krigsfolk i Nederlandene, have optaget i Amsterdam, for at Kongen ikke skulde lide nogen Skade og Kaptejnerne blive ilde omtalte, skulle de ved allerførste Lejlighed overskikke de 2,575 Dlr. og 200 Dlr. til Dr. Jonas Carisius's egen Fortæring til Amsterdam, saa Dr. Jonas Carisius uden lang Forhaling kan faa disse Penge. Sj. T. 20, 403.

— Miss. til Køge, Holbæk, Helsingør og Landskrone om at gøre Tilførsel med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje til Krigsfolket, som ligger i Varberg. Udt. i Sj. T. 20, 401.

— Miss. til Herluf Daa. Han skal indtil nærmere Ordre strengelig forbyde alle Kongens Skibshovedsmænd og andre Befalingshavere over Skibsflaaden enten selv eller ved deres Folk at gøre nogensomhelst Landgang i Sverrig, ligesaa at tilføje nogen af Sverrigs Riges Undersaatter nogen Overlast med Røven, Plyndren, Brænden eller i andre Maader, hvorefter han ogsaa selv skal rette sig. Dog skal det ikke være dem forbudt at hente det ferske Mad og andet, som de til Nødtørft maatte behøve, der paa Landet, men dog saaledes, at der ikke under det Skin tilføjes Undersaatterne nogen Overlast. Sj. T. 20, 401.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til Johan Urne. Da Kongen efter denne Tids Lejlighed til sine Landes og Undersaatters Forsikring har anset det for fornødent, at der for uforvarende Indfald og anden Ulejlighed, som kunde tildrage sig, bliver holdt god og stærk Vagt langs Grænsen i Skaane ved Giøng, Nørre og Villants Herreder, skal Johan Urne med allerstørste Flid og Forsigtighed give Agt paa, hvorledes Vagten ud med Grænsen bliver besat og holdt paa de Steder, hvor Anders Bilde til Robløe, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har befalet, at Vagten skal holdes. Der sendes ham et aabent Brev til Bønderne i alle de Herreder, der skulle hjælpe hverandre med at holde Vagt, hvilket han skal lade læse for

dem. Han skal siden tilsige dem, naar de skulle veksle Vagten, saaledes at Sjetteparten af alle de Herreder paa en Gang tilsiges og drage paa Vagt. Naar de have vaaget der en fjorten Dags Tid, skal en anden Sjettepart af alle Herrederne undsætte dem og holde Vagt lige saa lang Tid. Hvis Tiden og Lejligheden imidlertid skulde kræve, at Vagten paa et eller andet Sted skal forstærkes, henstiller Kongen til hans egen Flittighed og Betænkende at forandre det, saaledes som det synes ham at være fornødent. Han skal have flittigt og vindskibeligt Tilsyn med, at det gaar skikkeligt og tilbørligt til med alt, saa intet bliver forsømt ved hans Skyld, da der ligger Kongen og Riget den største Magt derpaa. Sk. T. 3, 442 b.

11. Maj (Feltlejren for Kalmar). Aab. Brev til alle Kron-, Adels-, Kapitels-, Provste-, Præste- og Kirketjenere i Ons, Rønnebergs, Froste, Fers, Gers, Albo, Sønderasbo, Nørreasbo, Giøng og Villandts Herreder, Kronens og Adelens Ugedagstjenere undtagne. Da Kongen har befalet Johan Urne til Valsøe at have flittigt Tilsyn med Ordningen af Vagten ved Grænsen, paabydes det dem strengeligen straks at begive sig til de Steder, som Johan Urne eller hans Fuldmægtige give Ordre til, holde flittig Vagt der og ellers i alle andre Maader rette sig efter Johan Urnes Ordre. Hvis nogen viser sig modvillig mod Johan Urnes Ordre, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 443.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Tjener, Rasmus Degn i Loenborg¹ i Nyborg Len, for rum Tid siden er befunden i Lejermaal med en Kvinde, ved Navn Maren Madtsdatter i Svendborg, men har nu paa nogle gode Mænds Forbøn eftergivet denne Sag paa den Betingelse, at Rasmus Degn betaler Kongen 50 Rigsdlr. Naar Rasmus Degn har tilfredsstillet Jakob Rosenkrantz, Embedsmand paa Haggenskof, der i langsommelig Tid paa Kongens Vegne har forfulgt Sagen, for Kost og Tæring, skal Jakob Ulfeldt modtage de 50 Rigsdlr. og tillade begge Personer at gifte sig. F. T. 3, 328.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Envoldt

¹ Formentlig Lundeberg, Gudme H.

Kruse, Statholder i Norge. Regeringsraadet har bragt i Erfaring, at Kong Carl af Sverrig er til Sinds ved første Lejlighed at rykke ned for at undsætte Kalmar, som Kongen i egen Person har belagt den 3. Maj. Raadet tvivler ikke om, at Kong Carl dertil vil bruge Dalekarlene, men saafremt Dalekarlene blive angrebne og der bliver gjort Allarm i den Landsort, anser Raadet det for sikkert, at de ikke ville lade sig bruge til at undsætte andre Fæstninger, men ville forsvare deres eget Hjem. Da Envoldt Kruse med Antonius Knudtsen har faaet Kongens Instruktion¹ fra København og Kongens Skrivelse fra Christianopol², hvorefter han skal forholde sig med Kongens Undersaatter, beder det ham og raader ham paa det venligste til ved allerførste Lejlighed at gøre sig den yderste Flid for med god Forsigtighed at forekomme Kong Carls Anslag og Forsæt og med et Indfald hjemsøge de Dalekarle, som støde op til hans Len, og gøre en Tumult og Allarm dér for at hindre Kong Carls Forsæt. Saafremt han ikke fuldkommelig kan gøre noget Indfald, kan han dog indjage dem Frygt og Forskrækkelse, som kan bringe dem til at blive til Stede eller til at drage tilbage, hvis de allerede ere oprykkede. Sj. T. 20, 401 b.

13. Maj (Feltlejren for Kalmar). Miss. til Jens Sparre, Lensmand paa Sølvitsborg, om at forbyde Borgerskabet i Ronneby at flytte fra Byen. Sk. T. 3, 444. (Tr.: CCD. III. 382).

14. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Herluf Daa om ikke at forurette de Stralsundere, der ville gøre Tilførsel til Kongens Lejr for Kalmar, men frit lade dem passere derhen. Udt. i Sj. T. 20, 402.

16. Maj (—). Miss. til Hendrik Lykke, Joakim Barnewitz og Knud Urne. For nogen Tid siden³ har Kongen givet Ordre til, at alle de Skippere og Færgemænd, som havde Skuder og Krejterter i deres Len, skulde begive sig til Werneminde og andre Havne for at indtage noget af Kongens gevorbnede Krigsfolk og føre det til Halmstad. Kongen har nu erfaret, at en Del af Skipperne imod Kongens Befaling modvilligvis og uden

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 408 ff. ² Se smstds. IV. 434 ff. ³ 18. Febr. 1611.

højtrængende Nød og Fare have sat en Del af Krigsfolket i Land under Sjælland, Laaland og Falster, hvor de først kunde blive dem kvit, for dermed at søge deres egen Fordel, hvilket har medført, at Krigsfolket har tilføjet Kongens Under-saatter stor Skade, idet det har strejft igennem Landene, ligesom Krigsfolket af den Grund heller ikke er kommet i rette Tid. Da Kongen ingenlunde vil lade saadant passere ustraffet, skulle de først forholde de Skippere, der saaledes have forsét sig, deres tilsagte Fragt og desuden lade dem straffe tilbørligt for deres Modvillighed og Overtrædelse af Kongens Befaling. (I Brevet til Knud Urne indførtes denne Klavsul: Han skal tilkendegive Kongens Moder dette og anmode hende om at sørge for, at Skipperne blive tilbørligt straffede). Sj. T. 20, 402 b.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Morten Jensen og Hans Meckelborg i Helsingør om at hjælpe deres Medborgere i Helsingør med at udgive den nye paa-budne Skat eller ogsaa med det første indsende deres Erklæring herom. Udt. i Sj. T. 20, 403.

17. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus, Aalborg, Randers og Horsens om at give Borgerne i deres By Ordre til at gøre Tilførsel med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje til Bahus, Varberg eller hvor Steen Maltesen, Rigens Marsk, ellers opholder sig med Kongens Lejr, og sælge det til Krigsfolket for en rimelig Pris, saa Krigsfolket ikke skal lide Mangel paa Fetalje. J. T. 6, 8 b. Orig. (til Aalborg). Origg. (til Aarhus¹ og Horsens) i Landsark. i Viborg.

— (**Lejren for Kalmar**). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Tjener, ved Navn Mikkell N i Odder i Aakier Len, for nogen Tid siden paa morderisk og skjelmisk Vis skal være slaaet ihjel, og Kongen som kristen Øvrighed ugerne vil lade saadan Ugudelighed gaa ustraffet hen, skal Laurits Ebbesen med størst mulig Flid lade dem opspørge og eftertrage, der have begaaet denne Misgerning,

¹ Tr: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 21 f.

og lade dem straffe paa Livet efter lovlig foregaaende Dom. J. T. 6, 8 b.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe angaaende nogle Spader og Skovle, som det har tilsendt ham, og nogle Marketentere, som det har bestilt. Udt. i Sj. T. 20, 403 b.

20. Maj (—). Miss. til nogle Lensmænd om at lade bage Brød til Kongens Orlogsskibe og sørge for, at det er i København senest inden 1. Aug. — Frederiksborg Len 30 Læster; Antvorskov og Skanderborg Len hver 24 Læster; Københavns, Dragsholm, Vordingborg og Kronborg Len hver 20 Læster; Kallundborg, Nyborg, Dronningborg og Silkeborg Len hver 16 Læster; Roskildegaards Len 15 Læster; Sæbygaards Len 12 Læster. Udt. i Sj. T. 20, 403 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at skaffe 60 Læster Tjære fra Gulland. Udt. i N. T. 3, 423 b.

21. Maj (—). Miss. til Joakim Bülow. Da der ikke her i Byen kan brygges saa meget Øl, som behøves baade til Holmen og Skibene, men der ogsaa maa brygges andensteds, skal han lade brygge 9 Læster Malt i Øl i Helsingør og paa Slottet. Der skal brygges 9 Tdr. Øl af 4 Tdr. Malt og 4 Skpr. Humle. Skriveren paa Slottet skal levere Maltet til Bryggerne i Byen, Kongens Toldere skulle skaffe Humlen og Byfoged Mikkell Seidel skal indkøbe og skaffe tomme Tønder til Øllet. Udt. i Sj. T. 20, 404 b.

— Ligelydende Miss. til Sigverdt Grubbe om at lade 5 Læster Malt brygge i Øl i Malmø. Han skal levere Maltet til Bryggerne og Kongens Tolder Christen Hansen skal købe Humle og Tønder dertil til saa billig en Pris som muligt. Udt. i Sj. T. 20, 404 b.

— Miss. til Mikkell Grefve, Byfoged i Helsingør, om at købe Øltønder til det Øl, der kan brygges af 9 Læster Malt. Udt. i Sj. T. 20, 404 b. Orig.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe Humle til 9 Læster Malt, beregnet 4 Skpr. Humle til hver 4 Tdr. Malt. Udt. i Sj. T. 20, 405.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø og Ystad. Brede Rantzau, Statholder i København, har for nogen Tid siden efter Kongens Befaling paalagt dem straks at tilsige nogle af

Borgerne i deres By til at gøre Tilførsel til Christianopol. Da Kongen, til sin ikke ringe Forundring, nu erfarer, at denne Befaling aldeles ikke eller kun meget lidt er bleven efterkommet, befales det dem herved endnu en Gang strengeligen, at de straks skulle tilsige nogle af Borgerne i deres By til at gøre Tilførsel til Kalmar med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje og sælge det til Krigsfolket til en rimelig Pris, for at dette ikke skal lide Mangel paa Fetalje. Sk. T. 3, 444 b.

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Bild til Raufnholt. For nogen Tid siden¹ har Kongen ladet Missive udgaa til Eyler Qvitzov og Jakob Rosenkrantz angaaende en Trætte mellem Borgemestre og Raad i Middelfart og Sognepræsten sammesteds om to Kald. Da Jakob Rosenkrantz ved Kongens Bestilling er forhindret i at efterkomme denne Befaling, skal Niels Bild indtræde i Jakob Rosenkrantz's Sted og siden i Forening med Eyler Qvitzov dømme i Sagen. F. T. 3, 329².

22. Maj (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser Georg Gogh fra Dondie i Skotland den 12. Maj er bleven optaget med Skib og Gods af Frandts Brockenhuus, Høvedsmand paa Stjernen, i Vestersøen ved Varberg og sendt til København for at faa Besked, da hans Pas tilholdt ham at sejle til Stockholm. Da det af hans Pas, dateret Dondie 18. April, og ogsaa paa anden Maade er gjort bevisligt for Kongen, at han ikke, da han løb hjemmefra, har vidst noget af Kongens Fejdebrev og Forbud at sige, og da han heller ikke er kommen gennem Sundet, hvor han kunde have faaet noget at vide om Forbuddet, har Kongen nu tilladt ham at begive sig andenstedshen med sit Skib og sit Gods, dog ikke til Sverrig. Det befales Kongens Admiral, Kaptejner og Udliggere at lade ham frit passere, medmindre han løber paa Sverrig. Sj. R. 15, 393 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe og Jakob Ulfeldt. Det har modtaget deres Skrivelse, hvori de tilkendegive Krigsfolkets Tilstand og begære at faa tilsendt 4 Læster Kørnekruddt, 6 Læster Slangekruddt og Bly og Lunter. Regeringsraadet har i Dag tilsendt Steen Maltissen 1 Læst Kørnekruddt,

¹ 3. April 1611.

² Udenfor er skrevet: Jørgen Orms Skrift.

6 Læster Slangekrudt, 6000 Knipper Lunter og 6 Skippd. Bly. Grunden til, at det ikke fremsender mere Kørnekrudt, er den, at Kongen har befalet Raadet at erindre Rigens Marsk Steen Maltissen om at give Soldaterne Tilhold om kun at lade deres Bøsser med en Tredjepart Kørnekrudt efter den Maade at regne, som Bøsser ellers skulle have, naar Krudtet kun var svagt; men nu er Krudtet saa stærkt, at hvis de lade den fulde Maade, sprænges Bøsserne, saaledes som det hidtil er sket i Kongens Lejr. Saafremt de mene, at dette Krudt ikke kan strække til, vil Regeringsraadet efterhaanden sende dem mere. Sj. T. 20, 405.

24. Maj (Kbhvn.). Pas for Hans Pedersen, Markentent, Indbygger i Ribe, til Halmstad. Udt. i Sj. R. 15, 394.

25. Maj (—). Aab. Brev om Forholdsregler mod omstrefjende Soldater og Løsgængere i Sjælland, Sj. T. 20, 405 b. (Tr.: CCD. III. 382 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland om at lade det aabne Brev om Forholdsregler mod omstrefjende Soldater og Løsgængere forkynde. Udt. i Sj. T. 20, 405.

26. Maj (—). Miss. til Ditlef Holck om at lade oprette Bavner og holde flittig Vagt i Stefns, Faxe og Biefverskof Herreder. Udt. i Sj. T. 20, 406 b.

27. Maj (—). Miss. fra Regeringsraadet til Niels Krag. Hans Skrivelse er leveret til Christian Friis, hvori han blandt andet begærer at faa at vide, om Bønderne i Riberhus og Møgeltønder Len skulle mønstres. Da Regeringsraadet finder dette unødvendigt, skal han kun give Bønderne i disse Len Ordre til at have deres Vaaben og Værger rede, om noget uformodet eller hastigt Indfald kunde komme paa. Hvad angaar Løsgængere og deslige modvillige Kumpaner, som rotte sig sammen, udgive sig for Soldater og aftvinge Kongens Undersaatter Øl, Mad, Penge og andet, skal enhver af disse straffes som sædvanligt og som hans Forseelse er til. Tolden af Husummerøl og frisisk Salt skal udgives efter den Takst, som Kongens sidst paabudte Ruller om fremmed Øl, Salt og flere andre udenlandske Varer anordne. Skønt Husummerøl er

¹ De opregnes alle med deres Len.

af ringe Pris, er det dog gavnligt, at der gives Sise deraf, for at Almuen selv kan lære at brygge Øl. Sj. T. 20, 406 b.

27. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at ingen unge Karle i Riberhus og Møgeltønder Len maa drage ud af Landet, medens Krigen varer. J. R. 6, 511. (Tr.: CCD. III. 383 f.).

— Miss. til Albret Skeel. Da det efter denne Tids Lejlighed vil være nødvendigt, at der bliver opsat Varder og holdt Vagt ved Strandsiden i Riberhus og Møgeltønder Len, for at det kan blive hindret, hvis nogen vil foretage sig noget fjendtligt, skal han med største Alvorlighed foreholde Bønderne i $\frac{1}{2}$ de nævnte Len, at de skulle bygge og opsætte Bavner og Varder paa de Steder, hvor det er nødvendigt, og desuden ordne det saaledes, at der bliver holdt god Opsigt og Strandvagt, saaledes som Mandtallet blandt Bønderne kan taale og Lejligheden maatte udkræve, saa at Bønderne, naar de se Bavnerne brænde og høre Klokkerne ringe, hver kunne begive sig ned til Stranden med deres Vaaben og Værge og der gøre Fjenden den størst mulige Skade. J. T. 6, 9¹.

29. Maj (—). Miss. fra Regeringsraadet til Mandrup Parsberg. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse og deraf set, hvad han har ladet forordne i sit Len [Aalborghus], hvilket behager det vel. Angaaende det af ham begærede kongelige aabne Brev til menige Bønder om, at de skulle udruste sig med Vaaben og Værger og være ham følgagtig, naar de tilsiges, saa tør Regeringsraadet ikke understaa sig til at lade udgaa Brev herom i Kongens Fraværelse, medmindre det specielt befales af Kongen, dog anser Raadet det for raadeligt og nødvendigt, at Bønderne blive tilsagte til at holde flittig Strandvagt og have deres Vaaben og Værger rede, som de pleje at holde, om der skulde komme noget uformodet paa. Raadet kan heller ikke tænke andet, end at Bønder og menige Almue ville være ham eller hans Fuldmægtig lydige, hvis der, hvad Gud forbyde, skulde ske noget Indfald. Hvad angaar det Krudt og den Munitiøn, han begærer at faa tilsendt herfra, synes Regeringsraadet, at han bedst kan skaffe det hos sig selv,

¹ Tr.: O. Nielsen, Hist. Efterretn. om Skadst Herred S. 9.

hvis det gøres behov, thi Kongen køber selv her det Krudt, han behøver at bruge. Sj. T. 20, 407.

29. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jørgen Friis [Sejlstrup Len] og Predbiørn Gyldenstjerne [Bøvling Len], naar undtages den sidste Passus om Krudt og Munition. Udt. i Sj. T. 20, 407 b.

[**Maj**] (—). Miss. til Brostrup Gjedde [Gulland] og Stehen Madsen [Bahus]. Kongen sender dem hermed 2 Tdr. kørnet Krudt, som Bønderne ved forefaldende Lejlighed kunne bruge. Han skal af Bønderne tage 20 Sk. dansk for Pundet og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 3, 445.

1. Juni (—). Miss. fra Regeringsraadet til Steen Maltissen og Eske Brock. Deres Skrivelse, dateret Kongsbak den 26. Maj, er modtaget, og Regeringsraadet vil som Svar herpaa meddele dem følgende: For rum Tid siden er der herfra rejst 6 eller 7 Marketentere, som nu forhaabentlig ere komne til dem. Hvad Victualier angaar, saa have de fornemste Stæder i Jylland og Fyen foruden 4 Stæder i Sjælland faaet alvorlig Ordre til at gøre Tilførsel til dem, og Regeringsraadet haaber, at de ikke forsømme det. Hvad angaar en Penningmester til at forestaa Pengeudgiften, saa har Rentemesteren allerede befalet en Renteskriver, der længe har været i Halmstad, at forestaa saadant. Den 24. Maj har Regeringsraadet med Skipper Hans Thomesen sendt 6 Læster Slangekrudt, 1 Læst Kørnekruddt, 46^{1/2} Skippd. Lunter og 6 Skippd. Bly til Varberg, og der skal med det allerførste blive sendt mere Kørnekruddt og Bly samt nogle Støbeskeder. Former til Musketter sendes der dem derimod ingen af, da Arkelimester Hans Kost beretter, at der med enhver Musket, som er kommen fra Kongens Rustkammer, er leveret en Kugleform. Sj. T. 20, 407 b.

— Miss. til Odense og Kerteminde i Fyen om, at de skulle gøre Tilførsel med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje til Kongens Krigsfolk, som ligge i Varberg. Udt. i Sj. T. 20, 407 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense, Nyborg og Kerteminde om at gøre Tilførsel til Sten Maltesen ved Kongsbak, Elfsborg eller hvor han opholder sig med Krigsfolket. Udt. i F. T. 3, 330.

2. Juni (—). Miss. fra Regeringsraadet til Jørgen Daa

og Madts Bagge. Deres Skrivelse, dateret Krokodillen den 20. Maj, har Regeringsraadet modtaget og deraf blandt andet set, at Madts Bagge har indtaget en svensk Bøsseskytte, som er rømmet fra det nye store svenske Skib, særlig fordi han berettede, at han paa Grund af Hungersnød og fordi han intet fik for sin Tjeneste, var rømmet fra denne, og fordi han har aflagt Ed til dem paa Kongens Vegne, med mere, som de vidtløftigen berette om denne Person. Det forundrer Regeringsraadet stortilgen, at de saaledes tror denne Person paa hans falske Ord og Ed, og Regeringsraadet vil til en Erindring have dem advaret om, at det i Kongens Lejr for Kalmar er hændet, at der er kommet 6 Bønder paa Menighedens Vegne, som boede der omkring, hvilke begærede at aflægge Ed til Kongen, hvilken Ed Kongen ogsaa modtog af dem. Kongen gav dem tillige det Svar, at de skulde blive ved deres Huse, saa og pløje og gøre Kongen Tilførsel i Lejren for en rimelig Betaling; saa skulde de være fri for alle fjendtlige Angreb. Men det første, de derefter beviste Kongen, var, at da en af Adelens Rustvognssvende kom til dem, skød de ham ihjel uden Hensyn til hvad de tidligere havde lovet. Regeringsraadet raader dem derfor til enten at sende Bøsseskytten herved eller paa anden Maade skille sig af med ham, handle med ham som Fjende og herefter ikke tilstede saadanne Kumpaner eller andre Svenske at komme i Kongens Orlogsskibe og derved sætte disse i Fare, hvilket de en anden Dag ikke godt kunne forsvare for Kongen. Der sendes dem hermed en Kopi af et Brev, som Dr. Jonas har tilskrevet Kongens Kaptejner i Vestersøen, gaaende ud paa, at der ikke var flere af Kongens Krigsfolk tilbage i Nederlandene, hvorefter de kunne vide at rette sig. Sj. T. 20, 408.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren og Stehen Brahe til Brostrup Gjedde. De have den 29. Maj modtaget hans Skrivelse, dateret Visby den 23. Maj, og meddele ham som Svar herpaa: Der skal med Guds Hjælp med det allerførste komme et af Kongens Skibe efter det Tømmer, som han har ladet hugge og føre ned til Østergaarns, Slide og Vestergaarns Havne. Med Madskatten skal han fuldkomment forholde sig som paa budt i Skrivelse, dat. København 18. April, hvilken Skrivelse han i sin sidste Skrivelse selv bekender at have modtaget den

3. Maj, og ikke tage Penge for nogen Slags Varer, men efter Kongens skriftlige Befaling oppebære Varen in Specie til Kongens Skibes Behov. Den Vragvin skal han sælge efter Vurdering saa dyrt som muligt i Danzig eller andre Steder, saaledes som han for rum Tid siden har faaet Skrivelse fra Statholderen om. Det forundrer dem storligen, at han skriver og forlanger Besked om Ting, hvorom han én Gang har faaet Svar; det maa han herefter ikke gøre, men skal rette sig efter den Besked, han en Gang har faaet. De 6 forsøgte Soldater og en Enspænder, som han har begæret til at undervise Almuen der paa Landet og omføre den, og de Bøsseskytter, han ligeledes begærer, faar han ikke herfra, da de ikke tvivle paa, at man jo nok kan faa saadanne Folk der paa Landet. Hvis han antager nogle til det Behov, kan han forliges med dem om deres Besolding og siden lade Almuen lønne dem, thi Kongen holder i saa Maader ingen paa Besolding for Bønderne. At foretage nogen Bygning i denne ubelejlige Tid, kan ikke bevilges, dermed maa det bero, indtil der bliver bedre Lejlighed. Sk. T. 3, 445.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Christen Holck. Regeringsraadet har den 1. Juni modtaget hans Skrivelse, dateret 24. Maj 1611. Med Hensyn til det Tømmer, der er hugget i Silkeborg Lens Skove til Kongens Behov, og hvoraf en Del allerede skal være nedført til Ladestedet ved Horsens, befales det ham at sørge for, at der ved allerførste Lejlighed bliver ført saa meget Tømmer som muligt ned til Ladestedet ved Horsens, og selv for en rimelig Fragt at fragte Krejterter til at føre det hid, saa det med det allerførste kan komme her, da det er Kongen meget magtpaaliggende. Hvis han ikke kan skaffe Krejterter, skal han i Tide lade Regeringsraadet det vide, saa vil dette sende Skibe herfra efter Tømmeret. Det store Tømmer, som ikke kan føres paa Bøndervogne, maa blive liggende, indtil det bliver Vinterføre, for at man ikke skal behøve at gøre Bekostning paa at lave Blokvogne dertil eller at sende Tømmermænd derover for de Træers Skyld. Med Hensyn til Bygningen kan Regeringsraadet intet bevilge, men det maa bero, indtil Kongen selv kommer til Stede. Med Hensyn til det Korn, Flæsk og andre Varer, som Frants Rantzau endnu

har liggende paa Silkeborg, vil Regeringsraadet gerne gøre sit bedste og skrive til denne derom, saa Christen Holck kan blive fri for det. J. T. 6, 9 b.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Frants Rantzau. Da der paa Silkeborg Slot endnu skal ligge en hel Del Korn og andre Varer, der tilhøre ham, og Christen Holck erklærer, at han ikke godt kan have det liggende længere, anmodes Frants Rantzau om at sørge for, at Christen Holck snarest muligt bliver fri for det. J. T. 6, 10.

5. Juni (—). Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe og Jakob Ulfeldt. Regeringsraadet har modtaget deres Skrivelse. Med Hensyn til de Victualier, som de begære maa blive sendt til Steen Maltissens Lejr, saa har Regeringsraadet gjort, hvad der har været det muligt dermed, idet det har skrevet til de fornemste Stæder i Jylland og Fyen, nemlig Aalborg, Randers, Aarhus, Horsens, Odense, Nyborg og Kerteminde, samt til Helsingør, Køge og Holbæk i Sjælland og til Helsingborg og Landskrone i Skaane og alvorligt paalagt Borgerskabet i disse Byer at gøre flittig Tilførsel til Lejren, og Regeringsraadet haaber, at disse Byer ikke forsømme det. Hvad København angaar, da har den nok at skaffe med at brygge Øl til Kongens Skibsflaade, med at føre Fetalje til Kongens egen Feltlejr og med det andet, den betynges med, saa de kunne intet vente fra den. Angaaende den af Mogens Kaas og Arkelimesteren underskrevne og af dem hidsendte Fortegnelse over forskellige Ting, som de begære til Arkeliet i Halmstad, har Regeringsraadet talt med Arkelimester Hans Kost her paa Tøjhuset, og denne beretter, at der er sendt $4\frac{1}{2}$ Læst Slangekrudt og 19 Tdr. Kørnekrudd til Halmstad, som skulde blive i Arkeliet der, hvorfor Regeringsraadet udbeder sig Meddelelse om, hvor dette Krudd er blevet af, om det er ført til Steen Maltissens Lejr eller ej, thi hvis det endnu ligger i Halmstad, da er det et skønt Forraad. De andre Species skulle blive sendt med det første. Sj. T. 20, 409.

— (**Kalmar**). Miss. til Christian Friis, Kansler, og Steen Brahe. Kongen har antaget Peter Ernst von Wulfen, Georg Hertvig von Veltheim, Antonius Møller, Andreas von Kitzleben, fyrstelig brunsvig-lyneborgsk Oberstløjtnant, Reinholt von Inthiema und Worckum og Friederich von Inthiema und Worckum

som sine Kaptejner, der i Tyskland hver skal antage 300 Mand Fodfolk og føre dem til Kongen. Da Peter Ernst har forpligtet sig til at være i Stralsund, Georg Hertvig i Rostock og Antonius Møller i Kolberg inden 6 Uger fra den 31. Maj at regne, og Andreas von Kitzleben at være i Greifswalde og Reinholdt og Friederich von Inthiema i Wolgast inden 6 Uger fra den 3. Juni at regne med deres Folk og gaa til Skibs, har Kongen lovet til samme Tid at ville betale enhver af dem en halv Maanedes Sold paa deres Folk. Kongen beder dem sørge for, at enhver af disse Kaptejner paa ovennævnte Steder kan faa udbetalt en halv Maanedes Sold paa alle deres Folk efter deres Bestillings Lydelse, naar de komme did og skulle gaa til Skibs. Endvidere skulle de sørge for, at der til ovennævnte Tider enten er saa mange af Kongens egne Undersaatters Skuder og Færger til Stede paa de ovennævnte Steder, som behøves til at overføre Krigsfolket, eller ogsaa fragte fremmede Skibe dertil, hvilket de selv kunne eragte at være bedst, saa Krigsfolket ikke bliver forhindret i at komme over af Mangel paa Skuder. Sj. T. 20, 409 b.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Hans Brochmand, Stenhugger og Indbygger i København, har suppliceret. Det befales ham at undersøge al Lejligheden, ramme Kongens Gavn og Bedste deri, uden Skade for andre, og med det første indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 3, 446.

8. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at forstrække Jesper Stenhugger, der arbejder paa Frederiksborg, med saa mange Penge, som de kunne skønne, at han har for tjent. Udt. i Sj. T. 20, 410.

9. Juni (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Naar Hertug Philip af Stettin og Pommerns Tjener Berndt Greving besøger ham med dette Brev, skal han tillade ham for Betaling at tilforhandle sig nogle hugne Sten paa Gulland, nemlig 36 „Verchstykker“, hver 6 Sko lange og 1½ Sko brede, og 40 Stykker, hver 3½ Sko høje. Han skal dog paase, at Stenene blive brudte paa Steder, hvor det er Kongen uden Skade. Sk. T. 3, 446.

10. Juni (—). Miss. til Sigvordt Beck om at tilstille

Joakim Bülow's Skriver 1000 Rigsdlr. til at købe Øksne for til Kongen. Udt. i Sj. T. 20, 410.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Fru Kiersten Stehen Bildes om at lade hugge 100 Birkestager i Herritsvad Klosters Skove og snarest muligt sende dem til Helsingborg. Udt. i Sk. T. 3, 446 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har solgt 20 Læster Malt til Werner von Klef, Apotheker i København, skal Laurits Ebbesen efter Anfordring af Werner von Klef sende 20 Læster Malt til Aarhus, naar hans Skib kommer did, og endvidere for samme Køb yderligere skaffe ham saa meget Malt, som han begærer og Skibet kan indtage. J. T. 6, 10.

11. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om med det allerførste at skaffe 20 Læster grovt Bajsalt til Krigsfolkets Behov til Varberg, hvor Mogens Gyldenstjerne skal modtage det. De skulle fragte et Skib dertil. Udt. i Sj. T. 20, 410 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at modtage 20 Læster Bajsalt, der blive sendte ham af Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, og opbevare det, indtil det efterhaanden bliver sendt til Lejren. Udt. i Sk. T. 3, 446 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe og Jakob Ulfeldt. De have begæret, at der maa blive tilført Steen Maltissens Lejr Victualier, særlig Øl og Brød, da der skal være stor Mangel derpaa. Regeringsraadet har allerede, som det har tilskrevet dem den 5. Juni, gjort sig al mulig Flid derfor og vil fremdeles paaminde alle de Købstæder, der have faaet Ordre herom, at de skulle gøre Tilførsel, saa der skal ikke ske nogen Forsømmelse fra Regeringsraadets Side. De 20 Læster Bajsalt skulle med det første blive sendte til Varberg. Bryggeren til Halmstad skal ogsaa straks blive sendt dem. De Folk, der allerede have gjort Tilførsel til Steen Maltissens Lejr, klage over, at der ikke gives dem en rimelig Betaling for deres Varer, saa det kan befrygtes, at der herefter vil ske mindre Tilførsel, saafremt der ikke gøres nogen Forordning herom; faar Folk god Betaling for deres Varer, som rimeligt er, sker der vel Tilførsel nok. Sj. T. 20, 410 b.

12. Juni (—). Bevis fra Regeringsraaderne Christian Friis til Borebye og Sten Brahe til Knudstrup til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, for ved

Toldskriver David Lucht at have modtaget af dem 30,000 Rigsdlr., der straks ere tilsendte Kongen med Renteskriver Peder Olsen paa Skibet Josaphat. Ved første Lejlighed skulle de faa Kongens egen Kvittans derfor. Sj. R. 15, 394.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Stax von Thymer om at møde den unge Prins udenfor Roskilde og siden gelejde ham til Antvorskov. Udt. i Sj. T. 20, 411 b.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg [Ringsted Kloster] og Peder Basse [Roskildegaaard] om at tage imod den unge Prins og bestille Vogne for ham. Udt. i Sj. T. 20, 411 b.

— Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov] om at logere den unge Prins paa Kongens Kammerjunkers Kammer og ikke lade nogen af Landsaatterne blive logeret paa Slottet, medens Prinsen opholder sig der. Udt. i Sj. T. 20, 411 b.

— (**Sølvitsborg**). Miss. til Steen Maltissen, Axel Brahe, Eske Brock og Jakob Ulfeldt. For nogen Tid siden have de faaet Kongens Instruktion og alvorlige Befaling om, at de med det Krigsfolk, som de havde hos sig, skulde begive sig ind i Sverrig mod Enekiøbing, for at Fjenden ved slige Midler kunde blive foraarsaget til at lade en Del af sit Krigsfolk ligge der, saa Kongen des bedre kunde have fordrevet sit Forsæt ved Kalmar, naar Fjendens Magt saaledes var bleven adskilt. Det berettes nu Kongen, at de imod Kongens udtrykkelige Befaling have foretaget en Belejring af Elfsborg, hvilken Kongen efter denne Tids Lejlighed anser for at være ganske vidtløftig og skadelig, idet Fjenden nu med største Magt har begivet sig ned mod Kongen til Kongens Feltlejr for Kalmar, hvorved Kongens Krigsfolk sammesteds komme i stor Fare og Ulejlighed, da det nu er bespændt med Fjender paa alle Sider og med Fjendens største Magt. Det forekommer Kongen meget sælsomt, at de have understaaet sig til saadant, og Kongen ved ikke hvad der er derom, da han sikkert havde formodet, at de tidligere havde erklæret sig til ham om, af hvilke vigtige Grunde de syntes, at en saadan Belejring ikke kunde undgaas, særlig da det udtrykkelig, som det er dem selv bevidst, var besluttet, at de aldeles ingen Belejring skulde foretage. Det paabydes dem straks udførligt at erklære sig til Kongen om, hvorvidt Belejringen er begyndt af dem og af hvad Grund det er sket. Hvis den endnu ikke er saa fuldstændig begyndt, saa de uden Skade

og Fare igen kunne afstaa derfra, skulle de uden al Forhaling og Undskyldning saa snart som muligt begive sig derfra og ind i Smaalandene mod Vexøe, saa Fjenden derved kan blive forarsaget til at adskille den Magt, han nu har med sig ved Kalmar. Sj. T. 20, 411.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Admiral Mogens Ulfeldt. Da Regeringsraadet har bragt i Erfaring, at Kong Carl lader udruste en Flaade i Stockholm og dermed agter at undsætte Kalmar, som Kongen har belagt, og saaledes gøre Kongen Afbræk i hans Lejr, har det, da det kan eragtes, at Kongens Flaade i Østersøen ikke er stærk nok, forordnet, at disse efterskrevne Skibe, som er Josaphat, Arerosa, Krokodillen, Stjernen samt Victor, der er løben ud for 4 Dage siden, og Leoparden, der næsten er færdig og skal følge med inden 2 Dage, skulle blive hos ham og forstærke Flaaden, for at han des bedre kan bestaa Kong Carls Skibsflaade, om den skulde komme i Søen, og hindre den svenske Konges Forsæt. Med Hensyn til disse store Skibe har Kongen truffet den Aftale med Godske Lindenov, at de ikke skulle vente sig nogen Proviant i Søen udover den Proviant, de have med sig, da det kunde komme Kongen og Riget til stor Eftertale, hvis man brugte dem for længe ud paa Høsten og de skulde komme noget til. Regeringsraadet har ellers givet Godske Lindenov mundtlig Besked om alt andet og tvivler ikke om, at han nærmere vil berette Mogens Ulfeldt det. Sj. T. 20, 412.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] og Stehen Madtsen [Bahus Len] om at sælge Claus Condevin, Borger i København, alt det Landgildesmør, som de have at undvære i deres Len. Udt. i Sk. T. 3, 447.

— Miss til Lensmændene i Skaane og Halland om at lægge Jokim Bülows Gods i de paa den medfølgende Fortegnelse opførte Herreder ind under deres Len. — Fortegnelse: I Skaane: Skydts, Vemmendehøgs, Herfvested, Oxie, Giers, Froste, Fers, Giøng, Villandts, Lugud og Sønder Asboe Herreder. — I Halland: Fierre, Himmel, Aarsted, Halmsted og Høgs Herreder. Udt. i Sk. T. 3, 447.

18. Juni (—). Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Ulfeldt. Indlagt sendes ham en Fortegnelse paa nogle Klager, der formelde, hvorledes Kongens Kaptejner i Østersøen

og Vestersøen have forholdt sig mod nogle hollandske Skippere. Disse Kaptejnernes Gerninger foraarsages deraf, at man efter gammel Sædvane plejer at skyde efter Skibene, som løbe forbi, for at de skulle stryge og vise Kongen den tilbørlige Ære paa Rigets Strømme. Det er dog fornødent, at saadan Skyden herefter sker med stort Maadehold og Fornuft, særlig naar Skibene ikke ere paa Kongens Strømme, men det er troligt, at en Del Kaptejner gøre saadant af Egen nytte, nogle ogsaa af Uerfarenhed. Da det allerede er udspreedt hos Kongens Naboer, Nederlænderne, hvor der er kommet et stort Skrig derover, og Kongen eftertales ilde af den Grund, og da Staternes Gesandt, der allerede er paa Rejsen hid, offentlig skal protestere derom, naar han kommer, og forespørge, hvorfor deres Undersaatter behandles saa ilde paa Kongens Strømme med Slag, Hug og Penges Fratagelse, og da Kaptejnernes unødige Gerninger kunne give Aarsag til, at Kongen ogsaa kan faa Nederlænderne paa Halsen og komme i stor Ulejlighed med dem, anmoder Regeringsraadet ham venligen om alvorligt at foreholde alle Kaptejnerne, at de under den største Straf afholde sig fra saadanne unødige Gerninger, og at de handle saaledes med enhver, som de en Dag med Ære ville forsvare lige overfor Kongen. Da Regeringsraadet af hans Skrivelse til Christian Friis, dateret Gulland den 7. Juni, har erfaret, at Flaaden endnu ikke har faaet Fetalje, saa tvivler Regeringsraadet ikke om, at han jo nok husker, at 4 Fetaljeskibe vare næsten færdige og tilladede, da han sejlede herfra, og ogsaa sejlede herfra 5 Dage, efter at han var løben ud, saa han kan deraf se, at det ikke er Regeringsraadets Skyld, men Skippernes Skyld, der fremføre Fetaljen, thi næsten alle de Fetaljeskibe, som hidtil ere sendte til Flaaden, ere endnu ude, saa Regeringsraadet kun har faaet faa af dem tilbage. Han skal derfor drage Omsorg for, at Fetaljeskibene, naar de komme til Flaaden, ikke blive for længe opholdte, men straks begive sig paa Hjemreisen. Da det er Skippernes Skyld, hvorom der ingen Tvivl er, da de give sig gode Stunder, naar de have Fetalje inde, som bliver medgivet dem paa saadanne Rejser til deres Skibsfolks Underhold, skal han tilbørligt straffe dem derfor. Sj. T. 20, 412 b.

18. Juni (Kbhvn.). Pas for Dr. Jonas Charisius, Kongens Hofraad, at rejse herfra til Kalmar og tilbage igen. Orig.

20. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved. For nogen Tid siden ere Lambert de Sommer, Nicolaus de Kempe og Jakob de Rez med flere deres Medfølgere, Kong Carl's Undersaatter fra Gottenborg, blevne optagne af Kongens Orlogsskibe i Vestersøen og førte til København. En Del af dem ere nu blevne forløvede, men Kongen har bestemt at ville holde de 3 ovennævnte Personer til Stede. Da det imidlertid for Aarsagers Skyld ikke kan tilstedes dem at blive her i Byen, skulle de drage Omsorg for, at de nævnte 3 Personer blive liggende i Næstved hos hvem, de ville, paa deres egen Bekostning. De skulle passe paa, at de ikke begive sig nogenstedshen fra Byen, endmindre praktisere eller foretage sig noget med Skrivelser eller i andre Maader. Sj. T. 20, 413 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i nogle af Købstæderne paa Fyen om straks at give nogle af Borgerne Ordre til at gøre Tilførsel til Lejren for Elfsborg med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje og sælge det til Krigsfolket for en rimelig Pris, saa Krigsfolket ikke skal lide Mangel paa Fetalje. F. T. 3, 330.

21. Juni (—). Miss. til nedennævnte Byfogder om hos Smedene i deres By at lade lave Økser efter det Mønster og af det Staal og Jærn, som hermed sendes dem, saa Økserne iligen og uden al Forsømmelse kunne blive forfærdigede og sendte til København til Anders Hansen, Skriver paa Bremerholm. — Eiler Bagge, Byfoged i Roskilde, 15 Lispund Jærn og 20 Skaalpd. Staal til 40 Økser; Niels Ibsen, Byfoged i Køge, 15 Lispd. Jærn og 20 Skaalpd. Staal til 40 Økser; Mikkell Seidel, Tolder og Byfoged i Helsingør, 15 Lispd. Jærn og 20 Skaalpd. Staal til 40 Økser; Jærnet skal David Lucht skaffe fra Kongens Hammermølle; Claus Holst, Byfoged i Helsingborg, 15 Lispd. Jærn og 20 Skaalpd. Staal til 40 Økser. — For hvert Lispd. skal der gives 29 Sk. danske i Arbejdsløn, hvilke Byfogderne skulle betale og føre til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 413 b. Orig. til Mikkell Seidel i Helsingør.

— Aab. Brev til hele Riget om Afholdelse af Bededage. Udt. i Sj. T. 20, 414.

22. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Kommissarierne Steen Maltissen, Axel Brahe, Eske Brock og Jakob Ulfeldt. De skulle give Gert Rantzau Ordre til med det allerførste muligt er at

begive sig den nærmeste Vej gennem Gyng Herred til Kongen med sit ganske Regiment baade til Hest og til Fods for her nærmere at erfare Kongens Vilje. Med den øvrige ganske Hob skulle de begive sig tilbage igen ind over Sverrigs Riges Grænse og der i alle Maader gøre Fjenden det størst mulige Afbræk samt besætte Nyeløesse med en nødtørfdig Garnison, saa den ikke igen skal falde i Fjendens Hænder. For 3 Dage siden har Steen Maltissens Dreng været her med en Skrivelse fra dem til Kongen, hvilken Dreng udførligen og sandfærdigen har berettet, at de laa for Elfsborg, og ellers foregivet meget andet anderledes, end Kongen nu finder at være Sandhed. Da han desuden, efterat han om Morgenen i god Tid havde faaet sin Besked af Kongen, næsten den hele Dag har opholdt sig her i Byen, sat sig til Drik og saaledes forsømt sin Rejse, hvilken Forseelse Kongen bestemt anser for strafværdig for Eksemplets Skyld, skal saadant med Alvor foreholdes ham og han straffes derfor, saa baade han og andre herefter kunne tage sig i Vare for saadant. Sj. T. 20, 414.

22. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Tage Krabbe om at begive sig til Halmstad med sin Fane og forblive der indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 448 b.

— Miss. til Anders Bilde [Helsingborg Len] og Tagge Thott [Laholms Len]. De skulle med største Flid drage Omsorg for, at der af Kronens og Adelens Bønder overalt i deres Len, hvor det gøres behov og er sædvanligt, bliver holdt Skydsheste og Holdsvogne, som kunne være tilrede Dag og Nat, naar nogen, der er sendt af Kongen, kommer did, saafremt de ikke selv eller deres Fogder i deres Fraværelse ville staa Kongen til Rette, hvis Kongens udskikkede derover blive forsinkede paa deres Rejse. Hvis Bønderne ikke ville rette sig efter deres Ordre, skulle de, hvad enten det er Kronens eller Adelens Bønder, lade dem tiltale og forfølge paa det højeste for Ulydighed mod Kongens Befalinger. Sk. T. 3, 448 b.

23. Juni (—). Miss. til Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, om, at Bønderne i Giøng Herred skulle besolde de Soldater, der passe Vagten ved Grænsen. Sk. T. 3, 449. (Tr.: CCD. III. 384).

24. Juni (—). Miss. til Sigvordt Beck og Jens Jul. Brostrup Gjedde, Embedsmand paa Visby Slot, har berettet, at

der er gjort Antegnelse til hans Røgnskab angaaende en Tjæreskuer, som han har holdt paa Gulland. Da denne Tjæreskuer ikke alene skal have Tilsyn med den Tjære, som bliver annammet af Bønderne, men ogsaa skal smelte Talg og tage Vare paa de Huder og Skind, der tilkomme Kongen paa Gulland, befales det dem, at de i Røgnskabet skulle godtgøre Brostrup Gjedde, hvad der med Billighed kan beregnes til Løn for en Tjæreskuer. Sj. T. 20, 415.

24. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Christian Friis og Steen Brahe om med det første at forskaffe Brostrup Gjedde 3 Fænniker og saa mange Trommer, han behøver, til Visby. Udt. i Sj. T. 20, 415.

— Aab. Brev til menige Bønder paa Gulland om, at de med det allerførste igen skulle opbygge og forbedre alle forfaldne Skanser og Værn ved Havnene. Sk. T. 3, 449. (Se CCD. III. 384 f.).

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har af hans Skrivelse set, at han af det Forraad og den Fetalje, han havde paa Slottet [Visborg], har ladet Kongens Skibsflaade faa saa meget, som det har været ham muligt, da den paabudte Madskat ikke kan udkomme før St. Laurentii Dag, saa han nu kun har ringe Forraad tilbage paa Slottet. Han skal derfor, naar Madskatten ydes, af den tage saa meget til Slottets Behov, som han har forstrakt Skibsflaaden med. Til Resten af Madskatten skal han lade bygge Skure og Lader ved Slye Havn, hvor Kongens Skibsflaade plejer at løbe ind, paa hvilket Sted Bønderne saa kunne levere Madskatten, og hvor den kan blive liggende velforvaret, indtil Skibsflaaden selv henter den. Hvad Bygning og Forbedring af Befæstningen omkring Visborg angaar, saa vil det i denne ubelejlige Tid ikke vel skikke sig at foretage store Bygninger, men det, der er faldet ned, kan nu bekvemt lukkes med Tømmer, hvoraf der findes godt Forraad paa Landet, saa man ikke saa let kan komme derud eller derind. Det kan ikke godt paalægges Borgerne i Visby saa hurtigt at istandsætte Muren omkring Visby og Stenkister og Broer paa Grund af den Skade, de for nylig have lidt ved den store Ildebrand, men han kan paa Kongens Vegne paalægge dem at istandsætte hvad det er dem nogenlunde muligt at overkomme. De svenske Folk, der ere bosiddende paa Gulland, kan

han lade blive ved deres Gaarde, for at Godset ikke skal blive helt øde, men de ledige Karle og Tjenestefolk, der findes, skal han straks bortjage fra Landet. Kongen billiger, at den store Stald, der i adskillige Maader er bygfældig, bliver istandsat, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Kongen har befaleet det tilforordnede Regeringsraad snarest muligt at tilsende ham de Fænniker og Trommer, han skriver om, men Trommeslageren maa han selv skaffe sig. Kongen har skrevet til Rentemestrene om i Regnskabet at godtgøre ham en Tjæreskuer, som han vil holde der paa Landet. Det vil være nødvendigt, at de gamle Skanser og Værn ved Havnene blive satte i Stand, og der sendes ham et aabent Brev til Bønderne herom, hvilket han skal lade læse for disse; siden skal han paase, at det med det allerførste bliver efterkommet. Stykker med Tilbehør kan han lade henføre til disse Steder, saaledes som det er sædvanligt og han selv kan eragte, at det bedst gøres behov. Da han kun har én Bøsseskytte paa Slottet, bifalder Kongen, at han antager 12 Bøsseskytter, hvor han bedst kan faa dem, for den Besolding, som tidligere plejede at gives dér, hvilken siden skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Da Kongen erfarer, at der paa Slottet ligger nogen Vragvin, befales det ham med det første selv at fragte et Skib, som kan føre Vinen til København. Sk. T. 3, 449 b.

25. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Kommissarierne om at lade Ifver Skrædder faa 2 Rustvogne til at fremføre Kongens Gods til Sølvitsborg. Udt. i Sj. T. 20, 415.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus, Ystad og Sømershavn om straks uden videre Forhaling at lade de Skuder, Krejterter og store Baade, som findes der og kunne føre Folk, løbe ind for Sølvitsborg. Udt. i Sk. T. 3, 451.

— (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om igen at sende nogle Kjortler, der af Uagtsomhed var tilsendte ham, tilbage til København. Udt. i Sk. T. 3, 451.

26. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Mogens Ulfeldt, Lensmand i Villands Herred, om at give alle Bønder i Villands Herred Ordre til at gøre Gengærd med Mad og Øl til Krigsfolket og indlægge det i Kirken. Sk. T. 3, 451 b. (Se CCD. III. 385).

— Ligelydende Miss. til Johan Urne om at give Bønderne

i Giøng Herred Ordre til at gøre Gengærd med Mad og Øl til Krigsfolket og indlægge det i Kirken. Udt. i Sk. T. 3, 451 b. (Se CCD. III. 385).

26. Juni (Sølvitsborg). Ligelydende Miss. til Jens Sparre om at give Bønderne i Lister og Bregne Herreder Ordre til at gøre Gengærd med Mad og Øl til Krigsfolket og føre det til Sølvitsborg. Udt. i Sk. T. 3, 452. (Se CCD. III. 386).

— (**Kbhvn.**). Miss. til Knud Urne. Disse 3 Brevvisere, Kronens Tjenere Niels Jensen i Bierbye, Jep Mikkelsen i Em og Jakob Jensen i Hollebye, Maalsmænd, have tilbudt, at de hver aarlig ville give 10 Dlr. i Skat, saalænge Krigen varer, mod at blive ved deres forrige Frihed og ikke lægges i Læg sammen med andre Kronens Bønder. Da Kongen af Kong Frederik II's Brev, dateret 29. Sept. 1570, erfarer, at deres Formænd i sidste Fejde aarlig have givet 10 Dlr., og af sit eget Missive, dateret 18. Marts 1601, at de ikke maa besværes mod deres gamle Privilegier, og den tilbudte aarlige Skat desuden vil være til Gavn for Kronen, skal Knud Urne i Overensstemmelse med Kongens Faders Brev lade de tre nævnte Maalsmænd blive ved den forrige aarlige Skat 10 Dlr., medens Fejden staar, og fritage dem for yderligere Skat. Sm. T. 6, 92.

27. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Kommissarierne. Da Fjenden paa Grund af Vagtens Forsømmelse og Ufid har overrasket og indtaget Christianopol Købstad, skulle de straks med det iligste hidsende saa mange Krigsfolk som muligt baade til Hest og til Fods, dog skulle af Rytterne de 3 jyske Faner og den hallandske Fane blive liggende i Garnison der. Sj. T. 20, 415.

— Aab. Brev til Bønderne i Melsted og Øster Herreder i Blekinge om i Anledning af Fjendens Overraskelse af Christianopol at begive sig til Lykaa med deres Vaaben og Værger og i alle Maader rette sig efter Kammerjunker Ernst Normands Ordre. Sk. T. 3, 452. (Tr.: CCD. III. 386).

— (**Kbhvn.**). Miss. til Christen Holck. Kongen har af hans Skrivelse erfaret, at der ikke uden stor Bekostning kan skaffes Skibe i Horsens til at fremføre det Tømmer, han har ladet føre ned til Ladestedet, og finder det derfor raadeligt med det allerførste selv at sende et Skib did, som kan indtage nævnte Tømmer og det Landgildesmør, han maatte have af Kongens,

og siden føre det til København. Han skal derfor ingen Bekostning anvende paa at fragte Skibe, men naar Kongens Skib kommer did, sørge for, at Tømmeret og Landgildesmørret bliver indskibet derpaa, saa Skibet kan faa fuld Ladning. Han skal samtidig fremsende sin Fuldmægtig, der med Vægten kan levere Landgildesmørret til Kongens Proviantskriver her sammesteds. J. T. 6, 10 b.

29. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Ernst Normand om at tage den Ridefoged fangen, som var i Christianopel og skal have været stor Aarsag til den Ulejlighed, og siden føre ham til Sølvitsborg. Udt. i Sj. T. 20, 415 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Frants Rantzau om ved allerførste Lejlighed at sende det Korn og Flæsk, som han har i Forraad paa Silkeborg Slot af Kongens, til København til Proviantskriver Claus Meckelborg og selv skaffe Skuder til at fremføre det. J. T. 6, 11.

— Miss. til Anker Mogensén, Tolder i Kolding, om af den af ham i Kolding oppebaarne Told at betale denne Brevviser, Gregorius Ketvig af Bremen, 3608 Rigsdlr. mod Udlevering af hans Bevis og Afregning, som han har faaet paa Rentekammeret, at Pengene ere betalte ham, og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 11.

— Ligelydende Miss. til Anker Mogensén om at betale Johan de Willum 3459 $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. 5 Sk. danske. Udt. i J. T. 6, 11 b.

30. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Johan Urne. Kongen har bragt i Erfaring, at en af Møllerødts Bønder modvillig og skelmsvis har ihjelskudt en af de Knægte, som Kongen har forordnet til at give Agt paa Vagten i Giøng Herred og til at undervise Bønderne, og at Fogden paa Møllerødt har sat Borgen for denne Bonde paa 200 Dlr., uanset at han er bleven greben paa fersk Gerning og derfor billigvis burde have staaet sin Ret. Da Kongen ingenlunde vil lade saadan Gerning gaa ustraffet hen, skal han til advarende Eksempel for andre straks lade Fogden paa Møllerødt tage til Fange og strengeligen foreholde ham, at han skal skaffe den Bonde, som han er gaaet i Borgen for, til Stede. Saafremt han ikke kan gøre det, saa Bonden ikke kan komme til at staa sin Ret for sin Bedrift, skal

han uden videre Dom og Rettergang lade Fogden straffe paa hans Hals. Sk. T. 3, 452 b.

30. Juni (Sølvitsborg). Miss. til Jens Sparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de svenske Bønder skulle forsamle sig stærke ovenfor Grænsen ved Melsted og Bregne Herreder, skal han lade hugge Braader langs ud med Grænsen, hvor han mener, at det gøres behov, og hvor det kan formodes, at Fjenden vil falde ned, og med det allerførste lade begynde derpaa. Sk. T. 3, 453.

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand om at lade hugge Braader ved Øster Herreds Grænse. Udt. i Sk. T. 3, 453.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hans Lindenov. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes han skal forholde sig med den sidst oppebaarne Madskat paa Bornholm, meddeles ham, at Kongen med det første vil sende et af sine Proviantskibe did for at indtage Madskatten og siden føre den til Lejren for Kalmar, hvorfor han skal sørge for, at Madskatten kan ligge rede, naar Kongens Skib kommer did. De Penge, han har oppebaaret for Øllet, skal han med det allerførste sende til Rentekammeret i København. Sk. T. 3, 453 b.

2. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at der til Helsingør er ankommet henved 100 Soldater, som ere syge og saarede, hvilke Kongens øverste Løjtnant Thessen von Persows Tjener har ført did. Det befales dem at indtage Soldaterne i Byen og forlægge dem hos Borgerne, saa de kunne blive forsergede til Nødtørf, indtil de igen kunne komme til deres Førlighed. Hvad Soldaterne fortære, skal den Befalingshaver, under hvem de ligge, betale, da Kongen ikke vil, at det skal komme Borgemestre og Raad til nogen Bekostning. Sj. T. 20, 415 b.

3. Juli (Sølvitsborg). Miss. til Mogens Ulfeldt om med allerstørste Flid at sørge for, at der overalt i Villandts Herred bliver holdt Skydsheste og Holdsvogne rede. Udt. i Sk. T. 3, 453 b.

— Miss. til Mogens Ulfeldt om, at Adelens Bønder skulle hjælpe til med at besætte Vagten stærkt langs med den svenske Grænse i Villandts Herred, og at der af hver Gaard i Villandts Herred skal svares $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. til Lønning

af den Soldat, som skal have Opsigt med Vagten. Sk. T. 3, 454. (Se CCD. III. 386 f.).

4. Juli (Sølvitsborg). Miss. til Kommissarierne om, at de syge Soldater, der ere blevne liggende tilbage, skulle lægges i Garnison i Halmstad og paa Varberg Slot, naar de igen blive til Pas, og at der skal forordnes nogle til at kommandere over dem. Hoffanen skulle de føre med sig til Kalmar. Udt. i Sj. T. 20, 416.

— Miss. til Kansleren og Steen Brahe om at lade slaa 1200 Hestesko og Søm dertil og straks sende dem op til Kalmar. Siden skulle de efterhaanden lade slaa flere Sko og Søm og iligen sende dem til Kalmar. Endvidere skulle de sørge for, at der bliver opført saa mange Sko og Strømper som muligt. Udt. i Sj. T. 20, 416.

— Miss. til Mogens Ulfeldt. Hvis der findes nogle i hans Len [Villands Herred], som ikke i Henhold til Kongens tidligere Skrivelse have fremført deres Gengærd til Krigsfolket, skal han ufortøvet give dem Ordre til uden Forsømmelse at lade den fremkomme. Hvis der bliver noget til overs, som den første Hob ikke fortærer, skal han opbevare det, indtil den anden Hob kommer. Saafremt han, foruden det, som allerede er paabudt, kan skaffe noget Forraad af Øl, Brød eller anden Fetalje til Veje enten hos Bønderne eller andensteds, skal han gøre sin yderste Flid for at faa saa meget som muligt og snarest muligt skaffe det til Sølvitsborg. Sk. T. 3, 454 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om ved allerførste Lejlighed at sende al den Havre, han kan skaffe, til Feltlejren for Kalmar. Udt. i Sk. T. 3, 454 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Aahus om at indtage Elline Matissis i Hospitalet, saasnaart der bliver en Plads ledig. Udt. i Sk. T. 3, 455.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aahus, Væ og Ystad om at lade brygge saa meget Øl og bage saa meget Brød, som de kunne afstedkomme, og med det allerførste lade det fremføre til Sølvitsborg. Udt. i Sk. T. 3, 455.

— (Kbhvn.). Miss. til Joakim Bülow om straks at lade Oluf Christensen, Skipper paa den laalandske Skude, faa 300 Fod gullandske Sten til Bygningen paa Kongens Gaard i Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 416.

5. Juli (Sølvitsborg). Aab. Brev til menige Bønder og Almue i Øster Herred i Blekinge om, at de herefter indtil nærmere Ordre skulle være Johan Petersen, Ridefoged i Melsted Herred, lydige i alt hvad han befaler dem, saafremt de ikke ville straffes derfor, hvis de vise sig ulydige. Sk. T. 3, 455.

— Miss. til Jens Sparre, Embedsmand paa Sølvitsborg, om at tilsige Bønderne i sit Len til at gøre Gengærd og Tilførsel med Øl, Brød og anden Fetalje til de Steder, hvor det Krigsfolk, der skal drage herfra til Kristianopol, kan have Natteljer. Sk. T. 3, 455 b. (Se CCD. III. 387).

7. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de skulle skaffe de hollandske Gesandter Losement og Borgervogne til deres egne Personer og sende Bud herop, førend de ankomme. Udt. i Sj. T. 20, 416.

8. Juli (—). Miss. til Mikkel Grefve, Byfoged i Helsingør, om at købe og tilstille Jokim Bülow's Fuldmægtige 20 Læster Øltønder til at lægge Øl i til Kongens Orlogsskibes Behov. Udt. i Sj. T. 20, 416. Orig.

9. Juli (—). Miss. fra Regeringsraadet til Jørgen Daa. Han har ladet Regeringsraadet forstaa, at Kongens hele Lejr er kaldt fra Elfsborg til Kalmar særlig Fodfolket, saa der kun er et Kompagni Ryttere eller tre ved Varberg og Halmstad. Da han af den Grund er bange for, at Flaaden for Elfsborg skal være udsat for stor Fare og de Svenske faa stort Mod deraf, fordi de have mange Skærbaade liggende i Eggen, har han begæret at faa endnu et Skib tilsendt og en lille Pinas, som sejler godt, da Katten ikke er vel besejlet; ligesaa har han begæret at faa tilsendt Krudt, Lod, Bly, Lunter og en Præst. Af hoslagte Kopi kan han se, hvad Regeringsraadet har tilskrevet Steen Matsen. Saafremt der kan undværes Skibe fra Flaaden i Østersøen, skal han faa dem, men ellers faar han hjælpe sig med de Skibe, han har, bede Gud om Naade og staa sine Fjender imod det bedste ham muligt er. Regeringsraadet sender ham med Katten den Munition og andet, som han skriver om, efter den indlagte Fortegnelse; Provianten skal han faa, naar Tiden er, at han har den behov. Sj. T. 20, 416 b.

— Miss. til Steen Matsen om at gøre Jørgen Daa Und-

sætning med de 2 Baade, han har liggende i Bahus Len, hvis det gøres behov. Udt. i Sj. T. 20, 417.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder om uden Forsømmelse at lade lave Mandssko, Hestesko og dertil hørende Søm og siden enten sælge dem til Borgerne eller selv udgøre en af deres Lav, som kan forhandle dem i Lejren. — Malmø 2000 Hestesko og 1000 Par Mandssko; Landskrone 1000 Hestesko og 500 Par Mandssko; Ystad 1000 Hestesko og 500 Par Mandssko; Helsingør 1000 Par Mandssko og 1000 Hestesko; København 2000 Hestesko og 1500 Par Mandssko; Køge 2000 Hestesko og 500 Par Mandssko; Roskilde 1000 Hestesko og 300 Par Mandssko; Slagelse 1000 Hestesko og 500 Par Mandssko; Næstved 1000 Hestesko og 1000 Par Mandssko; Slangstrup 500 Hestesko og 200 Par Mandssko. Udt. i Sj. T. 20, 417.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Mogens Jul i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 417.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Niels Krag. Regeringsraadet er vel tilfreds med det, han skriver at have forordnet om Strandvagten i Riberhus Len og Mønstringen i nogle Herreder. Det anser det ogsaa for gavnligt i denne Tid, at han har ladet de Tønder for Ribe og de Kaber for nogle andre Havne i Lenet optage, for at deres Forsæt, der ville gøre nogen Landgang, kan blive forhindret. Med Hensyn til hans Begæring om at forstændiges om de Bønder, der ere af den Formue, som han skriver, at de kunne skaffe sig Bøsser, henstiller Kongen det til ham selv, da han selv som den, der bor og residerer der, bedst kender baade Bøndernes Ingenia og den Del, som er fornøden til Landsens Værn. Med Hensyn til den Bøsseskytte, som han begærer at maatte antage paa Slottet, saa kan det nok ske, hvis Borgerne selv ville bekoste det, men det er ikke Regeringsraadet befalet at besolde nogen paa Kongens Vegne. J. T. 6, 11 b.

12. Juli (—). Miss. fra Regeringsraadet til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør. Det har modtaget deres Skrivelse angaaende de 500 Rdlr., som Steen Maltissen har anmodet dem om at forstrække Christen Friis med af Toldboden mod dennes Kvittans, idet Steen Maltissen i sin Skrivelse til dem lover at ville være dem god for Pengene, ligesom

ogsaa Christen Friis i sin Kvittans lover at ville lade dem afkorte i sin Besolding. Regeringsraadet synes, at de godt kunne tilstille Christen Friis Pengene mod Kvittans af ham derfor. De have ogsaa meddelt, at de hidsende en Skipper og Købmand, som har 39 Centner Krudt inde, og forespurgt, om de skulle udtage det af Skibet. Regeringsraadet har selv handlet med Købmanden, at han skal have 18 Dlr. for hvert Centner københavnsk Vægt. Tolderne skulle modtage Krudtet efter nævnte Vægt og lade Arkelimesteren der paa Slottet probere, om det er saa godt, som det bør være. Da Krudtet leveres til Kongens eget Behov og ikke udføres af Riget, skulle de lade det passere toldfrit og ikke opholde Skipperen længe. Krudtet kunne de ved første Lejlighed sende velforvaret hid paa en Skude. Hvad de give for Krudtet, skulle de lade føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 20, 417.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mikkel Seidel, Byfoged i Helsingør, om at skaffe denne Brevviser en Skude til at indtage nogle Geværer, som Thessen von Persow, Kongens øverste Løjtnant, har liggende der, saa de iligen kunne blive fremsendte til København. Fragten skal snart blive betalt af Persow selv. Orig. Udt. i Sj. T. 20, 417 b.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til Christian Friis, Kansler, og Steen Brahe. De skulle til Kongens Behov med det allerførste fra København skaffe hid 1 Læst Rugmel, 4 Tdr. Hvedemel af det, som er godt, og bedre end det sidste, fransk Vin, 2 Oxehoveder Eddike, 4 Læster Danstøl, 1 Td. godt Smør til Kongens eget Bord, 4000 Flyndere og 8 Tdr. Torsk. Hvis de ikke kunne skaffe noget godt hos Proviantmesteren i København, skulle de sørge for, at det med det allerførste bliver indkøbt af Tolderne i Helsingør; ligeledes skulle de sende $\frac{1}{2}$ Læst Aal og 1 Td. flamske Sild. Da Kongen har 8 Oksehoveder rød fransk Vin liggende i Halmstad, skulle de sørge for, at denne Vin med det første bliver solgt; den rinske Vin, som Kongen har liggende sammesteds, skal derimod blive liggende der indtil videre. Med nærværende Skipper sender Kongen dem 3 Fanger, som de skulle lade holde i god Forvaring paa Københavns Slot og forskaffe nødtørftig Underholdning. Sj. T. 20, 418.

14. Juli (—). Miss. til Jens Sparre om at udtage 200

Knægte i Blekinge, sende dem til Christianopel og skaffe dem Proviant af de andre Bønder. Udt. i Sk. T. 3, 456.

15. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Adelens Bønder i Fyens Stift. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem fortrykker sig ved at holde Strandvagt sammen med Kronens Bønder efter Mandtallet, naar de blive tilsagte af Kongens Lensmand, skønt det er dem selv og deres fædrene Rige til Gavn og Bedste, paabydes det dem strengeligen, at de efter denne Tids Lejlighed lade sig finde villige til at holde Strandvagt sammen med Kronens Bønder, naar de tilsiges af Lensmanden. Viser nogen sig uvillig, vil han blive tilbørligt straffet. F. T. 3, 331.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at lade Lambert Stenhugger faa saa mange gullandske Sten, som behøves til Malmøhus. Udt. i Sk. T. 3, 456.

— (**Sølvitsborg**). Miss. til Borgemestre og Raad i København, Helsingør, Malmø og Aalborg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der fra adskillige Steder gøres Kongens Fjende, Svensken, stor og mangfoldig Tilførsel, og det i Længden er at formode, at det vil faa mere og mere Fremgang, medmindre det i Tide bliver forekommet, skulle de straks forhandle med nogle af deres Medborgere i deres By om at udruste to eller tre Orlogsskibe eller saa mange de kunne med Folk, Stykker og alt Tilbehør, som kunne hjælpe til med at forhindre dem, der ville understaa sig til at gøre Tilførsel til Sverrig, og i andre Maader tilføje Svensken Skade og Afbræk, saa vidt muligt er. De skulle anvende deres største Flid paa, at disse Orlogsskibe kunne være sejlfærdige med det første, senest inden Høst, og begive sig i Søen; siden skulle de vedblive dermed de andre Aaringer, saalænge det gøres fornødent. Kongen vil lade dem forsyne med saadanne Bestallinger, at de skulle være aldeles tilfreds dermed. Sj. T. 20, 418¹.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om efter den indlagte af Tøjmasteren underskrevne Seddel at betale Ernst Sirub for noget Krudt. Udt. i Sj. T. 20, 418 b.

17. Juli (—). Miss. fra Regeringsraadet til Klavs Maltis-

¹ Tr.: KD. V. 28.

sen. Hans Skrivelse til Christian Friis er modtaget, hvori han blandt andet beretter, at Svensken har et Antal Folk forsamlet der ved Grænsen, og af den Grund begærer, at der maa tilsendes ham nogle Hundrede erfarne Soldater, hvormed han kan sikre baade Slottet [Arnsborg] og Landet [Øsel]. Hans Begæring er forebragt Kongen, og Regeringsraadet meddeler ham herved, at Kongen efter denne Tids Lejlighed ikke kan undvære Krigsfolk her fra Riget, ej heller saa snart kan skaffe nogle; da Sommeren desuden snart er forløben, kunde Krigsfolkene, selv om der nu hvervedes, ikke komme der til Landet før Vinteren. Kongens Mening er, at han skal besætte Slottet med det Krigsfolk, han har inde paa Slottet, og med Borgerne i Byen og Adelen paa Landet det bedste han har Raad til, saa det, saa vidt muligt, kan blive forvaret, om der skulde paakomme noget uformodet. Hvad Beskyttelsen af Landfolket angaar, saa er det umuligt at undsætte det paa denne Tid, men Regeringsraadet haaber, at de Svenske, som nu ligge dér, allerede ere affordrede for at undsætte Kalmar. Sj. T. 20, 418 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de, naar der kommer Olie i Sundet, skulle købe 1 Fad Lissabonolie og 1 Fad Linolie til Kongens Behov og sende det til Tøjmasteren her. Udt. i Sj. T. 20, 419.

18. Juli (—). Miss. til Fru Karren Banner, Hendrik Lykkes Enke, om at skaffe Christen Lauretsen og Espen Ondsen saa meget Elle-, Asp- og Lindetømmer, som de kunne svarve 3000 Fade af, og siden, naar Fadene ere færdige, lade dem føre til København. Udt. i Sj. T. 20, 419 b.

— Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Kaas, Befalingsmand i Halmstad. Det har modtaget hans Skrivelse, hvori han meddeler, at han ingen Penge har i Forraad til at besolde de Befalingshavere og Soldater med, som ere indlagte under den skaanske Fane der i Byen, og begærer med det første at faa nogle Penge sendt op. Raadet maa meddele ham, at det aldeles ingen Befaling har til at udgive Penge til nævnte Soldaters Besolding, men finder det raadeligt, at han skriver til Kongen selv derom. Med Hensyn til de syge Soldater af forskellige Kompagnier, som formedelst deres Sygdom ere blevne liggende i Byen, tvivler Raadet ikke om, at enhver Kaptejn eller Befalingshaver, under hvem de ere, jo har forordnet dem

deres Maanedsbesoldning, og anser det derfor for nødvendigt, at han, naar Soldaterne efterhaanden blive tilpas og helbredte, giver Ordre til, at de skulle begive sig til deres Kaptejner og siden marchere over Land til Lejren for Kalmar. Regeringsraadet sender ham herved et Brev¹ fra Kongen til Stehen Madtsen om, at denne skal skaffe ham det Tømmer, han har skrevet om. Det vil være nødvendigt, at han selv skriver til Stehen Madtsen og lader denne vide den rette Længde og Bredde paa Tømmeret. Der er ogsaa skrevet til Eske Bilde om at skaffe ham 5 Skuder Kalk. Regeringsraadet vil ved allerførste Lejlighed sende ham det Arkeli, han skriver om. Sk. T. 3, 456 b.

18. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om med det allerførste at sende 5 Skuder Kalk til Halmstad til den foretagne Bygnings Behov sammesteds, selv fragte Skuder til at fremføre Kalken og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 12.

22. Juli (Føltlejren for Kalmar). Søpas for Envold Stygge, Skibshovedsmand, der med Kongens Skib St. Michael skal følge Admiral Godske Lindenov til Lindisvold til Vestersøen og være denne lydige. Sj. R. 15, 394 b.

— Ligelydende Søpas for Madts Bagge. Sj. R. 15, 394 b.

— Bestalling for Godske Lindenov til Lindisvold paa Kongens Skib Victor, at skulle være Admiral over St. Michel, Krokodillen og de andre Kongens Skibe, der nu ere i Vestersøen under Skibshovedsmand Jørgen Daas Admiralskab. Han skal begive sig til disse i Vestersøen, holde Kronens Strømme rene, saa vidt disse strække sig, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende ikke skulle blive overfaldne eller plyndrede af Kongens Fjender, de Svenske, eller Sørovere eller andre modvillige. Hvis han griber nogle heri paa Rigens Strømme, skal han gøre sig Flid for at eftertrakte og bemægtige sig dem og føre dem til København, og ligesaa alle, der gøre Tilførsel til Sverrig med Munitiøn eller andet eller udføre noget derfra. Sj. R. 15, 395.

— Miss. til Godske Lindenov om med det allerførste muligt er at begive sig i Vestersøen med Kongens Skibe

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 442.

Victor, St. Michael og Krokodillen for sammen med de andre Kongens Skibe at gøre de Svenske det størst mulige Afbræk og af yderste Formue afværge den Skade og Overlast, som de Svenske eller andre Sørovere, hvem de end ere, ville tilføje Kongens Undersaatter og den søfarende Mand. Ligeledes skal han paagribe og antaste alle dem, der ville gøre Kongens Fjender nogen Tilførsel, det være sig med Munition eller andre Varer, hvad det være kan, samt alle dem, der ville udføre noget fra Fjendens Land. Sj. T. 20, 419 b.

22. Juli (Feltlejren for Kalmar). Miss. til Jørgen Daa om, at han og de ham undergivne Kaptejner skulle være Godske Lindenov lydige. Udt. i Sj. T. 20, 419 b.

— Miss. til Kommissarierne. De skulle ordne det saaledes, at de sjællandske Ryttere, som nu ere i Christianopel, blive førte herover med de allerførste Skuder, som komme til Christianopel; siden skulle de andre Faner kaste Lod om, hvem af dem der først skulle gaa til Skibs, dog skulle de fremkomme uden Forsømmelse. Steen Maltissen skal for sin Person blive til Stede der, indtil de sidste af Rytterne komme afsted, medmindre han inden den Tid faar anden Ordre fra Kongen; de andre Kommissarier skulle derimod med det allerførste begive sig hid til Kongen. Det af alle Kompagnier udtagne Fodfolk tilligemed Rytteriet, som er ankommet did, skal blive liggende i Garnison der under Falk Lykke til Skovgaards Kommando indtil nærmere Ordre. Sj. T. 20, 420.

— Miss. til Christian Friis og Steen Brahe. Kongen har for nogen Tid siden befalet Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, at skulle bese og registrere det Inventarium, som blev forevist dem paa Kronborg, Frederiksborg, Hørsholm, Esserum og Teigelstrup. Da Kongen nu erfarer, at denne Befaling endnu ikke er bleven udført, skulle de paaminde Tolderne om at efterkomme Kongens Befaling eller, saafremt Tolderne ere lovligt forhindrede i at efterkomme den, forordne to gode Mænd af Adelen til at bese og registrere det gamle Inventarium, som bliver forebaaret dem paa nævnte Slotte og Gaarde, samt det af Frederiksborgs Inventarium, som findes paa Kronborg, og siden under deres Haand og Segl give beskrevet fra sig, om det er tjenligt til noget eller ej. Naar Kronborgs Inventarium er blevet gennemset paa Rentekammeret, hvad

det er blevet forringet og formeret, og det rigtig bliver leveret for dem, hvad der skal være der, skulle de forsegle og underskrive det, saa det klart og rigtigt kan blive tilstillet Joakim Bülow. Sj. T. 20, 420.

22. Juli (Feltlejren for Kalmar). Miss. til Jens Sparre om at skaffe saa mange Øksne, Lam, Gæs, Høns og Æg, som gøres behov, til Lejren. Den Fragt, han udgiver derfor, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 457.

23. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at modtage 40 Centner Krudt i god Forvaring af en Skipper og siden gøre Køb med Købmanden derom, naar han begærer det. Siden skulle de flittigt undersøge Skibet, om der ikke findes andre Varer deri, end der gøres behov. Udt. i Sj. T. 20, 421.

24. Juli (—). Miss. til David Lucht om at lade alt det udslagne Kobber, som findes paa Hammermøllen, føre til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 421.

— Miss. til Joakim Bülow om at lade alle de hugne Sten, som findes ved Kronborg, føre til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 421.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til Aarhus, Væ og Ystad om hver at skulle skaffe 2 Tømmermænd til Christianopol, som dér skulle udføre det Arbejde, Falk Gjøe befaler dem. Udt. i Sk. T. 3, 457.

— Miss. til Mogens Kaas om at antage en Brygger, som Kongen sender did, og føre flittigt Tilsyn med, at han forholder sig tilbørligt med Bryggeriet. Bryggeren skal af Rentekammeret have 5½ Dlr. til Løn og Kost hver Maaned, Maanedene regnet til 30 Dage. Udt. i Sk. T. 3, 457.

29. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Borgemestre og Raad i Embden 650 Dlr., naar de forlange det, som de havde forstrakt Lucas Klusman med. Udt. i Sj. T. 20, 421.

— Miss. fra Regeringsraadet til Skriveren paa Vordingborg om at paalægge Bønderne, at de skulle besolde de Skansegravere, som bleve udtagne der af Lenet. Udt. i Sj. T. 20, 421.

— Miss. til Jens Bang, Borgemester i Assens, om straks at begive sig til København for paa Rentekammeret at gøre Regnskab for den Told, han har oppebaaret i Assens til 1.

Maj 1611, og betale, hvad han maatte blive skyldig. Sker det ikke og lider Kongen nogen Skade derved, vil han komme til at staa til Rette derfor. F. T. 3, 331.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Fru Eline Marsvin. For nogen Tid siden har Kongen bevilget, at Corfits Rud til Fulesang maatte faa Klinte og Grundløse¹ Søgne-tiender i Fæste. Da hendes Husbonde nu er død, anmodes hun om ikke at love disse Tiender til nogen, men lade det bero med deres Bortfæstelse, indtil Kongen træffer anden Anordning. F. T. 3, 332.

1. Aug. (—). Miss. til Hans Meckelborg, Tolder i Helsingør, om at betale Morten Jensen, Tolder sammesteds, nogle Centner Krudt efter Tøjmasterens underskrevne Seddel, 19½ Rigsdrl. for hvert Centner. Udt. i Sj. T. 20, 421 b.

2. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Kaas. Det sender ham en Beretning fra Kort thor Helle fra Lybæk med Ordre til med allerstørste Flid at gennemse den og udkundskabe, om hans Angivende er rigtigt, hvorom Regeringsraadet tvivler. Han skal siden straks sende Regeringsraadet sin Erklæring og Betænkning med hvad han erfarer og dermed Kort thor Helles Relation tilbage. Sk. T. 3, 457 b.

— Miss. til Carl Bryske. Da Kongen har befalet Jørgen Jæger at slaa noget Vildt i Nørrejylland til Kongens Behov, skal Carl Bryske straks fragte Skuder til at føre det Vildt, som Jørgen Jæger slaar og sender til ham i Tønder, til København. J. T. 6, 12.

— (**Feltlejren for Kalmar**). Miss. til Jens Sparre om at købe nogle Bulhuse til Kongen og lade dem opsætte i Christianopol. Betalingen derfor skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 457 b.

4. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om straks at udtage 50 duelige Baadsmænd der i Byen og sende dem hid. Udt. i Sj. T. 20, 421 b.

— Ligelydende Miss. til Helsingborg om 20 Baadsmænd, til Landskrone om 20 Baadsmænd, til Malmø om 50 Baads-

¹ Grindløse, Skam H.

mænd, til Ystad om 20 Baadsmænd, til Køge om 20 Baadsmænd. Udt. i Sj. T. 20, 421 b.

5. Aug. (Kalmar Slot). Miss. til Mogens Kaas om, naar Jørgen Lunge begærer det, at skaffe denne Skibe til at føre de Soldater af hans Kompagni, som ere blevne liggende i Halmstad, til Kalmar. Hvad der anvendes derpaa, skal han selv betale, Udt. i Sk. T. 3, 458.

6. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kaas og Knud Gabrielsen. Da der skal findes stor Urigtighed i de Inventarier, som for rum Tid siden ere blevne gjorte paa Kronborg, Frederiksborg, Esserum, Hørsholm og Tegelstrup, idet en Del deraf skal være forbrugt og forringet, og en Del ogsaa er formeret, skulle de ved første Lejlighed begive sig til disse Slotte og Gaarde, gennemse og registrere det Inventarium, som bliver frembaaret for dem, og det Frederiksborgs Inventarium, som findes paa Kronborg, om det er tjenligt eller ej, og under deres Haand og Segl give et rigtigt og klart Inventarium beskrevet fra sig paa alt det, der findes paa de nævnte Slotte og Gaarde, hvilket de siden skulle levere Jokim Bülow. Sj. T. 20, 421 b.

7. Aug. (—). Miss. til Bisperne over alt Riget om at gøre den Forordning, at der bliver gjort Taksigelse for Kalmars Erobring i Kirkerne baade i Købstæderne og paa Landsbyerne. Orig. (til Superintendenten i Fyen) i Landsark. i Odense. Origg. (til Superintendenterne i Vendelbo og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. Udt. i Sj. T. 20, 422. (Tr.: Dsk. KL. III. 37).

8. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Jacob Richartsen for 50 Zintrør („Zindtroder“) efter Tøjmasterens Seddel, hvert Stykke beregnet til 5 Rigsmark. Udt. i Sj. T. 20, 422.

11. Aug. (—). Bestalling for Olluf Pettersen, Kaptejn fra København, paa hans Skib, kaldet Lille Jonas (lige lydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 397 b.

12. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Tage Krabbe, Albret Skeel og Mogens Kaas. Regeringsraadet har modtaget deres Skrivelse, hvori de begære, at der maa blive tilsendt dem en Skriver med Penge, som kan afbetale alle de gevorbne

Ryttere, der ride under de jyske Faner og den hallandske Fane, og besolde de Soldater, som endnu ere ved Varberg og Halmstad. Som Svar herpaa meddeles dem, at Regeringsraadet ikke har nogen Befaling derpaa af Kongen og derfor heller ikke tør understaa sig til at gøre saadant, men de maa skaffe sig Ordre derom fra Kongen, da alle de Penge, der udgives til Krigsfolket, blive forordnede af Kongen selv. Sj. T. 20, 422.

12. Aug. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Kaas. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse af 7. Aug. og vil drage Omsorg for, at de Astrag, de Hjulbøre og det Jærn, som han begærer at faa tilsendt, saa snart som muligt skal blive fremsendt. Udt. i Sk. T. 3, 458.

13. Aug. (—). Bestalling for Villum Petersen, Borger i København, der med sit Skib Morianen skal lade sig bruge i Østersøen og Vestersøen til at hindre og paa-gribe Kongens Fjender og alle dem, der ville gøre Tilførsel til Sverrig, og forholde sig mod dem som mod Rigets aabenbare Fjender, saalænge han har denne Bestalling. De Skibe, han maatte bemægtige sig, skal han straks føre til København med det deri værende Gods, hvor det da ved ordentlig Dom skal afgøres, om de skulle være til Prise eller ej. De Skibe, der blive dømt til Prise, skulle deles og udbyttes efter de Villum Petersen givne Artikler. Det skal være Villum Petersen aldeles forment, under hans Livs og Godses Fortabelse, at tilføje de Folk Overlast, der ere paa deres retfærdige Rejse og handle paa uforbudte Steder. Sj. R. 15, 396.

— Skibsartikler for de 1611—12 antagne Borgerkaptajner. Sj. R. 15, 399 b. (Tr.: CCD. III. 388 ff.).

14. Aug. (—). Miss. til Peder Basse i Roskilde Len, Vilhelm Dresselberg i Ringsted Len, Detlef Holck i Trøgevelde Len og Mogens Gjõe i Sebygaards Len om hver at købe 20 Staldøksne til at sætte ind paa Kongens Ladegaard her for Slottet og desuden fremsende de Gaardfæstnings- og Sagefaldsøksne, som ere aftingede i deres Len. Udt. i Sj. T. 20, 422 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sende Lam her til Slottet 14 Dage efter Bartholomæi Dag [24. Aug.]. — Peder Basse fra Roskilde Len 150 Lam, Oluf Rosensparre fra Dragsholm Len 200, Ebbe Munk fra Antvorskov Len 300, Fru Karen

Hendrik Lykkes fra Vordingborg Len 400, Anders Bilde fra Helsingborg Len 300, Siver Grubbe fra Malmø Len 300. — De Lam, der herudover udgives i Lenene, skulle Bønderne beholde hos sig indtil nærmere Ordre, og de skulle forspises ferske, naar deres mtilsiges. Udt. i Sj. T. 20, 422 b.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at fremsende 200 Gæs af Roskildegaards Len og til Oluf Rosensparre om at fremsende 300 Gæs af Dragsholm Len, saa de kunne være her 14 Dage efter Mikkelsdag. Udt. i Sj. T. 20, 422 b.

— Miss. til nogle Toldere og Byfogder om at fremsende Nødkød. — Claus Holst, Byfoged i Helsingborg, 6 Læster Nødkød til Mortensdag; Bertel Frederiksen, Tolder i Halmstad, 5 Læster; Frants Hammer, Byfoged i Laholm, 2 Læster; Klavs Sander, Tolder i Ystad, 12 Læster; Jens Sparre skal bestille 12 Læster i Ronneby og Sølvitsborg; Jesper Pedersen, Byfoged i Varberg, 6 Læster; Erik Høgersen [ø: Thøgersen], Byfoged i Marstrand, 6 Læster. Udt. i Sj. T. 20, 422 b.

— Miss. til Christen Holck [Hald Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] og Sigvordt Grubbe [Malmøhus Len] om at lade lave henholdsvis 300, 400 og 200 Hjulbøre og straks fremsende dem. Udt. i Sj. T. 20, 423.

— Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Gyldenstjerne. Christian Friis har modtaget hans Skrivelse og deraf set, at han har købt nogle Øksne, som det var hans Agt at lade stalde, men da han hverken har Plads eller Foder til dem paa Slottet [Varberg], begærer han nu Tilladelse til at udføre dem. Regeringsraadet kan dog ikke tillade dette, da det strider mod den af Kongen udstedte Forordning om Udførsel af Øksne fra Riget. Sk. T. 3, 458.

16. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Kaas om, at han straks, uden længere Ophold, skal erklære sig skriftligt paa det, som Regeringsraadet tidligere har tilskrevet ham angaaende Kort thor Helle. Udt. i Sk. T. 3, 458 b.

17. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Jørgen Daa. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse, dateret 27. Juli, hvori han meddeler, at han vil sætte sin Løjtnant til Kaptejn i Peder Holst's Sted og siden tage Knud Gabrielsens Broder til sin Løjtnant. Regeringsraadet er tilfreds med, at han gør det, da han selv mener, at det kan være til

Gavn. Provianten til Jørgen Daa's Flaade er løbet herfra for længe siden, og Regeringsraadet haaber, at den med Guds Hjælp nu er fremkommen. Herefter skal det have i Agt, at han faar Provianten tidlig nok og saa meget, han bør have. De Bøsser og Stenstykker, han begærer, kan han ikke faa, da de ikke ere her, men hvis han skriver efter nogle fulde Kvarter, skal han faa dem, da der nu bliver støbt nogle til Kronborg. De 50 Musketter, han begærer, kan han ikke faa, derimod sender Regeringsraadet ham med denne Skipper 3 Dusin Musketter. Sj. T. 20, 423.

17. Aug. (Kalmar Slot). Miss. til Peder Basse om paa næstkommende Onsdag [21. Aug.] at begive sig hid med alle sine Ryttere. Udt. i Sj. T. 20, 423 b.

— Miss. til Mogens Kaas [Halmstad Len] og Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] om, at Bønderne i deres Len aarlig skulle være forskaanede for Halvparten af Penge-skatten, da der i adskillige andre Maader i denne Tid paa-hænger dem meget større Tyngde og Besværing end andre Bønder. Sk. T. 3, 458 b.

— Miss. til Mogens Kaas og Mogens Gyldenstjerne om flittig at sætte Vagten allevegne ud med den svenske Grænse i deres Len saa vel af Adelens som af Kronens Bønder. Udt. i Sk. T. 3, 458 b.

— Miss. til Regeringsraadet om at lade Mogens Kaas faa saa mange Penge, han nødvendig behøver i Halmstad. Udt. i Sj. T. 20, 423.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen mærker, at der nu paa-hænger ham større Pengeudgift paa Kronens Vegne end tidligere, har han skrevet til Regeringsraaderne Kansler Christian Friis til Borrebye og Stehen Brahe til Knudstrup, at de i København skulle betale ham, hvad han paa Kongens Vegne i adskillige Maader kan behøve at udgive, naar han gør Anfordring hos dem derom. Han skal paa et klart Register optegne, hvilke fremmede Soldater der ligge i Halmstad og af hvis Kompagni de ere, og hvis de behøve nogle Penge, efterhaanden forstrække dem med Penge, saafremt deres Kaptejner selv ikke have truffet Foranstaltninger til, at de kunne faa Penge. Registret paa de syge Knægte og paa de Penge, disse faa, skal han siden tilsende Jens Juel til Kieldgaard, Rente-

mester, for at denne derefter kan gøre Afregning med Kaptejnerne. Han skal gøre sig den største Flid for at faa at vide og paa et klart Register optegne, hvor mange syge Soldater der blev liggende i Byen, da Krigsfolket sidst drog derigennem og hid til Kongen, og naar de efterhaanden ere døde. Dette Register skal han ligeledes sende til Rentemesteren. Sk. T. 3, 459.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Knud Urne. Det har modtaget hans Skrivelse, hvori han begærer at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Kobber, som udføres af Riget, da den ny Rulle formelder, at der skal svares Told af Kobber, medens der tidligere er udstedt Forbud mod Udførsel af Kobber. Det meddeles ham, at Bestemmelsen i den ny Rulle om, at der skal svares Told af Kobber, ikke skal forstaas saaledes, at der nu maa udføres Kobber, men kun saaledes, at hvis der med særlig kongelig Bevilling udføres noget Kobber, skal der svares Told deraf, men uden saadan særlig Bevilling maa der ikke udføres Kobber af Riget. Sm. T. 6, 94.

— Miss. til Laurits Ebbesen om paa Anfordring af Mikkel Vibe, Borgemester i København, og Hans Holst, Borger sammesteds, at levere dem 3000 Tdr. Rug, som han har i Behold paa Skanderborg Slot af forrige Aars Indkomst, og indføre det i sit Regnskab. J. T. 6, 12 b.

19. Aug. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Jokim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, maa faa 1 Lunde Kapitels Gaard i Baldrintorp til Mageskifte for 1 Gaard i Lakkelenge i Torne Herred af hans Jordegods, skal Kapitlet ved første Lejlighed besigte Gaarden i Lakkelenge og siden udførligt erklære sig til Kongen, om Kapitlet kan faa Fyldest ved Mageskiftet eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 3, 459 b.

20. Aug. (—). Bestalling for Frandts Holdtkann, Kaptejn fra Marstrand, paa hans Skib, kaldet den hvide Hund [ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen]. Udt. i Sj. R. 15, 397 b.

— (**Kalmar**). Miss. til Christen Hansen, Borgemester og Tolder i Malmö, om at betale Pofvel Rasmussen 400 Slettedlr. for 400 Tdr. Havre og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 460.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han har et Antal Læster Korn i Behold paa Silkeborg Slot, befales det ham ved første Lejlighed at lade Kongen vide, hvor mange Læster Korn han har i Forraad, og hvor dyrt han mener at kunne sælge Kornet for Penge, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give ham nærmere Besked. J. T. 6, 12 b. K.

23. Aug. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at levere Joakim Bülow 800 Rigsdlr. til forskellige Ting, som han skal købe til Kongen. Udt. i Sj. T. 20, 423.

— Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Gyldenstjerne. Raadet har modtaget hans Skrivelse, hvori han begærer nogle Penge til Befæstningens [Varberg] Behov og til at besolde Krigsfolket med og Svar paa de øvrige i Skrивelsen indeholdte Punkter. Det meddeles ham i den Anledning, at der hermed sendes ham et Brev¹ til Stehen Madtsen, Embedsmand paa Bahu, om at skaffe ham 1000 Rdlr. af de Penge, der ere nedsatte paa Slottet, naar han begærer det. Da han har forespurgt, hvor højt Madskatten skal anslaaes Knægtene i Befæstningen i deres Besolding, sendes der ham herved en Fortegnelse over, hvorledes den skal udgives til dem, dog skal der passes godt paa, at der i Befæstningen altid findes godt Forraad paa Fetalje. Angaaende hans Begæring om at maatte faa flere Krigsfolk i Befæstningen kan Regeringsraadet intet forordne, men han maa selv henvende sig til Kongen herom. Hvis han enten har grebet nogen eller kan gribe nogen, det være sig Kronens Tjenere, Adelen's Tjenere eller andre, i at gøre Svensken nogen Tilførsel med Salt, Krudt eller i andre Maader, skal han straks lade dem anholde og paa en Ret optage, hvad de have med at fare, og der skal siden afsiges Dom om, hvorvidt det skal være forbrudt til Kronen eller ej, da de styrke Rigets Fjender. Raadet sender ham en Bartskeer og en Bøsseskytte, som han kan have at bruge paa Slottet, ligesaa en Smed, der kan beslaa de halve Kartovehjul, som han skriver om, og forarbejde og smede hvad andet, der behøves til Fæstningens Behov. De 2 Bor eller Navre skulle ved allerførste

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 446.

Lejlighed blive sendte ham, saasart de ere gjort færdige. Sk. T. 3, 460.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe om straks at lade hugge saa meget Trost og Hessel, som behøves til Krudtmøllen, og som han kan skaffe, og siden sende det til Krudtmøllen. Udt. i Sj. T. 20, 423 b.

26. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Jørgen Daa. Regeringsraadet har modtaget hans Skrivelse af 12. Aug., og som Svar paa det, der indeholdes i den udover det i hans forrige Skrivelse ommeldte, hvorpaa Regeringsraadet har svaret den 17. Aug., meddeles ham, at Regeringsraadet med denne Skipper sender ham den Fetalje, som hidtil har restet for ham paa 2 Personer, og ligesaa de 10 Læster Ø1, som han mangler paa de to sidste Maaneders Underholdning, saaledes som han nærmere kan se af Klavs Meckelborgs indlagte Seddel. Da han har begæret, at der enten maa blive tilsendt ham et vel besejlet Skib eller maa blive skrevet til Borgemestre og Raad i Marstrand om en besejlet Pinke, som er der ved Byen, for at Skibet eller Pinken kunde udløbe i Søen og skaffe Besked om nogle Fribyttere, der skulle være i Søen, meddeles ham, at han ikke tør vente noget Skib herfra, da alle Orlogsskibene med Undtagelse af dem, der ere hos ham, ere i Østersøen. Regeringsraadet kan heller ikke besvære Marstrands Borgere, da de behøve de Skibe, de have, til deres egen Bys Lejlighed, og den Mand, der ejer Pinken, tilmed har taget Kongens Bestalling paa at løbe paa Fribytteri med den; han faar derfor hjælpe sig det bedste han kan med de Skibe han har. Sj. T. 20, 424.

28. Aug. (Kalmar Slot). Miss. til Corfedts Rud og Anders Bilde om ufortøvet at begive sig til Halmstad med deres Ryttere og blive der indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 20, 424 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Han har for nogen Tid siden faaet Ordre til at nedsende det Tømmer, Kongen har ladet hugge i Silkeborg Skove, til de nærmest liggende Ladesteder, og Kongen har nu sendt dette Skib, hvori Tømmeret skal indlades. Saasart Skibet kommer did, skal han straks skaffe det fuld Ladning, det meste det kan bære, og Hjælp til at indskibe Tømmeret, saa Skibet uden langt Ophold kan komme paa Hjemreisen. J. T. 6, 13.

29. Aug. (Kalmar Slot). Aab. Brev om, at Robert Stuuart, Ridder, paa egen Bekostning maa fragte et Skib og frit løbe ind i Sverrig med det med Ballast og siden tilbage gennem Øresund med de Varer, han faar i Sverrig. Han skal betale Tolderne i Øresund tilbørlig Told og først tilbyde Kongen de Varer, han faar, til Købs. Sj. R. 15, 403.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Johan von Föhren, Borger i Helsingør, 160 Dlr. for en Hestemølle, som han siden paa sin egen Bekostning med det allerførste skal skaffe hid til Slottet. Udt. i Sj. T. 20, 424 b.

31. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Jørgen Høvell fra Danzig 38 $\frac{1}{2}$ Centner 22 Skaalpd. Krudt, hvert Centner beregnet til 19 Rigsdlr., og føre Pengene til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 424 b.

2. Sept. (—). Aab. Brev om, at Johan Pullei, Kongens Øverste, for denne ene Gang maa lade sin Fuldmægtig udføre en Hest og et Antal Hopper toldfrit af Riget. Sj. R. 15, 403 b.

— Miss. fra Kansler Christian Friis til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, om at forhandle med Isaac Petersen om iligen med et paalideligt Bud at sende et Brev til en Kaptejn i Holland, ved Navn Lucas Klussemand, og gøre sig den yderste Flid derfor. Udt. i Sj. T. 20, 424 b.

— Miss. til Casper Markdanner om straks at lade lave Vognkurve til 20 af Kongens Rustvogne i den Vidde, Længde og Højde, som hosføjede Maal, hvorpaa det klarligen er antegnet, udviser, paase, at Vognkurvene blive lavede med Flid og saa snart som muligt, og derefter straks fremsende dem til København. J. T. 6, 13.

4. Sept. (Kalmar). Miss. til Jens Sparre om ved allerførste Lejlighed at skaffe saa meget Brændeved som muligt til Kalmar Slot og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 461 b.

6. Sept. (—). Miss. til Regeringsraadet om at levere Theschel von Persow 3000 Dlr., der siden skulle afkortes ham i hans Betaling. Udt. i Sj. T. 20, 424 b.

— Miss. til Regeringsraadet om efter Mogens Ulfeldts underskrevne Seddel at betale Søfren Nielsen, Borger i Køben-

havn, 22 Læster 10 Tdr. Tyskøl og 1 Td. Eddike, hver Tønde beregnet til 2 Rigsdlr. Udt. i Sj. T. 20, 425.

6. Sept. (Kalmar Slot). Miss. til Regeringsraadet om uden al Forsømmelse at hidsende de paa medfølgende Seddel optegnede Kugler. Udt. i Sj. T. 20, 425.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen vil med det allerførste henlægge et Antal Krigsfolk paa de ved Bahus Slot omliggende norske Grænser, hvilket Krigsfolk skal gøre Kongens Undersaatter der og i Halland Bistand, om der skulde komme noget uformodeligt paa. Han skal derfor straks give Borgerne i Aalborg Tilhold om med det allerførste uden al Undskyldning at gøre Tilførsel ind for Bahus med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje saa vel som med Sko, Strømper og andet, som Krigsfolket maatte behøve, saafremt han ikke selv vil staa Kongen til Rette, hvis det bliver forsømt. Borgerne skulle sælge det tilførte for en rimelig Pris, for at Krigsfolket ikke skal komme til at lide Mangel paa Fetalje og anden nødtørfdig Underholdning, da det er Kongen meget magtpaaliggende. J. T. 6, 13 b.

8. Sept. (Kalmar Slot). Miss. til Regeringsraadet om at betale Morten Snøge fra Stralsund for 3 Læster sundisk Øl, 2 Rigsdlr. for Tønden, 1 Td. Skonroggen og Tvebakker, ligeledes 2 Rigsdlr., og 4 Tdr. „Wechenbrød“, ligeledes 2 Rigsdlr. for hver Tønde. Endvidere skal det betale Morten Langiswagen 5 Læster Gribswaldt Øl og 3 Tdr. Hvedebrød, for hver Td. 2 Rigsdlr. Udt. i Sj. T. 20, 425.

— Miss. til Regeringsraadet om at betale Hertug Jørgen af Lyneborgs Fuldmægtige 300 Dlr. til Laufgeld paa 300 Soldater. Udt. i Sj. T. 20, 425.

— Miss. til Regeringsraadet om at levere Hertug Ernst Ludvig af Saxen Penge paa 110 Ryttere, ligesom andre Ritmestre pleje at faa paa hver Rytter, naar de skulle hverve. Udt. i Sj. T. 20, 425.

— Miss. til Sigvord Grubbe om indtil nærmere Ordre at forsørge 122 Heste paa Malmøhus og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 461 b.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Købstæderne Aalborg, Aarhus, Randers, Vejle, Horsens, Sæby, Malmø, Ystad, Landskrone og Helsingør. Da Kongen er til Sinds med det allerførste at

henlægge et Antal Krigsfolk paa de omliggende norske Grænser ved Bahus Slot, hvilke Krigsfolk skulle hjælpe Kongens Under-saatter i Halland, hvis der skulde komme noget uformodet paa, skulle de straks og uden al Undskyldning gøre Tilførsel ind for Bahus med Øl, Brød, Mel, Malt, Flæsk, Kød, Havre og anden Fetalje saa vel som med Sko, Strømper, Hestesko, Søm og anden Nødtørftighed og sælge det til en rimelig Pris, saa Krigsfolket ikke skal lide nogen Mangel, da det er Kongen meget magtpaaliggende. Udt. i Sj. T. 20, 425. Origg. (til Aalborg. Aarhus¹ og Vejle) i Landsark. i Viborg.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren til Borgemestrene Jacob Fecktil i Malmø, Jens Einersen i Landskrone, Hans Thillisen i Ystad og Gudmand Nielsen i Helsingør. For nogen Tid siden har Kongen skrevet til deres By om, at Borgerne skulle gøre Tilførsel med Proviant til Kongens Krigsfolk ved Bahus. Kansleren beder dem nu sørge for, at saa megen Proviant som muligt saa hurtig som muligt bliver sendt did, for at Kongens Krigsfolk ikke skal lide nogen Mangel, da det er meget magtpaaliggende. De skulle skriftlig erklære sig om, hvor snart de kunne skaffe Provianten og hvad de kunne skaffe, og Kansleren venter sikkert, at de ville gøre sig Flid for at efterkomme Kongens forrige Skrivelse. Sk. T. 3, 461 b.

— Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Eske Brock [Dronningborg Len] og Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] om ufortøvet at sende al den Havre, de maatte have i Forraad og kunne skaffe af den ny, til Bahus Slot og straks fragte Skuder til den, saa den kan være til Stede paa Bahus saa snart som muligt, da det er Kongen magtpaaliggende. J. T. 6, 14.

10. Sept. (—). Miss. til nogle Lensmænd om at skaffe Proviant til Kalmar og Christianopel. — Jørgen Kaas (Københavns Len) skal lade bage 40 Læster Brød og male 6 Læster Gryn; Peder Basse (Roskildeगााards Len) skal lade bage 50 Læster Brød og male 10 Læster Gryn og sende det hid; Joakim Bülow (Frederiksborg og Kronborg Len) skal lade bage 100 Læster Brød og male 12 Læster Gryn og sende det hid;

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 22 f.

Ditlef Holck (Trøggeveldt Len) skal lade bage 30 Læster Brød, hvortil han skal modtage Rug paa Roskildegaard, og sende det hid; Fru Karen Hendrik Lykkes (Vordingborg Len) skal lade bage 30 Læster Brød og male 10 Læster Gryn og sende det til Kalmar med en Skude, som hun skal fragte dertil; Ebbe Munk (Antvorskov Len) skal lade bage 80 Læster Brød og male 12 Læster Gryn, som han skal sende til Kalmar med Skibe, han skal fragte dertil; Mogens Gjõe (Sæbygaards Len) skal lade bage 30 Læster Brød og male 6 Læster Gryn og sende det hid; Casper Markdanner (Koldinghus Len) skal saa billigt som muligt købe 50 Skippd. Flæsk og sende det sammen med 9 Læster Smør til Kalmar med Skuder, som han selv skal fragte; Karl Bryske (Aarhusgaards Len) ligesaa 40 Skippd. Flæsk og 1¹/₂ Læst Smør; Laurits Ebbesen (Skanderborg Len) ligesaa 60 Skippd. Flæsk og 10 Læster Smør; Eske Brock (Dronningborg Len) skal købe 50 Skippd. Flæsk og sende dem til Christianopel; Christian Holck (Silkeborg Len) ligesaa 50 Skippd. Flæsk og 5 Læster Smør; Manderup Parsberg (Aalborghus Len) skal købe 50 Læster Sild og med et Skib sende dem til Christianopel; Oluf Rosensparre (Draxholm Len) skal lade bage 75 Læster Brød og male 10 Læster Gryn og med Skibe sende det til Christianopel; Sten Brahe (Kallundborg Len) skal lade bage 50 Læster Brød og male 10 Læster Gryn og med Skibe sende det til Kalmar; Anders Dresselberg (Holbæk Len) skal lade bage 15 Læster Brød og sende det hid; Joakim Bülow skal paa Kronborg og i Byen [Helsingør] lade brygge 100 Læster Øl, 2 Tdr. Øl af 1 Td. Malt og 1 Skp. Humle, og sende det med Skibe til Kalmar; Anders Bilde (Helsingborg Len) ligesaa 25 Læster Øl; Christen Bernekov (Landskrone Len) ligesaa 25 Læster Øl; Sifverdt Grubbe (Malmøhus Len) ligesaa 50 Læster Øl og 60 Skippd. Flæsk; Tolderne i Helsingør skulle købe 100 Læster Sild og sende dem med Skib til Kalmar; Tolderen i Nakskov skal købe og med Skib sende 40 Læster Ærter til Kalmar og 10 Læster Ærter til Christianopel. Udt. i Sj. T. 20, 425 b.

11. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Byfogden i Helsingør om at købe 133 Læster Øltønder og sende dem til Joakim Bülow. Udt. i Sj. T. 20, 426 b.

— Miss. fra Kansleren til Sigvord Grubbe. Som han nok husker, har han for nogen Tid siden efter Kongens Paalæg faaet

Ordre af Kansleren og siden Kongens eget Missive¹ om at skaffe Krudtmageren i Kongens Krudtmølle det Trostel og Hessel, som denne maatte behøve, men Kansleren erfarer nu af Krudtmageren, der daglig overløber ham, at det endnu ikke er sket, hvilket har forundret ham ikke saa lidt, da der daglig gaar stor Bekostning med for Kongen, men intet Arbejde udrettes paa Grund af saadan Efterladenhed, hvorfor Kansleren for sin Person vil være undskyldt, hvis der siden i sin Tid kunde komme noget andet efter. Kansleren beder ham derfor endnu en Gang straks at skaffe Krudtmageren alt det Trostel og Hessel, han kan tilvejebringe, for at Krudtmageren ikke, naar det viser sig, at Kongens Arbejde ikke er fulddrevet, som det burde sig, skal kunne beklage sig over, at han har lidt Mangel paa saadant. Sk. T. 3, 462.

11. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om at lade Johan Villemesen, Raadmand i Helsingør, faa saa meget Byg, som han kan undvære af Lenets [Helsingborg] Indkomst, og give dem af Bønderne, der restere med noget af deres Landgilde, Ordre til endelig at yde det til Mikkelsdag. Udt. i Sk. T. 3, 462 b.

13. Sept. (—). Miss. til Joakim Bülow om at lade Bønderne i Kronborg Len tilsige til at age Sten til Brokisterne ved Kronborg og siden fylde disse dermed. Udt. i Sj. T. 20, 426 b.

14. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at opsende alle de Rigsdalere, de have, men indtil nærmere Besked beholde de Gylden, de have. Udt. i Sj. T. 20, 426 b.

15. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at sende 30,000 Dlr. herop og levere Kongens Skibe Krokodillen og Stjernen, naar de komme did, alt det Øl, som er brygget til Kongens Skibe. Udt. i Sj. T. 20, 426 b.

16. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at indkøbe 10,000 glaserede Astrag til Brug for Bryggeren i Halmstad og fragte en Skude til at løbe til Halmstad med dem. Udt. i Sj. T. 20, 427.

— Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Gyldenstjerne om

¹ 24. Aug. 1611.

at antage Thomas Conrad von Ham som Arkelimester paa Varberg og forordne ham den Pension og Underholdning, som den tidligere Arkelimester havde. Udt. i Sk. T. 3, 463.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Mogens Kaas. Raadet tvivler ikke om, at de Tagsten, som han skriver om, nu ere komne til Halmstad. Raadet har skrevet til Tolderne i Helsingør om de glaserede Astrag, han begærer, og haaber, at han ved første Lejlighed skal faa dem. Udt. i Sk. T. 3, 463.

18. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at rette sig efter Kongens første Skrivelse og sikkert fremsende de Sild, hvorom Kongen har skrevet til dem. Udt. i Sj. T. 20, 427.

— (**Ronneby**). Miss. til Ritmestrene Albret Skeel, Knudt Brahe, Uldrik Sandberg, Tage Krabbe, Corfits Rud og Anders Bilde om, at de med det allerførste skulle begive sig op imod Kongsbak og fortøve der indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 20, 427.

— Miss. til Sigvord Grubbe om indtil nærmere Ordre at lade nogle Heste forsørge paa Børinge Kloster. Hvad Havre og andet, der bliver anvendt paa dem, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 463.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde om i det Skib, som Anders Pedersen er Skipper paa, at lade indskibe saa meget Kød, Talg og anden Proviant, som han kan undvære af Lenets Indkomst, og saa megen Tjære og saa mange gullandske Bord, som Skibet desforuden kan indtage, saa Skibet sikkert kan faa fuld Ladning og straks igen blive affærdiget. Udt. i Sk. T. 3, 463 b.

— Miss. til Christen Holck om at sælge al den Rug og Byg, som han skriver, at han har i Forraad paa Hald Slot og har liggende paa Mors, til Købmænd saa dyrt som muligt. Han skal fragte Skuder til de 335 Tdr. Havre, han har i Forraad, saa de straks kunne fremføre Havren til Bahus. J. T. 6, 14. K.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Lunge om at sælge det Korn, han har liggende paa Vestervig Kloster. Udt. i J. T. 6, 14 b. K.

26. Sept. (—). Miss. til Joakim Bülow om af det Mel,

som findes paa Kronborg og Frederiksborg, og af Toldmelet at levere Bønderne 5¹/₂ Skp. Mel til hver Td. Brød, som han tidligere har faaet Ordre til at lade bage. Udt. i Sj. T. 20, 427.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sigvord Grubbe om at give en Billedsnider, som skal være i Malmø, ved Navn Stats Otto, Tilhold om straks at begive sig over til København og indrette sin Lejlighed efter at skulle arbejde en Tid lang her paa Kongens Arbejde. Udt. i Sk. T. 3, 463 b.

— Miss. til Eiller Qvitzov. Fru Mergrette Gjõe til Trudtsholm, Erik Lykkes Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har været i Løfte for Erik Lange for en Sum Penge, som hun har maattet betale med Interesse og anden Omkostning, uden endnu at have faaet noget Vederlag derfor. Da der nu skal være tilfalden Erik Lange paa hans Hustrus¹ Vegne nogen Arv efter afdøde Tønne Brahe, mener hun, at hun bør betales af denne Arv, og at hun deri bør have Udlæg for sine udlagte Penge med al anvendt Bekostning. Da hun formener at ville kunne opnaa dette ved Rettergang, har hun anmodet om, at der maa blive forordnet en god Mand til at føre Sagen til Ende for hende, da hendes rette Lavvæрге, Kongens Jægermester Mogens Gjõe til Gundersløfholm, ved Kongens daglige Tjeneste er forhindret i altid at kunne være til Stede. Det befales i den Anledning Eiller Qvitzov at forfølge Sagen paa det flittigste paa Fru Mergrette Gjøes Vegne og tage sig saaledes af den, som det maatte synes ham at være gavnligst for hende, saa hun ikke skal lide nogen Skade ved hans Forsømmelse. F. T. 3, 333.

27. Sept. (—). Miss. fra Rigens Raad til Corfits Ulfeldt. Det har modtaget hans Skrivelse og deraf set, at der til Faaborg er kommen en svensk Herremand, ved Navn Sigmund Sparre, der ingen Besked har hos sig om, hvorfra han er kommen. Da Corfits Ulfeldt har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med ham, befales det ham herved, at han skal lade Herremanden arrestere og strengeligen forbyde ham at gaa af det Losement, der bliver anvist ham, førend han

¹ Sofie Brahe.

skaffer Besked om, hvorfra han er kommen, hvor han vil hen og hvad hans Ærinde er, alt dog paa hans egen Bekostning. Hvis han ingen Besked kan skaffe eller selv om han kan det, skal Corfits Rud meddele Rigens Raad det, førend han løslader Sigmund Sparre af Arresten; han skal saa faa at vide, hvorledes der skal forholdes med denne. F. T. 3, 334.

27. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen vil lade den store Sal paa Koldinghus dynnike og nu har sendt sin Kalksnider over for at bese Lejligheden, skal Casper Markdanner straks lade gøre et Overslag over, hvad Bekostning der vil medgaa til dette Arbejde, og siden ved forderligste Lejlighed erklære sig om, hvorvidt al den Del, som behøves til Arbejdet, er at faa dér, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 14 b. K

28. Sept. (—). Miss. til Casper Markdanner. Paa Slottet [Koldinghus] har Kongen en Skabelon staaende, hvorefter han vil have bygget et Skib, og han mener ogsaa, at der skal findes saa meget Tømmer liggende, som behøves til at lave et Skib efter denne Skabelon. Kongen har nu sendt sin Skibsbygger Claus Jansen over for at bese Skabelonen og gøre et Overslag over Tømmeret. Naar Claus Jansen besøger ham med dette Brev, skal han lade ham se Skabelonen og vise ham det Tømmer, han har liggende i Forraad, saa han kan give Kongen Besked om alt. Casper Markdanner skal desforuden erklære sig om, hvad Tømmer der findes til at lave Skibet af, og hvad der maatte mangle dertil, og med det allerførste indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf og af Claus Jansens Beretning kan faa udførlig Besked om alt. J. T. 6, 15.

29. Sept. (—). Miss. til nogle Lensmænd om med Skibe, som de selv skulle fragte dertil, at sende Mel til Kalmar og Malt til Christianopol. — Casper Markdanner (Koldinghus Len) 40 Læster Mel, beregnet 12 Tdr. i Læsten; Eske Brock (Dronningborg Len) 40 Læster Mel og 20 Læster Malt; Laurets Ebbesen (Skanderborg Len) 40 Læster Mel og 20 Læster Malt; Christen Holck (Silkeborg Len) 40 Læster Mel og 20 Læster Malt; Karl Bryske (Aarhus Len) 20 Læster Mel og 15 Læster Malt; Manderup Parsberg (Aalborg Len) 20 Læster Mel og 20 Læster Malt; Sten Brahe (Kallundborg Len) 11 Læster Malt; Fru

Karen Hendrik Lykkes (Vordingborg Len) 10 Læster Malt. Udt. i Sj. T. 20, 427.

29. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lensmanden og Tolderen i Malmø, Lensmanden paa Sølvitsborg og Tolderen i Ystad om at indkøbe saa meget Nødkød som muligt og sende det til Kalmar. Udt. i Sj. T. 20, 427 b.

— Miss. til Tolderne i Malmø og Ystad om hver at købe 1000 Tdr. Havre og sende den til Kalmar. Udt. i Sj. T. 20, 427 b.

— Miss. til N. N. om at bestille 50¹ Skippd. Humle i Danzig. Mats Pouelsen, Renteskriver, skal fragte Skibe til at føre den til Kalmar. Udt. i Sj. T. 20, 427 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sende Havre til Kalmar. — Sigvordt Grubbe (Malmøhus Len) 1500 Tdr. Havre af Lenets Indkomst og at købe af Kirkernes Korn; Hans Lindenov (Bornholm) 1000 Tdr. Havre, at købe af Kirkernes Indkomst; Christian Bernekov (Landskrone Len) 500 Tdr. Havre af Lenets Indkomst og, hvis den ikke forslaar, da at købe det manglende af Kirkerne. Udt. i Sj. T. 20, 427 b.

— Miss. til Hans Lindenov om at købe 1000 Tdr. Havre af Kirkerne der paa Landet [Bornholm] eller hvor han kan faa dem, sende dem til Kalmar inden Vinter og føre Betalingen derfor til Udgift i sit Regnskab. Havren af Lenets Indkomst skal han selv beholde indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 463 b.

— Miss. til Jens Sparre om, at han, foruden de 10 Læster Kød, hvorom han for nogen Tid siden har faaet Skrivelse, skal købe saa meget Nødkød, som han kan tilvejebringe, og med det allerførste sende det til Kalmar. Han skal selv fragte Skuder til at fremføre det og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 464.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at købe saa meget Nødkød, som han kan overkomme, og 1500 Tdr. Havre af Kirkernes Indkomst eller hvor han bedst kan faa dem, og straks inden Vinter sende det til Kalmar. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Havren af Lenets Indkomst

¹ Tegnet for Hundrede er glemt i Registranten; jvfr. 4. Okt. 1611.

skal han beholde hos sig indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 464.

29. Sept. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Sigvordt Grubbe. Som han nok husker, har han nogle Gange¹ faaet Ordre til at lade hugge og skaffe et Antal Trøstel- og Hesseltræer til Kongens Krudtmøllens Behov, men han har alligevel ikke hidtil efterkommet disse Ordre, idet der kun er fremsendt omtrent 18 Læs, hvilket kun kan forslaa lidt eller slet intet. Dette har medført, at Krudtmøllen i denne Tid maa staa stille, til ikke ringe Skade for Kongen, og at Regeringsraadet paa Grund af Mangelen paa Trøstel- og Hesseltræer og Sigvordt Grubbes Langdrægtighed og Forsømmelighed daglig overløbes af Krudtmageren, hvilket altsammen forekommer dem meget sælsomt. Regeringsraadet vil derfor endnu en Gang have ham ikke alene ombedet, men ogsaa formanet om straks og uden al Forhaling fremfor alting at lade hugge og skaffe en 400 Læs Trøstel- og Hesseltræer til Krudtmøllens Fornødenhed og siden saa hurtig som muligt sende dem til Krudtmageren, for at denne ikke skal lide Mangel paa saadant, da det er Kongens alvorlige Befaling og denne Tids Lejlighed udkræver det. Sker der mod al Tilforsigt yderligere Forsømmelse, saa Kongens Arbejde ikke kan gaa for sig, vil han selv til sin Tid komme til at staa til Rette derfor. Sk. T. 3, 466.

— (**Kronborg**). Miss. til Kronens Bønder i Meelsted og Bregne Herreder i Blekinge. Kongen har givet Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, Ordre om adskilligt, som Kongen vil have forfærdiget og forrettet i Christianopol. Da det vil falde Kronens Bønder i Øster Herred for tungt alene at udføre dette, befales det dem herved strengeligen, at de, naar Jens Sparre tilsiger dem, skulle fremage med Heste og Vogn eller ogsaa arbejde og forfærdige hvad han giver dem Ordre om. Hvis han giver dem Ordre til at skulle skaffe Hø til de Heste, der efter Kongens Befaling skulle ligge i Vinterlejr i Christianopol, skulle de skaffe og fremføre saa meget, som der paalægges dem. Hvis nogen viser sig ulydig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 464.

¹ 24. Aug. og 11. Sept. 1611.

29. Sept. (Kronborg). Miss. til Jens Sparre. Kongen, der har bragt i Erfaring, at en stor Del af Kronens Bønder i hans Len [Sølvitsborg] ikke kunne skaffe saa meget Smør, som de skulle svare i Landgilde, tillader ham at tage Penge i Stedet for Smør af alle dem, som ikke kunne udrede Smør, 14 Rigsdlr. for hver Td. Smør. Da Kongen endvidere har faaet Underretning om, at den største Del af Kronens Bønder langs med Landevejen har faaet deres Gaarde brændt af og ellers i andre Maader lidt stor Skade, saa de ikke kunne udgive den aarlig paabudte Pengeskat, fritages alle de Bønder, der i saa Maade have lidt Skade, for at svare Pengeskat i Aar, dog skal der tages Tingsvidner om, hvem der have lidt saa stor Skade, at de med Billighed bør forskaanes for Skat, hvilket han siden skal lade føre til Regnskab. Da Præsterne i Øster Herred i lige Maade have lidt stor Skade paa deres Gaarde af Ildebrand, har Kongen bevilget, at de i Aar ogsaa maa være fri for at svare Pengeskatten, hvilket ogsaa skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Sk. T. 3, 465.

— Miss. til Jens Sparre om at give Adelens Tjenere i hans Len [Sølvitsborg] Ordre til ligesaa vel som Kronens Bønder at fremsende deres Vogne og Skydsheste, saalænge Krigen varer, naar det gøres behov og de tilsiges. Hvis nogen viser sig uvillig, vil han blive tiltalt og straffet. Udt. i Sk. T. 3, 465 b.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om at levere Mikkell Vibe, Borgemester i København, og Hans Holst noget Byg af deres Lens Indkomst. — Sten Brahe (Kallundborg Len) 20 Læster Byg; Ebbe Munk (Antvorskov Len) 50 Læster Byg; Mogens Gjõe (Sæbygaards Len) 26 Læster Byg. Udt. i Sj. T. 20, 428.

— Miss. til Corfidts Ulfeldt. Da han paa Grund af den ringe Avl, der er til Rugaard, har begæret at maatte faa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Elby¹ og Melbye Sogne, befales det ham herved straks at lægge disse Tiender under Ladegaarden og oppebære dem i Kærven. Hvis Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm har givet noget Steds-

¹ Ejlby, Skovby H.

maal af disse Tiender, skal Corfidts Ulfeldt tilbagebetale ham Stedsmaalet, men hvis han intet Stedsmaal har givet, skal Corfidts Ulfeldt svare Stedsmaal og sædvanlig Afgift til Kronen og Kirken. F. T. 3, 338.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i nedenævnte Købstæder¹. Da Kongen har befaleet, at nogle Fane Ryttere indtil nærmere Ordre skulle blive liggende i deres By, skulle de indtage Rytterne i Byen, naar de komme did, skaffe dem Staldrum og for rimelig Betaling Underhold med Mad og Øl samt Hø, Havre, Straa, Foder og anden Nødtørf, som de kunne behøve. Rytterne skulle betale hvad de faa og forholde sig saaledes, at Borgerne ikke skulle have Grund til at beklage sig. — Hertug Ernst med sin Fane i Sølvitsborg; Jokim Bülows og Flotoes Fane i Ronneby; Pentz's Fane i Væ; Hoffanen og den sjællandske Fane i Ystad; Gert Rantzaus Fane i Aahus. Sk. T. 3, 466 b.

— Miss. til Jakob Barnewitz. Da Kongen har givet nogle af sine Øverster og Ritmestre Ordre til paa Kongens Vegne at hverve et Antal Ryttere og Knægte i Tyskland og siden føre dem her ind i Riget, skal han paa Falster, saavel i Købstæderne som paa Øerne, hvor der er Skuder og Krejerter at faa, sørge for, at der bliver skaffet 30 gode Skuder og Krejerter, der skulle være i Werneminde senest den 1. Nov. for at indtage Ritmester Bernt von Hagens Fane Ryttere, som er 200 Ryttere stærk, og føre den til Bahus Slot. Endvidere skal han sammesteds skaffe 12 Skuder, der ligeledes skulle være i Werneminde den 1. Nov. for at indtage Hertug Ernst Ludvig af Sachsen, Engern og Westphalens Ryttere, som ere 120 Heste stærke, og siden føre dem til Sølvitsborg. Han skal foreholde Skipperne, at de under den højeste Straf ikke maa begive sig i Land nogensteds her i Riget, førend de komme til Bahus Slot og Sølvitsborg. Han skal slutte Akkord med enhver Skipper om en rimelig Fragt, og den Fragt, han udlover, skal efter hans udgivne Bevis blive betalt paa Rentekammeret, naar enhver har ført de Ryttere, han har faaet Ordre til at indtage, til de befalede Steder. Han skal flittigt paase, at der ikke

¹ Det indførte Brev er stilet til Ronneby.

bliver forsømt noget, da det er storligen magtpaaliggende. Sm. T. 6, 95.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne om at sende 30 Skuder og Krejterter til Werneminde for at indtage Jakob Prengers 200 Ryttere og føre dem til Bahus. Udt. i Sm. T. 6, 96 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade alle dem af Søstæderne, der ville gøre Tilførsel til Lejren for Elfsborg, passere toldfrit gennem Sundet, medens Belejringen varer. Udt. i Sj. T. 20, 428.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at fragte 3 hollandske Skibe til at løbe til Gulland efter Sten; de to skulle losse for Helsingør, det tredje her for Byen. Udt. i Sj. T. 20, 428.

— (**Kronborg**). Miss. til Anders Bilde om at give Fiskerne i Helsingborg Ordre til at tilføre Sten i Brokarrene for Kronborg, ligesom de tidligere plejede at gøre. Det skal betales dem af Tolden i Helsingør. Udt. i Sk. T. 3, 467.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. For nogen Tid siden¹ har Kongen forlenet Jens Juel til Kieldgaard, Rentemester, med det Provsti i Viborg Domkirke, som Envold Kruse til Hiermidtsløfgaard, Embedsmand paa Aggershus og Statholder i Norge, hidtil har været forlenet med. Da Kapitlet nu vil tilholde sig de bona communia, der have ligget til Provstiet i Envold Kruses Tid, og ikke vil tillade Jens Juel at faa dem, paabydes det herved Kapitlet at lade Jens Juel faa alle de bona communia, som Envold Kruse har haft, med al Renten deraf lige siden Jens Juels Forleningsbrevs Datum, da Provstiet ikke er blevet ledigt ved Envold Kruses Død, men der kun er sket Forandring dermed, og da Jens Juels Forleningsbrev ikke bør forstaas anderledes, end at han skal have Provstiet ganske som Envold Kruse havde det, da han blev det kvit. J. T. 6, 15 b.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Købstæderne Malmø, Ystad, Helsingborg, Landskrone, Helsingør, Køge, Holbæk og Næstved om straks og uden al Undskyldning at udtage og fremsende

¹ 2. April 1611.

saa mange Baadsmænd og søfarende Folk som muligt, saavel fremmede som andre. Udt. i Sj. T. 20, 428.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Fru Karren Banner om at give Fogden og Skriveren i Maribo Kloster Tilhold om at betale Fader Madtsen og hans Medarvinger 1000 Dlr., saafremt der findes rigtigt Brev og Bevis derpaa. Udt. i Sj. T. 20, 428 b.

— Sj. R. 15, 403 b, se 3. Okt. 1612.

— (**Kronborg**). Miss. til Joakim Bülow om, at Kongen har eftergivet den i Hestange Mølle boende nu afdøde Møllers Hustru og Arvinger Møllerskylden fra 1. Maj 1609 til 1. Maj 1610, da Møllen er brændt. Udt. i Sj. T. 20, 428 b.

— Miss. til Joakim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af Kronens Bønder og Tjenere i Kronborg Len, som have smaa Gaardsæder, hidtil, naar der er bleven skreven Skat, ere blevne lagte for hel Skat lige med Landboerne, hvilket vil være umuligt for dem at udholde, da de kun have saare ringe Brug. Kongen er tilfreds med, at de, der ere Landboer, maa skrives for fuld Skat i den sidst paabudte Pengeskat, og de, der ere Gaardsæder, for halv Skat. Sj. T. 20, 428 b.

— Aab. Brev om, at Appitz Grønningen, Kongens Hofjunker, uanset Forbuddet mod Udførsel af Havre, for denne ene Gang maa udføre alt det Havre, som han oppebærer i Skaane af det Kannikegods, han er forlenet med, fra Skaane til Sjælland, hvor han vil. Sk. R. 3, 407 b.

— Miss. til Tage Thott. Kronens Undersaatte, Bønder og menige Almue i Laholms Len, have berettet, at de hidtil ere blevne meget besværede med Bygning og i andre Maader, saa de ere komne meget til Agters. Kongen har i den Anledning paa deres Begæring fritaget dem for Halvparten af den sidst paabudte Pengeskat, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 3, 467.

4. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Cornelius von Barsebek, Kaptejn fra Malmø, paa hans Skib, kaldet den røde Løve (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 397.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Roskilde om at hjælpe Claus Sluttow, afdøde Casper Widerkamps Hustrus Fuldmæg-

tig, til uden langt Ophold og Proces at faa en Sum Penge af Anders Stenmyller, Borger i Roskilde, saa vidt de kunne gøre det med Retten. Udt. i Sj. T. 20, 429.

4. Okt. (Kbhvn.). Regeringsraadets Memorial for Renteskriver Madts Povelsen paa det, han skal købe i Danzig: 150 brede Danzigerduge, 100 smalle Danzigerduge og 50 Skippd. Humle. Renteskriveren skal optage de til Betaling heraf nødvendige Penge i Danzig, give sin Haand og Segl derfor, hvorefter det siden skal blive betalt af Tolderne i Helsingør. Udt. i Sj. T. 20, 429.

5. Okt. (—). Miss. til Jørgen Kaas om at lade Oluf Søfrensen i Nærum være utiltalt for et halvt Aars Landgilde og udvise ham Tømmer til at opbygge hans Gaard med, da den er afbrændt. Udt. i Sj. T. 20, 429.

— Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde til Tommerup, Embedsmand paa Visborg, til Foraaret maa udføre 80 Staldøksne fra Gulland, dog skal han lade notere paa dette Brev, naar Øksnene blive udskibede, for at der ikke under denne Bevilling paa en anden Tid skal udføres flere Øksne, ligesom han ogsaa skal betale Tolderen sædvanlig Told af dem. Sk. R. 3, 408.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Jørgensen, Ridefoged i Københavns Len, paa Kronens Part af Korn-tienden af Vixø Sogn i Ølstykke Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 13.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Dorrette Lange til Skabygaard, Jørgen Rosenkrantz's Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Hvilsager Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 94 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Nielsen i Seggetgaard¹ paa egne og menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Skiøstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 13 Ørt. Byg og 4¹/₂ Ørt. Havre til Skiøstrup Kirke. Udt. i Tb. S. 95.

6. Okt.² (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongens Bro-

¹ Segaltgaard, Ø. Lisbjerg H. ² I Registranten er Brevet dateret: 1612, men indført mellem Brevene af 1611.

der Hertug Uldrik, Administrator i Schwerin Stift, maa lade sin Fuldmægtig købe 50 Staldøksne her i Riget og toldfrit uddrive dem af Riget. Sj. R. 15, 404 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. fra Kansleren til Ebbe Munk om, at han nu ikke, som han har begæret, kan faa noget pryds Rug, men maa lade bage af den ny Rug. Tyskøl kan han bedst indkøbe i de omkringliggende smaa Købstæder; iøvrigt skal han rette sig efter Kongens forrige Skrivelse. Udt. i Sj. T. 20, 429.

— Miss. til Købstæderne Aalborg, Aarhus, Randers, Vejle, Horsens, Sæby, Malmø, Ystad, Landskrone og Helsingør. Kongen har den 9. Sept. skrevet til dem om straks at give Borgerne Ordre til at gøre Tilførsel til Bahus med Proviant og andet, som Kongens Krigsfolk maatte behøve. Da Kongen nu ikke saa snart faar Brug for Proviant dér, skulle de indtil nærmere Ordre lade det bestaa med at føre Proviant did. Kongen har dog givet Ordre til, at den Proviant, som Borgerne allerede maatte have ført did, skal blive modtaget af Sten Madtsen, Embedsmand paa Bahus, enten paa Bahus Slot eller i Marstrand, for at de ikke skulle lide nogen Skade ved deres Tilførsel. Der skal gives dem nøjagtigt Bevis for, hvad de levere, hvorefter Kongen siden vil lade dem betale enten paa Rentekammeret eller af den Lensmand, de høre under. Sj. T. 20, 429 b. Orig. (til Aarhus¹ og Vejle) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aahus og Sølvitsborg om, at de, naar Jørgen Lunge med sit Krigsfolk kommer til deres By, skulle skaffe Krigsfolket det bedst mulige Kvarter hos Borgerne og lade det faa Underholdning til Nødtørft for Betaling. Udt. i Sk. T. 3, 467 b.

— Miss. til Jens Sparre om i sit Len at drage Omsorg for, at det Ved, som Kongen tidligere har befalet ham at sende til Kalmar Slot, hver Bonde 1 Læs Ved, uden al Forsømmelse fremkommer, saa der ikke skal tildrage sig anden Ulejlighed derover. Udt. i Sk. T. 3, 468.

— Miss. til Christen Holck og Casper Markdanner. Kongen sender dem hermed nogle Fanger, der i nogen Tid skulle

¹ Tr: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 23 f.

holdes i god Forvaring der paa Slottet. De skulle paa Slottet skaffe dem Underholdning, daglig to Maaltider Mad og til hvert Maaltid tre Retter med nødtørfigt Danskøl. De skulle forvare Fangerne med Lukkelse og Laas, saa de ingensteds kunne undvige. — Svenske Fanger, som bleve sendte til Koldinghus: Daniel Wagener, Liflænder, Ritmester; Christian Meyer, Brunsviger, en Fyrverper; Engewald Matsen, Kvartermester under Rytterne; Morten Jacobsen, Fændrik, født i Königsberg; Peder Biørnsen, som var Foged paa Øland; Hermand Borckling, Borger i Stockholm, født i Danzig, Forspejder; Oluf Olufsen, en Kaptejn til Fods. — Svenske Fanger, som bleve sendte til Silkeborg: Erik Andersen, Kvartermester under Fodfolket; Erik Bertsen, født i Vester Gylland, en Skibskaptejn; Thomas Skat, en Kaptejn til Fods; Hans Jack, boende i Kalmar, en Skibskaptejn. J. T. 6, 16.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel om straks at give Peder Aarlof, Svinesnider, der bor i Ribe, Ordre til ufortøvet at begive sig over til København og udføre, hvad der paa Kongens Vegne bliver ham paalagt. J. T. 6, 16 b.

7. Okt. (—). Miss. til Ritmestrene Albret Skeel, Knudt Brahe, Uldrik Sandberg, Tagge Krabbe, Corfidts Rud og Anders Bilde. Saafremt de kunne eragte, at de ikke kunne udrette noget synderligt der oppe ved Båhus med de 2000 Bønder, som ligge der, enten med at indtage Nyløs eller udføre andet, uden for stort Eventyr, skulle de indtil nærmere Ordre indlægge Bønderne allevegne i Halland. Udt. i Sj. T. 20, 430.

— Miss. til Christen Holck. Af hans Indberetning har Kongen set, at de tidligere Lensmænd paa Silkeborg Slot paa Grund af den ringe Avl altid have brugt følgende Korntiender i Kærven til Ladegaarden: Kronens Part af Korntienden af Lemming Sogn, Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Soustrup¹ Sogn og Kirkens Part af Korntienden af Seiling og Funder Sogne, alle i Hids Herred. Da Kongen nu erfarer, at disse Tiender for kort Tid siden ere blevne bortfæstede fra Slottet, men ikke kunne undværes derfra, og da Forleningsbrevene ikke lyde anderledes end paa Kongens naa-

¹ Svstrup, Hids H.

digste Behag eller ogsaa paa, at Brugerne skulle afstaa dem, naar Kongen vil bruge dem til sine Slotte, Klostre eller Gaarde, skal Christen Holck straks igen lade Tienderne annamme under Slottets Ladegaard og herefter ligesom tidligere oppebære dem i Kærven, dog skal han tilbagebetale dem, der nu have Tienderne, det Stedsmaal, de have givet af disse. Han skal derefter, ligesom tidligere, oppebære Tienderne til Ladegaarden og svare Kronen og Kirkerne sædvanlig Afgift af dem. J. T. 6, 16 b.

9. Okt. (Kbhvn). Aab. Brev, hvorved Kongen skænker Chresten Som til Roldstrup et Skib, kaldet Summa Summarum, med Tov, Ankere, Sejl og andre Redskaber samt Skyts, Lod, Krudt og anden Munition, som er forefundet paa Skibet ved Kalmar Slot, og som han har modtaget der. Sj. R. 15, 405.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster det aabne Brev, som Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har givet Kirstine, Peder Hammers Enke, paa Kronens Hospital St. Jørgensgaard udenfor Kallundborg, at bruge indtil videre, ligesom hendes afdøde Husbonde har haft det i Værge. Hun skal være forpligtet til at underholde fem fattige, syge og saare Personer, der ere trængende, i Hospitalet og skaffe dem Underholdning med Føde og Klæder samt Senge. Saasnart nogen af disse dør, skal der indlægges en anden, saa hun altid har fem Personer i Hospitalet. Sj. R. 15, 405 b.

10. Okt. (—). Livsbrev for Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Halmstadgaard, paa Orlofgaard med tilliggende Gods, som Fru Karren Banner til Høgholt, Gregers Ulfstands Enke, hidtil har haft den i Værge, kvit og frit, og paa Kronens Herlighed og Rettighed af en Kirkegaard i Hermested¹ Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf Landgilden dog uhindret skal følge Hermested Kirke. Naar Mogens Kaas dør, skal Orlofgaard og Gods og Herligheden af Kirkegaarden uhindret falde tilbage til Kronen. J. R. 6, 511 b.

13. Okt. (—). Bestalling for Dirik Petersen, Kaptejn fra København, paa hans Skib, kaldet Hector (ligelydende

¹ Hørmested, Horns H.

med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 397 b.

13. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev til Adelen og andre paa Bornholm. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af dem trykker sig og ikke er saa villige og aarvaagne som tilbørligt til at efterkomme Embedsmand paa Hammerhus Hans Lindenovs Ordrer, skønt det er dem selv og deres fædrene Rige til Bedste, paabydes det herved strengeligen alle og enhver at være Hans Lindenov lydige til at afværge deres Fædrelands Skade og Fordærv og udføre hans Ordrer. Hvis nogen viser sig genstridig og udydig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 468.

— Miss. til Hans Lindenov om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde paa Bornholm. Da han har berettet, at der behøves nogle Knægte til at afrette Bønderne der paa Landet, tillades det ham at antage en Rode Knægte, dog skulle Bønderne paa Bornholm have Ordre til selv at besolde Knægtene, saa der aldeles ikke tilskrives Kongen nogen Bekostning. Han skal have flittigt Tilsyn med alt, som hører til Landets Værn, og i andre Maader, saaledes som han vil forsvare overfor Kongen. Sk. T. 3, 468 b.

14. Okt. (—). Miss. til Peder Basse [Roskildegaard] og Vilhelm Dresselberg [Ringsted Kloster] om hver at skaffe Staldrum, Foder og Maal til 15 Heste, som Kongen vil have staaende en Tid lang hos dem. Endvidere skulle de skaffe Kuskene Folk, som kunne hjælpe dem med at røgte Hestene, og give hver af Kuskene 4 Dlr. i Maanedspenge. Udt. i Sj. T.-20, 430.

— Miss. til Knud Urne. Fru Karen Banner til Ofvergaard, Hendrik Lykkes Enke, har berettet, at hun ved allerførste Lejlighed vil skifte med sine Børn det Jordegods, Løsøre og andet, som hendes afdøde Husbonde har efterladt sig. Ligeledes vil hun lade sit eget Jordegods skifte mellem sine Børn, dog med det Vilkaar, at hun, saalænge hun lever, selv skal beholde sit Arvegods, kvit og frit, men efter hendes Død skulle hendes Børn tage det til sig, eftersom det tidligere er tilfaldet enhver. Da hendes ældste Søn¹, som efter Loven skulde

¹ Frans Lykke.

være Lavvæрге for Broderen Christian Lykke, ikke kan forestaa dette Værgemaal under Skiftet, fordi han selv er interesseret deri, har Fru Karen Banner anmodet Kongen om af Øvrigheds Magt at beskikke Christian Lykke en Væрге, medens Skiftet staar paa. Det befales i den Anledning strengeligen Knud Urne at paatage sig Værgemaalet for Christian Lykke, medens Skiftet staar paa, være til Stede ved Skiftet og paase hans Tarv. Sm. T. 6, 97.

14. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Niels Gyldenstjerne til Biørnsholm om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Lykke. Udt. i Sm. T. 6, 97.

18. Okt. (—), Miss. til Casper Markdanner. Kongen har ladet handle med Claus Johansen, Skibsbygger, om, at denne i Kolding skal bygge Kongen en Gallej efter den ham tilstillede Skabelon, hvorfor han skal have 1200 Rigsdlr. i rede Penge, 50 Tdr. Malt, 50 Tdr. Rug og 3 Tdr. Smør, hvorhos han skal have fri Bolig i Kolding, medens Gallejen staar i Bygning, og selv nyde de Spaaner, der blive huggede. Endvidere skal der skaffes ham Savskærere og Smede til at forarbejde det, han behøver til Skibet. Det befales Casper Markdanner at betale Claus Johansen Pengene og Genanten, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, skaffe ham fri Bolig, lade ham nyde de Spaaner, der blive huggede, skaffe ham Savskærere og Smede paa Kongens Bekostning og have flittigt Tilsyn med, at Gallejen bliver bygget med Flid, og at Tømmeret ikke bliver hugget til Unytte. J. T. 6, 17.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hack Juel paa Kronens Part af Korntienden af Nyekierke Sogn i Nørvangs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 95.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hack Juel paa Kronens og Hospitalets Part af Korntienden af Hvegsel Sogn i Nørvangs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Havre til Kronen og 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Vejle Hospital. Udt. i Tb. S. 95.

19. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at hjælpe Johan Post til at faa en Sum Penge betalt af Johan von Führen efter dennes udgivne Haandskrifters

Lydelse, enten ved Vurdering eller andre retmæssige Midler og saa snart som muligt. Udt. i Sj. T. 20, 430.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Kongen har bevilget Jokim Bülow, Embedsmand paa Kronborg, at han maa lægge sine Ryttere i Vinterlejr i den Landsby i Villands Herred, som synes ham bekvemmost dertil, skal Mogens Ulfeldt i alle Maader være ham behjælpelig hermed. Jokim Bülow skal give sine Ryttere Tilhold om, at de ikke maa tilføje Kongens Undersaatter nogen Overlast, men skulle betale disse hvad de faa af dem. Sk. T. 3, 469.

20. Okt. (—). Aab. Brev til Bønderne i Halmstad Len om Straf for dem, som vægre sig ved at holde Grænsevagt. Sk. T. 3, 469 b. (Tr.: CCD. III. 391 f.).

21. Okt. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Christen Christensen, født i Trondhjem, og Albret Pedersen, født i Kallundborg, i Sorø Skole, saasart der bliver Plads til dem. Udt. i Sj. T. 20, 430.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Da Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, har begæret 2 Kronens Gaarde i Kollerup¹ i Ellested Sogn i Vinding Herred i Nyborg Len til Mageskifte, skal Jakob Ulfeldt snarest muligt erklære sig skriftligt til Kongen, om disse Gaarde kunne undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Eiler Qvitzov Besked. F. T. 3, 335.

22. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Helsingborg skal være anholdt en Soldat, fordi der er fundet nogle falske Dalere hos ham, som han formenes at have møttet. Denne Mønt sendes dem hermed med Ordre til at lade Soldaten forfølge og tiltale med ordentlig Ret, tage Dom over ham og, hvis det findes, at han har forsét sig, lade ske Eksekution over ham efter Dommens Indhold. Sk. T. 3, 470.

23. Okt. (—). Miss. til Knud Gabrielsen om iligen at begive sig til alle Lensmænd og Toldere i Sjælland og Laaland, som tidligere have faaet Ordre til at fremsende Proviant af Lenenes Indkomst, for at undersøge, hvor meget der

¹ Kullerup, Vinding H.

allerede er fremsendt og naar Resten kan fremkomme, for at der ikke skal finde nogen Forsømmelse Sted. Udt. i Sj. T. 20, 430 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Thames Kruse for Nørrejylland's Vedkommende og til Oluf Rosenkrantz for Skaanes Vedkommende. Udt. i Sj. T. 20, 430 b.

24. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Simon Tensen henved 2000 Skaalpd. Kørnekrudt, 19¹/₂ Rigsdlr. for hvert Centner. Udt. i Sj. T. 20, 430 b.

25. Okt. (—). Aab. Brev om, at Kongens Livskrædder Ifver Petersen, naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, maa bosætte sig i København og, saalænge han lever, bruge sit Haandværk der og holde Svende paa sit Værksted, Skrædderlavet aldeles uforment i alle Maader, og være fritaget for al Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyng. Sj. R. 15, 406 b.

— Miss. til Ditlef Holck og Stax von Thynen om at lejde Hertug Julius Frederik af Würtemberg fra Vordingborg til København. Udt. i Sj. T. 20, 430 b.

— Miss. til Jørgen Kaas [Københavns Len], Ditlef Holck [Tryggevelde Len] og Fru Karren Banner [Vordingborg Len] om at rede Kamre og skaffe alt til Rede paa de Steder, hvor Hertug Julius af Würtemberg skal have sit Natteleje. Udt. i Sj. T. 20, 431.

— Miss. til Andreas Sinklar om at antage afdøde Morrits Galdes Kompagni under sit Kompagni, beholde Morrits Galdes Fændrik og sætte den, der nu er Løjtnant over Kompagniet, til Vagtmester paa Kalmar Slot. Han skal ogsaa tage Christian Friis til Kragerup med sit Kompagni ind paa Kalmar Slot, dog skal denne holde sit eget Køkken der, og i hans Sted skal han indkvartere Marcus von der Wisch og Povel Rantzau med deres Kompagnier der i Byen. De tre andre Kaptejner, som nu nylig ere komne did, nemlig Rabe Voss, Antonius Møller og Daniel Estrup, skulle med deres Folk begive sig til Ystad paa Kongens egne Skibe eller andre Skibe, som have ført Proviant eller Ved did og ere blevne forlossede, og have deres Vinterlejr der. De Ryttere, der have været paa Øland, skulle, hvis de kunne faa Skuder, sættes i Land dermed ind for Sømmershavn, men hvis de

ikke kunne faa Skuder, skal han foregive dem, om de selv ville eventyre at drage til Lands fra Kalmar til Sømmershavn, hvor de, enten de komme dertil til Lands eller til Vands, skulle blive, indtil de faa nærmere Besked fra Kongen. Han skal uden al Forsømmelse hver Maaned mønstre de Krigsfolk, der ligge paa Kalmar Slot og i Byen, og anvende saadan Flid og Forsigtighed derpaa, at Kongen i ingen Maade kommer til kort. Sj. T. 20, 431.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø om at anordne Værtshuse der i Byen. Sk. T. 3, 470 b. (Tr.: CCD. III. 392).

— Miss. til Jørgen Hansen, Tolder i Nakskov. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at indkøbe nogle Ærter til Udspisningen paa Kalmar og Kristianopol Befæstninger og siden sende dem did. Da Kongen nu ikke behøver Ærterne paa disse Steder, skal han ikke sende dem did, men i Stedet for købe 40 Læster Ærter og sende dem til København til Proviantskriveren, de 20 Læster inden Vinter og de andre 20 Læster straks til Foraaret. Sm. T. 6, 98.

— Miss. til Kield Krabbe. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Hald Len endnu staar nogle af Kronens Gaarde øde og ubeboede, saa Kronen af den Grund ikke kan faa den aarlige Landgilde og Herlighed af dem. Det befales ham i den Anledning at gøre sig den største Flid for, at disse øde Gaarde saa snart som muligt kunne blive besatte og opbyggede. For at det bekvemmere og snarere kan ske, maa han lade dem, der ville bebo de øde Gaarde, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde et Aar eller to, eller en 3 Aar, alt efter Lejligheden, og udvise dem saa meget Tømmmer i Kronens Skove, som de behøve til at opbygge de øde Gaarde med, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Da Kongen af hans Beretning endvidere har set, at Kronens Møller, særlig Hagebroe Mølle, i Hald Len ere meget bygfældige og brøstholdne, saa Kronen ikke vil kunne faa den sædvanlige Told og Afgift af dem, hvis de ikke i Tide blive istandsatte, skal han lade de Møller i Lenet, som ere brøstfældige, besigte, tage beskrevet paa Tinge, hvorledes de nu forefindes, lade det nødvendige istandsætte paa Møllerne med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 17 b.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at sende forskellig Fetalje til Kalmar. Da Kongen nu vil have denne Fetalje sendt til Christianopel, skal han saa snart som muligt sende Fetaljen, som er 50 Skippd. Flæsk, 40 Læster Rugmel og 9 Læster Smør, til Christianopel og selv fragte Skuder til at føre den did. J. T. 6, 18 b.

26. Okt. (—). Miss. til Joakim Bülow om inden Vinter at sende den ene Halvpart af de 100 Læster Øl, som han har faaet Ordre til at lade brygge, til Christianopel og den anden Halvpart til Kalmar. Udt. i Sj. T. 20, 430 b.

— Miss. til Casper Markdanner om at sende den Provi-ant, han tidligere har faaet Skrivelse om, nemlig 50 Skippd. Flæsk, 40 Læster Rugmel og 9 Læster Smør, til Christianopel. Udt. i Sj. T. 20, 431 b.

— Miss. til Claus Sander, Tolder i Ystad. Han har tidligere faaet Ordre til at indkøbe og fremsende 12 Læster Nødkød til Udspisningen paa Københavns Slot og desforuden at sende saa meget Nødkød, han kan skaffe, til Kalmar. Da Kongen nu vil have det saaledes forskrevne Kød sendt til Christianopel, skal han med det allerførste muligt er sende alt det Nødkød, som han har faaet Ordre til at købe, baade det, der skulde sendes til København, og det, der siden er bestilt hos ham, og saa meget, han i det hele kan skaffe, til Christianopel, saa det kan fremkomme dertil inden Vinter. Han skal fragte en Skude til at føre det did og indskrive Udgiften i sit Regnskab. Sk. T. 3, 471. Udt. i Sj. T. 20, 431 b.

28. Okt. (—). Miss. til Corfidts Ulfeldt. Da Byfogden, som tillige var Tolder i Odense, er død, skal han straks ind-sætte en dygtig og vederhæftig Borger til Byfoged i den af-dødes Sted, hvilken tillige skal være Tolder. Han skal tage denne Person i Ed. F. T. 3, 336.

29. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at be-tale Hans Beile fra Danzig for 15 Læster Kørnekrudt, 21 Rigsdlr. for hvert Centner. Udt. i Sj. T. 20, 431 b.

30. Okt. (—). Kvittansiarum til Jørgen Lunge til Odden, Embedsmand paa Ørum Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vestervig Kloster og Len fra 1. Maj

1608 til 1. Maj 1610 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 512.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om ufortøvet at begive sig hid til Kongen for nærmere at erfare Kongens Vilje. Han skal indrette sin Lejlighed efter at blive en Tid lang fra sit Hus og lade sig bruge som Krigskommissarius. J. T. 6, 18 b.

31. Okt. (—). Miss. til Valentin Sverin paa Kronborg. Da Kongen har forordnet Søren Bugge og Matthias N., Kaptejner, med deres Kompagnier til at holde Vagt paa Kronborg, skal han skaffe Soldaterne bekvemt Logi i Byen for Betaling. Udt. i Sj. T. 20, 432.

— Miss. til Tage Thott Eriksen. Da der her i Byen straks efter Mortensdag skal foretages Skifte efter afdøde Tønne Brahe og da Fru Sophie Brahe, der er Medarving, ikke kan være til Stede til den Tid, skal Tage Thott være til Stede ved Skiftet og paa Fru Sophie Brahes Vegne paase, at der paa Skiftet vederfares hende det, som billigt og ret er. Sk. T. 3, 471 b.

Okt. (—) Bestalling for Knud Søfrensen som Skovrider i Hald Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 6, 513.

1. Nov. (—). Miss. til Christian Friis. Han har tidligere faaet Bestalling paa at være Proviantmester over Kongens eget Regiment. Da de Kompagnier, der nu ligge paa Kalmar Slot og i Byen, tilhøre forskellige Regimenter, hvorover der ellers ingen Proviantmester er forordnet, skal han herefter overtage Proviantmesterbestillingen saa vel paa Kalmar Slot som i Byen, have Tilsyn med den svorne Proviantskriver, som Kongen har ladet forordne selvtredje dér, at alt gaar ligeligt og ret til og at Kongen ikke i nogen Maade lider nogen Skade. Anders Sinklar, Statholder paa Kalmar Slot, skal skaffe ham de Folk, som behøves til at flytte Provianten til de tilbørlige Steder, og som der i andre Maader maatte være Brug for. Sj. T. 20, 432.

2. Nov. (—). Miss. til Ifver Juel og Eske Bilde. Afdøde Hendrik Lykkes Enke og Børn ere til Sinds straks at skifte og dele efter deres Husbonde og Fader. Da det vil være

nødvendigt, at Hovedgaardenes og Ladegaardenes Bygninger, som de have at skifte mellem sig i Nørrejylland, blive takserede, saa de kunne vide at rette sig derefter ved Skiftet, for at alt kan gaa ligeligt og ret til, og da de alle have tilbetroet Iver Juel og Eske Bilde til at foretage denne Taksation, befales det herved disse, at de med det allerførste skulle begive sig til Ofvergaards Hovedgaard og Ladegaard, Kokkedals Hovedgaard og Ladegaard, Skierne Hovedgaard og Ougaards Ladegaard, takserere Bygningerne paa alle disse Hovedgaarde og Ladegaarde og Tredjeparten i Skierne Hovedgaard, eftersom de nu forefindes og billigen pleje og bør at takseres i Søskeneskifte. De skulle give deres Taksation klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 19.

2. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Anders Dresselberg og Eske Krafse om at takserere Bygningerne paa Gisselfeldt Hovedgaard og Ladegaard. Udt. i J. T. 6, 19 b.

— Ligelydende Miss. til Niels Bild og Lauge Urne om at takserere Bygningerne paa Hveringe Hovedgaard og Ladegaard. Udt. i J. T. 6, 19 b.

4. Nov. (—). Miss. til Stehen Brahe om at give Bønderne paa Samsø Ordre til paa nærmere Begæring af Laurits Ebbesen at begive sig til Haa¹ Havn med deres Skuder for at udføre og indskibe noget Tømmer. Udt. i Sj. T. 20, 432 b.

— Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Egbert Sandersen, barnefødt i Bergen, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 432 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Christian Bernekov, Embedsmand paa Landskrone Slot, har berettet, at han har nogen Gæld at kræve hos en af deres Medborgere, ved Navn Johan von Führen, men da denne, som han mærker, skal skyldte meget bort til andre, er han bange for, at han i Længden vanskeligt vil kunne komme til sin Betaling, og har derfor begæret kongelig Forskrift til dem om snarest at hjælpe ham dertil. Det befales dem, saa vidt muligt, at være ham

¹ Hov Havn, Hads H.

behjælpelig, saa han fremfor nogen fremmed snarest muligt kan komme til sin Betaling. Sj. T. 20, 432 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hans Lindenov om, at Kongen paa hans Begæring har tilladt ham at komme til Sjælland henimod Jul og blive her en Tid. Han skal forordne Hans Grabow til at ligge i Slotsloven i hans Fraværelse og, inden han drager bort, ordne alt saaledes, at han kan tænke, at Landet [Bornholm] kan være forvaret i hans Fraværelse, saa intet bliver forsømt. Udt. i Sk. T. 3, 472.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Peder Biørnsen, Borger i Halmstad, skal skyldte Anders Svendsen i Enekiøping i Sverrig 120 $\frac{1}{2}$ Dlr. til 2 Mk. lybsk Daleren, skal Mogens Kaas med Flid bespørge sig om denne Gæld, paa Kongens Vegne indkræve Pengene af Peder Biørnsen og føre dem til Indtægt for Kongen i sit Regnskab. Sk. T. 3, 472.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Voldbye Sogn i Giern Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. 4 Skpr. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Ørt. 2 Skpr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Voldbye Kirke. Udt. i Tb. S. 95 b.

5. Nov. (—). Miss. til Jørgen Daa. I Anledning af hans Indberetning om, at den svenske Flaade, som nu ligger for Elfsborg, udrustes med al Magt, og at han er bange for, at han ikke er stærk nok til at gøre den Modstand, hvorfor han begærer Undsætning, sendes nu Skibshovedsmand Mats Bagge med Skibet Victor til Undsætning for ham. Naar Mats Bagge kommer did, skulle de samtlig med Kongens Flaade begive sig ind for Elfsborg og gøre sig den bedste Flid for enten at bemægtige sig den svenske Flaade eller stikke den i Brand; naar det er forrettet, skulle de begive sig til København. Saafremt dette ikke kan ske, skal han blive liggende i Havnen der, saalænge han kan for Is, og naar han endelig nødes til at løbe derfra, skal han holde Søen udenfor, saalænge han kan for Vinteren, for at hindre Svensken i al Indskibning og Udskibning. Hvad de svenske Øboer, der have hyldet Kongen, angaar, skal det staa dem frit for enten at drage til

Danmark eller Norge, hvor det lyster dem, med deres Gods eller at blive boende, hvor de ere. Sj. T. 20, 433.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nogle Lensmænd om at fremsende Proviant til Underholdningen i 1612. Al Provianten, med Undtagelse af Havren, skal leveres til Proviantskriveren paa Københavns Slot. Hvis Lenets Indkomst ikke kan præstere den forlangte Havre, skulle de for et billigt Køb købe det manglende. De Lensmænd, der have Skove, skulle af Oldengælden skaffe Kongen saa meget Flæsk som muligt og iøvrigt købe saa meget, de kunne skaffe. — Københavns Len 50 Læster Byg, 4 Læster Gryn og 50 Læster Brød, at levere inden Fastelavn; Frederiksborg og Kronborg Len 100 Læster Brød og 8 Læster Gryn, at levere inden Fastelavn; Roskildegårds Len 30 Læster Byg, 50 Læster Brød og 8 Læster Gryn, at levere inden Fastelavn; Trøggevelde Len 20 Læster Brød, hvortil Rugen skal modtages paa Roskildegård, at levere inden Fastelavn; Dragsholm Len 50 Læster Byg, at levere inden Vinter, 80 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Foraaret, og 600 Tdr. Havre, der skulle sendes til Frederiksborg inden Vinter; Vordingborg Len 40 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til Foraaret, og 10 Læster Byg, at levere inden Vinter; Antvorskov og Korsør Len 80 Læster Brød, 8 Læster Gryn og 20 Læster Byg eller Malt, at levere til Foraaret; Sebygaard Len 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Fastelavn; Kallundborg Len 40 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 20 Læster Byg eller Malt, at levere til Foraaret, og 1000 Tdr. Havre, der skulle sendes til København inden Vinter; Nyborg Len 20 Læster Brød, at levere til Paaske, og 500 Tdr. Havre, der skulle sendes til Frederiksborg inden Vinter; Odensegårds Len 15 Læster Brød, at levere til Paaske, 700 Tdr. Havre, at sende til Kronborg inden Vinter; Trannekier Len 300 Tdr. Havre, at sende til Kronborg inden Vinter; Aarhusgårds Len 25 Læster Brød, 4 Læster Gryn og 12 Læster Malt, at levere til Pinsedag, og 1300 Tdr. Havre, der skulle sendes til Kronborg inden Vinter; Skanderborg Len 60 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 20 Læster Malt, at levere til Pinsedag; Silkeborg Len 50 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 20 Læster Malt, at levere til St. Hans Dag, og 600 Tdr. Havre, der skulle sendes til Halmstad til Foraaret; Dronningborg Len 50 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 20 Læster

Malt, at levere til St. Hans Dag; Calløe Len 30 Læster Brød, 3 Læster Gryn og 15 Læster Malt, at levere til St. Hans Dag, og 500 Tdr. Havre, der skulle sendes til Halmstad til Foraaret; Aalborghus Len 30 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til St. Hans Dag; Koldinghus Len 50 Læster Brød og 5 Læster Gryn, at levere til St. Hansdag, og 2000 Tdr. Havre, hvoraf den ene Halvpart skal leveres i Halmstad og den anden Halvpart i Varberg inden Vinter; Bygholm Len 500 Tdr. Havre, at sende til Halmstad straks til Foraaret; Haldt Len 500 Tdr. Havre, at sende til Halmstad straks til Foraaret; Skivehus Len 500 Tdr. Havre, at sende til Halmstad straks til Foraaret; Malmøhus Len 20 Læster Byg og 30 Læster Brød, at levere inden Vinter; Tolderen i Nakskov 40 Læster Ærter. Udt. i Sj. T. 20, 433 b. Orig. (til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot).

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om at give Borgerne i Byen Ordre til at befæste Byen. Sk. T. 3, 473. (Se CCD. III. 393).

— Miss. til Kronens Bønder i Villandts Herred om, at de skulle hjælpe til med at befæste Aarhus By. Sk. T. 3, 472 b. (Se CCD. III. 393).

— Ligelydende Miss. til Kronens Bønder i Hiemle og Viske Herreder om, at de skulle hjælpe til med at befæste Varberg By. Udt. i Sk. T. 3, 473. (Se CCD. III. 393).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen vil lade Varberg By befæste med en Tranché og Vold, saa den kan være noksom forvaret for et Anløb, skal han afstikke og anordne denne Tranché og Vold med sine Redouter og Flancker, saaledes som han kan eragte, at den Tids Fornødenhed udkræver, og som det kan ske i en Hast. Han skal give Bønderne i Hiemle og Viske Herreder Ordre til med det iligste inden Vinter at forfærdige nævnte Tranché og Vold, saaledes som han selv anviser enhver. Alle de Borgere, som ere til Stede i Byen, skulle ligeledes hjælpe til med at forfærdige saa meget deraf, som de kunne, da Befæstningen kommer dem selv til størst Gavn og Beskærmelse. Sk. T. 3, 473 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Erik Lunge til Stoufgaard. Da Mogens Pax til Torup har begæret 1 Kronens Bol i Aal By og Sogn i Tørsting Herred i Nørrejylland

til Mageskifte for $\frac{1}{2}$ Gaard i Saabye i Yding Sogn i Vor Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 19 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe. Kongen sender ham hermed Skipperne Jacob Holst, Clavs Schuldt og Ghoris Hasche samt en Styrmand, ved Navn Anders Rytter, som Kongen vil have holdt til Stede paa Kallundborg Slot i god Forvaring. Han skal paa Slottet daglig give dem 2 Maaltider Mad med 3 Retter til hvert Maaltid og nødtørftigt Danskøl dertil. Han skal forvare dem med Laas og Lukkelse, saa de ingensteds kunne undvige, saaledes som han selv vil forsvare. Sj. T. 20, 435.

7. Nov. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen sender dem en Fortegnelse over nogle Skippere, der forgangen Sommer ere løbne gennem Sundet og have angivet, at de vilde løbe til Søstæderne, men ikke desto mindre ere løbne ind i Sverrig og have gjort Rigets Fjender Tilførsel med Krigsmunition og andet. Naar de igen komme tilbage til Sundet, skulle Tolderne arrestere dem og siden melde det enten til Kongen selv eller til Regeringsraadet. Sj. T. 20, 435 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Kongen har bragt i Erfaring, at mange Soldater begive sig ud af Riget imod Kongens Vilje, alene paa deres Kaptejners blotte Pas, paa-bydes det alvorligt Borgemestre og Raad herefter ikke at tillade Soldater at komme ud af Riget der fra Byen, medmindre de have Kongens eget eller Regeringsraadets Pas. Sj. T. 20, 435 b.

— Ligelydende Miss. til Korsør, Kallundborg, Skelskør, Næstved, Køge, Nykøbing i Aats Herred og Fru Karren Banner ved Vordingborg Færge om at sørge for, at ingen Soldater komme over. Udt. i Sj. T. 20, 435 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Casper Markdanner om straks inden Vinter at levere Marcus Beckman, Indbygger i Lybæk, 500 Tdr. Byg af Lenets [Koldinghus] Indkomst for nogle Skibsplanker, som denne nu har afhændet til Kongen. J. T. 6, 20 b.

8. Nov. (—). Miss. til Vilhelm Dresselberg. Denne Brevviser, Jakob Søfrensen, Kongens Bøsseskytte, har berettet, at der skal være tilfalden ham en Arv efter hans afdøde

Modersøster Anne Jensdatter, men at Hendrik Jensen, Ridefoged til Ringsted Kloster, forleden Sommer, da Jakob Søfrensen var forhindret i Kongens Tjeneste til Skibs, har taget Arven til sig og endnu forholder ham den paa Grund af nogen Tiltale, han har til Anders Staffenberg i Nygaard, uanset at Anders Staffenberg, der er Jakob Søfrensens Modersøsters Mand, da Skiftet stod, alene har tiltaget sig al Gælden og hans Medarvinger hver har faaet deres Part. Da han nu har anmodet Kongen om ved en Skrivelse at hjælpe ham til hans Ret, befales det herved Vilhelm Dresselberg flittigt at forhøre Sagen og siden hjælpe Jakob Søfrensen til Ret, saa vidt det er tilbørligt, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham i den Sag. Sj. T. 20, 436.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har af hans Skrivelse erfaret, at de Knægte, der ligge i Besætning paa Varberg Slot, klage over, at der gives dem Kommis i deres Besolding, og at en Del af dem ere rømte af den Grund. For at de ikke skulle have noget at besvære sig over, skal han herefter af Lenets Indkomst give dem Halvparten af deres Besolding i Kommis og Halvparten i Penge. Han skal straks sende Niels Bentsen, som var Statholder paa Elfsborg og nu sidder fangen paa Varberg Slot, til Københavns Slot saaledes forvaret, som han kan eragte, at den Fornødenhed udkræver. Sk. T. 3, 474.

— Miss. til Jens Sparre. Kongen har erfaret, at der under Blekinge paa Grund af Storm og Uvejrs er indkommet et lybsk Skib, ladet med adskillige svenske Varer, og at han har ladet Skibet arrestere paa en Ret. Skønt det nok er at formode, at Godset er udkommet fra Sverrig, skal han dog, da det af det Søpas, som er medgivet Skipperen i Riga, ses, at han baade har forlosset og igen faaet Ladning der og var paa sin Rejse til Lybæk igen, igen løsgive Skibet af Arresten og uden alt videre Ophold frit lade Skipperen passere med sit Skib og det deri værende Gods. Sk. T. 3, 474 b.

11. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Da Kongen vil have sin Hopmand Adam Køtte med hans Soldater lagt i Borgeleje der i Køge en Tid, skulle de sørge for, at Borgerne, naar Soldaterne komme til Byen, indtage dem og skaffe dem nødtørftigt Losement og fri Seng. Hvis nogle

ønske at gaa i Kost hos Borgerne, maa disse ikke tage mere end 6 Skill. om Dagen for hver Person; der skal derfor daglig gives 2 Maaltider Mad med nødtørftigt Danskøl til Bordet. De Soldater, der ikke ønske at gaa til Bords, skal det staa frit for at holde sig selv med Kost. Sj. T. 20, 436.

11. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Slangerup om at indtage Ernst von Bottmers Soldater. Udt. i Sj. T. 20, 436 b.

— Miss. til Andreas Sinklar om at aftakke de tre Kaptejner Inthiema, Sehested og Møller, der nu ligge i Kalmar, og deres Løjtnanter og Fændrikker samt afgangne Moltzans Løjtnant og Fændrik og fordele deres Kompagnier til de andre Kompagnier, som ere svagest. Der skal gøres rigtig Afregning med Kaptejnerne, og siden skal det staa disse frit for at begive sig hid. Sj. T. 20, 436 b.

12. Nov. (—). Miss. til Otte Knudsen i Odense. Da Chresten Thott til Boltinggaard har begæret noget Odense Hospitals Gods, nemlig 1 Gaard, kaldet Longbjerg¹, i Reginge Sogn og 2 Halvgaarde i Brandstrup, til Mageskifte for 2 Gaarde i Fogel², skal han ved første Lejlighed besigte Godset og indsende Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Chresten Thott tilbørligt Svar. F. T. 3, 338.

13. Nov. (—). Aab. Brev om, at alle Kronens Bønder i Lunde Herred, Nesbyehofvit Birk og Skam Herred, som ligge Nesbyehofvit Mølle to Mil nær og ligge til Odensegaard, skulle søge til Nesbyehofvit Mølle. F. T. 3, 336. (Se CCD. III. 393 f.),

15. Nov. (—). Bestallinger, fra Paaske 1611 at regne, for Claus Petersen og Claus Pofvelsen som Skibskaptejner, hver med en aarlig Løn af 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Udt. i Sj. R. 15, 407.

— Miss. til Sigvordt Beck. Da Kongen har bevilget, at Bernt Hogensen, forhen Lagmand paa Øland, indtil videre hver Maaned maa faa 6 Rigsdlr. af Rentekammeret, skal Sigvordt Beck fra sidste 5. Nov. at regne, indtil anden Ordre gives, hver Maaned betale ham disse 6 Rigsdlr. Sj. T. 20, 437.

¹ Lombjærg, Ringe S., Gudme H.

² Vistnok Fangel, Odense H.

15. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Naar Eske Brock, Kongens Krigskommissarius, kommer til Varberg, skal Mogens Gyldenstjerne hjælpe ham med at mønstre de Krigsfolk, som Kongen formoder at skulle ankomme der, og indtil nærmere Ordre indkvartere dem i Varberg Len, hvor Eske Brock synes. Sk. T. 3, 475.

— Miss. til Jens Mogensen. Han har en Tid lang efter Kongens Befaling forestaaet Værgemaalet for Jomfru Anne Kaas, men da Biørn Urup, Hofsinde, der efter Loven er hendes rette Lavværg, nu er kommen til den Alder, at han maa være Værg, og selv personlig er til Stede her i Riget, vil Kongen have Jens Mogensen forskaanet for dette Værgemaal og har givet Biørn Urup Ordre til at overtage det. Han skal paa belejlig Tid og Sted i Overværelse af Christian Holck og Carl Bryske, Embedsmænd paa Silkeborg Slot og Aarhusgaard, overlevere Værgemaallet for Jomfru Anne Kaas med klart Regnskab til Biørn Urup. J. T. 6, 20 b.

— Miss. til Biørn Ugerup om som rette Lavværg at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Anne Kaas til Starupgaard, da han nu er kommen til den Alder, at han kan være Værg, og er personlig til Stede her i Riget, saa han ikke kan være forskaanet derfor, og paase, at der i alle Maader vederfares hende hvad billigt og ret er. J. T. 6, 21.

— Miss. til Christen Holck og Carl Bryske om at være til Stede, naar Jens Mogensen til Sindinggaard med det første overleverer Værgemaallet for Jomfru Anne Kaas til Biørn Urup, Hofsinde, og hvis der opstaar Strid mellem dem, enten bilægge denne i Mindelighed eller skille dem ad ved en retmæssig Dom, saa de uden lang Forhaling kunne komme til Ende dermed. De skulle paase, at alt gaar ret til med Værgemaallets Overlevering, saa der ikke vederfares Jomfru Anne Kaas andet, end hvad ret og billigt kan være. J. T. 6, 21 b.

17. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen befaler alle sine Fogder og Embedsmænd paa de Slotte, Huse og Gaarde, som Hertug Julius Frederik af Würtemberg paa sin Rejse gennem Danmark til Tyskland maatte besøge, at de skulle lade Hertugen og hans Følge faa bekvemme Værelser og Gemakker og i andre Maader forordne det saaledes med Traktation og hvad andet, der gøres fornødent til fyrstelig Underholdning

og Udredning, at intet bliver forsømt. Endvidere skulle de sørge for, at Hertugen faar nødtørftige Vogne og fri Færger. Hvad de anvende herpaa, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. R. 15, 407 b.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne og Mogens Kaas om at aftakke de Bønderknægte, der hidtil have ligget paa Varberg Slot og i Halmstad, og lade dem drage enhver til sit Behold, da Kongen nu har forordnet andre Knægte, som skulle lægges i Garnison der; dog skulle Bønderknægtene være til Stede, naar Kongen tilsiger dem, og møde, hvor Kongen behøver dem. Sk. T. 3, 475.

19. Nov. (—). Bestalling for Jakob Petersen Grotmack, Kaptejn fra Helsingør, paa hans Skib, kaldet N. (lige lydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 397 b.

— Miss. til Tage Krabbe. Han har en Tid lang haft Ordre til at blive liggende i Halmstad med sine Ryttere, men da Kongen nu vil lægge andre Ryttere did, maa baade han selv og hans Ryttere begive sig til deres Behusing, dog skulle de holde deres Heste og Rytteri saaledes færdige og til Stede, at de straks uden al Undskyldning kunne møde vel stafferede og berystede paa de Steder, som de faa Ordre til. Sk. T. 3, 475 b.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde, der laa i Laholm med sine Ryttere. Udt. i Sk. T. 3, 476.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Da Kongen har givet Ordre til, at Frandts Elliger von Dalvig og Philippus Rabe von Gougraben indtil videre skulle ligge i Garnison i Landskrone med deres Heste og Folk, skulle de skaffe dem Kvarter og Losement hos Borgerne og sørge for, at de for Betaling faa, hvad de behøve. Sk. T. 3, 476.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Hertug Georg af Lyneborgs Kompagni Rytteri og et Kompagni Soldater samt Ernst Bottmers Soldater indlægge i Garnison i Halmstad og for en rimelig Betaling skaffe dem, hvad de behøve. Udt. i Sk. T. 3, 476 b.

— Miss. til Tage Thott om at skaffe Bernt von Hagens Ryttere Losement i Laholm. Udt. i Sk. T. 3, 476 b.

20. Nov. (—). Miss. til Jørgen Friis til Fafverskov og

Kield Brockenhuus. Bernt von Oesede, Borger i Flensborg, har berettet, at han for nogen Tid siden hos Rigens Kansler har erhvervet et Ridebrev til Knud Gyldenstjerne til Tim og Jørgen Lunge til Odden, Befalingsmand paa Ørum, om, at de sammen med andre gode Mænd efter Rigens Ret skulle indføre ham i Oluf Munk til Qvistrups Gods. Da Knud Gyldenstjerne og Jørgen Lunge nu ere forhindrede paa dette Tog og derfor ikke kunne efterkomme Ridebrevet, har Bernt von Oesede anmodet om, at der i deres Sted maa blive tilforordnet to andre gode Mænd til at fuldøre Ridebrevet, for at han ikke skal lide nogen Skade paa Grund af deres Fraværelse. Det paabydes dem derfor alvorligt at indtræde i Knud Gyldenstjernes og Jørgen Lunges Sted, naar Bernt von Oesede efter Ridebrevet skal indføres i Oluf Munks Gods, og ogsaa i andre Maader beflitte sig paa at efterkomme Ridebrevet sammen med de andre Riddermændsmænd. J. T. 6, 22.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Preben Gyldenstjerne. Denne Brevviser, Frederik Lindegaard, Bartskeer, har berettet, at der for kort Tid siden under Bovbjerg er strandet et Skib, hvori han har haft noget Gods, som er blevet bjærget og underslaaet af Bønderne sammesteds. Da han nu har anmodet om at maatte blive hjulpet til sit Gods, befales det Preben Gyldenstjerne at hjælpe Frederik Lindegaard til at faa saa meget af det bjærgede Gods, som med Rette tilhører ham. J. T. 6, 22 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Olluf Krabbe til Dambsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Fering Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Tdr. Byg i aarlig Afgift. Udt. i Tb. S. 95 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Troels Eriksen i Høikiøbing paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Høikiøbing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 16 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 199.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Rasmussen i Lokkerup paa menige Sognemænds Vegne sammesteds paa Kirkens Part af Korntienden af Lokkerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Lokkerup Kirke. Udt. i Tb. S. 199.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Andersen

i Keilinge paa menige Sognemænds Vegne i Glostrup Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Glostrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 199.

22. Nov. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Ifver Prip i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 437.

— Forleningsbrev for Hr. Oluf Pedersen, Sognepræst til Løe¹ Sogn i Vester Herred i Nørrejyland, paa Kronens Part af Korntienden af Nebel Sogn, at nyde kvit og frit til sin Underholdning. J. R. 6, 513. Orig. i Landsark. i Viborg.

26. Nov. (—). Miss. til begge Rentemestrene. Da de have besværet sig ved at give Kongens Køgemester Klavs von Ahnen den aarlige Pension, Kongen har bevilget ham, fordi han er forlenet med Kongens Len, paabydes det dem herved indtil nærmere Ordre at betale ham hans aarlige Pension ligesom tidligere. Sj. T. 20, 437.

— Miss. til David Lucht om at annamme Vægten af Bøsestøberen i Helsingør og kvittere ham, ligesom afdøde Casper Miltnitz, forhen Hopmand paa Kronborg, tidligere har gjort. For de hule Kugler og Kedgewicht, han har lavet, skal der i Arbejdsløn betales ham 6 Dlr. for Skippundet, og for de Hævetøjer 2 Dlr. for Lispundet, hvilket skal føres til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 20, 437 b.

— Miss. til Axel Brahe om straks at begive sig til Helsingborg for at mønstre Bernt von Hage[n]s Ryttere. Udt. i Sj. T. 20, 437 b.

— Miss. til Jakob Beck og Erik Urne om straks at begive sig hid og udførligt, under deres Haand og Segl, give beskrevet, hvad de vide om den Uenighed, der forgangen Sommer har begivet sig mellem Herlof Daa og Isaac Pedersen i Østersøen. Udt. i Sj. T. 20, 437 b.

— Miss. til Bispem i Skaane. Jonas Altesen med to Mænd af begge Vesterstadt Sogne i Ferdts Herred i Skaane have paa menige Sognemænds Vegne berettet, at han med Provstens Bevilling er kaldet til Sognene af Menigheden, er bleven

¹ Lønne, V. Horne H.

eksamineret af Bispen og siden forskrevet til Christen Bernekov, Embedsmand paa Landskrone Slot, for efter Ordinansen at blive konfirmeret af ham, men at Melkior Ulfstand til Axelvold nu gør Jonas Altesen Forhindring paa Sognene og ved Rettergang har bragt det saa vidt, at han ikke maa betjene disse, fordi han skal have tilbudt Melkior Ulfstands Fuldmægtig at ville give ham en Sum Penge, for at han kunde være desto vissere paa Sognene. Da imidlertid Jus patronatus til disse Sogne tilhører Kronen og ikke Melkior Ulfstand, og da denne tilmed slet ikke er Sognemand, saa han intet Votum har til at kalde nogen Præst, end mindre kan forhindre det Kald, der en Gang er givet, og da Jonas Altesen snarere synes at have villet betale Pengene for at blive fri for Trætte end for at ville tilkøbe sig noget Kald, skal Bispen med det første ordne det saaledes, at Jonas Altesen bliver ordineret til Sognene og uden videre Op- hold faar det Kald, han lovligt er kaldet til. Sk. T. 3, 476 b.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har givet Arent Camnitz, Kaptejn, Ordre til at udtage nogle af de danske Knægte, som ligge i Halmstad, og føre dem hid, skal han, naar de fremmede Knægte, som Kongen har forordnet at skulle ligge i Halmstad, ankomme, uhindret lade Arent Camnitz faa de danske Knægte, han udtager. Sk. T. 3, 477 b.

29. Nov. (—). Bestalling for Claus Villumsen Fleck, Kaptejn fra København, paa den sorte Ravn (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 397 b.

30. Nov. (—). Bestalling for Peder Lindegaard som Bartskær under Hoffanen. Han skal være forpligtet til altid at holde den Medicin og andet saadant, som en god Bartskær bør bruge, rede og skal paa egen Bekostning følge Hoffanen. Han skal, saalænge han er i denne Tjeneste, have 30 Rigsdlr. om Maaneden i Løn til sig selvanden, at betale ham af Mønsterskriveren for Hoffanen. Sj. R. 15, 407 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Da Borgerskabet i Ribe hidtil har været takseret til at holde et Antal Baadsmænd i Borgeleje, og da Kongen nu selv vil betale Baadsmændene for deres Borgeleje, skulle de ordne det saaledes, at baade de selv og Borgerne i Stedet for at holde Baadsmænd i

Borgeleje betale en vis Sum Penge, nemlig 7 Skill. dansk for hver Person om Dagen, beregnet fra sidste Mortensdag til førstkommende Paaske. De skulle straks med det første indsende Pengene til Rentekammeret. Sj. T. 20, 437 b.

30. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i en Række andre Købstæder. — Fortegnelse over de Baadsmænd, Købstæderne skulle holde: Ribe 47; Aalborg 47; Randers 21; Viborg 21; Aarhus 21; Æbeltoft 11; Grenaa 13; Lemvig 11; Ringkøbing 11; Kolding 19; Thisted 11; Skive 10; Hobro 12; Varde 7; Skagen 11; Hjørring 9; Sæby 11; Vejle 13; Horsens 17; Holstebro 8; Kerteminde 14; Faaborg 13; Bogense 11; Rudkøbing 10; Middelfart 10; Nyborg 13; Odense 21; Svendborg 15; Assens 13; Hedinge 6; Nykøbing i Aats Herred 11; Skelskør 12; Stege 10; Kallundborg 11; Slingerup 13; Præstø 5; Slagelse 13; Køge 13. — Summarum paa alle Baadsmændene 545. Udt. i Sj. T. 20, 438. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense. Orig. (til Aarhus) i Landsark. i Viborg¹.

— Oprejsningsbrev for Mogens Ulfeldt, Rigens Admiral og Embedsmand paa Aarhusgaard, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag mod Jens Skytte, der for nogen Tid siden har ihjelskudt en af Kronens Tjenere, Niels Pedersen i Egnebjerg i Giøng Herred i Skaane, og mod Faier Ollufsen i Grydtd, Olluf Kersen i Kamrup og Hermandt Pedersen, der paa et frit, offentligt Ting have grebet, fængslet, slaaet, bastet og bundet Niels Pedersen, aldeles lovuforvunden i alle Maader, da disse Sager ere blevne fortiede og ikke forfulgte i rette Tid efter Loven. Sk. R. 3, 408 b.

1. Dec. (—). Miss. til Niels Bild, Eiler Qvitzov, Frederik Qvitzov og Niels Skinkel. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Trætte mellem Corfidts Rud, Embedsmand paa Hindtsgaufvel, paa egne og sin Svoger Jacob Lykkes Vegne paa den ene og Fru Eline Marsvin til Rubiergegaard, Knud Ruds Enke, med hendes Lavvværge paa den anden Side, at de enten skulde forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. Da Kongen nu erfarer, at denne

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 25 f. P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschier S. 480 f.

Befaling endnu ikke er bleven udført, befales det dem herved at samles med det allerførste paa belejlig Tid og Sted, indstævne Parterne for sig og udføre Kongens tidligere Befaling. F. T. 3, 339.

2. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jens Sparre. Da han har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med de Folk, der bo mellem Christianopel og Kalmar Befæstning og have svoret baade til Kongen og Kong Carl, befales det ham herved at hjem søge disse Svenske med Mord og Brand og tilføje dem den størst mulige Skade og Afbræk, da Kongen vel kan eragte, at disse Svenske ville være Kongens Befæstninger til Forhindring og Skade. Sk. T. 3, 478.

4. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Axel Brahe om at begive sig ned til Sølvitsborg for saa vel der som paa alle andre Steder nedad igen at mønstre de Krigsfolk, som ere lagte i Garnison der. Udt. i Sj. T. 20, 438 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Han har indberettet, at nogle af Kronens Møller i Malmøhus Len ere ødelagte paa Grund af stort Vandløb. Det befales ham at lade Møllerne istandsætte, hvor det gøres behov, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 478.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Han har indberettet, at menige Herredsmænd i Malmøhus Len have begæret, at der i hvert Herred maa tilforordnes dem en Kaptejn eller Hopmand. Kongen billiger i den Anledning, at han sørger for, at der i hvert Herred bliver antaget en dygtig Kaptejn eller Hopmand, dog skulle Kronens og Adelens Bønder, ingen undtagne, selv lønne disse Kaptejner, saa der ikke tilskrives Kongen nogen Bekostning derpaa. Sk. T. 3, 478 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Stygge Høg, Laurits Ebbesen, Eske Bilde og Erik Lunge. Afdøde Fru Karen Banners Arvinger ere til Sinds straks at skifte og dele efter Fru Karen Banner. Da det vil være nødvendigt, at Hovedgaardenes Bygninger, som de have at skifte mellem sig i Nørrejylland, blive takserede, saa Arvingerne kunne vide at rette sig derefter ved Skiftet, for at alt kan gaa ligeligt og ret til, og da de alle have tilbetroet dem til at foretage denne Taksation, befales det dem herved, at de med det allerførste skulle begive sig til Asdal Hovedgaard,

Høgholt Hovedgaard og Skierne Hovedgaard, takserer Bygningerne paa disse og den Part i Skierne Hovedgaard, der tilkom Fru Karen Banner, eftersom de nu forefindes og billigen pleje og bør at takseres i Søkendeskitte. De skulle give deres Taksation klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 23.

6. Dec. (Kronborg). Miss. til Eske Brock om at begive sig paa Hjemrejsen fra Bahuus og paa Vejen mønstre de Folk, baade til Hest og til Fods, som ere forordnede til at ligge i Garnison der. Udt. i Sj. T. 20, 438 b.

— Miss. til Jørgen Daa om straks igen at lade Victor løbe ind til København. Hvis Vinteren varer ved, skal han straks begive sig til København med hele Flaaden. Udt. i Sj. T. 20, 438 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at sende Niels Bentzen, der var Statholder paa Elfsborg og nu sidder fangen paa Varberg Slot, vel forvaret til Københavns Slot, saa han ikke undkommer. For at Niels Bentzen desto sikrere kan fremkomme, skal Mogens Gyldenstjerne give Claus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand paa Skivehus, og Christen Thott til Boltinggaard Ordre til at sende nogle af deres Ryttere op til Varberg Slot for at ledsage Niels Bentzen derfra til Halmstad. Sk. T. 3, 479.

7. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at der til Sundet er ankommet en Skipper, ved Navn Peter Arritzen af Serdan, der for Tolderne har angivet, at han er kommen fra Window i Kurland, og har fremvist et Pas, som Henrik Rummel, Hopmand paa Window, har udgivet, hvilket Pas dog viser sig at være falsk og at være skrevet i Nyköping i Sverrig, hvor han har indtaget sin Ladning, hvilket noksom kan forfares af andre Breve, han har med sig. Naar Byfogden i Helsingør paa Kongens Vegne skal forfølge denne Sag med Retten, skulle de med Flid forhøre Sagen, stævne Skipperen i Rette for sig og afsige Dom i Sagen. Sj. T. 20, 438 b.

8. Dec. (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Kongen har bevilget Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, Gert Bryske og Truid Bryske til Estrup, at de maa tage til sig under den Fane, de nu ride under, de Heste, som deres afdøde Mormoder Fru Karren Banner var takseret for

af sit Arvegods, og som hidtil have været mønstrede under Ulrik Sandbergs Fane. Ulrik Sandberg skal lade dem følge deres afdøde Mormoders Heste og Folk og maa ikke gøre dem nogen Hinder derpaa. J. T. 6, 23 b.

8. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Albret Skeel om under sin Fane at annamme de Heste og Folk, som det tilkommer Gert og Truidt Bryske at holde af det Gods, de have arvet efter afdøde Fru Karren Banner, og som hidtil have gaaet under Ulrik Sandbergs Fane. Udt. i J. T. 6, 24.

— Miss. til Anders Bilde om under sin Fane at tage de Heste, som Sigvord Grubbe skal holde af det Gods, han har arvet efter Fru Karen Banner. Udt. i Sk. T. 3, 479.

12. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jokum Bülow til Weidendorf paa Kirkens Part af Korntienden af Glimminge¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 7 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 199 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Dylling paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Kaedtsløsse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Tdr. Havre til Kronen og 1½ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 199 b.

13. Dec. (—). Oprejsningsbrev for Peder Basse, Befalingsmand paa Roskildegaard, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Hans Lauritsen, der for rum Tid siden har dræbt Pofvel Pofvelsen i Skudeløs i Ringsted Herred, da Sagen er bleven fortiet og ikke forfulgt i rette Tid med Sandemænd. Sj. R. 15, 408 b.

14. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott. Kongen har bragt i Erfaring, at Bern von Hagen, Ritmester, ikke har Plads i Laholm til sit Kompagni, fordi der sammesteds skal være indlagt et stort Antal Ryttere og Fodfolk i Garnison. Tage Thott skal derfor ved allerførste Lejlighed skaffe Bern von Hagen med hans Kompagni Kvarter i de to største

¹ Glimminge, Ingelstad H.

og bekvemmeste Landsbyer ved Eske Bilde til Ellinges Hovedgaard Valden og nøje paase, at Krigsfolket ikke tilføjer Kongens Undersaatter deromkring nogen Overlast eller Skade, men tilbørligt tilfredsstiller baade Borgere og Bønder for det, det faar af disse. Sk. T. 3, 479 b.

19. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Kongen har Aar 1600¹ bevilget dem, at de maatte oppebære nogen Told af fremmede Skibe og Skuder, som maatte komme til deres By, til Forbedring af deres Havn. Da Kongen nu husker paa, at de fremmede Købmænd desforuden ere noksom besværede med Told, maa de herefter ikke mere oppebære denne Told, og Kongen kasserer hermed sit tidligere Brev. Sj. T. 20, 439.

— Miss. til Axel Galt. For nogen Tid siden skulde han efter sin udgivne Forpligtelses Lydelse paa sin Hustrus Fader Benedix Rantzaus Vegne have betalt en Sum Penge til Baltzer von Ahlefeldt, Embedsmand paa Steenborg Slot. Da Kongen nu har erfaret, at dette ikke er sket, som det burde sig, befales det herved Axel Galt at tilfredsstille Baltzer von Ahlefeldt for Pengene til det førstkommende Omslag og med det allerførste indsende sin Erklæring herom til Kancelliet. Sker det ikke, vil Kongen forordne en anden god Mand til Lenet, der vil give den Del, der kan være billigt og ret. J. T. 6, 24.

21. Dec. (—). Miss. til Malmø, Ystad, Landskrone, Helsingborg, Helsingør, Holbæk, Køge, Kallundborg, Korsør, Nyborg, Kerteminde, Assens, Middelfart, Horsens, Aarhus og Aalborg om hver at fremsende en² god Skibstømmermand, saa han uden Forsømmelse kan være her Søndagen efter Jul. Udt. i Sj. T. 20, 439. Orig. (til Aarhus) i Landsark. i Viborg³.

22. Dec. (—). Kvittans til Christoffer von Canneberig til Busch und Canneberig, der nu paa sin afdøde Broder Bendix von Canneberigs Vegne har gjort Regnskab for de ferske Fisk, som denne har solgt i Frederiksborg og Kronborg Len foruden de Fisk, som have været fornødne til Kongens daglige Udspisning, og for det, som han har bekostet

¹ 18. Okt. ² Orig. har i Stedet for en Skibstømmermand: nogle skibstømmermænd, saa mange i flest kunde til veige bringe. ³ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 26 f.

paa at holde Tømmerværk og Grave paa Kongens Damme og Fiskeredskaberne i Stand. Han har efter Kongens Ordre leveret Jørgen Houndorf til N., Kongens Fiskemester, det Inventarium og de Fiskeredskaber, som hans afdøde Broder havde i Befaling, og indbetalt de rede Penge, som Broderen blev skyldig paa sit Regnskab, i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 15, 409.

22. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene om at betale Christopher von Canneberg til Busch und Canneberg hvad der resterer af hans Broders Besolding og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 439 b.

— Miss. til Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott [Laholm Len] og Christen Bernekov [Landskrone Len] om hver i sit Len at lade lave 100 gode Kløvsadler, saadanne som Bønderne pleje at bruge, sørge for, at de blive færdige med det allerførste, og føre Bekostningen derpaa til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sk. T. 3, 480.

— Miss. til Fru Beate Hvitfeldt, Hofmesterinde, [Giers Herred] om at lade lave 50 Kløvsadler. Udt. i Sk. T. 3, 480.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om til Kongens Behov at opkøbe saa megen Havre og saa meget Hø, han kan faa, og straks lade det føre en Mils Vej eller to hen imod Ystad. Han skal straks erklære sig til Kongen om, hvor meget han omtrent kan skaffe. Han skal med det allerførste lade lave 100 Kløvsadler, saadanne som Bønderne pleje at bruge, og gøre sig al mulig Flid for, at de kunne være færdige med det allerførste. Hvis der mangler Tømmer til Sadlerne, skal han se til, ved hvilke Midler han kan skaffe det til Veje. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 480.

1612.

2. Jan. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Pofvel Jensen i Kolsmølle, der af Peder Basse, Embedsmand paa Roskildegaard, er forordnet til at være Herredsfoged i Ringsted Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing aarlig maa være fri for 6 Pd. Mel af sin Landgilde. saalænge han er i Bestillingen. Sj. R. 15, 410.

— Miss. til Laurits Ebbesen om med største Flid og Alvor at tilholde Kronens Bønder i Aakier Len til med det allerførste muligt er at opsætte et fast og tjenligt Stengærde omkring Hestehaven og den østre Lykke ved Aakier. Endvidere skal han lade lægge en god Stenbro fra Aakier Slots Ladegaards Port til Svend Feldings Vandsted, hvortil Kronens Bønder i Lenet i denne Vinter skulle fremføre de nødvendige Sten. Hvis nogle af Kronens Bønder trykke sig ved at lave Stengærderne eller at fremføre Sten, skal han lade dem tiltale og straffe tilbørligt derfor. Da Kongen mærker, at Stengærderne omkring Ladegaardsmarken og Haverne ved Skanderborg Slot skulle være meget forfaldne, saa de nødvendigvis i Tide maa istandsættes, skal han give Kronens Bønder i Lenet alvorligt Tilhold om, at de skulle istandholde de Stengærder, som tidligere ere udviste dem, og hvorm han tidligere har faaet Befaling, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Den Hjort med det store Vir der i Lenet, som efter hans Beretning i Sommer er bleven skudt i den venstre Bov, saa den ikke kan leve Vinteren over, skal han lade skyde og siden sende Virene herover. — Postscriptum: Han skal i Vinter lade de Elletræer og Birke i Dyrehaven ved Skanderborg Slot, som ere raadne, afhugge og bortrydde, saa der til Foraaret igen kan opvokse ung Underskov af Roden. J. T. 6, 25.

— (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre. Kongen sender ham hermed nogle Fanger, nemlig Hans Grimbs, Skipper, Hans Sprenger, Skriver, Hermandt Dreier von Fattenborg, Baadsmand, Carsten Carstens, Skipper, Hans Lorentz Aabenraa, Ditlef Blancke, Daniel N. og Jakob N., Baadsmænd, Daniel Bass, Skipper, Jørgen Werdman, Skriver, Povel Rompelandt, Styrmand, Sallomon,

Gøddert Mulkok og Otto Maschwandt, Baadsmænd, alle af Lybæk, hvilke Kongen vil have holdt i god Forvaring paa Dragsholm Slot. Han skal give dem nødtørftig Underholdning med Mad og Øl og forvare dem saaledes med Lukkelse og Laas, at de ingensteds kunne undvige. Sj. T. 20, 440.

2. Jan. (Kbhvn). Ligelydende Miss. til Steen Brahe om at lade nogle Fanger, nemlig Christen Drages, Skipper, Hans Laass, Styrmand, Carsten Wustermess, Gorrius Romb, Hans Nort og Dunis Møller, Baadsmænd fra Stralsund, samt Skipper Hermandt Korthus, Bernt Hermandtsen, Styrmand, Jakob Hansen, Hendrik Blombar og Jakob Konig, Baadsmænd, fra Lybæk, holde i Forvaring paa Kallundborg Slot og skaffe dem nødtørftig Underholdning. Udt. i Sj. T. 20, 440.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Ingeborg Galt paa Kronens Part af Korntienden af Sønd¹ Sogn i Vor Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre til Kronen, og af Gongsted² Sogn i Vor Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 6¹/₂ Ørt. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 95 b.

3. Jan. (Frederiksborg). Bestalling for Peder Nielsen som Skovrider i Antvorskov Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Rigsdlr. hver Maaned i Kostpenge. Udt. i Sj. R. 15, 410 b.

— Bestalling for Niels Pedersen som Skovrider i Beringe³ Birk i Malmøhus Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Rigsdlr. hver Maaned i Kostpenge. Udt. i Sj. R. 15, 410 b.

— Miss. til M. Hans Staphensen om ved første Lejlighed at indtage Frederik Pouelsen og Jakob Pouelsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 440 b.

— Miss. til Ebbe Munk om indtil videre aarlig at levere Hr. Claus Bielke 1¹/₂ Læst godt Rugmel, 1¹/₂ Læst godt Malt og 3 Skippd. Flæsk i Næstved samt efterhaanden lade Kronens Tjenere køre 200 Læs Ved til ham hvert Aar. Sj. T. 20, 440 b.

¹ Søvind, Vor H.

² Gangsted, Vor H.

³ Børringe Birk.

3. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Joakim Barnewitz om paa Falster, saavel paa Adelens som paa Kronens Gods, at udtage saa mange Tømmermænd, han kan faa, og med det allerførste sende dem til København. Sm. T. 6, 99.

— Ligelydende Miss. til Knud Urne om at udtage Tømmermænd paa Laaland og til Fru Karen Banner om at udtage Tømmermænd paa Maribo¹ Klosters Gods. Udt. i Sm. T. 6, 99.

4. Jan. (—). Oprejsningsbrev for denne Brevviser Olluf Tuessen, der for en rum Tid siden her i Lenet er kommen for Skade at ihjelslaa en, ved Navn Rasmus Bendtsen, og er bleven svoren fra sin Fred for den Sag. Da der siden den Tid endnu ikke er kommen nogen, som paa den dødes Vegne har krævet Bod og Afsonelse, har Kongen nu givet Olluf Tuessen hans Fred igen. Sj. R. 15, 410 b.

— Miss. til Hendrik Lange til Oldagger, Tomas Kruse til Tulstrup og Olluf Rosenkrantz til Glimminge, Sekretærer, og Ernst Werckmand, tysk Kancelliforvandt. Da Kongen, der for nogen Tid siden har ladet forordne nogle Kommissarier til at sidde i Admiralitetet paa Københavns Slot og dømme i de Sager, der blive forebragte dem, nu erfarer, at saadant er disse Kommissarier til største Besvær og Forsømmelse i deres Næring og Handtering, har Kongen nu forordnet dem til at sidde i Admiralitetet paa Københavns Slot og dømme i alle de Sager, der blive dem forebragte, saaledes som de ville forsvare for Gud og være bekendt for Kongen og Rigsraadet. Sj. R. 15, 411 b.

— Forleningsbrev for Jørgen Skovgaard til Gundestrup, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Hr. Peder Lauritsen ledige Kannikedømme, kaldet Præbende Aarsted, og ledige Vikarie, kaldet vicariatus S. Thome, i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste eller er forhindret ved anden Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 3, 409 b.

5. Jan. (—). Livsbrev for Laurits Jæger paa den Kronens Gaard i Holdaggermagle i Krummerup Sogn i Flakke-

¹ Sm. T. har, sikkert ved en Fejlskrift: Mariager.

biere Herred, som han nu selv bor i, at maatte bruge kvit og fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, dog skal han være forpligtet til at holde Gaarden i god Stand. Endvidere har Kongen bevilget, at han for Livstid aarlig maa faa 10 gode Læs Brændeved i Kronens Skove efter Udvisning af Lensmanden paa Antvorskov. Sj. R. 15, 412.

5. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har befalet denne Brevviser, Thomas Hjulmand, at hugge en Del Asketømmer i Dragsholm Len til Kongens Behov, skal Oluf Rosensparre skaffe ham de nødvendige Folk til Hjælp til at hugge Tømmeret og siden lade Kronens Bønder føre det ned til Færgestedet, saa det med det allerførste kan fremkomme til Frederiksborg Slot. Sj. T. 20, 440 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen vil have Valløe¹ Kirketiende, der nu er ledig efter afdøde M. Christoffer Knoff, lagt ind under Dragsholm Slot, skal Oluf Rosensparre annanne den under Slottet og svare sædvanlig Afgift af den. Sj. T. 20, 441.

6. Jan. (—). Forleningsbrev for Hans Meier paa Kronens Part af Korntienden af Alsingdrup² Sogn i Frederiksborg Birk, kvit og frit. Sj. R. 15, 412 b.

— Miss. til Anders Dresselberg. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at Mierløse Mølle, der i langsommelig Tid skal have ligget øde, nu efter Kongens Befaling er genopbygget fra ny af, men at der ikke skal kunne svares sædvanlig Skyld af den, fordi der i nogle Aar er opført forskellige andre Møller deromkring til Skade og Afbræk for Mierløse Mølle. Kongen bevilger i den Anledning, at han maa lade Møllen taksere for en rimelig Skyld, som den efter hans Mening kan være god for. Sj. T. 20, 441.

— Miss. til Anders Dresselberg til Vogenstrup, Embedsmand paa Holbæk Slot. Da Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, har begæret noget Krongods i Nyborg Len i Fyen til Mageskifte for andet Gods, deriblandt 1 Gaard i Grandløse i Mierløse Herred paa Sjælland, hvorom han selv skal give Anders Dresselberg nærmere Beretning, skal Anders

¹ Vallekilde, Ods H.; jvfr. 13. Febr. 1587.

² Alsønderup, Strø H.

Dresselberg ved første Lejlighed besigte Gaarden i Grandløse og sende Besigtelsen til Jakob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Sj. T. 20, 441 b.

6. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jakob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Da Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, har begæret 2 Gaarde i Kolderup¹ i Ellested Sogn i Vinding Herred og 1 Bol i Gisløf Sogn og By i Gudme Herred til Mageskifte for 2 Bol i Skierningballe² i Sundts Herred i Fyen og 1 Gaard i Granløse By i Mierløse Herred i Sjælland, skal han ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset i Fyen og, naar Anders Dresselberg, Befalingsmand paa Holbæk Slot, sender ham Besigtelsen over Gaarden i Sjælland, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Orig. F. T. 3, 340.

— Forleningsbrev for Peder Stygge til Holbekgaard, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde M. Christoffer Knop ledige Kannikedømme, kaldet Præbenda corporis Christi, i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste eller er forhindret i anden Kongens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 574.

[Omr. 6. Jan.].³ Forleningsbrev for Tobias Lauterbach, tysk Kancellisekretær, paa det efter afdøde M. Christopher Knoff ledige Kantordømme i Roskilde Domkirke. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 15, 413.

7. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Da Kongen herefter vil bruge ham som Krigskommissarius, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være i København til den sidste Marts for nærmere at erfare Kongens Vilje. J. T. 6, 25 b.

8. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har antaget Claus Jacobsen de Waell, Borger i København, som Herold, at skulle lade sig bruge, hvor Kongen befaler, og ellers i alle Maader være Kongen og hans Riger huld og tro og ramme deres Gavn. Han skal i aarlig Løn, regnet fra 14. Marts 1610, have 100 Rigsdlr., at betale ham af Rentemestrene. Sj. R. 15, 413 b.

¹ Kullerup, Vinding H.

² Ballen, Ø. Skerninge S., Sunds H.

³ Indført mellem Breve af 6. og 8. Jan.

8. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Morten Knudtsen, Byskriver i Helsingør. Udt. i Sj. R. 15, 413 b.

9. Jan. (—). Bestalling for Hans Lindenov af Øds-løf, Kaptejn paa Regnbuen (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om indtil nærmere Ordre at give Svendt Andersen og Niels Bryndsen 8 Rigsdlr. hver aarlig. Udt. i Sj. T. 20, 442.

10. Jan. (—). Miss. til Steen Brahe om at indtage nogle Fanger, nemlig Peter Arntsen, en hollandsk Skipper, Thris Frantzen, en lybsk Styrmand, Niels Matsen, Borger i Giefvel, Petter, en Fransos, og Erik og Gabriel Holsten, Brødre, to svenske Studenter, i Forvaring paa Kallundborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 442.

— Miss. til Jørgen Kaas. Kongen har paa Begæring af denne Brevviser, Laurits Jørgensen i Uttersløf, der for nylig har lidt stor Skade paa Hus og Boskab ved en skadelig Ildebrand, bevilget, at han maa faa noget af sin Landgilde eftergivet, og befaler herved Jørgen Kaas at fritage ham for Halvparten af dette Aars Landgilde og lade ham faa Bygnings-tømmer til at genopbygge de afbrændte Huse med, dog hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. Sj. T. 20, 442.

15. Jan. (—). Aab. Brev¹ angaaende Udtagning af Baadsmænd, medgivet følgende Skibskaptejner: Gabriel Kruse i Nørrejylland ad Vestersøen; Erik Høg i Nørrejylland ad Østersøen; Frandts Brockenhuus i Sjælland, Laaland og Falster; Jakob Claussen i Fyen og Langeland; Holger Rosenkrantz i Skaane. Sj. R. 15, 414. (Tr.: CCD. III. 394).

17. Jan. (Halmstad). Aab. Brev til Kronens og Adelen's Bønder i Laholms Len. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de trykke sig ved at tilføre Sten og gøre andet Arbejde paa Befæstningen paa Laholms Slot, paabydes det dem herved alvorligt, at de skulle tilføre Sten og udføre andet Arbejde paa Befæstningen, naar de blive tilsagte af Tage Thott, Embedsmand paa Laholm Slot, eller hans Fuldmægtige, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sk. T. 3, 481 b.

¹ Det indførte aabne Brev er det, som medgaves Gabriel Kruse.

18. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde. Kongen har befalet Breide Rantzau, Statholder i København og tilforordnet Krigskommissarius, med det allerførste at begive sig ind i Sverrig paa et Anslag. Da der hertil behøves et Antal Folk, skal Anders Bilde ufornærket have de Knægte i sit Len [Helsingborg], som tidligere ere afretdede, til Stede, saa at de, naar det gøres behov, i en Hast kunne blive forsamlede. Hvis Breide Rantzau mener, at der vil gøres endnu flere Folk fornøden til denne Ekspedition, skal Anders Bilde skaffe ham saa mange andre Bønderknægte, som han begærer, dog skal alting holdes saa hemmeligt og stille som muligt. Anders Bilde skal indrette sig paa selv at følge med Breide Rantzau, saa de begge kunne gøre sig deres Flid for, at denne Ekspedition, hvormed Breide Rantzau selv mundtlig vidtløftigt skal berette ham, saa vidt muligt kan gaa frugtbarlig for sig. Sk. T. 3, 481.

20. Jan. (Halmstad). Miss. til Sigvord Beck og Otte Brahe Pedersen. Fru Anne Maltisdatter til Elkier, Ofve Lunges Enke, og Fru Anne Brahe til Løfverød, Sten Maltesens Enke, have berettet, at alt det Boskab og Løsøre, som findes efter Sten Maltesen i Skaane, skal have staaet forsejlet og indsat i en rum Tid. Da de formode, at de i langsommelig Tid ikke ville kunne faa nogen Skrivelse eller Bud fra Claus Maltesen, Embedsmand paa Arnsborg, ere de bange for, at nævnte Boskab og Løsøre, hvis det skal blive staaende længe saaledes, skal blive aldeles forraadnet og fordærvet, til største Skade for dem alle. De have derfor begæret, at Kongen ved sin Skrivelse vil forordne nogle gode Mænd til at være til Stede og skifte og dele alt det Boskab og Løsøre, som Sten Maltesen har efterladt sig i Skaane, mellem dem. For at forekomme al Skade, som kan formodes, skulle Sigvord Beck og Otte Brahe rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar Boskabet og Løsøret skal optages, skifte og dele det mellem Arvingerne og give det beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovlige Forfald ikke kan være til Stede, skal den, der er kommen til Stede, have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i den ikke mødtes Sted, saa de alligevel kunne komme til Ende med Skiftet. Sk. T. 3, 481 b.

— Ligelydende Miss. til Ifver Juel og Erik Lunge om

at være til Stede og skifte alt det Boskab og Løsøre, som findes i Jylland efter afdøde Sten Maltesen. Udt. i Sk. T. 3, 482 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe. Kongen har sendt disse nærværende 6 Skippere til Kallundborg og givet 8 Tømmermænd Ordre til at begive sig did i den kommende Uge for at istandsætte Kongens der liggende Orlogsskibe, hvor de maatte findes at være bygfældige. Naar Skipperne og Tømmermændene komme did, skal han ikke alene skaffe dem Underholdning med Mad og Øl, men ogsaa Tømmer og andet, som de maatte behøve til Kongens Orlogsskibe, og nødvendig Hjælp, saaledes som Arbejdet maatte udkræve, og passe paa, at Arbejdet gaar for sig, da han ved, at det er magtpaaliggende. Sj. T. 20, 442.

31. Jan. (—). Bestalling for Rasmus Nielsen, Kaptejn fra Malmø, paa Skibet Jægeren (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— (**Nyløse**). Miss. til Anders Sinklar om at sende en Trompeter til Risbye med Baltzer Neumandt, der kom med Breve [fra] Hertugen af Meklenborg. Udt. i Sj. T. 20, 442.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg [Aalborg-hus Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Carl Bryske [Aarhusgaards Len] og Eske Bilde [Mariager Klosters Len]. Da Kongen nu har sin Lejr i Købstaden Nyeløse, hvor den skal blive liggende en Tid lang, og behøver et stort Antal Læster Brød, Øl og anden Proviant til Krigsfolkets Underhold, skulle de straks give Borgerne i de Købstæder, de have i Befaling, Ordre til uden al Forsømmelse og med det allerførste at gøre Tilførsel til Nyeløse eller til Bahun Slot med saa meget Brød, Øl og anden Proviant, som de kunne skaffe. Hvis de af Lenenes Indkomst have noget Malt, som de kunne lade brygge i Øl til Bedste for Kongen, skulle de lade dette Øl fremsende til de samme Steder, for at Kongens Krigsfolk ikke skal lide nogen Mangel. J. T. 6, 26.

7. Febr. (—). Aab. Brev til Lensmændene om at være Kongens Kaptejner: Niels Hammer i Fyen og Langeland, Claus Petersen i Nørrejylland og Niels Bagge i Skaane, behjælpelige med at udskrive Skuder og Krejterter. Sj. R. 15, 415. (Tr.: CCD. III. 395).

7. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle, som have Skibe i Nørrejylland¹, Fyen og Skaane om at lade dem følge Kongens Skibskaptejner, der begære dem. Sj. T. 20, 442 b. (Tr.: CCD. III. 395 f.).

— Miss. til Tolderne over alt Riget om, at de ikke maa tilstede Købmændene at uddrive deres Øksne, førend de med rede Penge have erlagt den tilbørlige Told. Udt. i Sj. T. 20, 442 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at lade brygge Øl, saa det kan være færdigt til Paaske. — Jørgen Kaas (Københavns Len) 500 Læster Øl; Joakim Bülow (Kronborg Len) 100 Læster Øl. hvortil der skal sendes Malt herfra, Humlen skal skaffes af Tolderne i Helsingør og Tønderne af Byfogden; Anders Bilde (Helsingborg Len) 50 Læster Øl, hvortil der skal skaffes Malt herfra, Humlen og Tønderne skal Byfogden i Helsingborg skaffe ham; Christen Bernekov (Landskrone Len) 50 Læster Øl, hvortil Maltet skal skaffes her fra Slottet, Humlen og Tønderne dertil skal han selv købe i Byen; Sigvordt Grubbe (Malmø) 50 Læster Øl, hvortil han selv skal skaffe Malt, medens Kongens Tolder i Byen skal skaffe ham Humle og Tønder; endvidere skal han i Ystad lade brygge 50 Læster Øl, hvortil han selv skal skaffe Malt, medens Kongens Tolder i Byen skal skaffe ham Humle og Tønder; Øllet skal han sende til Kalmar; Borgemestre og Raad i Køge skulle hos Borgerne lade brygge 50 Læster Øl, hvortil Maltet skal sendes dem her fra Slottet, medens Kongens Tolder i Byen skal skaffe dem Humlen og Tønderne. Udt. i Sj. T. 20, 442 b.

8. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at give Skomagerne i Byen Tilhold om at lave 600 Par Sko. Udt. i Sj. T. 20, 442 c.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at give Skomagerne i Byen Tilhold om at lave 400 Par Sko. Udt. i Sj. T. 20, 442 c.

12. Febr. (—). Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om straks at levere Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, 1000 Rigsdlr. til den Gallej, som nu staar

¹ Sj. T. har sikkert urigtigt: Norge.

i Bygning ved Koldinghus, og til det Flæsk, som han har faaet Ordre til at købe til Kongen, og føre Pengene til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 26 b.

13. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Daa om straks at begive sig til København og indrette sin Lejlighed efter straks at sejle ud med Flaaden. Udt. i Sj. T. 20, 442 c.

20. Febr. (—). Miss. til Fru Karren Banner om straks at lade hugge 5000 Baandstager og sende dem til Proviantskriveren. Udt. i Sj. T. 20, 442 c.

21. Febr. (—). Miss. til Hans Vandel, Tolder i Aalborg, om straks at levere Hans Ovid, Kongens Salter i Nibe, 800 Rigsdlr. til Brug ved Kongens Salteri i Nibe og føre disse Penge til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 27.

23. Febr. (Varberg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen vil, at der skal holdes 12 Bøsseskytter her paa Slottet, skal han anvende sin største Flid paa med det første at skaffe saa mange Bøsseskytter, som fattes i dette Tal, og saadanne Folk, som ere tjenlige dertil og have god Forfarenhed. Han skal give dem den samme Besolding, som de tidligere forordnede have faaet, og føre den til Udgift i sit Regnskab. Endvidere skal han antage endnu 100 Bønderknægte, der indtil videre skulle bruges her paa Slottet, og give dem hver 3 Rigsdlr. om Maaneden. Sk. T. 3, 483.

27. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nogle Købstæder om Udskrivning af Bartskeerere og Udtagelse af Trommetere, Pibere og Trommeslagere. Sj. T. 20, 442 c. Orig. (til Holbæk) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Aarhus) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 27 f. Jvfr. CCD. III. 396 f.).

28. Febr. (Halmstad). Aab. Brev om, at Mogens Kaas til Støfninggaard, Embedsmand paa Halmstadgaard, har berettet, at han har en Sum Penge at kræve hos Jurgen Røsseler, Borger i Rostock, efter dennes udgivne Breve og Forpligtelses Lydelse, og at Pengene, baade Hovedstol og Renter, skulde have været betalt i Halmstad til Mikkelsdag 1609. Da Pengene ikke bleve betalte til den Tid, har Kongen for rum Tid siden meddelt Mogens Kaas Forskrift til Borgemestre og Raad i Rostock om at henholde Jurgen Røsseler til uden Vidtløftighed og Ophold at betale Pengene, for at Kongen ikke skulde blive foraarsaget til

af Øvrigheds Magt at hjælpe Mogens Kaas til hans Betaling enten ved Arrest eller ved andre billige Midler. Da Kongen nu formærker, at Jurgen Røsseler, uagtet denne Paamindelse, ved allehaande underfundige Udflugter endnu trykker sig ved at betale sin Gæld, har Kongen paa Mogens Kaas's Begæring bevilget, at denne maa faa Arrest og Beslag paa Jurgen Røsselers Person, Skib og Gods, hvor han maatte kunne overkomme dem i nogen Havn eller Købstad i Danmark, indtil Pengene med Rente, Skadegæld, Kost og Tæring og al anden bevislig Interesse er betalt. Sk. R. 3, 410 b.

2. Marts (Halmstad). Miss. til Fru Karren Banner. Denne Brevviser, Matthias Cornelsen, Arkelimester i Halmstad, har berettet, at han har nogen Arv at kræve i Vordingborg Len efter sin afdøde Fader og Moder, og anmodet om at maatte faa en kongelig Skrivelse om at blive hjulpen til Ret, da han er forhindret i Kongens Tjeneste, saa han selv ikke kan være til Stede for at modtage Arven. Det befales hende derfor, naar Matthias Cornelsens Fuldmægtige besøge hende med dette Brev, uden Vidtløftighed at hjælpe Matthias Cornelsen til Rette med Arven, saa der i alle Maader vederfares ham hvad kristeligt og ret er. Sj. T. 20, 443 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da der i Varberg Len findes en hel Hob Gaarde, som ere øde enten paa Grund af Brand eller af andre Grunde, skal han lade tage nøjagtige Tingsvidner om, hvilke Gaarde der findes at være øde, hvilket saa siden skal blive godtgjort ham paa Rentekammeret i hans Regnskab. Sk. T. 3, 483 b.

— Miss. til Ifver Juel. Ernst Normand, Kongens Kammerjunker, har berettet, at hans Fæstemø, Jomfru Ingeborg Arenfeldt, og hendes Søkende ved første Lejlighed ville foretage Skifte efter deres afdøde Fader¹ og Moder, og derhos anmodet om, at der maa blive tilforordnet en god Mand til paa hans Fæstemøs Vegne at være til Stede ved Skiftet og paase, at der vederfares ham paa hans Fæstemøs Vegne Fyldest ved dette. Det befales i den Anledning Ifver Juel at være til Stede ved Skiftet og paase, at Ernst Normand paa sin Fæste-

¹ Hans Akselsen Arenfeldt g. m. Anne Jørgensdatter Marsvin.

møs Vegne faar den Del, som billig og ret er, saa vidt hendes Lod kan taale. J. T. 6, 27.

2. Marts (Halmstad). Miss. til Sigvort Grubbe og alle de andre Arvinger efter Fru Karren Banner. Da Kongen har forlenet Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Halmstadgaard, med Kronens Gaard Aarlegaard¹ og tilliggende Gods, som afdøde Fru Karren Banner tidligere var forlenet med, skulle de uden Forhaling overlevere Aarlegaard og Gods til Mogens Kaas eller hans Fuldmægtige med en rigtig Jordebog over alt det Gods, som Fru Karren Banner har haft i Forlening under Aarlegaard. J. T. 6, 27 b.

— Miss. til Manderup Parsberg til Hagisholm og Jørgen Friis til Krastrup, Befalingsmænd paa Aalborghus og Segelstrup, om at være til Stede, naar afdøde Fru Karren Banners Arvinger overlevere Aarlegaard og tilliggende Gods i Aalborghus Len til Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Halmstadgaard, levere Mogens Kaas Inventarium, Breve, Registre, en rigtig Jordebog og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og tilliggende Gods og Ladegaard, besigte den til Gaarden liggende Hede og give Mogens Kaas alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 28.

— Miss. til Joakim Bülow. Kongen har befalet sin Tømmermand Peder Pedersen at lade hugge i Frederiksborgs Skove 120 Stykker Indholt og 240 Oplænger, som Kongen behøver til Bygningen af en Pram. Joakim Bülow skal skaffe ham Hjælp, som kan hugge Tømmeret, hvor det bekvemmest kan ske, men dog paa de Steder, hvor der sker mindst Skovskade. Han skal give Bønderne i Frederiksborg Len Ordre til straks at føre Tømmeret hid under dette Opholdsføre, da Bønderne her i Lenet noksom desforuden ere besværede med at føre Tømmer hid. Orig. Sj. T. 20, 443 (her med Dato: 3. Marts).

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Øvrighederne skulle have Indseende med, at ingen fremmede Soldater maa komme ud af Riget. Sj. R. 15, 416. (Tr.: CCD. III. 397 b).

3. Marts (—). Miss. til Steen Brahe om at lade det aabne Brev om, at ingen Soldater eller Krigsmænd her-

¹ Aalegaard, Ø. Han H.

efter maa begive sig ud af Riget, medmindre de have Pas af Kongen selv eller fornemme Officerer, forkynde i sit Len [Kallundborg] til Tinge saavel i Købstæderne som paa Landet, hvor der er Færgesteder, og strengelig paase dets Overholdelse. Sj. T. 20, 443.

3. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Mikkel Chrestensen, Kaptejn fra Aalborg, paa et Skib, kaldet den røde Løve (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

4. Marts (—). Bestalling for Hendrik Kock, Kaptejn af Aalborg, paa et Skib, kaldet Jonas (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— (**Halmstad**). Bestalling for Knud Gundersen som Kaptejn over 200 Mand Fodfolk, som han selv med det allerførste skal hverve og antage, og hvormed han skal lade sig bruge mod Rigets Fjender og gøre disse al den Skade, han kan. Han skal selv skaffe sig en Løjtnant og 2 Korporaler. Han skal i Løn hver Maaned have 15 Rigsdlr. paa sin egen Person, 12 Rigsdlr. paa sin Løjtnant, 8 Rigsdlr. paa hver af Korporalerne og 3 Dlr. paa hver af de 200 Knægte. Saasart han har skaffet Knægtene til Veje, skal han begive sig til Mogens Kaas, Befalingsmand paa Halmstadgaard, med dem, lade sig mønstre af denne og sammen med sine Officerer og Knægte aflægge Ed til ham paa Kongens Vegne. Han skal derefter straks begive sig ind i Sverrig med sit Kompagni og gøre Fjenden al den Skade, han kan. Det Bytte, de gøre, skal tilhøre dem selv, men ellers skal han være forpligtet til at holde godt Regimente og Justits og ikke tilstede, at nogen af hans Knægte tilføjer Kongens Undersaatter nogen Skade. Sk. R. 3, 411 b.

— Aab. Brev til Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i Varberg Len, der skulle anstille sig ganske ulydgigtige, naar Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Embedsmand paa Varberg, paa Kongens Vegne befaler dem noget, om endelig uden al Forhaling og Genstridighed at efterkomme Mogens Gyldenstjernes Befalinger, da deres Ulydighed i Længden kan geraade Kongen og Riget til den største Skade. Kongen har med største Alvorlighed befalet Mogens Gyldenstjerne uden

al Dom og Rettergang at lade dem hænge, som i nogen Maade vise sig genstridige og ulydige. Sk. T. 3, 483 b.

4. Marts (Halmstad). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen ikke vil lade den Ulydighed, som Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i Varberg Len udvise mod hans Befalinger, gaa ustraffet hen, [paabydes det ham strengeligen, saafremt nogen af disse Bønder herefter trykke sig og ikke ville efterkomme hans Ordre, uden al Dom og Rettergang at lade dem hænge. Saafremt han, efter at have ladet Kongens aabne Brev læse for dem, ikke med største Alvorlighed lader ske Eksekution over dem, der vise sig ulydige, vil han selv komme til at staa Kongen til Rette derfor. Sk. T. 3, 484.

5. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jens Mogensen. Jørgen Arenfeldt har berettet, at han ved allerførste Lejlighed vil skifte det, som hans afdøde Forældre¹ have efterladt sig, med sine Søsken. Da han, der som den ældste Broder burde være sin Broder Mogens Arenfeldts rette Lavvæрге, ikke kan forestaa dette Værgemaal, eftersom han selv er interesseret i Skiftet, har han anmodet Kongen om at beskikke hans Broder en Væрге, medens Skiftet staar paa, som kan paase dennes Tarv ved dette. Det paabydes i den Anledning strengeligen Jens Mogensen at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Mogens Arenfeldt, medens Skiftet staar paa, og varetage hans Tarv. J. T. 6, 28 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Arenfeldt, Hans Rostrup for Jomfru Rigborg Arenfeldt, Otte Christoffer Rosenkrantz for Jomfru Elene Arenfeldt, Otte Marsvin for Jomfru Ide Arenfeldt, Hertvig Kaas for Jomfru Lisebet Arenfeldt og Gudde Galde for Jomfru Helvig Arenfeldt. Udt. i J. T. 6, 29.

6. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at udtage nogle Tømmermænd i deres By og sende dem hid, for at Kongen kunde bruge dem til sit Arbejde her. Da Kongen erfarer, at der ikke er mødt saa mange, som de nok kunde have skaffet,

¹ Hans Akselsen Arenfeldt og Anne Jørgensdatter Marsvin.

paabydes det dem straks at udtage følgende Tømmermænd: Hendrik Skatt, Jacob Tømmermand, Laurits Aagesen, Claus Hofmand, Peder Lollik og en til, hvis Navn Kongen ikke ved, og siden sørge for, at disse ufortøvet begive sig til København paa Kongens Arbejde. Sk. T. 3, 485.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jakob Rosenkrantz og Johan Brockenhuus. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem angaaende den Kontrakt, som er gjort mellem Marcus Bilde til Hvidkiøld og Fru Anne Bilde til Nakkebølle, Eiler Bryskes Enke, hvorved hun afstaar til sin Broder Marcus Bilde Nakkebølle Hovedgaard med tilliggende Jordegods. Kongen har nu bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, fordi hverken Fru Anne Bilde eller nogen paa hendes Vegne har villet møde i Rette for dem, men skriftligt har anmodet dem om ikke at dømme i Sagen, uanset at hun selv har begæret Befalingen. Det befales dem strengeligen, selv om den ene af Parterne ikke vil møde i Rette for dem, alligevel at dømme i Sagen og uden alt videre Ophold at efterkomme Kongens Befaling. F. T. 3, 342.

8. Marts (—). Pas for Bertel Ratticke, Borger i Flensborg, som Gert Rantzau, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, har bestilt til nu paa Foraaret at skulle gøre Tilførsel til Kalmar Slot med Proviant, Geværer og andre Varer, som Krigsfolket sammesteds maatte have Brug for, paa et Skib, som han har fragtet i Lybæk, dog maa Skipperen ikke under det Skin løbe til forbudte Steder med Skibet. Sj. R. 15, 416 b.

— Miss. til M. Peder Hegelund, Biskop i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten i Malt Sogn ved sidste Mikkelsdags Tid skal være død, og at Sognet med sit Anneks siden den Tid ikke er bleven betjent af en ordinær Sognepræst, fordi Byrge Rosenkrantz til Ørup, der har de fleste Tjenere i Annekssognet, ikke har været til Stede og hans Tjenere ikke have kunnet blive enige med dem i Hovedsognet om Kaldelsen af en Sognepræst, hvilket har foraarsaget Sognemændene i Malt Sogn til efter Ordinansen at give en Person Kald. Da Kongen bør have Opsigt med saadanne Sager, for at saadan Uenighed ikke skal forhindre Guds Ords Tjeneste, skal M. Pe-

der ordinere den Person, som er kaldet til Hovedsognet, til begge Sognene, saafremt han ellers er kaldet i Overensstemmelse med Ordinansen og er skikkelig og bekvem i Levnet og Lærdom, og foreholde Sognemændene i Annekset, at de skulle antage ham som deres Sjølesørger og svare ham den Rettighed, der tilkommer deres Sognepræst. J. T. 6, 29 b¹.

8. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Nielsen i Klagstrup paa menige Sognemænds Vegne i Klagstrup Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Klagstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 8 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 199 b.

9. Marts (—). Bestalling for Jens Hvid, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet den blaa Due (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

— Bestalling for Hendrik Maalt paa et Skib, kaldet Jonas (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

— Bestalling for Villum Eversen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet St. Jacob (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

— Bestalling for Lauridts Jensen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet St. Peter (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— Miss. til Casper Markdanner om straks at sende den svenske Ritmester, Daniel Wagener, der i nogen Tid har været anholdt paa Koldinghus, til København. Udt. i J. T. 6, 30.

10. Marts (—). Bestalling for Dirik Diriksen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet Orpheus (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, da Kong Gustaf Adolf skal have begæret og bevilget at ville gøre og holde Kvarter, medens denne Krig varer, giver Gert Rantzau til Breidenborg,

¹ Tr.: O. Nielsen, Hist. Efterretn. om Malt Herred S. 23.

Feltmarskal og Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, Anders Bilde til Raabølle, Ritmester og Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Tagge Thott til Eriksholm, Løjtnant og Embedsmand paa Laholm Slot, Fuldmagt til at møde paa Grænsen den 19. Marts for at forhandle om Kvarter. Hvad der bliver vedtaget af dem, vil Kongen holde. Sj. R. 15, 417.

10. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Tyge Lange til B[r]ennig, øverste Sekretær, paa det efter afdøde Kield Krabbe ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste eller er forhindret i anden Kongens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 15, 417 b.

— Forleningsbrev for Tyge Lange til Brening, øverste Sekretær, paa det efter afdøde Peder Stygge ledige Kannikedømme, kaldet Præbenda corporis Christi, i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste eller er forhindret i anden Kongens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 514 b.

— Miss. til Joakim Bülow om at lade hugge 500 eller 600 Læs Ved paa Frederiksborg og Kronborg Skove og straks lade Bønderne i Lenene føre Veddet hid, da det hurtigt skal indtages paa Kongens Orlogsskibe. Udt. i Sj. T. 20, 443 b.

11. Marts (—). Aab. Brev til alle, som sig fri og frelse kendes og have frit Jordegods, om, at de skulle fremsende deres Rostjeneste til den Fane, den skal ride under, til den 20. April. Sj. T. 20, 444. (Tr.: CCD. III. 398 f.).

— Miss. til Landsdommerne i Nørrejylland, Fyen, Lange-land, Sjælland, Laaland og Falster, Skaane og Halland om at forkynde det aabne Brev om Adelens Rostjeneste paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 20, 443 b.

— Forleningsbrev for M. Daniel Hogewald, Kongens Livbadsker, paa det efter afdøde M. Christoffer Knop ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 412.

— Miss. til Claus Machabæus om herefter, indtil videre, at holde Landsting i Halmstad, da det paa Grund af Krigs-

tilstanden skal være usikkert at holde det i Falkenberg. Sk. T. 3, 485.

11. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg og Jacob Ulfeldt. Der er Trætte mellem Hertug Johan Adolph til Slesvig, Holsten og Marqvord Rantzau til Saxstrups Enke om nogle Gaarde i Gammelbye i Hertugdømmet Slesvig, hvilke Bøndergaarde Hertug Johan Adolph, efter Enkens Formening med Urette, vil tilholde sig. Da det nu efter den oprettede Union er blevet besluttet, at begge Fyrster skulle sende nogle af deres gode Mænd til Kolding til førstkommende 24. Juni for at tage samme tvistige Sag for og enten ved Underhandling forlige Hertug Johan Adolph og Marqvord Rantzaus Enke eller skille dem ad ved en endelig Dom, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde paa ovennævnte Tid og Sted med flere andre gode Mænd for at lade sig bruge i denne Sag og enten forlige Parterne eller dømme dem imellem. De skulle give deres Forhandling, Kendelse og Dom beskreven under deres Signeter. J. T. 6, 30.

12. Marts (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at indtage Andreas Foss og hans Kompagni paa Slottet [Varberg] og skaffe ham Kvarter der indtil videre. Udt. i Sk. T. 3, 485 b.

— Aab. Brev om, at Fru Anne Brahe til Holmgaard, Steen Maltessens Enke, der befrygter, at hun skal komme i nogen Misforstand med sine Medarvinger angaaende Vestervig Klosters og Froste Herreds Indkomst fra den Dag af, da Steen Maltessen afgik ved Døden, indtil førstkommende 1. Maj, maa nyde de nævnte Len og al deres Indkomst indtil 1. Maj til Bedste for sig alene, da der i Forordningen om Naadensaar intet meldes om Arvingerne, naar der er en Enke. J. R. 6, 515 b.

13. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. De have en Tid lang med Kongens Bevilling aarlig ladet oppebære Bropenge af det, som er blevet ind- og udskibet for Byen, til Forbedring af Byens Skibsbro og Havn, ligesom de ogsaa have optaget en stor Sum Penge af deres Medborgere og ellers, som skulde udgives til Kongen og Byens Behov. Da der ikke, som det burde sig, er gjort Regnskab derfor i Borgernes Nærværelse, befales det dem herved med det

allerførste at indskikke klart Regnskab over deres Oppebørsel og Udgift til Rentekammeret, hvilket Regnskab Kongen saa siden vil lade gennemse, saa han deraf kan erfare, til hvad Nytte og Brug Pengene ere blevne anvendte. Da Kongen har erfaret, at de forrige Tirsdag [10. Marts] have taget fem af deres Medborgere i Raadet til sig, uanset at der ikke er gjort klart mellem dem og Borgerskabet om nævnte Oppebørsel, befales det dem herved, at de skulle foreholde disse fem Medborgere, som de saaledes have taget i Raadet til sig, at de skulle afholde sig fra Raadmandsbestillingen indtil nærmere Ordre og indtil de Borgemestre og Raader, der have oppebaaret Pengene og raadet for dem paa Byens Vegne, have gjort Regnskab for dem og faaet Kvittans. Sj. T. 20, 444.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Gerdt Rantzau. Han har tilkendegivet Kongen sin Betænkning om, hvorhen Væ bekvemlest kunde flyttes, men under den nuværende Tilstand finder Kongen det bedst, at det opsættes til en anden Tid. Kongen bifalder de Punkter, hvorefter der skal sluttes Kvarter paa Grænsen, dog skal Gerdt Rantzau befitte sig paa, at enhver Persons Ranson maa ske efter den ringeste Takst og ikke efter den højeste. Den sidste Klavsul i 21. Artikel, der lyder saaledes: „dog øfversten och deris befehlichshebber deris rettighet uforkrenket“, skal aldeles udelades, da saadant vedkommer Kongen og ikke dem. Sj. T. 20, 445.

— Miss. til Eske Bilde. Denne Tids Lejlighed udkræver, at der bliver holdt god Agt og Opsigt med alt saavel paa Befæstningerne som paa Landet ved Grænsen. Skønt Kongen tidligere har tilbetroet Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard at forestaa Varberg Befæstning, anser han det dog nu for raadeligt, at Fæstningen herefter bliver mere forsørgt, besat og forvaret, end hidtil sket er, om der skulde tilstøde Lensmanden noget uformodet, og det befales derfor Eske Bilde at indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede paa Varberg Fæstning 8 Dage efter Paaske og fremdeles blive der Sommeren over, indtil han faar nærmere Besked fra Kongen. Han skal i Forening med Lensmanden have flittig Opsigt paa Befæstningen saavel som paa Landet og ved Grænsen og iøvrigt ordne alt, saaledes som de begge kunne tænke, at det er Kongen og deres Fædreland magtpaaliggende. Han skal tage med sig ind

paa Befæstningen hvad han maatte behøve til sin egen og sine Folks Underholdning. Rostjenesten af sit Len og sit Arvegods skal han stedse lade blive ved Fanen, hvor den bliver forordineret hen, saa Fanen ikke af den Grund bliver svækket. Sj. T. 20, 446 b.

13. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jacob Rosenkrantz om at begive sig ind i Halmstad til Mogens Kaas. Udt. i Sj. T. 20, 447.

14. Marts (—). Bestalling for Dirik Petersen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet Jepta (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— Søpas for følgende Skibskaptejner, der bleve sendte i Vestersøen. — Olluf Normand paa Makrelen, Anders Noll paa røde Løve, Staffen Sørensen paa sorte Hund, Claus Povelsen paa Turtelduen, Jens Munk paa Heringsnese. Udt. i Sj. R. 15, 422.

— Miss. til Andreas Sinklar. Kongen har befalet at lade Befæstningen omkring Kalmar By sløjfe og ruinere og har forordineret nogle Murmestre, som kunne hjælpe til med at fuldføre det. Andreas Sinklar skal straks akkordere med de Soldater, som ligge i Garnison i Kalmar, om, at de for den billigst mulige Betaling skulle hjælpe Murmestrene med at ruinere Byens Befæstning, saa at Arbejdet med det allerførste kan blive fuldendt. Sj. T. 20, 445.

15. Marts (—). Miss. til Helsingør, Køge, Roskilde, Odense, Malmø, Lund, Landskrone, Helsingborg og Ystad om uden al Forsømmelse at hidsende saa mange Murkarle, Kalkslagere og Pligtskarle, som ere at faa der. Udt. i Sj. T. 20, 446.

— Miss. til Stehen Brahe. Kongen sender ham hermed Hermandt Wrangel, som skal holdes til Stede i god Forvaring paa Kallundborg Slot. Stehen Brahe skal lade ham faa nødtørftig Underholdning med Mad og Øl ligesom de andre af Adelen sammesteds og forvare ham med Lukkelse og Laas, saa han ikke bortkommer eller undviger. Sj. T. 20, 446.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har anset det for raadeligt, at Kronborg Slot bliver forsynet med en af Kongens Raader, som kan ligge i Slotsloven der og have god Opsigt med alt, om der skulde komme noget uformodet paa, skal

han indrette sin Lejlighed efter at kunne møde paa Kronborg Slot 8 Dage efter Paaske og fremdeles blive liggende der Sommeren over og indtil han faar nærmere Besked fra Kongen. Han skal føre flittigt Tilsyn paa Slottet, saaledes som han kan tænke, at det kan være Kongen og Riget mest gavnligt paa det Sted, og tage med sig ind paa Slottet hvad han maatte have behov til sin egen og sine Folks Underholdning. Rostjenesten af sit Len og Arvegods skal han stedse lade blive ved den Fane, som den bliver forordineret til, saa Fanen ikke af den Grund skal blive svækket. Hvis der skulde komme Gesandter til København eller der skulde forefalde noget andet, som kunde foraarsage de forordinerede Regeringsraader til at kalde ham til sig, skal han, saa tit han bliver anmodet derom, begive sig til dem og blive hos dem, indtil det, som kunde forefalde, er blevet forrettet. Sj. T. 20, 445 b.¹

15. Marts (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe. Da Kongen foraarsages til ofte i egen Person at begive sig til de yderste Grænser her i Riget, som er Halland, Blekinge og Norge, og blive der nogen Tid, har han anset det for raadeligt, at der bliver forordineret nogle gode Mænd, som kunne kommandere over Kongens Undersaatter sammesteds og have Opsigt med alt der i Landet og paa Grænserne, at der ingen Indfald sker, for at Kongens Undersaatter i Kongens Fraværelse ikke skulle blive overfaldne af Rigets Fjender med Mord og Brand eller tilføjes anden Overlast og Skade. Kongen har derfor bestemt, at Axel Brahe skal være Gubernator sammen med Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og kommandere over alle de Ryttere, Knægte og Landfolk, være sig Adel, Købstadmænd og menige Almue i Skaane, som om Kongen personlig selv var til Stede der. Han skal derfor indrette sin Lejlighed efter at kunne være til Stede i Skaane 8 Dage efter Paaske og fremdeles blive liggende der Sommeren over, indtil han faar nærmere Besked fra Kongen. Han skal i Forening med Anders Bilde føre flittigt Tilsyn med alt der i Landet og ved Grænsen og ordne alt, saaledes som de kunne tænke, at det er Kongen og deres eget Fædreland mest magtpaaliggende. Han skal tage

¹ Tr.: Fr. Friis, Efterretn. om Adelsfam. Rosensparre S. 47.

de Heste og Folk, som han er takseret til at holde af sit Len og Arvegods, med sig, saa han kan have dem hos sig og imidlertid være under den skaanske Fane. Sj. T. 20, 446¹.

16. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Otte Loervig, der i langsommelig Tid har tjent Kongen som Husfoged paa Frederiksborg Slot, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke mere kan forestaa denne Bestilling, aarlig, saalænge han lever, maa oppebære 5 Dir. om Maaneden af Slottet til sin Underholdning samt have frit Foder og Maal paa 1 Hest, fri Ildebrændsel og frit Lys. Sj. R. 15, 418 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da der i Varberg Købstad endnu findes nogle Huse, som Fjenden ikke har afbrændt, og det vel er at befrygte, at Fjenden atter skal begive sig did for at anstikke disse, saa de ikke ville komme nogen til Gavn, skal han lade alle de Huse, som endnu ere i Behold, nedbryde for dermed at forfærdige, hvad Kongen har befalet ham at lade bygge og opsætte paa Varberg Slot, og iøvrigt bruge dem til hvad andet han maatte kunne behøve dem til. Sk. T. 3, 485 b.

— Aab. Brev til Adelen i Skaane. Da Kongen har noget baade for den selv og alle Indbyggerne i Skaane magtpaaliggende, som han vil lade dem tilkendegive ved nogle af sine dertil forordnede gode Mænd, skulle de møde i egen Person i Landskrone førstkommende 2. April for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 3, 486.

— Miss. til nedennævnte om at lade ovenstaaende aabne Brev forkynde. — Laug Urne paa Landstinget; Sigvord Grubbe i Malmøhus og underliggende Len; Tagge Krabbe for Adelen, som rider under hans Fane; Anders Bilde for Adelen, som rider under hans Fane, og for Adelen i hans Len [Helsingborg]. Udt. i Sk. T. 3, 486 b.

17. Marts (—). Bestalling for Johan Giertsen, Kaptejn af Helsingør, paa et Skib, kaldet Fortuna (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398.

— Bestalling for Niels Kierckel, Kaptejn af Hel-

¹ Tr.: Fr. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 124 f.

singør, paa et Skib, kaldet Hjorten (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

17. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om paa Kongens Bekostning at gøre Hendrik Rottkirchs Bryllup og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i Sj. T. 20, 447.

18. Marts (—). Miss. til Jens Sparre. Da Kongen har i Sinde at gøre Forandring med Christianopel og Sølvitsborg Len, som han har i Forlening, og vil bruge ham paa anden Maade, skal han indrette sin Lejlighed efter at levere Lenene fra sig til 1. Maj til dem, som blive forordnede dertil. Sk. T. 3, 486 b.

19. Marts (—). Bestalling for Giert Johansen Kalerer, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet den blaa Kat (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 398 b.

— Kvittansiarum til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, David Lucht, Bernt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægten af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1611 til 11. April 1611 efter den gamle Forordning og for Indtægten af Tolden i Øresund fra 11. April 1611 til Nytaarsdag 1612 efter den ny Forordning samt for al Udgift i hele Aaret. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 15, 419.

— Bestalling for Henning Gabriel som Skibshøvedsmand, at angaa fra næstkommende Paaske. Udt. i Sj. R. 15, 422 b.

— Søpas for følgende Skibskaptejner, der bleve sendte i Vestersøen. — Jørgen Daa, Admiral, og Jakob Claussen paa Raphael, Envold Stygge paa Leoparden. Udt. i Sj. R. 15, 422.

20. Marts (—). Instruktion for Jørgen Daa, Kongens Søadmiral, paa den Sejlads, han nu skal indgaa i Vestersøen: Han skal indtræde paa Kongens Skib Raphael og i Forening med de 6 andre Orlogsskibe, over hvilke han skal være Admiral, begive sig paa det elfsborgske Farvand og, saafremt de svenske Skibe endnu ligge der, anvende al sin Flid paa, at de ikke komme ud af Havnen, men at de holdes inde der, ligesom han i Fjor havde det samme i Befaling. Hvis de svenske

Skibe, forinden han kommer did, ere løbne i Søen, skal han med største Flid udkundskabe, hvor de ere løbne hen, ufortøvet følge efter dem, enten de kunne findes i England, Frankrig, Nederlandene eller Brabant, og, ligesom de skulle forhindres i at komme ud af Elfsborgs Havn, ogsaa belægge dem, hvor de findes, saa de ikke kunne begive sig derfra, førend han faar nærmere Erklæring fra Kongen. Han maa ingenlunde forsømme at notificere Kongen sin Tilstand baade med en Pinke og med tilfældige Skibe, der løbe til Sundet. Saafremt Admiralen i den Havn, hvori de svenske Skibe findes, besværer sig over Jørgen Daa, under Paaberaabelse af, at fremmede Nationer skulle være fri i deres Gebet og ikke saaledes maa angribes, skal han erklære, at han ikke har i Befaling at forurette nogen, men at søge Kongens og Rigets aabenbare Fjender, og at Kongen tilforser, at han ikke kan fortænkes deri, meget mindre haaber han, at andre Stater, med hvilke han staar i Venskab, ville tage hans og Rigets Fjender i Forsvar. Han skal paa Rejsen have flittigt Indseende med, at Kongens Flaade ikke kommer til Skade ved hans Forsømmelse og Uagtsomhed. Han skal holde godt Politi og Regimente over Skibsfolket efter Artiklernes Indhold og i alle andre Maader forholde sig saaledes, som han kan forsvare for Kongen ved sin Hjemkomst. Sj. R. 15, 423.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Brede Rantzau. Kongen venter med det første et stort Antal Knægte til Wismar, som skulle gaa til Skibs der. Brede Rantzau skal sende saa mange Skibe og Skuder, han kan bringe til Veje baade i Købstæderne og paa Landet [Møen] samt paa de omkringliggende Øer, til Wismar, saa de uden al Undskyldning kunne være til Stede der den 1. April for at indtage Krigsfolket og føre det til Kalmar. Han skal akkordere med Skipperne om den billigst mulige Fragt, hvoraf han straks skal betale dem Halvparten, hvilken siden skal blive betalt ham i Rentekammeret. Den anden Halvpart af Fragten skal ogsaa blive betalt Skipperne i Rentekammeret. Han skal alvorligt forbyde Skipperne at sætte Krigsfolket i Land paa andre Steder end ved Kalmar Slot. Han skal straks sende Kongen en Fortegnelse over, hvor mange Skuder og Skibe han kan skaffe til Veje, og hvor drægtigt ethvert af dem er, saa Kongen kan rette sig derefter. Sj. T. 20, 447 b.

21. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Joakim Barnewitz og Knudt Urne om at sende Skuder til Werneminde, dog skal Knudt Urne lade de Skuder, som findes i Nakskov og Rødby, blive liggende der. Udt. i Sj. T. 20, 447 b.

— (**Frederiksborg**). Pas for Kaptejner, der bleve sendte i Østersøen. Udt. i Sj. R. 15, 422.

27. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Claus Petersen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet Summa Summarum (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

28. Marts (—). Bestalling for Jørgen Kongelf, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet den hvide Haand (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

— Miss. til Fru Karren Hendrik Lykkes om at lade de to Kobler ved Nyegaards Vang og ved Lekinge gøre større, saaledes som Hendrik Smed anviser det, til Kongens Stodheste. Udt. i Sj. T. 20, 448.

— Miss. til Ebbe Munk om at give den Dreng, som varer paa Kongens Foler paa Antvorskov, 30 Dlr. i aarlig Løn, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 448.

— Miss. til Stehen Madtsen. Da Kongen er til Sinds stedse at ville have 300 Soldater liggende i Garnison paa Bahu Slot, til hvis Underholdning Kongen ogsaa vil lade Fæstningen proviantere paa Aar og Dag, skal Stehen Madtsen lade gøre et Overslag over, hvor meget der efter den medfølgende Takst vil gøres nødvendigt til disse 300 Knægtes Underholdning i Aar og Dag, og derhos ufortøvet erklære sig om, hvor meget af samme Proviant han maatte have i Forraad paa Slottet og hvor meget han kan skaffe i Lenet, saa Kongen derefter kan træffe Foranstaltning til at lade det manglende skaffe did. Sk. T. 3, 487.

— Miss. til Mogens Kaas om, at der skal ligge 500 Soldater i Garnison i Halmstad [ligelydende med ovenstaaende Brev, naar undtages, at han skal give Borgerskabet Ordre til at proviantere sig selv paa Aar og Dag]. Udt. i Sk. T. 3, 487.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om, at der paa Varberg Slot skal ligge 500 Soldater i Garnison. Udt. i Sk. T. 3, 487 b.

— Miss. til Tage Thott om, at der paa Laholms Slot skal ligge 50 Soldater i Garnison. Udt. i Sk. T. 3, 487 b.

30. Marts (—). Aab. Brev om, at Ditløf Holck, Befalingsmand paa Trøgeveldegaard, skal begive sig til Werne-minde for at have Tilsyn med de Skuder, som ere forordnede did for at indtage de Ryttere og Knægte, Kongen venter did, saa Krigsfolket desto bekvemmere kan blive befordret her ind i Riget, og ordne det saaledes, at enhver Skude og ethvert Skib faar sin fulde Ladning, for at Krigsfolkene ikke skulle indskibe sig, som det lyster dem. Det paabydes strengeligen Skipperne at indtage de Krigsfolk med Heste og Gods, som Ditløf Holck giver Ordre til, fremføre dem til de Steder, de have faaet Ordre til, og ikke, saaledes som tidligere nogle Steder er sket, løbe andre Steder hen og sætte Krigsfolket i Land der. Handler nogen herimod og lider Kongen Skade derved, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sj. R. 15, 424.

— Miss. til Karl Bryske om med det allerførste at sende 30 Skippd. Flæsk og 60 Læster Brød til Marstrand. Han skal hos Borgerne i Aarhus lade brygge 50 Læster Øl af Kongens eget Malt, beregnet af hvert Pd. Malt, som er 4 Tdr., 8 Tdr. Øl og 4 Skpr. Humle til hvert Pd. Malt. Han skal selv skaffe Humle og Tønder og siden sende Øllet til Marstrand med det første. Den Proviant, som han maatte have herudover, og som han har faaet Ordre til at sende hid, skal han straks fremsende til Proviantskriver Claus Meckelborg; han skal dertil fragte de Krejerter og Skuder, som Kongen har ladet beslaa, og som have Overløb og ingen Heste kunne indtage. Sj. T. 20, 448.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at sende Proviant til Marstrand. Skanderborg Len 60 Læster Brød og 30 Skippd. Flæsk; Silkeborg Len 50 Læster Brød og 30 Skippd. Flæsk; Dronningborg Len 50 Læster Brød og 30 Skippd. Flæsk; Aalborg Len 40 Læster Malt, 30 Læster Brød og 30 Skippd. Flæsk; Kallø Len 30 Læster Brød, 15 Læster Malt og 30 Skippd. Flæsk. Udt. i Sj. T. 20, 448.

30. Marts (Kbhvn.). Miss. til Bisperne i hele Riget om hver i sit Stift at drage Omsorg for, at der baade i Købstæderne og paa Landsbyerne bliver ringet en halv Time om Middagen ved 12 slet hver Dag, indtil Dronning Anna Catharinas Lig er blevet begravet. Udt. i Sj. T. 20, 448 b. Orig. (til M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Jens Gødsen, Superintendent i Aarhus Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Adelen i Sjælland, Laaland, Falster og Fyen. Da Gud efter sin guddommelige Vilje har henkaldt Dronning Anna Catharina fra denne forgængelige Verden til sit evige Rige og Kongen vil lade hendes Lig begrave her i København den 15. April, anmodes de om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne møde til den Tid i København, medtage deres Hustruer og disses Jomfruer og samtlig følge Dronningens Lig til dets Lejersted. De skulle staffere sig selv, deres Hustruer og disses Folk med Sørgeklæder, saaledes som saadan Lejlighed udkræver. Sj. T. 20, 448 b. Orig. til Korfits Ulfeldt, Befalingsmand paa Rugaard.

— Bestalling for Hans Schleicher von der Slave som Vagtmester i Halmstad. Han skal have flittigt Tilsyn i Befæstningen, saa vidt Vagtmesterens Bestilling udkræver, og være Lensmanden lydige. Han skal, saalænge han bliver i denne Bestilling, have 10 Rigsdlr. om Maaneden i Løn og Maanedspenge, regnet fra den Dag, da han kommer did, hvilke 10 Rigsdlr. skulle betales ham af Lensmanden paa Halmstadgaard. Sk. R. 3, 413.

1. April (—). Søpas for Kaptejner, der bleve sendte i Østersøen: Jakob Beck paa den lybske David, Hans Kønning paa Juppiter, Johan Martensen paa Marekatten og Peder Jakobsen paa St. Peder. Udt. i Sj. R. 15, 425.

— Instruktion for Jakob Beck, Kongens Søadmiral, paa den Sejlads i Østersøen, som han nu skal indgaa: Han skal indtræde paa Kongens Skib, den lybske David, og i Forening med de andre Orlogsskibe, som han skal være Admiral over, begive sig lige herfra til Kalmar, saasnart Vinden blæser, for, saa vidt muligt, at hindre Fjendens Intention til Vands. Da det er at formode, at Fjendens Flaade ikke saa snart kan komme du paa Grund af Is, skal han imidlertid holde det gaaende rundt

omkring Øland for at fratage Fjenden de Baade og Skuder, smaa og store, han kan overkomme, og gøre sig den største Flid for at faa at vide, hvor paa Landet de have forvaret deres Baade, saa han kan bemægtige sig dem eller stikke dem i Brand. Han skal ogsaa med største Flid forhindre, at nogen kommer til eller fra Landet, hvortil han skal bruge de Jagter og Gallejer, der ligge ved Kalmar Slot, sammen med de andre Baade, han selv har hos sig ved Skibene. Han skal give flittig Agt paa, at der ikke til Vands indkommer noget i Risbye Skanse. De to Skibe, som ere sendte til Lybæk, skal han tage med sig, hvis han møder dem her paa Strømmene; hvis ikke, skulle de straks blive sendte efter ham. Naar han ser Lejlighed dertil, skal han med et eller to eller ogsaa med alle Skibene begive sig over paa den tyske Side, alt eftersom han kan faa Kundskab om, at de med nogen Gevalt ville løbe paa Sverrig, og at Kongens Fribyttere ikke ere dem stærke nok. Naar han maatte faa noget at vide om den svenske Flaade, enten hvor stærk den er eller hvor snart den kommer, skal han straks lade Kongen det vide eller i hans Fraværelse melde det til Christian Friis til Borebye, Kansler, og Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København. Skulde det hælde sig, førend den anden Kongens Flaade kommer til Hjælp, at Fjendens Skibe ankomme saa stærke, at han ikke uden stor mærkelig Betænkning kan fægte med dem, skal han retirere ind under Kastellet, indtil han bliver undsat, dog skal han i Mellemtiden med Søfolket gøre al den Del, som kan være Fæstningen gavnligt og Fjenderne til Afbræk. Hvis nogle af de Ølændere begive sig til ham for at faa at vide, hvad de kunne vente sig af Kongen, skal han give dem gode Ord og sige, at han visselig er af den Mening, at de endnu ville kunne finde Naade, hvis de ville falde til Føje, men han maa intet skriftligt give fra sig og skal altid henvise dem til Anders Sinklar, Statholder paa Kalmar Slot. Han skal saa heller ingen Baade tage fra dem, men dog gøre sin Flid for, at ingen af dem i den Mellemtid passerer. Han skal paa Rejsen have flittigt Tilsyn med Flaaden, saa den ikke kommer til Skade ved hans Forsømmelse og Uagtsomhed. Han skal holde godt Politi og Regimente over Skibsfolket efter Artiklernes Indhold og i alt forholde sig saaledes, at han ved sin Hjemkomst med Ære kan forsvare det for Kongen. Sj. R. 15, 426 b.

[Omr. 1. April]¹. Fortegnelse paa dem, som fik Befaling til at overantvorde Lenene: Niels Gaas og Hans Urne Tranekier Len til Mogens Ulfeldt; Peder Basse og Anders Dresselberg Frederiksborg og Abrahamstrup Len til Claus v. Ahnen; Villum Dresselberg og Jørgen Kaas Kronborg Len til Chresten Hansen; Chrestopher Krafse og Eske Krafse Vordingborg, Jungshofvit og Lekkinde Len til Joakim Bülow; Lauge Urne og Johan Urne Christianopel Len med Øster Herred til Falk Lykke, Sølvitsborg Len til Otte Lindenov og Aarhus Len til Jens Sparre; Byrge Rosenkrantz og Sivert Grubbe Landskrona Len til Tagge Thott Otsen, Helnekirke Len til Christopher Ulfeldt og Froste Herred til Jakob Beck; Chresten Høg og Erik Lunge Vestervig Len til Knud Gyldenstjerne Hendriksen; Jørgen Friis til Krastrup og Ifver Juel Hald Len til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Udt. i Sj. R. 15, 427.

3. April (Kbhvn.). Aabne Breve om, at Hertug Philip-pus Julius af Pommern i Sommer toldfrit maa udføre 2 Krejterter med Kalksten og Wercksten² her af Riget eller dets underliggende Provinser, hvor det lyster ham. Sj. R. 15, 427 b.

— Miss. til Joakim Barnewitz. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del Skippere understaa sig til at fremføre de Krigsfolk, som de indtage under Tyskland, til andre Steder, end de have faaet Ordre til. Da enhver af Kongens Kaptejner nok-som ved, hvorhen han har faaet Ordre til at begive sig med sit Krigsfolk, skal Joakim Barnewitz sørge for, at ingen af de Skippere, der have Krigsfolk inde, faa Tilladelse til at begive sig ind i nogen Havn under Falster og sætte Folket i Land der, men skulle løbe til Kalmar eller anden-stedshen med dem, saaledes som de have faaet Ordre til. Sm. T. 6, 100.

— Ligelydende Miss. til Knud Urne om at give de Skip-pere, der have Krigsfolk inde, Ordre til ikke at sætte dem i Land paa Laaland. Udt. i Sm. T. 6, 100.

4. April (—). Bestalling for Tygi Jensen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet Fortuna (ligelydende med

¹ Indført mellem Breve af 1. og 3. April. ² Kvadersten.

Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

4. April (Kbhvn.). Bestalling for Rasmus Pedersen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet Delphin (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

— Bestalling for Otte Mattisen, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet St. Michel (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

6. April (—). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen nu vil have løsgivet en Fændrik, ved Navn Morten Jacobsen, født i Königsberg, der for nogen Tid siden er bleven sendt fængslet til Koldinghus paa Grund af nogle Ukvemsord, som han skal have ladet falde i Christianopol Befæstning, skal Casper Markdanner tage en streng Orfejde af ham paa, at han herefter ikke vil vindicere dette sit Fængsel og ikke vil begive sig ind i Sverrig, ej heller lade sig bruge mod Kongen og dennes Riger eller tilbyde nogen af Kongens Befalingshavere sin Tjeneste, da Kongen ikke vil have ham i sin Tjeneste. Naar han har udgivet en saadan Forpligtelse, skal Casper Markdanner lade ham frit passere. J. T. 6, 30 b.

7. April (—). Miss. til Tagge Thott. Kongen har befalet denne Brevviser, sin Ingeniør, at skulle ordinere og lægge nogle Skanser og Redouter paa Grænsen efter det Afrids, som Kongens Feltmarskal Gert Rantzau har medgivet ham. Tagge Thott skal straks begive sig op til Grænsen sammen med Ingeniøren og blive hos denne, indtil Skanserne og Redouterne med Flid ere blevne afstukne og afpælede paa de befalede Steder. Tagge Thott skal passe paa, at Arbejdet ikke foretages videre og større, end han kan eragte fornødent og Afridset udviser. Sk. T. 3, 488.

9. April (—). Miss. til nogle af Adelen. For nogen Tid siden have de mod nøjagtige Forlovere efter deres udgivne Hovedbrevs Lydelse optaget et Laan hos Kongen paa N Rigsdlr. Da Kongen nu har Brug for disse Penge, paabydes det dem herved strengeligen at være fortænkt i uden al Forhaling efter deres Hovedbrevs Indhold at betale baade Hovedstol og resterende Rente paa Rentekammeret i København til førstkommande Mortensdag. Vise de sig forsømmelige og betale de ikke

Pengene paa ovennævnte Tid og Sted, vil Kongen se sig for-
aarsaget til at kræve Pengene hos deres Forlovere ved Ind-
maning eller andre lovlige Midler. Sj. T. 20, 449.

9. April (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Forlovere om,
saafremt Hovedmændene vise sig forsømmelige og ikke betale
Pengene, da straks enten at betale Pengene eller inddrage
i Kongens Herberg her i Byen, indtil Hovedstol og Rente er
betalt. Udt. i Sj. T. 20, 449 b.

— Fortegnelse paa de Hovedmænd og Forlovere,
der fik ovenstaaende Opskrivelsesbreve: Christian Thomesen,
Thomas Maltissens Søn, 8000 Dlr. (Forlover Predbiørn Gylden-
stjerne); nok Christian Thomesen 8000 Dlr. (Forlover Godslef
Budde); Jørgen Brockenhuus 2000 Dlr. (Forlover Lauge Urne);
Fru Karen Gyldenstjerne til Heinskye 2000 Dlr. (Forlover Stax
v. Thynen); nok Fru Karen Gyldenstjerne 1000 Dlr. (Forlover
Stax von Thynen); Christian Gyldenstjerne 1000 Dlr. (Forlover
Ofve Ugerup); Fru Karen Banner til Høgholts Arvinger 1000
Dlr. (Forlover Godslef Budde); Christen Krabbe 3000 Dlr.;
Fru Anne Kaas til Torupgaard 3000 Dlr. (Forlover Eske Brock);
Otte Christopher Rosenkrantz 5000 Dlr. (Forlover Niels Bild);
Fru Karen Thott til Tundbyeholm 2000 Dlr. (Forlover Ofve
Ugerup); nok Fru Karen Thott 3000 Dlr. (Forlover Sigvordt
Beck); Jørgen Venstermand 2000 Dlr. (Forlover Otte Lindenov);
Frederik Qvitzov 3000 Dlr. (Forlover Klavs Daa); Frants Broc-
kenhuus 2000 Dlr. og 3000 Dlr. (Forlover Erik Vasspyd); Fru
Rigitse Rosenkrantz 4000 Dlr. (Forlover Karl Bryske); Fru
Karen Gyldenstjerne til Stiernholm 3000 Dlr. (Forlover Knud
Brahe); Jens Bilde 2000 Dlr. (Forlover Eiler Qvitzov); nok
Jens Bilde 4000 Dlr. (Forlover Frederik Qvitzov); Fru Kirsten
Rud til Hyllingholm 600 Dlr. (Forlover Knud Rud til Vidbye-
gaard); Peder Munk 16,800 Dlr., der endnu restere paa et af
ham udgivet Brev paa 24,000 Dlr. (Forlover Predbiørn Gylden-
stjerne); Jens Mogensen 1000 Dlr. (Forlover Otte Christopher
Rosenkrantz); nok Jens Mogensen 3000 Dlr. (Forlover Christoffer
Lykke); Jens Mogensen 1200 Dlr. (Forlover Knud Bilde); Ofve
Ugerup 4000 Dlr. (Forlover Christian Gyldenstjerne); Christoffer
Packisch's Arvinger 1000 Dlr. (Forlover Erik Vasspyd); Sig-
vord Grubbe 9000 Dlr., som han resterer med paa et Brev paa
13,000 Dlr. (Forlover Mogens Ulfeldt); Børge Rosenkrantz

10,000 Dlr. (Forlover Ofve Ugerup); nok Børge Rosenkrantz 3000 Dlr. (Forlover Holger Rosenkrantz til Rosenholm); Johan Dues Arvinger 800 Dlr. (Forlover Ofve Ugerup); Fru Anne Lykke til Holbekgaard 4000 Dlr. (Forlover Eske Brock); Fru Anne Lykke 6000 Dlr. (Forlover Niels Krabbe); Fru Birgitte Marsvin 2000 Dlr. (Forlover Otte Marsvin); nok Fru Birgitte Marsvin 3000 Dlr. (Forlover Jacob Beck); Morten Packisk 1000 Dlr. (Forlover Erik Vasspyd); Fru Mergrete Friis til Engelundt 1000 Dlr. (Forlover Ifver Lykke til Budt); Fru Anne Bilde til Nakkebølle 1000 Dlr. (Forlover Frederik Qvitzov); nok Fru Anne Bilde 500 Dlr.; Hans Axelsens Arvinger til Rugaard 2000 Dlr. (Forlover Peder Marsvin), nok 3000 Dlr. (Forlover Peder Marsvin), nok 2000 Dlr., nok 2000 Dlr., nok 2000 Dlr., nok 2000 Dlr. (Forlover Godslef Budde); Claus Dyres Arvinger 1000 Dlr. (Forlover Jens Mogensen), nok 500 Dlr. (Forlover Jacob Lykke); Christoffer Lykkes Arvinger 1000 Dlr., nok 1000 Dlr. (Forlover Jens Mogensen); Erik Vasspyd 2000 Dlr. (Forlover Vilhelm Dresselberg), nok 1000 Dlr. (Forlover Jost Vasspyd); Jørgen Clausen 500 Dlr. (Forlover Ofve Ugerup); Erik Lykke til Skovgaard 300 Dlr. (Forlover Claus Daa); Peder Madtsen 700 Dlr. (Forlover Christoffer Ulfeldt); Fru Elsebe Skram Eske Bildes 7000 Dlr. (Forlover Eske Brock), nok 6000 Dlr. (Forlover Claus Podebusk); Fru Mergrete Gjõe til Skovgaard 3000 Dlr., nok 4000 Dlr. (Forlover Holger Rosenkrantz til Rosenholm); Claus Machabæus 1000 Dlr. (Forlover Knud Grubbe til Røgle); Hans Dresselberg 1000 Dlr. (Forlover Erik Vasspyd), nok 1000 Dlr. (Forlover Christoffer Krafse); Ifver Gjøes Arvinger 4000 Dlr. (Forlover Axel Brahe til Krogholm); Henning Wolstrups Arvinger 5000 Dlr. (Forlover Gude Galde); Erik Urne 600 Dlr. (Forlover Morten Sinklar), nok 4000 Dlr. (Forlover Axel Brahe til Elvidt); Baltzar Rotkirche 300 Dlr. (Forlover Christoffer Grefven); Knud Ruds Arvinger 8000 Dlr. (Forlover Axel Brahe), nok 3000 Dlr. (Forlover Peder Marsvin); Morten Venstermands Arvinger 1000 Dlr. (Forlover Sigvordt Beck); Vilhelm Belov 4000 Dlr. (Forlover Christen Holck); Fru Anna Skovgaard til Heckeberg 3000 Dlr. (Forlover Madts Bagge); Trud Bryske 4000 Dlr. (Forlover Eske Brock); Borger i København Albret Claussens Arvinger 2000 Dlr.; Morten Kroll, Borger i København, 500 Dlr.; Oluf Galde 1000 Dlr. (Forlover

Gudde Galde); Peder og Frants Due, Brødre, 1000 Dlr. (Forlover Ofve Ugerup). Sj. T. 20, 449 b.

10. April (Kbhvn.). Bestalling for Heime Rytter, Kaptejn af København, paa et Skib, kaldet den blaa Løve (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

11. April (—). Miss. til Lensmændene over alt Danmark og Norge om, at der skal holdes Bededage den 8., 9. og 10. Juli. Udt. i Sj. T. 20, 451 b.

— Miss. til nogle af Lensmændene i Fyen. Da Kongen venter, at Marqvart Pentz, Embedsmand paa Segeberg og bestilte Oberstløjtnant, med det første vil komme til Hellighafn med et Antal Ryttere og Knægte og gaa til Skibs dér, skulle de ufortøvet sende alle de Skibe og Skuder, som Kongen tidligere har ladet beslaglægge baade i Rudkøbing¹ og ellers paa Landet, til Hellighafn for at indtage Krigsfolket og føre det til Kalmar Slot. Han skal akkordere med Skipperne om den billigst mulige Fragt, hvoraf Halvparten skal betales dem straks og siden godtgøres i Lensmændenes Regnskab. Den anden Halvpart skal blive betalt dem i Rentekammeret. De skulle alvorligt forbyde Skipperne at sætte Krigsfolket i Land paa andre Steder end ved Kalmar Slot. — Fru Anne Frandts Rantzaus [Tranekær Len]: i Lavmandsskuder skal indtages 680 Soldater af Pentzes Folk i Hellighafn. — Jakob Ulfeldt [Nyborg Len]: Svendborg skal indtage 360 Soldater, de 3 største Skuder i Faaborg 200 Soldater. — Jakob Rosenkrantz (Hagenskov Len) Anders Been i Assens paa en Skude paa 20 Læster 100 Soldater, Peder Killing sammesteds paa en Skude paa 20 Læster 100 Soldater; Madts Hansen paa en Skude paa 16 Læster 80 Soldater. — Summa: 1500² Soldater. — Fra Assens Hans Bertelsens Skude 16 Heste, Anders Jul 15 Heste, Anders Jensen 14 Heste, Knud Kaad 12 Heste; fra Kerteminde Peder Hansen 16 Heste, Niels Samsing 18 Heste. — Knud Rud: Skuderne i Nakskov og Rødby skulle ogsaa til Hellighafn. F. T. 3, 344.

12. April (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at løsgive alle de Skibe og Skuder, som tidligere vare blevne

¹ Det indførte Brev er stilet til Fru Anne Frants Rantzaus. ² Sammentællingen giver: 1520.

arresterede, og siden give Skipperne Tilhold om fittigt at gøre Tilførsel til Kongens Lejr. — Carl Bryske (Aarhus); Eske Brock (Randers); Jørgen Lunge (Thisted); Casper Markdanner (Kolding og Vejle); Knud Brahe (Horsens); Manderup Parsberg (Sæby); Eske Bilde (Mariager); Fru Christentse Kield Krabbes (Nykøbing); Jørgen Skeel (Grenaa og Æbeltoft); Preben Gyldenstjerne (Lemvig og Læsø); Anders Bilde (Helsingborg, Bierre og Ludgud Herreder); Christian Bernekovs Frue (Landskrone); Sigvordt Grubbe (Malmø, Skanør, Trelleborg og Ystad); Mogens Ulfeldt (Aarhus); Corfedts Rud (Middelfart); Fru Ellin Marsvin (Bogense); Jacob Ulfeldt (Nyborg, Svendborg, Faaborg og Kerteminde); Jacob Rosenkrantz (Assens); i de to sidste Breve tilføjedes: dog med Undtagelse af de Skibe, som allerede have faaet Ordre til at begive sig til Hellighafn. Udt. i Sj. T. 20, 451 b.

13. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Falk Lykke til Skovgaard paa Christianopel Slot og Len. Han skal holde Christianopel Befæstning i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som en ærlig Riddermandsmand bør. Han skal til Underhold for sig selv og sine Svende og Folk have følgende aarlige Genant: 120 Dlr., 2 Læster Mel, 4 Læster Byg og Malt, regnet 40 Tdr. paa hver Læst, eller 1 Dlr. i Stedet for hver Td. Mel, Byg eller Malt, 220 Tdr. Havre eller 3 Mk. for hver Tønde, 4 Tdr. Smør eller 12 Dlr. for hver Tønde, 1 Td. saltet Aal eller 6 Dlr., 10 Køer eller 3 Dlr. for hver Ko, 14 Bolsvin eller 2 Dlr. for hvert Bolsvin, 50 magre Svin eller 50 Dlr. i Stedet, 15 Faar eller $\frac{1}{2}$ Dlr. for Stykket, 63 Lam eller $1\frac{1}{2}$ Ort for Stykket, 85 Gæs eller 8 Sk. for Stykket, 106 Par Høns eller 6 Sk. for Parret. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og have fri Olden til sine Genantsvin, naar der er Olden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1, 4, 8, 11, 13—14, 16, 18, 20]. Sk. R. 3, 413 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Jens Sparre til Sparrisholm paa Aahusgaard og Villandts Herred. Han skal svare 400 enkende Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendedelen af den

uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 415 b.

13. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Otte Lindenov til Borrebye paa Sølvitsborg Slot og Len. Han maa til Underhold for sig selv og sine egne Folk oppebære følgende aarlige Genant: 347 $\frac{1}{2}$ Dlr., 5 Læster 3 Pd. Mel, 11 $\frac{1}{2}$ Læst 4 Pd. 4 Skpr. Byg og Malt, regnet 40 Tdr. paa Læsten, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 9 Spegelaks eller 9 Dlr., 1 Td. saltet Aal, 30 $\frac{1}{2}$ Ko, 42 $\frac{1}{2}$ Bolsvin, 145 $\frac{1}{2}$ magre Svin eller 145 $\frac{1}{2}$ Dlr., 77 Faar, 189 Lam, 257 Gæs og 318 Par Høns. Da Jordebogen af ovennævnte Species ikke formaar at udrede 135 Tdr. Byg, 507 $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 72 Lam og 72 $\frac{1}{2}$ Gaas, maa han i Stedet for oppebære Smør, regnet 12 Dlr. for hver Td. Smør, 1 Dlr. for hver Td. Byg eller Malt, 3 Mk. for hver Td. Havre, 2 Mk. for hvert Lam og 8 Sk. for hver Gaas. Kongen forbeholder sig alene al Nyttten og Fordelen af de Kronen tilhørende Lakse- og Aalefiskerier i Lenet, hvilke skulle bruges til Bedste for Kronen med saa ringe Bekostning som muligt. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artik. 1—6, 8—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 418 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Tagge Thott til Eriksholm paa Landskrone Slot og Len og Østerstad og Vesterstad Len. Han skal svare 800 Dlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 422.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Tagge Thott Andersen til Nes paa Laugholm Slot og Len. Han skal svare 200 gl. Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst i Lenet og af al Avl, Affødning og anden Fordel paa Ladegaarden og paa egen Bekostning levere dem i Rentekammeret, dog skal al Indkomsten af det Gods, som der hidtil er gjort særskilt Regnskab for, fremdeles tilkomme Kongen alene. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han maa selv have Halvdelen af Fordelen af de i Lenet værende Laksefiskerier, medens

den anden Halvdel skal tilfalde Kongen, men han skal saa selv afholde alle Bekostninger ved Laksefiskerierne. [Med Artikl. 1—6, 8—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 425.

13. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Knud Gyldenstjerne Axelsen til Tim paa Hald Slot og Medelsom Herred (ligelydende med Forleningsbrevet af 4. April 1611 for Keld Krabbe, naar undtages, at Knud Gyldenstjerne skal gøre Regnskab for alt Sund- og Brokorn i Lenet, der skal tilfalde Kongen alene). J. R. 6, 516.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Knud Gyldenstjerne Hendriksen til Møgelkier paa Vestervig Kloster og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine egne og Klosterets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 350 Tdr. Byg og Malt, 140 $\frac{1}{2}$ Td. Mel, 11 Tdr. Smør, 8 Skippd. Flæsk, 57 Skovsvin, 188 Faar og Lam, 223 Gæs, 434 Høns, 6000 Hvillinger, 5 Tdr. Aal og 312 Tdr. Havre eller $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Td. Havre, saafremt Jordebogen ikke kan yde saa megen Havre. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til Klosterets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—13, 18, 20]. J. R. 6, 519 b.

14. April (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Gotthart Rannis Søn og Dierich Jørgensen, [Søn af Knudt Jørgensen, Ridefoged til Københavns Slot, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 20, 452.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Erik Juel til Lindbjerg paa Kronens Part af Korntienden af Ølguod Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 20 Ørt. Rug og 9 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 96.

15. April (—). Miss. til Albret Skeel, Jørgen Skeel, Ulrik Sandberg og Corfidts Rud om at give deres Ryttere Ordre til at staffere sig med Beslag og andet, som de maatte behøve til en forefaldende Rejse, saa de kunne være aldeles færdige den 23. April. De skulle rette sig efter hvad Jørgen Lunge og Joakim Bülow befale dem. Udt. i Sj. T. 20, 452.

16. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Chresten Hansen til Nørgaard paa Kronborg Slot og Len. Han skal holde Slottet og Befæstningen i en

fast og tryg Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som det egner sig en ærlig Riddermandsmand. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 500 Dlr. til Løn for sig selv og sine Svende og Folk, 60 Dlr. til Hofklædning for sig selvsjette, 6 Læster 7 Pd. Rug, 9 Læster 10 Pd. Byg, 426 Skpr. Humle, 11 Tdr. Smør, $3\frac{1}{2}$ Læst Sild, 8 Skippd. Bergefisk, 11 Tdr. Ærter, 3 Tdr. Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabliav, $1\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. Gryn, 3 Tdr. Lyneborgersalt, $1\frac{1}{2}$ Læst 2 Tdr. Baisalt, 300 Tdr. Havre, 17 Skippd. Flæsk, 130 Svinehoveder, 330 Svine-rygge, 52 Skattenød, 200 Faar og Lam, 150 Gæs, 200 Par Høns og 10 Ol Æg, af hvilken Genant han skal underholde sig selv og 13 af sine egne Folk og Tjenere samt følgende daglige Folk paa Slottet: Slotsfogden, hans Dreng, Skrивeren, Under-skrивeren og en Skrивerdreng, som tillige skal passe Sejerværket, en Ridefoged, en Kornmaaler, der tillige skal være Redesvend, en Kældersvend, en Grovsmed med en Svend, en Tømmermand, en Bødker, der ogsaa skal passe Vinkælderen, en Snedker, en Hjulmand, en Glarmester, en Bundgarnsfisker, Huskokken selv-tredje, der tillige skal slagte, Bryggeren selvanden, der tillige skal bage, en Aalefisker, der ogsaa skal fiske i de ferske Søer, to Portnere, en Postrider, en Postvognssvend, tre Arbejdssvende, en Kærremand, en Taarngemmer, der ogsaa skal være Vægter, en Fadeburskvinde selv-tredje og fire daglige Arbejdskarle. Ud-over det maa han ikke i nogen Maade tilskrive sig noget til Udspisning, ej heller indføre nogle uvisse Personers Udspisning i Regnskabet, det være sig at nogen af Kongens Folk komme til Slottet og faa et Maaltid Mad eller to en Nats Tid eller to eller at der arbejder Bønder til Slottet, Lundegaard eller Tegel-strup. Han skal gøre Regnskab for Slottets og dets underlig-gende Avlsgaardes visse og uvisse Indkomst og føre flittigt Til-syn med, at Avlsgaardene blive vel drevne, saa Kongen kan have Fordel og ikke Skade deraf, og at der gaar saa ringe Be-kostning med som muligt. Han skal paase, at der ikke ind-skrives nogen unyttig Folkeløn i Regnskabet, og maa ikke til-stede, at der kommer noget ud af Ladegaardene, enten Korn, Smør, levende Kvæg, Hø eller andet, medmindre det bliver ind-ført i Regnskabet til Bedste for Kongen. Med Hensyn til Folke-løn paa Slottet og Ladegaardene skal der forholdes ligesom hid-

til. Der skal holdes følgende Folk paa Ladegaardene, dog maa Lensmændene formere eller formindske deres Antal, eftersom de finde det fornødent: paa Esserumb Ladegaard: en Foged, en Kældersvend, en Vanggemmer om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Folerne, en Studevogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Studene, en Kovogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte dem, en Svinerøgter, en Ungfærøgter, en Mælkedeje og 4 Piger, en Maltgører, der om Vinteren skal have 5 Dlr. i Løn. — Paa Hørsholm: en Gaardsfoged, en Portner, en Svinemand, en Vangvogter om Sommeren, der om Vinteren skal røgte Stude, en Komand, en Folerøgter, en Mælkedeje med 3 Piger: Disse Folk skulle hver i Maanedskost have Fetalje for 2 Dlr. om Maaneden med Undtagelse af Gaardsfogden paa Esseromb, der skal have Fetalje for 3½ Dlr. om Maaneden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—20]. Sj. R. 15, 428.

16. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Jacob Beck til Beldering paa Froste Herred. Han skal svare 100 Rigsdlr., uden al Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. Han skal have den gejstlige Jurisdiktion i Befaling, forsvare Præsterne og paase, at Kirkernes Korn og Indkomst aarlig komme Kirkerne til Bedste og sælges til formuende Borgere i Købstæderne. [Med Artikl. 1, 4, 8—11, 16—18]. Sk. R. 3, 428.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup paa Helnekirke Len. Han skal svare 100 Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Helnekirke Ladegaard. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—12, 16—18]. Sk. R. 3, 430.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Mogens Ulfeldt, Rigsraad og Rigens Admiral, paa Trankier Slot og Len, kvit og frit for den visse Indkomsts Vedkommende, derimod skal han gøre Regnskab for den uvisse Ind-

komst, hvoraf han dog selv maa beholde Halvparten, og for Oldengælden, hvoraf han selv maa beholde Femteparten. Resten af den uviste Indkomst og Oldengælden, Stiftets Indkomst, Kirkegodset, Sagefald af Præsterne og Degnene, Stedsmaal af Tienderne, Oppebørselen for rodhuggen Skov, Told, Sise og Vrag forbeholder Kongen sig alene. Naar der er Olden, maa han have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Slottets Ladegaarde, dog skal der i Oldenregistret indskrives, hvor mange det er. [Med Artkl. 7—14, 16—18]. Sm. R. 5, 46 b.

17. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Jokim Bülow til Weidendorp paa Vordingborg, Lekkinge og Jungshofvit Len. Han skal til sin egen, sine egne Svendes og Slottets Folks Underholdning have følgende aarlige Genant af Vordingborg Slot: 200 Dlr., 5 Læster Rug og Mel, $\frac{1}{2}$ Læst Rug til Skolens Personer, som pleje at underholdes der, 9 Læster Byg og $\frac{1}{2}$ Læst Byg til Skolens Personer, 450 Tdr. Havre, 12 Tdr. Smør, 30 Køer, 100 Faar, 100 Lam, 300 Gæs, 470 Høns, 14 Bolsvin, 100 magre Svin, 1 Td. Bergefisk, $\frac{1}{2}$ Td. Aal samt al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Derimod skal han gøre aarligt Regnskab for al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Lekkinge og Jungshofvidts Ladegaarde, paase, at Avlen bliver drevet vel, saa Kongen kan have Fordel, ikke Skade deraf, og at der gøres saa ringe Bekostning derpaa som muligt, saa der ingen unødvendige Folk holdes dér eller bliver indført Løn eller Udspisning til saadanne i Regnskaberne. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uviste Indkomst og skal tjene Riget med 7 geruste Heste. [Med Artkl. 1—14, 16—20]. Sj. R. 15, 433.

— Miss. til Melkior Ulfstand. Da Kongen vil gøre Forandring paa Liusse Klosters Len, som han er forlenet med, skal han indrette sin Lejlighed efter at levere Lenet fra sig til førstkommende 1. Maj til Niels Vind, Embedsmand paa Bergenhus, som har faaet Befaling til at overtage Lenet. Sk. T. 3, 488.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Marquart Bilde til Hvidkield paa Odense Gaard og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 8 Læster Rug og Mel, 12 Læster Byg, 600 Tdr.

Havre, 1 Læst 1½ Td. Smør, 16 Bolsvin, 15 Køer, 221 Faar og Lam, 300 Gæs og 320 Høns samt al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Han maa oppebære Tiendeparten af den uviste Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Iøvrigt med Art. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 193 b.¹

17. April (Kbhvn.). Miss. til Eiler Rud. Kongen har bragt i Erfaring, at hans Skytte modvilligen har skudt Ild paa en Landsby, kaldet Sandberrig, paa Laaland. Det befales Eiler Rud at holde Skytten i god Forvaring indtil nærmere Besked, saa han ikke undviger. Saafremt han allerede er rømmet, skal Eiler Rud med største Flid lade ham eftersøge, saa han kan blive ham mægtig, og lade ham forvare, indtil han faar nærmere Ordre, saafremt han ikke vil staa Kongen til Rette, hvis han skulde undvige. Sm. T. 6, 101.

— Aab. Brev om, at Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov, har tilkendegivet, at det falder hans paa Ilom boende Bønder meget besværligt og fast umuligt at føre deres Tiendekorn uskadt der fra Landet i Kærven, da det skal udføres til Skibs, hvorfor han har begæret, at de nævnte Bønder maa udgive deres Tiendekorn i Skæppen, saaledes som de fra Arilds Tid have gjort. Kongen bevilger i den Anledning, at Ebbe Munks Bønder paa Ilom indtil videre maa yde deres Tiende i Skæppen, dog skulle de være forpligtet til at tiende retfærdigt, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. F. R. 3, 196 b.

18. April (—). Aab. Brev om, at Ebbe Munk til Fielesbro, Embedsmand paa Antvorskov, saalænge denne Fejde varer, maa give Kongen 12 Dlr om Maaneden for hver Hest, han skal holde af sit Arvegods og af Lenet. Sj. R. 15, 437.

— Miss. til Lensmændene Sigvord Grubbe (Malmøhus og Lundegaards Len), Jens Sparre (Aahus Len), Tagge Thott (Landskrone Len), Jacob Beck (Froste Herred), Anders Sinklar (Gladsaxe Len), Fru Beate Hvitfeldt (Giers Herred) og Anders Bilde (Helsingborg Len). Bønder og menige Almue i Skaane

¹ Udenfor er skrevet: Jørgen Orms Skrift.

ere, medens denne Krig har varet, med altfor stor Bekostning og Forsømmelse af deres Avl og Næring paa det højeste blevne besværede med at holde Vagt paa Grænsen, og det fast mere end de i Længden kunne taale eller udstaa, hvorved der dog kun er blevet udrettet en ringe Ting, idet de dog ikke have kunnet forsvare Grænserne saaledes, at ikke Fjenden er falden ind og har gjort Skade og Afbæk i Landet med Røven og Brænden. For at saadan Skade i Tide kan blive forekommet ved bekvemmelige Midler og Bønderne blive forskaanede for saadan ulidelig og altfor stor Bekostning og Forsømmelse og blive siddende hjemme, har Kongen bestemt, at de alle skulle give en bestemt Pengeskat, som kan anvendes til at besolde Knægte med, der stedse kunne ligge paa Vagt ved Grænsen og forsvare Landet, og har derfor nylig ved sine deputerede Kommissarier ladet Adelen i Skaane besøge, om den sit Fædrenelige og sig selv til Beskærmelse og dens egne Bønder og Tjenere til Gavn og Forskaansel vil bevilge, at alle dens Tjenere i Skaane maa udgive nævnte Pengeskat, hvilket den har bevilget for nærværende Sommer, saaledes at enhver jordegen Bonde og hver Bonde, som sidder for fuld Gaard, for denne Sommers Vagt skal give 3 Rigsdlr., hver Bonde, som sidder for halv Gaard, $1\frac{1}{2}$ Rigsdlr. og hver, der sidder i et Gadehus eller til Huse og bruger Jord i Marken, 1 Rigsdlr., hver Gadehusmand, der ikke har Jord i Marken, $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. og hver Pebersvend 1 Rigsdlr. De skulle med det allerførste skrive Kronens, Adelen og Kapitlets Tjenere for Skatten, saa at hverken Fogder, Skrivere eller andre blive forskaanede, naar undtages Adelen egne Ugedagsbønder, der bo for dens Sædegaarde, som den selv holde Avl paa, og ligge i samme Sogn som Sædegaardene og have været fri fra Arilds Tid af, dog skulle Lensmændene nøje paase, at ingen regnes for Ugedagsmænd, som ikke bør regnes derfor. Den ene Halvpart af Pengeskatten skal oppebæres til St. Hans Dag og den anden Halvpart til Mikkelsdag, og den skal leveres til Axel Brahe til Elvid og Anders Bilde til Raabløf, Kongens tilforordnede Kommendeurs i Skaane, der efter Kongens Befaling skulle anvende den til ovennævnte Brug. Sk. T. 3, 488 b. Orig. t. Jakob Beck.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har forordnet Jacob Rosenkrantz, Embedsmand paa Hagen-

skov Slot, til at skulle blive hos ham i Sommer i Halmstad Befæstning for sammen med ham at have flottigt Indseende og god Varetægt saa vel paa Landet som ved Grænsen, skal han, naar Jacob Rosenkrantz kommer did, skaffe denne godt Losement og Kvarter til ham selv og hans Folk, hvorefter de i Fællesskab med Raad og Daad skulle ordne alt paa bedste Maade. Sk. T 3, 490.

18. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at indtage Eske Bilde til sig paa Varberg Slot. Udt. i Sk. T. 3, 490 b.

— Miss. til Eiler Qvitzov, Niels Bild, Frederik Qvitzov og Niels Skinkel. For kort Tid siden have de dømt mellem Corfidts Rud til Engaard og Jacob Lykke til Tanderup paa den ene og Fru Eline Marsvin til Lundegaard, Knud Ruds Enke, paa den anden Side angaaende Avlen og Afgrøden til Sandholt, som er bleven indhøstet til Sandholt siden Knud Ruds Død, og indfundet dette Punkt med mere for Kongen og Danmarks Riges Raad. Da dette Punkt ikke vedkommer den mellem Parterne oprettede Kontrakt, befales det dem, for at Parterne en Gang for alle kunne komme til Ende med denne Sag, at de uden al videre Ophold enten skulle forlige Parterne i Mindelighed om nævnte Avl og Afgrøde eller afsige Dom om, hvilken af Parterne der bør have den eller hvor meget enhver af Parterne bør have deraf. De skulle give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 3, 346.

— Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz. Kongen har for nogen Tid siden befalet Christian Holck til Søboe og Carl Bryske til Margaard at være til Stede, naar Jens Mogensen til Sindinggaard overleverer Værgemaalet for Jomfru Anne Kaas til Biørn Urup til Oggisholm, Hofsinde, der efter Loven er hendes nærmeste rette Lavvæрге. Da Christian Holck nu ved Kongens Bestilling er forhindret i at være til Stede, skal Otte Christoffer Rosenkrantz træde i Christian Holcks Sted og sammen med Carl Bryske efterkomme Kongens tidligere Ordre. J. T. 6, 31.

— Miss. til Christian Holck. For nogen Tid siden bevilgede Kongen, at Høigbiørg Sognemænd maatte faa Bygningstømmer af Kronens Skove i Silkeborg Len til deres Kirkes Bygning, der skal være meget bygfældig. Da Kongen

nu erfarer, at de endnu ikke have faaet dette Tømmer, befales det ham, naar Høigbierg Sognemænd eller nogen paa deres Vegne gør Anfordring derom, da at udvise dem saa meget tjenligt Tømmer, som de behøve til Kirkens Istandsættelse, i de nærmestliggende Skove i Lenet, hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven, lade Kronens Bønder hugge Tømmeret og føre det halvvejs til Høigbierg Kirke og paase, at Tømmeret bliver anvendt til Kirkens Bedste. J. T. 6, 32.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at lægge 1 Gaard i Holteborg¹ i Refs Herred i Thye, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Kiersten Juel til Kiersholm, Hendrik Sandbergs Enke, ind under Hald Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 6, 31 b.

19. April (—). Mageskifte mellem Fru Kiersten Juel til Kiersholm, Hendrik Sandbergs Enke, og Kronen. J. R. 6, 521 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til N. N.² om, at Martha i Esseroms Mølle, Hans Brunsvigs Enke, maa være forskaanet for 4 Pd. Mel af den Landgilde, hun skulde have udgivet forrige Aar. Udt. i Sj. T. 20, 452.

— Miss. til Joakim Bülow. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Assendrop³ Sogn maa nøjes med at svare halv Skat ligesom Kronens Ugedagsbønder under Frederiksborg Slot, saalænge de arbejde til Teglovnens sammesteds, hvilken Forskaansel skal begynde fra 1. Maj 1611. Han skal paase, at de ikke blive skrevne for højere Skat i den sidst paabudte aarlige Skat end Kronens Ugedagsbønder under Frederiksborg Slot. Sj. T. 20, 452.

— Miss. til Joakim Bülow. Kongen har bevilget, at Laurets Mogensen i Nedre Drobye i Abramstrup Len, hvis Gaard er brændt ved en skadelig Ildebrand, maa være fri for 1 Aars Landgilde fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1612. Endvidere har Kongen eftergivet hver Mand i Lyngbyemagle og i Lyndbyelille i Frederiksborg Len 6 Skpr. Rug og 6 Skpr.

¹ Heltborg, Refs H. ² Der er ladet Plads aaben til Navnet. ³ Alsønderup, Strø H.

Byg aarlig i 3 Aar, regnet fra 1. Maj 1611, paa Grund af deres Armod og ligesaa hver af de 6 Mænd i Auderød, der bruge Hofgaard's Jord, 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, fordi Hofgaard's Jord skal være sat for højt i Landgilde, ligesom han ogsaa har eftergivet Niels Jensen i Auderød, hvis Gaard ogsaa skal være sat for højt i Landgilde, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg. Desuden har Kongen bevilget, at enhver af Kronens Bønder i Karsemose¹ aarlig maa være forskaanet for 1 Td. Byg i de næste 3 Aar, beregnet fra 1. Maj 1611, paa Grund af den Skade, de lide paa deres Enge af Aaerne, der gaa fra Aresø til Øverste Mølle. Han skal føre alt dette til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 20, 452 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om paa Joakim Bülow's Vegne at modtage Vordingborg Slot og paase, at han ikke kommer til kort. Udt. i Sj. T. 20, 454 b.

— Forleningsbrev for Jens Juel til Kieldgaard, Rente-mester, paa Kronens Part af Korntienden af Stael og Vendersøe Sogne i Hing Herred i Bøugling Len, kvit og frit, men mod at tjene Riget med 1 gerust Hest deraf. J. R. 6, 524 b.

20. April (—). Mageskifte mellem Mogens Gjõe til Gundersløfholm og Kronen, hvorved Mogens Gjõe faar en Gaard i København i det lille Stræde, som løber fra Stranden til Nicolai Kirkegaard, for noget Gods i Bahus Len. Sj. R. 15, 437.

— Aab. Brev om, at Laurets Ibsen i Øvre Drobye, Skovrider i Abramstrup Len, paa Grund af sin Tjeneste maa nyde den Gaard, han bor i, kvit og frit ligesom hans Formand, at regne fra 1. Maj 1610 og saalænge han bliver i Bestillingen. Sj. R. 15, 441².

— Aab. Brev om, at Laurits Rasmussen, Herredsfoged i Ølstikke Herred, maa beholde sin Gaard kvit og frit, at regne fra Bestillingens Overtagelse og saalænge han bliver i denne. Udt. i Sj. R. 15, 441 b.

— Aab. Brev til alle, som fri og frelse kendes og have frit Jordegods i N. Land. Kongen har af vis Kundskab og Efterretning fra udenlandske Steder bragt i Erfaring, at de

¹ Kasse-mose, Strø H. Skrift.

² Udenfor er skrevet: Christen Tommesøns

Svenske have forskellige hemmelige Praktiker og Anslag for om at falde ind i Kongens Land med et Antal Krigsfolk og ved Mord, Røven og Brænden at tilføje Kongen og hans Undersaatte Skade og Afbræk, hvorpaa de ogsaa have udgivet forskellige Kommissioner og Bestillinger. For at saadan Ulejlighed i Tide kan forekomme ved bekvemmelige Midler, og for at Kongens Undersaatte saa meget som muligt kunne være forvarede for saadan uforvarende Indfald og Skade, har Kongen befalet de i N. Land tilstedeværende Rigsraader at tage nogle andre gode Mænd i Landet til sig og i Forening med dem flittigt overveje og forordne, hvorledes og paa hvilke Steder Landet bedst kan defenderes. Det befales alle de Adelige, at de uden Forhaling og med Flid skulle efterkomme, hvad Kongens Raader og gode Mænd i saa Maade paa Kongens Vegne befale dem, og at de skulle give deres Bønder Tilhold om at staffere sig med Vaaben og Værger og holde Vagt, naar de blive tilsagte af Kongens Raader og gode Mænd, da saadant sker til Beskyttelse og Gavn for dem selv, deres Undersaatte og menige Landsens Indbyggere. Sj. T. 20, 453.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Sjælland, Jylland og Fyen om at lade det aabne Brev til Adelen forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 20, 453 b.

— Miss. til nogle af Raadet. Kongen har af vis Kundskab og Efterretning fra udenlandske Steder bragt i Erfaring, at de Svenske paa adskillige Steder have udgivet Kommissioner og Bestillinger til visse Personer, der skulle myrde, røve og brænde i Kongens Riger, Lande, Fyrstendømmer og Provinser, og ved saadanne hemmelige Praktiker og Anslag agte at gøre Indfald med et Antal Krigsfolk i Nørrejylland [Sjælland og Fyen] og tilføje Kongen og hans Undersaatte der Skade. Skønt der tidligere af Rigsraaderne er gjort nogen Præparation og Forordning til at afværge saadant, anser Kongen det dog efter denne Tids Lejlighed for højlig fornødent, at der bliver forordnet noget videre heri, for at saadan Ulykke i Tide kan blive forekommet ved bekvemmelige Midler, og for at Kongens Undersaatte kunne blive beskyttede mod adskillige uforvarende Indfald og fjendtlige Angreb. Det befales dem derfor at tage nogle af de gode Mænd i Landet, som sidde hjemme, til sig og i Forening med dem forordne nogle visse Midler, saa-

ledes som de selv kunne eragte raadeligt og tjenligt, hvorledes og paa hvilke Steder Landet kan blive beskyttet og defenderet for saadant Indfald og Ulykke. Kongen [har ladet aabent Brev udgaa til Adelen i Nørrejylland [Sjælland og Fyen] om at give dens Bønder Tilhold om at have deres Vaaben og Værger færdige og holde Vagt, naar de blive tilsagte af Rigsraaderne, og i øvrigt at rette sig efter deres Ordre. Sj. T. 20, 453 b. Orig. til Jakob Ulfeldt, Rigskansler.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Hertug Hans af Slesvig formoder, at der til Sundet vil komme et Skib paa 180 Læster, kaldet Fortuna, som Hertugen for 4 Aar siden har sendt fra Sønderborg til Venedig i Italien. Hertugens Tjenere og Skibsfolk have forødt Skibsladningen og siden uden Hertugens Vilje solgt Skibet til en Købmand i Hamborg, ved Navn Eiler Schomager, og delt Pengene mellem sig. Hertugen har nu sendt denne Brevviser, Hans Christensen, til Helsingør for at blive liggende der i Sommer og lade Skibet arrestere, hvis det skulde komme did. Det befales Tolderne at lade Skibet arrestere paa en Ret, naar Hans Christensen meddeler dem, at Skibet er kommet, og ogsaa i andre Maader hjælpe denne til Ret. Sj. T. 20, 454 b.

— Miss. til Joakim Bülow. Kongen har af hans Indberetning erfaret, at Jens Jespersens Gaard i Helsingør i Kronborg Len skal være sat saa højt i Landgilde, at Jens Jespersen ikke kan udrede den, medmindre han aldeles skal geraade i Armod. Kongen har derfor indtil videre aarlig eftergivet ham 5 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre, fra 1. Maj 1611 at regne. Sj. T. 20, 455.

21. April (—). Miss. til Sigvord Grubbe om at sørge for, at Borgerne i Malmø, Ystad og Trelleborg uden al Forømmelse gøre Tilførsel til Kalmar med Havre, Øl, Brød og anden Proviant, det allermeste de kunne skaffe. Udt. i Sk. T. 3, 490 b.

22. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Claus von Ahnen, Kongens Køgemester, paa Frederiksborg og Abramstrup Len. I Stedet for de 500 Dlr. i rede Penge, som de tidligere Lensmænd have oppebaaret i

deres Genant, maa han nyde det Kronens Len¹ i Norge, som han er forlenet med, kvit og frit, dog maa han aarlig oppebære 40 Dlr. til Hofklædning til sig selvfyerde. Følgende Personer skulle daglig bespises paa Frederiksborg Slot: Lensmanden selvniende, Slotsfogden selvanden, Slotsskriveren selv tredje, Ridefogden, Huskokken selvanden, en Kældersvend, en Portner, en Bager, som ogsaa skal være Brygger, selvanden, en Slotsfisker, en Kornmaaler, en Fadeburskvinde og to Piger. Til disse Personers Underholdning maa han aarlig oppebære følgende Genant: 3 Læster 10 Pd. Rug, 5 Læster 9 Pd. 2¹/₂ Td. Malt, 3¹/₂ Skippd. 20 Skpr. Humle, 5¹/₂ Td. 1 Otting Smør, 8 Skippd. 15 Lispd. Flæsk, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, 27 Øksne, 5 Fedesvin, 207 Faar og Lam, 227 Gæs, 207 Høns, 1 Læst 3¹/₂ Td. Sild, 11 Tdr. saltet Torsk og Skuller, 2¹/₂ Skippd. Bergeskisk, 2¹/₂ Skippd. 1¹/₂ Lispd. tørre Islandsfisk, 4 Vorder Kabliav, 3 Vorder Rokker, 1 Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 1000 Hvillinger, 1500 Flyndere, 3 Tdr. Eddike, 2 Tdr. Ærter, 11 Tdr. Gryn, 2 Tdr. Lønborgsalt, 10 Ol Æg og 12 Tdr. groft Salt til Slagteriet. Slottets Folk skulle have samme aarlige Løn, som de hidtil have haft. — Følgende Personer skulle holdes paa Frederiksborg Slot og have Kostpenge som følger: Peder Nielsen, Slottets Hjulmand, Marcus Pligtsfoged, Jost Graver og Smeden skulle hver have 38 Dlr. om Aaret i Kostpenge, 2 Smedesvende skulle hver have 1 Dlr. om Ugen, 1 Graversvend 1¹/₂ Mk. om Ugen, 2 Postridere hver 3 Mk. om Ugen, 2 Postrøgttere og 3 Arbejdsvognssvende hver 3 Mk. om Ugen, 2 Kærredreng, 1 Studerøgtter i 3 Maaneder og 1 Vangevogter i 3 Maaneder hver 1¹/₂ Mk. om Ugen, 1 Humlemand, der kan passe Humlehaven, skal for Kost og Arbejds løn have ialt 12 Dlr., Jacob Gartner, Johan Urtegaardsmand og Thomas Urtegaardsmand hver 1 Dlr. om Ugen og 3 Mk. paa hver af deres Svende, Søfren Nielsen, en gammel Mand, har Kongen aarlig bevilget 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg, Hans Meier skal have sædvanlig Maanedskost paa en Person, som skal gaa omkring Dyrehaven; Hans Meier og Blasius Smed skulle have Maanedspenget ligesom tidligere. — Paa

¹ Marie Kirkes Provsti i Oslo.

Faareholms¹ Ladegaard skal holdes følgende Personer: en Ladegaardsfoged, en Vognsvend, en Folerøgte, der ogsaa skal vogte Vangene om Sommeren, to Kovogtere, der ogsaa skulle vogte Vangene om Sommeren, en Studvogter om Sommeren, en Skaapmester, en Svinemand, en Hakkelseskærer om Vinteren, to Folerøgttere om Vinteren, fire Korøgttere, der ogsaa skulle røgte Kalvene om Vinteren, en Mejerske og 6 Piger. — Paa Abramstrupgaard skal aarlig holdes følgende Personer: en Ladegaardsfoged, en Skriver, der ogsaa skal være Kældersvend og tage Vare paa det Skov, som føres gennem Gaarden, en Person, der skal passe Folerne om Vinteren og vogte Vangene om Sommeren, en Dreng, der skal vogte Køerne og se til Vangene om Sommeren, en Buddreng, der ogsaa skal gøre andet forefaldende Arbejde i Gaarden, naar han er til Stede, to Vogndreng. der skulle køre Lervognene til Teglgaarden, to Færøgttere om Vinteren, en Fole-dreng, der ogsaa skal passe Svinene om Vinteren, en Mejerske og to Piger. Alle Folkene paa Faareholm og Abramstrup skulle nyde samme Løn og Kostpenge som hidtil. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal have frit Foder og Maal til 3 Kuskheste af Slottet. [Med Art. 4, 6—8, 10, 13—14, 16—20]. Sj. R. 15, 441 b.

22. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1612 at regne, for Anders Bilde til Rabeløf paa Herritsvad Klosters Len. Han maa til Underhold for Klosterets og sine egne Folk oppebære følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 2 Læster Rug, 3 Læster Byg, 40 Tdr. regnet paa Læsten, 9 Tdr. Smør og 200 Tdr. Havre. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—4, 10—14, 16—18]. Sk. R. 3, 431 b.

24. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om flittigt at undersøge, om der ikke hos følgende hollandske Købmænd: Peter Petersen, Olfert Diriksen, Wille Schroer, Jan Eypern, Clavs Petts, alle fra Ostsaaenen, Gerryt Reyners fra Amsterdam, Clavs Corneliss fra Saerdam, og følgende hollandske Skippere: Petter Cornelsen, Gerrit Vat fra Saerdam og Cornelis Gerritsen fra Vestsaaenen skulde findes Gods, som enten er

¹ Favrholm, Lyng-Frederiksborg H.

kommet fra Sverrig eller skal derhen. Udt. i Sj. T. 20, 455.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at forordinere et Hus i København, hvori de syge og saarede Soldater under Kongens eget Regimente kunne indtages, skaffe dem nødtørftig Underholdning og ligesaa forordinere Bartskeerere til at hele og læge de syge Soldater og nogle Kvinder til at tage Vare paa dem og røgte dem. Betalingen for Soldaternes Underholdning, Bartskeerløn og Betalingen for Pasningen skal blive betalt af de syge og saarede Soldaters Løn og i andre Maader. Sj. T. 20, 455 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om i Helsingør at forordne et Hus, hvori de syge og saarede Soldater under Kongens Øverste Hertug Jørgen af Brunsvig-Lyneborgs Regimente kunne indtages, skaffe disse hvad de behøve til deres nødtørftige Underholdning og forordne Bartskeerere til at hele og læge de syge Soldater og Kvinder til at passe dem. Betalingen for Soldaternes Underhold, Bartskeerløn og Varetægt skal blive erlagt af de syge og saarede Soldaters Besolding. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

25. April (—). Miss. til Christen Hansen om at rette sig efter aarlig at græsse og stalde paa Esserum 100 Øksne, der skulle sendes did fra Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 20, 455 b.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han, naar Jørgen Lunge til Odden, Kongens øverste Arkelimester, og Jokim Bülow til Weidendorp, Kongens Ritmester, komme til hans Len [Halmstad] med Kongens Krigsfolk, skal være dem befordrerlig med Fordringskab og i alle andre mulige Maader, saa de uden Forsinkelse kunne komme vel befordrede afsted. Han skal give Bønderne i Lenet Ordre til at gøre dem og Krigsfolket Tilførsel for en rimelig Betaling med Proviant, Havre, Hø og anden Nødtørft, saa de ikke skulle lide nogen Mangel paa saadant. Sk. T. 3, 491.

— Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] og Tage Thott [Laholm Len] om at give Bønderne i deres Len Ordre til at gøre Jørgen Lunge og Jokim Bülow med deres Krigsfolk Fordringskab. Udt. i Sk. T. 3, 491.

— Miss. til Laurits Ebbesen og M. Jens Giødsen. Kongen

har bragt i Erfaring, at Sognepræsten til Lenov¹ og Dallerup Sogne for nogen Tid siden er død, og at Sognemændene i Lenov Sogn, der er Hovedsognet, i Forening med Christian Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, have givet en Person, ved Navn M. Jørgen Pedersen, Kald, hvilken Person Sognemændene i Dallerup Sogn, der er Anneks sogn, imidlertid ikke ville kalde, skønt de ikke med Billighed vide at beskyldte ham for noget. De skulle ordne det saaledes, at M. Jørgen Pedersen bliver ordineret til begge Sognene og ogsaa bliver indsat i Dallerup Sogn, da han er kaldet til Hovedsognet og findes skikkelig og bekvem i Levnet og Lærdom. De skulle foreholde Sognemændene i Anneks sognet, at de skulle holde M. Jørgen for deres Sognepræst og give ham den Rettighed, der tilkommer Sognepræsten. J. T. 6, 32 b.

25. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Eiler Qvitzov til Lykkisholm, Landsdommer i Fyen, og Kronen. F. R. 3, 197. (Se Kr. Sk.).

26. April (—). Miss. til Anders Dresselberg om at lægge 1 Gaard og 1 Gadehus i Store Grandløse i Grandløse Sogn i Mierløs Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Eiler Qvitzov til Lykkesholm, ind under Holbæk Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 20, 456.

— Forleningsbrev for Hr. Augustinus Sandt paa det efter afdøde Samuel Hansen ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 15, 446.

— Miss. til Eske Krafse. Afdøde Christian Bernekov har hidtil forestaaet Værgemaalet for afdøde Johan Bernekovs Børn, men efter hans Død behøve de nu en anden Værge, som kan forestaa Værgemaalet tilbørligt. Skønt Børnene nok have andre af deres Slægt, som ere ligesaa nær eller nærmere beslægtede med dem end han, finder Kongen dog, at disse bo for langt fra Haanden, idet de ikke bo i samme Land, hvori Børnenes Gods ligger, saa Børnenes Gods under deres Fraværelse maatte gives Fogder og Skrivere i Befaling, hvorved Børnenes Gavn kunde forsømmes. Da han ogsaa er en af Børnenes Slægt-

¹ Linaa, Gern H.

ninge og stedse bor her i Landet, hvor deres Gods ligger, paa-lægger Kongen ham straks at paatage sig Værgemaalet og forestaa det tilbørligt. Sj. T. 20, 455 b.

26. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Bertel Jespersen, Kapellan i Malmø, paa et Vikarie i Lund Domkirke, som er ledigt efter afdøde Hendrik Dringelberg. Udt. i Sk. R. 3, 433 b.

— Miss. til Kronens Tjenere under Silkeborg Slot. Kongen har af Indberetning fra Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, erfaret, at Husene paa Slottets Ladegaard ere taglamme og meget brøstholdne, og at det kan formodes, at de i Længden ville helt forfalde, medmindre der i Tide bliver betænkt nogle Midler derimod. For at Ladegaarden en Gang for alle kan blive forsynet med nødtørfigt Tag, befales det herved strengeligen, at enhver Bonde i Silkeborg Len, der sidder for fuld Gaard, naar Christen Holck begærer det og dette Brev bliver læst for dem, skal give et helt Læs Tag, og hver Bonde, der sidder for halv Gaard, et halvt Læs Tag til Ladegaardens Tags Forbedring. Hvis nogen ikke leverer Taget, skal han tiltales og straffes for Ulydighed. J. T. 6, 33.

27. April (—). Miss. til Knud Urne. Da Joakim Bülow til Ingelstad ved Kongens Bestilling er forhindret i selv at være til Stede, naar Maribo Klosters Regnskab skal forhøres, skal Knud Urne paa Joakim Bülows Vegne høre Maribo Klosters Regnskab og med Flid gennemse det, om det findes at være saa klart og rigtigt, som det bør være. Sm. T. 6, 101.

— Forleningsbrev for Peder Galt Nielsen, kgl. Sekretær, paa det efter Christen Bernekov ledige Kannikedomme i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 15, 445 b.

— Forleningsbrev for Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Kield Krabbe ledige Prælatur i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens Kancelli eller i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 6, 525.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Jens Mogenssen. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Brev til

¹ 3. April 1611.

to gode Mænd om at overlevere Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg, det Inventarium og de Breve, som fandtes paa Silkeborg, da Frants Rantzau blev det kvit. Da disse to Mænd ikke have registreret nogle latinske og andre Breve, der burde have været overleveret sammen med det andet, fordi de ikke have kunnet forstaa de latinske Breve, skulle de nu straks begive sig til Silkeborg Slot, optage Brevene, gennemse dem, om de findes at være til Stede efter det Inventariums Lydelse, som er blevet leveret afdøde Frants Rantzau, registrere dem og derefter under deres Haand og Segl levere dem til Christen Holck eller hans Fuldmægtig. J. T. 6, 33 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Gallej, som Kongen har ladet bygge der ved Kolding, er kommen til Skade, da den skulde sættes i Vandet, skal han anvende al mulig Flid for, at Gallejen igen kan blive sat i Stand, og skaffe Bygmesteren hvad han behøver dertil, saa den saa snart som muligt kan være her til Stede, da det er Kongen meget magtpaaliggende. J. T. 6, 34.

28. April (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Axel Urne, Søn af Jørgen Urne, Oluf Staverskov, Mikkel Pedersen Munk, Engelbret Valtersen, Peder Thomesen, Søn af Hr. Thomas Nielsen, Sognepræst i Liunge Sogn, og Hr. Jens Nielsen, Sognepræst i Om Sogn i Nørrejylland, [hans Søn] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 456 b.

— Miss. til Niels Krag. Kongen har af hans Skrivelse til Kansleren erfaret, at nogle af de Baadsmænd, der sidst bleve udtagne i Riberhus Len, skulle have forlangt 6 Rigsdlr. i Tærepenge, førend de vilde begive sig herover i Kongens Tjeneste, og at nogle af Fogderne i Riberhus Len have understaaet sig til at kræve saadanne Penge af Bønderne og til Dels oppebaaret dem. Da de udtagne Baadsmænd have fri Fortæring og Natteleje, naar de rejse gennem Købstæderne og angive sig for Byfogden, hvor de komme, saa Kongen ingen Fortæring skylder dem, skal Niels Krag lade undersøge, hvem af Fogderne der have oppebaaret saadanne Penge af Bønderne, og give dem alvorligt Tilhold om at tilbagebetale Bønderne de oppebaarne Penge. Hvis Baadsmændene, forinden de rejste hid, have oppebaaret saadanne Penge, saa Fogderne nu ikke kunne skaffe Bøn-

derne dem tilbage, skal Niels Krag lade det undersøge og indsende en Fortegnelse over disse Penge til Rentekammeret, saa Pengene siden kunne blive afkortede i Baadsmændenes Sommerløn. Da en Del af de udtagne Baadsmænd have forstukket sig og ere blevne hjemme uden Tilladelse, skal han straks lade disse eftertragte, slaa i Jærn og sende velforvaret til København, da Kongen ikke vil lade dem slippe uden Straf. J. T. 6, 34.

29. April (Kbhvn.). Miss. til M. Niels Lauritsen, Biskop i Viborg Stift. Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst, ved Navn Hr. Jacob Jensen i Sønderholm, ikke har villet udgive den sidst paabudte Skat, som det var paalagt ham saa vel som Præsterne over alt Riget at udgive, skønt han noksom er paamindet derom, men har undskyldt sig for at udgive Pengene med et Forbudsbrev, som Fru Helviig Kaas til Restrup, Hannibal Gyldenstjernes Enke, skal have udgivet. Det befales M. Niels at give Hr. Jacob Ordre til, at han inden 14 Dage efter at være bleven advaret af M. Niels skal udgive dobbelt saa meget i Skat, som han tidligere skulde have udgivet, som Straf, fordi han ikke tidligere har udgivet Skatten saa villigt, som han burde. Hvis Hr. Jacob vedblivende trykker sig og ikke vil udrede den dobbelte Skat, skal M. Niels Lauritsen formene ham Prædikestolen, forbyde ham at oppebære nogen Præsterente og ordne det saaledes, at Kaldet bliver lovligt betjent, indtil der er gaæet ordentlig Dom over nævnte Forbudsbrev. J. T. 6, 34 b.

30. April (—). Bestalling for Walter Herr, Kaptejn paa Lille Fortuna af København (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399.

— Miss. til Fru Mergrete Brahe om at overlevere Værge-maalet for Johan Bernekovs Børn med klart Regnskab til Eske Krafse i Overværelse af Anders Dresselberg og Mogens Gjõe. Udt. i Sj. T. 20, 456 b.

— Miss. til Mogens Gjõe og Anders Dresselberg. Da Kongen har befalet Eske Krafse til Essendrop at paatage sig Værge-maalet for afdøde Johan Bernekovs Børn, hvilket Christen Bernekov hidtil har forestaaet, skulle de være til Stede, naar Fru Mergrete Brahe til Vidskøffe, Christen Bernekovs Enke, leve-

rør Værgemaalet fra sig til Eske Krafse, paase, at det gaar rigtigt til med Overleveringen, og, om fornødent, lade Skovene besigte, saa der i alt kun vederfares Johan Bernekovs Børn, hvad ret og billigt kan være. Sj. T. 20, 456 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne. Kongen venter, at hans bestilter Øverste Michael Victor von Wustroff den 15. Maj vil ankomme til Werneminde med 2000 Knægte og gaa til Skibs der. Knud Urne skal derfor straks forordne, at 25 Skibe og Skuder i det ringeste fra Laaland og Falster skulle være til Stede i Werneminde den 15. Maj for at indtage Krigsfolket og føre det til Kalmar Slot. Han skal akkordere med Skipperne om saa ringe en Fragt som muligt, hvilken Kongen siden vil lade dem betale i Rentekammeret, og foreholde Skipperne, at de under den højeste Straf ikke maa sætte Krigsfolket i Land andre Steder end ved Kalmar Slot. Sm. T. 6, 102.

2. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om i Sundet at købe 60 Favnestykker Garn, 30 Hammelstykker, 20 Knipper Merling, 1 Lispd. Sejlgarn og 2 Ruser til Kongen, levere det til Kongens Tjener Marcus i Haven og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 457.

3. Maj (—). Søpas og Artikler for følgende Kaptejner: Steen Villomsen paa Mælkepiggen, Giert Johansen Bloch paa Lindormen, Johan Diriksen Vagebund paa St. Anna og Viljom Peitersen Splion paa Justitia. Udt. i Sj. R. 15, 446.

4. Maj (—). Miss. fra Regeringsraadet til Borgemestre og Raad i Landskrone. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Niels Andersen har tilkendegivet. De skulle saa vidt muligt hjælpe ham til Rette, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. Sk. T. 3, 491 b.

5. Maj (—). Pas for Clavs Cornelsen af Serdam, der har meldt sig her i København og berettet at ville sejle til Surkiøbing i Sverrig med et Dirik Herrickes fra Edam tilhørende Skib paa omtrent 100 Læster, ladet med Ballast, for at indkræve sin tilstaaende Gæld der, som er Deler, Hvede og Rug, og udføre det derfra. Han har i den Anledning efter Kongens sidste Patent ladet Skibet visitere, hvorved det befand-

tes at være ladet alene med Ballast, og forpligtet sig til intet andet at indføre i Sverrig. Sj. R. 15, 446.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe om at modtage nogle svenske Fanger, nemlig Niels Søbeldt, Tidmandt Skroedt, Kaptejn, Hans Jørgen, Kaptejn, og Bertel Hansen, en svensk Dreng, og holde dem i god Forvaring paa Slottet [Kallundborg]. Udt. i Sj. T. 20, 457.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at holde nogle Fanger, nemlig Christoffer Atzersen, Jacob Smidt, Løjtnant, Svend Andersen, Enspænder, Byrge Byrgesen, Enspænder, og en syg Trommeter i Forvaring paa Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 20, 457 b.

— Aab. Brev til Kronens Tjenere i Bierre Herred i Skaane. Da Kongen vil lade Laholm Slot befæste stærkere end hidtil, for at man kan have sin Tilflugt dertil, hvis Fjenden uformodet skulde gøre Indfald der i Lenet, paabydes det strengeligen enhver at møde med Heste og Vogn i Sommer, naar de tilsiges af Tage Thott Andersen eller hans Fuldmægtige, og i øvrigt ogsaa i andre Maader hjælpe til med at befæste Laholm Slot, eftersom det paalægges dem af Tage Thott. Hvis nogen trykker sig og ikke viser sig villig, vil han blive tiltalt for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sk. T. 3, 491 b.

— Miss. til Anders Bilde om at lade det ovenstaaende aabne Brev til Kronens Bønder i Bierre Herred forkynde paa Herredstinget og give Bønderne Ordre til at arbejde paa Laholm Slots Befæstning, naar de tilsiges af Tage Thott Andersen, Embedsmand paa Laholm. Sk. T. 3, 492.

6. Maj (—). Miss. til Mogens Ulfeldt om at begive sig hid med det allerførste og indrette sig paa straks at drage ud med Flaaden. Udt. i Sj. T. 20, 457 b.

7. Maj (—). Miss. til Borgemester og Byfoged i Vordingborg. Han har anholdt 20 Heste, som denne Brevviser Jacob Folke selvferde har købt paa sidste Roskilde Marked, og som de have fortoldet hos Byfoged Eiler Nielsen sammesteds, idet de med 4 Toldsedler have bevist, at de have svaret 1 Rigsdlr. i Told af hver Hest. Det befales ham uhindret og uden alt Ophold at lade dem passere over Færgestedet med de 20 Heste, men tage Byfogdens Toldsedler til sig og give dem sit

Bevis derfor. Kongen vil saa give Ordre til, at Byfoged Eiler Nielsen betaler ham den oppebaarne Told. Sj. T. 20, 457 b.

9. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eiler Nielsen, Byfoged i Roskilde. Kongen har bragt i Erfaring, at han paa sidste Roskilde Marked har oppebaaret den store Told af 20 Heste, som Jacob Folk og tre andre havde købt paa Markedet, hvilken Told Kongen ellers har givet Tolderen i Vordingborg Ordre til at oppebære, naar Hestene udføres af Landet. Det befales ham herved med det allerførste at tilstille Eiler Jacobsen, Tolder i Vordingborg, den af ham af de 20 Heste oppebaarne Told, ialt 20 Rigsdlr., og herefter ikke at befatte sig med at oppebære den store Told, for at saadant ikke skal give Urigtighed i de Tolderes Regnskab, der ere forordnede til at oppebære den store Told. Sj. T. 20, 458.

10. Maj (—). Miss. til Tagge Krabbe om ufortøvet at begive sig ind i Halmstad med den hallandske Fane og blive liggende der med sine Ryttere indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 492 b.

12. Maj (Lejren for Elfsborg). Bestalling for Jens Munk at skulle have flittigt Tilsyn med, at den Proviand, der kommer til Marstrand, og den Proviand, som ellers er i Byen og tilhører Kongen, straks bliver sendt til Feltlejren. Udt. i Sj. R. 15, 446 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har af deres Skrivelse forstaaet, at Købmændenes Kaptejner, der have Kongens Bestalling, beskatte mange Skippere og søfarende Folk i Østersøen, fratage dem Klæde og andet og ikke skaane nogen, af hvilken Nation han end er, saa en Del Skippere have ladet sig forlyde med, at saafremt saadant længe skal have Gænge, foraarsages de til at tilkendegive deres Øvrighed det. Da saadant ikke er Kongens Befaling, ej heller sker med Kongens Vilje, men er aldeles mod den Bestalling, Kongen har givet Kaptejnerne, skulle Tolderne, naar enten Skippere eller andre komme i Sundet og besvære sig over at være blevne forurettede af Borgernes Kaptejner i Søen, med største Flid udkundskabe, hvem der har gjort saadant, optegne enhvers Navn, hvad Overlast enhver har lidt, hvad der er blevet frataget dem og hvor det er sket, og af Toldboden betale Skipperne og andre, hvad disse kunne bevise at have mistet, saa de

kunne blive tilfredsstillede for deres lidte Skade. Kongen vil saa give Ordre til, at Kaptejnernes Udredere igen skulle erstatte det, og siden lade Kaptejnerne straffe tilbørligt. Kongen har tilskrevet Staterne i Nederlandene en Undskyldning, for at saadan Ufredelighed i Søen ikke skal foraarsage noget. Sj. T. 20, 458.

14. Maj (Kbhvn.). Søpas og Artikler for følgende Kaptejner: Gabriel Kruse paa Argorosa, Claus Pitsersen paa Gabriel, Erik Høg paa Trost. Udt. i Sj. R. 15, 446 b.

— (**Lejren for Elfsborg**). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da han har tilkendegivet, at det skal gøres højlig fornødent, at der holdes nogle Postheste paa Varberg Slot og i Falkenberg, for at Kongens Tjenere, der sendes til Varberg Slot, desto bedre kunne blive befordrede frem og tilbage, befales det ham at forhøre sig om, hvor han kan faa saadanne Heste, og siden holde 4 Postheste med tilhørende Folk baade ved Varberg Slot og ved Falkenberg, som kunne befordre Kongens Tjenere frem og tilbage. Sk. T. 3, 492 b.

— Miss. til Tagge Krabbe om, Dag og Nat uspart, at begive sig ind i Halmstad med den hallandske Fane og blive der med sine Ryttere indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 3, 493.

— Miss. til Mogens Kaas. I Anledning af hans Begæring om at maatte faa noget Krigsfolk, til Hest og til Fods, ind i Befæstningen [Halmstad], som kunde forsvare den, om der skulde tildrage sig noget uformodet, vil Kongen sørge for, at han ved første mulige Lejlighed skal faa saa mange Ryttere og Knægte, som Kongen kan anse for nødvendigt. Med Hensyn til det Brændevad, som han ogsaa har begæret at maatte faa, paalægges det ham at give Bønderne i Lenet strengelig Ordre til at føre saa meget Brændevad ind i Befæstningen, som han maatte anse for nødvendigt. Hvis de vise sig forsømmelige hermed, skal han i deres Gaarde tage saa meget Ved, som er at faa dér, og lade deres Gærder nedbryde; hvis der endda ikke kan faas Ved nok, skal han lade deres Huse nedbryde og lade Veddet føre til Halmstad. Han skal ogsaa lade Bønderne opkaste og forfærdige den Skanse og Halvmaane, som skal laves for Byporten. Saafremt Bønderne vise sig modvillige og ikke ville efterkomme hans Befaling, skal han straks sende nogle

Ryttere og Knægte ud, som kunne paagribe dem og siden føre dem ind i Befæstningen, hvor han skal lade dem anholde paa en Ret, indtil han faar nærmere Ordre fra Kongen. Sk. T. 3, 493.

15. Maj (Lejren for Elfsborg). Miss. til Stehen Madsen. Han skal med største Flid og Forsigtighed af Kaptejn Lucas Clusemandts Kompagni mønstre alle de Soldater, som ere blevne tilbage paa Bahus Slot og i Marstrand, og, naar de ere blevne mønstrede, efterhaanden give dem deres Lønning. De andre Soldater af samme Kompagni, som ere komne hid, vil Kongen selv lade mønstre og afbetale, saa vidt der med Rette endnu kan tilkomme dem noget af deres Besolding. Af de andre Soldater, som ligge sammesteds, skal han kun give dem, der ere syge og kvæstede, nogen Lønning, og han skal tage Bevis af deres Kaptejner og Løjtnanter for det, som han forstrækker dem med og afbetaler dem, hvilket han skal føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 3, 494.

16. Maj (Kbhvn.). Instruktion for Mogens Ulfeldt, Admiral, og Godske Lindenov, Underadmiral: Først skulle de befytte sig paa saa snart som muligt at begive sig i Østersøen med Kongens Skibsflaade til Fæstningen Kalmar. Da Kongen har befalet sin Feltmarskal Gerdt Rantzau at angribe Øeland, skulle de med Kongens Orlogsskibe, Jagter, Baade og hvad andet de have at kommandere over være ham behjælpelig dermed, saa denne Entreprise kan stilles i Værk og effektueres. Naar dette er sket, skulle de fremdeles begive sig i Østersøen. Da Kongen endnu ikke ved, om den svenske Flaade er kommen i Søen eller hvor den er at finde, skulle de med al Flid udspørge og forfare om den, saa de kunne faa vis Kundskab herom. Naar de have faaet Kundskab herom, skulle de med Kongens Skibsflaade søge den svenske Flaade, angribe og beskyde den og med allerstørste Flid forsøge, hvad Lykke Gud vil give Kongen mod hans Fjender. De skulle ordne alt med Træfningen saaledes, at der ikke skal mangle noget paa Admiralernes Anslag, Angreb og Forsynlighed og Kongen og Riget lide nogen Skade derved. Da de Svenske hidtil ikke have bevilget, at der maa gøres Kvarter, skønt Kongen har ladet dem det tilbyde, skulle Admiralerne ihjelslaa dem af Fjendens Folk, som de kunne bemægtige sig, og ikke befytte sig paa at salvere dem som Fan-

ger, saaledes som det tidligere er sket. Saafremt de i Søn kunne træffe nogle, som ville sejle paa Sverrigs Rige og styrke Kongens Fjender med Tilførsel, eller nogle, som sejle ud derfra og have gjort Kongens Fjender Tilførsel, skulle Admiralerne befytte sig paa at indtage dem og sende dem til København for at justificeres. Skulde det ske, at nogen af Kongens Undersaatter eller fremmede, som have svaret deres Told i Øresund, blive fjendtlig angrebne eller forurettede af nogen, skulle de gøre dem Bistand og hjælpe til, at de fredeligt kunne sejle i Søn og bruge deres lovlige Næring. Admiralerne skulle, saa ofte der findes Lejlighed dertil, skrive til København om deres Vilkaar og Tilstand og hvad der tildrager sig i Søn, saa Kongen altid kan være nøjagtig underrettet derom. De maa ikke begive sig paa Hjemreisen med Kongens Skibsflaade, førend de faa ekspres Befaling dertil fra Kongen. Foruden efter denne Instruktion skulle Admiralerne rette sig efter det, som Kongen pro tempore efter Tidens Lejlighed befaler dem. De skulle holde god Skik og Regimente efter de dem medgivne Skibsartiklers Indhold og ellers have flittigt Tilsyn med alt, saaledes som de ved deres Hjemkomst ville forsvare. Sj. T. 20, 458 b.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Claus Petersen Niedam paa This Johansens Vegne, som dog selv i egen Person har været til Stede i Helsingør, har ikke retteligen, som det burde sig, angivet deres indlagte Gods for Kongens Toldere, saaledes som Borgemestre og Raad kunne erfare af hoslagte Fortegnelse, uanset at der tidligere er blevet optaget et Brev, som This Johansen har tilskrevet sin Hustru fra Helsingør, hvori han skriver, at han vil sejle derfra til Sverrig med sit Skib. Skønt Kongens Raader for betænkelige Aarsagers Skyld paa Kongens gode Behag have eftergivet ham denne Forseelse og hans Underfundighed og han har aflagt Ed paa ikke at ville begive sig til Sverrig, men ærligt at ville svare sin Told i Øresund og siden begive sig til uforbudte Steder, saa er det dog siden befundet anderledes, som forskrevet staar. Endvidere erfarer Kongen, at en anden Skipper, ved Navn Jacob Claussen Colman, ikke rettelig har angivet sit Gods, men, da Skibet skulde visiteres, har givet den, der skulde gøre dette, to Rosenobler, for at han skulde se gennem Fingre med ham, saa man deraf saa vel som af den

hoslagte Fortegnelse noksom kan erfare, hvad Skipperen har forfulgt og ikke villet fortolde. De skulle straks indstævne Skipperne i Rette for sig, med Flid undersøge hos Tolderne, hvad Skipperne have fortiet og ikke rettelig fortoldet, og med det allerførste dømme i Sagen. Sj. T. 20, 460.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har givet Borgemestre og Raad i Helsingør Ordre til at dømme over to Skippere, ved Navn Claus Petersen og Jacob Clausen, der i Sundet ikke have angivet deres Gods rigtigt. Naar der er gaaet Dom i Sagen og noget af Skippernes Gods maatte blive tildømt Kronen, skulle Tolderne lade Skipperne faa det for en rimelig Betaling, enten i rede Penge eller mod nøjagtige Forlovere for Betaling inden 3 Maaneder. Sj. T. 20, 460 b.

18. Maj (—). Miss. til Claus Machabæus. Kongen har, til sin ikke ringe Forundring, bragt i Erfaring, at han undskylder sig og ikke vil dømme i en Sag mellem Kronens Bønder i Ubolt og Elsagger Sognemænd i Fiere Herred angaaende nogle Svin, som Sognemændene i Elsagger have frataget Kronens Tjenere i Ubolt paa Steder, hvor de skulle have Kløvgang sammen, og det paa Grund af denne ufredelige Tilstand og fordi det drejer sig om Grund og Ejendom. Da det kan formodes, at Kronens Tjenere i Ubolt i Fremtiden ville tage Skade paa deres Skov og Ejendom af saadan Opsættelse, befales det ham uden videre Ophold at dømme dem imellem, naar Sagen igen bliver stævnet i Rette for ham. Sk. T. 3, 494 b.

19. Maj (Feltlejren for Elfsborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Otte Skeel til Hammellose, Kongens Proviantmester, har berettet, at en fredløs Person, ved Navn Laurits Nielsen, for nogen Tid siden i Vendsyssel paa morderisk Vis har dræbt en af hans Bønder. Da denne Person nu paa Grund af denne Bedrift er bleven anholdt paa Varberg Slot, har Otte Skeel begæret, at Manddraberen efter sin egen Bekendelse maa komme til at staa sin Ret for sin onde Gerning. Da Laurits Nielsen noksom vedgaar at have begaaet Mordet og Kongen som kristen Øvrighed ikke vil lade saadan ugudelig Gerning gaa ustraffet hen, skal Mogens Gyldenstjerne straks uden videre Proces lade Laurits Nielsen straffe paa Livet som en Morder. Sk. T. 3, 495.

19. Maj (Feltlejren for Elfsborg). Miss. til Fru Anne Rosenkrantz. Mogens Gyldenstjerne til Biersgaard, Embedsmand paa Varberg Slot, har berettet, at han gerne med det første vil have Bryllup med hendes Datter, Jomfru Sophie Rantzau, saafremt Kongen vil give sin Tilladelse dertil. Da Kongen har bevilget det, anmodes hun om at gøre Brylluppet paa Varberg Slot førstkommende 14. Juni. Hun maa ikke bede for mange Folk til Brylluppet, kun saa mange, som hun kan eragte kan være bekvemt, og som denne Tids Lejlighed bedst kan taale. Sk. T. 3, 495 b.

23. Maj (Kbhvn.). Pas for Robertus Langlandt af Lytt i Skotland til frit at passere til Øsel med sit Skib. Udt. i Sj. R. 15, 446 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Sømmershavn. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Morten Madtsen har tilkendegivet Kongen. Det befales dem at drage Omsorg for, at der ikke tilføjes Morten Madtsen nogen Overlast af Borgerskabet i Sømmershavn med Slag, Trudsel eller Undsigelse eller foretages noget mod ham videre end der kan ske med Lov og Ret, men at Menigheden faar Tilhold om at afstaa fra saadan Modvillighed. Sker det oftere, vil Kongen lade det straffe. Sk. T. 3, 496.

— Miss. til Ifver Juel. Kongen har paalagt Eske Bilde, Befalingsmand i Mariager Kloster, at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Dorethe Skeel, naar der skal foretages Skifte mellem hende og hendes Broderbørn¹ efter afdøde Fru Kiersten Rud. Da Eske Bilde nu ved Kongens Bestilling er forhindret i at være til Stede til den Tid, skal Ifver Juel indrette sin Lejlighed efter at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Dorethe Skeel, medens Skiftet staar paa, og varetage hendes Tarv derved. J. T. 6, 35.

— Miss. til Ifver Juel. Frants Due til Oxeholm har berettet, at han ved første Lejlighed vil skifte efter sin afdøde Fader [Jørgen Due]. Da Frants Due, der er sin Søster Jomfru Anne Dues rette Lavvæрге, ikke kan forestaa Værgemaalet for hende under Skiftet, fordi han selv er interesseret i dette, og

¹ Albrekt Skeel til Jungetgaards Børn.

derfor har begæret, at der maa blive beskikket en Væрге for hende under Skiftet, befales det herved Ifver Juël at være til Stede ved Skiftet mellem Frants Due og hans Søskende, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Due og varetage hendes Tarv. J. T. 6, 35 b.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om at tage disse Brevvisere Simon Cornelsen Maulacken og David von Gathlen med nogle andre Officerer til Søs og Baadsmænd til sig og siden forordne dem hen paa de Steder, han maatte eragte for fornødent. Udt. i Sj. T. 20, 460 b.

— (**Elfsborg**). Miss. til Eske Bilde om straks at sende 500 Læster Kalk til Elfsborg Slot, fragte de dertil nødvendige Skuder og føre Udgiften derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 36.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at holde en svensk Herremand, ved Navn Niels Bendsen, i god Forvaring der paa Slottet [Antvorskov]. Udt. i Sj. T. 20, 461.

27. Maj (—). Aab. Brev til alle Kongens egne Skibskaptejner og alle dem, som have Kongens Bestalling paa de Skibe, andre have udrustet til at bruge mod Rigets Fjender og hindre alle i at gøre Svensken Tilførsel eller Bistand. Af forskellige Klagemaal har Kongen bragt i Erfaring, at en Del af dem understaar sig til at forurette mange søfarende Folk, baade Hollændere og andre Nationer, i Søen, fratage dem Klæde, Proviant og andet og afskatte dem Penge, hvilket er imod al Billighed og den Bestalling, Kongen har givet dem, og i Fremtiden kan foraarsage adskillig Urigtighed mellem Kongen og hans Naboer. Kongen vil derfor til Overflod have enhver af dem advaret og strengeligen befalet, at de herefter ikke maa forurette nogen søfarende Mand, som er paa sin retfærdige Rejse og vil sejle paa uforbudte Steder, men uhindret skulle lade enhver passere, som ikke agter at ville gøre Kongens og Rigets Fjender Tilførsel eller Bistand. Hvis nogen handler herimod, vil han blive straffet derfor som for andet Røveri og for at have handlet mod Kongens Bestalling. Sj. T. 20, 461.

— Miss. til Hans Lindenov. For nogen Tid siden have Bønder og menige Almue paa Bornholm faaet Ordre til selv at lønne nogle Knægte, som de skulle holde. Da Kongen nu erfarer, at de smaa Købstæder paa Bornholm vægre sig

ved at kontribuere til disse Knægtes Underhold, skal han give de Købstæder, der vise sig uvillige, Ordre til at deltage i Bekostningen sammen med Bønderne og lønne Knægtene, som det kan være tilbørligt, da denne Udgift er til Gavn saa vel for Borgerne som for Bønderne. Sk. T. 3, 496.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har modtaget hans Skrivelse af 8. Maj angaaende det hollandske Skib, som er strandet under Gulland. Han skal ved første Lejlighed tage Dom for Borgemestre og Raad i Visby, om ikke det Gods, som er bjærget, bør være forfalden til Kronen, da Købmændene have forsøgt at løbe til Sverrig med Skibets Ladning, men ikke kunnet komme derhen paa Grund af Is, og saaledes have villet gøre Kongens Fjender Tilførsel imod Kongens udgaaede Patenter. Det Gods, der maatte blive tildømt Kronen, skal han snarest muligt sende til København. De 5 Soldater, der vare paa Skibet, skal han forvare, indtil Kongens Orlogsskibe komme der under Landet; de skulle saa sættes ind paa disse for herefter at tjene Kongen. Den Fange, Thomis Bringel, som han sender Kongen, skal blive i Forvaring her. Han skal løsgive de 11 skotske Købmænd, han har ladet fængsle, dog skulle de forinden udgive en Forpligtelse om, at de ikke ville begive sig til Sverrig eller herefter praktisere eller foretage sig noget mod Kongen og hans Riger og Lande. Sk. T. 3, 496 b.

28. Maj (—). Miss. til Sigvord Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Malmøhus Len og andensteds i Skaane findes mange ledige Karle og Bønderknægte, som tidligere ere blevne brugte, men dog ikke ville lade sig antage af de Kaptejner, som Axel Brahe, Befalingsmand paa Dalum Kloster, paa Kongens Vegne har bestilt. Naar Kaptejnerne henvende sig til ham, skal han give alle de ledige Knægte, som findes i Lenet, Ordre til endelig at tilsige dem deres Tjeneste og lade sig bruge mod Rigets Fjender. Kaptejnerne skulle give dem den samme Besolding, som de andre af dem antagne Knægte faa. Sk. T. 3, 497 b.

— Ligelydende Miss. til Tagge Thott Eriksen i Landskrone Len, Anders Bilde i Helsingborg Len, Anders Sinklar i Glad-saxe Len og Tagge Thott Andersen i Laholms Len. Udt. i Sk. T. 3, 497 b.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner. Claus Johansen, Skibsbygger, har berettet, at den Gallej, som han har bygget ved Kolding, vil blive fuldt færdig om 8 Dage, men at den dog ikke kan udflyde, førend Vintervandet kommer ved Mikkeldags Tid. Han har derhos af Hensyn til den store Bekostning, han har dér, begæret at faa Lov til at begive sig hid, da han, hvis han skal blive der til den Tid, ikke kan udstaa Bekostningen, medmindre han i Mellemtiden maa faa Underholdning til sig selv og sine Folk. Naar Gallejen er færdig, skal Casper Markdanner lade den besigte af Skibsbyggerne i Kolding, om den er bygget og fuldt færdig, som det sig bør, og siden, naar den er færdig, befale Claus Johansen at begive sig hid. Ved det allerførste Højvande, der kommer, at Gallejen kan udflyde, skal Casper Markdanner ufortøvet skaffe forfarne Skibsbyggere til at udføre den paa Dybet og siden sætte Skippere, Styrmand og Folk til at føre den hid til København. Han skal give Kaptejnen og de andre Folk Ordre til at begive sig hid. J. T. 6, 36.

30. Maj (Løjren for Guldborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at han endnu ikke har efterkommet Kongens sidste Skrivelse til ham om at lade en fredløs Person, ved Navn Laurits Nielsen, der uskyldigen og paa morderisk Vis har ihjelskudt en af øverste Proviantmester Otte Skeel til Hammelmoses Bønder, straffe paa Livet. Da nævnte Person baade efter gejstlig og verdslig Lov har forbrudt sit Liv, paabydes det ham strengeligen uden videre Forhaling i alle Maader at efterkomme Kongens forrige Befaling og lade Laurits Nielsen straffe paa sin Hals. Sk. T. 3, 498.

31. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at forlægge 5 engelske Soldater af Adel, ved Navn Tomas Bendsen, Christoffer Lildfoot, Williad Stard, Robbert Tonskond og Thomas Bradely, der ere blevne saarede i Stormen for Elsborg Slot, hos Borgerne i Helsingør og have godt Tilsyn med dem, saa de saa snart som muligt kunne komme til deres Førlighed igen. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 20, 461 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Jørgen Friis til Krastrup, Befalingsmand paa Segelstrup, har berettet, at hans Hovedgaard Krastrup med mange forskellige Domme og Breve, der ere

ham meget magtpaaliggende paa hans Gods, er afbrændt ganske ved en uformodelig Ildebrand. Han har i den Anledning begæret at maatte af Tingbøgerne, der skulle ligge i Skriverstuen paa Aalborghus, faa meddelt Udskrift af de Domme, Ejerbreve, Synsbreve, Vidner og andet, som findes i Tingbøgerne og ere udgivne, siden han fik Krastrup, og maatte angaa hans Gods. Kongen har bevilget dette og befaler Manderup Parsberg at meddele ham de begærede Udskrifter af de Tingbøger, som findes paa Aalborghus, dog skal han paase, at der ikke tilstedes Jørgen Friis Udskrift af Breve, der kunne komme Kronen til Skade eller Forfang i nogen Maade. J. T. 6, 36 b.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad menige Bønder i Tøndersøe Herred i Laholms Len have tilkendegivet angaaende Ekker¹, hvormed de besværes mere end fra Arilds Tid. Han skal i Forening med Tagge Thott Andersen, Embedsmand paa Laholm Slot, gøre den Forordning om nævnte Ekker, saa Bønderne ikke med Billighed skulle have noget at beklage sig over. Sk. T. 3, 498 b.

2. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. De have tilkendegivet, at der nylig i Sundet har været nogle Personer, som have beklaget sig over de Købmandskaptejner, der have Kongens Bestalling, at de have frataget dem forskellige Varer, Gods og Penge. Det befales dem i den Anledning at lade udkundskabe hos dem, der i saa Maade ere blevne forurettede, Navnene paa dem, der have gjort saadant, hvor store de paagældendes Skibe vare, hvorledes de vare monterede med Stykker og ellers stafferede i andre Maader, og naar og paa hvilke Steder Forurettelsen er sket, saa de kunne faa sikker Efterretning om, hvem der har bedrevet saadan Modvillighed. Naar de have udkundskabet dette, skulle de tilbagegive de Personer, der i saa Maade ere blevne plyndrede, hvad de kunne bevise at være frataget dem, tage nøjagtigt Bevis af dem om, hvorfor og af hvilken Grund saadanne Penge ere givne dem, og ellers rette sig efter Kongens forrige Skrivelse² til dem. Kongen har for nogle Dage siden ladet udgaa aabent Brev³ til alle Skibs-

¹ Ekker = Ægter. ² 13. Maj 1612. ³ 27. Maj 1612.

kaptejner om, at de ikke maa forurette nogen i Søen, hvoraf der er sendt et Eksemplar til Helsingør, som Kongen vil have forkyndt der og siden tilsendt Købmandskaptejnerne, der have Kongens Bestalling, saa de kunne vide at rette sig derefter og tage sig i Vare for Skade. Sj. T. 20, 461 b.

3. Juni (Guldborg). Bestalling for Jørgen Daa, Admiral, straks at skulle begive sig fra Elfsborg ind i Vestersøen med Kongens Orlogsskibe Turtelduen, Herringsnes og Løven og løbe frem og tilbage mellem Norge og den jydsk Kyst for at holde Rigets Strømme rene for Sørøvere og andre Rigets Fjender, som han maatte erfare løbe paa Strømmene og bruge Plyndreri. Opdager han nogle Skibe, der ikke have Kongens Søpas, skal han gøre sig den største Flid for at faa fat i dem og, hvis det lykkes, straks sende dem til København. Saafremt han kommer til at mangle Proviant til Skibsfolkenes Underholdning paa Rejsen, skal han straks begive sig ind i Aalborg Fjord og faa Proviant hos Manderup Parsberg. Det Brændeved, han maatte behøve til Skibene, skal han lade indtage i Norge. Sj. R. 15, 447.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen nu har afærdiget Admiral Jørgen Daa til Vestersøen med 3 Orlogsskibe for at løbe mellem Norge og den jydsk Kyst for at holde Strømmene rene og derhos har befalet ham, at han, hvis han paa denne Rejse kommer til at mangle Proviant til Skibsfolkets Underholdning, skal kræve denne hos Manderup Parsberg, befales det denne at sørge for, at Provianten kan være til Stede paa Aalborghus i det længste inden 2 Maaneder, for at Admiralen, naar han gør Anfordring derom, uden Ophold kan faa den. J. T. 6, 37 b.

6. Juni (Bahus). Miss. til Brede Rantzau om at give en Fændrik under afdøde Jasmus Kompagni, der blev saaret i Stormen for Elfsborg, sin Maanedsbesoldning ligesom hidtil, indtil han igen bliver tilpas. Udt. i Sj. T. 20, 462.

16. Juni (Kbhvn.). Pas for Joachim Prydtz af Lybæk til at sejle paa Reval med sit Skib, kaldet den røde Løve, dog skal han fremvise dette Pas i Søen for Kongens Kaptejner, hvis han træffer dem. Udt. i Sj. R. 15, 447 b.

— Pas for Lorentz Vester til frit at sejle paa Stock-

holm med sit Skib, den islandske Hund, for at indkræve sin Gæld. Udt. i Sj. R. 15, 447 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Bendtsen, Byfoged i Sømmershavn. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Anders Gudmandsen har tilkendegivet Kongen angaaende hans Ror og Sejl, som Peder Bendtsen har fragtaget ham. Han skal ordne det saaledes, at Anders Gudmandsen ikke med Billighed skal have noget at klage over. Sk. T. 3, 498 b.

22. Juni (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om heretter aarlig at fremsende det Antal Læs Ved, som de tidligere¹ have faaet Skrivelse om, og selv fragte Skuder til det. — Brede Rantzau [Møens Len], Steen Brahe [Kallundborg Len], Mogens Gjøe [Sæbygaards Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Jørgen Skeel [Kallø Len], Casper Markdanner [Koldinghus Len], Anders Sinklar [Gladsakse Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Joachim Bülow [Vordingborg Len], Christen Hansen [Kronborg Len], Tage Thott Andersen [Laholm Len]. Udt. i Sj. T. 20, 462.

24. Juni (—). Miss. til Sigvordt Beck. Fru Dorrithe Daa til Gierdrup, Claus Hundermarks Enke, har tilkendegivet, at hun ved første Lejlighed her i København vil skifte med sine Børn efter hendes afdøde Sønner Peder og Ifver Hundermark, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hendes Datter, Jomfru Anne Hundermark, medens Skiftet staar paa. Det befales ham i den Anledning at være til Stede, naar Skiftet skal gaa for sig, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Hundermark under Skiftet og paa hendes Vegne have tilbørligt Indseende med alt. Sj. T. 20, 462.

— Ligelydende Miss. til Hans Urne om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ellen Hundermark under Skiftet. Udt. i Sj. T. 20, 462 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Der er nogen Trætte mellem en Kaptejn, der har Kongens Bestalling, ved Navn Jacob Pettersen Grottmandt, og hans indehavende Skibsfolk, og de have besværet sig ved at dømme i den Sag og henvist den til Admiralitetet. For at Parterne

¹ 16. Febr. 1608.

uden langt Ophold og Vidtløftighed kunne komme til Ende med den Sag, befales det herved Borgemestre og Raad at stævne begge Parter i Rette for sig, med Flid forhøre dem og siden dømme i Sagen uden al Forhaling. Sj. T. 20, 462 b.

25. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Anders Dres-selberg, Befalingsmand paa Holbæk Slot, til paa Kongens Vegne, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Drabs-sag mod Niels Andersen, Anders Møllers Søn i Torbernsfelde Mølle, der for nogen Tid siden har dræbt en af Kronens Hus-mænd, ved Navn Peder Stryggere i Benebo, hvilket Drab ikke er blevet lovligt forfulgt, fordi der ikke er kommet rette Efter-maalsmænd. Sj. R. 15, 447 b.

28. Juni (—). Bestalling for Biørn Marqvorsen som Toldskriver i Nyborg. Han skal i Forening med Tolderen holde Kongens Toldregistre i Orden og i aarlig Løn have 50 gl. Dlr. og samme Agerjord som de tidligere Toldskrivere. F. R. 3, 200.

— Bestalling for Berent Pedersen, Borgemester i Nyborg, som Tolder sammesteds. F. R. 3, 200 b.

30. Juni (—). Miss. til Oluf Rosensparre samt Borge-mestre og Raad i Helsingør og Helsingborg. Af de Tiden-der, som udsprede, har Kongen bragt i Erfaring, at der skal samle sig et Antal Krigsfolk i Danzig, Emden og ellers ved de omliggende svenske Grænser, og af de samme Tidender i nogen Maade forstaaet, at man agter at gøre Indfald der i Byen eller i den nærmest omliggende Egn. For at saadanne Praktikker og Anslag kunne blive forekomne, vil Kongen i Tide have dem paamindet og advaret om, at de skulle have alt i god Agt ved deres By, berede sig paa at gøre alvorlig Modstand, hvis nogen skulde hænde at ankomme der paa uformodet og fjendtlig Vis, og iøvrigt ordne alt saaledes, som de kunne anse det for gavnligt for Riget, da det ogsaa gælder deres eget Vel-færd. Sj. T. 20, 463.

1. Juli (Guldborg Enge). Miss. til Axel Ugerup om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Kaas. Udt. i J. T. 6, 37 b.

2. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jør-gen Arenfeldt til Voergaard paa Kronens og Kirkens Par-ter af Koøntienden af Voret Sogn i Jersløf Herred, hvoraf

der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kronen, og $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 96.

2. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Arenfeldt paa Kirkens Part af Korntienden af Skifve¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 16 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 96 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Arenfeldt paa Kirkens Part af Korntienden af Albek Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Tdr. Rug, 12 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 96 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Arenfeldt til Knifholdt paa Kronens Part af Korntienden af Aasted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen, og paa Kirkens Part af Korntienden af Flad Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 96.

5. Juli (—). Pas for Erik Urne, der med Kongens Orlogsskib Spes skal løbe i Vestersøen og Østersøen og tilbage igen, naar han har forrettet sit betroede Hverv. Udt. i Sj. R. 15, 448.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Johan Selbye nogle Skibe, som kunne fremføre hans Krigsfolk til Lejren for Elfsborg, og mod nøjagtig Reversal forstrække ham med nogle Penge, hvormed han kan proviantere Krigsfolket. Udt. i Sj. T. 20, 463 b.

9. Juli (Elfsborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen sender ham de paa medfølgende Fortegnelse opførte Fanger, hvilke Kongen indtil nærmere Ordre vil have siddende i god Forvaring paa Varberg Slot. Han skal lade dem godt bevogte og forvare, da han selv vil komme til at staa til Rette, hvis nogen af dem undkommer. Han skal skaffe dem nødtørftig Underholdning og føre det til Udgift i sit Regnskab. — Fortegnelse over Fangerne: 1. En svensk Rytter, ved Navn Jochim Berchhan, barnefødt i Danzig, der har tjent Rigsmarskal Jørgen Claussen i Sverrig i 17 Aar og nu er taget til Fange af Rit-

¹ Skæve, Dronninglund H.

mester Hochgreffs Ryttere. 2. Joen Olsen, en Rytter, der er barnefødt i Sverrig i Closter Sogn en Mil nær Linkiøbing, men fra Barndommen af opfødt i Lifland, og nu har tjent i Sverrig under Livfanen paa tredje Maaned. 3. Hans Trommeter, der er barnefødt i Sverrig i Wesmerland i Købstaden Arboe, har 2 Gaarde i Kiøbing Sogn og har tjent Kong Carl i 14 Aar som Felttrommeter. 4. Olle Andersen, der er født i Gunts Herred og Sogn og har tjent en Rytter under Livfanen, ved Navn Zacharias Olsen. 5. Niels Olsen, der er barnefødt i Vestrastad og har tjent en Rytter under Livfanen, ved Navn Anders Biørnsen. 6. Bertel Lerche, barnefødt i Reval, har tjent under Livfanen med 2 Heste et helt Aar. 7. Laurits Olsen, barnefødt i Arboe Stad, har tjent en Rytter under Livfanen, ved Navn Hans Jørgensen, et halvt Aar. 8. Olle Olsen, barnefødt i Jouf i Vesterjulland, har tjent en Herremand under Livfanen, ved Navn Jørgen Treige, en Liflænder. 9. Jonas Andersen, barnefødt i Danzig, har tidligere tjent som Ritmester under „Fuchtefanen“ for Kalmar og siden under Livfanen med 3 Heste. Sk. T. 3, 499.

9. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel og Envold Kruse. Jørgen Friis, Embedsmand paa Seigelstrup, har berettet, at hans Gaard Krastrup for nogen Tid siden er brændt ved en uforvarende Ildebrand og dermed ogsaa en Del Breve, der hørte til Seigelstrup Slot, og de Ejendomsbreve og andre Breve, som han og hans Børn havde paa Gaarden. Da han i den Anledning har begæret at maatte faa Vidisser af de Domme og andre Breve, som findes indtegnede i Landstingsbøgerne og maatte angaa Seigelstrup Slot og hans og hans Børns Gods, for at han ved forefaldende Lejlighed kan forsvare det dermed, hvis der skulde paaføres ham Trætte derpaa, paabydes det dem straks, naar Jørgen Friis begærer det, at give ham Kopier under deres Signeter af de Domme og Breve, som maatte angaa Seigelstrup Slot og hans og hans Børns Gods og findes indskrevne i Landstingsbøgerne. J. T. 6, 37 b.

10. Juli (—). Bestalling for Hans Lauritsen, Borger i Helsingborg, som Tolder i Helsingborg. Han skal have 20 Dlr. i aarlig Løn, 8 Dlr. til en Svend og 1 Dlr. til Blæk og Papir (iøvrigt var Bestallingen ligelydende med Bestallingen for Claus Holst). Udt. i Sk. R. 3, 434.

— (Elfsborg). Miss. til Andreas Sinklar om at give Pe-

der Heinemark Ordre til straks at begive sig hen til Kongen i dennes Feltlejr, hvor den maatte være. Vagten paa Slottet skal Peder Alborg forrette indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 20, 463 b.

10. Juli (Elfsborg). Miss. til Mogens Kaas om at modtage og indlægge i god Forvaring den Proviant og andet, som en Skipper havde i sit Skib. Udt. i Sk. T. 3, 500.

— Miss. til Tagge Krabbe. Han har tidligere faaet Ordre til at blive liggende i Halmstad med sit Kompagni, men hvis han maatte erfare, at Fjenden vil gøre noget Indfald ved Grænsen i den Egn, skal han begive sig derhen med sit Kompagni og gøre sig den største Flid for at afvende saadant. Sk. T. 3, 500.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Christen Madtson, Præst til Rafvenstrup Kirke, paa Kirkens Part af Korntienden af Rafvenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Byskpr. Rug og 9 Byskpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 96 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Ibsen i Koldkur paa Kirkens Part af Korntienden af Resen Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Byskpr. Rug og 7 Byskpr. Byg til Resen Kirke. Udt. i Tb. S. 97.

13. Juli (Kbhvn.). Pas for Hans Holst, Borger i Danzig, der har angivet sig i København og berettet, at han vil sende sin Skipper Hans Schultzen med sit Skib, ladet med Ballast, til Finland for at indkræve sin Gæld, som er 46 Læster Rug, 15 Læster Tran, 10 Læster Smør, 80 Deger Buchlæder, 40 Deger Okse- og Kohuder, 100 Deger Kalvelæder og andre Varer, hvilke han efter sit Certifikats Lydelse har liggende dér, og siden udføre dem derfra. Han har ladet Skibet visitere i København, og der findes intet andet end Sand deri til Ballast, ligesom han ogsaa har forpligtet sig til ikke at føre andet derhen. Sj. R. 15, 448.

— Fuldmagt for Axel Brahe til Elvidt, Befalingsmand i Dalum Kloster, Anders Bilde til Rabeløf, Ritmester og Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Tage Thott til Eriksholm, Løjtnant og Embedsmand paa Landskrone Slot, til at møde paa Grænsen den 19. Juli og forhandle om Kvarter.

Hvad de gaa ind paa, vil Kongen i alle Maader holde. Sj. R. 15, 448 b. Jvfr. 11. Aug.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt. Denne Brevviser Erik Johansen, Indvaaner i Assens, har berettet, at Otte Urne for kort Tid siden ynkeligen har ihjelskudt en Slægtning af ham, ved Navn Jørgen Lauritsen, for hvilken Sag han nu har erhvervet kongelig Stævning over Otte Urne. Jakob Ulfeldt skal straks tage Haanden af Otte Urne paa, at han ikke vil undvige, men vil blive til Stede til Sagens Uddrag. Hvis Otte Urne ikke vil gøre det, skal Jakob Ulfeldt anvende sin største Flid paa at blive ham mægtig og holde ham fængslet indtil nærmere Ordre. F. T. 3, 347.

23. Juli (—). Pas for Anthar Dirichsen af Ossannen i Holland til at lade sit Skib, kaldet den prydske Jomfru, sejle til Stockholm for at indkræve hans Gæld. Udt. i Sj. R. 15, 449.

30. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad, Malmø og Landskrone. Da Kongen behøver et Antal Baadsmænd, som straks skulle indtræde paa Orlogsskibene, skulle de straks i deres By uden al Undskyldning udtage saa mange due-lige Baadsmænd og Skibsfolk, som de kunne bringe til Veje, og ufortøvet sende dem til København med denne Kongens Skibshøvedsmand Holger Rosenkrantz. Da det paa nogle Steder hidtil har været brugeligt, naar Baadsmænd udtages, at de udtagne ikke selv møde, men leje andre i deres Sted, som ikke ere due-lige, befales det dem herved ikke at tilstede, at der møder andre end de udtagne, hvad Forfald saa end disse kunne være i, da det er Kongen storligen magtpaaliggende. Sj. T. 20, 463 b.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg og Helsingør om at fremsende Baadsmænd med Gabriel Kruse og til Borgemestre og Raad i Køge og Holbæk om at fremsende Baadsmænd fra Køge og Holbæk med Niels Rosenkrantz. Udt. i Sj. T. 20, 464.

— (**Gisleved**). Miss. til Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i Halmstad Len. Da Kongen har Brug for en stor Mængde Proviant og andet til sit Krigsfolk, paabydes det strengeligen alle og enhver at gøre Tilførsel med Øl, Brød, Havre og anden Nødtørft til Kongens Feltlejr til de Steder og de Tider, som Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa

Halmstadgaard, befaler. Saafremt de trykke sig herved, ville de blive betragtede som Kongens aabenbare Fjender og Uvenner. Hvad de fremføre, skal straks blive betalt med rede Penge. Sk. T. 3, 500 b.

30. Juli (Gisleved). Lignende Miss. til Kronens, Adelens og Kapitlets Bønder i Laholms Len. Udt. i Sk. T. 3, 501.

1. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at advare de fremmede Skippere, som ere i Sundet, om, at de skulle opholde sig en lille Tid der, da Kongens Flaade er løben ind og den svenske Flaade løben ud. Udt. i Sj. T. 20, 464.

4. Aug. (—). Oprejsningsbrev for Mogens Villumsen i Fendsten til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag mod Rasmus Tøgersen i Porsborg i Aakier Len, der for nogen Tid siden har staaet med en spændt Bøsse i en Gaard i Gosmer og skudt hans Broder Staffen Villumsen i Fendsten, da denne gik igennem Gaarden og vilde til Kirken, saa han nogen Tid efter er død af Skudtet, hvilken Sag ikke er bleven lovlig forfulgt i rette Tid. J. R. 6, 525 b.

5. Aug. (Nisserød). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Wickmandt Jakobsen i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 20, 464.

7. Aug. (Halmstad). Miss. til Corfidts Rud om at levere Elfsborg Slot med alt Inventarium, som findes derpaa, fra sig til Jørgen Lunge og siden begive sig til sit Kompagni. Udt. i Sj. T. 20, 464 b.

— Miss. til Mogens Kaas [Halmstad Len] og Mogens Gyldestjerne [Varberg Len]. Da Kongen agter at lade Falkenberg Købstad nogenledes befæste og har befalet sin Ingeniør Gregorius Schemel at sætte dette i Værk, skulle de give Bønderne i deres Len, hvem de end tilhøre, alvorligt Tilhold om at arbejde med paa Befæstningen og lave den, som Gregorius Schemel anviser. — Postscriptum: Hvis enhver af Bønderne vil give 1 Mk. dansk, maa de slippe dermed; de skulle saa modtage disse Penge og dermed betale de Soldater, som skulle udføre Arbejdet. Sk. T. 3, 501 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Albrit Skeel. Denne Brevviser, Jan Jansen fra Enckhusen, har været hos Kongen med en

Intercessionsskrivelse fra Grev Moritz af Nassau om at hjælpe ham til Rette med hans Skib og Gods, som sidste Høst er strandet i Storm og Uvejr, og hvoraf en Del er bjærget paa Rhem¹ i hans Len. Det befales ham i den Anledning straks og uden lang Forhaling at lade gaa Dom om Skibet og Godset og hjælpe Jan Jansen, saa der vederfares ham hvad Lov og Ret er, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. J. T. 6, 38.

8. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af hans Undersaatter i Helsingør, som have hans Bestalling, nu have oplagt deres Skibe og ikke agte yderligere at bruge dem, skulle de straks give alle de Redere, der have erhvervet Kongens Bestalling paa deres Skibe og have ladet dem oplægge, Ordre til uden al Undskyldning at udruste deres oplagte Skibe og forsyne dem saaledes med alt, at de straks kunne være sejlfærdige til at følge Flaaden i Søen. Sj. T. 20, 464 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Af indlagte Supplikation vil han udførligere kunne se, hvad denne Brevviser, Laurits Clemmensen, har tilkendegivet angaaende et Regnskab, han skal have med Jørgen Grubbe, fordi han paa dennes Vegne har kontenteret dennes Ryttere. Det befales Jørgen Grubbe at slaa sig selv til Rette og tilfredsstille Laurits Clemmensen, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sm. T. 6, 103.

— Miss. til Manderup Parsberg og Jacob Ulfeldt om at dømme i en Sag mellem Hertug Johan Adolph af Slesvig og Holsten og Marqvord Rantzau Enke (ligelydende med Miss. af 11. Marts 1612, kun at Tiden forandrede fra St. Hans Dag til 20. Sept.). Udt. i J. T. 6, 38 b.

10. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. Kongen har bragt i Erfaring, at han ikke har villet skaffe Hjælp nok til den Gallej, som Kongen har ladet bygge ved Kolding, naar Vandet var højt nok til at udføre den, saa Kongen kunde faa den at bruge til Rigets Nødtørft, hvilket har forundret Kongen ikke lidt, da han ikke havde ventet sig saadant af ham. Det

¹ Romø.

befales ham nu strengeligen fra Kolding at skaffe saa mange Borgere, som behøves til at udføre Gallejen paa Strømmen, saa den uden Forsømmelse med det første kan blive sendt herover, saafremt han ikke selv vil staa til Rette for sin Efterladenhed, hvis noget bliver forsømt derved. J. T. 6, 38 b.

10. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Jacobsen i Meilheede¹ paa Kronens Part af Korn-tienden af Vinkel Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Tdr. Rug til Kronen. Udt. i Tb. S. 96 b.

11. Aug. (—). Bestalling for Joen Haaer som Skibshovedsmand med en aarlig Løn af 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Udt. i Sj. R. 15, 449.

— Ny Fuldmagt for Axel Brahe, Anders Bilde og Tage Thott til at møde den 31. Aug. paa Grænsen for at forhandle om Kvarter, af samme Indhold som den forrige [13. Juli]. Udt. i Sj. R. 15, 449.

— Miss. til Axel Brahe, Anders Bilde og Tage Thott. Da de paa det Møde, som blev holdt sidste 20. Juli paa Grænsen om Kvarter, ikke have kunnet enes med de svenske Kommissarier om Feltmarskallens Kvarter, om de Fanger, som ere blevne fangne, førend der blev forhandlet om Kvarter, om dem, som ere blevne antagne og intet Pas have haft, og om at brænde, og der af den Grund er berammet et nyt Møde ved Knærød den 31. Aug., hvor der skal forhandles om disse Punkter, have de anmodet om at faa at vide, hvorledes Kongen vil have, at der skal forholdes hermed. For at de des bedre kunne have nogen Efterretning, anser Kongen det for godt, at der maa holdes Kvarter med Feltmarskallen og at hans Ranson maa blive sat til en vis Sum Penge, selv om det skal være noget højt, og at der maa gives enhver af de Fanger, som ere blevne fangne, førend der blev sluttet noget om Kvarter, Kvarter efter hans Stand, som forafskedet er. Med Hensyn til dem, som ere komne fra adskillige Steder, saa vel som dem, der ere løbne over fra Kongen og intet Pas have haft, kan Kongen vel lide, at der ikke bevilges dem noget Kvarter. Med Hensyn til at brænde, saa Kongen gerne, at man kunde blive enig om, at det

¹ Middelhedegaard, Middelsom H.

skulde afskaffes paa begge Sider. Selv om de svenske Kommissarier ikke ville gaa ind paa disse Ting, vil Kongen dog, at de skulle forhandle det saaledes, at alt det, som paa forrige Møde blev besluttet om Kvarter, kan blive efterkommet og holdt ved Magt. Sj. T. 20, 464 b.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag. Da Claus Maltesen, som har haft Arnsborg Slot paa Øsel i Forlening, er død og Kongen igen vil forlene Niels Krag med dette Slot, befales det ham ufortøvet at begive sig til København for først at tage sin Afsked her. Han skal indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være aldeles færdig til straks at begive sig herfra til Skibs til Øsel for at antage sig Arnsborg Slot, som Kongen har betroet ham. J. T. 6, 39.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Befalingsmand paa Skanderborg Slot, paa Kirkens Part af Korntienden af Fuolbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 12 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 3 Ørt. Havre til Fuolbye Kirke. Udt. i Tb. S. 97.

12. Aug. (—). Miss. til Ebbe Munk om at hjælpe Hr. Niels Helvadtil til et Kald, naar der bliver noget ledigt der i Lenet [Antvorskov], saa vidt det kan ske efter Ordinansen. Udt. i Sj. T. 20, 465 b.

— Fredebrev for Anders Aagesen i Estorp, der for kort Tid siden uforvarende og af Vaade er kommen til at skyde Thure Mogensen i Mare, saa denne nogen Tid efter er død af Skuddet. Medens Thure Mogensen endnu var i Live, har Anders Aagesen forligt sig med ham og givet ham efter hans egen Begæring, mere og ikke mindre; Thure Mogensen har ogsaa selv været Aarsag til Drabet, idet han selv er løbet paa Anders Aagesens Bøsse, da denne skød til Maals, saaledes som Thure Mogensens egen Bekendelse forklarer. 15 Mænd have ogsaa siden paa Bregne Herreds Ting sagt Anders Aagesen til Vaadebod, og Bøderne ere blevne opbudte til Tinge. Sk. R. 3, 434.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1609 at regne, for Claus Daa til Rafvenstrup paa Skivehus Len. Han skal svare 1000 Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet, af Skarpenbierges Gods, af det Gods, som kaldes Kirkegods, og al Stiftets visse Indkomst. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Lade-

gaard. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artkl. 1—4, 8—14, 18]. J. R. 6, 526.

13. Aug. (Kbhvn.). Pas for Jakob Dirichsen af Ossamen i Holland til at lade et Skib paa omtrent 100 Læster løbe til Viborg i Finland for at indkræve hans Tilgodehavende. Udt. i Sj. R. 15, 449.

14. Aug. (—). Pas for Cyprian von Hansewich, Dirich Poch og Peder Aldach, alle Indbyggere i Lybæk, til at lade Skipper Hans Ech med hans Skib paa omtrent 50 Læster sejle til Viborg i Finland for at indkræve hans Tilgodehavende. Udt. i Sj. R. 15, 449.

— Pas for Henrich Hernwegh af Lybæk til at sejle til Viborg i Finland for at indkræve sit Tilgodehavende og indtage sine andre Varer, som er Tjære, Bukskind, Tran, Talg, Smør, Foderværk og Huder. Udt. i Sj. R. 15, 449 b.

— Pas for Johan Peitersen af Ossamen i Holland, at maatte fragte et Skib, kaldet Pronkert, herfra til Norrkøping i Sverrig for at indtage noget Kobber og nogle andre Varer, som han har liggende der. Udt. i Sj. R. 15, 449 b.

— Miss. til Claus Belov. Claus Daa til Rafnstrup, Embedsmand paa Skivehus, har berettet, at han ved første Lejlighed er til Sinds at ville skifte og dele Jordegods og Løsøre efter hans afdøde Hustru¹ med sine Børn, og derhos anmodet om, at der maa blive beskikket en Væрге for disse til at varetage deres Tarv ved Skiftet. Det befales Claus Belov at være til Stede ved det nævnte Skifte, paatage sig Værgemaalet for Claus Daas Børn, medens Skiftet staar paa, og varetage deres Tarv ved dette. J. T. 6, 39 b.

— (**Paa Skibet Victor**). Aab. Brev om, at Jacob Bülow til Ingelstad, Embedsmand paa Vordingborg, der af Hospitalsforstanderen i Helsingborg har fæstet Kronens Part af Korntienden af Baldringe, Qverrested, Houbye og Smidstrup Sogne, at skulle nyde efter Fru Karen Thott til Tundbye, der har Livsbrev paa disse Tiender, hendes Død for sin og sin Hustru Fru Else Grubbes Livstid mod at svare sædvanlig Afgift

¹ Dorthe Henriksdatter Belov.

til Hospitalet, tilligemed sin Hustru maa nyde disse Tiender, naar Fru Karen Thott dør eller hun frivilligt tidligere vil afstaa dem, og beholde dem, saalænge de leve, mod at svare sædvanlig Afgift deraf til Hospitalet. Sk. R. 3, 435.

16. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Af hoslagte Supplikation fra Johan thor Westen kunne de nærmere erfare, hvad han har suppliceret angaaende noget Tilgodehavende, han har at kræve i Køge. Da han har anmodet om at maatte blive hjulpet til Ret uden langt Ophold, befales det dem herved at hjælpe ham til Ret, saa vidt de kunne gøre det med Rette, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. Sj. T. 20, 465 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Det skal hos alle de Kirker i Fyrstendømmet Slesvig, som høre under Ribe Kapitel, lade gøre den Forordning, at alle de Kirkepenge, der ere satte paa Rente hos andre Folk, straks blive opsagte, saa de kunne være rede til henved Mikkelsdagstid, til hvilken Tid Kongen vil overtage disse Kirkepenge til en rimelig Rente og give Kirkerne og deres Forstandere god og nøjagtig Forvaring for dem. Det skal ved første Lejlighed faa at vide, hvor mange Penge enhver Kirke har i Forraad, og med det allerførste sende Kongen en rigtig Fortegnelse derpaa. J. T. 6, 40.

17. Aug. (—). Miss. til Manderup Parsberg. Fru Lene Juel til Oxeholm, Jørgen Dues Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed er til Sinds at holde Skifte og Deling efter hendes afdøde Husbonde saavel med hendes Stifbørn som med hendes egne Børn, og derhos anmodet om, at der maa blive beskikket hende en Værge, medens Skiftet staar paa. Det befales ham at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa, og varetage hendes Tarv ved dette. J. T. 6, 40.

18. Aug. (—). Bestalling for Jakob Christoffersen, Borger i Præstø, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje have 14 Dlr., naar han aarligt forklarer sit Regnskab. [Med Art. 1—6]. Sj. R. 15, 449 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at købe gode staldfærdige Øksne og sende dem hid til førstkommende Mikkelsdag: Peder

Basse (Roskilde Len), Jørgen Kaas (Københavns Len), Ebbe Munk (Antvorskov Len) og Mogens Gjõe (Sæbygaards Len) hver 30 Staldøksne; Ditlef Holck (Trøggevelde Len) og Vilhelm Dresselberg (Ringsted Len) hver 20 Staldøksne; Casper Markdanner (Koldinghus Len) 50 Staldøksne af de allerbedste, han kan faa. Udt. i Sj. T. 20, 466.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ofve Ugerup. Hermand Wust, Borger i København, har berettet, at han for nogen Tid siden har sendt et Skib, ladet med adskillige Varer og Proviant, herfra til Lejren for Elfsborg, men Skibet og alt Folket er i Storm og Uvejr strandet paa Skagens Gren og omkommet; en stor Del af Godset er dog inddrevet og blevet bjærget ved Strandbye paa Ofve Ugerups Grund, men da han hos dennes Foged Jens Biørnsen har anmodet om for en rimelig Bjærgeløn at maatte faa de Varer og det Gods, som Ofve Ugerups Tjenere have bjærget, har Fogden ikke villet tillade det, førend han fik Ofve Ugerups Vilje at vide, uanset at Lensmanden paa Aalborghus paa Hermand Wusts Begæring straks har ladet ham faa alt det Gods, som er opkommen paa Kronens Grund. Da han derfor har anmodet om kongelig Forskrift til Ofve Ugerup om at give sin Foged Ordre til at tilstille ham eller hans Fuldmægtig det Gods, som er bjærget paa hans Grund, og tilbyder derfor at ville svare, hvad han efter Soretten bør, befales det herved Ofve Ugerup at sørge for, at Hermand Wust eller hans Fuldmægtig for en rimelig Bjærgeløn igen faar det Gods, som tilhører ham, og som er bjærget for Ofve Ugerups Grund. J. T. 6, 40^b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Basse, Befalingsmand paa Roskildegaard, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Snesløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Korn og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 13.

21. Aug. (—). Miss. til Casper Markdanner. En af Kongens Undersaatte, ved Navn Antonius Ottesen i Bahus Len, har efter sin afdøde Broder Daniel Ottesen, forhen Skriver paa Varberg Slot, taget Broderens Regnskab og hvad andet han har efterladt sig under sin Lukkelse og Laas, men alligevel undslaar han sig nu, til stor Skade for Lensmanden paa Varberg, for at forklare sin Broders Regnskab, under det Paaskud, at hans Broder Gregers Ottesen, Borger i Kolding, ikke kan komme derop.

Casper Markdanner skal straks give Gregers Ottesen Ordre til med det første enten selv eller ved sin Fuldmægtig sammen med Antonius Ottesen at forklare deres afdøde Broders Regnskab. J. T. 6, 41.

22. Aug. (Kbhvn.). Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe. Det har modtaget hans Skrivelse angaaende et Møde, som skal holdes den sidste August ved Knærødt om Kvarter. Det forekommer Regeringsraadet bedst, at han og hans Medbrødre rette sig efter den Besked, de faa fra de Svenske; ville disse møde i egen Person, skulle de ogsaa gøre det, men hvis de Svenske ville udrette det ved Skrivelse, skulle de gøre det samme, thi at de møde i egen Person og de Svenske ikke, er ikke passende for Kongens Reputation. Angaaende Bytning eller Ransonering af Fanger paa begge Sider, er det bedst, at de forliges med de Svenske om en vis Tid og et vist Sted, hvorpaa det kan ske. Saafremt der straks kan blive begyndt noget frugtbart, sender Regeringsraadet dem en Designation paa de Fanger, som nu ere her i Riget, men om der kan findes flere eller der maatte mangle nogle, da er det Regeringsraadet ubevidst. De kunne bruge den, saa vidt det kan synes dem at være Kongen og Riget til Gavn. Sj. T. 20, 466.

27. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at hjælpe Barbara, afdøde Bernt thor Schurens Hustru, til Rette, saa hun uden vidtløftig Trætte kan faa en Sum Penge af Johan von Førdén, som denne var hendes Husbonde skyldig. Udt. i Sj. T. 20, 466 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den Gallej, som Kongen har ladet bygge ved Kolding, nu er kommen over de to Grunde, saa den med det første kan komme ud, skal Casper Markdanner i Købstæderne og paa Landsbyerne i sit Len [Koldinghus] lade udtage saa mange Baadsmænd, som med det allerførste kunne føre Gallejen hid. Han skal skaffe disse den Fetalje, de behøve paa Rejsen. Naar de komme hid, vil Kongen lade forordne, hvorledes der fremdeles skal forholdes med dem. J. T. 6, 41 b.

[Omtr. 27. Aug.]. Miss. til Peder Basse om at holde nedennævnte ølandske Præster i god Forvaring paa Roskildegård og skaffe dem 2 Maaltider Mad hver Dag, til hvert Maaltid 3 Retter og nødtørftigt dansk Øl. — Hr. Ambiørn

Andersen i Bølle¹, Hr. Peder Jensen i Høgebye, Hr. Østen Pedersen i Kieldø, Hr. Laurets Elaii i Persnes, Hr. Hans Pedersen i Langelødt, Hr. Laurets Andersen i Ronesteene, Hr. Peder Jensen i Mørkelbye, Hr. Anders Pedersen i Sandbye, Hr. Hendrik Andersen og Hr. Jon Jensen, Kapellan i Hylterstadt, Hr. Oluf Nielsen i Gresgaardt, Hr. Mats Nielsen i Aas, Hr. Mats Jensen i Sandebye, Hr. Jens Andersen i Kasteløsse, Hr. Jens N i Rosme, Hr. Peder Olufsen, Kapellan sammesteds, Hr. Peder Suonich i Glømming. Udt. i Sj. T. 20, 466 b.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om med dette Bud at hidsende den svenske Fændrik Christopher Adtsersen. Udt. i Sj. T. 20, 467.

30. Aug. (—). Miss. fra Regeringsraadet til Axel Brahe. Han har i sin Skrivelse af 27. Aug. udbedt sig Regeringsraadets Betænkning om, til hvem og hvor de svenske Fanger skulle udgive deres Ranson. Regeringsraadet finder det bedst, at der berammes en bestemt Dag ved Knærødt-Grænsen, hvor Fangebytningen kan holdes, paa hvilken Tid og Sted da saa mange Fanger, som de begære at bytte eller ransonnere, under sikkert Lejde kunne møde med Pengene, som skulle udgives for dem, for at blive løsgivne, saaledes som det bliver forafskedet. Han maa bevilge, at de ølandske Præster maa komme løs mod Ranson, da Kongen ikke vil tillade dem herefter at blive paa Øland. Sj. T. 20, 467.

2. Sept. (—). Pas for Pofvel Rosnow til at sejle til Viborg i Finland med et Skib paa et halvt Hundrede Læster for at indkræve sit Tilgodehavende. Udt. i Sj. R. 15, 450 b.

— Miss. til Anders Dresselberg og Mogens Gjøe om at besigte Bygningerne paa afdøde Johan Bernekovs Sædegaarde og Ladegaarde og give Besigtelsen beskrevet fra sig under deres Haand og Segl. Udt. i Sj. T. 20, 467 b.

12. Sept. (—). Miss. til Tagge Krabbe om straks at samle sine Ryttere, tilbørligt monterede, og siden begive sig derhen med dem, hvor Axel Brahe, Befalingsmand i Dallumb, befaler ham. Udt. i Sk. T. 3, 502.

— Miss. til Casper Markdanner, Embedsmand paa Kolding-

¹ Bøda.

hus, om straks at sende en svensk Fange, ved Navn Herman Borgerinck, Borger i Stockholm, til København. Orig.¹ Udt. i J. T. 6, 42.

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck om at skaffe Hertug Ulriks Gesandtter godt Fordringskab fra ham [Tryggevælde] til Vordingborg. Udt. i Sj. T. 20, 467 b.

19. Sept. (—). Miss. til Sten Brahe om straks at hidsende de 3 svenske Fanger Hermandt Wrangel, Niels Seeblaadt og Tidemandt Schraw. Udt. i Sj. T. 20, 467 b.

21. Sept. (—). Miss. til Christian Friis, Kansler, Manderup Parsberg, Axel Brahe og Eske Brock. Kongen har berammet et Møde paa Grænsen ved Knærødt den 28. Okt., hvor han vil have dem forordnet til at forhandle om de mellem Rigerne værende tvistige Sager, og han formoder, at Kong Gustaf Adolf af Sverrig til samme Tid vil lade nogle af sine gode Mænd møde. De skulle indrette sig efter at kunne være til Stede her i København selvfemte 8 Dage i Forvejen for siden at begive sig til Grænsen. Det er ikke nødvendigt, at de tage nogen af deres Rideheste med sig. Sj. T. 20, 467 b.

— Miss. til Anders Bilde om straks at aftakke Kaptejnerne Peder Galt, Joen Gyngge og Cosmus N., antage saa mange af deres Soldater, som synes ham at være duelige og dygtige, under sit Kompagni og straks aftakke Resten. Udt. i Sk. T. 3, 502.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Bønderne i Varberg Len have klaget over, at der tilføjes dem stor Overlast og Skade af det Krigsfolk, som ligger i Falkenberg, og have anmodet om, at der maa blive truffen en anden Ordning. saa de kunne blive forskaanede for saadan Overlast. Kongen har i den Anledning skrevet et Brev til Hr. Jurgen, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, om at afskaffe saadant og give sit Krigsfolk Tilhold om at betale hvad de faa af Kongens Undersaatte, hvilket Brev hermed sendes ham med Ordre til straks at tilstille Hertugen det. Mogens Gyldenstjerne skal med Flid paase, at Krigsfolket straks betaler, hvad det faar af Kongens Undersaatte, eller giver nøjagtigt Bevis derfor, saa det siden kan

¹ Tr.: Dsk. Mag. V. 160.

blive aftaget i Krigsfolkets Besolding. Hvis nogen gribes i modvilligt at tilføje Kongens Undersaatte nogen Overlast og Skade, skal han straks tilkendegive Hertugen det og lade dem anklage for Krigsretten, at de kunne blive straffede tilbørligt derfor. Sk. T. 3, 502.

21. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Vivikke Gyldenstjerne, Niels Friis til Hesselaggers Enke, paa hendes afdøde Husbondes Regnskab for Indtægt og Udgift af Tranquier Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1611, for de i denne Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 49.

— Miss. til Axel Urup. Da Jens Mogensen til Sindinggaard nu efter Kongens Befaling har overleveret Værgemaal for Jomfru Anne Kaas til ham, skal han kvittere Jens Mogensen nøjagtigt for dette Værgemaal, saa denne en Gang for alle kan blive fri for det. J. T. 6, 42.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Envold Seefeldt til Viisborggaard paa Kronens Part af Korntienden af Ensløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. 3¹/₂ Skp. Rug, 2 Ørt. Byg og 6 Skpr. Boghvedegryn til Kronen, og af Ginderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4¹/₂ Ørt. Rug, 1¹/₂ Ørt. 3 Skpr. Byg og 1 Td. Gryn til Kronen, samt paa Kirkens Part af Korntienden af Ensløf, Ginderup og Kastbjerg Sogne, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirkerne. Udt. i Tb. S. 97.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Munk til Estvadgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Hørbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug, 10 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 97 b.

— Miss. til Claus Sandersen, Tolder i Ystad, om for saa billig en Pris som muligt at købe 16 Læster Nødkød og inden Vinter eller til Foraaret sende dem til København til Proviantskriver Claus Meckelborg. Han skal fragte Skuder til at føre Kødet hid og føre Bekostningen til Udgift i Regnskabet. Orig.

22. Sept. (—). Miss. til Axel Brahe, Anders Bilde og Tage Thott. Paa det Møde, der sidst blev holdt paa Grænsen, have de i Forening med de svenske Kommissærer besluttet, at der indtil førstkommende Mikkelsdag ikke maa tilføjes Præ-

sterne paa begge Sider nogen Overvold, ligesom disse heller ikke paa anden Maade maa blive anfægtede, og de have nu begæret at faa at vide, om Kongen vil gaa ind paa dette Punkt. Kongen er tilfreds med, at Præsterne paa begge Sider for deres egen Person fremdeles herefter maa blive forskaanede for Mord og Fængsel og blive uanfægtede, saaledes som de have besluttet. Sj. T. 20, 468 b.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Lunge. Han skal indrette sin Lejlighed efter straks sammen med Steen Madtsen, Embedsmand paa Bahun, at kunne mønstre alt det engelske Krigsfolk og de Ryttere, som ligge i Garnison omkring Bahun og Elfsborg Slotte, og blive ved dermed hver Maaned indtil nærmere Ordre. Han skal sammen med Kongens Øverste Robert Willoubye aftakke de engelske Officerer, der ikke have deres Kompagnier saa komplette, som det bør sig, saaledes som han kan eragte det gavnligt for Kongen, og siden stikke Soldaterne ind under de andre engelske Kompagnier. Kongen sender ham hermed en Designation over Soldaternes Garnison. Hvis han straks har Brug for Proviant til Soldaterne, skal han gøre Anfordring derom hos Manderup Parsberg, saa der kan blive gjort Tilførsel derfra [Aalborghus Len]. Hvad der yderligere maatte behøves, skal han med det første tilkøbe Brede Rantzau, saa denne kan sørge for, at der bliver gjort Tilførsel med Proviant og andet til Krigsfolkets Underholdning. Kongen sender ham hermed Geværer til 600 Soldater, som han kan lade tilstille de Krigsfolk, Kongen har ladet hverve i Skotland. Sj. T. 20, 468.

— Miss. til Christian Friis om i Forening med Anders Sinklar at mønstre de Ryttere og Knægte, som ligge paa Øland, og blive ved med det hver Maaned samt give dem Lønning af de Penge, der blive ham tilstillede. Udt. i Sj. T. 20, 468 b.

— Ligelydende Miss. til Andreas Sinklar om at mønstre paa Øland, Kalmar, Risby Skanse og Hagebye Skanse. Udt. i Sj. T. 20, 468 b.

— Miss. til Falk Lykke om herefter hver Maanedsdag at lade alle de Ryttere og Knægte, som ligge i Garnison i Christianopel Befæstning, mønstre og siden efterhaanden

betale dem deres Lønning af det, som bliver tilsendt ham. Udt. i Sk. T. 3, 503.

22. Sept. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jens Sparre om at mønstre i Aahus, Sølvitsborg, Ronneby og Villands Herred. Udt. i Sk. T. 3, 503.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde om at mønstre i Gyngø Herred og andensteds i hans Len [Helsingborg]. Udt. i Sk. T. 3, 503.

— Miss. til Tagge Thott Andersen. Da Kongen har forordnet, at nogle af Hertug Jurgen af Brunsvig og Lyneborgs Ryttere og Fodfolk skulle ligge i Garnison i Laholms Len, skal han give Bønderne i Lenet Tilhold om for en rimelig Betaling at gøre Tilførsel til nævnte Ryttere og Fodfolk med Proviant og hvad de behøve, saa de nødtørftigen kunne faa deres Underholdning. Sk. T. 3, 503.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om at give Bønderne i sit Len [Malmøhus] Tilhold om af yderste Formue og for billig Betaling at gøre Tilførsel med Øl, Brød og anden Proviant til Kongens Krigsfolk til Vinslø Kirke og der omkring liggende Steder, saa Krigsfolket kan faa nødtørftig Underholdning. Sk. T. 3, 503 b.

— Lignende Miss. til Tagge Thott om at give Bønderne i Landskrone Len Ordre til at gøre Tilførsel med Proviant til Hestvidt. Udt. i Sk. T. 3, 504.

— Lignende Miss. til Jacob Beck om at give Bønderne i Froste Herred og til Christoffer Ulfeldt om at give Bønderne i Fiers Herred Ordre til at gøre Tilførsel til Filkinge Kirke. Udt. i Sk. T. 3, 504.

— Miss. til Knud Brahe. Fru Rigitze Rosenkrantz til Palsgaard, Giord Pedersens Enke, har berettet, at hendes Søn Peder Galt til Tyrestrup, der efter Loven er hendes og hendes Døtres rette Lavværg, nu paafører dem forskellig Trætte, hvorfor hun har anmodet Kongen om at beskikke hende og hendes Døtre en anden Værg, som kan forsvare dem og deres Gods, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte hende. Det befales ham at paatage sig Værgemaalet for hende og hendes Døtre og forsvare deres Gods ved forefaldende Lejlighed. J. T. 6, 42.

— Miss. til Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len. Da Kongen paa Kalmar og Christianopol Befæstninger

behøver 200 Underdyner og 200 Hoveddyner til Brug for Rytterne sammesteds, paabydes det dem herved strengeligen, at hver fire af dem skulle skaffe Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg, en Underdyne og en Hoveddyne, hvilke denne siden skal sende til de Steder, han har faaet Ordre til. Naar Rytterne have brugt Dynerne en Tid, skulle de blive dem tilbageleverede. Hvis nogen trykker sig ved at levere Dynerne, ville de blive tiltalte for Ulydighed. J. T. 6, 42 b.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at give Bønderne i Skanderborg og Aakier Len Ordre til hver fire at levøre ham en Underdyne og en Hoveddyne og siden sende 100 Underdyner og 100 Hoveddyner til Kalmar Befæstning og ligesaa mange til Christianopol Befæstning sammen med den Proviant, han fremsender af Lenets Indkomst. Dynerne skulle blive tilbageleverede Bønderne, naar Rytterne have brugt dem en Tid. J. T. 6, 43.

— Pas for Giert Clausen af Amsterdam til at lade et Skib, kaldet den gamle Vogn, som han har fragtet, og som Agen Adriansen af Stafveren er Skipper paa, sejle til Reval for at indkræve hans Tilgodehavende. Udt. i Sj. R, 15, 450 b.

— Aab. Brev om, at Marcus Pens maa lade 102 Øksne, som han har ladet købe i Skaane, drive ind i Holsten, mod at svare sædvanlig Told deraf til Kronen. Udt. i Sj. R. 15, 450 b.

— Miss. til Niels Krag om ufortøvet at begive sig hid til Kongen og indrette sin Lejlighed efter selvanden straks at begive sig til Øsel for at udrette nogle Hverv der. J. T. 6, 43 b.

25. Sept. (—). Miss. til Axel Urup. Han har indberettet, at Jomfru Anne Kaas til Starupgaard, som han er Værge for, er i saa stor Gæld, at Indkomsten af hendes Gods ikke kan forslaa til Forrentning af Gælden, hvorved Gælden, til største Skade og Ulejlighed for hende, vil vokse Aar for Aar, saafremt der ikke tænkes paa Midler til at forekomme det. Endvidere har han berettet, at hendes Strøgods ikke kan sælges, og at det heller ikke kan forslaa til Betaling af Gælden, hvorfor han har begæret Tilladelse til at sælge en af hendes Hovedgaarde med tilliggende Gods. For at Jomfru Anne Kaas ikke i Fremtiden skal komme i større Skade og Ulejlighed, end allerede sket

er, gives der ham herved Tilladelse til at afhænde en af hendes Hovedgaard med tilliggende Gods til den højest mulige Pris for dermed at betale hendes Gæld, dog skal han forholde sig saaledes dermed, som han vil forsvare for Gud og være bekendt for Kongen. J. T. 6, 43 b.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe, Anders Dresselberg og Peder Basse. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling i en Sag mellem Holger Gagge til Frøsløf paa Roskilde Domkirkes Vegne paa den ene og Hans Lindenov til Gafnøe, Embedsmand paa Hammershus, paa den anden Side, gaaende ud paa at dømme om, hvorvidt et Syn og Afsigt, som Peder i Rettestrup og hans Medfølgere skal have gjort og afsagt, hvormed de have framaalt og frapælet Oluf Nielsen i Perstrup hans Jord, Eng, Skov og Gærder til Hans Lindenovs Gaard, som Peder Ibsen bor i, skal forblive ved Magt eller ej. Da denne Befaling hidtil ikke er bleven efterkommet, hvilket Kongen kan tænke skyldes Hendrik Lykkes Død, da denne var med i Befalingen, paabydes det dem nu uden videre Forhaling at efterkomme Befalingen og tiltage en anden god Mand i Hendrik Lykkes Sted. Sj. T. 20, 469.

28. Sept. (—). Aab. Brev til Bønder og menige Almue i Helsingborg Len, hvem de end tilhøre. Kongen har givet Ordre til, at der skal gøres og henlægges nogle Skanser der i Lenet til Forsvar og Beskærmelse for dem alle mod Fjendens Indfald. Det paabydes dem i den Anledning strengeligen, at de til disse Skanser skulle tilføre Tørv, Træer og andet nødvendigt, naar og hvor Anders Bilde, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, eller hans Fuldmægtige tilsige. Hvis nogen af dem viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 3, 504.

29. Sept. (—). Miss. til Jacob Rosenkrantz og Mogens Kaas om straks at mønstre alle de Ryttere og Knægte, som ligge i Halland, og siden gøre det hver Maaned. De Penge, Kongen sender dem, skulle de efterhaanden give ud til Lønning. Udt. i Sj. T. 20, 468.

1. Okt. (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Af hoslagte Supplikation vil han se, hvad denne Brevviser, en Krigsmand, har suppliceret. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen herom og siden indsende sin Erklæring til Kan-

celliet, saa Kongen derefter kan give Supplikanten tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 504 b.

2. Okt. (Kbhvn.). Pas for Jokim Losse af Wismar til at sejle paa Abo i Finland med et Skib, kaldet Maria. Udt. i Sj. R. 15, 450 b.

— Miss. til Thomas Kruse og Jost Friis om at registrere nogle Breve af Melkior v. Løwen, som Apitius von Grønneberg havde haft i sin Forvaring, ligesaa hvad der findes i et Skrin, som Christoffer Greben havde givet Apitius i Forvaring, og give det beskrevet fra sig. Udt. i Sj. T. 20, 469 b.

3. Okt. (—). Aab. Brev om, at Dr. Johannes Resenius, Professor ved Universitetet i København, har berettet, at han vil lade trykke en Ligprædiken paa Dansk og Latin samt nogle Orationer og Vers, som ere blevne holdte over Dronning Anna Catharina, Kongens afdøde Gemalinde, hvis det maatte ske med Kongens Bevilling. Kongen har med naadigt Behag modtaget hans Tilbud og bevilget, at Dr. Johannes Resenius maa lade nævnte Ligprædiken, Orationer og Vers trykke i København og at ingen anden mod hans Vilje maa lade dem eftertrykke i de næste 10 Aar eller lade dem trykke andensteds og indføre til Købs her i Riget. Sker det, skal den, der gør det, have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvpart til Kongen, den anden til Dr. Johannes Resenius. Sj. R. 15, 403 b¹.

7. Okt. (—). Miss. til Frederik Lange og Sigvord Grubbe. Jurgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Seigelstrup, har berettet, at der i Malmø findes noget Gods og andet efter afdøde Tagge Krabbe, som vel burde rigtig registreres. For at intet af det, som findes, skal forrykkes eller forkømmes og for at be-

¹ Brevet er i Sj. R. dateret 3. Okt. 1611 og indført paa denne Plads blandt Brevene fra 1611. Dette kan dog ikke være rigtigt, da Dronning Anna Katrine først døde 29. Marts 1612. 1611 maa derfor være en Fejl, der formentlig er fremkommen ved, at man ved Ordningen af Koncepterne, som undertiden først indførtes flere Aar efter, har anbragt Brevet i et forkert Aar, hvilket ikke er blevet bemærket af den Kancellisekretær, der indførte Brevet i Registranten. Da Hans Resens Udgave af Ligprædiken udkom i Aaret 1612, kan Brevet ikke være fra et senere Aar end dette.

tænke Tagge Krabbes umyndige Børns Gavn, skulle de straks begive sig til Malmø, registrere det Gods og andet, som findes i Malmø efter Tagge Krabbe, og give beskrevet under deres Haand og Segl, hvad de registrere. Sk. T. 3, 505.

7. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mogens Krabbe og Knud Grubbe om at registrere det Gods og andet, som findes paa Riisholm¹. Udt. i Sk. T. 3, 505 b.

— Aab. Brev om, at Jomfru Mette Lykke, der har berettet, at hun er i en saadan Gæld, at hun ikke kan betale den af sit Gods Indkomst og ej heller kan holde de Godtfolk skadeløse, der have udsat deres Haand og Segl for hende, hvorover hun kan geraade i største Skade, medmindre der bliver betænkt Midler, hvorved saadant kan forekommes, sammen med sin Lavværge maa sælge sit Jordegods for dermed at betale sin Gæld, dog skal Værgen paase, at hun faar fuld Værdi for sit Gods. J. R. 6, 528.

11. Okt. (—). Aab. Brev om, at Hans Schrøder, Slotsfoged paa Kronborg, der har berettet, at han vil nedsætte sig og bo ved Helsingør i de Huse, som han har ladet bygge paa Lappen, indtil videre maa være fri for Skat, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyng. Sj. R. 15, 450 b.

— Bestalling for Giert Jansen Katter, Indbygger i Helsingør, der med sit Skib, kaldet Fortuna, skal lade sig bruge i Øster- og Vestersøen for af yderste Magt at hindre og paa-gribe Rigets Fjender, de Svenske, saavel som alle dem, der understaa sig til at gøre Tilførsel til Sverrig, og forholde sig mod dem som mod Rigets aabenbare Fjender, saalænge han har denne Bestalling. De Skibe, han kan bemægtige sig, skal han straks indføre for København med alt deres Gods, hvor der ved ordentlig Dom skal paakendes, om de bør være til Prise eller ikke. De Skibe, der blive dømte til Prise, skulle deles efter de Artikler, der ere medgivne Giert Jansen. Det forbydes ham aldeles under Fortabelse af Ære, Liv og Gods under det Skin at tilføje Folk, der ere paa deres retfærdige Rejse eller handle paa uforbudte Steder, nogensomhelst Overlast. Sj. R. 15, 451.

14. Okt. (—). Pas for Hermand Eisig af Lybæk til

¹ Røseholm, N. Asbo H.

at maatte sejle paa Reval med et Skib, kaldet den røde Løve. Udt. i Sj. R. 15, 451 b.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Professor Dr. Gellius's Søstersøn i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 20, 469 b.

15. Okt. (—). Miss. til Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, om straks at sende alle de svenske Fanger¹, der sidde fangne paa Koldinghus, til København. Orig.² Udt. i J. T. 6, 44 b.

— Miss. til Christen Holck om at sende alle de svenske Fanger¹, der sidde paa Silkeborg, til København. Udt. i J. T. 6, 44 b.

16. Okt. (—). Bestalling for Hans Reimandt, der har lovet paa egen Bekostning og med sine egne Folk at ville holde alle Kroner og Lysepiber paa Kronborg Slot rene og vedlige og istandholde alle de Vandrender og Rør, som ere indførte paa Kronborg Slot og gaa til Posten paa Borggaarden, til Fadebursstuen, Bryggeret, Kælderen, Hvælvingen, Kongens Stald, Lundegaarden og Lundehaven. Endvidere skal han holde Posten paa Kronborg Slot vedlige. Han skal i aarlig Løn have 230 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Tolderne i Helsingør. Hvis der skal laves noget nyt ved Renderne, skal der skaffes ham de nødvendige Render og Bøsser dertil paa de Steder, hvor Arbejdet skal foretages. Hans Bestalling skal regnes fra Paaske 1612. Sj. R. 15, 452.

— Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Sognepræst i Lyngø og Uggeløse Hr. Rasmus Lauritsens Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 20, 469 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg, Albrit Skeel, Jørgen Skeel, Corfits Rud og Christen Hansen om at give alle de Ryttere, der ride under deres Faner, Ordre til uden al Undskyldning at møde i Skaane den 16. Dec., saa de til den Tid kunne være i deres Garnison med dem, da denne Tids Lejlighed ikke kan taale, at de udeblive længere. J. T. 6, 44 b.

17. Okt. (—). Miss. til Herlof Daa. Jomfruerne Ellen og Anna Hundermark, Søstre, have berettet, at de ere i no-

¹ Jvfr. 6. Okt. 1611. ² Tr.: Dsk. Mag. V. 160.

gen Gæld, og at Gælden ikke kan betales, medmindre de faa Tilladelse til at sælge noget af deres Jordegods, hvilket de derfor have anmodet om Tilladelse til. Der gives ham herved Fuldmagt til at sælge noget af deres Jordegods, som ligger dem mest ubejligt, til en rimelig Pris, eftersom Jordegods gælder allermest her i Riget, eller til den højeste Pris, han kan faa, og som kan være forsvarlig. Sj. T. 20, 469 b.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Claus von Ahnen. Kongen har paa Grund af dette Aars Misvækst paa Korn eftergivet enhver af Kronens Tjenere i Mielbye Sogn 1 Td. Rug af deres Landgilde og ligesaa saa mange af Kronens Tjenere i Torup Sogn, som maatte have det behov, dog at ingen af dem nyder denne Forskaansel, medmindre han har det synderligen fornødent. Endvidere har Kongen eftergivet Herlof Villomsen i Maroldt, hvis Gaard er brændt, hele dette Aars Landgilde og bevilget, at han maa faa Bygningstømmer i Skovene til Gaardens Genopbyggelse, samt i Aar eftergivet Hans Pedersen i Mossegaard, hvis Gaard skal være sat for højt i Landgilde, 6 Tdr. Havre af hans Landgilde. Claus von Ahnen skal rette sig herefter. Sj. T. 20, 470.

— Miss. til Christen Davidsen og Peder Svensen, Hospitalsforstandere i Helsingør, om at indtage Christen Bertelsen, der i lang Tid har tjent paa Faurholms Ladegaard, i Hospitalet i Helsingør og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 20, 470.

19. Okt. (—). Miss. til Morten Jensen, Tolder i Helsingør, om at forhandle med en Skipper i Sundet om at tage disse 3 Personer, Alexander Ramsø, Jakob Monipen og Jakob Schott, med sig til Lunden i England, vel forvarede i Jærn, levere dem til Kongen i England og tage Bevis derfor. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 20, 470 b.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Knud Grubbe til Røgle har begæret 11 hele og halve Gaarde af Kronens Gods i Malmøhus Len i Vismørløf i Høybye Sogn i Barre Herred til Mageskifte for 2 Gaarde i Tylse, 2 Gaarde i Klachstrup, 1 Gaard i Brønested, 1 Gaard i Lachelene, 1 Gaard i Giørslef, 1 Gaard i Døfveridt og Torup Mølle, skal Sigvord Grubbe ved allerførste

Løjlighed erklære sig, om Kronens Gods ligger i Kongens Vildtbane, om det uden Skade for Kronen kan undværes fra Slottet og om Kronen kan faa Fyldest ved Mageskiftet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Knud Grubbe tilbørligt Svar. Sk. T. 3, 505 b.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om straks at indtage Frederik Gjedde, Brostrup Gjeddens Søn, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 20, 470 b.

— Kvittansiarum til Fru Eline Marsvin, Knud Ruds Enke, til Lundegaard, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Odensegaards Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1612, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 201.

22. Okt. (—). Miss. til Hendrik Krag. Da han hidtil i denne Krig ikke har holdt den Rostjeneste, han er takset for og ellers burde holde, saaledes som han er Riget pligtig og som andre af Adelen have gjort, hvilket har forundret Kongen ikke saa lidt, paabydes det ham herved alvorligt uden al Undskyldning at være her i København den 15. Dec., indlægge sig i et ærligt Herberg og angive sig hos Kongen for nærmere at erfare dennes Vilje. Sj. T. 20, 470 b.

— Ligelydende Miss. til Fru Ingeborg Kruse om 1 Hest, Gudde og Oluf Galde hver om 1 Hest, Claus Maltissens Frue¹ om 3 Heste, Christen Prip og Mikkil Nielsen af Kye hver om 1 Hest, Mogens Kaas til Liungholm paa Fru Sophie Becks Vegne om 1 Hest, Fru Oliva Lykke om 1 Hest, Peder Skram om 1 Hest, Madts Nielsen om 1 Hest, Fru Anne Frants Rantzaus om 2 Heste af Giessinggaard, Erik Urne om 1 Hest, Fru Susanna Lykke og Jørgen Kaas, at de herefter skulle holde deres Heste. Udt. i Sj. T. 20, 471.

24. Okt. (—). Miss. til Jørgen Kaas om at fritage Laurits Ibsen og Jep Nielsen i Tornebye og Oluf Pedersen og Hans Lauritsen i Maglebyelille paa Amager, hvis Gaarde med Bo, Boskab, Hø, Korn og alt hvad de havde ere brændte i Efterhøsten, saa de ikke formaa at udrede den Landgilde, de

¹ Anne Lykke.

restere med, for 1 Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer i Skovene til deres Gaardes Genopbyggelse. Sj. T. 20, 471.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Bispen i Skaane. Kongen har bragt i Erfaring, at Sognepræsten i Helsingborg, M. Mikkell, skal føre et meget utilbørligt Levnet med idelig Drukkenskab og megen anden Uskikkelighed, saa han ikke alene er befunden drukken i sit Hus, men ogsaa paa Prædikestolen, Gud til Fortørnelse, det præstelige Embede til stor Foragt og sine Tilhørere, hvem han burde give et godt Eksempel, til stor Forargelse. Skønt det vel er at formode, at hans Sognemænd ikke offentlig ville beskyldte ham, bør Kongen dog som kristen Øvrighed ikke tilstede saadan aabenbar Guds Fortørnelse og Last og befaler derfor alvorligt Bispen ved første Lejlighed at begive sig til Helsingborg, med Flid undersøge al Lejligheden om M. Mikkels Levnet, hvorledes han har forholdt sig i sit Embede, og afsætte ham, hvis det findes, at han har ført et saadant uskikkeligt Levnet, at han ikke, Gud til Ære og Menigheden til Salighed og et godt Eksempel, kan forestaa sit Kald. Sk. T. 3, 506.

— Miss. til Tagge Thott Andersen om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han herefter, hver Maaned, i Forening med Mogens Kaas, Embedsmand paa Halmstadgaard, kan mønstre alle de Ryttere og Knægte, der ligge i Garnison allevegne i Halland, saa vel Hertug Jurgens som andres. De Penge, Kongen sender derop, skal han efterhaanden give de Ryttere og Knægte, der ligge i Halland, i Løn. — Postscriptum: Da der med det første paa Grænsen ved Knerød i hans Len [Laholm] skal holdes et Møde, hvor nogle af Kongens og Sverrigs Riges Raader og Kommissarier skulle møde til Stede, skal han give alle Ritmestre, Kaptejner og andre Befalingshavere, der ligge i hans Len, Ordre til at forbyde deres Ryttere og Knægte at gøre Skade i nogen Maade med Ildebrand ved Ulfsbek indenfor de svenske Grænser, saa de svenske Raader og Kommissarier kunne have deres Losering der. Kongen haaber, at hans Bønder indenfor hans Grænser ligeledes blive skaanede af de Svenske. Sk. T. 3, 507.

— Miss. til Mogens Kaas om straks at aftakke Kaptejn Knud Gundisen og hele hans Kompagni. Kongen har for

nogen Tid siden befalet ham i Forening med Jacob Rosenkrantz at mønstre det omkringliggende Krigsfolk, men da Jacob Rosenkrantz nu er bleven forløvet derfra, skal han i hans Sted tage Tage Thott, Embedsmand paa Laholm, til sig og i Forening med ham rette sig efter Kongens forrige Skrivelse. Sk. T. 3, 507 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om straks at mønstre Geistis og Gogrefvens Kompagnier Ryttere, der ligge i Helsingborg, og nøje paase, at ingen af Rytterne laane Heste af Borgerskabet sammesteds til at ride gennem Mønstringen med, saa det i alle Maader maa gaa rigtigt til med denne. Sk. T. 3, 508.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Penge, der skulle udgives til Krigsfolket paa Varberg Slot, endnu skulle staa under Forsegling efter den forrige Skrivers Død, saa Krigsfolket i langsommelig Tid ikke har faaet sin Besolding, befales det ham i Godtfolks Nær-værelse at opbryde Forseglingen, tage Pengene til sig og efter Lejligheden betale Krigsfolket dets Besolding deraf. Sk. T. 3, 508.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Grenaa. Da Kongen har befalet Eske Brock, Embedsmand paa Dronningborg, at sende forskellig Proviand til Kalmar, skulle de paa Anfordring af Eske Brock for saa ringe en Fragt som muligt skaffe denne 4 Krejterter eller store Skuder, som skulle begive sig til Randers for at indtage Provianden og føre den til Kalmar Slot. J. T. 6, 44 b.

30. Okt. (—). Miss. til Henning Bilde. Palle Rodsteen til Langsholm, Hofsinde, har berettet, at der ved første Lejlighed skal foretages Skifte efter hans afdøde Fader¹ og Broder², og derhos anmodet om, at Kongen vil beskikke en Værge for hans umyndige Søkende til at varetage deres Tarv ved Skiftet. Det befales i den Anledning Henning Bilde at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Rodsteen og varetage hendes Tarv ved Skiftet. J. T. 6, 45.

— Ligelydende Miss. til Styge Høg om at paatage sig

¹ Markvor Jensen Rodsteen.

² Jens Rodsteen.

Værgemaaliet for Jomfru Lisebeth Rodsteen. Udt. i J. T. 6, 45 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Niels Basse om at paatage sig Værgemaaliet for Knud Rodsteen. Udt. i J. T. 6, 45 b.

31. Okt. (—). Miss. til Knud Urne. Fru Margrette Basse til Steensgaard, Hans Stens Enke, har tilkendegivet, at hun ved første Lejlighed vil skifte og dele med sine Børn efter deres afdøde Fader. Da hendes Søn Hans Sten nu ikke er her i Riget og saaledes ikke selv kan være til Stede ved Skiftet, har hun anmodet Kongen om at beskikke ham en Væрге, der i hans Fraværelse kan paase hans Tarv ved Skiftet. Det befales ham at være til Stede ved Skiftet og paatage sig Værgemaaliet for Hans Sten under Skiftet. Sm. T. 6, 104¹.

— Miss. til Joakim Bülow om at indtage Jomfru Berte Skinkel i Maribo Kloster, skaffe hende tilbørlig Underholdning og forholde sig med hende som med de andre Klosterjomfruer. Sm. T. 6, 105.

1. Nov. (—). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bestemt, at der skal anlægges en Skanse paa denne Side Aaen ved Falkenberg, som kan være Byen til Værn og Beskærmelse paa den Side, skal han give Bønderne i sit Len Ordre til straks at begynde at arbejde paa Skansen, eftersom det bliver anvist dem, og gøre den færdig inden Vinter. Hvis Bønderne i Stedet for Arbejdet ville give Penge til Soldaterne, skal det staa dem frit for. Han skal paase, at Arbejdet med det iligste maa gaa for sig. Da det ogsaa vil være nødvendigt, at der inden Vinter bliver lavet en Bro, saa bred, at man bekvemt kan gaa derover fra Byen til Skansen, skal han sørge for, at Broen med hvad dertil hører med det første bliver lavet. Han skal gøre den Forordning, at Bønderne i hans Len gøre Tilførsel til Falkenberg med Ved, saa meget de kunne skaffe, saa de, der ligge i Garnison der, ikke skulle lide Mangel. Kongen har skrevet til Mogens Gyldenstjerne, Embedsmand paa Varberg, om, at han skal hjælpe til med at lave Skansen og

¹ Efter Overskriften til Brevet skulde Knud Urne paatage sig Værgemaaliet for Jomfruerne Maren og Anne Sten under Skiftet.

Broen, og om Tilførsel med Ved til Falkenberg, saa at Arbejdet med begge Lens Hjælp kan faa desto større Fremgang. Sk. T. 3, 508 b.

1. Nov. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at give Bønderne i hans Len [Varberg] Tilhold om at lave ovennævnte Skanse og Bro og gøre Tilførsel med Ved til Falkenberg. Udt. i Sk. T. 3, 509.

— Miss. til Eske Brock om med største Flid at henholde Borgerne i Randers til at gøre Tilførsel til Elfsborg straks inden Vinter med alt det Øl og Brød, som de kunne skaffe. Kongen vil sørge for, at de skulle faa Betaling derfor paa Rentekammeret. — Postscriptum: Han skal erklære sig til Breide Rantzau, Statholder i København, om, hvor meget der kan blive sendt til Elfsborg inden Vinter. Hvis Borgerne brygge godt Øl, skal det blive dem betalt derefter. J. T. 6, 45 b.

— Ligelydende Miss. til Knudt Brahe om at give Borgerne i Horsens Tilhold om at gøre Tilførsel til Elfsborg. Udt. i J. T. 6, 46.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Mortensen i Haugaard paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Qvinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 25 Skpr. Rug og 25 Skpr. Byg til Kronen og 40 Skpr. Rug og 80 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 200.

2. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Rasmus Mortensen i Haugaard paa Kronens Part af Korntienden af Høfve og Starbye Sogne, saa vidt den kan tilkomme Kronen, hvoraf der af Høfve Sogn aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1½ Pd. Byg og af Starbye Sogn 6 Skpr. Rug og 15 Skpr. Byg. Udt. i Tb. S. 200.

— Miss. til Anders Bilde. Da det sidste Gang paa Grænsen blev aftalt, at Fangerne paa begge Sider skulde møde til Stede til førstkommende Mortensdag paa Grænsen, hvor de saa enten skulde byttes Fange for Fange eller ransoneres, skal han møde paa Kongens Vegne paa Grænsen til ovennævnte Tid. De Fanger, Kongen har, skulle med det første blive sendte derover. Sk. T. 3, 509.

— Ligelydende Miss. til Tagge Thott. Udt. i Sk. T. 3, 509 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om inden Vinter af Lenets

[Aalborghus] Indkomst at sende 30 Læster Brød, 40 Læster Mel og 40 Læster Malt til Elfsborg og give Borgerne i Aalborg Tilhold om, at de ligeledes inden Vinter skulle gøre Tilførsel til Elfsborg Slot med alt det Øl og Brød, som de kunne skaffe. Det Øl, de brygge, maa være godt. De skulle faa Betaling i Rentekammeret for hvad de fremføre, eftersom det er godt til. Han skal erklære sig til Breide Rantzau, Statholder i København, om, hvor megen Proviant der i det hele kan fremkomme inden Vinter. J. T. 6, 46.

4. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Søfrensen Skriver, der i denne Fejde har lidt stor Skade paa Hus, Gaard og anden Formue og derfor har begivet sig til Helsingør og nedsat sig der, saalænge Fejden varer, maa være forskaanet for Hold og anden kongelig og borgerlig Tyngde, saalænge Fejden varer, dog maa han ikke bruge nogen borgerlig Handel eller Købmandskab i nogen Maade, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt. Sj. R. 15, 452 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da de ved Falkenberg liggende Krigsfolk ere bange for, at Rigets Fjender ville gøre Indfald der, og ikke ere saaledes forsynede med Krudt, Lod og Munition, at de kunne bestaa dem, hvis de uformodet blive angrebne, skal han af hvad han kan undvære i Befæstningen undsætte Krigsfolket med Krudt, Lod og hvad andet det skal bruge til at forsvare sig med, for at Krigsfolket, hvis det bliver angrebet og der tildrager sig nogen Ulejlighed deraf, ikke skal kunne tilskrive Kongen og Riget, men sig selv og dets egen Forsømmelighed og Uagtsomhed Skylden. Sk. T. 3, 509 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Albrit Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, har begæret Kronens Herlighed i en Præstegaard i Aalum By og Sogn i Synderliung Herred til Mageskifte for Fyldest af sit Arvegods, skal Eske Brock med det allerførste udførligt erklære sig til Kongen, om nævnte Herlighed kan bortskiftes fra Slottet [Dronningborg], og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Albrit Skeel Svar. J. T. 6, 46 b.

7. Nov. (—). Pas for Hans Mueff, Hermandt Engel og Hermandt Schottlandt af Lybæk til at lade Matthias Gottes Skib, kaldet Esaias, løbe paa Reval for at indkræve deres Tilgodehavende. Udt. i Sj. R. 15, 453.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Carl Bryske. Hr. Jens Jensen, Kapellan til Vor Frue Kirke i Aarhus, har tilkendegivet, at han af Borgemestre og Raad besværes med adskillig borgerlig og Bys Tyngde, fordi han ingen Residens har at bo i, og samtidig anmodet Kongen om at sørge for, at han bliver forskaanet for saadan Tyngde. Carl Bryske skal undersøge Sagen og, hvis det viser sig, at Hr. Jens Jensen ikke driver nogen Handtering eller Købmandskab, hjælpe ham til herefter at blive forskaanet for borgerlig og Bys Tyngde. J. T. 6, 47.

— Miss. til Holger Ulfstand. Erik Juel til Alsted, Hofsinde, har berettet, at der ved allerførste Lejlighed skal foretages Skifte og Deling efter hans afdøde Fader¹ og Moder, og i den Anledning anmodet om, at der maa blive beskikket en Værg for hans umyndige Broder og Søstre, medens Skiftet staar paa. Det befales i den Anledning Holger Ulfstand at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Hack Juel og Jomfruerne Kiersten, Lene, Marren og Margrete Juel, medens Skiftet staar paa, og varetage deres Tarv ved dette. J. T. 6, 47 b.

13. Nov. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af indlagte Supplikation kan han nærmere se, hvad Indbyggerne i Falkenberg klage over. Han skal hjælpe dem til Rette hos Hertug Georg af Brunsvig og Lyneborg, Kongens bestilter Øverste, eller hans Officerer, saa det, som Hertugens Kaptejner og Folk have frataget dem, bliver tilbagegivet dem, da det ellers vil blive afkortet i Kaptejnernes og Folkenes Løn. Han skal nu straks lade Kongens Undersaatter stævne i Rette for Claus Machabæus, Landsdommer i Halland, for det Forprang, de efter hans Formening have gjort sig skyldige i, tage Dom i Sagen, saa alt kan gaa lovligt til, og desuden med det allerførste erklære sig udførligt om den og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 3, 510.

14. Nov. (—). Miss. til Tagge Thott Ottesen om at give et halvt Hundrede vel stafferede Ryttere af dem, som ride under den hallandske Fane, Ordre til uden al Undskyldning at møde i Laholm førstkommande 27. Nov. for at gelejde Kongens til-

¹ Peder Juel g. m. Margrete Ulfstand.

forordnede Kommissarier derfra til Grænsen og blive hos dem, medens Mødet staar paa. — Postscriptum: Han skal selv følge med Rytterne, blive hos dem og kommandere dem. Sk. T. 3, 510 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Brahe, Stien Maltissens Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Skiellinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Byg og 1 Td. Havre, og af Øster Sallerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 2 Pd. Byg, Afgifterne at levere enten i Malmø eller i Landskrone. Udt. i Tb. S. 200.

15. Nov. (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Naar han mærker, at Vandet vil til at fryse til, skal han skaffe Kaptejn Hendrik Dringenberg saa mange Skuder, som behøves til at overføre ham og hans Kompagni til Kalmar Befæstning. Sk. T. 3, 511.

— Miss. til Jacob Krabbe. Fru Kiersten Krabbe til Mølgaard, Laurits Kruses Enke, har anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hendes Børn i Stedet for Envold Kruse til Vingegaard, Landsdommer i Nørrejylland, som Kongen paa Grund af hans Skrøbelighed har fritaget for Værgemaalet. Da Kongen erfarer, at Jacob Krabbe er Laurits Kruses Børns ældste Morbroder og nærmeste Blodsforvandt, befales det ham at paatage sig Værgemaalet for Børnene, tage det til sig i Overværelse af de to dertil forordnede gode Mænd og siden forestaa Værgemaalet, som en kristen Væрге bør at gøre. J. T. 6, 47 b.

— Miss. til Jørgen Friis til Farskof og Mogens Kruse om at være til Stede, naar Envold Kruse leverer Værgemaalet for sin Broder Laurits Kruses Børn fra sig til Jacob Krabbe til Vebnersholm, paase, at det gaar ret til ved Overleveringen, saa der i alt ikke vederfares Laurits Kruses Børn andet, end hvad ret og billigt er, og siden give Værgemaal-leveringen beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 6, 48.

— Miss. til Laurits Navl og Frants Juel. Ifver Friis til Ørbekgaard har berettet, at han er til Sinds ved første Lejlighed at ville gøre Registrering mellem sig og sine Børn paa alt Løsøre, Bygning og andet, som findes paa Ørbek og Volstrup Hovedgaarde, saavel som paa det Jordegods, Købe- og

Pantegods, som ligger til nævnte Gaarde, og han har derhos anmodet Kongen om at beskikke nogle gode Mænd til at være til Stede ved Registreringen for at paase, at alt gaar rigtigt til. Det befales dem at begive sig til de ovennævnte Gaarde, naar Registreringen skal foregaa, være til Stede, naar Ifver Friis lader Registreringen foregaa, og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 48 b.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis til Krastrup. Da Ifver Friis til Ørbek har begæret, at der maa blive tilforordnet en god Mand til paa hans Døtre, Jomfruerne Anne og Mette Friis's Vegne at være til Stede, naar han vil gøre Registrering mellem sig og dem paa Ørbek og Volstrup, befales det herved Jørgen Friis at være til Stede ved Registreringen og paa Døtrenes Vegne paase, at alt gaar ligeligt og ret til. J. T. 6, 49 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Spejberg og Niels Christensen i Sorø Skole. Udt. i Sj. f. 20, 471 b.

— Miss. til Claus Daa. Da Kongen har forløvet Ulrik Sandberg, Embedsmand paa Lundenes, fra hans Ritmesterbestilling paa Grund af hans Skrøbelighed og anden Ulejlighed og igen vil have ham betroet til denne Bestilling, befales det ham herved at paatage sig Ritmesterbestillingen og forestaa den tilbørligt. J. T. 6, 49 b.

17. Nov. (—). Miss. til Ulrik Sandberg. Da han har begæret Tilladelse til at blive hjemme en Tid lang for at aflægge den Ulejlighed, han er kommen i ved Forløfter og anden Besværing, er Kongen af Hensyn hertil og til hans Alderdom og Skrøbelighed tilfreds med, at han herefter bliver forskaanet for den Ritmesterbestilling, han hidtil han betjent, og bliver hjemme, dog skal han have tilbørlig Opsigt med alt i Lenet [Lundenes]. Kongen er ham ellers bevaagen med al Gunst og Naade. J. T. 6, 50.

— Kvittansiarum til Fru Karren Banner, Henrik Lykkes Enke til Ofvergaard, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Vordingborg og Lekkingegaards Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1612 og af Jungshofvit Len fra 1. Maj 1605 til 1. Maj 1612, for de i de nævnte Len i de samme Aar oppebaarne Penge- og Mad-

skatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 15, 453.

17. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om inden Vinter at sende 1000 Tdr. Havre af Lenets [Aalborghus] Indkomst til Halmstad. Udt. i J. T. 6, 50.

20. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Hans Andersen i Tommerup i Odense Herred, paa hvem der for nogen Tid siden er bleven svoren Aaraadssag, fordi han skal have været til Stede, da Peder Andersen i Knudstrup blev slaaget ihjel. Han har nu tilfredsstillet den dodes Slægt og Venner og afsonet Sagen hos Fru Ellene Marsvin til Lundegaard, Knud Ruds Enke, paa Kronens Vegne. F. R. 3, 202.

21. Nov. (—). Mageskifte mellem Frederik Qvitzov til Qvitzovholm og Kronen. Sj. R. 15, 454. (Se Kr. Sk.).

22. Nov. (—). Miss. til Kongens Skibskaptejner Envoldt Stygge, Niels Rosenkrantz, Niels Bagge, Vagebundt, Gierdt Johansen og Niels Hammer om straks at tage den Sag for mellem Kaptejnerne paa Borgerskibene om det Skib, som blev taget, da de havde gjort Admiralskab sammen, og dømme endeligt deri. Udt. i Sj. T. 20, 471 b.

23. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Hansen, Slotsskriver paa Aalborghus, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Øster Hassinge Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 97 b.

24. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Marcus Brockes paa Kronens Part af Korntienden af Stagstrup Sogn i Hassing Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 98.

25. Nov. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Kaas til Lingholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Hvidbierig Sogn i Hassing Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kirken, baade Kronens og Kirkens Afgift at levere til Kirkeværgerne for Hvidbierig Kirke, da Kronens Afgift er bevilget til Hvidbierig Kirke. Udt. i Tb. S. 98. Orig. i Landsark. i Viborg.

29. Nov. (Kronborg). Miss. til Brede Rantzau om at give

Niels Krabbe løs af Indmanelsen for Fru Anne Lykke for de 6000 Dlr., dog paa den Betingelse, at han under samme Indmanelse betaler Pengene til Fastelavn. Udt. i Sj. T. 20, 472.

30. Nov. (Kronborg). Miss. til Axel Ugerup. For nogen Tid siden er Værgemaaliet for Jomfru Anne Kaas blevet overleveret til ham af Kongens dertil forordnede gode Mænd, og han er samtidig af dem tildømt til herefter at skulle svare til hendes Gæld. I den Anledning har han ogsaa henvendt sig til Kongen om at maatte afhænde en af hendes Hovedgaard til Betaling af Gælden, men, alt dette uanset, erfarer Kongen nu, at han kun tager sig ganske lidt af hendes Sager, saaledes har han ikke i ringeste Maade bekymret sig om, at de Penge, som til sidste Mortensdag paa Jomfru Anne Kaas's Vegne skulde have været erlagt til Kongen, ere blevne betalte, men Jens Mogensen til Sindinggaard, der dog aldeles er afskilt med dette Værgemaal og med Gælden, har maattet tilvejebringe Hovedstolen med Renter paa Maanedspenge og ved anden stor Besværing for at tilfredsstille Kongen og forhindre videre Ulejlighed og Skade. Axel Ugerup har heller ikke med Brev og Segl, som det burde sig, villet forsikre Jens Mogensen for Pengene. Det forekommer Kongen meget sælsomt, at han saa liderligt slaar dette Værgemaal i Vinden og ikke agter eller betænker, at saadant vil geraade Jomfru Anne Kaas til stor Skade og Ulejlighed, hvilket han dog til sin Tid skal svare til. Det paalægges ham endelig at forsikre Jens Mogensen nøjagtigt for de Penge, som denne har optaget og paa Jomfru Anne Kaas's Vegne har udlagt, for at Jens Mogensen ikke skal komme i Ulejlighed derved, og den videre Skade siden blive tilregnet Jomfru Anne Kaas, og siden forestaa Værgemaaliet saaledes som han vil forsvare. J. T. 6, 50 b.

2. Dec. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkel Bag i Sønderhaa paa Kronens Part af Korntienden af Sønderhaa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 98.

3. Dec. (Frederiksborg). Bestalling, erhvervet af Hans Lindenov, paa en af de ham tilfornede Kaptejner, ved Navn Anders Lauritsen, paa et Skib, kaldet Snapop (ligelydende med Bestall. af 13. Aug. 1611 for Villum Petersen). Udt. i Sj. R. 15, 399 b.

5. Dec. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Anne Rosenkrantz til Søeholm, Frants Rantzau til Rantzaus Enke, paa hendes afdøde Husbondes Regnskab for Indtægt og Udgift af Tranekier Len fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1612, for de i Lenet til Mikkelsdag og til Jul oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 48.

— Kvittansiarum til Fru Anne Rosenkrantz til Søeholm, Frants Rantzau til Rantzaus Enke, paa hendes Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Silkeborg Len fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1611, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 528 b.

8. Dec. (Kronborg). Aab. Brev om, at Tygge Lange til Bredinge, øverste Sekretær, maa udføre 50 Tdr. Havre fra hvilken Købstad i Skaane, han vil, til Helsingør. Sk. R. 3, 435 b.

— Ligelydende Tilladelse for samme til at føre 50 Tdr. Havre til København. Udt. i Sk. R. 3, 436.

12. Dec. (—). Miss. til Jørgen Lunge om straks at afstakke to Kompagnier under sit Regiment og stikke dem ind under de andre. Udt. i Sj. T. 20, 472.

13. Dec. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Sæby. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Sæby sidder nogle Skibsfolk fangne, som have villet bortsejle med et Skib, der tilhørte nogle Borgere i Helsingør, men Skibet strandede under Anholt. Da Kongen nu har befalet, at disse Skibsfolk skulle føres hid for at staa deres Ret for denne og deres andre onde Gerninger, skulle de, naar de helsingørske Borgeres Fuldmægtig besøger dem med dette Brev, lade ham faa Fangerne, saa han siden kan føre dem hid. Jørgen Skeel, Embedsmand paa Kaløe, har faaet Ordre til at modtage de to Landboer fra Anholt og lade gaa Eksekution over dem paa Anholt til Eksempel og Advarsel for andre. J. T. 6, 51.

— Miss. til Jørgen Skeel. Da der i Sæby sidder 2 Landboer fra Anholt fangne, hvilke ikke alene have ført nogle Skibsfolk, der vare brudte ud af Fængselet, fra Anholt, men ogsaa have været med til at slaa en Tømmermand

ihjel, fordi han ikke vilde samtykke i deres onde Forsæt, skal han modtage disse 2 Landboer, føre dem til Anholt, tage Dom over dem og siden lade ske Eksekution efter Dommens Indhold til Eksempel og Advarsel for andre. J. T. 6, 51 b.

18. Dec. (Helsingborg). Miss. til Otte Lindenov. Anders Bilde til Raabløf, Embedsmand paa Helsingborg, har berettet, at da nogle af hans Soldater for kort Tid siden vilde begive sig ind i Sverrig for at gøre Rigets Fjender Skade, ere de blevne overfaldne af Fogden og Bønderne i Liste Herred i Otte Lindenovs Len, baade Over- og Undergeværer ere blevne fratagne dem og den, som var deres Fører, er bleven forstrikket og ilde behandlet med Stød og Slag, skønt de have fremvist deres Pas og Besked om, at de af Anders Bildes Løjtnant ere blevne udsendte og forlovede at drage paa dette Parti. Da saadan Modvillighed ikke bør holdes dem til gode, skal Otte Lindenov flittigt undersøge Sagen og, hvis Soldaterne ere blevne saaledes overfaldne, lade dem, der have bedrevet denne Gerning, tiltale og straffe. Sk. T. 3, 511¹.

19. Dec. (Halmstad). Miss. til Borgemestre og Raad i Væ om indtil videre at forbyde, at noget Hus opbygges paa det Sted, som Byen tilforn stod paa. Sk. T. 3, 512. (Se CCD. III. 401 f.).

— Miss. til Sigvord Grubbe. Da Kongen, der for nogen Tid siden har givet ham Ordre til at skulle forskaffe Gengærd til Vinsløf Kirke, nu har erfaret, at kun en ganske ringe Ting hidtil er fremkommet, skal han sørge for, at Gengærden med det første uden Forsømmelse bliver fremført til Vinsløf Kirke, saa der ikke skal tildrage sig anden Ulejlighed derover. Sk. T. 3, 512 b.

20. Dec. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at lade udvise en paa Kongens Vegne noget Tømmer til Hjul og Skytslader og siden lade det oplægge paa Klosteret til Tørring indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 20, 472.

23. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Joakim Bülow,

¹ Efter Brevet er tilføjet: Kongelig Mayt. schref selfver i bredden paa forskrefne bref, at hand ridefougden udi Lister herridt schulle strax til Kiøbenhafn forschicke.

Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at der i Tolstrup i Voldborg Herred ligger en Kronens Gaard, som hører under Vordingborg Slot, men som bekvemmere kunde lægges under Roskildegaard, da den ligger saa langt fra Vordingborg Slot. Peder Basse skal derfor lægge denne Gaard, som bebos af Laurits Martensen, ind under Roskildegaard, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Rente af den. Sj. T. 20; 472.

23. Dec. (Halmstad). Miss. til Vilhelm Dresselberg. Han og Jokim Bülow, Embedsmand paa Vordingborg Slot, have tilkendegivet, at der i Hammer og Borse Herreder ligger nogle Kronens Gaarde, som høre under Ringsted Kloster, men bedre kunde svare under Vordingborg Slot og bekvemt byttes med nogle Gaarde i Ringsted Herred, der høre under Vordingborg Slot, men belejlige kunde svare til Ringsted Kloster, saaledes som den af dem i Forening til Kancelliet indsendte Fortegnelse over Godset nærmere viser. Det befales ham i den Anledning at lægge de Gaarde i Ringsted Herred, der hidtil have ligget under Vordingborg Slot, ind under Ringsted Kloster, indskrive dem i Jordebogen og herefter lade Gaardene i Hammer og Borse Herreder svare til Vordingborg Slot. Sj. T. 20, 472 b.

— Ligelydende Miss. til Jokim Bülow om at lægge de Gaarde i Hammer og Borse Herreder, der hidtil have ligget under Ringsted Kloster, ind under Vordingborg Slot. Udt. i Sj. T. 20, 473.

1613.

9. Jan. (Halmstad). Miss. til Sigvort Grubbe om straks at indkøbe 50 Par Hjul og straks sende dem til Kronborg. Hvad han giver derfor, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Hvis der ikke findes saa mange Hjul færdige, skal han ufortøvet lade dem bestille og lave, saa de med det første kunne komme til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 1¹.

14. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om straks at aftakke alle de gevorbne Ryttere, der ride under hans Fane og tage deres Besolding af Kongen og ikke ride af Adelens Arvegods. Deres Besolding have de at kræve paa Renteriet i København. Ligeledes skal han straks aftakke sit Kompagni Fodfolk og rive Fanen fra Stangen. Sj. T. 21, 1².

— Ligelydende Miss. til Ritmestrene Albret Skeel, Jørgen Skeel, Claus Daa, Christen Hansen, Corfedts Rud og Tage Thott om at aftakke de gevorbne Ryttere, der ride under deres Fane. Udt. i Sj. T. 21, 1.

— (**Laugholm**). Miss. til Mogens Kaas om straks at aftakke Klusmands Kompagni og rive Fanen fra Stangen. Af de 2000 Dlr., som sendes ham, og af de Penge, han selv har, skal han give Klusmand Penge til at tilfredsstille Soldaterne med, hvilke han straks skal skaffe bort til Skibs. For den halve Maanedes Besolding, som er lovet Soldaterne, skal han give dem Proviant til Skibs med. Kaptejnen selv og hans Officerer skulle begive sig til København, hvor de skulle faa deres Afregning. Han skal give Generalgevaldigeren Ordre til straks at begive sig til Kongen og tage Skarpretteren med sig. Sk. T. 4, 1. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om straks at aftakke de Knægte, som han har antaget siden Krigens Begyndelse og har haft der paa Slottet [Varberg], og give dem deres Betaling af de 1000 Dlr., der nu sendes ham. Hvis disse ikke kunne slaa til, skal han give dem Restsedler til Rentekammeret i København. K. Udt. i Sk. T. 4, 2.

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Vinds Skrift.
Christian Tomesens Skrift.

² Udenfor er skrevet:

14. Jan. (Laugholm). Miss. til Anders Bilde om straks at aftakke Godske von Ahlefeldts Kompagni, naar det kommer til Helsingborg, og rive Fanen fra Stangen, saa enhver siden kan begive sig, hvorhen det lyster ham. Udt. i Sk. T. 4, 2 b.

— Miss. til menige Bønder og Tjenere i Baadsted, Gryderen, Kølbech, Thurkuo og i Hoft Sogn. Da Kongen faar Brug for de Skibe, Krejerter og Skuder, der tilhøre dem og ligge allevegne i deres Havne, skulle de straks gøre de 15 Krejerter og Skuder, der ligge for Baadsted, de 14, der ligge i Gryderen og i Kølbech, de 4, der ligge for Thurkuo, og de 3, der ligge i Hoft Sogn, sejlførdige med Folk og andet Tilbehør, saa de med det allerførste kunne være førdige. Skuderne fra Thurkuo og Hoft Sogn skulle straks begive sig ind for Baadsted, medens de andre skulle blive liggende i deres Havne, indtil de faa nærmere Besked. Hvis der nogensteds findes flere Skibe end de ovenfor nævnte, skulle de straks ogsaa gøre disse sejlførdige. Sk. T. 4, 1 b.

15. Jan. (—). Miss. til Anders Bilde om at skaffe de paa hoslagte Fortegnelse optegnede Kompagnier Krigsfolk, der med det allerførste skulle marchere fra Laugholm, Kvarter i hans Len [Helsingborg] paa Vejen ned mod Helsingborg og siden forlægge dem allesammen paa den Side imod Kulden og ud med Stranden, saa de kunne blive liggende der en kort Tid, indtil de skulle gaa til Skibs. — Fortegnelse: Ryttere: Jokim Bülow, Dalwigs og Prengers Kompagnier. — Fodfolk: Hertugen af Lyneborgs, Kislebens, Frederik Inthimas, Wolf Hendrik von Wersebyes, Reinholt Inthimas, Johan Foss's, Marquort Rantzaus, Andreas Foss's, Ziracks og Kopmandts Kompagnier. Udt. i Sk. T. 4, 2 b.

16. Jan. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om alvorligt at forbyde enhver herefter at bygge paa det Sted, hvor Nybye tidligere stod. Hvem, der vil bygge noget, skal bygge ved Varberg paa det Sted, som Kongen har givet ham Befaling om, eftersom det bliver anvist enhver. Udt. i Sk. T. 4, 3.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene Steen Brahe [Kallundborg Len], Ebbe Munk [Korsør Len], Jokim Bülow [Vordingborg Len], Jokim Barnewitz [Nykøbing Len], Jacob Rosenkrantz [Hagenskov Len] og Corfedts Rud [Hindsgavl Len]

om at ordne det saaledes ved alle Færgesteder, at de aftakkede Soldater, som have Pas fra deres Øverste eller andre Befalingshavere, frit kunne passere. Udt. i Sj. T. 21, 1.

18. Jan. (Laugholm). Miss. til Lensmændene Mogens Gyldestjerne [Varberg Len], Mogens Kaas [Halmstad Len], Tagge Thott [Laholms Len], Anders Bilde [Helsingborg Len], Jens Sparre [Aarhus Len], Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] og Falk Lykke [Kristianopol Len]. Da der, Gud være lovet, i denne Maaned er blevet besluttet en evigvarende Fred mellem Danmark, Norge og Sverrig, skulle de sørge for, hver i sit Len, at der i alle Kirker langs med Grænsen straks bliver gjort tilbørlig Taksigelse derfor fra Prædikestolen. De skulle tillige tilkendegive Undersaatterne, at de herefter aldeles skulle afholde sig fra at tilføje de Svenske noget Fjendskab, men i alle Maader skulle leve fredsommeligt og venligt med dem og bruge deres Omgængelse, Handel og Vandel med dem ligesom tidligere. De skulle allevegne afskaffe Vagten ud med Grænsen og forløve enhver hjem til sit. Sk. T. 4, 3.

20. Jan. (Helsingborg). Miss. til Christen Hansen om ufortøvet at skaffe alle de Skuder og Skibe i hans Len [Kronborg], som han tidligere har faaet Skrivelse om, ind for Helsingborg. Udt. i Sj. T. 21, 1 b.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Jokim Bernewitz om, at han ved Færgestederne og allevegne i sit Len [Nykøbing] skal have flittig Opsigt med, at det aftakkede Krigsfolk, Ryttere og Knægte, ingen Modvilje bedriver og ikke tilføjer Kongens Undersaatter nogen Skade. Griber han nogen heri, skal han lade dem fængsle indtil nærmere Ordre. Det vil være nødvendigt, at han bedre advarer og formaner Almuen til at være i Beredskab og til Stede ved Færgesteder og hvor det ellers gøres behov, og at han selv er til Stede ved dem, for at allehaande Ulejlighed bedre maa forekommes. Han skal med det allerførste forskrive Skibe og Skuder fra Øerne og andendsteds, som kunne overføre Krigsfolket fra Gedtsøer til Tyskland. Sj. T. 21, 1 b.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene Sten Brahe [Kallundborg Len], Jakob Ulfeldt [Nyborg Len], Knud Urne [Laa-land], Joakim Bülow [Vordingborg Len], Jacob Rosenkrantz

[Hagenskov Len], Corfidts Rud [Hindsgavl Len], Ebbe Munk [Korsør Len], Ditlef Holck [Tryggevælde Len], Peder Basse [Roskildegaard's Len], Casper Markdanner [Koldinghus Len] og Albret Skeel [Riberhus Len] om at have god Opsigt med, at de aftakkede Soldater ikke gøre Undersaatterne nogen Skade. Udt. i Sj. T. 21, 1 b.

21. Jan. (Helsingborg). Miss. til Jørgen Kaas og Siverdt Beck. Kongen har bragt i Erfaring, at Kaptejn Merode for nylig skal have ført et Antal Knægte til København. Da Kongen nu ikke behøver disse og Kaptejn Merodes Kompagni desuden bliver aftakket, skulle de straks mønstre disse Krigsfolk og siden skaffe Kaptejn Merode saa mange Penge, som han behøver til at aftakke dem med; Resten skal blive staaende, indtil han faar sin endelige Afregning. Siden skulle de skaffe Skibe, som kunne overføre Knægtene fra København til Tyskland. Sj. T. 21, 1 b.

23. Jan. (—). Aab. Brev om, at Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, maa lade den Vandkilde, som findes her under Slotsbakken nedenfor Trappen nærmest ved Borgemester i Helsingborg Villom Villomsens Havegærde, opdæmme og indgærde og siden lade den indføre med Vandrender tværs over Vejen i hans egen Gaard og Have, hvor det lyster ham; dog skal han, hvis Kongen selv har Brug for den, være forpligtet til igen at afstaa den. Sk. R. 3, 436 b.

— Miss. til Tagge Thott Eriksen om straks at begive sig til Haslebroe og Vitsøe, mønstre de 3 Kompagnier, som ligge der, og befale dem straks at begive sig ned mod Landskrone, hvor han skal forlægge dem paa Landsbyerne, indtil de kunne komme til Skibs. Han skal forbyde dem at afbrænde de Huse, der findes i Skanserne. Udt. i Sk. T. 4, 3 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Denne Brevviserske Birgitte Pedersdatter, Datter af afdøde M. Peder Rimboltsen, forhen Kannik i Viborg, har berettet, at hendes rette Lavvæрге ikke skal være saa vederhæftig, at han kan forvalte hendes Værgemaal, og derfor anmodet om at faa forordnet en Væрге i Viborg, som kan ramme hendes Gavn og Bedste. Det befales ham at undersøge Sagen og, hvis hendes Lavvæрге ikke er saa vederhæftig, at han kan forestaa Værgemaal for hende, da forordne hende en dygtig og vederhæftig

Værge af Borgerne i Byen, som kan forestaa Værgemaalet tilbørligt. J. T. 6, 52 b. K.

24. Jan. (Helsingborg). Mandhelgsbrev for Mogens Pedersen i Hyllestrup i Helsingborg Len, der er bleven gjort nederfældig paa Tinge for nogle Ord, som han har sagt, men siden ikke har kunnet bevise; han har nu tilfredsstillet baade sit Herskab og Sagvolderen for sin Forseelse. Sk. R. 3, 437.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Bilde til Raabeløf, Hovedsmand paa Helsingborg Slot, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Filkinge¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 200 b.

28. Jan. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at tilsende Kongen de Rytter- og Knægtefaner, han har der paa Slottet [Varberg], og som ere tagne fra de Svenske. Udt. i Sk. T. 4, 4.

29. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk om selv at være til Stede paa Korsør Slot, saalænge de fremmede Krigsfolk komme over. Han skal befale Berideren Hendrik Rotkirck straks at begive sig til Frederiksborg med alle de Heste, som kunne tjene i Stalden. Udt. i Sj. T. 21, 2.

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Fyen, Sjælland, Skaane, Laaland, Falster og Jylland om at lade Freden mellem Danmark og Sverrig forkynde og at lade de aabne Breve om Herredagen, der skal holdes i København 31. Maj, læse paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 21, 2.

— Miss. til Superintendenterne om at lade Freden med Sverrig forkynde fra alle Prædikestole i Stiftet og gøre Gud en alvorlig Taksigelse derfor. Orig. (til M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Manderup Parsberg [Aalborg Stift], Knud Gyldenstjerne [Viborg Stift], Carl Bryske [Aarhus Stift], Albret Skeel [Ribe Stift], Marcur Bilde [Fyens Stift], Peder Basse [Sjællands Stift], Hans Lindenov [Bornholm] og Sifver Grubbe

¹ Fjelkinge, Villands H.

[Skaane Stift] om at lade det aabne Brev om Herredagen læse i deres Stift. Udt. i Sj. T. 21, 2.

30. Jan. (Kbhvn.). Miss. til alt Rigens Raad om at være til Stede i København den 31. Maj til almindelig Herredag. Udt. i Sj. T. 21, 2 b.

— Aab. Brev til alt Norge om, at der skal holdes Herredag i Skien den 2. Aug., hvor alle, saavel søndenfjælds som nordenfjælds boende, der have noget at udføre med Retten eller i andre Maader ere besværede med Uret, kunne komme hen. For at disse ikke skulle besværes med for lang Vandring, maa de tage Stævning hos Lensmændene, men dog kun i de Sager, som tidligere ere paadømte af Lagmændene. Udt. i Sj. T. 21, 2 b.

— Miss. til følgende Lensmænd i Norge: Envold Kruse [Aggershus Len], Steen Bilde [Trondhjem Len], Steen Matsen [Bahus Len], Niels Vind [Bergenus Len], Styning Boel [Nedenæs Len] Gunde Lange [Tønsberg Len] og Alexander Papenheim [Bratsberg og Gimsø Len] om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde og udgive Stævninger, men dog kun i de Sager, som tidligere er paadømte af Lagmændene. Udt. i Sj. T. 21, 2 b.

— Miss. til Hertvig Bilde (Nordlandenes Len] og Claus Gagge [Vardøhus Len] om at begive sig til Skien til Herredagen for at modtage al den Skyld og Rettighed, som den svenske Krone har tilholdt sig i Vardøhus Len ved Vesterhavet, ligesom ogsaa Russens, som de Svenske have faaet ved en Kontrakt, og føre det ind i en Jordebog. Udt. i Sj. T. 21, 2 b.

1. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Anders Bilde om straks at lade hugge 300 Birketræer, saadanne, som pleje at bruges til Lejerstænger paa de store Rustvogne, og sørge for, at de med det allerførste blive sendte over til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 4.

6. Febr. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Christen Lassen i Bølle¹, der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for nogle Skældsord, som han af Hastighed inden Tinge havde

¹ Bøllund, Øster Horne H.

tilsagt en, ved Navn Peder Frandtzen i Vallundt, men siden ikke kunde bevise. Han har nu udgivet sine Bøder for den Sag og tilfredsstillet Sagvolderen. J. R. 6, 530.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe, Jakob Ulfeldt, Corfidts Ulfeldt og Jakob Rosenkrantz. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling i en Trætte mellem Erik Urne til Søegaard og Christian Thott til Boltinggaard angaaende Arv og Skifte efter deres afdøde Fader og Moder¹ og Hustrus² Fader og Moder. Da denne Befaling hidtil ikke er bleven udført, befales det dem nu, for at begge Parter uden videre Forhaling kunne komme til Ende med Sagen, med det allerførste at stævne begge Parter i Rette for sig, tage Sagen alvorligt for og, hvis de ikke kunne forlige Parterne i Mindelighed, en Gang for alle skille dem ad ved en endelig Dom. F. T. 3, 348.

7. Febr. (—). Miss. til Mogens Kaas. Da disse Brevvisere, nogle Værkmestre, have tilkendegivet, at de have nogle Penge til gode paa det Arbejde, som de skulde færdiggøre ved Falkenberg, og have anmodet om at faa denne Rest betalt, skal Mogens Kaas straks begive sig til Falkenberg, nøje undersøge, om det Arbejde, de have udført, er saa fuldkomment, fast og bestandigt, som det bør være, og hvor mange Penge de allerede have faaet paa Haanden for dette Arbejde. Hvis det viser sig, at de endnu have noget til gode, skal han sørge for, at de straks faa Resten betalt, enten de saa have den at kræve hos ham selv eller hos Mogens Gyldenstjerne, Embedsmand paa Varberg. Sk. T. 4, 4 b.

9. Febr. (—). Pas for Morten Swering, boende i Gense³ Færgegaard paa Falster, til frit at sejle paa Riga eller andensteds i Østersøen og Vestersøen, hvor han selv vil. Udt. i Sj. R. 16, 1⁴.

— Kvittansiarum til Claus Bilde til Vandaas, Anders Bilde til Rabeløf og Sivert Beck til Førsløf, der paa deres afdøde Moders, Fru Kirsten Lindenov, Sten Bilde til Nesbye-

¹ Peder Thott g. m. Birgitte Pedersdatter Skram. ² Agnete Thott g. m. Erik Urne. ³ Gaabense. ⁴ Udenfor er skrevet: Frederik Friis's Skrift.

holms Enkes Vegne have gjort Regnskab for hendes Afgift af den visse Indkomst af Herritsvad Klosters Len fra 1. Maj 1586 til 1. Maj 1612, for den uvisse Indkomst i samme Tid og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. De bleve aldeles intet skyldige. Sk. R. 3, 437 b.

11. Febr. (Frøderiksborg). Miss. til Hans Urne og Niels Gaas. Fru Margrette Basse til Grimsted, Hans Steensens Enke, har berettet, at hun, ved første Lejlighed og førend der finder Skifte Sted imellem hende og hendes Børn efter Hans Steensen, vil lade deres Hovedgaarde Grimsted og Steensgaard, som de have tilfælles, taksere. For at hun og hendes Børn uden videre Forhaling kunne komme til Ende med Skiftet, skulle de med det allerførste begive sig til de ovennævnte to Hovedgaarde, taksere dem og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Sm. T. 6, 107.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Ifver Juel, Landsdommer i Nørrejylland. Hans Lindenov til Gaufnøe, Embedsmand paa Hammershus, og Envold Seefeldt til Visborg have berettet, at de have Forfølgning over Hans Lindenov til Ørsløf for en stor Sum Penge, som de som Forlovere for ham have maattet betale, og i den Anledning anmodet Kongen om en Forskrift til Ifver Juel. Naar Sagen kommer i Rette for ham, skal han hjælpe dem til Ret, saa de uden lang Forhaling kunne komme til Ende med Sagen. J. T. 6, 53.

16. Febr. (—). Miss. til Jørgen Kaas [Københavns Len], Ditløf Holck [Tryggevælde Len] og Joakim Bülow [Vordingborg Len] om at udkvittere Kongen af Englands Gesandt Robert Anstruter, hvor han kommer til at ligge i deres Len, og siden føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 3.

17. Febr. (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe om med det allerførste at sende 2000 Tdr. Havre fra Malmøhus Len, hvor det bekvemst kan ske, til Sundbye Færge. Hvis han ikke kan tilvejebringe saa meget af Lenets Indkomst, skal han købe Resten saa billigt som muligt og føre Udgiften dertil og Fragten til Udgift i sit Regnskab. Han skal sende de Bondehjul, hvorom Kongen sidst skrev til ham, til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 5.

20. Febr. (—). Opvejsningsbrev for Anders Jensen

Guldsmed, Borger i Aalborg, der har berettet, at han er bleven forfulgt af Byfogden sammesteds paa Kongens Vegne, og at der er gaaet Dom over ham efter Loven for noget stjaalet Guld, som han havde købt, og for noget Sølv, som han havde forarbejdet, og som var for ringe. Han har nu tilfredsstillet Kongen for den Sag. J. R. 6, 530 b.

22. Febr. (Kronborg). Bestalling for M. Niels Jørgensen som Kongens Søn Hertug Christians Tugtemester. Han skal være forpligtet til at forestaa sin Bestilling med den allerstørste Flid og Omhyggelighed og med Guds Bistand efter sin højeste Forstand og Fornuft at lære og optugte Hertugen baade i Gudfrygtighed, boglige Kunster og anden Lærdom og i gode Sæder efter den Ed, han har svoret Kongen. Han skal i aarlig Løn have 250 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne fra førstkommende Paaske. Sj. R. 16, 1.

— Bestalling for Dr. Christen Bording som Kongens Søn Hertug Christians Livmedicus. Han skal være forpligtet til at vare paa Hertugens eget Liv og Sundhed og i alle Maades forholde sig flittigt, oprigtigt og troligen med sin Medicin, som en Livlæge bør mod sin Herre, saa Hertugen ikke skal falde i nogen uforvarende Sygdom eller Svaghed paa Grund af hans Forsømmelse, Uagtsomhed og Uflittighed. Han skal i aarlig Løn have 200 Dlr., fri Underholdning til sig selvanden og sædvanlig Hofklædning til sig selv og en Dreng. Endvidere skal han af Kongens Befalingsmand paa det Sted, han er, have 60 Læs Brændeved aarlig. Sj. R. 16, 1 b.

— Bestalling for Jacob Hogevaldt som Kongens Søn Hertug Christians Barber og Wundartzt. Han skal være forpligtet til at forestaa sin Bestilling flittigt og skal i aarlig Løn have 100 Dlr., fri Underholdning samt 50 Læs Ved af Kongens Befalingsmand paa det Sted, han er. Sj. R. 16, 2.

— Miss. til Andreas Sinklar. Kongen har nu ladet færdiggøre nogle Skibe, som han efterhaanden vil sende op til Kalmar for at bortføre det, som skal bortføres derfra. Kongen sender ham med samme Skibe 30 Pligtskarle, som skulle hjælpe til med at indskibe Stykkerne og andet. Sj. T. 21, 3.

— Miss. til Christian Hansen. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Kronborg Len forrige Aar kun

have faaet ganske vogt og lidet Rug, saa de ikke uden deres yderste Fordærvelse kunne udrede den Ruglandgilde, som de ere pligtige at give. Kongen bifalder, at han i sidste Aars Landgilde oppebærer 1 Pd. Byg for hvert Pd. Rug af alle dem, som ikke formaa at udrede Rug, og indfører det saaledes i sit Regnskab. Sj. T. 21, 3.

22. Febr. (Kronborg). Miss. til Jens Juel. Kongen har bevilget, at alle de reformerte Officerer, som have været under Kongens Livgarde, maa faa en halv Maanedes Besolding til Aftakning, eftersom enhver har haft i Gage. Ligeledes har Kongen bevilget, at de Knægte, som Hans Hendrik har hvervet, til Foræring og Tærepenge ialt hver maa faa $\frac{1}{2}$ Rigsdlr.; desuden skal der ikke afkortes dem den halve Maanedes Besolding, som Hans Hendrik har oppebaaret paa dem. Kongen har endvidere bevilget alle dem, som have været under Kongens Livfane og nu ere aftakkede, frit Gevær, saa det ikke skal afkortes dem, men de Klæder og Livré, som enhver har faaet, skulle de betale. Sj. T. 21, 3 b.

— Miss. til Otte Lindenov. Da Kongen har befalet denne Brevviser Uldrik Hauffri at begive sig op til Lenet [Sølvitsborg] for at udsøge og hugge 1500 Baandstager, skal han lade Kronens Bønder hjælpe Uldrik Hauffri med at udvise og hugge de 1500 Baandstager og føre dem ned til Ladestederne. Han skal derefter fragte en Skude, der straks kan føre dem til Kronborg Slot, og føre Udgiften derved til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 5.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen. Jacob Lykke til Tanderup, Embedsmand paa Lund Gaard paa Mors, har begæret 3 Gaarde i Hassing Herred under Vestervig Kloster, nemlig Vibterp¹ Møllested, Mested² og et derved liggende øde Møllested, kaldet Hvidbjerg Mølle, til Mageskifte for 1 Gaard i Kaas, 1 Gaard i Troldborg, 1 Gaard i Østerild, 1 Gaard i Velumb og Skielklit i Hildersløf Herred, 1 Gaard i Lyngsbye, 1 Gaard i Semb og 1 Gaard, kaldet Fløfle, i Refs Herred. Da afdøde Steen Maltesen havde faaet Ordre³ til at erklære sig om dette Gods, men der alligevel ingen Erklæring er indkommen,

¹ Vittrup, Hassing H. ² Madsted, samme H. ³ 24. Maj 1610.

skal han ved allerførste Lejlighed med Flid lade undersøge, om Klosterets Gods uden Skade for Kronen kan bortskiftes fra Klosteret og om Kronen kan faa Fyldest i Jacob Lykkes Gods, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jacob Lykke Besked. J. T. 6, 53 b. K.

24. Febr. (Kronborg). Skøde til Jochim Luchtstede, Bøsssemager i Helsingør, og hans Arvinger paa Kronens Hus og Jord i Kongensgade i Helsingør, som Thomas von Wittenhausen, Bøsssemager og Soldat paa Kronborg, tidligere boede i, mellem Christen Sølvpops og Christen Frederiks Huse, strækkende sig fra Øst i Vest 10 Al. $3\frac{1}{2}$ Kvarter, i Længden fra Gadedøren gennem Forstuen fra Syd i Nord 49 Al. 3 Kvarter, i Bredden nederst i Gaarden fra Øst i Vest 8 Al. $2\frac{1}{2}$ Kvarter, dog Vor Frue Kirkes Rettighed uforkrænket. Sj. R. 16, 2 b.

— Skøde til Jacob von Butzen, Soldat paa Kronborg, og hans Arvinger paa en Vaaning og nogle Boder i Helsingør paa Sandet tværs overfor Christen Bernekovs Gaard, hvilken Vaaning og Boder tidligere tilhørte Hans Lyckov, Tømmermand paa Frederiksborg, strækkende sig i Bredden til Gaden fra Syd i Nord mellem Niels Storckes og Magdalene Hanses 9 Al. $\frac{1}{2}$ Kvarter, i Længden fra Gaden fra Vest i Øst gennem Forstuen til Hans von Krentzberges Have $43\frac{1}{2}$ Al., i Bredden nederst i Gaarden fra Syd i Nord $3\frac{1}{2}$ Al. 1 Kvarter. Udt. i Sj. R. 16, 3 b.

— Miss. til Clavs von Ahnen om at sælge det Landgilderug og Landgildebyg, som der ikke er Brug for paa Frederiksborg Slot, til Købmænd, Bønder eller andre, der ville købe det, til en Pris af 2 Rigsdlr. for 1 Td. Rug og $1\frac{1}{2}$ Rigsdlr. for 1 Td. Byg. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder der i Lenet forrige Aar kun have faaet ganske lidet og vogt Rug, saa de ikke uden deres yderste Fordærvelse kunne udrede den Rug, de ere pligtige til at yde, maa han for sidste Aars Landgilde for hvert Pd. Rug tage 1 Pd. Byg af alle dem, som ikke kunne udrede Rug. Sj. T. 21, 3 b.

25. Febr. (—). Pas for Hertug Jørgen af Lyneborg, at han paa Rejsen ud til Tyskland med sine Folk og Heste skal holdes frit hos alle Lensmændene paa Kongens Huse, Klostre og Gaarde. Udt. i Sj. R. 16, 3 b.

25. Febr. (Kronborg). Miss. til Jens Juel om at betale Oluf Normand, der nu i et Aars Tid har ladet sig bruge paa Kongens Orlogsskibe som Skibshovedsmand, for denne hans Tjeneste lige med de andre Skibshovedsmænd. Endvidere skal han betale Hans Slagelse, der var forordnet til at være Kaptejn paa Øland og siden en Tid lang har siddet fangen i Sverrig, hans Pension og Besolding, medens han har siddet fangen, saaledes som den var lovet ham for hans Tjeneste. — Postscriptum: Han skal betale Jean Duminis, som har været under Jokim Bülows Kompagni til Hest, 50 Rigsdlr., fordi han, saaledes som Jens Juel kan se af hans vedlagte Supplikation, paa Vitsøe har taget Herman Wrangel til Fange. Sj. T. 21, 4.

— Miss. til Falk Lykke. Da Sognepræsten i Christianopel Købstad er død og denne Brevviser, Hr. Olluf Nielsen Roff, der en Tid lang har tjent Kongen som Skibspræst, har begæret kongelig Forskrift om at maatte hjælpes til dette Kald, skal Falk Lykke hjælpe Hr. Olluf Nielsen Roff til Kaldet, saafremt der ikke allerede er forordnet en Person dertil. Sk. T. 4, 5 b.

U. Dat. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for M. Jørgen Pedersen, Sognepræst til Linnaa ved Silkeborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Linnaa Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 98.

27. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Holger Bilde til Palstrup har berettet, at Korntienden af Høibjerg og Elsborg Sogne nu er bleven ledig ved den hidtilværende Fæsters Død, og derhos anmodet om fremfor nogen anden at maatte faa den i Fæste for tilbørlig Indfæstning og Afgift, da det er hans Sognekirker. Da Kongen har bevilget dette, skal Christen Holck lade Holger Bilde faa disse Tien-der i Fæste for tilbørlig aarlig Afgift. J. T. 6, 54. K.

1. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har paalagt denne Brevviser Hans Nielsen, boende i Daulykke Slette i Kronborg Len, at skulle tage Vare paa det Tømmer, Deler og andet, som bliver opskibet og oplagt ved Daulykke Slette til Bygningens Behov paa Frederiksborg, tage det til sig og levere det fra sig, efterhaanden som det bliver krævet af ham. Han skal have flittigt Tilsyn med, at intet bliver for-

rykket eller bortkommer, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Til Gengæld maa han, saalænge han varetager denne Bestilling, være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde. Sj. R. 16, 4.

1. Marts (Frederiksborg). Miss. til Sigvordt Grubbe om at lade de 59 Øksne, som Kongen sendte ham, sætte paa Foder paa en af Ladegaardene i Lenet [Malmøhus] indtil nærmere Ordre. Udt. i Sk. T. 4, 6.

— Miss. til Casper Markdanner. Af en Besigtelse, som Albrit Skeel, Embedsmand paa Riberhus, for nogen Tid siden har indsendt til Kancelliet angaaende det Mageskifte, som Kongen har bevilget Thomis Juel til Estrup, har Kongen erfaret, at Thomis Juel ved dette Skifte bliver Kongen nogle Tønder Korn skyldig. Da Thomis Juel til Vederlag derfor har tilbuddt at ville udlægge Kronen en Halvgaard, kaldet Grene, i Houflum Sogn i Nør Herred og 1 Bolig i Bobyl i Føuling Sogn i Malt Herred, skal Casper Markdanner ved første Lejlighed besigte dette Gods, taksere og lægge det for hart Korn Landgilde og indsende Takseringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Thomis Juel Besked. J. T. 6, 54 b. K.

2. Marts (—). Kvittans til Jørgen Hondorff, Kongens Fiskemester, der nu har gjort Regnskab for de ferske Fisk, han har solgt i Frederiksborg og Kronborg Len fra 22. Nov. 1611 til 23. Nov. 1612 udover de Fisk, som gjordes fornøden til Kongens daglige Udspisning, og har indleveret de derved indkomne Penge i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 16, 4 b.

3. Marts (—). Miss. til Clavs von Ahnen. Kongen har for rum Tid siden¹ ladet udvise Indbyggerne i Hillerød ved Frederiksborg Slot nogen Jord og Plads, hvorimod de saa have lovet at ville lade bygge Staldrum og anden nødtørftig Værelse, som Godtfolk kunne logeres i. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at dette endnu ikke er blevet efterkommet af de fleste, skal Clavs von Ahnen give enhver af dem alvorligt Tilhold om med det allerførste at efterkomme deres Løfte, saafremt Kongen ikke skal foraarsages til at tage Jorden fra dem

¹ 4. April 1606.

og give den til andre, som ville rette sig efter Kongens Forordning. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at Indbyggerne i Hillerød og Ilskiøb trykke sig ved, naar det behøves og de tilsiges derom, at fremsende en, som kan lade sig bruge paa Frederiksborg Slot med Skuren, Fejen og andet, saaledes som de tidligere have gjort, skal Clavs von Ahnen alvorligt formane alle, baade dem, der have Gaarde, og dem, der have Boder, at de herefter skulle lade sig finde ufortrødne heri, saafremt de ikke ville straffes tilbørligt, dog har Kongen bevilget, at Jørgen Jæger og Hans Feger maa være forskaanedede derfor. Sj. T. 21, 4 b.

3. Marts (Kronborg). Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde maa udføre 70 Øksne fra Gulland mod at svare sædvanlig Told af dem. Udt. i Sk. R. 3, 438 b.

6. Marts (—). Miss. til Anders Bilde. Hans Moder, afdøde Fru Kirsten Lindenov, har paa Kongens naadigste Behag for nogen Tid siden tilladt Rasmus Mortensen at bygge en Gaard i Herritsvadt Klosters Fæhave mellem Stakkerup og Forsbye og der indtage og indhegne Ager og Eng til at bruge til Gaarden. Da Rasmus Mortensen nu har ladet Gaarden bygge og har ladet opbryde og afrydde Jord til Ager og Eng, skal Anders Bilde ved første Lejlighed lade uvildige Mænd taksere Gaarden for aarlig Landgilde, eftersom der kan saas og avles til den, give Rasmus Mortensen Fæstebrev paa Livstid paa den, indskrive Gaarden i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 4, 6.

7. Marts (—). Miss. til Brede Rantzau om at lade Joakim Aldehøft faa Besolding paa sig selvanden, medens han var fra Kompagniet. Udt. i Sj. T. 21, 5.

8. Marts (—). Forleningsbrev for Johan Bøgvad, Skriver paa Frederiksborg Slot, paa det efter afdøde Lisbet M. Ifver Stubs ledige Vikarie i Roskilde Domkirke, kaldet S. Agatha Alter. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 16, 4 b.

— Miss. til Brede Rantzau om at lade Hans Reimersen, som blev fangen paa Søen, komme ned til Kongen, for at han

kan tage Skrivelse med sig ud til Hertuginde af Lyneborg. Udt. i Sj. T. 21, 5.

8. Marts (Kronborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jacob Hogewaldt i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 5.

— Miss. til Albrit Skeel om at give Peder Orloff, Svinesnider, Ordre til straks at begive sig til Frederiksborg. K. Udt. i J. T. 6, 55.

12. Marts (—). Miss. til Prælater og menige Kanniker i Viborg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fru Christentse Juel til Stubbergaard, Kield Krabbes Enke, har ladet gøre en Altertavle, som hun agter at forære til Domkirken i Viborg, har han bevilget, at den Tavle, som nu staar paa det Alter nedenfor Koret i Domkirken, maa flyttes op paa Koralteret, og at den Tavle, som Fru Christentse lader gøre, siden maa opsættes paa Alteret nedenfor Koret i Domkirken. J. T. 6, 55. K. Orig. i Landsark. i Viborg.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Claus Machabæus, Landsdommer i Sønder og Nørre Halland, der for nogen Tid siden¹ paa Grund af Krigstilstanden har faaet Ordre til indtil videre at holde Landsting i Halmstad, om herefter, da Krigen nu er forbi, at holde Landstinget i Falkenberg, ligesom de tidligere Landsdommere have gjort. Sk. T. 4, 6 b.

17. Marts (—). Miss. til Marcus Bilde til Hvidkield, Befalingsmand paa Odensegaard. Da Christian Thott til Boltinggaard har begæret 1 Hospitalsgaard, kaldet Lougbiere², i Reinge Sogn i Fyen til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard i Fangel i Fyen, skal Marcus Bilde ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 349.

18. Marts (—). Miss. til Jakob Ulfeldt om at indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede selv femte vel stafferet i København i den førstkommende Paaskeuge, saa han straks uden videre Forhaling kan gaa til Skibs og begynde den spanske Rejse. F. T. 3, 350. Orig.

19. Marts (—). Aab. Brev om, at Mester Villom, Kon-

¹ 11. Marts 1612. ² Lombjærg, Gudme H.

gens Bygmester, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om Udførelsen af noget Arbejde paa Laugholm Slot, indtil videre maa faa frit Foder og Maal paa 1 Hest af Lensmanden paa Laugholm Slot, for at Arbejdet kan have bedre Fremgang og Bønderne blive forskaanede for Ægter. Sk. R. 3, 438 b.

19. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jep Diriksen i Øster Lybye, Sandemand i Nørre Herred i Salling, paa Grund af den med Sandemandsbestillingen forbundne Besværing maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, medens han er i Sandemands Bestilling, derimod skal han svare sædvanlig Landgilde af Gaarden til Kronen. J. R. 6, 531.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Denne Brevviser, Kronens Tjener Niels Lund i Riis i Skanderborg Len, har berettet, at han er kommen i Armod ved, at hans Gaard og alt hvad han ejede for nogen Tid siden er brændt, og derhos anmodet om, at han i Betragtning af sin elendige Tilstand maa blive forskaanet for et Aars Landgilde og blive hjulpet med Bygningstømmer. Laurits Ebbesen skal lade Niels Lund være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa nødtørftigt Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse i Kronens Skove, dog uden Skade for Skoven. J. T. 6, 55 b.

20. Marts (—). Aab. Brev til Borgerne i Nybye Købstad om at bygge paa de Steder udenfor Varberg Slot, som Lensmanden anviser dem. Sk. T. 4, 7. K. (Tr.: CCD. III. 402).

— Miss. til Niels Gaas. Af indlagte Supplikation vil han kunne se, hvad Bønderne i Haubølle i Hundtslød¹ Sogn paa Langeland have suppliceret. Han skal ved første Lejlighed erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 351.

22. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Kongen har paa deres Begæring bevilget, at de maa lade det ved deres By liggende Vrag Dunkerken optage og anvende det til at forbedre deres Skibsbro med, men ikke til andet Brug. Sk. T. 4, 7 b.

— Miss. til Anders Friis. Da Peder Skram, der i sidste Fejde ikke har holdt og fuldgjort den Rostjeneste, som han var

¹ Humble.

takseret til, og som andre af Adelen have gjort, nu har solgt sin Hovedgaard¹ og sit Gods til Anders Friis og derfor skal have Ophold og Underhold hos denne for sin Livstid, befales det herved strengeligen Anders Friis med det allerførste at tilfredsstille Kongen for Peder Skrams Rostjeneste. J. T. 6, 56. K.

23. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jens Jul paa det efter afdøde Apitius Grønneberg ledige Prælatur i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 16, 5.

— Forleningsbrev for Claus Meckelborg, Proviantskriver, paa et Kannikedømme og et Vikarie i Lund Domkirke, som er ledigt efter afdøde Niels Paasche. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 439.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at hjælpe Niclas Bovinckhussen og hans Søskende til Rette, saa de snarest muligt kunne komme til Ende med Skiftet efter deres Forældre. Udt. i Sj. T. 21, 5 b.

— Miss. til Lensmændene over alt Sjælland om at sende Løsgængere til Arbejde paa Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 5 b. (Tr.: CCD. III. 403).

— Miss. til Christen Hansen [Kronborg Len], Ebbe Munk [Korsør Len], Joakim Bülow [Vordingborg Len] og Steen Brahe [Kallundborg Len] om at ordne det saaledes paa Færgestederne i deres Len, at ingen af de Pligtsfolk, som arbejdede paa Frederiksborg, og som baade Haar og Skæg var raget af paa, komme over, men straks blive tagne, hvis de ville undvige. Udt. i Sj. T. 21, 5 b.

24. Marts (—). Miss. til Vilhelm Dresselberg om at lade det aabne Brev om de Pligtsfolk, som Skæg og Haar var raget af paa, forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 21, 6.

29. Marts (Kronborg). Miss. til Peder Basse om at lade hugge saa mange Fodstykker, som han kan eragte at være fornødne til at istandsætte Jægerhuset paa Bistrup med. Udt. i Sj. T. 21, 6.

¹ Strandbjærggaard, Skodborg H.

30. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Laurits Brems som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver ham. Han skal, fra 26. Febr. 1613 at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selv-anden i aarlig Løn. Sj. R. 16, 5.

— Ligelydende Bestalling for Johan Sembs som Kaptejn, at regne fra 20. Marts 1612. Udt. i Sj. R. 16, 5 b.

— Aab. Brev til Kronens Tjenere i Bierre Herred i Skaane om at gøre Arbejde paa Laugholm Slots Befæstning. Sk. T. 4, 8. (Tr.: CCD. III. 403 f.).

— (**Kronborg**). Skøvlingbrev for Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, til at lade antaste og paagribe, hvor han maatte træffes, Søfren Nielsen, boende i Stienbjerggaard, som han paa Kongens Vegne efter Loven har ladet forfølge og gøre fredløs, fordi han imod Kongens Forbud skal have gjort Landkøb med Øksne, men som alligevel hemmelig skal opholde sig i Nørrejylland. J. R. 6, 531 b.

31. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Christen Lomborg, Professor i Mathematik i København, paa et Præbende og et Vikarie, kaldet St. Johannis og Catharinæ, i Lund efter Dr. Gellius Sascerides. Udt. i Sk. R. 3, 440.

1. April (—). Forleningsbrev for M. Pofvel Mortensen, Superintendent i Skaane Stift, paa et Kannikedømme i Lund efter M. Mogens Madtsen. Udt. i Sk. R. 3, 440.

2. April (—). Forleningsbrev for Anders Ollufsen, Renteskriver, paa et Kannikedømme i Lund efter Apitz Grøneberg. Udt. i Sk. R. 3, 440.

— Forleningsbrev for Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, der hidtil som Landsdommer har været forlenet med Elleholm Gaard og Len, som Kongen nu ikke mere kan undvære fra Sølvitsborg Slot, paa det efter afdøde Apitius Grøneberg ledige Provsti i Lund Domkirke i Stedet. Naar han ikke længere er forhindret ved Landsdommerbestillingen, skal han residere ved Domkirken. Sk. R. 3, 440 b.

— Forleningsbrev for Anders Hansen, Skriver paa Holmen, paa et Kannikedømme og Vikarie i Lund efter M. Avo. Udt. i Sk. R. 3, 441.

— Forleningsbrev for Søfren Ingmand paa et Kan-

nikedømme og Vikarie, kaldet St. Thomæ Cantuarensis, i Lund efter Jurgen Skovgaard. Udt. i Sk. R. 3, 441 b.

2. April (Kronborg). Miss. til Christen Hansen. Bønderne i Kronborg Len ere i sidste Fejde blevne takserede til at have og bruge Bøsser mod Rigets Fjender for dermed at afværge Landets Skade og Fordærv. Da Gud nu har givet Kongen Fred igen, skal Christen Hansen, for at ikke nogen i Lenet skal understaa sig til at skyde eller ødelægge noget Vildt, stort eller lidet, i Kongens Vildtbane, straks lade forkynde paa alle Herredsting i Lenet, at ingen efter denne Dag maa lade sig finde i Marken eller i Skovene med lange Rør eller Bøsser, men at Bønderne under den højeste Straf skulle afskaffe disse. Hvis han siden træffer nogen i Lenet, som rejser paa Marken eller i Skovene og har lange Rør eller Bøsser med sig, skal han tage Bøsserne fra dem og straks sende dem fængslede til Københavns Slot, hvor Kongen saa vil lade dem straffe tilbørligt. Sj. T. 21, 6.

— Ligelydende Miss. til Claus von Ahnen (Frederiksborg Len), Jørgen Kaas (Københavns Len), Steen Brahe (Kallundborg Len), Laurits Ebbesen (Skanderborg Len), Knud Gyldenstjerne (Hald Len), Christen Holck (Silkeborg Len), Joakim Bülow (Vordingborg Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Sigvordt Grubbe (Malmøhus Len), Oluf Rosensparre (Draxholm Len), Ebbe Munk (Antvorskov Len), M. Hans Staffensen (Sorø Birk), Caspar Markdanner (Koldinghus Len) og Jakob Barnewitz (Falster). Sj. T. 21, 6 b.

3. April (Kbhvn.). Bestalling for Søfren Bugge som Kaptejn til Lands og til Vands. Udt. i Sj. R. 16, 6.

— Forleningsbrev for M. Wulfgangus Rumannus paa St. Catharinæ Vikarie i Lund efter Dr. Gellius Sascerides. Udt. i Sk. R. 3, 441 b.

— Forleningsbrev for Palle Rosenkrantz Axelsen til Glimming, Kongens Opvarter, paa det efter afdøde Jørgen Skovgaard ledige Prælatur og Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken [Med Artikl. 1—2]. J. R. 6, 532 b.

— Følgebrev for Otte Lindenov til Borrebye til Bønderne under Elleholms Gaard. Udt. i Sk. R. 3, 441 b.

3. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Rektorerne ved Skolen i Viborg hidtil kun have været forsynede med ganske ringe Stipendium og Underholdning, hvilket ofte har medført, at duelige Personer paa Grund af den ringe Løn have maattet begive sig fra Skole-tjenesten, bevilger, at M. Henrik Arctander, Skolemester i Viborg, og hans Successorer efter Kapitlets Statuter for deres Tjeneste maa nyde det efter afdøde M. Peder Rimboltsen ledige Kan-nikedømme i Viborg, saalænge de ere Rektorer. De skulle residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 6, 533. Orig. i Landsark. i Viborg¹.

4. April (Kronborg). Miss. til Christen Hansen. Kronens Bønder i Tybirke have berettet, at deres Mark efterhaanden ødelægges meget af skadeligt Drivesand, fordi de alene ikke kunne overkomme at opsætte de Gærder, som ere nødven-dige for at stoppe Sandet, og de have derfor anmodet Kongen om at bevilge, at en af de omkringliggende Byer maa hjælpe til med at forfærdige Sandgærderne. For at Tybirke Mark ikke skal blive aldeles ødelagt af Drivesand, skal han give Kronens Bønder i en af de nærmest liggende Landsbyer Tilhold om at hjælpe til med at forfærdige Sandgærderne, saa Sandet ikke skal tage for meget Overhaand. Sj. T. 21, 6 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Kei Rantzau Hendriksen maa følge ham paa Rejsen til Spanien, skal Jacob Ulfeldt, naar han besøges med dette Brev, tage ham med ind paa Skibet og hjælpe ham til Tjeneste ved Hove i Spanien eller befordre ham paa andre Steder, hvor han bedst kan forsøge sig i Krigssager. Sj. T. 21, 7.

— (Kbhvn.). Miss. til Christian Friis til Borrebye, Kans-ler, Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Jens Sparre til Sparrisholm, Befalingsmand paa Aahusgaard. Da Kongen er til Sinds at ville flytte Købstaden Væ heq paa et andet Sted, hvorhen ogsaa de Borgere, der tidligere boede i Væ, skulle flytte, saafremt de ville bruge Købmandskab, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Byen Nesbye, som tilhører Otte Lindenov til Borrebye, Embedsmand paa Sølvits-

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. IV. 547 f.

borg, Hendrik Hvitfeldt til Lilløe og andre Lodsejere, hvis der er flere, og til Væ, nøje undersøge begge Byers Ejendom, Skove, Landgilde, Rente, Herlighed og anden Tilliggelse, ligne den ene Bys Ejendom mod den andens, give deres Besigtelse og Ligning beskreven under deres Signeter og indsende dem til Kancelliet. Sj. T. 21, 7.

4. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Nicolaus Svab, Møntmester, paa et Kannikedømme i Lund efter Apitius Grøneburg. Udt. i Sk. R. 3, 441 b.

5. April (—). Kvittansiarum til Fru Christentse Juel til Stubbergaard, Kield Krabbes Enke, der har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Hald Slot og Len fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1612 og for den i Lenet til Mikkelsdag og Jul 1611 oppebaarne Pengeskat. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 6, 534.

17. April (—). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har sendt Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler, udenlands som Gesandt og i hans Fraværelse vil have Rigens Sekret betroet til Christen Holck, skal denne modtage det hermed følgende Rigens Sekret og indtil Jacob Ulfeldts Hjemkomst bruge det i de Rigens Sager, der indkomme for ham, som han vil forsvare det. J. T. 6, 56 b.

24. April (—). Aab. Brev om, at Rasmus Mikkelsen i Roskilde, der nu er beskikket til Herredsfoged i Sømme Herred, maa bruge den Kronens Gaard i Himmeløf, som den tidligere Herredsfoged, afdøde Anders Lauritsen, har haft, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge han er Herredsfoged i Sømme Herred, dog skal han være forpligtet til at holde Gaarden i god Stand. Sj. R. 16, 6.

30. April (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har paa Begæring af Kongen af Polen bevilget, at denne maa få et Antal Foder Vin toldfrit gennem Sundet. De skulle derfor lade Kongen af Polen faa ligesaa megen Vin toldfrit gennem Sundet som i de foregaaende Aar, men ikke mere. Sj. T. 21, 8.

1. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Christen Friis til Kragerup paa Roskildegaaards Len. Han skal til sin egen, sine Svendes og Gaardens og Ladegaardens Folks Underholdning oppebære følgende aarlige Genant:

205 $\frac{1}{2}$ Dlr., 4 $\frac{1}{2}$ Læst Rug, 7 $\frac{1}{2}$ Læst Byg, 200 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 40 Lam, 200 Gæs, 200 Høns, 12 Køer og 11 $\frac{1}{2}$ Side Flæsk. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, men skal være forpligtet til aarlig at holde 24 Øksne paa Ladegaarden om Vinteren for Kongen. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—20]. Sj. R. 16, 6 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Gagge og Frandts Brockenhuus om at levere Christian Friis Roskildegaard. Udt. i Sj. T. 21, 8.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Peder Basse til Siørup paa Svenstrupgaard med tilliggende Gods. Han skal svare 100 Rigsd. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indtægt og have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin paa Svenstrup Ladegaard. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 2—5, 8—12, 16—18]. Sj. R. 16, 9 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Otte Lindenov til Borrebye, Embedsmand paa Sølvitsborg, paa Elleholm Gaard og Len. Han skal aarlig gøre Regnskab for den visse Indkomst, der tillige med Oldengæld, Told, Sise og Vrag skal tilfalde Kongen alene. Han maa selv nyde al Gaardens Avl og Enge, men maa saa heller ikke beregne Kongen nogen Bekostning derpaa. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Med Art. 10, 16 og 18]. Sk. R. 3, 442.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Stehen Madtsen til Rønneholm paa St. Peders Kloster i Lund og Øfvidts Kloster. Han skal svare 500 Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—2, 4—6, 8—12, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 443.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Hendrik Hvitfeldt til Lilløe paa Froste Herred. Han skal

svare 100 Rigsdrl., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst, dog skal al Stiftets Indkomst med Sagefald af Præster og Degne, Stedsmaal af Tiender, Told, Sise, Vrag, Oldengæld og Oppebørsel for rodhuggen Skov tilfalde Kongen alene. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 8—11, 16—18]. Sk. R. 3, 446.

1. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Mogens Pax til Turrup paa Halmstad Gaard og Len. Han skal holde Kronens Befæstning der i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som en ærlig Riddermandsmand bør. Han skal svare 650 gl. Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af Gaardens og Stiftets visse Indkomst og af den visse Indkomst af Aasted Herred. For det Gods, som Kongen har ladet lægge under Halmstadgaard, og hvorfor Mogens Kaas har gjort særligt Regnskab, for den aarlige Indkomst af Kronens Rettighed af den gejstlige Jurisdiktion af Aasted Herred samt for Oldengæld, Told, Sise, rodhuggen Skov og Vrag skal Mogens Pax gøre særskilt Regnskab, og det skal altsammen tilfalde Kronen. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 9—11, 13—14, 16—18, 20]. Sk. R. 3, 448.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe, paa Kronens Gods i Gisløf, Viverup, Borrebye, Simbris, Karlebye, Grødstrup, Stibye, Valdbye, Tagerup, Tulstrup og Nøbølle Sogn og By i Jerrestedt Herred, saaledes som Sigvort Grubbe til Hofdal hidtil har haft det i Forlening til Malmøhus. Han skal svare 238 gl. Dlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst. [Med Art. 10, 18]. Sk. R. 3, 450 b.

— Bestalling for Johan Stienvig som Byfoged, Tolder og Akcisemester i Christianopol. Han skal have 30 gl. Dlr. i aarlig Løn, hvilke skulle godtgøres ham i hans Regnskab. Sk. R. 3, 452.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Da Kongen vil have 14 Gaarde i Maglerup By, 1 Gaard i Hvellinge, 2 Gaarde i Nørre

Hasløf¹ 1 Gaard i Lille Hammer og 2 Gaarde i Hiempinge², alt i Skyts Herred, der hidtil have ligget til St. Peders Kloster i Lund, lagte under Hageløssegaard, skal Sigvordt Gruppe annamme disse Gaarde derunder, lade dem indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 8 b.

1. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Mogens Kaas til Støfringgaard paa Ørum Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 18. Dec. 1610 for Jørgen Lunge]. J. R. 7, 1. Orig.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Christen Thott til Boltinggaard paa Skivehus Slot og Len [ligelydende med Forleningsbrevet af 12. Aug. 1612 for Klavs Daa]. J. R. 7, 3.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Otte Skeel til Hammelse paa Skarpenbiergs Gods paa Mors. Han skal svare 700 Rigsdrl. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. [Med Art. 10, 18]. J. R. 7, 5.

2. Maj (—). Miss. til Jørgen Kaas og Jakob Beck. Kongen har forordnet 4 Tømmermænd, som i deres Nærværelse nøje skulle undersøge Havnen ved Køge og vurdere, hvad der billigen kan være anvendt paa den efter det Benaadningsbrev³ paa Oppebørsel af Told af fremmede til Havnens Istandsettelse, som Kongen har givet Byen. Naar Havnen er bleven besigtet af Tømmermændene, skulle de give disse Tilhold om at give klarlig beskrevet fra sig, hvad de mene at være anvendt til Havnens Forbedring. Sj. T. 21, 8.

— Miss. til Herluf Daa. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Peder Jacobsen Munk og Christopher Jacobsen Munk, Borgere i København, have berettet angaaende en Arv, som de have at kræve paa Island. Naar han besøges med dette Brev, skal han, saa vidt Islands Lov formaar, hjælpe dem til det, som de maatte være berettigede til der paa Landet, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb i den Sag. Sj. T. 21, 8 b.

¹ Nørre Hasløf. ² Kæmpinge. ³ 18. Okt. 1600.

2. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kronens Undersaatter paa Øsel for en rimelig Betaling i Aar maa tilforhandle sig Heste, Øksne, Faar og andet Kvæg, som de maatte behøve, af Undersaatterne paa Gulland. Kongens Embedsmand paa Visborg maa derfor ikke gøre dem nogen Hinder derpaa, naar de komme til Øsel. Sk. R. 3, 453 b. Sk. T. 4, 9. K.

— Miss. til Holger Ulfstand og Erik Lunge. Erik Juel, kgl. Sekretær, har berettet, at han efter Loven er bleven Værge for sin Broder Hack Juel, og anmodet Kongen om at betænke nogle Midler til hans umyndige Broders Bedste, da han selv nu er forhindret i Kongens daglige Tjeneste. For at Erik Juels umyndige Broder, naar han kommer til Lavalder, kan vide, hvad der med Rette bør tilkomme ham af hans Godsdes Indkomst, og for at al Uenighed og Trætte, som kan indfalde mellem Søkende, kan forekomme, skulle de, naar de besøges med dette Brev, begive sig til hans Fædrenegaard Alsted, ligne og lægge Gaardens Avl saavel som alt det tilliggende Godsdes visse Indkomst, taksere det for en vis Sum Penge, saa Erik Juel kan vide, hvad der i en vis Sum Penge aarlig kan tilkomme hans umyndige Broder af Godsets visse Rente og Indkomst. Endvidere skulle de besigte Bygningerne paa Alsted Borggaard og Ladegaard, hvorledes de ere holdte ved Magt, og give deres Taksation, Forhandling og Besigtelse beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 57.

3. Maj (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, paa Kronens Gods i Hald By i Nørhald Herred og i Tørsløf By i Gierløf Herred samt paa 2 Gaarde i Ilshøje i Dronningborg Len, som afdøde Christen Munk sidst har haft i Forlening. Han skal svare 318 Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst. [Med Art. 10 og 18]. J. R. 7, 6.

— Følgrebrev for Otte Skeel til Bønderne paa Skerpenbergs Gods, som afdøde Christen Munk var forlenet med, og [for Eske Brock] til Kronens Bønder i Hald By i Nørhald Herred, i Tørslof¹ By i Gierløf Herred og 2 Bønder i Ilshøje. Udt. i Sj. T. 21, 9.

¹ Ø. Tørslev Gerlev H.

3. Maj (Kbhvn.). Følgebrev for Christian Friis til Bønderne under Roskildegaard. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Peder Basse til Bønderne under Svenstrup efter Stax von Tynen. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Steen Madtsen til Bønderne under Øfvidts Kloster og St. Peders Kloster i Lund efter Tagge Krabbe. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Hendrik Hvitfeldt til Lilløe til Bønderne i Froste Herred efter Jacob Beck. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Andreas Sinklar til Bønderne i Jerested Herred, som Sivert Grubbe hidtil har haft. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Mogens Kaas til Støringgaard til Bønderne i Ørum Len. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Christopher Grefven til Fidtsbandt til Bønderne under Vernø Kloster efter Peder Madtsen. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Claus Daa til Bønderne i Romsdalen efter Steen Bilde. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Følgebrev for Ernst Normand til Bønderne under Liusse Kloster efter Niels Vind. Udt. i Sj. T. 21, 9.

— Miss. til Jørgen Friis, Predbiørn Gyldenstjerne og Oluf Rosensparre om at møde i København den 20. Juli og siden begive sig paa Rejsen til den norske Herredag. Udt. i Sj. T. 21, 9 b.

— Miss. til Claus Podebusk. Menige Kronens Bønder ved Kulden, som han har i Forlening, have klaget over, at han skal besvære dem meget med Arbejde til sin Avl, forfølger dem til Tinge for Ulydighed og endelig har erhvervet Dom over dem, skønt ingen af dem i Dommen in specie navngives som dem, der have været ham ulydige; dette forekommer Kongen meget sælsomt, da det kunde se ud, som om det var gjort for at paaføre dem Skade dermed. Det befales ham derfor ikke alene at lade den af ham over Bønderne begyndte Forfølgning og Proces falde, men ogsaa endeligt at akkordere med Bønderne om, hvor mange Dagsværker, foruden Ægterne, enhver aarlig skal gøre ham, for at han kan vide,

hvad han kan kræve af dem, og de kunne være pligtige til at gøre ham disse Dagsværker, da Kongen ikke vil tilstede, at hans Bønder skulle betynges for meget eller forarmes. Sk. T. 4, 9 b.

4. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Kort Friederich som Skovrider, at skulle tage Vare paa Kronens Jagt paa Hederne i Roskildegaaards og Københavns Len, hvor det er Kronens Endel og Enemærke og ikke fælles med Adelen, at der ikke skydes eller jages efter Harer, Ræve og andet Vildt derpaa, dog skal han fremdeles lade sig bruge som Vildtskytte. Han skal have 34 Dlr. og 2 Hofklædninger i aarlig Løn, 5 Dlr. i Kostpenge hver Maaned til sig og sin Hund og Foder og Maal paa 1 Hest. [Med Artikl. 1—3]. Sj. R. 16, 11 b.

— Lignende Bestalling for Laurits Pedersen som Skovrider paa Sorø Skove. Han skal have 16 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest, alt at udrede af Rentekammeret. Udt. i Sj. R. 16, 13 b.

— Aab. Brev om, at Johan Clant af England paa Grund af den villige Tjeneste, han har vist Kongen ved at transportere et Antal Krigsfolk ind i Riget, i Aar toldfrit maa udføre 2 Skibsladninger Tømmer og Sten fra Gulland, hvorpaa Regeringsraadet i Kongens Fraværelse forrige Aar har meddelt ham 3 Pas paa 3 Skibsladninger, da han hidtil ikke har kunnet lade det hente. Sk. R. 3, 453 b.

— Bestalling for Jens Vildtskytte som Skovrider i Børring Birk i Malmøhus Len (enslydende med Bestallingen for afdøde Frederik Vildtskytte). Udt. i Sk. R. 3, 453 b. Udt. i Sk. T. 4, 10.

5. Maj (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Hans Hansen, Sognepræst i Rødbye, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 9 b.

7. Maj (—). Miss. til Knud Urne og Ditlof Holck. Joakim Bülow, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at der er stor Tvistighed om den Jord, som ligger til Ladegaarden ved Vordingborg Slot, idet en Del af Borgerne i Vordingborg understaa sig til at bruge nogen Jord i Ladegaardsmarken, hvortil de efter hans Mening ingen lovlig Adkomst eller Rettighed have. For at Lensmanden kan vide, hvad Jord der

bør ligge til Ladegaarden, og Borgerne ogsaa kunne vide deres Jord, skulle de ved første Lejlighed møde paa Aastederne, stævne Borgemestre og Raad i Vordingborg i Rette for sig med den Adkomst og de Beviser, de have paa de Jorder, som Borger-skabet bruger i Ladegaardsmarken, nøje undersøge hele Sagen og med Flid udforske, hvad Jord der fra Arilds Tid har ligget til Ladegaarden og med Rette bør ligge dertil. Hvis det da befindes, at Borgerne have nogen Jord i Ladegaardsmarken i Brug, hvorpaa de ingen Adkomst eller rigtig Besked have, skulle de med Sten og Stabel adskille denne Jord tilligemed den øvrige Ladegaardsmark fra Byens Jord, saa Lensmanden kan vide, hvad Jord der bør ligge til Ladegaarden. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 21, 9 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Disse Brevvisere, Peder Helgesen og Rasmus Rasmussen, Kronens Tjenere i Tøring i Skanderborg Len, have berettet, at de have lidt Skade af en uforvarende Ildebrand paa deres Fæhuse og Lader, saa det, som de have indavlet, helt skal være brændt, og de have i den Anledning anmodet om at maatte blive fri for dette Aars Landgilde. Laurits Ebbesen skal lade dem være fri for dette Aars Landgilde og lade dem faa nødtørfigt Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse i Kronens Skove, dog paa Steder, hvor det kan være uden Skade for Skoven. J. T. 6, 57 b.

9. Maj (—). Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at annamme 3 Gaarde og 1 Bol i Dobelstrø¹ By og Sogn, som Kongen for nogen Tid siden har faaet til Mageskifte af Tagge Thott Ottesen, under Froste Herred. Udt. i Sk. T. 4, 8 b.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde om at annamme 1 Gaard i Axelstrup i Hiersaamagle Sogn i Giøng Herred under Helsingborg Slot. Udt. i Sk. T. 4, 8 b.

10. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om herefter at lade alle Kongen af Storbritanniens Under-saatter, som komme i Sundet, være fri for den ny paa-lagte Told. Sj. T. 21, 10 b.

— Miss. til Hans Lykke til Krabbisholm og Claus Belov

¹ Daberstrø. Froste H.

til Spøttrup. Da Kongen har forlenet Christen Thott til Boltinggaard med Skivehus Slot og Len, skulle de være til Stede, naar Claus Daa til Rafnstrup overleverer Skivehus Slot og Len til Christen Thott, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Lenet og overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og paa Ladegaarden og de til Lenet hørende Skove og give Christen Thott alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 58.

11. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel om at betale Gregorius Schemer de 100 Gylden, som ere givne Henricus Hondius paa Haanden for den Platte at gøre om Kalmars Belejring. Han skal give Tolderne i Helsingør Ordre til at afkræve Hondius Platten, naar den er færdig, og betale ham Resten, eftersom Jørgen Lunge, Embedsmand paa Bahus Slot, er bleven enig med ham om. Sj. T. 21, 10 b.

12. Maj (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Mette, Jesper Stenhuggers Kvinde, i Helsingør 500 Dlr. paa Regnskab for det Arbejde, hun har at udføre for Kongen. Udt. i Sj. T. 21, 11.

13. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Laurits Diur, barnefødt i Trøggevelde Len, herefter maa være fri for sit Fødested og maa bosætte sig, hvor ham lyster. Sj. R. 16, 13 b.

— Miss. til Christian Friis, Kansler. Kongen har bragt i Erfaring, at Jorderne og Gærderne ved St. Knuds Kloster i Odense, som han er forlenet med, ikke ere delte mellem Bønderne under Klosteret, saaledes som det dog ellers er brugeligt ved andre Kongens Slotte, Klostre eller Gaarde, saa Bønderne ikke ved, hvor megen Jord enhver af dem skal pløje og høste eller hvor meget af Gærderne enhver af dem skal holde i Stand. For at forekomme Urigtighed og for at Jorderne og Gærderne kunne blive ligeligt skiftede mellem Bønderne, skal han med det allerførste lade gøre en vis Skik herom og henholde enhver af Bønderne til at tage sin Part i Jordernes Pløjning og Høstning og i Gærdernes Istandsættelse. F. T. 3, 351.

— Miss. til Jørgen Skriver og Jakob Lett, Borgemestre i Odense. Da Kongen har bragt i Erfaring, at St. Knuds Kirke i Odense har lidt stor Skade af Storm og Uvejr paa Taget og andensteds og er bygfældig, befales det dem ved allerførste Løj-

lighed at besigte, hvor meget St. Knuds Kirke er bygfældig, og gøre et Overslag over, med hvor mange Penge Kirken efter deres Mening igen kan istandsættes. De skulle give deres Besigtelse og Taksation beskreven under deres Haand og Segl og indsende den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa Besked om Kirkens Lejlighed. F. T. 3, 352.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne og Sisemestrene i Danmark og Norge om den Mønt, hvori Tolden skal oppebæres. Sj. T. 21, 11. (Tr.: CCD. III. 404).

— Miss. til Hans Grønbeck, Renteskriver i Nørrejylland, om at give alle de Toldere og Byfogder i Nørrejylland, hvis Regnskaber han forhører, Ordre til at oppebære Kronens Told, Sise og Rettighed alene i Rigsdalere og ikke i Guld, Markstykker eller anden Mønt, undtagen de Rosenobler eller Goltgylde, som svares i Skibstold. Hvis der skal fortoldes noget Gods og de maa tage Smaapenge derfor, skulle de omveksle disse Penge i Rigsdalere til Bedste for Kongen. Naar han forhører Toldernes og Byfogdernes Regnskaber, maa han ikke modtage Oppebørselen af Told og Sise af dem paa anden Maade, end som foreskrevet staar, for at Kongen, naar Oppebørselen skal modtages i Rentekammeret, kan faa den altsammen i Rigsdalere og ikke i Guld, Markstykker eller anden Mønt. J. T. 6, 58 b.

— Miss. til Lensmændene i Norge om at oppebære baade Lenenes Indkomst og Tolden i Rigsdalere og ikke i anden Mønt. Hvad der endelig maa oppebæres i Smaamønt, skulle de forveksle i Rigsdalere. Udt. i Sj. T. 21, 11 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Chresten Hansen om at lade bestille nogle Vogne til at føre nogle Sten fra Stenhuggeren til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 11 b.

— Miss. til Jørgen Kaas om at lade Christopher Riber faa 5 Vogne og Heste fra København og hid til at fremføre den Proviant, han køber der. Udt. i Sj. T. 21, 11 b.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Lodtvig Weimers [ø: Weiners] to Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 11 b.

19. Maj (Frederiksborg). Miss. til Marqvort Bilde. Kongen har af Beretning fra hans Søster, Fru Anne Bilde til Nakkebølle, Eiler Brockenhuus's Enke, bragt i Erfaring, at der

er forskellige Stridigheder mellem ham og hende angaaende Nakkebølle Hovedgaard. Da hun paa det flittigste har anmodet Kongen om enten selv eller ved sine dertil forordnede Raader og gode Mænd at ville tage Sagen i Forhør og forsøge, om de i Venlighed kunne blive forligte derom, saa der ikke skal opstaa videre Uenighed mellem dem, hvilket Kongen ogsaa har bevilget, skal Marqvort Bilde indrette sin Lejlighed saaledes, at han kan være til Stede i København førstkommende 5. Juni, og medtage Søsterens Livsbrev paa Nakkebølle, som han efter hendes Beretning har i Forvaring, og de Kontrakter og andre Breve, som ere gaaede mellem dem i den Sag. F. T. 3, 353.

20. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Jacob Mikkelsen som Tolder i Toldboden ved Københavns Slot [ligelydende med Bestallingen af 5. Aug. 1597 for Søren Ingemand]. Sj. R. 16, 14.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jens Juel om i Joakim Bülow's Afregning at godtgøre denne saa mange Heste, som den indlagte Fortegnelse formelder. — Fortegnelse paa de Heste, der skulle godtgøres Joakim Bülow: Løjtnant Hans von Pettersdorf 2 Heste; Cort Lette, Fændrik, Joachim bei Swanch, Baltzar Kruse, Marcus Støgentin, Ewerdt Helmans, Laurentz Roede, Wilhelm von Hasselt, Claus Wobersnow, Gossel von Kahlen, Casper von Kahlen, Alexander Hertzberger og Thomas von Malchin hver 1 Hest; Stillan Rawe 2 Heste. Udt. i Sj. T. 21, 11 b.

21. Maj (—). Miss. til Christian Friis om at lade bestille 200 Bøndervogne, som skulle føre Havre fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 12.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade dets Bønder tilsige til at fremføre den Kalk til Frederiksborg, som de have bevilget aarlig at ville lade føre did. Udt. i Sj. T. 21, 12.

27. Maj (—). Miss. til Clavs von Ahnen. Da Kongen har bevilget sin Glarmester Jacob Hansen 8 Dlr. om Maa-neden til Kostpenge paa en Svend og en Dreng, skal Clavs von Ahnen indtil videre betale ham disse 8 Dlr. af Skriverstuen. Sj. T. 21, 12.

27. Maj (Frederiksborg). Miss. til Chresten Hansen [Kronborg Len] om at skikke koldt Køkken til Ronstie¹. Udt. i Sj. T. 21, 12 b.

— Miss. til følgende Lensmænd: Steen Brahe [Kallundborg Len], Ebbe Munk [Korsør Len], Mogens Gjæe [Sæbygaards Len], Joakim Bülow [Vordingborg Len], Jørgen Kaas [Københavns Len], Christen Hansen [Kronborg Len], Christen Friis [Roskilde Len], Anders Dresselberg [Holbæk Len], Peder Basse [Svenstrup Len], Ditlef Holck [Tryggevælde Len] og Vilhelm Dresselberg [Ringsted Len] om hver i sit Len med største Flid at lade undersøge, om nogen af de Fanger, som ere undvegne fra Arbejdet, findes dér, og i saa Fald straks sende dem hid. Udt. i Sj. T. 21, 12 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne Christen Davidsen og Peder Svensen i Helsingør om at indtage Peder Madtsen i Hospitalet, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 21, 12 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale David Barrol 100 Dlr., som Kongen har foræret ham. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 12 b.

— Skøde til Anders Hansen, Rigens Skriver, og hans Arvinger paa Kronens Gaard og Grund, kaldet Toldergaarden, i Nyborg med Huse, Have og Gaardsrum, som den nu forefunden er, samt 3 Agre i Nørre Mark og en lille øde Have i Byen. F. R. 3, 203.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. For nogen Tid siden² har Kongen skrevet til dem om at lade Kongen af Storbritanniens Undersaatte, der komme til Sundet, være forskaanede for den ny paalagte Told. Kongen har nu bragt i Erfaring, at der samtidig er kommet nogle af nævnte Konges Undersaatte gennem Sundet, hvilke have udgivet den ny paalagte Told, fordi de ere komne, førend Tolderne have faaet Kongens Vilje at vide. Det befales dem i den Anledning at tilbagebetale alle dem af Kongen af Storbritanniens Undersaatte, der i Aar have udgivet den ny paalagte Told, den erlagte Told, naar de komme tilbage til Sundet. Sj. T. 21, 12 b.

¹ Rungsted, Lyng-Kronborg H. ² 10. Maj 1613.

30. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Vogensen paa Kronens Part af Korntienden af Egeberg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre. Udt. i Tb. S. 13 b.

31. Maj (—). Miss. til Jens Juel om at betale Christopher Edtzel 200 Dlr., som Kongen har foræret ham. Udt. i Sj. T. 21, 13.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Grubbe til Hofdalle paa Kirkens Part af Korntienden af Hussie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 11 Pd. Byg og 16 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 200 b.

1. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale David Lucht en Guldkæde, som Kongen har købt af ham, og som vejede 46 Lod, hvert Lod beregnet til 6 Rigsdlr. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 13 b.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Sivert Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus Slot, det, han efter Kongens Befaling har ladet forbygge paa Malmøhus, i hans Regnskab. Sj. T. 21, 13 b.

— Miss. til Hans Lauritsen, Byfoged i Helsingborg, om til Bedste for Kongen at sælge den Gaard og det Stykke Jord, som for nogen Tid siden blev tilvurderet Kongen i Helsingborg, for den højeste Pris, der kan faas, og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 4, 10 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Helsingborg Len, hvem de end tjene. Kongen har givet Anders Bilde til Rabeløf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, Ordre til snarest muligt at forfærdige den Vej op til Blegen frem om Herritsvadt Kloster over Thommis Spang over Giederyggen. Det paabydes dem derfor, naar Anders Bilde eller hans Fuldmægtige give dem Ordre dertil, ufortøvet at begive sig til de Steder, de faa Ordre om, for at hjælpe til med at forfærdige Vejen. Hvis nogen ikke møder, naar han bliver tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 4, 10 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Biørnsen i Strandbyelund paa Kirkens Part af Korntienden af Aasted Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 98 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Terkel Jensen i

Vester Jølbye paa menige Drastrup Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Drastrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $8\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 98 b.

2. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott, Befalingsmand paa Landskrone Slot. Da en Præst¹ i hans Len, hvis Navn er ham selv bedst bekendt, skal være mistænkt for en grov Forseelse, skal han straks lade denne Præst fængsle og forvare ham godt indtil nærmere Ordre. Sk. T. 4, 11.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holger Rosenkrantz til Rosenholm paa Kirkens Part af Korntienden af Hvilsagger Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 98 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Holger Rosenkrantz til Rosenholm paa Kirkens Part af Korntienden af Mørke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, $7\frac{1}{2}$ Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 98 b.

3. Juni (—). Miss. til Steen Brahe. Denne Brevviserske Dorrethe, Lodvig Ottesens Enke, har berettet, at Anders Nielsen, forhen Byskriver i Kallundborg, for nogen Tid siden har dræbt hendes Husbonde, for hvilken Misgerning han skal være svoret fra sin Fred, men at han desuagtet dumdrigt opholder sig i Steen Brahes Len, fordi hendes afdøde Husbondes Brødre skulle ville understaa sig til at ville forlige sig med ham mod hendes Vilje, saaledes som Steen Brahe nærmere kan erfare af vedlagte Supplikation. Steen Brahe skal, naar hun besøger ham med dette Brev, lade Manddraberen eftertragte, gøre sig Flid for at blive ham mægtig og lade ske Eksekution over ham for hans begaaede Misgerning. Sj. T. 21, 13 b.

— Miss. til Prælater og menige Kanniker i Lund. Da Fru Anne Brahe til Holmgaard, Sten Maltesens Enke, har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig Byen Hammerlundt og 3 Gaarde i Sadserup i Skaane, til Mageskifte for ligesaa godt Gods baade paa Ejendom, Landgilde og Herlighed af hendes Gods i Høgserød, Sibberup, Skiberup, Attrup og Strøe i Froste Herred, saaledes som hun selv nærmere kan berette dem,

¹ Hr. Peder Jensen i Brandstad, Færs H.

skulle de ved allerførste Lejlighed erklære sig om, hvorvidt det Gods, Fru Anne Brahe begærer, for Belejligheds Skyld kan undværes fra Kapitlet, og om dette i alle Maader kan faa Fyldest igen, og indsende deres Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende Svar. Sk. T. 4, 11.

3. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da en stor Del af Kronens Undersaatter i Rye i Skanderborg Len have berettet, at deres Huse og Gaarde med det, de havde, for nylig ere brændte, og i den Anledning have anmodet om Eftergivelse af Landgilde og Hjælp med Bygningstømmer, skal han lade enhver, der saaledes er kommen i Ulykke og har lidt Tab ved Ildebrand, være fri for dette Aars Landgilde og skaffe dem nødtørftigt Bygningstømmer til Husenes og Gaardenes Genopbyggelse i Kronens Skove, dog skal det ske med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 6, 59.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Bisløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken, og af Voxløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 99.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Iul til Villestrup paa Kronens Part af Korntienden af Hommellum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 17 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 99.

5. Juni (—). Miss. til Oluf Rosensparre. Da Burchardt Maas, der har tilbudt Kronen sin jordegne Bondegaard i Draxholm Len til Købs for 250 Dlr., allerede har faaet 200 Rdlr. paa Gaarden, skal Oluf Rosensparre paa hans nærmere Begæring betale ham yderligere 50 Dlr. og siden føre dem til Udgift i sit Regnskab. Han skal tage nøjagtigt Skøde af Burchardt Maas paa Gaarden, lade denne indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 21, 14.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske, Giesse Madts Vævers, Borgerske i Ystad, har tilkendegivet. Han skal undersøge, om hun har Grund til Klagen, og hvis det viser sig, at

hun er bleven forerettet, hjælpe hende til Rette, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Sk. T. 4, 11 b.

5. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jomfru Margrette Kruse paa Kirkens Part af Korntienden af Rombdrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 99.

6. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Baltser Jensen, Borgemester i Kallundborg, paa Kronens Part af Korntienden, som kaldes Biskopstienden, af Ubye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 6 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 2 Skpr. Gryn. Udt. i Tb. S. 13 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Herkulis Overberg, Borger i Kallundborg, paa Kronens Part af Korntienden af Bregninge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre i Afgift til Kronen. Udt. i Tb. S. 13 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Munk paa Kirkens Part af Korntienden af Volstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug og 8 Pd. Byg til Volstrup Kirke. Udt. i Tb. S. 99 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Hansen, Skriver paa Aalborg Slot, paa Kirkens Part af Korntienden af Vester Hassing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 9 Pd. Rug, 9 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Vester Hassing Kirke. Udt. i Tb. S. 99 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ofve Urup til Ofvisholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Kiøbinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 2½ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Lyngsøe Sogn i Giers Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og ½ Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 200 b.

7. Juni (—). Miss. til Tagge Thott Ottesen og Knud Grubbe. Tagge Thott Andersen, Embedsmand paa Laholm Slot, har berettet, at han kræves for en Sum Penge, som hans afdøde Fader Anders Thott skal have været bortskyldig. Da han formener, at der i København skal findes et forsegleet Skrin, hvori der skal findes Kvittanser og anden Besked, som han agter at ville bruge til at afbevise Pengene med

og til at bevise, at noget af Renten er afbetalt, skulle de paa hans nærmere Begæring være til Stede, optage Skrinet, udtage de Breve, der kunne komme ham til Hjælp, hvis saadanne findes, tilstille ham dem, affatte en Fortegnelse over de Breve og Kvittanser, de levere Tagge Andersen Thott, indlægge den i Skrinet og tillukke og forsegle dette igen. Sk. T. 4, 12.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Hans og Jørgen Denissønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 14 b.

— Oprejsningsbrev for Hans Bagge i Stenested, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa Ni Claus Pedersen i Stenested i Helsingborg Len, hvorfor han siden er svoren fra sin Fred. Han har nu tilfredsstillet den dødes Slægt og Venner. Sk. R. 3, 454.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Palli Fasti til Smidstrup har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 3 Gaarde i Tiufstrup i Ingelstedt Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Katterup i Oxe Herred, 1 Gaard i Stefvie i Skiødts Herred og 1 Gaard i Vester Issie i Vemmindhøg Herred, der skal være ligesaa godt Gods paa Ejendom, Landgilde og Herlighed som Kapitlets Gods og i alle Maader ligge ligesaa belejligt for Kapitlet som dette. Kapitlet skal ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, Palli Fasti begærer, for Belejligheds Skyld kan undværes fra Kapitlet, og om dette kan faa Fyldest i alle Maader i det tilbudte Gods, og indsende Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Palli Fasti Svar. Sk. T. 4, 12 b.

10. Juni (—). Miss. til Manderup Parsberg. Da han har indberettet, at Broen mellem Aalborghus og Byen er meget brøstfældig og næsten ganske forfalden, saa den ikke kan blive staaende, medmindre den bliver opbygget fra ny af, skal han lade Broen opsætte fra ny af, men dog ikke bekoste mere end i det højeste 70 Dlr. derpaa, hvilke han maa føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 59 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Christoffer Gersdorff har begæret nogle Kronens Gaarde og Bol i Sielløf By og Sogn i Skanderborg Len til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Nørrejylland, hvorom Christoffer Gersdorff selv skal give Laurits Ebbesen nærmere Besked, skal Laurits Ebbesen med det allerførste erklære sig om, hvorvidt de af Christoffer Gersdorff

begærede Gaarde og Bol kunne undværes fra Slottet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christoffer Gersdorff Svar. J. T. 6, 60.

10. Juni (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Eske Brock om at erklære sig om 5 Gaarde i Førting¹ By i Thorse Sogn i Hoelbiørg Herred i Dronningborg Len, som Christoffer Gersdorff ligeledes begærer til Mageskifte. Udt. i J. T. 6, 60 b.

— Miss. til Christoffer Gersdorff. Kongen har bragt i Erfaring, at han efter Loven har ladet Christen Lassen, der boede i Bølle under Lønbørg Bispegaard, forfølge og gøre fredløs, fordi denne modvilligt har understaaet sig til ulovligt at bruge den Gaard, han var dømt fra, men at Christen Lassen desuagtet opholder sig der i Egnen og med Trusler og ubeskedne Ord lader sig forlyde med at ville vedergøre det. For at saadant kan blive straffet til advarende Eksempel for andre, skal han med det allerførste lade denne Kumpan eftertragte, gøre sig Flid for at blive ham mægtig, hvad enten det er paa Kronens, Adelens eller andres Gods, og siden sende ham velforvaret til Frederiksbørg Slot. J. T. 6, 60 b.

— Miss. til Ditlef Holck. Denne Brevviser Christen Rasmussen, Kronens Tjener i Karisegaard, har berettet, at hans Bo, Boskab, Kvæg og hvad han havde for nogen Tid siden er brændt, og anmodet om, at hans elendige Vilkaar maa tages i Betragtning. Kongen har i den Anledning eftergivet ham de 3 følgende Aars Landgilde, hvorefter Ditlef Holck skal rette sig. Han skal endvidere lade Christen Rasmussen faa det til Gaardens Genopbyggelse nødvendige Bygningstømmer i Skovene, dog hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. Sj. T. 21, 14 b.

11. Juni (—). Ligelydende Miss. til Ditlef Holck om, at Oluf Hansen i 3 Aar maa være fri for at svare Landgilde paa Grund af den Skade, han har lidt paa Gaard og Boskab ved Ildebrand. Udt. i Sj. T. 21, 15.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Peder Rasmussen i Kastrup i Tune Herred, der for nogen Tid siden for Roskilde Kapitel paa Grund af sin Forseelse ved Dom er bleven

¹ Futting, Hovlbjærg H.

skilt fra sin Hustru Kirstine med Forbud mod at gifte sig igen uden Kongens Tilladelse, nu igen maa gifte sig, da han har berettiget, at han er til Sinds at ville indlade sig i Ægteskab med en anden Kvindeperson og har ansøgt Kongen om Tilladelse dertil. Sj. R. 16, 15 b.

11. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane, og M. Lodvig, Prælat i Lund, om paa nærmere Anmodning af Tagge Thott, Embedsmand paa Landskrone Slot, at forhøre nogle Vidnesbyrd over en Præst¹, som sidder fangen paa Landskrone Slot, og give det beskrevet under deres Signeter. Udt. i Sk. T. 4, 13.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 4 Gaarde i Raarød i Giøng Herred og 1 Gaard i Gumløse, til Mageskifte for 1 Gaard i Hegerødt i Glimagger Sogn, 1 Gaard i Hørling i Vedrom Sogn og 4 Gaarde i Fieldkind By og Sogn i Villandts Herred. Kapitlet skal ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, Anders Sinklar begærer, for Belejligheds Skyld kan undværes fra Kapitlet, og om dette kan faa Fyldest i alle Maader i det tilbudte Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Sinklar Besked. Sk. T. 4, 13.

— Miss. til Anders Bilde. Kronens Bønder i den Fjerding i Bierre Herred i Skaane, hvorover Olluf Salemandsen er Lensmand, have tilkendegivet, at det falder dem meget besværligt at gøre lige Arbejde paa Befæstningen ved Laugholm Slot med de andre i Bierre Herred boende Bønder paa Grund af de Ægter ved Hallandsaas, som de ellers besværes med, og derhos anmodet Kongen om at betænke nogle lidelige Midler hertil. Han skal derfor straks meddele Tagge Thott, Embedsmand paa Laugholm, at denne, naar han tilsiger Bønderne til at arbejde paa Befæstningen paa Laugholm Slot, kun skal tilsige Bønderne i Olluf Salemandsens Fjerding til at gøre 1 Dags Arbejde, naar de andre Kronens Bønder i Bierre Herred tilsiges til at gøre 2 Dages Arbejde. Sk. T. 4, 13 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Sandersen,

¹ Hr. Peder Jensen i Brandstad, Færs H.

Ridefoged til Malmøhus, paa Kirkens Part af Korntienden af Tygelse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $5\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $7\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 14 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 201.

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen af hans Beretning har bragt i Erfaring, at Kirkens Part af Korntienden af Ousted Sogn er sat for højt i Afgift, saa ingen vil fæste den, skal han lade uvildige Dannemænd taksere Korntienden for en rimelig Afgift og siden bortfæste den. Han skal indtil videre lade Hr. Bertel, Sognepræst i Gylдинг i Hats Herred i Aakier Len, være forskaanet for det Gæsteri, som han aarlig plejer at udgive af sin Præstegaard, hvilket er 5 Mk. 8 Sk. 4 Alb. J. T. 6, 61.

13. Juni (—). Miss. til Manderup Parsberg og Jacob Ulfeldt om at dømme i en Sag mellem Hertug Johan Adolf og Marquord Rantzaus Enke (enslydende med Miss. af 11. Marts 1612, naar undtages, at Tiden blev forandret fra St. Hans Dag 1612 til 1. Aug. 1613). Udt. i J. T. 6, 61 b.

14. Juni (—). Aab. Brev om, at Jokim Brun i Søllemarkgaard paa Samsø for Livstid til egen Nytte kvit og frit maa oppebære al den Olden og Oldengæld, som kan falde paa Ønse Skov, dog maa han ikke tage mere Oldengæld end tilbørligt er. Endvidere har Kongen bevilget og efterladt ham al den Oldengæld, som han hidtil har oppebaaret af denne Skov. Sj. R. 16, 16.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Mogens Kaas til Støfringgaard. Da Otte Skeel til Hammelse, Embedsmand paa Dueholms Kloster, har anmodet om, at der maa blive forordnet to gode Mænd til at optage og registrere de Breve, som findes paa Dueholms Kloster, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Dueholms Kloster, optage Klosterets Breve, udførligt ekstrahere deres Indhold og Mening med største og muligste Flid, registrere Brevene rigtigt, tilstille Otte Skeel et klart Register over dem under deres Haand og Segl, som han kan beholde i sin Forvaring, og indsende en Genpart deraf, ligeledes under deres Haand og Segl, til Kancelliet. J. T. 6, 61 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om, at han der under Lenet [Hald] skal annamme 1 Td. Korn Landgilde, som Otte Skeel ved første Lejlighed skal udlægge til Kro-

nen for den Tønde Korn, der af Borgemestre og Raad i Skive nu til denne almindelige Herredag blev fravunden Eggeriisgaard, som Kongen tidligere har faaet til Mageskifte af Otte Skøel. J. T. 6, 62.

15. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Joakim Bülow i hans Regnskab hvad de havde gjort ham til Mangel for den Stald, han havde ladet opsætte paa Jungshofvit Slot. Udt. i Sj. T. 21, 15 b.

— Miss. til samme om at godtgøre Steen Brahe hvad han havde anvendt paa Malthuset paa Kallundborg Slot. Udt. i Sj. T. 21, 15 b.

— Miss. til Tagge Thott. Kronens Bønder i Sønder Svale i Landskrone Len have, for bedre at kunne opbygge deres Gaarde, der have været bygfældige og øde, i nogen Tid hver været fritaget for 6 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre af deres aarlige Landgilde, men burde nu herefter yde dette. For at de bedre kunne holde deres Gaarde ved Magt og blive ved deres Næring, skal han dog yderligere i 5 Aar, regnet fra 1. Maj 1612, lade enhver af dem være fri for 6 Skpr. Byg og 2 Tdr. Havre af deres Landgilde. Sk. T. 4, 14.

— Aab. Brev om, at Christen Sal i Vallegaard¹, Birkefoged i Vestervig Birk, og Christen Skarressen i Houfgaard², Birkefoged i Nørhaa Birk, paa Grund af den med deres Bestilling forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og anden Rettighed af deres Gaarde, saa vidt de hidtil have været fritagne derfor, saalænge de ere i Bestillingen. J. R. 7, 6 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift. For nogle Aar siden³ har Kongen ladet udgaa Befaling til Christian Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, som da havde Hald Slot i Forlening, om at lade besigte, hvad nødvendig Bygning afdøde Niels Christensen, forhen Sognepræst til Bierring Kirke i Hald Len, havde sat paa Bierring Kirke, undersøge, hvad Bekostning der kunde eragtes nødvendigt at være gaaet med dertil, og over-

¹ Formentlig Vejlegaard, Refs H. S., Hassing H.

² Muligvis Haagaard, Sønderhaa

³ 2. Marts 1607.

veje, ved hvilke Midler, enten ved de andre Kirker i Stiftet, som have Formue, eller paa andre Maader, den paa Kirken anvendte Bekostning kan blive restitueret Hr. Niels Christensens Arvinger. Da de andre Kirker i Stiftet imidlertid ikke havde noget Forraad dengang, blev Kongens Befaling dog ikke efterkommet. For at Hr. Niels Christensens Arvinger dog kunne faa nogen Erstatning for den paa Kirken anvendte Bekostning, skulle de ved første Lejlighed paany undersøge, hvad Bekostning der kan være gaaet med til Bygningen paa Kirken, om de andre Kirker i Stiftet nu have saadant Forraad, at de kunne udlægge noget til Betaling af Bygningen, eller ved hvilke andre Midler Bekostningen kan blive aflagt, og med det første indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 6, 62.

15. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Lauritsen i Ostofte¹ paa Kronens Part af Korntienden af Asnesse Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Byg, 5 Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Td. Boghvedegryn. Udt. i Tb. S. 13 b.

16. Juni (—). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Oluf Rosensparre hvad denne har anvendt paa Draxholms Ladegaards Forbedring. Udt. i Sj. T. 21, 15 b.

— Miss. til de samme om at godtgøre Knud Brahe i hans Regnskab hvad han kan have anvendt paa at opbygge et Kapel paa Bygholm Slot. Udt. i Sj. T. 21, 15 b.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Denne Brevviser Hans Hansen, Tingskriver i Vemmindhøig Herred i Skaane, har berettet, at han for nogen Tid siden har fæstet en øde Gaard, som han nu bor paa og har anvendt en stor Sum Penge paa, og anmodet om at faa nogen resterende Landgilde eftergivet, da han er kommen til at restere med nogle Aars Landgilde. Kongen har bevilget, at han maa være fritaget for at svare 2 Aars Landgilde. Sk. T. 4, 14 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfarening, at Frederik Lange til Søfde og Fru Birgitte Marsvin til Borsøe, Frederik Ulfeldts Enke, hver har 1 Gaard i Sølfagger i Malmøhus Len i Skaane i Kongens Vildtbane, hvilke Gaarde Kongen nu vil mageskifte sig til af dem, skal

¹ Aastofte. Ods H.

han med det allerførste paa Kongens Vegne forhandle med dem om at overlade Kongen disse 2 Gaarde for Vederlag, ved første Lejlighed erklære sig om, hvad Gods de begære til Mageskifte, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen siden kan træffe videre Anordning derom. Sk. T. 4, 15.

16. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev for Axel Brahe til Elvidt, Embedsmand i Dalum Kloster, paa Kronens Ø Stryen og 4 Gaarde paa Langeland, nemlig 1 Gaard, kaldet Munkgaard, i Maglebye By og Sogn, 2 Gaarde i Onestrup og Stengaard. Han skal svare 120 Dlr. i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst, at regne fra 1. Maj, da afdøde Fru Anne Rønnovs Arvingers Naadsensaar endtes. [Med Artiki. 16 og 18], F. R. 3, 204.

— Forleningsbrev for Hans Kaas til Lindskouf, der har lovet at ville være Landsdommer i Fyen og har aflagt Ed som saadan, paa følgende Gods: Øen Lyøe, 2 Gaarde i Neruptorp¹, 1 Gaard i Nesruf², 1 Gaard i Ladbye, 1 Gaard i Brobye, 1 Gaard i Langsted, 3 Gaarde i Bregnemose, 3 Gaarde og Herligheden i 1 Kirkebolig i Goemsberg³, som ligger til Øxendrup Kirke, 2 Gaarde i Sandager, 1 Gaard i Stubberup i Sandager Sogn, 5 Gaarde i Kne⁴ i Skoufbye Herred, 2 Gaarde i Esterbølle, 3 Gaarde i Togerødt, 1 Gaard i Blaustrup⁵ og 1 Gaard i Grummerup⁶ i Bog Herred, 2 Gaarde i Sandager, 1 Gaard i Stubberup, 1 Gaard i Glommerup⁶ 1 Gaard i Ørte⁷, 1 Gaard i Arsberg⁸, 2 Gaarde i Esterbølle, 4 Gaarde i Hasløse⁹, 1 Gaard i Melbye, 3 Gaarde i Krogsbølle. 2 Gaarde i Bordesøe og Kronens Gods, kaldet Kirkebye Gods, i Sunds Herred, at bruge kvit og frit. [Med Artiki. 16 og 18]. F. R. 3, 205.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Fyen om herefter at holde Hans Kaas til Lindtskouf for deres Landsdommer, da Kongen har forordineret ham dertil, og søge deres Ret hos ham. Han skal være forpligtet til at hjælpe dem alle i de Sager, der

¹ Næraatorp, Skam H. ² N. Næraa, samme H. ³ Fejlskrift for: Glamsbjærg, Baag H. ⁴ Fejlskrift for: Rue, Skovby H. ⁵ Blangstrup, Baag H. ⁶ Begge disse Steder maa vistnok menes: Gummerup, Baag H. ⁷ Orte, Baag H. ⁸ Ørsbjærg, Baag H. ⁹ Haarslev, Skovby H.

bør paadømmes paa Landstinget, saa vidt Lov og Ret er. F. T. 3, 354.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Grubbe, der hidtil har holdt Landsting paa Maribo Kloster, om herefter at holde Landstinget paa Maribo Raadhus. Sm. T. 6, 108.

— Miss. til Lauridts Grubbe og Axel Brahe Pedersen. Da der er Trætte mellem Maribo Kloster og Borgerne i Maribo Købstad om Klosterets og Byens Jord, skulle de ved første Lejlighed begive sig paa de omtrættede Aasteder, nøje undersøge, hvorledes det forholder sig med Jorderne, og erklære sig skriftligt og udførligt om Sagen. Sm. T. 6, 108.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Laurits Navl til Hedegaard og Niels Krag Hendriksen til N. have af Jacob Christoffersen og Anders Christoffersen været indstævnedes for Kongen og Danmarks Riges Raad, fordi de med Hug og Slag have trakteret deres afdøde Broder Morten Christoffersen, da han var udsendt for at forkynde en kongelig Stævning i Viborg for Fru Johanne Kaas til Lundergaard, saa han faa Dage efter er død. Skönt Laurits Navl og Niels Krag af Kongen og Danmarks Riges Raad ere frikendte¹ for den dødes Bane, har Kongen dog i alle Maader forbeholdt sig den Modvillighed, som de i saa Maade have begaaet paa den, der forkyndte Kongens Stævning for Fru Johanne Kaas. Knud Gyldenstjerne skal derfor med Flid lade anstille Undersøgelse om deres Forseelse og Modvillighed og siden lade dem tiltale og forfølge derfor, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 6, 64.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Holck paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Veybye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Veybye Kirke, og af Lemb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 2 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Lemb Kirke. Udt. i Tb. S. 99 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Olluf Byrresen i Boller paa Kronens Part af Korntienden af Romblund Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Rug og 2 Tdr.

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 523 f.

Byg, af Varde¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. 6 Skpr. Rug og 4 Tdr. 6 Skpr. Byg, og af Fiskebek Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Tdr. Rug og 1½ Td. Byg. Udt. i Tb. S. 100.

16. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christian Holck paa Kirkens Part af Korntienden af Jordløs Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3½ Pd. Rug, 3½ Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 152.

— Miss. til Manderup Parsberg, Eske Brock og Christen Holck. Niels Kaas til Birkilds og alle hans Kreditorer ere forskrevne til at skulle møde i Viborg førstkommande 2. Aug., hvor Niels Kaas da skal være forpligtet til at overlevere sine Kreditorer en rigtig Jordebog paa alt sit Gods med en rigtig Fortegnelse paa al den vitterlige Gæld, han skylder bort, samt Kvittanser, hvormed det kan bekræftes, at hans Gæld er rigtig, saa at enhver af hans Kreditorer af hans Jordegods kan faa saa meget, som de med nøjagtige Breve og Beviser kunne have at kræve, og som hans Gods efter Kongens sidst udgaaede Doms Indhold² kan strække til. Da Kongen imidlertid vel kan tænke sig, at Niels Kaas og hans Kreditorer selv ikke ville kunne enes herom, medmindre Kongen forordner nogle gode Mænd, som kunne indsige dem, skifte og dele Jordegodset mellem dem og paase, at det gaar ligeligt og ret til dermed, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at møde i Viborg til samme Tid, skifte og dele Gæld og Gods mellem dem og forhandle alt mellem dem saaledes, at de en Gang for alle kunne blive skilte ad og at der kan vederfares enhver, hvad kristeligt og ret er. De skulle give klarlig beskrevet fra sig, hvad der bliver forhandlet, skiftet, delt og udlagt enhver i Betaling. J. T. 6, 63.

17. Juni (—). Miss. til Niels Kaas. Da alle hans Kreditorer have faaet Ordre til at skulle møde i Viborg den 2. Aug. for alle at tage deres Betaling i hans Jordegods, eftersom enhver efter hans udgivne Breves Indhold kan kræve, skal han, for at han og de en Gang for alle kunne blive skilte ad, og for at enhver af hans Kreditorer kan faa sin Betaling propor-

¹ Vorde, Nørlyng H. 1605—14. S. 531 f.

² Se Secher, Kongens Rettertingsdomme

tionaliter, eftersom hans Gods kan strække til, endelig være fortænkt i at møde til ovennævnte Tid og Sted med en rigtig, klar og uforfalsket Jordebog paa alt sit Gods, det være sig Arvegods, Købegods, Pantegods og Købstadgods, intet undtaget, med en rigtig Fortegnelse paa al den vitterlige Gæld, han skylder bort, og med de Kvittanser, hvormed sandfærdigt kan bekræftes, at hans Gæld er rigtig, og levere Jordebog, Fortegnelse og Kvittanser til Kongens Raader og gode Mænd, som ere forordnede til at være til Stede ved denne Lejlighed, for at baade Gæld og Gods kan blive skiftet ligeligt. J. T. 6, 64.

17. Juni (Kbhvn). Aab. Brev til alle Niels Kaas til Birkilds Kreditorer, som have Gæld at kræve hos ham, om, at de den 2. Aug. skulle give Møde i egen Person eller ved Fuldmægtige i Viborg for proportionaliter at faa deres Betaling i Niels Kaas's Gods og ikke begive sig derfra, førend de ere blevne forligte, for at de selv og deres Konsorter ikke skulle lide nogen Skade. De skulle medtage alle de indløste Hovedbreve og rigtige Fortegnelser paa al den udgivne Skade, Interesse og Omkostning, som de have lidt, gjort og anvendt for ham. J. T. 6, 65.

— Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, i hans Regnskab hvad han efter Kongens mundtlige Befaling har anvendt paa det store Taarn paa Skanderborg Slot, paa Dyrehaven sammesteds og paa den ny Kornlade, som han har ladet opsætte paa Aakier Slot, samt adskilligt Flikkeri og Bekostning, som han har gjort paa Skanderborg Slot og underliggende Ladegaarde. Sj. T. 21, 15 b.

— Aab. Brev om, at Carl Bryske, Befalingsmand paa Aarhusgaard, maa nyde 2 Gaarde i Aalsøe By og Sogn og 4 hele og 2 halve Gaarde i Olsrød¹, der ere hans Bønder til Katholm, under en fri Birkeret ligesom de andre hans Bønder, der høre under Katholms Birk. J. R. 7, 7.

— Miss. til Christian Holck til Søboe og Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmænd paa Silkeborg og Hald Slotte. Da Christoffer Gersdorff til Sæbygaard har begæret 5 Gaarde

¹ Aalsrode, Sønder H., Randers Amt.

i Førtling¹ i Thorse Sogn i Hoelbiørg Herred i Dronningborg Len og 2 Gaarde og Kronens Part i 1 Gaard i Sieløf By og Sogn til Mageskifte for 2 Gaarde i Mausing i Vimerløf² Sogn i Hits Herred i Silkeborg Len, 1 Gaard i Tistrup By og Sogn og 1 Gaard og 1 Bol i Dromelstrup³ i Sønder Herred i Kalløe Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 65 b.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Skeel og Knud Gyldenstjerne Axelsen, Embedsmænd paa Dueholms Kloster og Hald Slot. Da Knud Gyldenstjerne Hendriksen har begæret, at der maa blive forordnet to gode Mænd til at optage og registrere de Breve, som findes paa Vestervig Kloster, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Vestervig Kloster, optage Klosterets Breve, ekstrahere dem udførligt, registrere dem og levere Knud Gyldenstjerne Hendriksen et klart Register over dem under deres Haand og Segl, hvilket han herefter kan beholde i sin Forvaring og forsvare Kronens Ejendom med. De skulle indsende en Genpart af dette Register, ligeledes under deres Haand og Segl, til Kancelliet. J. T. 6, 66 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Eske Brock. Som de nærmere kunne erfare af vedlagte Supplikation, have nogle af Kronens Bønder i Silkeborg Len i adskillige Maader beklaget sig over Christian Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til ved allerførste Lejlighed at begive sig til Silkeborg Slot, stævne alle de Kronens Bønder, der have besværet sig, i Rette for sig i Nærverelse af Christian Holck, forhøre deres Klager og Christian Holcks Erklæring derpaa, overveje Sagen og siden forordne, hvad de maatte eragte for at være ligeligt og ret. De skulle give deres Afgørelse beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 6, 67.

— Miss. til Eske Brock. Da denne Brevviserske Kirstine, Peder Hammers Enke, i Kallundborg har opdraget 1 fri Bondegaard og 1 Hus, som hun ejer i Blendstrup By i

¹ Fejlskrift for: Futting, Hovlbjærg H. ² Vinderslev, Lysgaard H.
³ Drammelstrup.

Gierløf Herred i Dronningborg Len, og som aarlig skylder 3 Tdr. Korn og 1 Dlr., til Kronen for 100 Rigsdlr., skal Eske Brock lade tage nøjagtigt Skøde paa nævnte Gaard og Hus af Kirstine eller hendes Lavværge, betale hende de 100 Rigsdlr., føre disse til Udgift i sit Regnskab, lade Gaarden og Huset indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 67 b.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge Labbing Mølle i Framløf Herred i Skanderborg Len, som afdøde Christen Munk og hans afdøde Frue¹ have haft Livsbrev paa, ind under Skanderborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 6, 68.

— Mageskifte mellem Thomas Juel til Estrup og Kronen. J. R. 7, 7 b. (Se Kr. Sk. under 18. Juni 1613).

18. Juni (—). Miss. til Manderup Parsberg om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard og 3 Landbol i Gaasebye i Øster Hasing Sogn i Kier Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Thomas Juel til Estrup, ind under Aalborghus Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 68.

19. Juni (—). Ligelydende Miss. til Caspar Markdanner om at lægge 1 Halvgaard, kaldet Greene, i Hanurum Sogn i Nør Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Thomas Juel, ind under Koldinghus. Udt. i J. T. 6, 68 b.

— Ligelydende Miss. til Albret Skeel om at lægge 1 Bol i Bobyl i Feuling Sogn i Malt Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Thomas Juel, ind under Riberhus. Udt. i J. T. 6, 68 b.

— Forordning om, at Tilhængere af den papistiske Religion ikke maa tage nogen Arv eller bosætte sig i Danmark. Sj. T. 21, 16. (Tr.: CCD. III. 405. Dsk. KL. III. 38 f.).

— Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Svin inden næste Mortensdag. Sj. T. 21, 16 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. III. 406).

— Aab. Brev om, at den sjællandske Alen og Vægt

¹ Anne Eriksdatter Skram.

skal bruges over alt Riget. Sj. T. 21, 17. (Tr.: CCD. III. 407 f.).

19. Juni (Kbhvn.). Forordning om Skraaer og Lavsretter. Sj. T. 21, 18 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. III. 408 f. KD. II. 589 f. Suhms Saml. I. 46 f. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 28 f.).

— Forordning om hurtigst mulig Eksekution over dem, som dømmes fra Liv og Ære. Sj. T. 21, 19 b. (Tr.: CCD. III. 409 f. P. Friis Edvarsen, Underretn. om Schielschior S. 496 f. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge S. 558).

— Aab. Brev til Provsterne og Præsterne over alt Danmark om Udredelse af den sidst paabudte Krigsskat endnu til Mortensdag 1613 og Mortensdag 1614. Sj. T. 21, 20. Orig. (til Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Origg. (til Aarhus, Ribe og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg. (Se CCD. III. 410 f.).

— Miss. til Bisperne over alt Danmark om at lade det aabne Brev til Provster og Præster om Udredelse af Krigsskat for 1613 og 1614 forkynde for disse, saa de kunne vide at rette sig derefter, sørge for, at Krigsskatten udkommer i rette Tid og bliver betalt dem i Rigsdalere og ikke i nogen anden Mønt. De skulle hvert Aar til Mortensdag indsende Pengene til Rentekammeret, ledsaget af klare Registre og Mandtal, saa Kongen kan have dem i rette Tid til at betale med paa Omslaget i Kiel. (Til Jylland, Fyen og Langeland lyde Brevene paa, at Skatten skal leveres til Gert Rantzau i Haderslev). Sj. T. 21, 20 b. Origg. (til Bisperne i Aarhus og Viborg Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark om Udredelse af den sidst paabudte Krigsskat endnu til Mortensdag 1613 og Mortensdag 1614. Sj. T. 21, 21. (Se CCD. III. 411 f.).

— Aab. Brev til Borgemestre, Raadmænd og Borgere i Købstæderne over alt Danmark om Udredelse af den sidst paabudte Krigsskat endnu til Mortensdag 1613 og Mortensdag 1614. Sj. T. 21, 22. Origg. (til Helsingør, Holbæk, Kallundborg og Køge) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Varde) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 29 f.; jvfr. CCD. III. 411).

— Miss. til Lensmændene over alt Danmark om at lade Skattebrevene til Købstæderne og Bønderne tilstille

Borgemestre og Raad i Købstæderne og forkynde for Bønderne. De skulle med Indkrævningen af Skatten forholde sig som med den tidligere oppebaarne Krigsskat, dog skulle de give Bønderne Tilhold om uden al Undskyldning at udgive Penge-skatten til Mikkelsdag i en samlet Sum, saa den tilligemed Borgernes Krigsskat sikkert til den i Skattebrevene fastsatte Tid kan leveres til Rentemestrene i Rigsdalere og ikke i nogen anden Mønt, ledsaget af klare Registre og Mandtal, saa Kongen kan have den i rette Tid til at betale med paa Omslaget i Kiel. (Til Jylland, Fyen og Langeland lyde Brevene paa, at Skatten skal leveres til Gert Rantzau i Haderslev). Ligeledes skulle de i alle Købstæder og andensteds, hvor det er nødvendigt, i deres Len lade Forordningerne om 1. dem, som ere af den papi-stiske Religion, 2. dem, som blive dømt fra Ære og Liv og 3. om Alen og Vægt, som skal bruges over alt Riget, samt det aabne Brev om Skraaer og Lavsretter forkynde og siden alvorligt paase deres Overholdelse. Sj. T. 21, 23.

19. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Kapitlerne over alt Danmark om, at de endnu i de to følgende Aar skulle svare den sidst paabudte Krigsskat i Rigsdalere og ikke i nogen anden Mønt. Udt. i Sj. T. 21, 24.

— Miss. til Tolderne over alt Danmark om, at den ved Toldrulle af 10. April 1611 paalagte ny Told igen maa afskaffes fra 31. Juli. Sj. T. 21, 24. (Se CCD. III. 406).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkel Lauritsen i Aastrup paa Kirkens Part af Korntienden af Oufbye¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 16 [Pd.] Byg i Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 100.

21. Juni (—). Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte. Da Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Beufing Slot, har begæret 20 Gaarde, halve Gaarde og Fjerdingsgaarde, 1 øde Fjerdingsgaard samt 2 Fæster og smaa Bolsjorder i Ørsøe i Vemmindhøig Herred til Mage-skifte for 1 Gaard i Tulstrup By og Sogn og 6 Gaarde, 1 Hus og 2 Gadehuse i Store Bedinge i Vemmindhøig Herred,

¹ Aaby, Kær H.

skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 15 b.

21. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Claus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skivehus Len fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1613 og for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 10 b.

— Livsbrev for Kield Brockenhuus til Lierbek og hans Hustru Fru Edel Ulfeldt paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hansted Sogn i Vor Herred, uden Afgift, dog skulle de være forpligtede til at holde Hansted Kirke i god Stand, ligesom den nu er. J. R. 7, 11 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christen Hansen om at istandsætte Stalden i Lundehaven med Døre og andet, saa Kongens Vogne, naar de nu sendes herfra og did, kunne blive vel forvarede dér. Sj. T. 21, 24 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde om at tillade Borgemestre og Raad i Flensborg at udføre saa mange hugne Sten fra Gulland, som de maatte behøve til nogen foretagen Bygning i Byen. Udt. i Sk. T. 4, 15 b.

— Miss. til Christian Holck. Da han har indberettet, at der er nedblæst 2 Bindinger paa Venderløfgaard¹, medens 5 Bindinger ere blevne staaende, skal han med det allerførste lade disse 5 Bindinger hjælpe med Støtter og andet, saa de kunne blive staaende. Tømmeret fra de nedblæste Bindinger skal optages og forvares. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at Trevads, Karup, Hiøbjerg og Alling Møller i hans Len skulle være meget brøstfældige paa Sten, Leider, Gangværk, Vandværk og andet Tilbehør, skal han med det allerførste lade disse Møller restavrere, forskaffe en ny Sten til hver Mølle, hvor det behøves, og andet Tilbehør efter Tingsvidners Lydelse. Han skal føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab, men paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt, og at det Tømmer, som behøves dertil, bliver hugget i Skovene, hvor der sker mindst Skade for Skoven. Til Forbedring og Istandholdelse af Møllehusene skal han skaffe Møl-

¹ Vinderslevgaard, Lysgaard H.

lerne Tømmer i Skovene; siden skulle Møllerne saa istandsætte og vedligeholde Møllehusene paa deres egen Bekostning. Herredsmændene skulle holde Hiøbjerg Bro i Stand, men der skal skaffes dem Tømmer dertil af Skovene. J. T. 6, 69.

21. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Kongen har af hans Beretning set, at Broen og Møllen med Tilbehør samt Porthuset ved Silkeborg Slot skulle være aldeles udbrudte og nedfaldne, saa de endelig ganske maa genopbygges fra ny af. Det befales ham i den Anledning at lade det til Broens og Møllens Opbyggelse nødvendige Tømmer hugge i Lenets Skove, dog hvor der sker mindst Skade paa Skoven. Kongen billiger den af ham sluttede Fortingning med en Tømmermand, som skal ophugge og lave nævnte Bro og Mølle med andet mere for 200 Rigsdrl., og bifalder, at han betaler Tømmermanden derefter og fører Pengene til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 69.

22. Juni (—). Miss. til Ditlef Holck og Christen Friis om at begive sig til Vordingborg for at tage imod Hertuginde af Holsten¹ og følge hende til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 24 b.

24. Juni (Kbhvn.). J. T. 6, 74 b, se 24. Juli 1613.

25. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jacob Fux, der en Tid lang har tjent Kongen som Trommeter, men nu er forlovet fra denne Bestilling og vil bosætte sig i København, bevilger, at Jacob Fux frit maa bosætte sig i København og være forskaanet for Vagt, Hold og al anden borgerlig og Bys Tyngde, dog maa han saa ikke i nogen Maade bruge noget Købmandskab eller Handtering i København. Sj. R. 16, 16 b. (Tr.: KD. II. 590).

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne i hans Len [Varberg] endnu restere med et Aars Voldpenge og Stenkørselspenge, som er fra 1612 til 1613. Da Størsteparten af disse Bønder ere komne meget til Agters i den forløbne Fejde, har Kongen bevilget, at de i Aar maa være fritagne for det resterende Aars Vold- og

¹ Hertuginde Augusta g. m. Hertug Johan Adolf af Gottorp.

Stenkørselspenge, derimod skulle de udrede dem til næste Aar. Sk. T. 4, 16 b.

25. Juni (Frederiksborg). Miss. til Tagge Thott, Befalingsmand paa Landskrone Slot, om efter Kongens tidligere Befaling at procedere med den Præst¹, som han har sidende fangen. Udt. i Sk. T. 4, 17.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Niels Mand, Raadmand i Assens, og paa Forbøn af nogle af sine Raader og gode Mænd bevilger, at Niels Mands Søn Jens Mand maa begive sig i Ægteskab med Karine, afdøde Berild Pofvelsens Datter, skønt de ere beslægtede med hinanden i 3. Led og saaledes efter Kongens udgaaede Mandater ikke maa gifte sig uden Kongens Tilladelse. F. R. 3, 206.

— Miss. til Jakob Rosenkrantz. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad denne Brevviser Hans Lauridsen, Borger i Assens, har berettet angaaende en halv Bondegaard, som Kongen vil afkøbe ham og hans Broder. Jakob Rosenkrantz skal erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig med den Sag og hvor meget denne Halvgaard kan være værd. F. T. 3, 355.

— Miss. til Christen Holck. Da der med det første skal foretages Skifte og Deling efter afdøde Jomfru Karen Krabbe, skal han være til Stede ved den Lejlighed, paatage sig Værge-maalet for Fru Anne Krabbe til Steenholt, Jacob Børns Enke, og for alle afdøde Tyge Krabbes Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ved Skiftet vederfares dem hvad billigt og ret er. J. T. 6, 70.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Fadder Madtsen, Raadmand i Malmø, har paa egne og sine Medrederes Vegne berettet, at de sidste Efterhøst have villet sende et dem tilhørende Skib, ladet med allehaande Varer, som to Borgere i Lybæk havde købt af dem, til Lybæk, men dette Skib er, nogen Tid efter at det var ankommet til Tramünde, ved Nattetid blevet anfaldt af nogle Lybske, der have plyndret og berøvet det Gods, Ankere, Tov og andet og jaget Folket derfra med Hug og Slag. Skønt Fadder Madtsen og hans Med-

¹ Hr. Peder Jensen i Brandstad.

redere noksom kunne bevise, hvem der have gjort saadant, og efter Kongens Befaling i Venlighed have henvendt sig til Borgemestre og Raad i Lybæk for at faa nogen Erstatning derfor, have de dog intet udrettet, hvorfor de nu have anmodet Kongen om at betænke nogle Midler, hvorved de kunne faa Restitution for den Skade, de have lidt. Tolderne skulle derfor, naar der kommer lybske Skibe i Sundet og de skadelidte Undersaatter ansøge derom, lade disse Skibe arrestere, indtil Kongens ovennævnte Undersaatter ere blevne tilfredsstillende for den Skade og Bekostning, de have lidt og anvendt. Sj. T. 21, 24 b.

27. Juni (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Anders Jessen, Raadmand i Haderslev, der for nogen Tid siden af Borgemestre og Raad i Ribe er bleven dømt til at staa Kongen til Rette for Kronens Told, som har har fordrevet efter nogle Vidnesbyrd, som Albrit Skeel, Embedsmand paa Ribberhus, har ladet føre mod ham i den Sag, hvilken Dom og Vidnesbyrd paa den sidste Herredag ere blevne dømte ved Magt af Kongen og Danmarks Riges Raad¹. Da Anders Jessen nu har tilfredsstillt Kongen for den Sag, har Kongen nu eftergivet ham Sagen. J. R. 7, 12.

— Miss. til Jørgen Friis til Farskof og Jens Mogensen til Sindinggaard. Da Kield Brockenhuus til Lierbek, der efter Kongens Befaling indtil nu i rum Tid har forestaaet Værgemaalet for Jomfru Kierstine Skeel, med det allerførste med Kongens Bevilling agter at levere Værgemaalet fra sig til Axel Ugerup til Aagisholm, der efter Loven er hendes rette Lavvæрге, skulle de være til Stede ved den Lejlighed og, hvis der er eller indfalder nogen Irring mellem dem, enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, paase, at alt ved Værgemaalets Overlevering gaar kristeligt og ret til, saa der ikke vederfares Jomfru Kierstine Skeel andet end hvad ret og billigt er, og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 70.

— Miss. til Axel Ugerup. For rum Tid siden har Kongen i Axel Ugerups umyndige Aar befalet Kield Brockenhuus til Lierbek at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Kiersten Skeel,

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 525 ff.

hvilken Befaling Kield Brockenhuus hidtil har efterkommet. Kield Brockenhuus har dog nu, da Axel Ugerup nu efter Loven er hendes rette Lavværge, begæret at blive fritaget for dette Værgemaal, hvilket Kongen ikke har kunnet nægte ham. Det befales derfor Axel Ugerup straks at paatage sig Værgemaal for Jomfru Kiersten Skeel, forestaa det med største Flid og i alle Maader ramme hendes Gavn og Bedste. Kongen har befalet Jørgen Friis til Farskof og Jens Mogensen til Sindinggaard at være til Stede, naar Kield Brockenhuus overleverer Værgemaal til ham. J. T. 6, 70 b.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har nu givet Kield Brockenhuus til Lierbek og hans Hustru Fru Edel Ulfeldt Livsbrev paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hansted Sogn i Vor Herred, at nyde kvit og frit, i Stedet for noget af Kield Brockenhuus's Jordegods i Hertugdømmet Slesvig efter det Brev, han har givet Kongen derpaa¹. Da Kongen nu har erfaret, at Kirkens Part af ovennævnte Tiende nylig er bortfæstet til Otte Christoffer Rosenkrantz, skal Laurits Ebbesen kræve Fæstebrevet tilbage fra denne, tilbagebetale ham det udgivne Stedsmaal og lade Kield Brockenhuus og hans Hustru faa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hansted Sogn. J. T. 6, 71.

29. Juni (—). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Otte von Wittinghoff i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 25.

— Miss. til Lauge Urne og Niels Skinkel. Niels Bild til Rafnholt har berettet, at der paa Lindholm og Rafnholt findes noget Gods, som afdøde Asmus von Ahlefeldt har efterladt forsejlet efter sig, og samtidig anmodet om, at der maa blive forordnet to gode Mænd til at registrere dette Gods. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Lindholm og Rafnholt for at registrere alt hvad der findes der af Asmus von Ahlefeldts og hans Hustrus efterladte Gods og give det beskrevet under deres Haand og Segl. F. T. 3, 356.

¹ Se Kronens Skøder I. 373.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Kongen har bragt i Erfaring, at Chresten Jacobsen, Indvaaner i Malmø, skal være Fosie Kirke i Skaane en stor Sum Penge skyldig, ialt over 222 Rdlr., foruden nogle Pd. Korn, som han har oppebaaret paa Kirkens Vegne. Skønt de, der have Kirken i Forsvar, ofte have krævet ham og skrevet ham til om at levere ovennævnte Penge og Korn fra sig og gøre Regnskab for det, som han maatte have oppebaaret paa Kirkens Vegne, have de dog aldeles intet kunnet faa hos ham, men han beholder det forsætlig hos sig til ikke ringe Skade for Kirken. Det paabydes herved strengeligen Borgemestre og Raad, at de straks og med allerstørste Alvorlighed skulle give Christen Jacobsen Tilhold om endelig at være fortænkt i uden nogen Forhaling at gøre Kirken Regnskab og levere det fra sig, som han findes at blive Kirken skyldig, saafremt Kongen ikke, hvis han undlader det, skal forordne de Midler, hvorved Kirken kan komme til sin Betaling. Sk. T. 4, 17.

30. Juni (Frederiksborg). Forleningsbrev for Hr. Peder Ebbesen, Slotsprædikant paa Varberg Slot, paa en Ø, kaldet Balløe, i Varberg Len, som Laurits N bor paa, og som skylder 16 Pd. Smør aarlig, kvit og frit, da han ikke kan underholde sig af den ringe Løn, han har af Slottet, og derfor har begæret nogen Hjælp. Sk. R. 3, 454 b.

— Forleningsbrev for Niels Krag til Aggerkrog, der nu har lovet at ville være Landsdommer i Nørrejylland og har aflagt Ed som saadan, paa St. Hans Kloster i Viborgs Gods og paa Asmind Kloster, saaledes som afdøde Envold Kruse til Vingegaard har haft dem, uden Afgift. [Med Art. 16 og 18]. J. R. 7, 12 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Nørrejylland om, at Kongen har beskikket Niels Krag til Aggerkrog til herefter at være Landsdommer i Nørrejylland sammen med Ifver Juel til Villestrup, hvorfor det befales alle at regne ham for Landsdommer og søge deres Ret hos ham. J. T. 6, 71 b.

1. Juli (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Jørgen Bygmester om, at denne paa Frederiksborg Slot af Grunden skal opmure det Hus, hvori Kongens Befalingsmand skal have sin Bolig, opgrave den gamle Grundvold, lave Kælder langs under Huset og udføre alt andet Arbejde,

som en Murmester bør at gøre, inden og uden paa Huset, alt paa sin egen Bekostning. For dette Arbejde vil Kongen give ham 1400 Rigsdlr. Ligeledes har Kongen sluttet Kontrakt med ham om, at han skal opbygge den Gang, som gaar fra Slottet tværs over Graven, og det Porthus, som skal være ved Enden af denne Gang, samt ommure Gravene omkring Slottet med hugne Sten og fuldfærdige alt hvad der er begyndt derpaa, saa vidt Murmesterarbejdet angaar. For dette Arbejde vil Kongen give ham 800 Rigsdlr. Endvidere skal han have 130 Rigsdlr. for at afbryde Porten og Muren mellem det ny Hus og Urtehaven og igen opmure den fra Enden af Muren ved Urtehaven og op til det ny Hus. Under samme Kontrakt skal han opmure et Stykke Mur fra den Mur, som nu er omkring Urtehaven og nedentil Vagthuset, og siden derfra tværs over til Dyrehaveplanken, med en Port og et Porthus, eftersom det er angivet ham. Befalingsmanden paa Frederiksborg skal betale Jørgen Bygmester disse Penge, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 17¹.

1. Juli (Frederiksborg). Miss. til Clavs von Ahnen. Kongen har eftergivet Hans Pedersen i Mossegaard 1 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre af hans Landgilde og bevilget, at Oluf Ibsen, Niels Jensen, Rasmus Jensen og Rasmus Olsen i Lundbye² og Neclaus Søfrensen i Lundbyemagle³ hver maa være forskaanet for 1 Td. Rug og 1 Td. Byg, som de restere med for 2 Aar, fra 1. Maj 1609 til 1. Maj 1611, hvilket han altsammen skal lade føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 25 b.

— Miss. til Envold Kruse, Statholder i Norge. Hospitalsforstanderne i Viborg have berettet, at Envold Kruse skylder Hospitalet i Viborg noget Korn, som han efter Hospitalsfundatsens Lydelse burde have udgivet til Hospitalet af det Prælatur i Viborg, som han har været forlenet med. De have tit, baade skriftlig og mundtlig, gjort Anfordring hos ham herom, men intet udrettet, saaledes som han altsammen kan se af den hoslagte Supplikation. Det befales ham herved enten at lade Hospitalsforstanderen faa, hvad der med Rette tilkommer

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 580 f.
Lyngby, Strø H.

² Lyngby, Strø H.

³ Store

Hospitalet, eller indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare hans lovlige Undskyldning og derefter kan give Hospitalsforstanderne tilbørligt Svar. J. T. 6, 72.

1. Juli (Frederiksborg). Lignende Miss. til Fru Ingeborg Skeel, Claus Dyres Enke, om at lade Hospitalsforstanderne i Viborg faa det Korn, som Claus Dyre aarlig havde burdet udgive til Hospitalet af det Kannikedømme i Viborg, som han var forlenet med. Udt. i J. T. 6, 72 b.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Østergaard i Dronningborg Len staar et Hus, som er meget bygfældigt, saa det med Tiden af sig selv vil falde helt ned. Han skal lade dette Hus helt nedbryde, forvare Tømmeret deri til Bedste for Kongen og lade Kirken paa Dronningborg Slot tække med de Tagsten, som findes paa Huset og ere brugelige; hvis de ikke kunne slaa til, skal han købe de manglende og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 72 b.

— (Kbhvn.). Bestalling for Peder Madtsen som Tolder og Sisemester i Ronneby. Han skal i aarlig Løn have 20 Dlr. og 3 Dlr. paa en Bomslutter, hvilke skulle godtgøres ham i hans Regnskab. [Med Art. 1—6]. Sk. R. 3, 455.

2. Juli (Frederiksborg). Miss. til Clavs von Ahnen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Kragstrup¹ Kirke i Horns Herred skal være bygfældig paa Taarnet og i mange andre Maader, og at Kirken ikke har saa meget Forraad, som behøves til at afhjælpe denne Bygfældighed, skal Clavs von Ahnen ordne det saaledes, at alle de Kirker i Horns Herred, der have Penge i Forraad og ikke ere bygfældige, skulle laane Kragstrup Kirke saa meget, som vil gøres fornødent til at opbygge Taarnet og forbedre anden Bygfældighed, hvilken Forstrækning dog siden skal tilbagebetales Kirkerne af Kragstrup Kirke. Sj. T. 21, 25 b.

3. Juli (—). Miss. til Joakim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at for kort Tid siden er Sverborg og Hammer Sognes Tiender blevne bortfæstede fra Vordingborg Slot og Skifvinge Tiende fra Lekkinge Slot. Da disse Tiender imid-

¹ Krogstrup, Horns H.

lertid ikke kunne undværes fra Slottene, skal han straks igen annamme dem under det Slot, hvorunder de tidligere have ligget, og tilbagebetale dem, der have fæstet Tienderne, den Indfæstning, de have udgivet. Sj. T. 21, 26.

3. Juli (Frederiksborg). Miss. til Joakim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Vordingborg Slot saa vel som paa Jungshofvedt og paa Præstø Mølle findes adskillig Bygfældighed, som endelig i Tide maa istandsættes. Han skal derfor paa Vordingborg Slot lade Taarnet over Kongens Sengekammer nedbryde og siden igen opbygge det fra nyt af. Endvidere skal han igen lade Sparreværket paa Slagterhuset, som er faldet ned, opsætte og gøre i Stand, lade Gangen, der gaar fra Kongens Kammer ind i Haven, forbedre og udføre adskilligt andet nødtorftigt Flikkeri i adskillige Kammerser og Borgestuen. Ligeledes skal han forbedre Taget med Skelning og holde det i Stand samt lade Færgebroen gøre i Stand. Han skal gøre Tagene paa Jungshovedt i Stand og holde dem ved Magt, ligesom han skal lade den Stald gøre i Stand, hvori Kongens Stodheste pleje at staa. Han skal hjælpe Kronens Bønder med at gøre Præstø Mølle i Stand, og de Tømmermænd og Gravere, som behøves dertil, skal Joakim Bülow bestille, saaledes som Kongen har givet ham Befaling til. Hvad han anvender paa Byggeriet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab, men paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 21, 26 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde om at lade Caspar Markdanner, Befalingsmand paa Koldinghus, faa en Skibsladning Pipholt, som skal bruges til Rønderne paa Koldinghus. Udt. i Sk. T. 4, 17 b.

6. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de skulle lade Kaptejn Montarsi med sine medhavende Krigsfolk passere gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 21, 27.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at købe 20 Læster Stenkul til Kongen og føre det til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 27.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Jørgen Jensen, Sognepræst i Vemmerløf og Hemmesø Sogne i Antvorskov Len, i langsommelig Tid har ført et meget uskikkeligt Levnet, til stor Forargelse for sine Tilhørere og

andre, for hvilket forargelige Levnet Ebbe Munk har ladet ham tiltale og forfølge og endelig faaet Dom over ham, hvori Straffen for hans Forseelse er henstillet til Kongen. Da Kongen som kristen Øvrighed ikke bør lade saadanne grove Laster, der ere det ganske Prædikeembede til Foragt, passere ustraffet, befales det strengeligen Ebbe Munk straks at lade Hr. Jørgen Jensen afsætte og forvise og sørge for, at der siden bliver kaldet en anden Person til Sognene, som med Hensyn til Levnet og Lærdom er skikkelig og duelig til at forestaa dem, dog skal der i alle Maader forholdes efter Ordinansen. Sj. T. 21, 27 b.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, og Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, om at være til Stede, naar afdøde Envold Kruses Arvinger skulle overlevere Asmind Kloster med tilliggende Gods til Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de til Klosteret hørende Skove, give alt beskrevet under deres Signeter og levere Niels Krag det. J. T. 6, 73.

9. Juli (—). Bestalling for Jørgen Ifversen, at skulle med største Flid være paa Kronens Skove i Kronborg og Frederiksborg Len, at der aldeles ikke skydes noget Dyr, lidet eller stort, deri. Det skal være ham forbudt selv at skyde noget Dyr, lidet eller stort, men befales det ham at skyde Dyr, Ænder eller andet, da skal han gøre det med største Flid og sende det skudte til de Steder, han faar Ordre til. Han skal paase, at der ingen Geder holdes, som kunne løbe ind paa Kronens Skove og gøre Underskoven Skade, og hvis han træffer saadanne, efterat de ere aflyste og forbudte, skal han enten skyde dem ihjel eller drive dem til Kronborg eller Frederiksborg Slot. Hvis han træffer Hunde i Skovene, maa han skyde dem, hvem de saa end tilhøre. Han skal paase, at der intet hugges i Skovene uden efter Lensmandens Ordre. De Træer, som Lensmanden bevilger Hugningen af, skal han mærke med Kronen paa Slagen og lade dem vurdere af Skovfogden selvfjerde, hvor mange Læs hvert Træ kan regnes for, optegne det rigtigt og lade antegne i Skriverstuen, hver Gang han udmærker hos Skovfogden. Han skal have flittigt Tilsyn med Gærderne i Lenene,

at de ere saa lovlige, som de bør være, saa Dyrene ikke bekomme Skade paa dem. Han skal vise sig trofast og flittig i sin Bestilling i Overensstemmelse med den af ham aflagte Ed og være Lensmændene paa Kronborg og Frederiksborg Slotte lydlig. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest samt 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udbetale af Lensmændene paa Kronborg og Frederiksborg. Sj. R. 16, 18.

9. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anders Pedersen, barnefødt i Faxø i Trøggevelde Len, herefter maa være fri for sit Fødested og maa bosætte sig, hvor han vil, uden at skulle deles til Stavns. Sj. R. 16, 19 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om paa Kongens Vegne at betale Morten Knudtsen, Herold og Raadmand i Helsingør, 52¹/₂ Rigsdlr. 1 Ort 5¹/₂ Sk., som den brandenborgske Tøjmaster har fortæret for hos ham. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 28.

— Skøde til Predbiørn Gyldenstjerne til Vosborg, Embedsmand paa Bøfling, og hans Arvinger paa Kronens Retlighed til Skifverup Bro i Vemmingehøj Herred med tilhørende Brokorn, nemlig 1 Skp. Byg hvert 3. Aar af hver Mand, som sidder for Gaard i Vemmingehøj Herred. Predbiørn Gyldenstjerne og hans Arvinger skulle være forpligtede til at holde Broen i Stand med godt, fast Tømmer og bestandig Bygning og med Rækker paa begge Sider, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover baade Sommer og Vinter, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. Det paabydes de Bønder i Vemmingehøj Herred, der pleje at give Brokorn til Skifverup Bro, herefter hver at svare Predbiørn Gyldenstjerne og hans Arvinger 1 Skp. Byg hvert 3. Aar. Sk. R. 3, 456.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade det Hus over Fadeburet paa Skanderborg Slot forbedre med Tagsten, hvor det gøres fornødent. Sømmene dertil skal han købe, og Tagstenene baade dertil og til de nedennævnte Bygninger skal han lade brænde i Lenet, hvis der ellers er Ler, som dur dertil; hvis ikke, skal han købe dem. Hvad Hussparrer, Lægter og Render angaar, har han faaet Skrivelse derom fra Breide Rantzov, Statholder paa Københavns Slot, til Gulland. Han skal lade Taget paa de 3 Huse paa Ladegaarden og Slagterhuset istandsætte, hvor det gøres nødvendigt. Karnap-

pen paa Aakier Slot skal han lade nedtage og lade Hullet tilmure. Han skal lade Skorstenen i Køkkenet og Smedjen nedtage og igen opbygge. Da Jægergaarden ved Skanderborg Slot og Jagtgaarden i Rye skulle være bygfældige paa Tag og Tømmer, skal han lade dem istandsætte efter Nødtørfthighed. Paa Aalegaarden ved Rye Mølle maa han anvende 20 Dlr., men ikke mere. Da Sommeren nu paa det nærmeste er forbi, saa alt Arbejdet ikke kan blive færdigt i Aar, skal han lade det udføre i det kommende Aar. Han skal lade det nødvendige Egetømmer til dette Arbejde og til Broen ved Rye Mølle hugge i Slottets Skove, men paase, at Træerne blive udviste, hvor det er til mindst Skade for Skoven. Hvad han anvender paa Byggeriet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab, men paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. J. T. 6, 73 b.

9. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Skiøringesogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg, 2 Ørt. Havre og 1 Skp. Gryn til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og paa Kirkens Part af Korntienden af Sielløuf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6½ Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg, 2 Ørt. Havre og ½ Td. Gryn til Sielløuf Kirke. Udt. i Tb. S. 100.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Madtsen Lund, boende i Riis, paa Kirkens Part af Korntienden af Ousted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug, 6 Ørt. Byg og 7 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 100 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborg paa Kirkens Part af Korntienden af Svenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 201.

10. Juli (—). Oprensingsbrev for Anders Rolandsen, Byfoged i Viborg, til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge en Sag angaaende en, ved Navn Hans Tækker, der for nogen Tid siden skal være bleven dræbt i Vindum, da Sagen ikke er bleven forfulgt i rette Tid med Sandemænd. J. R. 7, 13.

11. Juli (—). Miss. til Brede Rantzau. Fru Anne Lykke

til Høyriis, Claus Maltissens Enke, har berettet, at der paa Rentekammeret er gjort Antegnelse til hendes Regnskab angaaende de Heste, Kvæg, Faar, Svin og andet Boskab, som Fjenderne i forgangen Fejde have borttaget saavel paa Lade-gaarden ved Arnsborg Slot som i Marken paa Græsningen, angaaende de Knægte og Bøsseskytter, som Claus Maltissen har antaget og brugt paa Arnsborg Slot udover den Takst, som formeldes i hans Forleningsbrev, angaaende den Bygning, som han, siden Krigen begyndte, har anvendt paa Arnsborg Befæstning, og angaaende den Bekostning, som er anvendt paa det Skib, der blev bjærget under Øsel og skulde have været sendt derfra til København til Bedste for Kongen. Kongen har af synderlig Gunst og Naade eftergivet Fru Anne Lykke alle disse Punkter saavel som ogsaa de Penge, som hun burde udgive for den Rostjeneste, Claus Maltissen i sidste Fejde var takseret til at holde af sit Arvegods, men ikke holdt, saa hun i alle Maader skal være kvit og fri derfor. Brede Rantzau skal lade alle de nævnte Punkter passere i hendes Regnskab, hvilket Rente-mestrene siden skulle føre sig til Regnskab. Sj. T. 21, 28.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tagge Thott Ottesen. Kongen har befalet M. Pofvel Mortensen, Superintendent i Skaane Stift, at skulle degradere Hr. Peder i Brandsted og dømme ham fra Kaldet efter de af Tagge Thott over ham erhvervede Vidnesbyrd. Tagge Thott skal med det allerførste indstille Hr. Peder i Rette for Superintendenten, tage Dom paa hans Embede og siden tiltale og forfølge ham paa Tinge med lovlig Proces og Rettergang for hans grove Bedrift og sodomitiske Gerninger, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, tage endelig Dom over hans Person og indtil nærmere Ordre holde ham velforvaret til Stede. Sk. T. 4, 17 b.

— Miss. til Bispen i Skaane. Da Kongen erfarer, at de Vidnesbyrd nu ere forhørte, som Kongen har befalet Tagge Thott, Embedsmand paa Landskrone Slot, at skulle tage over Hr. Peder i Brandsted for nogle grove Laster og slemme sodomitiske Gerninger, han skal have bedrevet, hvorom han kan erfare det nærmere af de tagne Vidnesbyrd, skal han, naar Tagge Thott kalder Hr. Peder i Rette for ham, straks tage denne Sag for, med Flid overveje Vidnesbyrdene og degradere og afsætte Hr. Peder fra hans Kald, for at Lensmanden siden

ved lovlig Proces og Rettergang kan tage Dom over ham for hans utilbørlige og forargelige Gerninger. Sk. T. 4, 18.

13. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Niels Krag til Agerskraag, Landsdommer i Nørrejylland, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Arensborg Slot og Len paa Øsel fra Mikkelsdag 1612, da han først fik Lenet, til 1. Maj 1613, da han blev det kvit, og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 20 b.

— Miss. til Tagge Thott om at lade Taget paa det store Stenhus paa Landskrone Slot istandsætte og igen lade lægge Loftet paa det store Taarn, da det skal være raaddent og fordærvet. Endvidere skal han lade Presenten nedtage og igen indlægge de 4 Render paa det ny Hus over Fruerstuen, lade en Rende lægge ud med Muren paa Runddelen, og lade Taget paa Stegershuset og de Skillerum i samme Hus, som ere faldne ned, istandsætte. Ligeledes skal han istandsætte hvad der findes at være bygfældigt paa den store Stald, baade paa Taarnet og paa Taget. Han skal lade Giesbierig¹ Mølle opbygge. Hvad han anvender paa Byggeriet, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 18 b.

— Miss. til Fru Mette Høg, Jacob Trolles Enke. Da Kongen nu vil indløse de 4 Kronens Gaarde² i Froste Herred i Skaane, som hendes afdøde Husbonde har haft i Pant, og som hun nu skal have pantsat til Fru Anne Brahe til Høyriis, Steen Maltesens Enke, skal hun inden 14 Dage efter dette Brevs Dato uden al Undskyldning fremsende de Pantebreve, hendes afdøde Husbonde har haft paa Gaardene, til Rentekammeret og ligesaa Pantebrevene paa Kronens Herlighed af 1 Kirkegaard i Tommerup³ i Mierløse Herred og paa Herligheden af nogle Agerjorde og Enge paa Lunderup Mark. Sk. T. 4, 19.

— Miss. til Fru Anne Brahe, Sten Maltesens Enke. Da Kongen vil indløse de 4 Kronens Gaarde i Froste Herred, som Fru Mette Høg skal have pantsat til hende, skal hun inden 14 Dage efter dette Brevs Datum sende sin Fuld-

¹ Gislebjærg, Onse H. ² 3 Gaarde i Herrød og 1 Gaard i Frønderup; jvfr. Brev af 10. Dec. 1589. ³ Tømmerup, Merløse H.

mægtig til Rentekammeret for at modtage Pantessummen og siden lade Gaardene følge Kronen. Sk. T. 4, 19 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Inger Ollufsdatter, Thomis Philipsens Enke, har suppliceret. Han skal med det allerførste undersøge, hvad Ejendommen hendes Husbonde kan have haft paa de Steder, hvor Befæstningen [Halmstad] er lagt, og hvad det, han har mistet, kan være værd, og med det første indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give ham tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 19 b.

15. Juli (—). Aab. Brev om, at Peder Aalborg og Søfren Trane maa bosætte sig i København og være fri for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyngde, dog maa de saa ikke bruge nogen borgerlig Handel eller Købmandskab i nogen Maade. Sj. R. 16, 20.

— Kvittansiarum til Fru Anne Lykke, Claus Maltesen til Høfveris's Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Arensborg Slot og Len paa Øsel fra 1. Maj 1594, da han først fik det i Befaling, til 1. Maj 1612, da hun efter hendes Husbondes Død blev det kvit og med klart Inventarium leverede det fra sig til Kaptejn Jacop Werckamp, Otho van Vitinghoff, Werner von Schlested og de andre tilforordnede Befalingshavere paa Arensborg. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 21 b.

— Miss. til Sigvordt Beck om at godtgøre Steen Madtsen i hans Regnskab den Besolding, som er bleven udgivet til de Bøsseskytter og Knægte, der ere blevne holdte paa Bahus ud over det ordinære Antal, og til Redemagere, Lademagere og en Bartskeer, og ligesaa den Skat, Rettighed og Landgilde, som skulde have været oppebaaret af de Bønder, hvis Gaarde Fjenderne have afbrændt i Fejden. Udt. i Sj. T. 21, 28 b.

— Miss. til Jens Bilde og Eske Bilde om af Hvælvingen paa Vallø at levere Holger Rosenkrantz nogle Breve, som angaa hans Søster, Fru Mergrete Rosenkrantz, og give det beskrevet fra sig under deres Hænder. Udt. i Sj. T. 21, 29.

16. Juli (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hans Hendriksen i Kragerup, der nu er beskikket til at være Birke-

foged i Hørsholm og Kronborg Birker, maa beholde Kragerupgaard¹, som han nu bor i, og den halve øde Gaard i Torpe, han ogsaa har i Brug, fri for Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Tynge, medens han er Birkefoged, dog skal han holde Gaarden i god Stand. Sj. R. 16, 22 b.

16. Juli (Frederiksborg). Miss. til Axel Brahe, Corfidts Rud, Marqvort Bilde og Henning Valkendorf. For nogen Tid siden, da Mogens Ulfeldt, Rigens Admiral, blev forlenet med Tranekier Slot, blev Bygningerne paa Slottet og de under Slottet liggende Skove efter Kongens Befaling besøgt. Da Mogens Ulfeldt imidlertid nu besværer sig over, at denne Besigtelse ikke er saa fuldkommen, at han kan rette sig derefter eller være noksom forvaret dermed, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Langeland, paany besøgt Bygningerne paa Tranekier Slot og Ladegaard og de tilliggende Skove og give alt beskrevet under deres Hænder og Signeter. F. T. 3, 357.

— Miss. til Carl Bryske [Aarhusgaard] om med det allerførste at sende 1500 Tdr. Havre hid og selv fragte Skuder til at føre den hid. Det er bedst, at han fragter Skuder med Overløb, for at Havren ikke skal blive fordærvet. Hvis der er mere Havre at faa hos ham, skal han underrette Claus von Ahnen, Embedsmand paa Frederiksborg, derom, naar han fremsender Havren. J. T. 6, 74.

18. Juli (—). Miss. til Christen Hansen om at give Bønderne i sit Len [Kronborg] Ordre til at hjælpe Bønderne i Frederiksborg Len med at losse de Skuder, der komme til Daglykke med Bygningstømmer. Udt. i Sj. T. 21, 29.

— (Kbhvn.). Miss. til Fru Mergrete Gjøe. Holger Rosenkrantz til Rosenholm har berettet, at han paa sine egne og sine Medforlovers Vegne skal have optaget en anseelig Sum Penge for hende, omtrent 23,000 Dlr., som de have lovet for, for dermed at betale hendes Gæld til Kronen saa vel som til andre i Fyrstendømmet Holsten og igen indfri deres Haand og Segl. Han har derfor paa egne og Medforlovers Vegne været foraarsaget til baade efter hendes egen For-

¹ Krogerupgaard, Lynge-Kronborg H.

pligtelse og Kongens Befaling og Ridebrev at lade alt hendes Gods, hvor det end maatte findes her i Riget, antage og efter Rettens Udføring annamme. Alle hendes Forlovere ere ogsaa af Kongen og Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag til-dømte¹ til at skulle annamme deres Part, enhver efter sin Qvota i Forløftet, baade i hendes Gæld og i hendes Gods. Hendes Gods skal dog ikke, paa nogle Tusinde Daler nær, kunne forslaa til at betale den Sum Penge, som de paa hendes Vegne have maattet erlægge, og hendes Børn og Arvinger skulle ogsaa skriftlig have bevilget, at hendes Gods maa overtages af alle Forloverne imod Overtagelsen af hendes Gæld. Da Kongen ikke gerne ser, at hans Undersaatter geraade i stor Vidtløftighed paa Grund af langvarig Proces og Rettergang eller gøre unødigt Bekostning i saadanne Sager, og heller ikke i Fremtiden vil besværes med den Sag, befales det hende med det allerførste at erklære sig til Holger Rosenkrantz, om hun ved nøjagtige Midler kan og vil fornøje ham og hans Medforlovere for de udlagte Penge og al anvendt Bekostning og saa selv uden vidtløftig Bekostning beholde sit Gods eller godvillig uden yderligere Vidtløftighed vil give ham og hans Medforlovere fri Fuldmagt til at søge deres Oprensning i hendes Gods og gøre sig det saa nyttigt som de kunne, eftersom enhver har lovet og hendes Gods kan tilstrække. Sj. T. 21, 29.

18. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Johan Olsen for nogen Tid siden skal være beskyldt for at have ihjelslaaet den forrige Borgemester i Rudkøbing, for hvilket Drab dog Sandemændene have svoret ham fri, hvilken Sandemændsafsigt Landsdommeren paa Langeland siden har stadfæstet. Da Sagen er bleven indstævnet for Kongen og Rigsraadet paa den sidste Herredag, er den bleven hjemfunden² til paany at foretages, Vidnesbyrd at forhøres og siden Sagen at forfølges, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. For at Johan Olsen ikke skal kunne beklage sig over ikke at kunne være til Stede, naar Vidnesbyrdene skulde tages og Sagen paany forfølges med Sandemænd, giver Kongen herved Johan Olsen frit, felig

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 474 f.

² Se

Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 397—400.

og sikkert Lejde fra dette Brevs Datum og indtil Vidnesbyrdene ere tagne og Sagen ført til Ende, dog saaledes at samme Proces straks og uden videre Forhaling skal foretages, saa at han frit maa komme til Stede, tage Vidnesbyrdene og føre Sagen til Ende, dog skal han saa ogsaa i alle Maader forholde sig fredeligt og ikke forgribe sig mod nogen. Hvis Sagen gaar ham imod og han bliver kendt skyldig i Manddrab, skal dette Lejde ikke komme ham til Bedste efter denne Dag. F. R. 3, 206 b.

19. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om at skulle dømme Fru Mergrete Brahe til Vidskjøfle og Laurits Knudtssen i Seyerstedt¹ og Pofvel Jensen imellem om nogle Domme, som de sidste have dømt paa Ringsted Herreds Ting, da Vilhelm Dresselberg er Forsvar for Bønderne. Udt. i Sj. T. 21, 30.

— Mageskifte mellem Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og Kronen. J. R. 7, 13 b. (Se Kr. Sk.).

20. Juli (—). Miss. til Bispen i Sjælland om fremfor nogen anden at hjælpe Skibsprædikanterne Hr. Anders Andersen Kolding, Hr. Christen Hendriksen, Hr. Ifver Christensen og Hr. Christen Pedersen til Kald, naar der bliver noget ledigt i hans Stift, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Udt. i Sj. T. 21, 30 b.

— Miss. til Bispen i Skaane. Da denne Brevviser, Hr. Pofvel Thorkilsen, i nogen Tid har ladet sig bruge som Skibsprædikant paa Kongens Orlogsskibe og nu, da Kongen ikke mere har Brug for ham i denne Tjeneste, har anmodet om at maatte blive befordret til et andet Kald, skal Bispen, naar der bliver et Kald ledigt i hans Stift, hjælpe ham fremfor nogen anden til at faa det, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sk. T. 4, 20. Udt. i Sj. T. 21, 30 b.

—². Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da der er Trætte paa det Rolsvigske³ Gods paa Rügen, i hvilken Anledning Kongen med det første vil sende Dr. Leonhart Medtzener, Professor i København, did, skal Kapitlet, naar Dr. Leonhart Medtzener

¹ Sigersted, Ringsted H. ² I Sj. T. er Brevet dateret: 20. Juni, men indført mellem Breve af 20. og 23. Juli. ³ Ralswieck paa Rügen.

besøger det med dette Brev, i Kapitlet med Flid lade oplede alle de Breve, der angaa det Rolsvigske Gods og mod nøjagtig Reversal tilstille ham saa mange Breve, som han maatte mene at have fornøden i den Sag. Sj. T. 21, 30 b.

20. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at oplede de Breve [paa Antvorskov], der angaa denne Trætte og tilstille Dr. Medtzner dem. Udt. i Sj. T. 21, 31.

21. Juli (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Da Niels Gaas, Landsdommer paa Langeland, har begæret noget Krongods og 3 Stiftstjenere paa Langeland, nemlig 4 Gaarde og 1 Gadehus i Foedslet, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Oure og 1 Gaard i Legebølle, til Mageskifte for noget af hans Gods paa Langeland og i Fyen, hvorom han selv skal give nærmere Besked, skal Mogens Ulfeldt ved første Lejlighed erklære sig til Kongen, om det Gods, Niels Gaas begærer, for Belejligheds Skyld og ellers i andre Maader kan undværes fra Slottet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Niels Gaas Besked. F. T. 3, 358.

23. Juli (—). Aab. Brev om Udsendelse af Skibskaptejner for at udtage Bøsseskytter og Baadsmænd samt Trompetere, Pibere og Trommeslagere. Sj. R. 16, 23. (Se CCD. III. 412).

— Miss. til Christen Hansen om at tilsige al Adelen, som rider under hans Fane, til at møde i Næstved den 7. Aug. Udt. i Sj. T. 21, 31.

— Miss. til Anders Bilde og Tage Thott om at tilsige de Adelige, der ride under deres Faner, til at møde i Helsingborg den 7. Aug. Udt. i Sj. T. 21, 31.

— Miss. til Ritmestrene Uldrik Sandberg, Albrit Skeel og Jørgen Skeel i Jylland og Corfits Rud i Fyen om ufortøvet at give de Adelige, der ride under deres Fane, Ordre til at udruste baade sig selv og de Folk og Heste, som de ere takserede for baade af deres Len og Arvegods, saa de kunne være færdige ved forefaldende Lejlighed, om noget uformodeligt skulde falde paa. — Postscriptum i Brevet til Uldrik Sandberg: Skønt Kongen for nogen Tid siden har forlovet ham fra Ritmesterbestillingen, ønsker han dog, at han i Betragtning af Tidens Lejlighed igen paatager sig den. J. T. 6, 74 b.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har bragt i Er-

faring, at de Lybske skulle have udrustet nogle Orlogsskibe, som nu ligge færdige, og han ikke kan vide, hvad de have i Sinde med denne Præparation, skal Brostrup Gjedde sørge for, at Havnene og andre Steder paa Gulland, hvor det maatte være nødvendigt, blive godt forsynede, for at man kan gøre tilbørlig Modstand, hvis der skulde komme noget uformodet Anløb paa. Sk. T. 4, 20 b.

23. Juli (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Hans Lindenov angaaende Havnene paa Bornholm. Udt. i Sk. T. 4, 20 b.

— Miss. til Knud Urne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Lybske skulle udruste nogle Skibe, og han ikke kan vide, hvorhen denne Præparation skal gælde, skal Knud Urne lade reparere og opsætte Baal paa de sædvanlige Steder paa Laaland og Falster. Endvidere skal han straks mønstre Borgerne i Købstæderne og Bønderne paa Landet og give dem Ordre til at have alting i god Agt, for at de kunne gøre tilbørlig Modstand, hvis der uformodet skulde ske et Indfald. Sm. T. 6, 109.

24. Juli (—). Aab. Brev om, at Arvingerne efter Jacob Andersen, der for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel af Claus Flecke, maa afsone sig med Claus Flecke for dette Drab og forlige sig med ham, da Claus Flecke har berettet, at de ere tilsinds uden al videre Rettergang at ville indgaa Forlig med ham og lade Sagen afsone, saafremt Kongen vil tillade det. Claus Flecke skal herefter være fri for denne Drabs-sag og maa i alle Maader søge sin Næring og Bjærgning ligesom andre Kongens Undersaatter her. Sj. R. 16, 23 b.

— Miss. til Jørgen Friis til Krastrup. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hans Hustrus¹ Moder, Fru Birgitte Bilde, Christoffer Galdes Enke, paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke selv kan forestaa sit Gods og sin Husholdning, befales det ham at tage hende til sig, forsørge hende tilbørligt og til hendes Underholdning oppebære den aarlige Oppebørsel af hendes Gods. Da Kongen har bevilget, at Mogens Gjõe til Gundersløfholm, Befalingsmand paa Sebyegaard,

¹ Lisbet Galde.

maa faa Ydersnesgaard, som Fru Birgitte Bilde har Livsbrev paa, til Mageskifte, skal han forpagte Ydersnesgaard til Mogens Gjõe for en rimelig Afgift og anvende denne Afgift til Fru Birgitte Bildes Underhold, saalænge hun lever. J. T. 6, 74 b.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gjõe og Fredrik Paselick. Da Fru Birgitte Bilde, Christopher Galdes Enke, der har været forlenet med Kronens Gaard Ydersnes, paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke selv kan besidde den, hvorfor ogsaa Kongen har befalet Jørgen Friis, Embedsmand paa Segelstrup, at tage hende til sig og forsørge hende nødtørfteligen, som det sig bør, skulle de med det første begive sig til Ydersnesgaard, registrere det Løsøre og andet, som findes der, og give Registreringen beskreven. Sj. T. 21, 31.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg og Peder Basse om at besigte 1 Gaard, kaldet Ydersnes, i Flakkebjerg Herred, som Mogens Gjõe begærer til Mageskifte, og 1 Gaard i Forderup¹ i Flakkebjerg Herred, som Mogens Gjõe igen vil udlægge, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 21, 31 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da Fru Else Brahe til Beckeskouf, Hendrik Ramels Enke, har begæret 2 jordegne Bøndergaarde i Ousbye i Froste Herred i Skaane, hvorom hun selv skal give ham nærmere Besked, til Mageskifte, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om disse 2 Gaarde for Belejligheids Skyld og ellers i andre Maader kunne undværes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende Svar. Sk. T. 4, 20 b.

— Ligelydende Miss. til Jens Sparre om at erklære sig angaaende 1 Halvgaard i Kielche Sogn i Villants Herred, som Fru Else Brahe ogsaa begærer til Mageskifte. Udt. i Sk. T. 4, 21.

— Miss. til Hans Lindenov. Da Fru Else Brahe til Beckeskouf, Hendrik Ramels Enke, har begæret at maatte faa noget Kronens Gods i Skaane til Mageskifte for hendes Gaard Valdensgaard paa Bornholm, skal han med det allerførste erklære sig, om denne Gaard ligger belejligt for Kronen og hvad

¹ Faardrup, V. Flakkebjærg H.

Lejlighed der i andre Maader er til den, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende Svar. Sk. T. 4, 21. K.

24. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne til Aasmark og Detlef Holck til Eskildstrup, Befalingsmænd paa Halstedt Kloster og Tryggeveldegaard. Da Christian Friis til Borrebye, Kansler, har begæret 6 Gaarde og 1 Gadehus i Rudme i Stenstrup Sogn i Sundts Herred i Fyen til Mageskifte for noget af sit Arvegods paa Laaland, nemlig 1 Gaard i Roebierg¹, 1 Gaard i Ledtsøe² i Vestensko Sogn, 1 Gaard i Trehuss³ i Arringe Sogn, 1 Gaard i Fielle og 1 Gaard i Moesse, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 110.

25. Juli (—). Miss. til Corfidts Rud om at tilsige alle de adelige, der ride under hans Fane, at de ufortøvet skulle begive sig til Nyborg, hvor han indtil nærmere Ordre skal blive liggende i Garnison med dem, dog skal han, hvis der skulde paakomme noget uformodet nogensteds i Landet, i alle Maader gøre sin Flid saa vidt muligt er. F. T. 3, 359.

26. Juli (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk om at skaffe Osvaldt Jæger Salt og Træ til Nedsaltning af noget Vildtbrad. Udt. i Sj. T. 21, 32.

— (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Arbek⁴, SindbiERG, Lille, Bering⁵, Hørup, Hagebroe, Mønsted og Nond Møller i hans Len [Hald] ere meget brøstfældige paa Sten, Gangværk, Vandværk og andet Tilbehør, skal han med det første lade Møllerne restavrere, skaffe en ny Sten til hver Mølle, hvor det gøres nødvendigt, og andet Tilbehør efter Tingsvidners Lydelse og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab, dog skal han paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal lade det til Restavreringen nødvendige Tømmer hugge i Lenets Skove, hvor der sker mindst Skade paa Skoven. Til Møllehusenes Istandsættelse og Vedligeholdelse skal han skaffe Møllerne Tømmer i Skovene, hvor der sker mindst Skovskade;

¹ Rudbjærg, Sønder H., Laaland. ² Læsø, samme H. ³ Tryghus, samme H. ⁴ Aarbæk, Sønder H., Mors. ⁵ Bjerring, Middelsom H.

siden skulle Møllerne paa egen Bekostning gøre Møllehusene i Stand og vedligeholde dem. J. T. 6, 75.

29. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Friis, Borger i Aarhus, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Tilst Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kronen og Kirken. Udt. i Tb. S. 100 b.

1. Aug. (Frederiksborg). Bestalling for Christen Mule som Bøssemager paa Frederiksborg Slot. Han skal passe paa Rustkammeret paa Frederiksborg Slot og holde det vedlige, som gøres fornødent paa Kongens Bøsser, men hvis der efter Kongens Befaling skal laves noget fra nyt af, skal det betales ham særskilt. Han skal hver Maaned have 5 gl. Dlr. til sig selv og 3 gl. Dlr. til en Dreng, at betale af Rentekammeret og at regne fra 1. Maj 1613. Det skal staa Christen Mule frit for at arbejde for andre, naar han ikke er beskæftiget med Kongens Arbejde, dog maa han ikke dertil bruge Kongens Jærn og Staal. Sj. R. 16, 24.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at betale Kongens Klejnsmed Gottert Rania 200 Dlr. paa Regnskab paa det Arbejde, han har udført for Kongen, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 32.

7. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Dirik Mähr, Raadmand i Helsingør, har berettet, at han paa Grund af adskillig Ulejlighed er kommen i Gæld, og at hans Kreditorer trænge haardt paa og kræve deres Betaling. Til en Del af dem har han pantsat noget af sit Gods og sin Ejendom, som er mere værd end den Sum, han skylder dem, men alligevel trykke de sig ved at tage det i Betaling til højere Værdi, end den, hvorfor det er pantsat til dem, hvorfor han har anmodet Kongen om at hjælpe ham, saa vidt billigt og ret er. Det befales i den Anledning Borgemestre og Raad at udtage nogle uvildige Dannemænd, som kunne taksere Dirik Mährs Gods og Ejendom for en rimelig Værdi, for at ikke de, der have noget af det i Pant, skulle beholde det for en ringere Sum, end det er værd, saafremt da ikke Dirik Mähr med Brev og Segl har forpligtet sig anderledes mod dem, og for at de andre, som han skylder noget, ved saadanne Midler ogsaa kunne komme til deres Betaling. De skulle paase, at alt i saa Maade gaar billigt og ret til. Sj. T. 21, 32.

7. Aug. (Frederiksborg). Bestalling for Peter v. Eigen som Stenhugger paa Gulland. Han skal paa Gulland hugge saa mange Bloksten, som behøves til Kongens Bygning paa Københavns Slot og andensteds, og som det bliver ham paalagt. Han skal have 4 Rigsdrl. for hvert Hundrede Fødder Bloksten, han hugger, hvilke Penge skulle betales ham, efterhaanden som han bryder Stenene. Sk. R. 3, 456 b.

— Miss. til Knud Urne til Aarsmark, Embedsmand paa Aalholm Slot, og Eiler Kruckow til Bellinge. Breide Rantzau, Statholder paa Københavns Slot, har tilskrevet afdøde Mogens Gjæe til Bremersvolds Arvinger, at de med det første skulle bortføre det Løsøre, som findes paa Bremersvold, og gøre ham Gaarden ryddelig. Da han imidlertid er bange for, at Arvingerne af forskellige Grunde og Betæneligheder ikke skulle ville befatte sig med dette Løsøre, saa han af den Grund ikke vil kunne faa Gaarden gjort ryddelig, som det sig bør, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at begive sig til Bremersvold den 14. Aug. og, hvis Mogens Gjæes Arvinger eller deres Fuldmægtige ikke ville befatte sig med Løsøret, registrere alt det Løsøre, som findes paa Bremersvold, med Undtagelse af det Inventarium, som efter den derom gjorte Kontrakt bør efterlades der paa Gaarden og tilkommer Breide Rantzau selv, saa det siden kan blive udført i Mogens Gjæes Gaard i Maribo, blive indsat dér i god Forvaring og forseglet af dem. De skulle give deres Registrering klarlig beskrevet. Sm. T. 6, 112.

— Miss. til Eske Bilde om inden Vinter at sende 2000 Læster Kalk til Frederiksborg Slot. Hvis han ikke paa anden Maade kan faa de Skuder, han behøver, skal han lade optage saa mange Kalkskuder, som indkomme i Mariager Fjord, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 75 b.

9. Aug. (—). Miss. til Christen Hansen om at lade denne Brevviser faa Tømmer og andet til at rengøre Posten paa Kronborg med og at sende det Hævetøj, som plejer at bruges til de store Stykker, hid med Trisser og Tavl, som dertil hører. Udt. i Sj. T. 21, 33.

— Miss. til Hans Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at der er indstævnet adskillige Sager til Fynbo Landsting, hvori der ikke er afsagt Dom af Eiler Qvitzov til Lykkisholm, fordi han i Mellemtiden er bleven entlediget fra Landsdommerbestil-

lingen. Da Hans Kaas nu er beskikket til Landsdommer, skal han lade de Sager, der have været indstævnedede til Fynbo Landsting, og hvori der endnu ikke er afsagt Dom, komme i Rette for sig og dømme deri ligesom i andre Sager. F. T. 3, 360.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til nogle af Lensmændene. Da Kongen til førstkommende Omslag i Kiel vil betale en stor Sum Penge, som han har optaget til Laans i forleden Fejde, skulle de senest inden Mortensdag fremsende [deres Skriver til Rentekammeret med deres Regnskab] og til samme Tid afbetale, hvad de maatte blive skyldige, i enkende Rigsdaler, saafremt Kongen ikke, hvis de vise sig forsømmelige, skal se sig foraarsaget til at søge Erstatning hos dem for den derved lidte Skade. Sj. T. 21, 33.

— Miss. til nogle af Lensmændene om at give de Borgemestre, Raadmænd og Toldere, der have Restancer staaende hos sig, alvorligt Tilhold om at lade dem fremkomme til førstkommende Mortensdag. Udt. i Sj. T. 21, 33 b.

15. Aug. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Georgius Sadolinus i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 33.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen af Kapitlets skriftlige til Kancelliet indsendte Erklæring, Besigtelse og Ligning har set, at det Mageskifte, som Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, ønsker at afslutte med Kapitlet, for Kapitlets Skyld bekvemt kan ske, tillader Kongen, at Mageskiftet maa gaa for sig, naar den Gaard i Opma i Fers Herred bliver beregnet med deri. Kapitlet skal derfor bringe Mageskiftet til Afslutning, give Anders Sinklar nøjagtigt Skøde og paase, at Kapitlet ikke i nogen Maade kommer til kort. Sk. T. 4, 21 b.

16. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Denne Brevviserske, Agnete Mikkelsdatter, har berettet, at der er Trætte mellem hende og Helle Hanskone, Borgerske i Ribe, angaaende en Bo, som Helle Hanskone for sin Levetid vil tilholde sig som en fri Bo i Henhold til et Brev, som afdøde Thomas Jørgensen skal have givet hende derpaa, medens Agnete Mikkelsdatter formener, at Helle Hanskone ingen Rettig-

hed har dertil, da denne Bo hverken i Thomas Jørgensens Tid eller efter hans Død har fulgt hende. Da hun nu agter at lade denne Sag udføre med Retten, har hun begæret en kongelig Forskrift til dem, for at hun ikke skal blive opholdt med en vidtløftig Proces. Det befales dem derfor uden Ophold at dømme i Sagen, naar Agnete Mikkelsdatter indstævner den i Rette for dem. J. T. 6, 76.

17. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at levere Proviant: Københavns Len skal til Proviantskriveren levere 30 Læster Byg og 30 Læster Brød til Jul; Frederiksborg Len 20 Læster Byg og 40 Læster Brød til Fastelavn og 5 Læster Rug til Kongens egen Udspisning; Kronborg Len 25 Læster Brød til Fastelavn; Roskildegaaards Len 30 Læster Byg, 30 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 6 Læster Rug inden Jul; Trøggeveldt Len 20 Læster Brød, som Ditlef Holck skal lade bage, og hvortil han skal modtage Rug paa Roskildegaaard; Draxholm Len 50 Læster Byg og 50 Læster Brød inden Paaske og 500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter; Vordingborg Len 40 Læster Brød og 15 Læster Byg til Foraaret; Antvorskov og Korsør Len 60 Læster Brød, 20 Læster Malt og 300 Gæs, som skulle fedes dér, til Foraaret; Seebysgaards Len 25 Læster Brød til Foraaret; Kallundborg Len 30 Læster Brød og 500 Tdr. Havre til Foraaret og 25 Læster Malt, som skal gøres og holdes i Forraad, indtil der kommer Bud efter det; Nyborg Len 25 Læster Brød til Paaske og 700 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter; Odensegaards Len 20 Læster Brød til Paaske; Aarhusgaards Len 20 Læster Brød og 16 Læster Malt til Pinse og 1500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg inden Vinter; Skanderborg Len 30 Læster Brød, 5 Læster Rug af den bedste til Kongens egen Udspisning til Pinsedag samt 3000 Tdr. Havre, at levere inden Vinter, den ene Halvpart i København, den anden paa Kronborg; Silkeborg Len 30 Læster Brød til St. Hans Dag; Dronningborg Len 30 Læster Brød til St. Hans Dag og 1500 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg; Kallø Len 25 Læster Brød til St. Hans Dag; Bygholm Len 300 Tdr. Havre inden Vinter; Aalborg Len 1500 Tdr. Havre inden Vinter; Malmøhus Len 20 Læster Byg, 20 Læster Brød og 2000 Tdr. Havre, den ene Halvpart at levere i København og den anden paa Kronborg, inden Vinter; Helsingborg

Len 600 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter. Udt. i Sj. T. 21, 33 b.

18. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Jacob Mikkelsen, Tolder i København, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Maglebye Sogn paa Møen, kvit og frit. Sj. R. 16, 24 b.

— Miss. til nogle af Lensmændene. Kongen, der for kort Tid siden¹ har været forårsaget til at lade udskrive Baadsmænd og Skibsfolk i Købstaden N, har nu erfaret, at hans Skibshovedsmænd, der have været sendte til Købstæderne for at udtage Folkene, ikke have kunnet faa dem, som ere dygtige til Skibs, men have været forårsagede til at udskrive en Hob ufarne og til Skibs aldeles uduelige Folk, fordi de, der vare dygtige, have skjult og forstukket sig paa Landsbyerne og andensteds, indtil Skibshovedsmændene vare dragne bort, hvorefter de igen ere komne til Stede. Det befales ham i den Anledning straks med Flid at lade dem opsøge, som Kongen allerede har bragt i Erfaring have forstukket sig, hvis Navne de kunne se af den underskrevne Fortegnelse, og sende dem til København. — Fortegnelse paa Skibsfolkene og de Lensmænd, der fik Brev om dem: Knud Urne fik Brev om de Skibsfolk, som Peder Jakobsen Skrædder havde angivet i Stubbekøbing, nemlig Mikkell Æbeltoft, Knudt Rusk, Anders Madtsen, Niels Lavendtsfar, Store Niels Olufsen, Jørgen Friis og Niels Ref; ligesaa fik han Brev om dem, som Christen Knudtsen har angivet i Nystedt, nemlig unge Klavs Ømandt og Rasmus Rasmussen, født i Fyen. — Jakob Rosenkrantz fik Brev om dem, som Morten Olsen havde angivet i Assens, nemlig Peder Lauretsen og Jep Welder. — Sigvordt Grubbe fik Brev om dem, som Morten Olsen havde angivet i Ystad, nemlig Bud Pallessen, Madts Graa, Jørgen Graa, Hans Munk, Peder Christensen, Peder Brygger, Niels Gullandtsfar og Niels Pedersen; endvidere fik han Brev om dem, som Peder Barn og Peder Rasmussen havde angivet i Malmø, nemlig Niels Herlofsen, Niels Laalik, Bendt Heede, Niels Westersen, Niels Thundrich, Laurts Nemos, Adser Norbage, Andvor Lauritsen og Oluf Laalik. — Mogens Pax

¹ 23. Juli 1613.

fik Brev om dem, som Thuor Lassen har angivet i Halmstad, nemlig Tule Jensen, Jens Tuessen, Jens Eriksen, Bendt Blomme, Anders Jaansen, Thuor Pedersen og Ifver Andersen. — Jakob Ulfeldt fik Brev om dem, som Peder Jensen har angivet i Nyborg, nemlig Hans N., født i Jylland, Oluf Pedersen og Jens Pofvelsen, og ligesaa om dem, som Peder Hansen har angivet i Svendborg, nemlig Claus Samsing, Joseph Nielsen, Peder Tønnesen, Jørgen Tuesen og Store Lasse. — Christen Hansen fik Brev om dem, som Morten Friis og Walter Helling have angivet i Helsingør, nemlig Giøddes Hans, døve Christens Søn, Bertel Færgemand, Jesper, boende ved Svingelen, Knudt Vedebuoe, Jens Smed, Hans Vedebuoe, Mogens, som har Jens Plougs Kvinde, Pofvel Fisker, Engebret Færgemand, Rasmus Engelbrets „Macker“, hendes Mand i hvide Svane, hendes Mand i Solen, Baaller Juden, Oluf paa Færgebaaden, nok en, som sejler med Pofvel Fisker, Niels Halmsted, Boe Nielsen[s] Jens, Anders Ovessens Søn Jens. — Albret Skeel fik Brev om dem, som Niels Hansen Aarup har angivet i Ribe, nemlig Tønnes Pedersen, Peder Hansen, Peder Staarup, Hans Christensen Bech, Kieldt Trofvelsen, Niels Jensen Roming, Jørgen Westedt, Svendt Lauritsen, Peder Jensen, Peder Greersen, Oluf Pugaardt, Hans Nielsen Svinkrog, Peder Kock, Peder Thommesen, Anders Breemoos, Peder Taacksen, Søfren Andersen i Øster Vestedt, Niels Fliitag, Jens Mieltersen og Jens Christensen. Sj. T. 21, 35.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Claus Podebusk. Kongen har bragt i Erfaring, at der er nogen Trætte om Skovhugst i Kuldeskoven til en Gaard, kaldet Ellisholdt, under Helsingborg Len, som Espen Jensen nu bor paa, og at denne Trætte af Lauge Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, er henstillet til Kongens Vilje og Forordning. Da det er Kronens Gods paa begge Sider, skal Claus Podebusk indtil videre lade Espen Jensen og hans Efterkommere i Ellisholdt efter Tidens Lejlighed og til Nødtørft nyde Olden og Skovhugst i Kuldeskoven, dog skal det i Forvejen udvises dem. Sk. T. 4, 22.

— Miss. til Jørgen Skeel. Da Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, har begæret 2 Kronens Gaarde ved hans Gaard Qvelstrup, den ene kaldet Strandkier, den anden Essendrup, til Mageskifte, skal han erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds Skyld og i andre Maader kunne

undværes fra Lenet, og snarest muligt indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Uldrik Sandberg tilbørlig Besked. J. T. 6, 76 b.

22. Aug. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongen har antaget Laurits von Stenwinckel til fra Grunden at opmure og med hugne Sten forfærdige det Kapel, som Kongen vil have opmuret og opsat ved Domkirken i Roskilde, eftersom den Skabelon udviser, som Kongen har leveret ham, og hvorpaa Kongen selv har skrevet. Da han har lovet Kongen at gøre sig den største Flid for, at dette Arbejde, som han skal paabegynde straks til Foraaret, kan blive lavet ustraffeligt og blive fuldendt saa snart som muligt, har Kongen for dette Arbejde, baade med Hugningen af Stenene og Opmuringen af Kapellet, og for den Flittighed, han har lovet at anvende paa Bygningen, lovet ialt at give ham 2000 Rigsdlr., hvoraf han straks skal have 200 Dlr. paa Haanden og Resten, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, den sidste Rest, naar Arbejdet er helt færdigt. Alt Arbejdet skal udføres paa hans egen Bekostning. Sj. R. 16, 25¹.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen af forskellige Grunde med det første vil begive sig paa en Rejse til Tyskland og paa denne Rejse gerne vil have nogle af sine Raader og gode Mænd hos sig, skal Eske Brock indrette sin Lejlighed efter selv-fjerde at kunne følge Kongen paa denne Rejse med sine Folk og Heste og staffere sig selv og sine Folk med gode Klæder; selv skal han lade sig lave en sort Fløjelskjortel paa den ungarnske Maner, som nu er brugelig, men Liberiet til sine Folk skal han finde færdig tilrede. Han skal møde med sine Heste og Folk vel stafferet i København den 17. Sept. for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 21, 36 b.

— Ligelydende Miss. til Corfits Rud, Marqvort Bilde, Albret Skeel, Knud Gyldenstjerne Hendriksen, Otte Skeel, Mogens Kaas, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Jørgen Skeel, Christen Thott og Laurts Ebbesen. Udt. i Sj. T. 21, 37.

¹ Derefter er indført Laurits von Steenwinckels Forpligtelse til at udføre Arbejdet paa Kapellet med den største Flid og at begynde paa det straks til Foraaret. Sj. R. 16. 25.

23. Aug. (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af afdøde Jørgen Skriver, forhen Indvaaner i Helsingør, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 37 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Borgemestre og Raad i Helsingør have paa menige Borgerskabs Vegne berettet, at Tolderne og Toldskriverne i Helsingør besvære sig ved at hjælpe til med at udgive den 1611 paabudte Pengeskat, og samtidig beklaget sig over, at det, hvis Borgerskabet alene skal udgive den, vil komme det til stor Besværing. Da denne Skat er en usædvanlig Skat, hvorfor ingen, hverken gejstlig eller verdslig, selv om han ellers er fritaget for at udgive Skat, bør være fri, befales det herved baade dem og Toldskriverne, enhver efter sin Evne og Lejlighed, at hjælpe til med at udgive den aarlig paabudte Pengeskat baade for 1611 og siden aarlig, indtil den efter Kongens Befaling igen bliver afskaffet. Sj. T. 21, 37 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. De have berettet, at to Borgere i Helsingør, ved Navn Clavs Rolufsen og Hans Skreiter, besvære sig ved at komme Menigheden til Hjælp ved Udredelsen af den i 1611 paabudte Pengeskat, idet de beraabe sig paa Kongens aabne Patenter og Fribreve. Da denne Skat imidlertid er en usædvanlig Pengeskat, hvorfor ingen, gejstlig eller verdslig, er bleven forskaanet, og da de bruge borgerlig Handel og Næring i Helsingør, vil Kongen ingenlunde have de dem givne Fribreve saaledes forstaaet, at de skulle være forskaanede for en saadan Skat, og befaler derfor Borgemestre og Raad at tilsige dem, at de aarlig, efter deres Evne og Formue, skulle hjælpe Menigheden med at udgive den aarlig paabudte Pengeskat, baade for 1611, da den først blev paabudt, og siden, indtil den efter Kongens Befaling igen bliver afskaffet. Sj. T. 21, 38.

Aug. (—). Oprejsningsbrev for Jens Nielsen, tjene-
nende i Ringkøbing, til, som om Gerningen nylig var sket, at
forfølge en Sag mod Mikkell Simonsen, Borger i Ring-
købing, der for nogen Tid siden skal have dræbt hans Broder
Peder Nielsen, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt i rette Tid
med Sandemænd. J. R. 7, 17 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Eske
Bilde til Ellinge, Embedsmand i Mariager Kloster, har begæret

noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 2 Gaarde i Grødbye i Borlunde Sogn i Froste Herred og 1 Gaard i Benstrup i Lille Haragers¹ Sogn i Haragers Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Illis² By og Sogn i Torne Herred og 1 Gaard i Gummerup i Sallerup Sogn i Froste Herred og, hvis disse Gaarde ikke kunne forslaa, 1 Gaard i Raabye i Hørbye Sogn, skal Kapitlet ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, Eske Bilde begærer til Mageskifte, for Belejligheds Skyld og i andre Maader kan undværes fra Kapitlet, og om dette kan faa Fyldest i det tilbudte Gods, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Eske Bilde Besked. Sk. T. 4, 22 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Stien Madtsen til Rønneholm paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Bierkie Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug til Kronen og ligesaa meget til Kirken, og af Vomb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 201.

1. Sept. (—). Miss. til Ditlef Holck om at fremføre nogen Kalk til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 38 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Pors Knudsen samt Bent og Oluf Benedixsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 38 b.

— Miss. til Brede Rantzau. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Tønnes Philipsens Hustru³, Indvaanerske i Halmstad, for nogen Tid siden skal have mistet et Stykke Jord og en Have, hvorpaa den nørre Runddel af Halmstad Befæstning nu staar, hvilken Jord og Have er vurderet til 100 Rigsdlr. Brede Rantzau skal lade disse 100 Rigsdlr. betale til hende og lade dem føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 21, 38 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Kierstine Knudsdatter i Haugaard paa Kronens Part af Korntienden af Høfve Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug og 1½ Pd. Byg, af Sterbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Skpr. Rug og 15 Skpr. Byg, og af Qvinge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Skpr. Rug og 30 Skpr. Byg, og paa Kirkens Part af Korntienden af Qvinge Sogn, hvoraf der aar-

¹ Lille Harrie. ² Igelsøe. ³ Inger Olufsdatter.

lig skal svares 40 Skpr. Rug og 80 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 201 b.

1. Sept. (U. St.). Miss. til Otte Lindenov om i sit Len [Sølvitsborg] straks at lade hugge et stort Antal Ahorn eller Navr („Naberen“) og Lindetræ, som er noget stort, til Brug ved Snedkerarbejdet paa Frederiksborg og fragte et Skib til at føre det til Kronborg. Endvidere skal han henvise Hendrik Drejer til de Steder, hvor det Tømmer findes, som Kongen har befalet ham at udlede til Kongens Behov, og straks lade det hugge. Hvis Tømmeret ikke straks kan blive nedsendt, skal han lade det oplægge i god Forvaring til Foraaret. Udt. i Sk. T. 4, 23.

2. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Tagge Thott Andersen til Nes, Embedsmand paa Laugholm, der efter Loven er Værge for sine Søstre, Jomfruerne Margrete og Sitsel Thott, har berettet, at den aarlige Indtægt af deres Arvegods ikke kan forslaa til at forrente deres Gæld med, hvilket medfører, at denne vokser Aar for Aar, i Længden til Skade og Ulejlighed for dem selv, hvorfor han, da ingen Værge efter Loven uden Kongens Tilladelse maa afhænde det Gods, han har under sit Værgemaal, har begæret Tilladelse til at sælge noget af Søstrenes Strøgods til Betaling af deres Gæld. Det tillades ham i den Anledning at sælge hans Søstres Strøgods og dermed betale deres Gæld. Sk. R. 3, 457.

— Miss. til M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift. Hr. Jens Christensen i Laastrup, Herredsprovst i Rinds Herred, har berettet, at han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed har set sig forarsaget til med Bevilling at tage sig en Kapellan, ved Navn Anders Rasmussen; denne er siden lovlig bleven kaldet af Sognemændene, bleven samtykket af Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald Slot, og ordineret af M. Niels, men da han nu begærer at faa Hr. Jens's Datter til Ægte, har M. Niels for nogen synderlig Betænkelighed ikke villet bevilge det uden Kongens Tilladelse. Kongen bevilger i den Anledning, at Anders Rasmussen maa faa Hr. Jens's Datter til Ægte, og befaler Superintendenten at tilstede Ægteskabet. J. T. 6, 76 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Christen Holck. Af hoslagte Supplikation vil han kunne erfare, hvad denne Brevviserske har andraget paa

sin Husbonde Eske Christensens Vegne. Naar han besøges med dette Brev, skal han indstævne dem, som Eske Christensen har med at gøre, i Rette for sig og hjælpe denne til Rette, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 6, 77.

2. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Mogens Gjõe til Gundersløholm, Embedsmand paa Sebygaard, og Kronen. Sj. R. 16, 26. (Se Kr. Sk.).

3. Sept. (—). Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Forderup¹ By og Sogn og 1 Gaard i Høye By og Sogn i Flakkebergs Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Gjõe til Gundersløholm, Embedsmand paa Seebygaard, under sit Len [Korsør], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 38 b.

— Instruks og Bestalling for Steen Villumsen som Tilsynsmand paa Holmen for Københavns Slot. Sj. R. 16, 28 b. (Tr.: CCD. III. 412—17).

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd paa Malmøhus og i Helnekirke Len. Da Fru Birgitte Marsvin til Barsøe, Frederik Ulfeldts Enke, har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 6 Gaarde i Balckagger By i Skaane og 2 Gaardes Eje sammesteds, der ligger til Maribo Kloster, til Mageskifte for følgende af hendes Jordegods i Skaane: 1 Gaard, 1 Bol og 1 Hus i Sølfagger, 1 Gaard i Borrum, 1 Gaard i Andarum, 1 Gaard og 1 Mølle i Lommerup i Giøng Herred og 1 Gaard i Tierup i Blekinge, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 23 b.

— Mageskifte mellem Christian Friis til Borebye, Kansler, og Kronen. Sm. R. 5, 50. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Manderup Parsberg. Da han har indberettet, at han efter Kongens Befaling har faaet Hans Lindenov fængslet, befales det ham straks at sende denne til Københavns Slot saaledes forvaret, at han ikke undkommer, og gøre

¹ Faardrup, Vester Flakkebjærg H.

sig Flid for at faa fat i hans Skib enten med Gevalt eller ved andre Midler. J. T. 6, 77 b.

4. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1613 at regne, for Peder Basse til Sørup paa Svenstrup Gaard med tilliggende Gods, som han nu selv har i Værge. Han skal svare 250 enkende Dlr., uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst af Lenet og af al Gaardens Avl og Affødning. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artkl. 3, 9—12, 16—19]. Sj. R. 16, 32 b.

6. Sept. (—). Miss. til alle Kronens Bønder i Vasbye og Bryndbye Sogne, som Claus Podebusk til Krapperup er forlenet med. For kort Tid siden have de beklaget sig til Kongen over, at de besværes med for megen Ægt og Arbejde af Claus Podebusk, og denne har derefter faaet Befaling til at blive enig med dem om noget vist af Ægt og Arbejde, hvorefter begge Parter kunde have at rette sig. Claus Podebusk har nu berettet, at han med Hensyn til Ægt og Arbejde har foreslaaet dem billige og lidelige Midler, men at de ikke have villet gaa ind paa dem, medmindre de først fik kongelig Befaling dertil. Det paabydes dem derfor, at de herefter, naar Claus Podebusk tilsiger dem, aarlig skulle gøre denne følgende Ægt og Arbejde til Krapperup: slaa en Enghave nedenfor Gaarden, skære Kuldeved 2 Dage, hugge Kuldeved 1 Dag, harve 1 Dag og age 10 Læs Ved og 20 Læs Møg, dog forbeholder Kongen sig at gøre Forandring heri, saaledes som Lejligheden udkræver og det synes Kongen godt. Sk. T 4, 24 b.

8. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Ditlef Holck om at være til Stede i Wolfenbüttel den 4. Okt. for at repræsentere Kongen. Han skal paa Henrejsen tale med Kongens Fru Moder, om denne maatte have noget at befale ham, og staffere sig med Sørgeklæder til Rejsen. Udt. i Sj. T. 21, 39.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at hjælpe David Luct, Toldskriver i Helsingør, der har nogle Penge til gode hos Thomas og Hans Facke, Indvaanere i Flensborg, til at faa disse betalt i Gods og Varer i København, som tilhøre de to nævnte Borgere i Flensborg. Sj. T. 21, 39 b. (Tr.: KD. V. 24).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at give alle dets Bøn-

der Ordre til at køre Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 39 b.

8. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen [Kronborg Len] om straks at sende 500 Tdr. Havre hid. Udt. i Sj. T. 21, 39 b.

— Miss. til Claus von Ahnen om at lade Oluf Jensen, Henning Mikkelsen, Oluf Pedersen og Hans Andersen i Sierløvester være fri for dette Aars Landgilde, da deres Huse og Gaarde for nylig ere brændte, og efter Lejligheden hjælpe dem med Bygningstømmer. Sj. T. 21, 40.

— Lignende Miss. til Christian Friis til Kragerup om at lade Hans Nielsen i Gierdrup i Roskildegaaards Len være fri for ét Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 21, 40.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Knud Urne om at tage noget Gods, nemlig 1 Gaard i Rubierg, 1 Gaard i Ledtøe¹, 1 Gaard i Tryhus, 1 Gaard i Fielle og 1 Gaard i Moesse paa Laaland samt 1 Gaard i Sundbye paa Falster, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Friis til Borrebye, Kansler, til sig og aarlig gøre Kongen Regnskab af dem. Sm. T. 6, 113.

10. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hertug Ulrik, Administrator i Schwerin Stift, Kongens Broder, maa købe 50 Staldøksne her i Riget og toldfrit lade dem ud-drive. Sj. R. 16, 34.

— Miss. til Kapitlet i Lunde Domkirke. Da Kongen af dets Erklæring paa hans forrige Skrivelse har bragt i Erfaring, at det Gods, som Eske Bilde til Valden, Embedsmand i Mariager Kloster, har begæret til Mageskifte af Kapitlet, godt kan undværes fra Kapitlet, og at Kapitlet kan faa Fyldest i det Gods, Eske Bilde vil udlægge Kapitlet til Vederlag, baade hvad Belejlighed, Ejendom og Landgilde angaar, er Kongen tilfreds med, at Mageskiftet gaar for sig, og befaler Kapitlet at bringe det til Afslutning og paase, at Kapitlet i alle Maader sker Fyldest ved Mageskiftet, saafremt det ikke vil staa Kongen til Rette, hvis det i nogen Maade kommer til kort. Sk. T. 4, 25.

— Ligelydende Miss. til Lunde Kapitel om at bringe

¹ Læsø, Sønder H., Laaland.

Mageskiftet med Palli Fasti til Afslutning. Udt. i Sk. T. 4, 25 b.

12. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Claus Condevin, Borger i København, og Jacob Mikkelsen, Tolder sammesteds, i de næste 6 Aar, fra Paaske 1614 til Paaske 1620, maa besejle Vespenøe under Island paa følgende Vilkaar: For hver Læst Fisk af den visse Indkomst der paa Landet skulle de betale 35 Dlr., ligesaa for hver Læst Fisk af Tienden eller Sagefaldet, beregnet efter Landets Vis, og de skulle aarlig paa deres egen Bekostning levere disse Penge paa Rentekammeret. Tienden og den uvisse Indkomst skulle deres Fuldmægtige oppebære og gøre Kongen Regnskab for, naar deres Skib kommer hjem, og ligesaa for den visse Indkomst efter Jordebogen. De skulle være forpligtede til at forsyne Landet med gode uforfalskede Købmandsvarer, saaledes som Kongen tidligere har gjort ved sin Købmand, saa Almuen paa Vespenøe til Nødtørft kan faa, hvad enhver behøver. Hvis det kan befindes anderledes, skulle de staa Kongen til Rette derfor og have forbrudt dette Brev. De maa ikke opsætte eller forhøje deres Varer i Køb eller Salg med Almuen, anderledes end det har været fra gammel Tid af, og eftersom Kongens Fogder og Købmænd hidtil have gjort der paa Landet. De maa ikke bruge anden Alen og Vægt end den islandske Alen og Vægt, og de skulle staa til Rette derfor, hvis de gøre noget andet og der kommer Klager over dem. Hvis de eller deres Fuldmægtige have Tiltale til nogen der paa Landet, enten for Gæld eller for andet, skulle de tiltale ham for Lagmanden eller Lagsretsmændene, lade dømme mellem ham og dem efter Loven og ikke tage sig selv til Rette under deres Faldmaal. De skulle ogsaa give de Tjenere, som de sende der til Landet, Ordre til i alle Maader at holde sig venligt og sagtmodigt med god Omgængelse mod Almuen, saa ingen af Landets Indbyggere kunne have Grund til at beklage sig over dem; ligeledes skulle de befale deres Skippere og Skibsfolk at skikke sig venligt mod Almuen, naar de komme der til Landet. De maa i alle Maader bruge og besejle Vespenøe Land og Havn med Fiskeri og Købmandskab ligesaa frit, som Kongen tidligere selv har brugt og besejlet det. For denne Frihed og Benaadning skulle de aarlig svare Kongen 600 Dlr. i Afgift. Under denne Afgift maa de kvit og frit bruge de Fiskeribaade, som Kongen har der paa

Landet, og nyde al Fiskeri og Fordel, som de kunne bruge dermed, dog skulle de saa holde Baadene i god Stand og, naar de blive Landet kvit, levere de samme Baade eller andre ligesaa store og gode fra sig. De maa ikke tillade de Engelske eller andre Nationers Folk at ligge der under Øerne og fiske eller bruge nogen Handel med Almuen eller i det hele indrømme saadanne nogen Brug i nogen Maade. Hvis nogen fremmed Skipper gør noget saadant, skulle de melde Kongen det, saasnart de komme hjem. Sj. R. 16, 34.

12. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Brostrup Gjedde maa udføre 80 Staldøksne fra Gulland. Udt. i Sk. R. 3, 457 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christian Friis om at indrette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Frederiksborg Slot med sin egen Vogn paa førstkommande Søndag [19. Sept.] for at gelejde Kongens Børn, de unge Herrer, herfra til Koldinghus. Han skal have Tilsyn med Udspisningen paa Rejsen og underskrive, hvad der gaar med og bliver fortæret. Naar de unge Herrer ere komne til Koldinghus, maa han begive sig tilbage igen. Sj. T. 21, 40.

— Miss. til Christen Hansen om at lade Soldaterne paa Kronborg Slot indlogere i Byen, saa de faa frit Logement. Han skal lade Portene paa den ny Vej reparere og gøre færdige paa ny og lade de andre Laase lave efter det ham tilskikkede Mønster. Det til Portene nødvendige Tømmer skal han rekvirere hos Brede Rantzau, Statholder i København. Sj. T. 21, 40 b.

13. Sept. (—). Instruktion for Detlef Holck til Eskildstrup, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, paa hans Legation til Wolfenbüttel til Hertug Henrik Julius's Begravelse. Han skal være til Stede i Wolfenbüttel den 4. Okt., hvor han enten i offentlig eller privat Avdiens, eftersom Lejligheden kan begive sig, med tilbørlige Ceremonier paa Kongens Vegne skal hilse Hertug Frederik Ulrik, overlevere Kongens Kreditiv og beklage hans Faders dødelige Afgang. Dernæst skal han meddele, at han af Kongen er sendt did for paa Kongens Vegne at tilbyde al mulig Hjælp og Bistand ved Begravelsen og villig udføre, hvad han bliver anmodet om. Hos Kongens

Søster¹ skal han ingen offentlig Avdiens begære, men kun privat efter Overlevering af Kongens Haandskrivelse meddele hende det samme som Hertugen, men dog saa kortelig, at han ikke derved giver hende Aarsag til nogen Besværing eller videre Bedrøvelse. Naar saadant er udrettet og Begravelsen forbi, skal han tage sin Afsked og begive sig tilbage til Kongen for at gøre udførlig Relation om alt. Sj. R. 16, 36.

14. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hendrik Vobner, Apotheker, der har oprettet et Værtshus i det store Stenhus paa Amagertorv, indtil videre maa være fritaget for borgerlig Tyngde og aarlig nyde 10 Læster Rostockerøl sise frit. Sj. R. 16, 37. (Tr.: KD. II. 593 f.).

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Pouel Romeler, Maler, om, at denne med Guld og anden Farve skal staffere og forfærdige Hvælvingen i Kirken paa Frederiksborg efter den Bue og Kryds, som allerede er gjort og forfærdiget. For hans Arbejde paa Hvælvingen, som er 6 Kryds eller Buer, hvilke han paa sin egen Bekostning med sine egne Folk og eget Guld og Farve skal staffere, som forskrevet staar, ned til de Stenpiller, som Hvælvingen er sluttet paa, vil Kongen give ham 2040 Rigsdlr., hvilket er 340 Rigsdlr. for hver Bue, at udbetale af Rentekammeret, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, den sidste Rest, naar Arbejdet er helt færdigt. Sj. R. 16, 37 b².

— Miss. til Christen Hansen om i Skovene at lade hugge saa meget Egetømmer, som behøves til Hjulene til Stykkerne paa Kronborg. Udt. i Sj. T. 21, 41.

15. Sept. (—). Aab. Brev om, at Villum Carom maa faa den ny Kro i Runsti mellem København og Helsingør med tilliggende Ager og Eng og beholde den, indtil videre uden Afgift. Han maa aarlig oppebære 100 Læs Ved til Ildebrændsel af Vindfælder og fornede Træer i Kronens Skove efter Udvisning af Lensmanden paa Kronborg og nyde fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin, naar der er Olden. Villom Carom skal holde frit Herberg for indenlandske og udenlandske, der gæste Kroen, og skaffe dem god Mad og godt Øl

¹ Hertuginde Elisabeth. ² Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 582.

samt Hø, Havre, Straafoder, Senge og Kamre for en rimelig Betaling, saa den vejfarende Mand, der gæster Kroen, ikke skal have noget at klage over. Sj. R. 16, 38.

15. Sept. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen, der af Toldskriver i Helsingør David Luchts Beretning har erfaret, at Jochim Achtnicht, Kongens Kobbersvend i Helsingør, har understaaet sig til hemmelig at afhænde og forpartere en stor Del af det Kobber, som Kongen har leveret ham til Smeltning og Forarbejdning, til adskillige Personer saa vel her i Landet som i Skaane, har befalet David Lucht paa det flittigste at udkundske, hvem der have handlet med Kobbersvenden, tiltale dem, der have gjort det, derfor og kræve enten Kobberet eller dets Værdi af dem, da de Personer, der have handlet med Jochim Achtnicht, noksom have vidst, at det ikke har været hans Kobber, eftersom de godt have kendt hans Evne og Formue, have handlet hemmeligt med ham og ladet Kobberet bortføre ved Nattetid. Det befales alle Kongens Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og andre at være David Lucht og hans Fuldmægtige behjælpelige i alle Maader, saa han straks af enhver kan faa det Kobber, denne ulovligt har tilhandlet sig, eller Betaling derfor. Sj. R. 16, 38 b.

16. Sept. (—). Aab. Brev om, at Hans Herfordt, Kongens Berider, for sig og Arvinger maa beholde som Ejendom den Gaard i Hillerød med tilliggende Grund og Kaalhave, som han med Kongens Tilladelse har købt af Simmen Lang, Kok, efter det Brev, som Simmen Lang har faaet paa Gaarden. Sj. R. 16, 39 b.

— Miss. til Anders Bilde om at lade hugge 300 Birkebomme, 7 Al. lange, til Rustvognsstænger og med det første sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 25 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Skøde til Gotthart Raen, Kongens Klejnsmed, og hans Arvinger paa et Hus og en Jord i Helsingør, liggende paa Sanden nord for den Vej, som gaar fra Helsingør ud mod Slottet, øst op til det Stræde, som løber mellem Frederik Leiels nye Boder og tværs over fra Hendrik Rammels Gaard, i Bredden fra Vest i Øst 30 sjællandske Al. fra Strædet og i Længden fra Syd i Nord 52 sjællandske Alen. Sj. R. 16, 40.

— Fredebrev for Anders Hansen, der for nogen Tid

siden er kommen for Skade at ihjelskyde Hans Nikkelsen, født i Malmø, og er bleven svoren fra sin Fred for den Sag, da han nu har stillet den dødes Slægt og Venner tilfreds. Sj. R. 16, 40 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade Anders Pedersen, Clavs og Søfren Madtsen, Malere og Borgere i København, være fri for Vagt, Hold og Bys Arbejde, medens de ere i Kongens Arbejde paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 41.

— Forleningsbrev for Tyge Lange til Brening, øverste Sekretær, paa det efter afdøde Anders Dresselberg ledige Prælatur i Ribe Domkirke, at tiltræde straks. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 18.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Sigvort Grubbe om med det første at lade lave 200 Par Hjul, 2 Fingersbred højere og noget tykkere paa Naverne end de, som han sidst lod lave, og med det første sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 26.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jens Sparre om i Skovene dér at lade hugge 200 Bjælker, 13 Al. lange, hvilke Bjælker skulle bruges til en Bro, der skal gaa over fra Giers Herred til Alløe. Han skal lade dem hugge paa de Skove, der ere bedst belejlige dertil, og siden lade dem føre til Broen. Kongen har givet sin Ingeniør Ordre til at begive sig derop og undervise, hvor Tømmeret skal hugges, saa det desbedre kan være tjenligt dertil. Sk. T. 4, 26.

— Miss. til Anders Bilde [Helsingborg Len] og Christoffer Ulfeldt [Helnekirke Len] om hver at lade hugge 200 Bjælker til ovennævnte Bro. Udt. i Sk. T. 4, 26.

— Aab. Brev om, at Hr. Bertel, Sognepræst i Resen, og Oluf Byrgesen i Heegaard, Arvinger efter afdøde Jørgen Christoffersen i Boller og hans afdøde Hustru, der have haft Livsbrev paa Kronens Part af Resen og Heldborg Sognetiender, maa oppebære et Aars Afgift af de nævnte Tiender. J. R. 7, 18 b.

22. Sept. (Rødby). Miss. til menige Kanniker i Ribe Kapitel. Da Kongen har bevilget, at afdøde Tobias L[a]uterbachs Hustru Bodel maa nyde et Aars vis Indkomst af

det Kannikedømme, som nu er ledigt i Kapitlet efter hendes Husbonde, foruden det, der tilkommer hende i Naadensaaret, skulle de i rette Tid tilstille nævnte Bodel eller hendes Fuldmægtige et Aars vis Indkomst baade i Korn og Smør af det ledige Kannikedømme. J. T. 6, 77 b.

25. Sept. (Rødby). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Hans Ifversen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 41.

26. Sept. (—). Miss. til Tage Thott, Embedsmand paa Landskrone Slot, om i den tilkommende Vinter af de Sten, der falde i hans Len, at lade hugge saa store Stykker, som Breide Rantzov paa Kongens Vegne giver ham Ordre om. Udt. i Sk. T. 4, 26 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om i den kommende Vinter af Fugelsanger-Stenene at lade hugge 50 Stykker, saa store og brede som muligt, og skaffe dem til Malmø, saa de siden derfra kunne føres andensteds hen til Skibs. Udt. i Sk. T. 4, 26 b.

5. Okt. (Heiligenstedt). Miss. til Joakim Bülow om at udvise nogle Skibstømmermænd saa meget Tømmer i Maribo Klosters Skove, som de paa Kongens Vegne maatte behøve, og skaffe dem Hjælp til at fælde og hugge Tømmeret. Udt. i Sj. T. 21, 41 b.

8. Okt. (—). Miss. til Manderup Parsberg. Han har indberettet, at Søfren Nielsen i Steenberggaard, som han har ladet fængsle, ved sin Slægt og sine Venner har tilbudt at ville give 600 Dlr. for sin Forseelse. Da han er en fast udlevet Mand, er Kongen tilfreds med, at Manderup Parsberg aftinger Sagen med ham for de 600 Dlr. og fører disse til Indtægt i Regnskabet. J. T. 6, 78.

12. Okt. (U. St.). Miss. til Joakim Bülow. Da Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Aarhusgaard, har begæret 4 Gaarde i Dysted og 5 Gaarde i Nørre Tvede i Toxver Sogn i Borse Herred og 1 Gaard i Glomsø By og Sogn i Tyebjergs Herred i Vordingborg Len til Mageskifte, skal han med det første udførligt erklære sig, om nævnte Gaarde for Belejligheds Skyld og ellers i andre Maader kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jens Sparre tilbørlig Besked. Sj. T. 21, 41 b.

25. Okt. (Heiligenstedt). Miss. til Casper Markdanner om at lade føre Brændeved i Forraad til Nygaard for det Tilfælde, at Kongen kunde hænde at komme did i Vinter. J. T. 6, 78 b.

11. Nov. (—). Miss. til Fru Karren Rostrup. Borgemestre og Raad i Næstved have berettet, at mange understaa sig til at ind- og udskibe paa ulovlige Steder, hvorved Kronens og deres Told og Rettighed utilbørligen forkrænkes og formindskes, og i den Anledning have de begæret, at de paa egen Bekostning paa Solte ved Karbeksminde, hvor Skibene løbe ind og ud, maa opbygge et Hus og deri holde en Person, som kan have tilbørligt Indseende med, at intet ulovligt bliver ind- eller udskibet. Kongen har bevilget dette og befaler hende at tillade Borgemestre og Raad i Næstved at opsætte et Hus $\frac{1}{2}$ paa et bekvemt Sted der sammesteds og ikke gøre dem Hinder derpaa. Sj. T. 21, 42.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Rimbolt Lauretsen i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 42 b.

12. Nov. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Jokim Bülow til Ingelsted, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret 1 Lunde Kapitels Gaard i Lillekiøbinge til Mageskifte for 1 ham tilhørende Gaard i Lakkelenge, da den Gaard i Baldringetorp, som han tidligere har begæret til Mageskifte derfor, ikke skal være saa god som Gaarden i Lakkelenge. Kapitlet skal undersøge begge Gaardenes Ejendom, Herlighed og anden Lejlighed og erklære sig udførligt til Kongen, om Gaarden i Lillekiøbinge kan undværes fra Kapitlet for Belejligheids Skyld og i andre Maader, og om Kapitlet kan faa Fyldest i Gaarden i Lakkelenge, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jokim Bülow Svar. Sk. T. 4, 26 b.

— Miss. til Albrit Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Røde Mølle i hans Len [Riberhus], hvori Hans Lange til Kiergaards Arvinger ogsaa have Lod og Del, skal være ganske forfalden, saa Kongen ikke kan faa sædvanlig aarlig Skyld og Landgilde af den, skal han i Forening med Hans Langes Arvinger med det allerførste igen lade Møllen opføre fra ny af, saa Kongen saavel som de herefter kunne faa sædvanlig Skyld og Rettighed af den. Den Bekostning, han paa Kongens Vegne

anvender derpaa, skal han føre til Udgift i Regnskabet, men paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. J. T. 6, 78 b.

13. Nov. (Heiligenstedt). Miss. til Anders Bilde. Da Kongen har bevilget Anders Sinklar, Embedsmand paa Gladsakse Slot, at Kronens Bønder i Giøng Herred maa fremføre noget Tømmer for ham fra Birkerød til Gamløse¹, skal Anders Bilde, naar Anders Sinklar henvender sig til ham derom, tilsige Kronens Bønder over alt Giøng Herred til hver paa en Gang med deres Heste og Vogne at hjælpe ham med at køre Tømmeret fra Birkerød til Gamløse. Sk. T. 4, 27 b.

— Miss. til Knud Brahe. Hr. Michael Federvitz, Storfyrste i Rusland, har sendt 2 Gesandter til Kongen, Knes Ivan Michaelovitz Boratinski og Gabriel Bogdano Diak med et Følge, saa de ialt ere 37 Personer. Da Kongen indtil nærmere Ordre vil have dem indlogeret i Horsens, skal han i Horsens udse 2 Huse ved Siden af hinanden, hvori hver af Gesandterne med sine Folk kan have bekvemt Ophold. Han skal hver Uge skaffe dem det paa vedlagte Seddel opførte til deres Underholdning og føre det til Udgift i sit Regnskab. Da de paa Sedlen opførte Species næppe alle ere at faa i Horsens og da Gesandterne ogsaa undertiden holde Faste og da ikke begære Kød, men allehaande Slags Fisk, maa han i Stedet for en Persel give dem noget andet, saa de dog faa deres nødtørftige. J. T. 6, 79.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at give Kongens Dyrevogter Ordre til at skaffe de russiske Gesandter 2 Raadyr og 4 Harer hver Uge, naar de ikke holde deres Faste. Udt. i J. T. 6, 79.

6. Dec. (Koldinghus). Pas, medgivet Storfyrsten af Rusland Hr. Michael Federvitz's Gesandter, Knes Ivan Mikaelevitz Boretinski og Gabriel Bogdan Diak, paa Rejsen fra Horsens til Hertsholmgaard paa Sjælland, at enhver af Kongens Føgder, Embedsmænd og andre, som de komme til paa Rejsen, i deres Len skulle skaffe Gesandterne selv to gode Halvspærvogne², 40 gode Bøndervogne til deres Folk og Bagage eller saa mange, de behøve, fri Færger over Færgstederne, bekvemme Losementer

¹ Gumløse, Gyng H. ² Halvlukkede Vogne.

i Købstæderne, 2 Stobken Malvasier, 4 Stobken Mjød, 3 Stobken Brændevin og nødtørftigt Øl samt nødtørftig Underholdning med Fisk og Urter til 37 Personer daglig, hvilken Fetalje de selv ville lade koge. Sj. R. 16, 41.

6. Dec. (Koldinghus). Miss. til Knud Brahe. Da Kongen har bestemt, at de russiske Gesandter, som i nogen Tid have opholdt sig i Horsens, nu skulle begive sig over til Sjælland og herefter have deres Kvarter paa Hørsholm, skal han paa Kongens Vegne tilkendegive Gesandterne dette og paalægge dem at begive sig paa Rejsen saa tidligt, at de kunne være paa Hørsholm, førend Julehelligdagene begynde. Han skal befale Kongens Drabant Hans Lachmandt, der varer paa dem og er deres Prestaf, at han skal blive hos dem og ikke drage fra dem, før han faar nærmere Ordre. Hvad Vogne og anden Nødtørft angaar, har han at erfare det fornødne af Gesandternes aabne Pas, som Kongen har givet dem, hvorefter han skal rette sig. Sj. T. 21, 43.

— Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen har bestemt, at de russiske Gesandter herefter skulle have deres Lejr og Tilhold paa Hørsholm, hvortil de skulle ankomme inden Julehelligdagene, skal han træffe de fornødne Foranstaltninger med Hensyn til deres Logering og Traktement. Sj. T. 21, 43.

11. Dec. (Heiligenstedt). Miss. til Tagge Thott. Kongen har af den tilsendte Dom set, at Peder Jensen, forhen Præst i Brandsted, for sine begangne grove sodomitiske Gerninger er dømt fra sit Liv, dog nævnes ikke i Dommen, hvilken Slags Død han skal lide derfor. Da det er en i Kongens Riger og Lande uhørlig Gerning, som billigvis bør straffes med en alvorlig Straf til advarende Eksempel for andre, skal Tagge Thott straks uden videre Forhaling lade ske Eksekution over Peder Jensen og lade ham forbrænde med Ild og Baal. Sk. T. 4, 27 b.

13. Dec. (—). Miss. til Brede Rantzau. Kongens bestilte og forordnede Ritmestre i Jylland og Fyen have berettet, at der endnu resterer noget af den baade dem og deres Ryttere tilkommende Besolding, fordi de i den forledne Fejde have ladet sig bruge ud over Danmarks Riges Grænser. Det befales ham med det allerførste at betale dem denne Rest

og betale dem med Markstykker, da der ikke er Rigsdalere for Haanden. Sj. T. 21, 43 b.

21. Dec. (Heiligenstedt). Miss. til M. Hans Staffensen om at give Sorø Klosters Bønder Ordre til at fremføre det Tømmer, der var hugget paa Sorø Skove, til Ringsted og at age det Tømmer, som var hugget paa Antvorskov Skove, til Korsør, naar han bliver advaret derom. Udt. i Sj. T. 21, 44.

— Miss. til Mogens Gjæ om at tilsige Bønderne i Seebgaards Len til at fremføre Tømmer fra Antvorskov til Korsør, naar Ebbe Munk begærer det. Udt. i Sj. T. 21, 44.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade det Tømmer, som er hugget i hans Len, føre til Korsør. Udt. i Sj. T. 21, 44.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg om at lade det Tømmer, som kommer til Ringsted fra Sorø Kloster, føre til Roskildegård. Udt. i Sj. T. 21, 44.

— Miss. til Christian Friis om at lade Tømmeret føre fra Roskilde til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 44.

— Miss. til Ditlef Holck til Eskelstrup og Christen Friis til Kragerup, Befalingsmænd paa Trøgeveldtgaard og Roskildegård. Da Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Aahusgaard, har begæret 4 Gaarde i Dysted By, 5 Gaarde i Nørre Tved By¹, hvoraf den ene tillige bruger en øde Jord, og 1 Gaard i Nørre Tved By¹, der hører under Solte Len, i Toxvere Sogn i Borse Herred til Mageskifte for følgende af hans Jordegods: 1 Gaard i Tommerup² i Undløse Sogn i Mierløse Herred, 1 Gaard i Henningstrup³ i Efverdrup Sogn og Halvparten i 1 Gaard i Ørsløf⁴ By i Karrisie Sogn, hvori den anden Halvpart tilhører Kronen, i Borse Herred, 2 Gaarde i Drysselberg⁵ By og Sogn og 2 Gaarde i Solberg i Løfve Herred, 1 Gaard i Jellinge By og Sogn, 1 Gaard i Burup⁶ og 1 Gaard i Høfve By og Sogn i Flakkebergs Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 44.

24. Dec. (Rensborg). Miss. til Frants Kaas. Af vedlagte

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Nørre Vedbye. ² Tommerup, Merløse H. ³ Hemmestrup, Baarse H. ⁴ Fejlskrift for: Jørsløf. ⁵ Drosselbjærg, Løve H. ⁶ Vistnok Brorup, Hyllinge S.

Supplikation vil han vidtløftigere kunne se, hvad denne Brev-viser Bernd Petersen har andraget. Det befales ham snarest muligt at tilfredsstille denne, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb og ikke skal se sig foraarsaget til ved andre Midler at hjælpe Bernd Petersen til hans Betaling. J. T. 6, 79 b.

1614.

4. Jan. (Haderslevhus). Aab. Brev til alle Kron- og Kapitelsbønder i Villands, Liste, Froste, Giøng, Nørre Asbo og Albo Herreder. Da Kongen er til Sinds at lade foretage nogen Bygning paa Alløe, der ligger i Helligaa mellem Giers og Villands Herreder, paabydes det dem hver at levere 25 Læs Sten paa Alløe inden Udgangen af førstkommende Februar. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Sk. T. 4, 28.

— Miss. til Fru Beate Hvitfeldt (Giers Herred), Jens Sparre (Villants Herred), Otte Lindenov (Liste Herred), Hendrik Hvitfeldt (Froste Herred), Anders Bilde (Giøng og Nørre Asbo Herreder) og Anders Sinklar (Albo Herred) om med det første at lade det ovenstaaende aabne Brev læse for Kronens og Kapitets Bønder og siden alvorligt paase, at Stenene fremkomme i rette Tid. Sk. T. 4, 28.

7. Jan. (—). Stævning over M. Oluf Kock, Pastor til St. Nicolai Kirke i København, Dr. Johannes Resenius, primarius theologiæ professor ved Universitetet i København, og Dr. Conradus Aslacus, theologisk Professor i København. M. Oluf Kock har berettet Kongen, at Dr. Johannes Resenius ved Universitetet har foregivet sine Tilhørere nogle Lærdomme, som ikke skulle være i Overensstemmelse med Guds Ord og den kristelige Religion, og at der paa ny er trykt en Katekismus,

som er anderledes end de tidligere her i Riget brugte Katekismer, hvilken skal give den simple og gemene Mand Forargelse og gøre ham tvivlagtig i Religionen. Kongen har derfor besluttet selv i Forening med nogle gode og lærde Mænd at høre M. Oluf Kocks Beskyldninger mod Dr. Johannes Resenius, hvorfor det befales M. Oluf Kock at møde i Rette for Kongen i Kolding den 21. Febr. med de Beviser, hvormed han mener at kunne bekræfte sine Angivelser, ligesaa Dr. Johannes Resenius at møde til samme Tid med det, som han agter at forsvare sig med, og Dr. Conradus Aslacus ligesaa at møde, om han har noget deri at sige. Sj. T. 21, 46.

7. Jan. (Haderslevhus). Miss. til Manderup Parsberg, Jacob Ulfeldt og alle Bisperne i Danmark. M. Olaus Kock har berettet Kongen, at Dr. Johannes Resenius ved Universitetet har foregivet sine Tilhørere nogle Lærdomme, som ikke skulle være i Overensstemmelse med Guds Ord og den kristelige Religion, og at der paany er trykt en Katekismus, som er anderledes end de tidligere her i Riget brugte Katekismer. For at disse theologiske Stridigheder ikke hos den gemene og simple Almue skulle give nogen Forargelse eller Tvivl i Religionen, saaledes som det er sket i Tyskland og andensteds, vil Kongen selv forhøre disse Sager og raadslaa med nogle af sine gode og lærde Mænd om dem. Det paalægges dem i den Anledning at møde hos Kongen i Kolding førstkommende 21. Febr. for at overvære Disputationerne og siden hjælpe til, at der i denne Sag maa ske, hvad der kan komme Guds hellige Navn til Ære og Kongens Riger og Lande til Fred og Enighed. Sj. T. 21, 47. Orig. (til Jakob Ulfeldt). Orig. (til M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til M. Johannes Alanus, Rektor ved Universitetet i København, om ligeledes at møde i Kolding den 21. Febr. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 184. (Tr.: Rørdam, Kbhvns. Universitets Hist. 1536—1621. IV. 634 f.).

— Miss. til Dr. Peder Vinstrup. M. Oluf Kock, Pastor til St. Nicolai Kirke i København, har anmodet Kongen om Til ladelse til igen at prædike, da han af Dr. Peder er bleven suspenderet fra Prædikeembedet for nogle Ord, som han har talt

fra Prædikestolen, og hvorover Dr. Johannes Resenius højligen besværer sig. Det paabydes Dr. Peder uden Forhaling at tage denne Sag for i Overensstemmelse med Ordinansen og ved en retfærdig Dom pronunciere, om M. Oluf Kock i sin Prædiken har overtraadt Ordinansen, saa han derfor bør være fra sit Kald eller ikke. Han skal give Dommen beskreven. De Capita religionis, hvorom M. Oluf Kock retter Beskyldning mod Dr. Johannes Resenius, vil Kongen selv forhøre i Forening med nogle gode og lærde Mænd og derom forordne, hvad der kan være Gud til Ære og den kristelige Kirke i Kongens Riger til Enighed og Rolighed. Sj. T. 21, 46 b.¹

10. Jan. (Koldinghus). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Lange til Hesselmed paa Kronens Part af Korn-tienden af Bellum² og Aal Sogne, hvoraf der aarlig skal svares Afgift efter Stiftsbogens Lydelse, beregnet i smalle Tønder til 47¹/₂ Td., til dem, som ere forlenede med Afgiften af disse Tiender. Udt. i Tb. S. 101.

11. Jan. (—). Miss. til Niels Bild. Jomfru Pernelle Lykke har berettet, at hun er geraadet i en Trætte og ikke har nogen Væрге saa nærværende, at han kan forsvare hende i denne. Der gives i den Anledning Niels Bild Befaling og Fuldmagt til at overtage Værgemaalet for Jomfru Pernelle Lykke, paase, at hun ikke kommer til kort, og i alle Maader ramme hendes Gavn og Bedste. F. T. 3, 363.

12. Jan. (—). Miss. til Jakob Beck om, at han maa begive sig her ind i Landet, dog skal han lade en bekvem Person blive i Slotsloven [paa Arnsborg], saa intet bliver for-sømt. Udt. i Sj. T. 21, 47 b.

— Miss. til Kield Brockenhuus. Jomfru Dorethe Skeel har berettet, at hun har tilforhandlet sig et anseligt Stykke Gods, hvorpaa hun har ladet Kongen se et Pergamentsskøde under gode Mænds Forsegling, og da hun endnu behøver en ringe Sum Penge til at betale dette Gods med, har hun anmodet Kongen om Tilladelse til at maatte sælge en hende tilhørende Gaard i Lille Fulle i Ning Herred, som Niels Jensen bor

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1536—1621. IV. 633 f.

² Billum, V. Horne H.

paa. Da hun har anlagt Pengene vel, har Kongen, for at hun ikke skal komme i Skade, bevilget, at hun maa sælge Gaarden i Lille Fulle til den højstbydende. Kield Brockenhuus skal besegle og underskrive Skødet sammen med hende. J. T. 6, 80.

12. Jan. (Koldinghus). Miss. til Albrit Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at Anst Bro skal være meget brøstfældig, særlig paa den Side, som ligger i Riberhus Len, og at Dæmningen og Stenbroen skal være helt forfalden, saa den vejfarende Mand ikke uden stor Besværing kan komme derover. Albrit Skeel skal drage Omsorg for, at alle de i Lenet, som efter Recessen bør holde Broen i Stand, faa Tilhold om at istandsætte og vedligeholde den halve Bro samt Stenbroen og Dæmningen, saa den vejfarende Mand ikke skal have noget at klage over. J. T. 6, 80 b.

— Miss. til Casper Markdanner om, at Kongen paa Begæring af Thomis Jespersen og Jens Andersen, Kronens Tjenerne i Stenderup, hvis Gaarde med Bo og Boskab, Kvæg og alt hvad de havde for kort Tid siden ere brændte, har bevilget, at de maa være fri for 1 Aars Landgilde. J. T. 6, 80 b.

14. Jan. (—). Miss. til Casper Markdanner. Da Kronens Gaard, Provstegaarden, i Kolding skal være meget forfalden, saa den ikke uden stor Bekostning igen kan opbygges, skal han lade Gaarden med dens Huse og Ejendom besigte og vurdere, siden sælge den til Bedste for Kronen og gøre Regnskab derfor. Ligeledes skal han lade det Inventarium, som endnu findes paa Vamdrupgaard, vurdere og siden sælge det for Penge, som han ligeledes skal føre til Indtægt i Regnskabet. J. T. 6, 81.

16. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Laurits Hansen, Skriver paa Aalborghus, paa Kronens Part af Korn-tienden af Vester Hassing Sogn i Kier Herred, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Hospitalet i Aalborg. Udt. i Tb. S. 101.

23. Jan. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Clausen i Siøholm paa Kronens Part af Korntienden af Tauloe Sogn i Eild Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 7 Ørt. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 101 b.

25. Jan. (—). Bestalling for Anders Pedersen i

Heedts Herred som Skovrider paa Kronens Skove i Liusgaard Herred i Silkeborg Len. Han skal i aarlig Løn have 16 Dlr., 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. [Med Art. 1—6]. J. R. 7, 19 b.

29. Jan. (Koldinghus). Miss. til Rigsraaderne Christian Friis, Mogens Ulfeldt, Stien Brahe, Manderup Parsberg, Brede Rantzau, Jørgen Friis, Predbiørn Gyldenstjerne, Axel Brahe, Eskie Brock, Christian Holck, Jakob Ulfeldt og Envold Kruse om at møde hos Kongen i Kolding den 5. Marts for nærmere at erfare Kongens Vilje, da Kongen har noget magtpaaliggende at tale med dem om. (I Brevet til Christian Holck tilføjedes: Han skal medtage, hvad Jakob Ulfeldt og han efter Kongens Befaling have gjort og forafskedet mellem Borgemestre og Raad i Kolding og Kronens Bønder i Hart). Sj. T. 21, 48.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage M. Niels Gluds Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 48.

— Miss. til M. Hans Staffensen om straks at tilsige Bønderne over alt Sorø Birk til at føre Tømmer fra Antvorskov til Korsør. Udt. i Sj. T. 21, 48.

— Aab. Brev til Adelen i Nørrejylland. Da der i lang Tid ikke er holdt nogen Taksering i Danmark over, hvor mange Heste enhver af Adelen bør holde af sit Arvegods, og da mange af Adelen siden den sidste Taksering enten ere døde eller have solgt en Del af deres Gods til andre, hvilket har medført, at de, der have arvet deres Gods, saa vel som de, der have tilforhandlet sig Gods af andre, ikke selv vide, hvor mange Heste de ere pligtige at holde, har Kongen, for at det kan gaa lige ligt og ret til med denne Taksering, anset det for raadeligt selv i egen Person sammen med nogle gode Mænd og Raader at taksere al Adelen i Danmark, saa enhver kan vide, med hvor mange Heste han er pligtig til at tjene Kongen og sit fædrene Rige af sit Arvegods og sin Formue. Det paabydes derfor strengeligen alle Adelige i Nørrejylland enten at møde personlig eller, hvis de ved Alderdom, Sygdom eller andet nødvendigt Forfald hindres deri, da at sende deres Fuldmægtige til Kolding førstkommende 7. Marts for at møde til Stede for Kongen og hans Raader og gode Mænd og lade sig taksere for, hvor mange Heste de skulle holde til Rigets Tjeneste efter

Evne, Lejlighed og Arvegods. Naar de ere blevne takserede, skulle de rette sig efter at holde saa mange Heste, som de blive takserede til, saa de kunne møde velstafferede, naar Kongen vil lade dem mønstre. Kongen vil forskyldte det med al Gunst og Naade og vide og ramme deres Gavn og Bedste. J. T. 6, 81 b.

29. Jan. (Koldinghus). Ligelydende aabent Brev til Adelen i Fyen og Langeland om at møde i Middelfart den 10. Marts for at lade sig takserer. Udt. i J. T. 6, 82 b.

— Miss. til Stiftslensmændene i Jylland og Fyen om uden al Forsømmelse straks at lade det ovenstaaende aabne Brev angaaende Takseringen af Adelen forkynde paa alle Herredsting i deres Stift, tilskrive enhver Adelig i deres Stift og sende enhver af dem en rigtig udskreven Kopi af det aabne Brev, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. De skulle paa to klare Registre lade optegne Navnene paa alle de Adelige, der bo og have Sædegaarde i Stiftet, og med det allerførste indsende det ene af Registerne til Kancelliet, saa man kan have det at rette sig efter. Det andet Register skulle de holde i god Forvaring, saa at det, naar Adelen skal takseres, kan overleveres Kongen, saa de Adelige derefter kunne fremkaldes, hver ved sit Navn. — Manderup Parsberg i Vendelboe Stift; Knud Gyldenstjerne Axelsen i Viborg Stift; Albrit Skeel i Ribe Stift; Fru Else Bilde i Aarhus Stift og Marqvord Bilde i Fyens Stift. J. T. 6, 82 b.

— Miss. til Ifver Juel og Niels Krag, Landsdommere i Nørrejylland, og Hans Kaas, Landsdommer i Fyen, om at lade det aabne Brev angaaende Takseringen af Adelen forkynde paa Landstinget, saa Adelen kan vide at rette sig derefter. Udt. i J. T. 6, 83 b.

— Miss. til M. Niels Lauritsen, Superintendent i Viborg Stift. M. Tøger Mortensen, Hr. Peder Pedersen, Hr. Søfren Jensen Klimp og Hr. Laurits Jensen Aagaard, alle Sognepræster til Sortebrødre og Graabrødre Sogne i Viborg, have berettet, at enhver af dem ved den sidst paabudte Skat er bleven anmodet om for sin Person at give 8 Rigsdlr. i Skat, uanset at de kun betjene de to Sogne i Byen med dertil hørende Annekser udenfor Byen, og derhos anmodet om, at de i Betragtning af deres Kalds ringe Vilkaar maa blive forskaanet for at udgive dobbelt Skat. Det befales i den Anledning M. Niels

Lauritsen at drage Omsorg for, at der saa vel ved de tidligere Aars Skatter som ved de Skatter, der herefter skulle udgives, ikke bliver krævet mere end 8 Dlr. af begge Sognepræster til Graabrødre og 8 Rigsdlr. af begge Sognepræster til Sortebrødre Sogn, hvilket skal blive godtgjort ham saaledes i Rentekammeret. J. T. 6, 83 b.

29. Jan. (Koldinghus). Miss. til Preben Gyldenstjerne. Da Hendrik Krag til Trenderup, der hidtil har været Væрге for afdøde Søfren Knudsens Børn, for nogen Tid siden er død og Mogens Krag til Glumstrup, som ellers efter Loven er Børnenes rette Væрге, har tilkendegivet, at han paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke kan forestaa Værgemaalet, og anmodet Kongen om at beskikke en anden god Mand til Væрге i hans Sted, gives der herved Preben Gyldenstjerne Ordre og Fuldmagt til at overtage Værgemaalet for Søfren Knudsens Børn, forsvare Børnene og deres Gods ved forefaldende Løjlighed og i alle Maader ramme deres Gavn og Bedste. J. T. 6, 84.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bevilget, at Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, maa opsætte et Fæhus paa Asmind Kloster, og der hertil behøves forskellige Slags Tømmer, skal Christen Holck ved forderligste Løjlighed, saasart han besøges med dette Brev, lade Kronens Bønder hugge og fælde 44 Stolper, hver 5 Al. lange, 40 Sparrer, hver 10 Al., 22 Bjælker, hver 13 Al., 15 Leder, hver 14 Al., 120 Løsholter, hver 3 Al., 15 Rønder, hver 12 Al., og 4 Tylter Løsholter til Skillerum, hver 3 Al., i Silkeborg Skove og lade Kronens Bønder føre det til Asmind Kloster, saa Huset kan blive opsat til Foraaret saa snart som muligt. J. T. 6, 85.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen og Otte Skeel. Da Kongen i det nu kommende Foraar vil sende dem til Grotfyrsten af Moskva for at forrette nogle Hverv hos denne, skulle de indrette deres Løjlighed efter at kunne være i København i Begyndelsen af April for at modtage Besked og Instruktion og siden indtræde paa et af Kongens Orlogsskibe for at rejse did. De skulle forsyne sig med Klæder og andet, som de kunne tænke maatte gøres behov paa denne Rejse. J. T. 6, 85.

30. Jan. (—). Miss. til Albrit Skeel. Kongen har bragt

i Erfaring, at Hr. Laurits, Sognepræst til Møgeltønder Sogn, og hans Hustru i deres Hus daglig skulle have ført et meget uskikkeligt og utilbørligt Levnet med Horeri og Drukkenskab, og at det formenes, at Hr. Laurits har bedrevet Kætteri med sin egen Datter, ved Navn Anne Lauritsdatter, hvorfor hun skal være forstucken af Vejen, saa man ikke ved, hvor hun er at finde, og ikke kan opspørge hende. For at saadanne grove Laster og slig kættersk Bedrift kan blive straffet til advarende Eksempel for andre, skal Albrit Skeel med det allerførste lade Hr. Laurits eftertrægte, gøre sig Flid for at faa fat i ham og hans Hustru, fængsle dem, give dem Tilhold om at skaffe deres Datter til Stede, med Flid lade anstille Undersøgelse om deres grove forargelige Gerninger og Bedrifter, saa han kan faa al Lejligheden derom at vide, og siden lade dem tiltale og forfølge ved lovlig Proces og Rettergang. J. T. 6, 85 b.

31. Jan. (Koldinghus). Miss. til Mogens Kaas til Støf-ringgaard. Staffen Nielsen, Borgemester i Thisted, har begæret noget ringe Jordsmon af Kronens Jord paa den søndre Side af hans Gaard sammesteds til Mageskifte for noget af hans Jord sammesteds op til Kronens Jord paa den nordre Side, saaledes som Mogens Kaas nærmere kan se af hans Indlæg. Kongen har bevilget dette Mageskifte, da det kan ske uden Skade for Kronen, og befaler Mogens Kaas at lade Staffen Nielsen faa saa megen Jord, som han behøver til at bygge paa, og give ham nøjagtig Forsikring paa den Jord, han faar, mod at han paa Bytinget giver Kongen nøjagtigt Skøde paa den Jord, han udlægger til Kronen. Mogens Kaas skal paase, at Kronen ikke kommer til kort ved Mageskiftet. J. T. 6, 86.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Ebbe Munk, Embedsmænd paa Skanderborg og Antvorskov Slotte, om at lade indlægge Is i Iskulen ved Slottene. Udt. i J. T. 6, 86 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kierstine Høg til Egget paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Gierrum Sogn i Vennebjerg Herred, hvoraf der aarlig skal svares $3\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $3\frac{1}{2}$ Pd. Byg i Afgift til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 101 b.

1. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk og Christopher Skade. Da Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, og

Christen Friis til Kragerup, Embedsmand paa Roskildegaard, ville lade Kragerupgaards Bygning takseres og vurdere og have betroet dem til at foretage Taksationen, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Kragerupgaard, takseres Bygningerne og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 21, 48 b.

1. Febr. (Koldinghus). Miss. til nogle Lensmænd i Jylland og Fyen. Da en Del Baadsmænd og Skibsfolk, der i de forledne Aaringer have været udskrevne fra deres Len, uden Forlov og Pas ere borttrømte af Kongens Tjeneste, skulle de med Flid straks lade disse Personer, hvis Navne herhos ere undertegnede, opsøge saavel paa Landsbyerne som i Købstæderne og straks til Foraaret sende dem til København. — Jylland: i Riberhus Len: Jacob Terkelsen, Hans Søfrensen, Christen Jepsen, Niels Jensen, Knud Hansen, Søfren Oelsen; paa Sønder-siden og i Ballum Sogn: Dinus Hvid og Niels Matsen; i Ballum Birk og paa Rømb¹: Hans Christensen, Peder Nielsen Gussen, Jens Mikkelsen og Anders Nielsen Rømb; i Helberskouf²: Anders Rasmussen og Niels Vindelboe; i Trøyeborg Len: Laurits Pedersen, gamle Tjenere: Hans Pedersen Sønderhou, Jørgen Jørgensen Riber, Peder Jensen Sønderhou, Eskild Jensen Hilderup, Anders Oelsen Fanøe, Thomis Pedersen Riber; i Høfvers Herred: Anders Knudsen; i Aalborg Len: i Aalborg Eiler Nielsen og Palle Matsen; i Thisted Mats Thibe; i Nibe Jens Christensen; i Skagen Laurits Bagge, Anders Grøn, Peder Pedersen Høboe, Jacob Norbagge, Mats Lauritsen, Niels Pofvelsen, Christen Søfrensen. Terkel Pofvelsen, Peder Boesen, Hans Ref, Peder Lauritsen, en gammel Tjener; paa Læssø: Jens Nielsen, Niels Søfrensen, Laurits Lauritsen Winter, Søfren Mogensen, Laurits Nielsen Gad, Laurits Lydersen og Søfren Andersen; i Løgstør: Jens Pedersen, Bernd Berndtsen, Clemind Pedersen og Staffen Hansen; i Hals: Laurits Søfrensen; paa Vesterlandsfjord Richard Gudmers; i Kolding Hans Gregersen og Troels Pedersen; i Kolding Len Mats Thomissen og Marcus Jørgensen; paa Helnes Jens

¹ Romø. ² Der maa formentlig menes Helberskov i Hindsted Herred, skønt det i Listen er blevet anbragt under Riberhus Len, hvor der ikke findes noget Helberskov.

Nielsen Esbye; i Trelde Niels Hansen; i Nykøbing paa Mors Søfren Jensen, Jacob Jacobsen, Thomas Matsen Fisker og Christen Jacobsen Hestebeck; i Horsens Hans Bagge og Hans Søfrensen; i Aarhus Jørgen Thomissen og Rasmus Søfrensen, en gammel Tjener; i Grenaa Søfren Nielsen, Anders Søfrensen, Oluf Søfrensen og Pofvel Nielsen Glarmester; i Æbeltoft Søfren Olufsen, der har oppebaaret 20 Dr., Christoffer Rasmussen, Rasmus Ibsen og Søfren Jensen Glaptved; i Lemvig Jens Smed; i Bøfling Len Thomas Nielsen. — I Fyen: i Nyborg Hans Hansen Skorstensfejer, Peder Rasmussen, Hans Matsen, Peder Jørgensen, Pofvel Hofmand, Laurits Hansen Kongsbak og Jacob Hansen Jude; i Faaborg Peder Pedersen og Rasmus Knudsen; paa Bogø Henning Lisse, Jens Nielsen, Peder Friis og Hans Grofve; i Kerteminde: Henrik Søfrensen, Jens Søfrensen og Claus Hansen Jude; i Assens Laurits Pofvelsen; i Lafvindtskøbing Peder Jensen Væversvend; paa Lavind: Jens Skrædder i Fodslet, Morten Lauritsen, Mikkell Andersen paa Houf, Niels Cortsen, Mats Nielsen og Christoffer Rasmussen. — Summa 98. J. T. 6, 87.

1. Febr. (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg, Preben Gyldenstjerne, Eske Brock og andre flere. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Trætte mellem Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, paa Sæby Borgeres Vegne paa den ene og Peder Munk til Estvadgaard paa den anden Side. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at denne Befaling for adskillige indfaldne Aarsagers Skyld ikke er bleven fuldgiort af dem, gives der dem hermed Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at udføre Befalingen, indstævne begge Parter i Rette for sig og dømme endeligt i alle de i Kongens Befaling nævnte Stridigheder, saa Parterne en Gang for alle kunne blive skilte ad. De skulle give deres Dom beskreven. J. T. 6, 88 b.

— Miss. til Ifver Lykke til Hafnøe. Da afdøde Hermand Kaas's Arvinger ved første Lejlighed ville skifte efter deres afdøde Fader og Moder og Jomfru Magdalene Kaas i den Anledning har begæret at faa en ny Værge beskikket, som kan varetage hendes Tarv under Skiftet, befales det ham at paatage sig Magdalene Kaas's Værgemaal under Skiftet og paase hendes Tarv ved dette. J. T. 6, 89.

2. Febr. (—). Miss. til Knudt Rud til Vedbye. Fru Hel-

vig Kaas til Restrup, Hannibal Gyldenstjernes Enke, har be-
rettet, at Knudt Rud i Forening med hende har forhvervet en
kongelig Befaling til gode Mænd om ved Forhandling at forlige
dem om de angaaende deres Arveskifte opstaaede Stridigheder
eller adskille dem ved Dom og Ret. Denne Befaling har Knudt
Rud dog ikke leveret fra sig til de gode Mænd, saa de have
kunnet rette sig efter den. Det befales ham strengeligen med
det allerførste at levere de gode Mænd den udgaaede Befaling,
saa de kunne efterkomme den, og saa Kongen kan blive forskaa-
net for videre Overløb af Fru Helvig Kaas. Sj. T. 21, 48 b.

3. Febr. (Koldinghus). Miss. til Marquort Bilde. Afdøde
Fru Vivikke Gyldenstjernes og Hendrik Friis's Arvinger ville
ved første Lejlighed skifte efter deres afdøde Moder og Broder.
Da Jomfru Lisbet Friis i den Anledning har begæret, at der
maa blive beskikket en Værge til at forestaa Værgemaalet
for hende, medens Skiftet mellem hende og hendes Søskende
staar paa, befales det Marquort Bilde at paatage sig Værgema-
alet for hende og varetage hendes Tarv ved Skiftet. F. T.
3, 364.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, efter at Klavs Lundt og
Jacob Jacobsen, Borgere i Bergen, have afstaaet den Benaad-
ning, som var givet dem paa at besejle Færø, bevilger, at Søf-
ren Søfrensen, Borgemester i Bergen, Strange Madtsen,
Borger i København og Foged paa Færø, og Nicolaus de
Freundt i Bergen maa besejle Færø i 3 Aar fra 1. Maj 1614
at regne eller saa længe Kongen vil tillade dem det. [Bevilling-
en er iøvrigt ligelydende med Bevillingen af 5. Aug. 1597].
N. R. 3, 435.

4. Febr. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Nogle af
Sveriges Riges Raad have, saaledes som de vidtløftigen kunne
se af den vedlagte Kopi af deres Skrivelse, skrevet til Christian
Friis til Borrebye, Kongens Kansler, og Brede Rantzau til Rant-
zovholm, Statholder i København, at Tolderne have taget
Told og Akcise af Erik Laurtsen, Borger i Stockholm,
af Vin, som han forleden Sommer har ført gennem Sundet
ind i Sverrig. Da Kongen ikke ved noget herom, skulle de
med det allerførste erklære sig til Kongen herom og indsende
Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lej-
ligheden. Sj. T. 21, 49.

4. Febr. (Koldinghus). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Anker Jensen, Søn af Hr. Jens Knudtsen i Nagbyl, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 49 b.

— Miss. til Albrit Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Husene paa Møgeltønder Slot skulle være meget forfaldne, saa de med Tiden ville falde ned, hvis de ikke i Tide blive hjulpne, skal han efterhaanden lade Husene istandsætte, eftersom han finder det nødvendigt, dog saaledes, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 89 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at sende 30 gode Slagteøksne til Koldinghus. Udt. i J. T. 6, 89 b.

8. Febr. (—). Skøde til Søfren Andersen, Underskriver paa Koldinghus Slot, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard og Grund, kaldet Provstegaarden, i Kolding med derpaa staaende Bygninger. J. R. 7, 20 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Vejle. Kongen har bragt i Erfaring, at Hendrik Dytmer, forhen Borgemester i Vejle, skal være geraaden i stor Melankoli og derover mistet sin Fornuft og Forstand, saa han ikke kan forestaa sit Gods eller anvende det nyttigt til Bedste for sig selv, men allerede i sin Daarskab unytteligen har ombragt og forkommet en stor Del af det. For at Hendrik Dytmer ikke i Længden skal geraade i største Armod og det Gods, han endnu har tilbage, blive forkommet, skulle de forordne to Raadmænd af deres Middel til at forestaa Hendrik Dytmers Gods og anvende det til hans Nytte, saa Hendrik Dytmer kan have sit nødtørfte Op- hold deraf. Hvis Hendrik Dytmer enten her i Riget eller udenlands, i Lybæk eller andensteds, maatte have noget at kræve med Rette eller de kunne opspørge noget af hans Gods, som maatte være fravendt ham og hvorfor han ikke har modtaget fuld Værdi, skulle de paa hans Vegne indkræve og indtale det, saa vidt de kunne gøre det med Lov og Ret, og ellers i alle Maader ramme Hendrik Dytmers Bedste og aarlig aflægge godt Regnskab. J. T. 6, 89 b.

10. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Joen Pedersen Trelvedt, Borger i Ribe, har berettet. De skulle, naar de besøges med dette Brev, give

den Person, ved Navn Findt Nielsen, som Joen Pedersen har været Værge for, Ordre til ved første Lejlighed at begive sig til Ribe for at modtage alt det, som Joen Pedersen paa hans Vegne har haft i Værge, og ikke begive sig derfra, førend han har givet Joen Pedersen tilbørligt Afkald og Kvittering derfor. Sj. T. 21, 49 b.

12. Febr. (Koldinghus). Aab. Brev til Kronens Bønder under Hald Slot. Af Indberetning fra Knud Gyldenstjerne, Befalingsmand paa Hald, har Kongen erfaret, at Husene paa Ladegaarden ved Hald skulle være taglamme og meget brøstholdne, saa det er at formode, at de i Længden ville aldeles forfalde, hvis der ikke i Tide bliver betænkt Midler derimod. For at Ladegaarden en Gang for alle igen kan blive forsynet nødtorfigt med Tag og istandsat, paabydes det strengeligen Bønderne i Hald Len, at hver to af dem skulle give 1 Læs Langhalm eller Tag til Forbedring af Ladegaardens Tag, naar Knud Gyldenstjerne begærer det efter dette Brevs Forkyndelse. Hvis nogen viser sig ulydig og udebliver med Taget, vil han blive tiltalt og straffet. J. T. 6, 90 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Kongen har af hans Beretning erfaret, at Kornladen ved Hald Slot skal være ganske bygfældig, og at der paa Slottet findes et forfaldent Hus, kaldet Randershus, som ikke kan bruges til noget. Det befales ham at lade dette Hus nedtage og anvende det til Forbedring af Laden. Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har faaet Ordre til at skaffe ham det Egetømmer, som behøves til Leider og Ben til Laden. Udgiften til Tømmermænd og Tækkere for at ophugge og tække Laden skal han indføre i sit Regnskab. J. T. 6, 91.

— Miss. til Christen Holck om, at han paa nærmere Begæring af Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald Slot, skal skaffe denne saa mange Egetræer i Silkeborg Skove, som behøves til Leider og Ben til at opbygge Kornladen ved Hald Slot med, dog skal han paase, at det sker med den mindst mulige Skade for Skoven. J. T. 6, 91 b.

13. Febr. (—). Miss. til Clavs v. Ahnen om at lade noget Tømmer fra nogle her i Lenet nedbrudte Huse føre til Frederiksborg, naar det kommer did hen, og forvare det vel. Udt. i Sj. T. 21, 50.

15. Febr. (Koldinghus). Miss. til Christian Friis. Da Kongen vil forlene ham med Københavns Slot, skal han indrette sin Lejlighed efter at overtage dette Len til førstkomende 1. Maj. Sj. T. 21, 50.

— Forleningsbrev for Breide Rantzau til Rantzouholm, Statholder i København, paa det samme Kannikedømme og Senium, som nylig afdøde Anders Dresselberg sidst opterede i Lunde Kapitel, og paa et Vikarie til St. Anne Alter i Lund Domkirke, som ligeledes er ledigt efter Anders Dresselberg. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 458.

— Miss. til Claus Machabæus. Denne Brevviser, Svend Svendsen i Stien, har begæret Stævning over ham, fordi han ikke har villet meddele ham Stævning over Bent Lauritsen i Ambøge, Herredsfoged i Tønner Herred, for en Dom, som denne den 21. Okt. 1613 skal have dømt mellem ham og hans Modpart Erik Pedersen i Kønnerup, uanset at han baade selv og ved lovfaste Dannemænd har gjort Anfordring hos ham derom. Da Kongen af en af hans Domme erfarer, at Svend Svendsen er lovforvunden, skal Claus Machabæus med det allerførste erklære sig om disse Sager og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og kan give Svend Svendsen tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 28 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et af Apotheker Johan Puck i Ribe forevist Brev, udstedt paa Ribe Raadhus den 28. Nov. 1612 af Albrit Skeel, Befalingsmand paa Riberhus, Kield Jørgensen og Peder Lambertsen, Borgemestre i Ribe, Ebbe Mogensen, Niels Griesbeck, Oluf Rod, Bertel Struch, Hans Hege-
lund, Lydik Andersen, Magnus Grefve og Morten Lime, Raad-
mænd i Ribe, hvorved de bevilge, at ærlig og forstandig Karl Johan Puck, Apotheker i Odense Cornelius von der Hamsforts Tjener, der paa Ribe Raadhus den 26. Dec. 1611 har faaet deres Bevilling til at komme til Ribe, bosætte sig der og anrette et Apothek, nu efter at have anrettet Apotheket efter denne Dag alene i Ribe maa sælge efterskrevne Urter og Specerier, som er Sukker, Konfekt og alle andre Slags Sukker, Kanel, Ingefær, Nelliker, Kardemomme, Muskat, Muskatblommer, Safran, Figner, Rosiner, Svedsker, Ris, Spisekommen, Mandler, Annis, Peber, Vitriol, Gallas, Bomolie, Linolie, Boraks, Salpeter, Kap-

ris, Oliven, Lemoner, Agurker, Terpentin og alle Slags Olier med hvad andet, som bør holdes til Købs paa et frit Apothek, som er alle Slags indsyttet og Destillation; dog skal det ikke hermed være nogen forment at købe, hvad han behøver, udenlands til hans Hus og eget Behov. Ingen maa i nogen Maade gøre Johan Puck Indpas, Forkøb eller Forhindring, saafremt han ikke vil tiltales og straffes tilbørligt derfor. Johan Puck har forpligtet sig til at holde de ovennævnte Varer og sælge dem til en rimelig Pris, saa intet skal blive forsømt ved hans Skyld. Hans Begæring om at blive fri for kongelig og Bys Tyngte kunne de ikke bevilge uden Kongens Brev. Kongen forbeholder sig dog at gøre Forandring heri og forordne, saaledes som han bliver til Sinds og Lejligheden og Undersaatternes Gavn maatte kræve det. J. R. 7, 21 b. Orig.

15. Febr. (Koldinghus). Miss. til Laurits Ebbesen om, at Kongen paa Begæring af Peder Lassen Gius, Kronens Tjener i Skiering¹, hvis Gaard med Bo, Boskab og hvad andet han havde for kort Tid siden er brændt, maa være fri for 1 Aars Landgilde og faa nogen Hjælp med Bygningstømmer af Skovene til Gaardens Genopbyggelse. J. T. 6, 91 b.

16. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk om i denne Nede at lade hugge i Antvorskov Skove i Tømmermandens Nærværelse 2 Tylter Overlægsbjælker og 2 Tylter Kobrygsbjælker, saa lange og tykke, som Tømmermanden eragter tjenligt. Udt. i Sj. T. 21, 50 b.

18. Febr. (—). Miss. til Claus v. Ahnen om i denne Nede at lade hugge Tømmer til Kuskvogne og Rustvogne og siden lade disse gøre færdige. Udt. i Sj. T. 21, 50 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Las Jensen i Velling og Jens Eriksen i Treden, der have lidt Skade ved Ildebrand, være fri for 1 Aars Landgilde. Udt. i J. T. 6, 92.

19. Febr. (—). Miss. til Corfidts Rud. Da Kongen den 9. Marts vil begive sig til Hindtsgaufvel Slot for at taksere Adelen i Fyen, skal han lade Gemakkerne paa Slottet istand-

¹ Skørring, Framlev H.

sætte til den Lejlighed og skaffe det fornødne til Veje til Kongens Traktation paa en 2—3 Nætters Tid. F. T. 3, 365.

19. Febr. (Koldinghus). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har bevilget, at Anders Jensen Alsing, Borger i Kolding, maa faa den Fragt, der var lovet ham for de Deler, han paa Kongens Vegne skulde hente i Oslo, men som strandede under Lønsøe den 31. Okt. og ere blevne bjærgede, skal Caspar Markdanner betale ham den lovede Fragt og føre den til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 92.

21. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Hansen, Borger i Aalborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Ingstrup Sogn i Hvetbo Herred, hvoraf der aarlig skal svares 10 Pd. Rug, 17 Pd. Byg og 3 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 101 b.

22. Febr. (—). Pas for Mikkel Kortsen og Niels Andersen Bøgvad, Borgere i Kolding, der til Foraaret med et dem tilhørende Skib paa en 16 Læster ville begive sig i Østersøen til Riga eller andenstedshen, hvor Vinden vil føje dem og deres Lejlighed sig bedst begive kan, for at sælge de Varer, som de føre med sig, og igen tilforhandle sig de Varer, som ere at faa der, og dermed fremdeles søge deres Gavn og Bedste, hvor det synes dem bedst. Sj. R. 16, 41 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har bragt i Erfaring, at Pælene under Møllehuset i Bredvad Mølle ere næsten forraadnede, og at to Knaghjul, det Slyngværk, hvori Møllehjulet hænger, Vandkarmen og nogle Stibord ere meget forfaldne, saa det er at formode, at Møllen vil falde ned og blive helt øde, medmindre den i Tide bliver istandsat. Det befales ham i den Anledning at lade slaa Pæle under Huset og iøvrigt istandsætte Møllen paa de Steder, hvor han anser det for nødvendigt, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal lade to Kronens Tjenere, Søfren Jude og Jens Søfrensen i Fergaard, der have lidt Skade ved Ildebrand, være fri for 1 Aars Landgilde, og lade dem faa Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse. Endvidere skal han lade en Kronens Tjener, ved Navn Jens Jensen i Ring, der har fæstet en øde

¹ Firgaarde, Hjelmlev H.

Gaard sammesteds, være fri for et halvt Aars Landgilde. J. T. 6, 92 b.

22. Febr. (Koldinghus). Miss. til Niels Lange. Da afdøde Fru Bege Clausdatters Arvinger ved første Lejlighed ville skifte og dele det, som er tilfaldet dem efter hende, og da Jomfru Ingeborg Vinds rette Lavvæрге ikke er i Nærheden, saa han kan være til Stede paa Skiftet, skal Niels Lange paa-tage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Vind, medens Skiftet staar paa, og paase, at der sker hende Skel og Fyldest ved dette. J. T. 6, 93.

— Miss. til Eske Bilde om inden Fastelavns Søndag at sende 6 Læster ulæsket Kalk til Koldinghus. Udt i J. T. 6, 93 b.

5. Marts (—). Bestalling for Svend Storm, Borger i Svendborg, som Tolder og Sisemester i Svendborg. [Med Artikl. 1—2, 4—6]. F. R. 3, 207 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Jacob Pedersen Tønder, Byfoged i Kolding, har berettet, at en Person, ved Navn Staffen Matsen, for nogen Tid siden er bleven fængslet og indsat i hans Hus, beskyldt for at have fordrevet Kronens Told, men, medens Sagen var gjort anhängig til Tinge, er han imod Byfogdens Vilje undveget med Byens Tjener, som skulde forvare ham. Da Jacob Pedersen har ansøgt Kongen om at ville anse hans Uskyldighed i den Sag og eftergive ham den Tiltale, Kongen kunde have til ham for den, har Kongen paa nogle af sine gode Mænds Forbøn eftergivet ham Sagen; dog skal Casper Markdanner lade ham tiltale og forfølge med Retten, saafremt det siden skulde vise sig, at Jacob Pedersen har haft Kundskab om Staffen Matsens Undvigelse eller har givet nogen anden Aarsag dertil eller har været i Raad og Gerning med Staffen Matsen om at fordrive Kronens Told. J. T. 6, 93 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Han har indberettet, at Jacob Jørgensen, afdøde Johan Ruds Foged, i Ørum Len har bortfæstet nogle øde Gaardes Jorder, der vare blevne øde i den sidste Pestilenses Tid, til Brug under andre Gaarde, fordi der ingen var, som vilde fæste de øde Gaarde. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at der findes Folk, som nok ville fæste de øde Gaarde, genopbygge dem og yde Kronen aarlig Landgilde, Ægt, Arbejde, Skat og anden Rettighed deraf, skal han nu bort-

fæste de øde Gaardes Jorder til dem, der ville genopbygge Gaardene og svare Kronen al den Rettighed, som bør gives af dem. J. T. 6, 94.

5. Marts (Koldinghus). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Claus Nielsen skal have arvet en Part i en Gaard i Aalborg efter afdøde Fru Dorethe Clausdatter, men at Claus Nielsens Arvinger efter dennes Død have sagt sig fra Arv og Gæld, saa Claus Nielsens Part i Gaarden nu er tilfalden Kronen. Manderup Parsberg skal lade Claus Nielsens Part i Gaarden vurdere og siden sælge den saa dyrt som muligt til Bedste for Kronen. J. T. 6, 94 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Olufsen i Olstruppe¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Røsnis² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug og 2¹/₂ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 14.

6. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Krag til Glumstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Hvidbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. Rug, 16 Tdr. Byg og 8 Tdr. Havre til Hvidbierig Kirke, og af Sønder Drobye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares ¹/₂ Læst Byg og 2 Pd. Havre til Sønder Drobye Kirke. Udt. i Tb. S. 102.

8. Marts (—). Bestalling for Peder Nielsen, Borgemester i Nyborg. som Tolder i Nyborg. Han skal opkræve Tolden i Bæltet af de Skibe, der sejle der igennem, ligesom afdøde Bernt Pedersen, forhen Borgemester, tidligere har gjort. F. R. 3, 208.

— Aab. Brev om, at Peder Seigmand, Slotsfoged paa Skanderborg Slot, der har berettet, at han under Forudsætning af Kongens Tilladelse vil købe en Gaard og Grund ved Skanderborg Slot, som Kongen har tilskødet afdøde Peder Svenske, Huskok paa Skanderborg Slot, og hans Arvinger med det Vilkaar, at den i Tilfælde af, at de i Fremtiden ville sælge den, først skal tilbydes Kronen, uhindret maa købe nævnte Gaard og Grund til sig og sine Arvinger af de nuværende Ejere. J. R. 7, 23.

¹ Ulstrup, Arts H. ² Refsnæs, samme H.

8. Marts (Koldinghus). Oprejsningsbrev for Hans Mortensen i Ørum som ret Eftermaalsmand til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd en Sag mod Hans Jørgensen i Holdensted, der forledent Aar har dræbt hans Søn, Christen Hansen i Ørum, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt med Sandemænd i rette Tid. J. R. 7, 23 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Steen Brahe til Knudstrup, nemlig 1 Gaard i Grysted i Voxløf Sogn i Hornum Herred, 2 Gaarde i Kraystrup¹ i Horum Sogn i Aars Herred, 1 Gaard i Alstrup By og Sogn i Hvetbo Herred og 2 Gaarde i Qvorum² By og Sogn i Slet Herred, ind under Aalborghus, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 6, 95.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Olluf Tordsen i Gammelgaard paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Valling Sogn i Hønborig Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 4 Ørt. Havre til Kronen og 4 Ørt. Rug, 4 Ørt. Byg og 4 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 102.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Mogensen til Sindinggaard paa Kronens Part af Korntienden af Ørum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 102 b.

9. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jørgen Lauritsen, Søn af Laurits Jørgensen i Nydløs, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 50 b.

— Miss. til Sten Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at Taget paa det store Hus paa Kallundborg Slot skal være meget brøstfældigt, og befaler ham i den Anledning ved første Lejlighed at lade Huset skelne og istandsætte med Tag, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 21, 50 b.

— Miss. til Lensmændene paa nedennævnte Steder. Da Kongen behøver nogle Murkarle, Kalkslagere og Pligtskarle til noget Byggearbejde, skulle de i Købstaden N udtage nogle Murkarle, Kalkslagere og Pligtskarle, som ere gode og kunne

¹ Krogstrup. ² Kornum.

forestaa deres Embede, og fremsende dem til København, saa de kunne være dér til førstkommende Paaske. — Postscriptum: De skulle med Flid lade alle de Løsgængere, der strejfe omkring i Lenene, eftertrægte og ligeledes fremsende dem til København. — Kolding: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 2 Hustømmermænd, 4 Pligtskarle, 2 Skibstømmermænd og 4 Karredrenge; Horsens: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle, 1 Skibstømmermand og 2 Hustømmermænd; Ribe: 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 4 Karredrenge, 4 Pligtskarle, 2 Skibstømmermænd og 4 Hustømmermænd; Aarhus: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle, 2 Skibstømmermænd, 2 Hustømmermænd og 4 Karredrenge; Randers: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle, 1 Skibstømmermand, 2 Hustømmermænd og 4 Karredrenge; Aalborg: 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 6 Pligtskarle, 2 Skibstømmermænd, 2 Hustømmermænd og 4 Karredrenge; Vejle: 4 Karredrenge; Odense: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle og 2 Karredrenge; Nyborg: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle, 2 Karredrenge og 1 Skibstømmermand; Svendborg: 1 Murkarl, 3 Pligtskarle, 1 Skibstømmermand og 1 Hustømmermand; Assens: 1 Murkarl, 1 Skibstømmermand, 3 Pligtskarle og 1 Hustømmermand; Kerteminde: 2 Pligtskarle, 1 Skibstømmermand og 1 Hustømmermand; Bogense: 2 Pligtskarle; Helsingør: 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Køge: 1 Murkarl og 4 Pligtskarle; Roskilde: 4 Pligtskarle; Slagelse: 3 Pligtskarle; Næstved: 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Vordingborg: 3 Pligtskarle; Malmø: 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 8 Pligtskarle, 2 Skibstømmermænd og 2 Hustømmermænd; Ystad: 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 4 Pligtskarle, 1 Skibstømmermand og 1 Hustømmermand; Lund: 1 Murkarl, 3 Pligtskarle og 1 Hustømmermand; Landskrone: 1 Murkarl, 3 Pligtskarle og 2 Skibstømmermænd; Helsingborg: 4 Pligtskarle; Maribo: 3 Pligtskarle; Nakskov: 1 Murkarl og 6 Pligtskarle; Nysted: 2 Pligtskarle; Sakskebøing: 2 Pligtskarle. Sj. T. 21, 51. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

9. Marts (Koldinghus). Miss. til Mogens Kaas til Støf-ringgaard om at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Kaas til Torupgaard, Preben Bilds Enke, medens Skiftet mellem hende og hendes Svoger, Erik Rantzau til Giessingholm, efter Preben Bild staar paa. Udt. i J. T. 6, 95 b.

9. Marts (Koldinghus). Miss. til Niels Lange til Skromsager om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Elle Vind, medens Skiftet mellem hende og hendes Svoger Jørgen Høg til Enderup efter hendes afdøde Moder Fru Margrete Rantzau staar paa. Udt. i J. T. 6, 95 b.

— Miss. til Ifver Juel, Christen Høg, Eggert Abildgaard og Thomas Juel. For nogen Tid siden er der udgaaet Befaling til dem mellem Jomfru Helvig Kaas til Nandrup, Thomas Kaas og Mogens Kaas til Øregaard, men Kongen erfarer nu, at Befalingen paa Grund af adskillig indfaldende Løjlighed ikke er bleven udført, skønt de have indstævnet begge Parterne i Rette for sig. Det befales dem med det allerførste igen at foretage Befalingen og føre den til Ende. J. T. 6, 96.

11. Marts (—). Mageskifte mellem Staffen Nielsen, Borgemester i Thisted, og Kronen. J. R. 7, 24. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmænd paa Dronningborg Slot og Mariager Kloster. Da Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Ørum Slot, har begæret 6 Gaarde, 1 Bol og 1 Gadehus i Støfring By i Dronningborg Len og 1 Gaard, kaldet Lindgaard, og 3 Gaarde i Lindbjerg By i Mariager Klosters Len til Mageskifte for 1 Gaard i Lemb By, 1 Gaard i Mellerup, 1 Gaard i Asferie, 1 Gaard i Todtøl¹ og 1 Gaard i Hvidsteen i Dronningborg Len, 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Koels² By, Fesbek³ Mølle og 3 Gaarde i Skalmustrup i Fiendts Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 96.

— Miss. til Jacob Lykke og Mogens Kaas til Støfringgaard om at besigte 1 Gaard i Istrup By i Hvidbjerg Sogn i Hasing Herred under Børlum Kloster, som Mogens Kaas til Liungsholm begærer til Mageskifte, samt noget Gods i Refs Herred, som Mogens Kaas vil udlægge Kronen til Vederlag derfor, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 6, 97 b.

14. Marts (Haderslevhus). Miss. til Jakob Ulfeldt om at

¹ V. Tørslev, Nørhald H. ² Kvols, Fjends H. ³ Fiskbæk Mølle, Nørlyng H.

levere denne Brevviser, Kongens Furér, den Mørser, som Kongen har ladet sende did [Nyborg Slot] fra Københavns Slot, og skaffe ham hvad der behøves til at fremføre den, saa han uden langt Ophold kan komme vel befordret afsted. F. T. 3, 365.

14. Marts (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Holstebro Markeder kun maa afholdes til de bestemte Tider. J. R. 7, 25. (Tr.: CCD. III. 418 f.).

— Miss. til Anker Mogensén, Tolder i Kolding, om straks at sende Kongen 1500 Rigsdlr. af den i Kolding oppebaarne Told og indlevere dem i Kongens eget Kammer. Udt. i J. T. 6, 98.

15. Marts (—). Miss. til Preben Gyldenstjerne og Christoffer Gersdorff. Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at der paa Bustrup Gaard, som han har i Værge, skal staa en forsegleet Kiste med nogle Breve i, som angaa Bustrup Gaards Ejendom og tilliggende Gods. Der gives dem herved Befaling og Fuldmagt til paa nærmere Anmodning af Christen Holck at begive sig til Bustrup Gaard, aabne Kisten, blandt de deri værende Breve med største Flid opsøge de Breve, der angaa Bustrup Gaards Ejendom og tilliggende Gods, levere Christen Holck disse mod nøjagtig Reversal, indlægge Reversalen i Brevkisten og igen lade denne forsegle. J. T. 6, 98.

— Miss. til Laurits Ebbesen om med det første at lade lave og beslaa 600 Hjulbøre til Kongens Behov foruden de 600 Hjulbøre, som Breide Rantzau, Statholder i København, tidligere har ladet forskrive, og siden sende dem til København. I Kroen ved Skanderborg Slot skal han i Stedet for det Hus, som for nogen Tid siden brændte, lade opbygge et nyt Hus, 10 Gulv langt og 1 Loft højt, med Tilbehør. Da Fuldbro Mølle skal være meget brøstfædig baade paa Møllehuset, Vandværket, Hullet og Aalekisten, skal han med det første lade Møllen istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 98 b.

— Mageskifte mellem Christoffer Gersdorff til Sebye-gaard og Kronen. J. R. 7, 26. (Se Kr. Sk.).

17. Marts (—). Miss. til Christen Holck om at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Mausinge i Vindersløf Sogn i Silkeborg Len,

som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Gersdorff, ind under Silkeborg Slot. Udt. i J. T. 6, 99.

17. Marts (Haderslevhus). Miss. til Jørgen Skeel om at lægge 1 Gaard i Tistrup og 1 Gaard og 1 Bol i Dramelstrup i Tistrup Sogn i Sønder Herred med Skov til de 2 Gaarde til 16 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Gersdorff, ind under Kalløe Slot. Udt. i J. T. 6, 99.

— Miss. til Ulrik Sandberg om at lægge 1 Bol i Vesterkier By i Ølgod Sogn i Øster Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Gersdorff, ind under Lundensæs Slot. Udt. i J. T. 6, 99 b.

— Miss. til Christen Holck. Kongen, der har bragt i Erfaring, at 3 Kronens Gaarde i Skanderup i Silkeborg Len, beboede af Niels Jensen, Christen Søfrensen og Niels Christensen, ere blevne øde, fordi de vare satte for højt i Landgilde, har nu bevilget, at de, der igen ville fæste disse Gaarde, maa faa følgende Afkortning i den aarlige Landgilde: af den Gaard, som Niels Jensen boede paa, 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg, 2 $\frac{1}{2}$ Mk. 6 Sk. 2 Alb. Gæsteri; af den Gaard, som Christen Søfrensen boede paa, 1 Ørt. Byg; af den Gaard, som Niels Christensen boede paa, $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 1 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg, 1 Fødenød og 1 Mk. Gæsteri. Christen Holck skal lade Gaardene bortfæste for den nedsatte Landgilde og forandre Jordebogen i Overensstemmelse hermed. J. T. 6, 100.

— Miss. til Otte Skeel. Da Kongen har bevilget, at Borgerne i Nykøbing paa Mors maa faa den nordre Korskirke paa Dueholm Kloster til at forbedre deres Bykirke med, skal Otte Skeel paa nærmere Begæring af dem lade dem faa de Sten og andet, som findes i Korskirken. J. T. 6, 100 b.

18. Marts (—). Pas for Carsten Meckelborg, Borger i Haderslev, der selv til Foraaret med et ham tilhørende Skib, kaldet Duen, paa omtrent 26 Læster, som Arent Dollmann er Skipper paa, agter at begive sig i Østersøen til Sverrig eller et andet Sted, hvor Vinden vil føje ham og hans Lejlighed sig bedst begive kan, for at sælge de Varer, han fører med sig, og igen tilforhandle sig de Varer, som ere at faa der, og dermed fremdeles søge sit Gavn og Bedste, hvor det synes ham bedst. Sj. R. 16, 42 b.

18. Marts (Haderslevhus). Bestalling for Dr. Matthias Jacobi som Kongens Søn Hertug Christians Livmedicus, hvorhos han tillige skal være forpligtet til at vare paa Kongen, saa ofte dennes Nødtørft kræver det, og følge Kongens Hof, naar det befales ham. Han skal, saalænge han er i Kongens Tjeneste, i alle Maader forholde sig oprigtigt og trofast med sin Medicin, som det sig sømmer en Livartzt, og have flittigt Indseende med Kongens Søns Sundhed, saa Hertugen paa Grund af hans Forsømmelse, Uagtsomhed eller uflittige Tilsyn ikke skal falde i nogen uforvarende Sygdom og Svaghed, efter den Ed, han har svoret. Han skal, fra førstkommende Paaske at regne, aarlig have 300 Dlr i aarlig Løn, 24 Dlr. om Maa-neden i Kostpenge, hvoraf han selv skal holde 2 Kuskheste, 30 Dlr. om Aaret til Husleje og 3 sædvanlige Hofklædninger til sig selvtrædte, at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 16, 43.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Kongen har bragt i Erfaring, at Jokim Gillou, Pofvel Thin og Jokim Westfallen, Borgere i Rostock, af Borgemestre og Raad i Visby ere dømte til for den ulovlige Handel og Købmandskab, som de have bedrevet der paa Landet [Gulland], at skulle have forbrudt til Kronen alt det Købmandskab, som de have haft og forhandlet over den rette Tid og paa ufri Ting. Brostrup Gjedde skal efter Dommens Indhold tilholde dem til at betale, hvad de ere dømte til, og hvis de ikke straks kunne tilvejebringe det, da lade gøre den Forordning, at han paa Kongens Vegne bliver tilfredsstillet af det, som de maatte have udestaaende der paa Landet. Naar de have tilfredsstillet ham, skal han lade dem frit passere. Sk. T. 4, 29 b.

— Miss. til Axel Brahe. Denne Brevviser Hans Pedersen, Kronens Tjener i Hiboe¹ i Rugaards Len, har berettet, at hans Formand Niels Skriver for rum Tid siden, da Axel Brahe var forlenet med Rugaards Len, skal have bevilget en af Statholder i København Breide Rantzaus Tjenere, ved Navn Thomas Møller, nogen Agerjord, der laa til Niels Skrivers Gaard, at maatte bruge i Niels Skrivers Livstid, hvorpaa Thomas Møller straks efter har erhvervet Axel Brahes Fæstebrev. Efter Niels

¹ Hedebo, Skovby H.

Skrivers Død har Hans Pedersen fæstet hans Gaard med dens Tilliggende, men da Thomas Møller saa er bleven tiltalt for Jorden, har han lagt Axel Brahes Fæstebrev i Rette, hvorpaa Herredsfogden ikke har villet dømme. Da Hans Pedersen endnu skal give ligesaa stor Landgilde og Rettighed af Gaarden, som der gaves af den, da den bortfæstede Jord laa dertil, har han begæret igen at maatte faa Jorden, som nu forholdes ham ved Hjælp af Axel Brahes Fæstebrev. Det befales Axel Brahe at sørge for, at Jorden igen kan blive lagt under den Gaard, hvorunder den tidligere laa, eller udførligt erklære sig til Kongen om, af hvad Grund han har bortfæstet Jorden fra Gaarden, og med det første indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hans Pedersen tilbørlig Besked. F. T. 3, 366.

18. Marts (Haderslevhus). Miss. til Bispen i Fyen. Hr. Niels Knudtsen, Sognepræst til Haaesløf¹ Kirke i Fyen, har berettet, at han nu er en aldrende og bedaget Mand og har forestaaet Sognet i et halvt Hundrede Aar, og anmodet om Tilladelse til at maatte afstaa Kaldet til denne Brevviser, Jakob Jensen Pugdøl, hos hvem han siden kunde have sit Ophold. Kongen har bevilget dette og befaler Bispen at ordinere Jakob Jensen Pugdøl, naar han lovligt er bleven kaldet af Sognemændene og af Lensmanden paa Rugaard henvises til ham, saafremt han da kan kendes lærd og skikkeligt til Kaldet. F. T. 3, 367².

— Miss. til Albrit Skeel. Da Frederik Munk til Krogsgaard har begæret noget Krongods i Riberhus Len til Mage-skifte for noget af sit Jordegods i samme Len, hvorom Albrit Skeel kan faa nærmere Besked af de indlagte Sedler, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om det Gods, som Frederik Munk begærer, kan undværes fra Slottet, og om det Gods, Frederik Munk vil udlægge, ligger lige saa belejligt for Slottet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 100 b.

20. Marts (—). Forleningsbrev for Dr. med. Christen Bording paa det efter afdøde Tobias Lauterbach ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 31.

¹ Haarslev, Skovby H. ² Tr.: Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VII. 349 f.

20. Marts (Haderslevhus). Miss. til Christen Holck. Kongen har af hans Beretning erfaret, at der i Ladegaardsmarken ved Silkeborg Slot er bygget et Hus, hvoraf der aarlig svares 2 Mk. til Kronen, hvilket Hus han begærer at maatte afbryde, da de Folk, der bo i det, ofte drive med deres Fæ i Slottets Korn, til stor Besværing for ham daglig. Da Christen Holck har tilbudt selv at ville svare den aarlige Landgilde og hvad andet, der gaar af Huset, tillades det ham at afbryde dette, dog mod aarlig at svare den sædvanlige Landgilde deraf. Han skal lade Jordebogen forandre og skaffe den, der bor i Huset, en anden Bolig i Lenet. J. T. 6, 101.

— Miss. til Preben Gyldenstjerne. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Johan thor Westen, Borger i Hamborg, har andraget. Skønt denne er bleven erindret om, at han intet kan faa af denne Gæld, har han dog begæret kongelig Forskrift til Preben Gyldenstjerne om at blive hjulpen til Ret, hvorfor det herved befales Preben Gyldenstjerne at hjælpe ham til Ret, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 6, 101 b.

21. Marts (—). Miss. til Jakob Rosenkrantz om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Gyldenstjerne, medens Skiftet efter hendes Forældre staar paa. Udt. i F. T. 3, 367.

— Lignende Miss. til Hans Kaas om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anna Gyldenstjerne, medens Skiftet efter hendes afdøde Forældre staar paa. Udt. i F. T. 3, 367.

— Miss. til M. Christen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift. Svend Orning har berettet, at hans Hustru¹ i nogle Aar har været fra ham, og anmodet om, at han ved Kongens naadigste Befordring maa blive skilt fra hende og fritaget for sit Ægteskabstilsagn til hende. Da han mener, at han med adskillige Dokumenter noksom kan bevise sine Beskyldninger mod sin Hustru, skal M. Christen ved første Lejlighed indstævne Sagen i Rette for sig og siden dømme endeligt i den sammen

¹ Marie von Randau.

med andre lærde Mænd efter Ordinansen. J. T. 6, 102. Orig. (i Landsark. i Viborg).

21. Marts (Haderslevhus). Miss. til Christen Thott. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Viom Mølle i Skivehus Len skal være meget bygfældig, skal han med det første lade den istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og siden føre denne til Udgift i sit Regnskab. Kongen har givet Christen Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, Ordre til at skaffe Tømmer dertil. J. T. 6, 102 b.

— Miss. til Christen Holck om paa nærmere Begæring af Christen Thott eller hans Fuldmægtige at skaffe denne 16 Pæle, 12 Al. lange, 2 Pæle, 16 Al. lange, og 6 Sparrer, 10 Al. lange, i Silkeborg Skove til Viom Møllens Istandsættelse. J. T. 6, 102 b.

23. Marts (—). Miss. til Jørgen Skeel. Da Kongen har begæret 1 Gaard i Grumstrup By i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte af Falk Gjõe til Skiersøe og denne til Vederlag derfor har begæret en af to Krongaarde i Draubye Sogn i Kallø Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Burgaard, og 1 Gaard i Holme, skal Jørgen Skeel ved allerførste Lejlighed erklære sig, om nogen af disse to Gaarde, og hvilken da bedst, kan undværes fra Slottet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 103.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen om at erklære sig paa en Supplikation af Bønderne i Refs Herred. Udt. i J. T. 6, 103 b.

24. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Pedersen, Søn af Hr. Peder Pouelsen, Sognepræst til Høien, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 53.

— Miss. til Axel Brahe om at paatage sig Værgemaal for Fru Anne Bilde, medens Regnskabet mellem hende og Marquort Bilde bliver forhørt. Udt. i F. T. 3 368.

— Bestalling for Niels Berider i Hønborg Ladegaard¹ som Skovrider i Eld Herred i Koldinghus Len. Han skal i Løn kun have Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 7, 32.

¹ Nu Henneberg Ladegaard, Elbo H.

24. Marts (Haderslevhus). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Tim og Mogens Kaas til Støfringgaard. Da Albrit Skeel har begæret Herligheden af en Præstegaard i Aalum Sogn i Synderliungs Herred, 1 Gaard i Ørsted By og Sogn og 1 Gaard i Hollandsbiørg i Rouse Herred til Mageskifte for noget af sit Gods i Hammerum Herred i Lundenis Len, nemlig 1 Gaard, kaldet Røim, i Sunds Sogn, 1 Gaard, kaldet Store Alle, i Voer-gaards Sogn og 1 Gaard, kaldet Helleskouf, i Vilbiørg Sogn, og han desuden vil udlægge Kronen Fyldest for 1 Td. Korn, som hans Broder Otte Skeel er bleven Kongen skyldig efter en paa Herredagen 1613 afsagt Dom¹ mellem Peder Munk til Estvad-gaard og Borgerne i Skive, [skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 6, 103 b.

26. Marts (—). Miss. til Mogens Ulfeldt. Jakop Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at deres Broder Corfidts Ulfeldt er død og at han efter Loven skal være sine Broderbørns Værge, men da han selv i mange og adskillige Maader paa Grund af deres Fællesarv skal være interesseret i Skiftet og derfor ikke kan forestaa Værgemaalet, har han anmodet Kongen om af Øvrigheds Magt at beskikke Corfidts Ulfeldts Børn en anden Værge. Det befales i den Anledning Mogens Ulfeldt, at han, naar der forefalder noget ved Skiftet vedrørende hans Broderbørns Arv, hvori Jakop Ulfeldt i nogen Maade kan være interesseret, skal være til Stede og varetage sine Broderbørns Tarv ved dette, paase, at de i ingen Maader komme til kort, ramme deres Gavn i alle Maader og siden levere Værgemaalet til hans Broder Jakop Ulfeldt, der efter Loven bør forestaa det. F. T. 3, 369.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at sende Kongen 5000 Rigsdlr. af den oppebaarne Told. Udt. i J. T. 6, 104.

27. Marts (—). Miss. til Fru Else Bilde om at skaffe Osvald Jæger Deler til Kister. Udt. i J. T. 6, 104.

29. Marts (—). Miss. til Marqvort Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at den store Stald paa Odensegaard skal være meget forfalden og formodentlig med Tiden vil falde helt

¹ Se Secher, Kongens Rettertingsdomme 1605—14. S. 394—97.

ned, saafremt den ikke bliver hjulpen i Tide. Han skal med det første lade Stalden istandsætte ved de Midler, han maatte eragte gavnligest for Kongen, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt, hvilken han skal føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 370.

2. April (Haderslevhus). Miss. til Axel Brahe og Jakob Ulfeldt om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de med det allerførste kunne møde her hos Kongen og blive her nogle Dage. Skønt Jakob Ulfeldt har Forhindringer paa Grund af sin Broders¹ Begravelse, skal han dog begive sig herover. F. T. 3, 371.

— Miss. til M. Hans Knudtsen. Menige Sognemænd i Tundtoft Sogn paa Als have indlagt forskellige Punkter og Besværinger over deres Sognepræst Hr. Hieronimus Eriksen, hvormed han kan erfare det nærmere af deres hoslagte Supplikation. Han skal ved første Lejlighed begive sig til Als, indstævne Hieronimus Eriksen i Rette for sig og dømme i Sagen efter Ordinansen. F. T. 3, 372.

— Skøde til Claus Lauritsen Billedhugger, Borger i Kolding, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard og Grund paa Rendebanen i Kolding, næst op til Frederik Sejermagers Gaard paa den østre og til Peder Jespersens Gaard paa den vestre Side, hvilken Gaard han nu selv bor i, med de derpaa staaende Bygninger. J. R. 7, 32². K.

— Brev, hvorved Claus Lauritsen Billedhugger til Gengæld forpligter sig til paa egen Bekostning at lave: først 4 Billeder i fuldkommen menneskelig Størrelse, hugne af gullandsk Sten, hvilke Billeder skulle betyde de 4 Aarsens Tider og skulle hugges hver for 30 Dlr., ialt 120 Dlr.; endvidere hugge en Skorsten efter den Skabelon, Kongen har leveret ham, for 150 Dlr., dog skal Kongen skaffe ham gullandske Sten til Billederne og Skorstenen; endvidere lave en Vindeltrappe i Kirken paa Koldinghus af sit eget Tømmer, naar undtages de store Piller og Træ til Trappetrin, som Lensmanden paa Koldinghus skal skaffe ham, alt for 50 Dlr. Han skal anvende sin største Flid paa at lave dette Arbejde med det allerførste muligt er og saaledes, at det er godt og ustraffeligt. Naar alt Arbej-

¹ Korfits Ulfeldt.

² Udenfor er skrevet: Jørgen Orms Skrift.

det er færdigt, skal hele Summen, 320 Dlr., afkvittes ham i Betalingen for Gaarden i Kolding, som er vurderet til 350 Dlr. J. R. 7, 33. K.

2. April (Haderslevhus). Miss. til Casper Markdanner. Da Jens Lauritsen, Slotsfoged paa Koldinghus, har begæret at maatte faa en Kronens Jord i Kolding, kaldet Klosterhaven, der ligger sønden for Urtehaven, til Købs, skal Casper Markdanner lade nogle uvildige Mænd taksere denne Jord for Penge og lade dem give deres Taksation beskreven under deres Signeter. J. T. 6, 104 b.

6. April (—). Aab. Brev om, at Kongen, der har bragt i Erfaring, at mange fremmede og udlændiske af adskillige Nationer uden Kongens Vilje, Vidende og Pas understaa sig til at besøge Norges Kronens Havne og Strømme norden omkring Vardøhus og der bruge stort Købmandskab, uden at svare Kongen eller Lensmanden paa Vardøhus den Told og Rettighed, som bør svares til Kongen og Norges Krone af dem, som sejle did, nu har antaget Niels Kierkel, Indbygger i Helsingør, Kaptejn paa Skibet Fortuna, til paa ovennævnte Steder at paagribe alle dem, som ikke have Kongens Tilladelse eller Pas til at sejle og besøge Norges Kronens Strømme og Havne norden for Vardøhus ved Keldin, Tipenøe, Kohrvag, Stangenes og alle andre hosliggende Havne og bruge Købmandskab og Fiskeri sammesteds, saa vidt Norges Kronens Højhed og Rettighed strækker sig. Hvis han opdager nogle, som overfalde Kongens Undersaatter eller andre søfarende Folk eller bruge Handel eller Fiskeri uden Pas, skal han gøre sig Flid for at faa fat i dem og siden føre dem med Skibe og Gods til København for at faa Dom over dem, om de bør være forbrudte eller ej. Hvis de saa blive dømt til Prise, skal den ene Halvdel af Skib og Gods være forfalden til Kronen og den anden Halvdel følge Kaptejnen og hans Udredere for deres anvendte Bekostning og Eventyr. Sj. R. 16, 44 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Ifver Ifversen Hemmidt, Læsemester i Ribe, til Superintendent i Ribe Stift efter afdøde M. Peder Heggelundt, da han nu har aflagt Ed til Kongen. Han maa nyde den til Embedet henlagte Rente. J. R. 7, 34. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen befaler sine Undersaatter,

Fogder, Lensmænd og menige Adel og Ridderskab i Ribe Stift, at bistaa den til Superintendent i Stiftet udnævnte M. Ifver Ifversen Hemmet, hvis han maatte have deres Bistand behov i Embedssager, og beskærme ham mod Overvold og Uret. J. R. 7, 35. K.

6. April (Haderslevhus). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det store Hus paa Silkeborg Slot skal være meget bygfældigt, skal han med det første lade Huset istandsætte og til den Ende skaffe 6 Skippd. Danziger Stangjærn, Tømmer til Murlatter to Gange omkring Huset og Kalk og Mursten, eftersom han anser det for fornødent. Han skal føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab, men paase, at der ikke gøres noget, som ikke er højligent fornødent, og at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 104 b.

7. April (—). Miss. til Jakop Ulfeldt. Hr. Hieronimus Erick, Sognepræst til Tundtoft Sogn paa Als, har indgivet en Supplikation til Kongen, hvori han besværer sig over Kongens Farbroder Hertug Hans af Slesvig og Holsten og over nogle af Tundtofte Sognemænd. Da Kongen anser det for unødvendigt at tale om de 8 af Punkterne i Supplikationen, har han befalet Hr. Hieronimus ikke at foregive noget yderligere herom, men om følgende af hans Besværinger vil Kongen lade Jakop Ulfeldt undersøge al Lejligheden: 1. Til Kirken skal der have ligget 5 Agre, hvoraf Klokkestrængen og Bluslysene ere holdte vedlige, hvilke 5 Agre Hertugen efter M. Hieronimus's Beretning har taget fra Kirken. 2. I Kobbøl Vang findes nogle smaa Enge og 2 smaa Moser, som skulle have hørt til Præstegaarden, ligesom der for 30 Aar siden til Præstegaarden har ligget et Stykke Eng i Pøel, som for 3 Aar siden skal være taget derfra. 3. Til Præstegaarden skal ogsaa have ligget en indgærdet Have, kaldet Hotkiil, ved Nørborg Sø, hvori der groede Rør, Torn, Hessel, Abild, Vier og Ege, ligesom der skal have været Saaland til 5 Ørt. Korn, Eng til 40 Læs Hø og frit Fiskeri i Søen, hvilket har været brugt til Præstegaarden i 3 fremfarne Kongers Tid, men for 2 Aar siden skal Søen være bleven opstøvet, og der er intet Vederlag blevet givet derfor, saa Præstegaarden er bleven fordærvet derved, til Skade for Præsten for mere end 200 Mk. 4. Desuden har der til Præstegaarden ligget en Kapellanresidens, som nu bruges til Nørborg

Slot. Præsten skal selv give ham udførlig Beretning om disse Punkter. Jakop Ulfeldt skal ved første Lejlighed begive sig over til Als, med Flid undersøge de ovennævnte Punkter og, hvis det viser sig, at saadan Ejendom er kommen fra Kirken og Præstegaarden, forhandle med Kongens Farbroder om at udlægge Vederlag derfor til Kirken og Præstegaarden, saa Kirken og Præsten i alle Maader kunne faa Fyldest. F. T. 3, 372.

7. April (Haderslevhus). Mageskifte mellem Otte Christopher Rosenkrantz til Boller og Kronen. J. R. 7, 35 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Knudt Brahe og Laurts Ebbesen. Da Otte Christopher [Rosenkrantz] har begæret 2 Gaarde i Torpskof i Kierte Sogn i Bog Herred i Hagenskof Len til Mageskifte for 1 Gaard og 3 Gadehuse i Grumstrup og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Assendrup i Vidslet Sogn i Vor Herred i Skanderborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 6, 105.

— Miss. til Predbiørn Gyldenstjerne og Albret Skeel. Da Frederik Munk har begæret 1 Gaard og 1 Bol i Skats Herred [By og Sogn], 1 Bol i Knude, 1 Bol i Tude, 1 Gaard i Opsven¹ i Saen Sogn, 1 Gaard i Qvangelundt i Jern Sogn, 1 Gaard i Horstrup² By og Sogn, 1 Bol i Sielborg³, 1 Bol i Koxspang og 2 Gaarde i Krafnes⁴ til Mageskifte for 2 Gaarde i Hertig⁵ i Guldagger Sogn og 2 Gaarde og 9 Bol i Taabel⁶ i Skats Herred, 1 Gaard i Rerup i Lydum Sogn, 1 Gaard i Nebel, 11 Agre i Nebel Mark og 1 Gaard og 2 Bol i Seding i Vester Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i J. T. 6, 105 b.

— Miss. til Knudt Brahe. Han har indberettet, at Nediø Mølle i Bygholms Len for nogen Tid siden skal være udbrudt af et hastigt Vandløb og nu skal staa ganske øde, hvorfor han har begæret at faa at vide, om han igen skal genopbygge

¹ Opsneum, Sneum S., Skads H. ² Hostrup, samme H. ³ Sælborg, samme H. ⁴ Kragense, samme H. ⁵ Hjerting, samme H. ⁶ Tobøl, samme H.

den. Det befales ham i den Anledning at lade Møllen genopbygge og istandsætte ved første Lejlighed, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i Regnskabet. Laurets Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har faaet Ordre til at skaffe ham det fornødne Tømmer, saafremt det ikke kan faas i Skovene i Bygholms Len. J. T. 6, 106.

7. April (Haderslevhus). Miss. til Laurts Ebbesen om i Skanderborg Skove at skaffe Knudt Brahe det til Nedie Møllens Opbyggelse nødvendige Tømmer, som ikke kan findes i Bygholms Skove, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Udt. i J. T. 6, 106 b.

— Miss. til Christen Holck om at erklære sig om, hvorvidt Niepgaard i Torning Sogn i Lysgaard Herred med et paa Gaardens Grund bygget Gadehus, som Knudt Brahe begærer til Mageskifte, for Jagtens og anden Bekvemmeligheds Skyld kan undværes fra Silkeborg Len. Udt. i J. T. 6, 106 b.

8. April (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Pouelsen, Søn af Hr. Pouel Jensen i Lerskouf¹, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 53.

11. April (—). Miss. til Albret Skeel om at lægge 2 Gaarde, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Christopher Rosenkrantz, ind under Riberhus Len. Udt. i J. T. 6, 106 b.

12. April (—). Miss. til Kapitlet i Ribe. Det har tilkendegivet, at der i Lø Herred ligger en Eng, kaldet Kringelsholm eller Uggelskrog, som tilhører Ribe Domkirke, og som Laurets Jensen og Niels Jensen nu have i Fæste, og det har med et 1292 udgivet Pergamentsbrev gjort bevisligt, at Biskop Christian har givet Engen til Domkirkens Bygning. Da der hidtil ikke er sket Domkirken Fyldest af denne Eng efter den Afgrøde, som aarlig kan høstes deraf, har Kapitlet anmodet Kongen om at bevilge, at det, naar Engen falder til Fæste, maa bortleje den til den, der vil give mest af den, og gøre sig den saa nyttig for Domkirken som muligt. Da Kongen gerne ser Domkirkens Gavn, befaler han herved Kapitlet at stævne de to Mænd i Rette, give dem Tilhold om at fremlægge

¹ Lejrskov, Anst H.

de Fæstebreve, Stadfæstelser og andre Breve, som de maatte have paa Engen, optegne, hvad det erfarer herom, og indsende Optegnelsen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejlighed og derefter give Kapitlet tilbørlig Besked. Hvis de to Mænd vægre sig ved at møde og fremlægge deres Fæstebreve og Stadfæstelser, vil Kongen paa Kapitlets nærmere Anfordring give det Tilladelse til at bortleje Engen, naar den falder til Fæste, til den mestbydende og gøre sig den saa nyttig for Domkirken som muligt. J. T. 6, 106 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

13. April (Haderslevhus). Miss. til Sigvord Beck til Førsløf og Jens Juel til Kielgaard om at levere denne Brevviser, Hans Juvelér, 711 Rigsdrl. 1 Ort og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 53.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Axel Galt er bleven Kongen henved 1500 Rigsdrl. skyldig af forrige Aars Pengeskat af Aastrup Len, hvilke Penge paa Kongens Vegne til sidste Mortensdag skulde have været betalt til Giert Rantzau, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, foruden hvad Axel Galt paa sin Hustrus Faders Bendix Rantzaus Vegne bør betale til andre af Kongens Undersaatere. Da Kongen derved foraarsages til at tænke paa Midler, hvorved saavel han selv som hans Undersaatere kunne faa deres Betaling, har Kongen givet Axel Galt Ordre til at fratræde Aastrup Len til 1. Maj og overlevere det til Manderup Parsberg. Manderup Parsberg skal paa Kongens Vegne overtage Lenet til 1. Maj og paa Slottet indsætte en vederhæftig og skikkelig Person, som kan betjene og forestaa Lenet som Skriver, indkræve den Restance, som findes, og siden oppebære den aarlige visse og uvisse Indkomst, hvoraf han først skal betale Kongen selv, hvad Axel Galt bliver Kronen skyldig, og naar det er sket, derefter, saa vidt Lenets Indkomst kan strække til, betale Baltzer von Ahlefeldt til Helligestede 300 Rigsdrl. og Mogens Grefve, Raadmand i Ribe, 500 Rigsdrl. med en rimelig Rente og billig bevislig Omkostning og Interesse, som Mogens Grefve maatte have anvendt derpaa, efter Breve og Dommens Indhold, saa de næst efter Kongen fremfor andre maa blive betalt af Lenets Indkomst. Hermed dog Bendix Rantzaus Livsbrev paa Aastrup uforkrænket i alle Maader. Der maa

indtil nærmere kongelig Ordre ingen Bekostning anvendes paa Rostjeneste, som bør holdes af Lenet. J. T. 6, 107 b.

13. April (Haderslevhus). Miss. til Axel Galt. Da han endnu skal restere med 1500 Rigsdlr. af forrige Aars Pengeskat af Aastrup Len, som til sidste Mortensdag skulde have været betalt til Giert Rantzau, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, skal han til førstkommende 1. Maj overlevere Aastrup Len til Manderup Parsberg, der skal have det i Befaling og indsætte en Person til at oppebære Indkomsten og deraf først betale Kongen og siden andre, der maatte have noget at kræve hos Bendix Rantzau, dog Bendix Rantzaus Livsbrev hermed i alle Maader uforkrænket. J. T. 6, 108.

14. April (—). Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen har bevilget, at Hr. Adolf Frederik, Hertug af Meklenborg, for Betaling maa lade bryde og tilforhandle sig en Skibsladning gullandske Sten paa Gulland, skal han, naar Hertugens Skib kommer der til Landet for at hente Stenene, uhindret lade Hertugens Fuldmægtig faa en hel Skibsladning Sten, men dog paase, at Stenene blive brudte paa Steder, hvor det kan være uden Skade for Kongen. Sk. T. 4, 30¹.

— Miss. til Anker Mogensen, Tolder i Kolding, om at sende 3000 Rigsdlr. til Giert Rantzau, Statholder i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, og tage Bevis af ham derfor. Orig. Udt. i J. T. 6, 108 b.

— Miss. til Anker Mogensen om af Tolden i Kolding at betale denne Brevviser, Kongens Dønnikemester Valentin von Smalkalddt, efter den med ham gjorde Fortingning, eftersom han kan mærke, at Arbejdet paa Koldinghus Slot gaar for sig, saafremt Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, ikke betaler ham, og siden føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 108 b.

— Miss. til Knudt Gyldenstjerne Hendriksen. Nogle af Kronens Bønder under Vestervig Kloster have klaget over, at Skriveren paa Klosteret begærer Skriverskæppe af dem, hvilket de tidligere ikke have udgivet, tager usædvanligt

¹ Udenfor er skrevet: Fredrik Friis's Skrift.

Maal, saa Tønden skuddes, og besværer dem med større og mere Arbejde til Ladegaarden, end tidligere har været sædvanligt. Da Skriveren paa andre Kronens Slotte og Klostre har sin Skriverskæppe og Tønden ikke alene skuddes, men ogsaa stryges, og Arbejdet paa andre Ladegaarde ikke er lagt udelukkende paa nogle bestemte af Kronens Bønder, som tjene dertil, skal han give Ordre til, at Kronens Bønder til Vestervig Kloster aarlig skulle give Skriveren hans Skriverskæppe, saafremt de ikke med det gode ville give ham de 20 Dlr., som Knudt Gyldenstjerne tidligere har befalet dem at udgive til ham, og at Skriveren her-efter skal tage tilbørligt Maal af dem, saa Tønden bliver skud- det og strøgen. Endvidere skal han give alle Kronens Bønder Ordre til, at enhver efter sin Lejlighed, den ene med den anden, ingen undtagne, skulle indhøste Klosterets og Ladegaardens Avl og iøvrigt udføre hvad Arbejde, der falder, saa der ikke ses gennem Fingre med nogen, saaledes som det efter hans Mening kan være Bønderne til mindst Besværing. J. T. 6, 109.

19. April (Antvorskov). Kvittans til Lydick von Min- den, Kongens Berider, der nu har gjort Regnskab for de Hop- per, som han efter Kongens Befaling har solgt i Aarene 1611, 1612 og 1614, og har indbetalt Pengene, 1032 Dlr., i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 16, 45 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Peder Andersen og Christopher Hansen, Kronens Bønder i Hemmesøe¹, og Bir- gitte Nielsis sammesteds, hvis Gaarde med Bo, Boskab og alt hvad de ejede for nogen Tid siden ere brændte, være fri for ét Aars Landgilde og lade dem faa Hjælp med Bygnings- tømmer af Skovene til Gaardenes Genopbyggelse. Sj. T. 21, 53 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Af hans Beretning har Kongen set, at Kronens Bønder i Tranderup under Antvorskov Slot skulle være saa forarmede, at de ikke selv kunne besaa den Jord, de have til deres Gaarde, men bortleje den til Borgerne i Skelskør. For at Gaardene i Tranderup ikke skulle blive øde og for at Bønderne igen kunne komme til Næring og Bjærg-

¹ Hemmershøj, Slagelse H.

ning, skal han lade enhver Bonde, der sidder for Gaard, faa 1 Pd. Byg af Slottet til at saa med. Sj. T. 21, 54.

23. April (Frederiksborg). Bestalling for Niels Hammer og Johan Semb, Skibskaptejner, der med Kongens Skib Juppiter skulle begive sig i Vestersøen, saa vidt Kongens Lande og Rigernes Strømme strække sig, og holde Strømmene rene, for at Kongens Undersaatter og andre søfarende ikke skulle overfaldes og plyndres paa deres retfærdige Rejse, Handæl og Vandæl af Sørøvere eller Fribyttere. Hvis de kunne gribe nogen heri eller træffe nogle, som ere løbne gennem Øresund eller Bæltet og ikke have rigtige Toldsedler, skulle de gøre sig Flid for at bemægtige sig dem, hvem de end tilhøre, og føre dem til København. Sj. R. 16, 46.

— Miss. til Christen Hansen og Christen Friis om at møde førstkommende Torsdag Morgen i god Tid udenfor Hertsholm Kloster (!) med de Folk og Heste, vel stafferede, som de ere takserede til at holde af deres Len, for at følge de russiske Gesandter derfra til København. Sj. T. 21, 54.

— Miss. til Holger Gagge til Frødtløf og Frants Brockenhuus om at være til Stede, naar Christen Friis til Kragerup overleverer Roskilde Gaard og Len til Holger Rosenkrantz Axelsen til Gliminge, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove og give Holger Rosenkrantz alt beskrevet under deres Signeter. Sj. T. 21, 54 b.

— Ligelydende Miss. til Christen Hansen til Nørgaard og Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, om at være til Stede, naar Claus von Ahnen leverer Frederiksborg og Abramstrup Len fra sig til Christopher Basse. Udt. i Sj. T. 21, 55.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk til Fiellebroe og Knud Rud til Vedbye om at være til Stede, naar afdøde Anders Dresselbergs Frue¹ leverer Holbæk Slot og Len fra sig til Jørgen Daa. Udt. i Sj. T. 21, 55.

24. April (—). Miss. til Christen Friis. Til noget Ar-

¹ Karen Skinkel.

bejde her paa Frederiksborg Slot har Kongen Brug for noget Tømmer, som denne Brevviser, Kongens Snedker Niels Krog, har Besked paa at udse i hans Len [Roskildegaard]. Christen Friis skal lade Niels Krog føre paa Bogenæs¹ Skov og andre Skove i Lenet, hvor han maatte mene, at der kan findes brugeligt Tømmer, forskaffe Niels Krog Hjælp til at hugge Tømmeret og Vogne, som ufortøvet kunne føre det hid. Sj. T. 21, 55.

28. April (Kbhvn.). Bestalling for Jesper Thomesen, Borger i Skelskør, som Tolder og Sisemester i Skelskør. Han skal have 24 Rigsdlr. i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han forklarer sit Regnskab, hvilke Rentemestrene skulle godtgøre ham i Regnskabet. [Med Artikl. 1—6]. Sj. R. 16, 47.

— Miss. til Albret Skeel og Bispen i Ribe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Møgeltønder Sogn endnu er ledigt, skulle de være M. Jørgen Hegelundt, der en Tid lang har betjent Skolen i Ribe, behjælpelig med at faa Kald hos Sognefolket fremfor nogen anden, dog skal alt gaa efter Ordinansen. J. T. 6, 109 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, da den nogle Borgere i København, Malmø og Helsingør givne Benaadning paa at besejle Island i 14 Aar nu udløber 1614, trods de Klager, der ere indlagte over nogle af Købmændene, paany bevilger, at Indbyggerne i de nævnte 3 Byer i de næste 11 Aar maa besejle Island og alene bruge Handel der fremfor andre Byers Indbyggere. N. R. 3, 443 b. (Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 252—59. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 173—77).

29. April (—). Miss. til Christen Davidsen og Peder Svendsen om at indtage Gregers Marschalck, Kongens forrige Rustvognsdriver, i Helsingør Hospital og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 21, 55 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Brostrup Gjedde. Da Kongen til noget Arbejde, han lader foretage paa Koldinghus, behøver et Antal gullandske Sten, skal Brostrup Gjedde, naar Caspar Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, sender et Skib der til Landet, lade dennes Fuldmægtig eller Skipperen faa 4 Stykker,

¹ Bøgenæs, Sømme H.

hver 6 Fod lang, $2\frac{1}{2}$ Fod bred og $2\frac{1}{2}$ Fod tyk, en Spærsten til en Skorsten, 9 Fod lang, 2 Fod bred og 1 Fod tyk, en Sten, 5 Fod lang og 4 Fod bred, og 100 Fod Sten til forskelligt Arbejde. Han skal lade det altsammen indskibe i Skibet, saa Skipperen uden langt Ophold igen kan blive affærdiget. Sk. T. 4, 30.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Casper Markdanner om at fragte en Skude til at hente Sten efter vedlagte Fortegnelse hos Brostrup Gjedde paa Gulland. Fragten skal han føre til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 6, 110.

— Miss. til Laurits Ebbesen og Jørgen Skeel om at overlevere Jørgen Kaas Aarhusgaard, besigte Bygningen og Skovene og give det beskrevet fra sig under deres Hænder. Udt. i J. T. 6, 110.

— Pas for Claus Condevin, Borger i København, og Jacob Mikkelsen, Tolder sammesteds, der have faaet Bevilling paa at besejle Vespene, paa et Skib, kaldet Neptunus, paa 60 Læster, hvorpaa Oluf Svendsen er Skipper, hvormed de have sendt deres Købmand til Vespene for at handle med Indbyggerne sammesteds, og siden begive sig her tilbage igen eller øst- eller vestpaa, hvor de bedst kunne ramme deres Marked. N. R. 3, 447.

30. April (—). Søpas for Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Heiringsnes skal sejle herfra nord om Vardøhus til St. Nicolai med nogle russiske Gesandter og ledsage og fremføre Kongens egne udskikkede Tjenerne did og siden begive sig tilbage igen. Sj. R. 16, 48.

— Miss. til Laurits Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Grubbe, medens Skiftet staar paa. Udt. i Sm. T. 6, 115.

— Miss. til Knud Rud om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Grubbe, medens Skiftet staar paa. Udt. i Sm. T. 6, 115.

— Miss. til Herluf Daa. Kongen sender ham hermed et Brev af Giisle Tordsen, Lagmand paa Island, hvori denne tillader en Engelsk, ved Navn Hendrik Buchston, at fange Falke paa Island. Da saadant strider mod Kongens Højhed og Kongens Undersaatter hverken selv maa gøre det eller tillade andre det, skal Herluf Daa lade Giisle Tordsen tiltale, tage Dom

over ham, lade ham aftinge for sin Forseelse efter Dommens Indhold og føre det, han udgiver, til Indtægt for Kongen. Da det skal gaa meget urigtigt til med Skolerne der paa Landet, idet der næsten ingen Skolebørn holdes i Skolerne fra Paaske til Mortensdag, men Bisperne alligevel beholde den dertil henlagte Indkomst, skal han med Flid lade undersøge, hvor mange Skolebørn der sidste Aar ere blevne holdte i Skolerne mellem Paaske og Mortensdag, paalægge Bisperne at gøre rigtigt Regnskab for, hvortil den til Skolerne henlagte Indkomst er bleven anvendt, og siden tilstille Kongen Regnskabet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og lade gøre Forordning om, hvorledes der herefter skal forholdes hermed. N. T. 3, 485 b¹.

1. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Antonius Wildener som Skovrider over Kronens Skove i Roskilde Len. Han skal paase, at der aldeles ingen Geder holdes, som kunne løbe ind paa Kronens Skove og gøre Underskoven Skade, og hvis han træffer saadanne, efterat de ere aflyste og forbudte, skal han enten skyde dem ihjel eller drive dem til Roskildegård. Hvis han træffer Hunde i Skovene, maa han skyde dem, hvem de saa end tilhøre. Han skal paase, at der intet hugges i Skovene uden Lensmandens Tilladelse. Han skal have 15 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dir. om Maaneden i Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Havre, Hø og Strøelse paa 1 Hest, at udrede af Lensmanden paa Roskildegård. [Med Art. 1—4]. Sj. R. 16, 48 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Vilhelm Dresselberg, Landsdommer i Sjælland, har berettet, at der for nogen Tid siden i Ringsted Len er begaaet et Mord paa en Person, som er fundet død paa Marken, og at 16 Mænd, der have været opkrævet paa denne Sag, have svoret en Person, ved Navn Espen Olufsen i Harrested, og hans 2 Sønner samme Mord over. Da Vilhelm Dresselberg, der hidtil har ladet Sagen forfølge, nu agter at lade de 16 Mænds Afsigt indstævne til Landstinget, har han anmodet Kongen om at beskikke en anden god Mand til at

¹ Tr.: Finus Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 58. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 260. Stephensen og Sigurdsson, Lovsaml. for Island I, 177 f.

dømme i den Sag, da han ikke kan være baade Sagvolder og Dommer i samme Sag. Det befales i den Anledning Ebbe Munk ved første Lejlighed at stævne denne Sag og de 16 Mænds Afsigt i Rette for sig, dømme, om Afsigten bør staa ved Magt eller ej, og give Dommen beskrevet under sin Haand og Segl. Sj. T. 21, 56.

2. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Jørgen Daa til Sersløf paa Holbæk Slot og Len. Han skal svare 245 gode enkede Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Holbæk og Ilsoe Len og maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Rente og aarlig have fri Olden i Kronens Skove til sine egne hjemmefødte Svin paa Ladegaarden. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18]. Sj. R. 16, 50.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Holger Rosenkrantz til Gleminge paa Roskilde Gaard og Len. Til Underhold for sig selv, sine Svende og Gaardens Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 205¹/₂ Dlr., 4¹/₂ Læst Rug, 7¹/₂ Læst Byg, 300 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 12 Sider Flæsk, 140 Lam, 200 Gæs, 200 Høns og 12 Køer. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Ladegaarden, hvor han dog skal holde 24 Øksne om Vinteren for Kongen og paase, at de blive godt fodrede. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—20]. Sj. R. 16, 52 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre om igen at lade det Hus paa Draxholm, hvorpaa de 3 Lofter ere faldne ned, istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Kongen har givet Ennevold Kruse, Statholder i Norge, Ordre¹ til at skaffe ham 60 Bjælker, 16 Al. lange, og 100 Tylter Savdeler, naar han sender Skib efter dem. Sj. T. 21, 56 b.

— Aab. Brev til alle Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Præste- og Kirketjenere i Roskildegaaards Len. Da Kongen har nogle

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 523.

Læster Kalk liggende ved Sundbye Færge, som han ved første Lejlighed vil have ført til Frederiksborg Slot til Bygningen der, befales det herved strengeligen enhver af dem at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg Slot, naar de blive tilsagte af Lensmanden paa Frederiksborg Slot eller hans Fuldmægtige. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sj. T. 21, 56 b.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviser, Laurits Christensen, har klaget over, at en Person paa Gulland, ved Navn Bottel Mule, har gjort ham stor Vold og Uret, og har anmodet om kongelig Forskrift til at blive hjulpen til Ret. Det befales Brostrup Gjedde at hjælpe ham til Ret mod Bottel Mule, saa der ingen Uret sker ham og han faar hvad der kan være ret og billigt for den Skade, han har lidt, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sk. T. 4, 30 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at Johan Ostermandt, Borger i Malmø, der hidtil sammen med andre af Kongens Undersaatter har besejlet Havnen Holmen under Island, skal have ført adskilligt falsk Tøndegods did, idet Tønden er bleven formindsket ved, at der er bleven taget en Stav af hver Tønde, hvorved han slemmeligen og svigagtigen har bedraget Kongens Undersaatter der paa Landet; Tønderne have været for Herlof Daa, Befalingsmand paa Island, og ere blevne besigtede sammesteds. Da Kongen som kristen Øvrighed ikke bør tilstede saadant og heller ikke vil lade saadant Bedrageri gaa ustraffet hen, skal Sigvort Grubbe straks lade Johan Ostermandt tiltale for hans grove Svigagtighed og Bedrageri og tage Dom over ham. Sk. T. 4, 31.

— Miss. til Tage Thott. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser Knudt Bentsen, Kronens Bonde i Toruppe i Laugholms Len, med Ordre til at erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Knudt Bentsen Svar. Sk. T. 4, 31 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Jørgen Brahe til Hvedholm paa Rugaard Len og Vissenbiørg Birk. Han skal svare 450 enkede Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og

anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, og selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 209.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jakop Ulfeldt. Der er nogen Misforstaaelse mellem Kongens Søstersøn Hertug Frederik Ulrik af Brunsvig og Lyneborg og de lyneborgske Herrer om Fyrstendømmet Gruppenhagen. Da der førstkommende 22. Juni skal holdes et Møde herom i Hildesheim, hvortil Kongen og Hertug Johan Frederik af Würtemberg have lovet at ville sende nogle gode Mænd og Raader for at forhandle Fyrsterne imellem, vil Kongen have ham forordnet hertil tillige med nogle andre af Kongens Raader og gode Mænd og befaler ham at indrette sin Lejlighed saaledes, at han selvsvyvende kan møde i Hildesheim til ovennævnte Tid med 2 unge af Adelen, som han kan tage til sig der paa Landet, hvem han selv kan tænke kunne have Lyst dertil og være tjenlige til at følge ham paa denne Rejse. Instruktion og Information i den Sag skulle ved første Lejlighed blive tilsendte ham. F. T. 3, 375. Orig.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Jørgen Kaas til Gieldskof paa Aarhus Gaard og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Gaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 500 Dlr., 7 Læster Rug, 8 Læster Byg, 450 Tdr. Havre, 10 Tdr. Smør, 30 Brændsvin, 150 Faar og Lam, 100 Gæs og 200 Høns. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Ladegaarden, og selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Rente. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—20]. J. R. 7, 37.

3. Maj (—). Instruktion for Gabriel Kruse, Skibshøvedsmand. Han skal med det allerførste begive sig herfra til Støren og siden, saa hurtigt som muligt, med Folket til det ny Skib, Kongen har ladet bygge der. Er Skibet endnu ikke ude af Dæmningen, naar han kommer did, skal han med Folkene gøre saa meget derved, som ske kan af dem. Han skal med det første lade Skibet takle, hvortil han finder Takkel for sig; hvad der kan være nødtøftigt, skal skaffes ham der, dog maa han ikke udtage mere nyt Takkel, end han uden Fare kan føre Skibet hid med. Sejlene skulle gøres smallere efter den Raa, Kongen selv

har ladet hugge. Skytset skal han tage ind, men mærker han, at Skibet er rankt, skal han lægge Stykkerne ned i Lasten og kun lade nogle faa staa oppe. Han skal modtage nogle ubrugelige Jærnkugler af Arkelimesteren i Krempen og nogle der liggende Stykker af Kobber. Han skal endvidere tage med sig alle de Knippelvinder, Master, afbrudt Tømmer, Knæer og alle de Pumper, som hidtil ere brugte ved Skibet, samt alle de Redskaber, af hvad Navn nævnes kan, som ere brugte til Skibet. Han skal i Hamborg antage de to bedste Styrmand, der ere at faa, hvori han skal bruge Hieronimus Føglers Raad. Fremfor alt skal han holde godt Regimente og paase, at Folket altid bliver ved Skibet. Sj. R. 16, 56.

4. Maj (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviser Boende Gundersen, Kronens Tjener i Spanderup i Nørre Halland, hvori denne klager over, at han er bleven fængslet for et Slagsmaal, han har begaaet, og er bleven tvungen til at udlove en større Sum Penge derfor, end Recessen formelder. Han skal erklære sig om denne Sag og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Boende Gundersen tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 32.

5. Maj (—). Miss. til Mogens Pax om straks at give Mester Villom, Bygmester i Halmstad, Ordre til at være til Stede i Helsingborg paa Onsdag Morgen [11. Maj] i god Tid for at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 4, 32.

— Miss. til Albret Skeel. Disse Brevvisere, Peder Holst og Bertel Johansen, Kongens Glarmestre og Indbyggere i København, have berettet, at de have en Arv at kræve i Ribe efter deres Hustruers afdøde Fader Madts Hiort, og anmodet om en kongelig Forskrift til ham om at hjælpe dem til Ret, da de ere bange for, at de som fremmede ellers ikke uden Vidtløftighed skulle kunne komme til Rette med deres Medarvinger. Det befales ham at hjælpe dem, saa vidt det kan ske med Retten, saa de uden langt Ophold og vidtløftig Proces kunne faa den dem tilfaldne Arv. J. T. 6, 110 b.

7. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Anders Andersen, afdøde Anders Lutenslagers Søn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe ham under Disciplin

og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Sj. T. 21, 57.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Brostrup Gjedde. Af den vedlagte Supplikation og den i Sagen gaade Dom vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Elsebe, Hans Ellings Enke, i Visby har tilkendegivet. Da Elsebe en Gang har været forligt med Albret Fischbuch og Sagen har staaet saaledes forligt i 6 Aar, hvorefter Albret Fischbuch først har begyndt at repetere den og overgivet den til Brostrup Gjedde, undrer det Kongen ikke saa lidt, at Brostrup Gjedde har modtaget den og har ladet Elsebe udgive 300 Rdlr. og et Hus til sig, da han dog burde hjælpe fattige Folk til Rette. Det befales ham at rette sig selv heri og stille Elsebe tilfreds, saa hun ikke skal have videre at klage over ham og Kongen kan blive fri for hendes Overløb. Sk. T. 4, 32 b.

— Miss. til Ifver Jul og Holger Rosenkrantz. Knudt Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, har berettet, at der i Viborg i en halvanden Aars Tid er bleven bedrevet stor utilbørlig Modvillighed og Uskikkelighed af nogle Skolepersoner, der ikke alene om Natten have slaet og beskadiget Vagten, men ogsaa have overfaldet fremmede Folk paa Gaden og røvet fra Folk paa Alfarvej, foruden at de have begaaet andre grove Forseelser med at slaa Vinduer ud og ogsaa i andre Maader. Da Knudt Gyldenstjerne, der tidligere ved Kongens Bestilling paa andre Steder har været forhindret deri, nu begynder at ville lade nogle af disse Sager forfølge, drister Hendrik¹ Skolemester i Viborg sig til at tage disse modvillige Kumpaner, hvis modvillige Gerninger ikke kunne straffes tilbørligt med Ferle og Ris, i Forsvar, idet han vil formene, at disse Gerninger ikke lovligen kunne bevises, da de ikke ere blevne forfulgte paa fersk Fod. Da saadant i Længden vil give andre et daarligt Eksempel og blive Skolen til den største Fordærvelse, skulle de indstævne Hendrik Skolemester og de Skolepersoner, som Lensmanden anmelder for dem, i Rette for sig, nøje undersøge alle Lensmandens Beskyldninger mod dem, give alt nøjagtigt beskrevet under deres Signeter og indsende det til Kancel-

¹ Henrik Arctander.

liet, saa Kongen derefter kan give tilbørligt Svar, naar der gøres videre Anfordring derom. J. T. 6, 110 b¹.

12. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at skaffe Christoffer Basse, Embedsmand paa Frederiksborg, eller hans Fuldmægtig 24 Læster Stenkul, naar Christopher Basse paa Kongens Vegne gør Anfordring derom, og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 57 b.

— Miss. til Christen Hansen om straks at give Kronens Bønder i Holboe Herred Ordre til ved allerførste Lejlighed hver at køre 5 Læs Ved til Teglovnene ved Frederiksborg Slot fra de Steder, der blive anviste dem af Lensmanden. Sj. T. 21, 57 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel om at paatage sig Værgemaalet for Niels Trolle, naar Fru Anne Munk vil skifte med ham, hvad enten det maatte angaa Fru Anne Munk eller hendes Moder Fru Elsebe Jul. Udt. i J. T. 6, 111 b.

17. Maj (Hammergaard). Miss. til Brostrup Gjedde. Denne Brevviser, Skipper Hendrik Andersen, er sendt til Gulland for at købe en Skibsladning Tømmer til nogen Bygning paa Kongens Søster Dronning Anna af Storbritanniens Livgeding Donfermelius². Brostrup Gjedde skal hjælpe Hendrik Andersen til hos Kongens Undersaatter for Betaling at faa saadant Tømmer, som Dronning Anna efter hans Mening kan være tjent med, og lade ham udføre denne Skibsladning Tømmer toldfrit. Sk. T. 4, 33.

22. Maj (—). Forordning om Nedlæggelse af Væ By og Anlæg af en ny By og Fæstning paa Alløen. Sk. R. 3, 458 b³. (Tr.: CCD. III. 419 ff.).

— Miss. til Lauge Urne til Bielteberg, Landsdommer i Skaane, og Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus. Da Otte Lindenov til Borrebye, Embedsmand paa Sølvitsborg, har bevilget Kronen sin Hovedgaard Hammer med tiliggende Gods efter den hermed følgende Jordebog til Mageskifte for Øfvidts Kloster med saa meget af det tiliggende Gods, som kan svare til det i hans Jordebog opførte Gods, skulle de med

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. IV. 548 f.

² Dunfermline Kloster i

Skotland. ³ Udenfor er skrevet: Niels Friis's Skrift.

det allerførste begive sig til Øfvildts Kloster og Hammergaard, taksere Bygningerne begge Steder for en vis Sum Penge, besigte baade Klosterets og Gaardens Avl og tilliggende Gods, ligne og lægge baade Bygning, Avl og Godsets Ejendom, Skove, Landgilde, Herlighed, Rente og rette Tilliggelse tilligemed de 4 Gaarde i Nesbye, som tidligere ere besigtede, og indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sten Madtsen, Embedsmand i Øfvildts Kloster, skal levere dem en rigtig Jordebog over Øfvildts Klosters Gods. Sk. T. 4, 35 b.

22. Maj (Hammergaard). Miss. til Sten Madtsen. Da Kongen har bevilget, at Otte Lindenov til Mageskifte for sin Gaard Hammer maa faa Kronens Kloster, Øvits Kloster, med tilliggende Bønder og Ejendom, skal han paa nærmere Begæring af Laug Urne til Bildeberg, Landsdommer i Skaane, og Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, levere disse en rigtig Jordebog paa Øvits Klosters Gods. Da Otte Lindenov straks indrømmer Kongen sin Gaard og afstaar den Avling, som nu er saaet her i Jorden, skal Sten Madtsen igen lade Otte Lindenov faa den Sæd, som er saaet i Øvits Klosters Jord, for Betaling, saaledes som de selv kunne enes om. Hvis Otte Lindenov maatte have Brug for noget Husrum paa Klosteret, skal Sten Madtsen lade ham faa det. Sk. T. 4, 33 b.

— Miss. til Anders Sinklar om ufortøvet at give alle Bønderne i sit Len [Gladsakse] Ordre til med det allerførste at møde ved Aarhus Bro og straks optage Broen og Pælene af Grunden. Hans Fuldmægtig skal paase, at Tømmeret bliver oplagt der paa Landet, og at de Sten, som findes i Grunden, med Flid blive førte op paa Landet, saa Aaen paa det Sted kan blive opryddet saa rent som muligt. Sk. T. 4, 34.

— Miss. til Jens Sparre. Han skal straks lade den gamle Kirke, som staar næst op til Kronens Gaard i Aarhus, nedbryde og med Flid lade Stenene, som han faar derfra, forvare, saa Kongen kan have dem at bruge til denne foretagne Bygning. De store Kampesten, der blive optagne med den københavnske Pram, vil Kongen have lagt i Aaens Munding, som man tidligere vilde have haft til Bolværk, for at Dybet derved kan blive noget forbedret. De meget store Kampesten, der ikke kunne løftes eller optages med Prammen, skal han lade

sønderhugge og slutte Kontrakt med en Stenhugger om at kløve Stenene. Han skal slutte Kontrakt med en Tømmermand om at nedtage det Træhus, som er muret mellem Stænger og staar paa Aahusgaard, saa det med det første kan blive ført hid. Af de gamle Huse og Tømmeret, som skulle afbrydes paa Aahusgaard, skal han igen lade opsætte en Tegllade ved den ny Dam ved Nesbye. Sk. T. 4, 34 b.

23. Maj (Hammergaard). Miss. til Jens Sparre [Villands Herred] og Anders Bilde [Gynge Herred] om at skifte den øverlig Dam¹, som endnu ikke er forfærdiget, mellem sig og gøre sig Flid for, at den kan blive gjort færdig med det første. Den Jord, som ikke er til at faa dér, skulle de tage, hvor den er nærmest at faa. Sk. T. 4, 35.

— Miss. til Anders Bilde om at lade den ny Vej rydde og gøre i Stand, saa Kongen uhindret af Sten og anden ubekvem Lejlighed kan komme frem og tilbage. Han skal give alle Kron-, Adels-, Kannike- og Præstetjenere i Lenet [Helsingborg] Ordre til straks at istandsætte og rengøre Vejen. Sk. T. 4, 36 b.

— Miss. til Jens Sparre. Da Kongen herefter ikke vil have Væ regnet for en Købstad og heller ikke vil, at Byens Indbyggere skulle bruge Købmandskab eller nogen borgerlig Næring, men vil, at al Handelen skal henlægges til den ny Købstad, som skal bygges paa Aløen, og at de i Nesbye og Nossebye² boende Bønder igen skulle flytte til Væ og der bruge Bøndernæring med Avl og i andre Maader, skal Jens Sparre, saasnart Grøden, som nu er i Jorden, er afhøstet, til Tinge lade opkræve 8 uvildige jordegne Bønder, som i hans Nærværelse skulle sætte de til Væ liggende Jorder og Enge for en aarlig Landgilde og siden dele dem mellem Nesbye og Nossebye Bønder og andre, saavidt de kunne strække sig, saa enhver kan faa saa megen Jord, Sædeland og Eng, som aarlig kan udgive 2 Pd. Landgilde i Rug, Byg og Smør foruden Havre, Smaabede og anden Herlighed. Endvidere skal han og de jordegne Bønder udvise Bønderne bekvemme Pladser at bygge og bo

¹ Dæmning. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift her og senere i Brevet: Mossebye.

paa, eftersom enhver kan have fornøden efter sin Lejlighed. De maa dog aldeles ikke befatte sig med de Jorder, Haver og Pladser og det Fiskeri, som nogle Borgere have særlige Benaadningsbreve af tidligere Konger eller Adelens Skøder paa; alle saadanne Breve, der findes at være rigtige, vil Kongen med det første lade konfirmere. Endvidere vil Kongen have al den Ejendom, Jord og Eng, som Nesbye og Nossebye¹ Bønder hidtil have haft i Brug, udlagt til Aløe Borgere, hvilket Sædeland, Ager og Eng de 8 jordegne Borgere ligeledes i hans Nærverelse skulle opmaale og dele mellem Borgerskabet, som agter at nedsætte sig paa Aløe, dog skulle de først udvise en særdeles Jord til begge Borgemestrene, 6 Raadmænd og Byfogden, som disse skulle nyde for deres Umage. De skulle dele Jorden saaledes, at enhver Borgemester faar 4 Tdr. Sæd og 6 Læs Eng, hver Raadmand 2 Tdr. Sæd og 3 Læs Eng og Byfogden det samme som en af Raadmændene. Den øvrige Ager og Eng skulle de afmaale og bytte til 60 Gaarde, saa vidt samme Sædeland og Eng kan strække til. Sk. T. 4, 37.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Sveriges Riges Indbyggere, der i et Aars Tid have ført Vin eller anden fremmed Drik gennem Øresund, have udgivet Beviser til dem om, at de, saafremt Vinen ikke maa passere toldfrit, skulle være forpligtede til herefter at udgive Tolden; ligeledes er der i Fjor taget Told for nogen Vin af en Stockholms Borger, ved Navn Erik Lauridtsen, hvormed Sveriges Riges Raad har skrevet med Henvisning til det sidste Fredsfordrag og Anmodning om, at det maa blive ved dette. Da det sidste Fredsfordrag udtrykkelig formelder, at alt Sveriges Riges Gods, som føres gennem Sundet, skal være toldfrit, medens der af Vin og fremmed Drik, saafremt den bliver solgt og afhændet her i Riget, skal svares tilbørlig Told, og da det viser sig, at den ovennævnte Vin er bleven ført lige ind i Sverrig og ikke bleven distraheret her i Riget, skulle de tilstille de ovennævnte svenske Købmænd deres Beviser igen uden nogen Tolds Erlæggelse og tilbagebetale Erik Lauridtsen de 200 Dlr., som han i Fjor har betalt i Told af Vinen, og herefter lade

¹ Sk. T. har her, formentlig urigtigt: Nesbye.

de svenske Undersaatter være fri for at svare Told i Sundet. Sj. T. 21, 58.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Pouel, Superintendent i Skaane Stift. Kongen har bragt i Erfaring, at M. Niels Mikkelson, Pastor i Helsingborg, har ladet en Forklaring udgaa i Apokalypsen, i hvilken Bogs syvende Kapitel der indføres noget om Hedningers Saliggørelse uden Tro paa Kristus. Da saadant ikke stemmer overens med den danske Kirkes Trosbekendelse og da der tilmed i Fortalen siges, at den skal være udgivet med Københavns Universitets theologiske Fakultets Approbation, skal han indstævne M. Niels til at møde i Konsistorium i Københavns Universitet for Rektoren, Professorerne og ham selv førstkommende 8. Juni for at erklære sig herom og afvente, hvad der kan blive decerneret i Sagen. M. Pouel skal indrette sin Lejlighed efter personlig at møde til samme Tid og dømme i Sagen sammen med Professorerne. Sk. T. 4, 38. K.¹

— (**Frederiksborg**). Miss. til M. Madts², Sognepræst i Vejle. Da Kongen vil have ham beskikket til at tjene Menigheden til St. Nicolai Kirke i København som Sognepræst, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han med det allerførste kan møde i København for efter Kongens Anmodning at overtage Kaldet og fremdeles betjene det. Sj. T. 21, 58 b.

27. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, David Lucht, Berent Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1612 til Nytaarsdag 1613. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 16, 57.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i Helsingør, David Lucht, Berent Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1613 til 31. Juli efter den under den svenske Fejde publicerede ny Toldrulle og fra 31. Juli til Nytaarsdag 1614 efter den for-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 596 f.

² Mads Jensen Middelfart.

rige gamle Toldrulle. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 16, 58 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe [Kallundborg Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len] og Jokim Bülow [Vordingborg Len] om at uddele det Hør og Blaar, som bliver tilsendt dem, blandt Bønderne, lade det spinde godt og derefter sende det til Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 58 b.

— Miss. til Jens Sparre. Denne Brevviser, Christopher Prammand, med sine Folk er nu sendt op til Aaahus med Kongens Pram for at optage de Sten af Aaen, hvorom Jens Sparre ved Besked. Jens Sparre skal være Christopher Prammand behjælpelig saa meget som muligt. Christopher Prammand skal begynde at optage Stenene paa denne Side af Broen og senere vedblive dermed, indtil Broen bliver taget af. Sk. T. 4, 38 b.

29. Maj (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen. Borge-
mestre og Raad i Helsingør have berettet, at naar en Borger i Helsingør har Tiltale til Hans Skreyter paa Lappen enten for Gæld eller i andre Maader, vil Hans Skreyter ikke møde i Rette for Borgemestre og Raad, naar han lovlig bliver stævnet, men han angriber dem ganske spotteligen i sine Skrivelser til dem og undslaa sig Retten, skønt han efter deres Formøning ligesaa vel som de andre, der bo paa Lappen, bør være Byens Ret undergiven. Det befales i den Anledning Christen Hansen med det allerførste at kalde Hans Skreyter for sig og give ham Tilhold om at fremlægge de Friheder, hvormed han mod Byens Privilegier og tidligere Kongers Benaadninger vil undslaa sig Byens Ret mere end andre paa Lappen boende, da han jo dog bruger borgerlig Næring og svarer Jordskyld til Byen af de Jorder, han bor paa. Christen Hansen skal give beskrevet, hvad Hans Skreyter fremviser og giver til Svar, og indsende det til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Borgemestre og Raad i Helsingør Besked. Sj. T. 21, 59.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Hvad denne Brevviser, Hans Kallundborg, har suppliceret, kan han nærmere se af den vedlagte Supplikation. Han skal med det første erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen

derefter kan give Hans Kallundborg tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 38 b.

30. Maj (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre om straks at give alle Kronens Bønder i Draxholm Len Ordre til med det allerførste at begive sig til Sundbye Færge og hver modtage 1 Læst Kalk og køre den til Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 59 b.

— Miss. til Jakop Ulfeldt. Kongen sender ham hermed Kreditiv og Instruktion, som han skal bruge og rette sig efter paa sin Rejse til Tyskland i de Gruppenhagiske Sager. Han skal straks notificere sine Medforordnede disse, saa de ogsaa kunne vide at rette sig derefter. F. T. 3, 376. Orig.

— (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Thommis Nielsen i Tøfting paa Kronens Part af Korntienden af Øster Vandet Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift. Udt. i Tb. S. 102 b.

1. Juni (—). Miss. til Anders Bilde om at give Kronens Bønder i Helsingborg Len, der tidligere plejede at age Sten fra afdøde Tage Krabbes Gaard Skieldinge, Ordre til fremdeles at nedføre derfra til Gryden de Mursten, der allerede ere brændte, saa vel som de Mursten, der herefter blive brændte i denne Sommer. Sk. T. 4, 39.

— Mageskifte mellem Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Ørum Slot, og Kronen. J. R. 7, 40 b. K. (Se Kr. Sk.).

4. Juni (—). Kvittansiarum til Mogens Kaas til Støfringgaard, Hovedsmand paa Ørum Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Halmstad Gaard og Len fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1613, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter, for de rede Penge, som ere sendte did til at besolde Krigsfolket med, og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 45 b.

5. Juni (Frederiksborg). Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen har ladet købe Kalk i Alboe Herred til den ny Bygnings og Befæstnings Behov paa Aløen, skal han paa nærmere Begæring af Sigvort Grubbe, Embedsmand paa Malmøhus, straks give alle Kronens Bønder i Jerreste og Alboe Herreder Ordre til uden Forsømmelse at føre Kalken fra de Steder,

Sigvort Grubbe eller hans Fuldmægtige anvise dem, til Aløe. Sk. T. 4, 39 b.

6. Juni (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Denne Brevviser, Verner Møller i Leir Mølle i Roskildegaaards Len, har berettet, at Møllehuset samt en Del af Stuelængen sammesteds for kort Tid siden er brændt og at Møllestenene ere ganske fordærvede, i hvilken Anledning han har anmodet Kongen om at lade Møllen og Huset genopbygge. For at Kronen kan faa sædvanlig Told, Landgilde og Rettighed af Møllen, skal Holger Rosenkrantz igen lade Møllen og Huset med alt Tilbehør opbygge og forfærdige, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 59 b.

— Miss. til Marqvort Bilde. Af hoslagte Supplikation vil han vidtløftigen kunne se, hvad denne Brevviser Laurits Muss, Kronens Tjener, har suppliceret. Han skal hjælpe Laurits Muss til Rette i hans Sag, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 377.

—¹ Miss. til Jakob Rosenkrantz. Anders Hansen, Møller i Strandmøllen i Assens, har berettet, at hans Hustrus forrige Mand, Jep Møller, skal have bygget en Kværn til Møllen med alt Tilbehør, hvorfor det siden er paalagt ham efter Kongens Befaling at svare 3 Pd. Mel mere i aarlig Landgilde end hidtil. Da Anders Hansen nu har begæret, at der af Hensyn hertil maa gives ham paa hans Hustrus Vegne nogen Betaling for den paa Kværnen anvendte Bekostning, og Kongen af en Skrivelse fra Jakob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har erfaret, at Jep Møller har ladet Kværnen bygge paa sin egen Bekostning, skal Jakob Rosenkrantz i Anders Hansens resterende Landgilde lade afkvitte saa meget, som hans Formand bevisligt har anvendt paa Kværnen, eller i andre Maader stille ham tilfreds derfor og føre det til Udgift i sit Regnskab. Orig. F. T. 3, 379.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at købe nogle gode færdige Staldøksne til Kongen til den billigst mulige Pris og sende dem hid henimod førstkom-

¹ I F. T. er Brevet fejlagtigt dateret: 6. Juli.

mende Mikkelsdag. De Penge, de give ud for Øksnene, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. — Koldinghus Len 50 Staldøksne; Roskilde, København, Antvorskov og Sæbygaards Len hver 30; Trøgevelde og Ringsted Len hver 20. — Ialt 210 Staldøksne. Sj. T. 21, 60.

8. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Adelen i Sjælland, Laaland og Falster, Skaane og Halland. Da der i lang Tid i Danmark ikke er foretaget nogen Taksering over, hvor mange Heste enhver af Adelen skal holde til Kongens og Rigets Tjeneste af sit Arvegods, og da mange af Adelen siden den sidste Taksering ere døde og en Del har solgt deres Gods til andre, og da de nye Ejere ikke selv vide, hvor mange Heste de skulle holde, har Kongen, for at alt kan gaa rigtigt til, bestemt, at han selv personlig i Forening med nogle gode Mænd og Raader vil taksere Adelen over alt Danmark, saa enhver kan vide, hvor mange Heste han efter sin Formue og sit Arvegods bør holde til sit Fædrelands Tjeneste. Det befales strengeligen enhver af Adelen enten at møde personlig eller fremsende Fuldmægtige, saafremt de paa Grund af Alder, Sygdom eller andet lovligt Forfald ikke selv kunne møde, til København den 20. Juli for at lade sig taksere for, hvor mange Heste enhver skal holde efter sin Evne, Lejlighed og Arvegods. Naar de øre blevne takserede, skulle de siden holde saa mange Heste rede, som de ere blevne takserede for, saa de, naar Kongen bliver til Sinds at holde Mønstring, kunne fremmøde vel stafferede efter Takseringen. Kongen vil bekende det med al Gunst og Naade og vide at ramme deres Gavn og Bedste. Sj. T. 21, 60 b.

— Miss. til Lensmændene i [Sjælland, Laaland og Falster] Skaane og Halland om straks at lade det medfølgende aabne Brev om Taksation af Adelen for Rostjeneste forkynde paa alle Herredsting i Skaane og Halland, tilskrive alle adelige om denne Kongens alvorlige Vilje og tilsende hver enkelt en Kopi af det aabne Brev, saa de uden al Undskyldning kunne vide at rette sig derefter. De skulle paa to klare Registre optegne alle de adelige, der bo og have Sædegaarde der i Landet, og med det allerførste indsende det ene af disse Registre til Kancelliet, for at man kan have det at rette sig efter. Det andet Register skulle de holde i god Forvaring, saa det, naar

Taksationen skal foregaa, kan overleveres Kongen, for at enhver derefter kan fremkaldes ved Navn. Sj. T. 21, 61 b.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne i Sjælland, Laaland, Skaane og Halland om at lade det medfølgende aabne Brev om Taksation af Adelen for Rostjeneste læse paa Landstinget, saa Kongens Undersaatter af Adelen kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 63.

— Kvittansiarum til Jacob Beck til Bielderring, Høvedsmand paa Aarensborrig Slot paa Øsel, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helnekierke Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1612 og af Froste Herred fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1613 og for den i Froste Herred i 1612 udgivne Penge- og Vagtskat. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 3, 461 b.

— Miss. til Jens Sparre. Da nogle af Væ Borgere have anmodet om, at de Boliger, hvori de skulle bo, maa blive dem afpælede, skal han lade dette ske, hvorom han noksom selv kender Lejligheden. Sk. T. 4, 39 b.

— Miss. til Eiller Rud. Da Peder Grubbes Arvinger samtligene ere til Sinds ved første Lejlighed at ville skifte den dem tilfaldne fædrene og mødrene Arv og Jørgen Grubbe i den Anledning har anmodet Kongen om at forordne ham en Væрге, som kan forestaa Værgemaalet for ham, medens Skiftet staar paa, skal Eiller Rud være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Jørgen Grubbe ved dette og paase, at han faar Skel og Fyldest ved Skiftet. F. T. 3, 377.

— Mageskifte mellem Albret Skeel til Fussinge, Embedsmand paa Riberhus, og Kronen. J. R. 7, 46 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Fru Anne Brahe, Enke efter Steen Maltesen til Hollumgaard, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Vestervig Kloster og Len fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1612 og af Froste Herred fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1612, da hun efter sin Husbondes Død blev Lenene kvit, for de i denne Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det paa Vestervig Kloster modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 49 b. K.

— Kvittansiarum til Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, paa hans Regnskab for Indtægt og

Udgift af Hald Slot og Len og Medelsom Herred, af Stiftets Indkomst og af Øsløf Klosters Overløbsgods fra 1. Maj 1596 til 1. Maj 1601, for de i denne Tid oppebaarne Pengeskatter, for det paa Hald Slot modtagne og igen overleverede Inventarium og for Seber Klosters Overløbsgods fra 1. Maj 1582 til 1. Maj 1601. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 50 b.

8. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Giert Bryske til Katholm paa Kronens Part af Korntienden af Alsø¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 15 Ørt. Rug, 7 Ørt. Byg og 1 Td. Gryn til Kronen. Udt. i Tb. S. 102 b.

9. Juni (—). Miss. til Bisperne i Riget, med Undtagelse af Dr. Peder Vinstrup, om at give Møde i København den 3. Juli for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sj. T. 21, 63 b. Orig. (til M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Aalborg Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Det er berettet Kongen, at et Kvindfolk i Froste Herred, der er bleven beligget for omtrent 4 Aar siden, har beskyldt („paateet“) en Præstemand, ved Navn Hr. Laurits, i Nørre Rørum for, at han skulde være Fader til hendes Barn, og berettet, at Præstemandens Hustru var hendes Modersøster. Hun er i den Anledning bleven fængslet af afdøde Steen Maltesen og indført paa hans Gaard Løbberødt. Medens hun har siddet fængslet, er Præstemanden borttrømt, hvorefter Steen Maltesen har ladet Sagen forfølge til Froste Herredsting og af Herredsfogden faaet Dom over Præstemanden, at denne skulde staa til Rette for denne Sag. Efter Steen Maltenses Død har Præstemanden dog forhvervet en Landstingsdom af Lauge Urne, Landsdommer i Skaane, hvori i Slutningen formeldes, at da der inden Tinge ingen Vidnesbyrd ere vidnede over Præstemanden i denne Sag, skal Herredsfogdens Dom ikke komme ham til Hinder, uanset at Kvinden selv offentlig paa Tinge har bekendt det. Det befales Hendrik Hvitfeldt paany at optage Sagen, føre de sandfærdige Vidnesbyrd, som det er muligt at bekomme, tage Dom over Præstemanden for hans grove Forseelser og rette sig efter den. Sk. T. 4, 40².

¹ Aalsø, Sønder H., Randers A. ² Udenfor er skrevet: Niels Friis's Skrift.

9. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Ditlef Holck til Eskildstrup til Kronens Bønder paa Gulland, der ligge under Visborg Slot, at de straks skulle svare ham. Sk. T. 4, 41.

— Miss. til Jørgen Skeel om, at han maa aftinge en Sag med en Kronens Bonde, som Nævninge have svoret fra Livet, fordi han var beskyldt for at have stukket Ild paa en andens Gaard, og siden lade ham være utiltalt for den Sag. Udt. i J. T. 6, 111 b.

14. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jep Møller i Mogenstrup Mølle og Hans Pedersen i Perstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Mogenstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 1½ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 14.

15. Juni (—). Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, og Anders Bilde til Raabølle, Embedsmand paa Helsingborg. Da Anders Sinklar til Rafvenskrov, Embedsmand paa Gladsaxe, har begæret noget Kronens Gods i Gyng Herred, nemlig 5 Gaarde i Sørbye By og Sogn, 1 Gaard i Siunckerødorp i Sørbye Sogn og 2 Gaarde i Rummestorp i Gumløse Sogn, til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Gyng Herred, nemlig 1 Gaard i Hesselholt i Visseltofte Sogn, 1 Gaard i Hannevroed, 1 Gaard i Søeholt, 2 Gaarde i Kuldholt, hans Part og Rettighed i 1 Gaard, kaldet Nørregaard, i Toberup Sogn i Hiertsaaes Sogn, 1 Gaard i Vandebierg i Vinsløf Sogn og 1 Gaard i Ulstrup¹ i Ønnested Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 41 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Skeel til Soustrup, Hovedsmand paa Calløe, paa Kronens Part af Korntienden af Gierild, Kasbjerg, Remsøe og Vegersløf Sogne og Kirkens Part af Korntienden af Gierild og Remsøe Sogne, hvoraf der aarlig skal svares til Kronen: af Gierild Sogn 8 Ørt. Rug og 7 Ørt. Byg, af Kasbjerg Sogn 6 Ørt. Rug, 2½ Ørt. Byg og ½ Ørt. Havre, af Remsøe Sogn 7 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg, af Vegersløf Sogn 4 Ørt. Rug og

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Vistrup.

² Rimsø, Nørre H., Randers A.

2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg, og til Gierild Kirke 9 Ørt. Rug og 6 Ørt. Byg, til Remsøe Kirke 7 Ørt. Rug og 3 Ørt. Byg. Udt. i Tb. S. 103.

16. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Otte Lindenov til Bønderne under Øfvits Kloster, at de herefter skulle svare til ham. Udt. i Sk. T. 4, 43.

— Miss. til Anders Sinklar og Jens Sparre. Naar Otte Lindenov vil lade sit Gods føre fra Hammer til Øfvits Kloster, skulle de give Kronens Bønder i deres Len [Gldsakse og Aarhus] Ordre til at møde med Heste og Vogne for at flytte Godset fra Hammer til Øfvits Kloster. Sk. T. 4, 43.

17. Juni (—). Miss. til Jens Sparre. Da Kongen er bleven Hendrik Hvitfeldt, Befalingsmand over Froste Herred, 26 Tdr. 4 Skpr. Hartkorn skyldig for Fiskeriet ved Alløe i Helleaa, som der skal gøres ham Udlæg for i hart Landgildekorn alene, skal Jens Sparre udlægge Hendrik Hvitfeldt Vederlag af Kronens Gods i Hoby i Aasom Sogn i Giers Herred. Da Hendrik Hvitfeldt er bleven Kongen 5 $\frac{1}{2}$ Td. 2 Skpr. Kornlandgilde og Ejendom skyldig og Kongen derimod af Hendrik Hvitfeldts Bønders Vange og Marker har faaet nogen Jord, som skal bruges til Alfarvej over til Alløe, eftersom Jens Sparre selv ved Besked om, skal Jens Sparre ligne og lægge disse to Poster og siden indsende sin Optegnelse til Kancelliet, saa Kongen derefter kan lade Mageskiftet bringe til Ende. Sk. T. 4, 43 b.

— Miss. til Hendrik Hvitfeldt om at lægge 3 Gaarde i Hørrit og 1 Gaard i Frønderup i Hørby Sogn i Froste Herred, som Kongen i Fjor har indløst fra afdøde Jacob Trolle, ind under sit Len [Froste Herred], indskrive dem i Jordebogen og siden aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 44.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Hans Skencke, Borger i Danzig, og hans Medredere sammesteds have faaet en Skrivelse fra de Herrer i Danzig til Kongen, hvori disse berette, at to de ovennævnte Redere tilhørende Skibe, kaldede Delphinen og Engelen, forgangent Aar ere strandede under Læsø, og anmode Kongen om at sørge for, at Rederne for en rimelig Bjærgelon faa det Gods, som er bjærget. Kapitlet skal lade Sagen undersøge, lade gaa Dom i den og for en rimelig Bjærge-

løn uhindret lade Rederne faa det Gods, der bliver tildømt dem. J. T. 6, 112.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knudt Gyldenstjerne Axelsen om at lægge Kronens Part af Løfvel Sognetiende, som Tøste Andersen var forlenet med, ind under Lenet [Hald]. Udt. i J. T. 6, 112.

20. Juni (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Christian Friis til Kragerup paa Københavns Slot og Len. Han maa oppebære 500 Dlr. til Løn for sig selv og sine egne Folk og gemen Hofklædning til sig selvsjette. Endvidere maa han til Underhold for sig selv, sine egne og Slottets daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 5 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 276 Skpr. Humle, $6\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, 11 Skippd. 1 Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 110 Svinerygge, 25 Slagtenød, 221 Faar og Lam, 1 Læst 4 Tdr. Sild, $1\frac{1}{2}$ Læst 5 Tdr. Kuller, 5 Vorder Rokkel, 204 Gæs, 360 Par Høns, $2\frac{1}{2}$ Skippd. Bergefisk, 3 Skippd. 3 Lispd. islandsk Fisk, 2 Læster Byggryn, 4 Tdr. Havregryn, 3 Tdr. Ærter, 2 Tdr. Aal, 1 Td. Laks, 1500 Hvillinger, 3000 Flyndere, 4 Tdr. Eddike, 3 Tdr. Lyneborgersalt, 3 smalle Læster groft Salt til Slagteriet og 2 Skippd. Talg til Lys. Han skal paa Slottet holde følgende Folk, der skulle have Løn og Klædning ligesom tidligere: Slotsfogden selvanden, Ridefogden selvanden, Skrивeren selv tredje, en Kornmaaler, en Kældersvend, som tillige skal være Dugsvend, en Portner, Bageren, som ogsaa skal være Brygger, 2 Dragere, der ogsaa skulle være Vægtere, en Pligtsfoged, en Taarngemmer, Huskokken selv tredje og Fadeburskvinden selvanden. Med Hensyn til de Liggere og Skytter, der tidligere ere holdte paa Slottet, skal forholdes efter den derom tidligere gjorte Forordning. Han maa oppebære Tienddelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han maa ikke bruge Kongens Navn til noget Køb hos Almuen, medmindre han faar Kongens Befaling dertil, og han skal da gøre Almuen Skel og Fyldest derfor efter Recessen. Han maa frit fiske til sit eget Behov i de Søer, Damme og ferske Vande i Lenet, saa vidt de tidligere Lensmænd have brugt det og Kongen ikke selv bruger det, dog skal han saa selv afholde de med dette Fiskeri forbundne Omkostninger. Han skal aarlig med sit Regnskab indlægge særligt Regnskab for Kirker-

nes Rente og Rettighed, særskilt for hver Kirke, med Oplysning om, hvorledes Renten sælges og afhændes, saa man, naar Skriveren kommer med Stiftets Regnskab, kan se, at Kirkeværgerne forholde sig tilbørligt med Kirkernes Rente. [Med Art. 1—4, 6—8, 10—11, 13, 16—20]. Sj. R. 16, 61.

22. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Jørgen Bygmester om, at denne paa sin egen Bekostning paa Frederiksborg skal opmure af Grunden det Hus, hvori Kongen vil have sit Kancelli, lave Kælder langs under Huset og udføre alt andet Murmesterarbejde baade inden- og udenpaa Huset. For dette Arbejde skal han have 1100 Rigsdlr., at betale ham af Lensmanden paa Frederiksborg, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 64 b¹.

— Oprejsningsbrev for Olluf Marqvordsen i Hiordov², der er bleven gjort nederfældig paa Tinge, fordi han skal have sigtet en, ved Navn Jens Beck, og givet ham Tyvsnavn, hvilket han dog ikke lovligt har kunnet overbevise ham om. Han har nu tilfredsstillet Lensmanden paa Kongens Vegne for den Sag. Sj. R. 16, 65 b.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel og Predbiørn Gyldenstjerne. Af deres den 22. Maj 1613 daterede Besigtelse i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Frederik Munk til Krogsgaard har Kongen erfaret, at saafremt Kongen ikke vil lade de 9 Huse passere, som Frederik Munk vil udlægge til Kronen, bliver Frederik Munk Kronen 20¹/₂ Td. 3 Skpr. 1 Fjerd. 1 Alb. Korn skyldig. Da Kongen ikke vil modtage Husenes Afgift for Landgilde og Ejendom, sender han hermed Besigtelsen tilbage med Ordre til at give Frederik Munk Tilhold om at udlægge Kronen godt ustraffeligt og vel belejligt Jordegods, eftersom Albret Skeel ved Besked om. Siden skulle de ligne og lægge Mageskiftegodset, saa det ene kan gaa lige op mod det andet, saa Kongen derefter kan bringe Mageskiftet til Afslutning. J. T. 6, 112 b.

24. Juni (Frederiksborg). Bestalling for Hans Nielsen som Hestelæge, at skulle lade sig bruge med sin Kunst,

¹ Tr: Hist. Tidsskr. IV. 583.

² Hjorthøj, Lyng-Frederiksborg H.

hvor Kongen sender ham hen til sine Slotte og Gaarde, og gøre sig den største Flid for at hjælpe de Heste, som ere syge og saargjorte. Han skal have 44 Dlr. i aarlig Løn og 6 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, Lønningen at regne fra 29. Aug. 1613 og Kostpengene fra 28. Maj 1614, alt at udbetale af Rentemestrene. Lensmændene i de Len, hvorhen Kongen sender ham, skulle skaffe ham, hvad han behøver til nødtørftigt Artzeni. Sj. R. 16, 66.

26. Juni (Kbhvn.). Bestalling for M. Hans Pedersen, forhen Kapellan til St. Nicolai Kirke i København, som Provst paa Gotland. Han skal have Opsigt med, at Guds Ord prædikeres rent og purt allevegne der paa Landet, og at Skolerne forsynes med gode skikkelige Personer til Skolemestre, som rettelig kunne opdrage Ungdommen i Gudsfrygt og boglige Kunster. Han skal ordinere og indvie de Personer, der efter Ordinanansen lovligt blive kaldte til Præstekald, og aarlig holde Kapitel og Konsistorium, naar der forefalder Sager, som bør paa-dømmes for Kapitlet, ligesom han ogsaa skal vise sig flittig i Visitats og anden Bestilling. Endvidere skal M. Hans Pedersen være Sognepræst i Visby og nyde den samme Indkomst, som de tidligere Sognepræster have haft af Borgerne baade med Tiende og andet. Sk. R. 3, 462¹. K.

— Aab. Brev om, at M. Hans Pedersen, Provst paa Gotland og Sognepræst i Visby, indtil videre aarlig maa oppebære 50 gl. Dlr. af Visborg Slot. Sk. R. 3, 463. Orig.

— (**Frederiksborg**). Livsbrev for Hans Pedersen i Kieldstrup² i Silkeborg Len og hans Hustru Inger Christophersdatter paa Kronens Part af Korntienden af Grønnebek, Giern og Balle Sogne, uden Afgift. Endvidere maa de for Livstid være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard i Kieldstrup, som de nu bo i, dog skulle de svare sædvanlig Landgilde af Gaarden til Lensmanden paa Silkeborg Slot og være denne lydige. J. R. 7, 51 b.

¹ Nedenfor er skrevet: Denne bestilling blev kasseret oc en anden forfattet ligesom denne paa M. Antonius Hansen, mutatis mutandis. I lige maade skede det med det efterfølgende brev paa det 50 Daller arlig pension. Dat. Haf. 9. Aprilis anno 1615. ² Kejlstrup, Hids H.

26. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Las Nielsen i Kiettrup paa Kronens Part af Korntienden af Kiettrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Tdr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 103.

27. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Hans Stenwinckel om, at denne paa egen Bekostning efter det af ham overgivne Afrids skal hugge og forfærdige en Port af Sten ved Frederiksborg til at rende igennem til Rings, for hvilket Arbejde han skal have 1000 Rigsdlr. Naar Porten er færdig, vil Kongen desuden skaffe ham det fornødne Jærnværk til at befæste den med og Murmestre til at opsætte Værket. Det skal være ham tilladt at skærpe sine Jærn i Smedjen ved Frederiksborg Slot. Sj. R. 16, 66 b.

— Miss. til Ditlef Holck om straks at skaffe Kongen 8 Læster Faxe Kalk og straks sende dem til Roskildegaard. Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Roskildegaard, har faaet Ordre til at modtage Kalken og føre den til Frederiksborg. Sj. T. 21, 63 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at modtage den Kalk, som Ditlef Holck, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, sender til Roskilde, og straks lade den føre til Frederiksborg. Sj. T. 21, 63 b.

— Miss. til Christen Hansen om at lade denne Brevviser, Kronens Tjener Jens Christensen i Nache i Kronborg Len, være fri for 1 Aars Landgilde, da hans Gaard med Boskab for nogen Tid siden er brændt. Sj. T. 21, 64. Orig.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Brevviser, Wilom Huibens, Borger i Helsingør, har berettet, at der udenfor Varberg Slot skal være strandet et Skib, som har tilhørt hans Slægtninge, og hvori han har forstrakt en Sum Penge paa Bodmeri; Størstedelen af Godset skal være bjærget, og Mogens Gyldenstjerne skal siden have købt det af Baadsmændene, skønt disse efter Willom Huibens Mening ingen Ret have haft til at sælge det bjærgede Gods. Willom Huibens har nogle Gange anmodet Mogens Gyldenstjerne om at maatte faa det bjærgede Gods for en rimelig Bjærgeløn, men uden Resultat, og han har nu anmodet Kongen om Befordring til Mogens Gyldenstjerne om at blive hjulpet til det bjærgede Gods, saaledes som Mogens

Gyldenstjerne nærmere kan se af hans hoslagte Supplikation og Kopien af Bodmeribrevet. Mogens Gyldenstjerne skal ved første Lejlighed erklære sig om Grunden til, at han forholder Willom Huibens det bjærgede Gods, som han har tilforhandlet sig af Folk, der ikke kunne hjemle ham det, og siden indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Willom Huibens tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 44.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Knud Urne om straks uden al Forsømmelse at bestille 20 Skuder til at ligge rede i Gedsøer for at indtage Kongens Folk, Vogne, Heste og andet, som Kongen sender did, og overføre det til Tyskland. Sm. T. 6, 115 b.

— Miss. til Jørgen Kaas om at erklære sig om, hvorvidt noget Gods i Aarhus Len, som Jomfru Helvig Ulfeldt begærer til Mageskifte, nemlig 2 Gaarde og 1 Hus i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred og 2 Bol i Lille Fulden i Beder Sogn, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet. Udt. i J. T. 6, 113.

[Omr. 27. Juni] (—). Aab. Brev om, at Eiler Henriksen i Ebbekiøb, Herredsfoged i Holboe Herred i Kronborg Len, maa nyde sin Gaard fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge han er Herredsfoged. Sj. R. 16, 67.

29. Juni (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har indberettet, at der er sket stor ulovlig Skovhugst i Elssagger Skove i Fierre Herred, og at han ved Retten har ladet dem tiltale og forfølge, som uden Hjemmel have gjort saadan Skovskade, saa de paa Landstinget ere blevne dømte fra deres Fred. Da han nu har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med disse modvillige Personer, befales det ham straks at sende alle dem, som have gjort sig skyldig i saadan ulovlig Skovhugst, fængslet til Frederiksborg Slot og tage deres Boslod og hvad de ellers have til sig. Sk. T. 4, 45.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe, Breide Rantzau og Olluf Rosensparre. Da Kongen af forskellige Grunde ikke selv kan være til Stede for at taksere den sjællandske Adel i København den 20. Juli og den skaanske og halandske Adel i Helsingborg den 26. Juli, skulle de indrette deres Lejlighed efter at kunne være til Stede de ovennævnte Steder til den nævnte Tid for at taksere Adelen for, hvor mange

Heste enhver efter Evne, Lejlighed og Arvegods bør holde til Rigets Tjeneste. Saafremt der i Kongens Fraværelse skulde komme fremmede Gesandter til København eller der skulde forefalde noget andet, som kan være magtpaaliggende, skulle de [Sten Brahe og Oluf Rosensparre] begive sig til København, naar Breide Rantzau, Statholder i København, skriver til dem derom. Sj. T. 21, 64 b.

1. Juli (Frederiksborg). Miss. til Danmarks Riges Raad, med Undtagelse af Kansleren og Mogens Ulfeldt. Da Kongen har bestemt at ville foretage en Rejse til England og vil begive sig paa Rejsen med det allerførste, skulle de have godt Opsyn med alt i Kongens Fraværelse, saa intet bliver forsømt. Sj. T. 21, 67.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Johan Friis. Fru Anne Munk til Tvis, Byrge Trolles Enke, vil ved første Lejlighed levere Værgemaal for sin Søn Niels Trolle, som hun en Tid lang har haft, men nu ikke længere vil forestaa, fra sig, og Kongen har befaleet Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, at paatage sig Værgemaal for Niels Trolle, medens Skiftet mellem ham og Moderen staar paa. Da Johan Friis er en af Niels Trolles nære Slægninge, skal han, naar Skiftet mellem denne og hans Moder er til Ende, overtage Værgemaal for Niels Trolle. F. T. 3, 378.

— Kvittansiarum til Jørgen Lunge til Odden, Hovedsmand paa Bahus Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ørum Slot og Len, Vigs Gods og Thisted Bispegaards Gods fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1613, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst i Ørum Len, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det paa Ørum Slot modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 52. K.

— Kvittansiarum til Christian Holck til Siøboe, Hovedsmand paa Silkeborg Slot, paa hans Regnskab for Afgift, Indtægt og Udgift af Hald Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1611, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 53. K.

2. Juli (—). Miss. til Bønderne i Jerslef Herred og nærmest liggende Herred. Kongen har bragt i Erfaring, at der i

Jerslef Herred ligger et Vad, kaldet Vrangebek, hvorover den vejfarende Mand ikke kan komme uden stor Fare. Da det er en Alfarvej, til hvis Istandsættelse enhver efter Recessen kan tilholdes, befales det dem herved strengeligen, at de paa nærmere Tilsigelse skulle begive sig til Vrangebek, lave en Bro over Vadet og herefter holde den i Stand, saa den vejfarende Mand ikke skal have noget at klage over. Hvis nogen ikke møder, naar han bliver tilsagt, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Udt. i J. T. 6, 113.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Andersen. Afdøde Børre Rosenkrantz's Arvinger ville alle ved første Lejlighed skifte efter Børre Rosenkrantz, og Jomfru Ingeborrig Rosenkrantz har i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke hende en Væрге, der kan forestaa Værgemaalet for hende, medens Skiftet mellem hende og hendes Søkende staar paa. Det befales ham at paatage sig Værgemaalet for hende under Skiftet og paase, at hun faar Fyldest ved dette. Sk. T. 4, 45 b.

3. Juli (—). Miss. til Jokim Bülow. Da Eskie Krafse til Assendorp har begæret at faa noget Krongods i Vordingborg Len, hvormom Jokim Bülow selv skal vide Besked, til Mageskifte, skal Jokim Bülow med det første erklære sig til Kongen, om dette Gods for Belejligheids Skyld kan mistes fra Slottet eller ej. Sj. T. 21, 67 b.

— Miss. til Jørgen Clausen til Hersted og Must Hansen til Sørbyegaard. Afdøde Børge Rosenkrantz's Arvinger have berettet, at de ved første Lejlighed ville gøre Registrering paa det Løsøre, som findes paa Ørup, og paa det Løsøre, som formedelst Krigen er flyttet til Malmø, ligesom de ville lade Bygningen paa Ørupgaard taksere. Da de nu have anmodet Kongen om at tilforordne nogle gode Mænd til at være til Stede ved Registreringen og Takseringen og paase, at alt gaar rigtigt til, gives der herved Jørgen Clausen og Must Hansen Ordre og Fuldmagt til, naar Registreringen og Takseringen skal finde Sted, at begive sig til Ørupgaard, overvære Registreringen af Løsøret baade paa Ørupgaard og i Malmø, taksere Bygningen paa Ørupgaard, levere Arvingerne de Breve og Jordebøger, der angaa deres Skifte, og give alt, baade Registrering, Taksering og Overlevering, klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 46.

3. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Lange og Ifver Lange om at registrere og taksere det Løsøre, som maatte findes paa Synderskof efter Børge Rosenkrantz, taksere Bygningerne paa Gaarden og give alt beskrevet fra sig. Udt. i J. T. 6, 113 b.

6. Juli (Frederiksborg). F. T. 3, 379, se 6. Juni 1614.

13. Aug. (Kbhvn.). Miss. til alle Lensmændene i Jylland, Fyen og Laaland om at levere den sidst paabudte Penge-skat saa vel af Borgerne som af Bønderne til Gert Rantzau paa Haderslevhus til den i de aabne Breve fastsatte Tid. Udt. i J. T. 6, 114.

14. Aug. (—). Bestalling for Claus Wildskut som Skovrider paa Kronens Skove i Vordingborg Len. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 1. Maj 1614 for Antonius Wildener]. Sj. R. 16, 67 b.

— Kvittansiarum til Peder Basse til Søerup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskilde Gaard og Len fra 1. Maj 1598 til 1. Maj 1613, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Klokkeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 68 b.

— Kvittansiarum til Fru Else Bilde, Enke efter Carl Bryske til Margaard, der nu paa hendes afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Aarhusgaards Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1614, da hun efter hendes Husbondes Død blev Lenet kvit, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 54. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gunde Lange til Breining paa Kronens Part af Korntienden af Omb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 103 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gunde Lange paa Kronens Part af Korntienden af Bredning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 103 b.

16. Aug. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Ditlof Holck til Eskildstrup paa Visborg Slot og Len paa Gotland [ligelydende med Forleningsbrevet af 29. Aug. 1608 for Brostrup Gjedde]. Sk. R. 3, 463. Orig. K.

17. Aug. (—). Mageskifte mellem Andreas Sinklar til Ravenschra, Befalingsmand paa Gladsaxe Slot, og Kronen. Sk. R. 3, 467. (Se Kr. Sk.).

19. Aug. (Paa Jagten i Ods Herred). Mandhelgsbrev for Svend Pedersen i Ulstrup, der for nogen Tid siden paa Tinge er bleven gjort nederfældig, fordi han har tillagt Peder Mikkelsen i Hønsinge Tyvssag og ikke har kunnet overbevise ham saa lovligt derom, som det burde sig. Han har nu tilfredsstillet Lensmanden paa Kongens Vegne for sin Forseelse. Sj. R. 16, 69 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Christensen i Veding paa Kronens Part af Korntienden af Farrevejle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 3 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 14.

20. Aug. (—). Aab. Brev om, at Peder Bryde i Tengslemark indtil videre maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han nu bor i, dog skal han svare sædvanlig Landgilde deraf til Draxholm Slot og være Lensmanden samstedts lydige. Sj. R. 16, 70.

23. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz om, at han hos Pottemageren i Roskilde straks skal lade brænde 8 Krukker, hver 5 Kvarter høj og $\frac{1}{2}$ Al. vid oven i Munden. Pottemageren skal glasere dem indvendig og udvendig og „buge“ og give dem deres Skikkelse efter Højden og Vidden. Naar Krukkerne ere brændte, skal Holger Rosenkrantz uden Forsømmelse sende dem hid. Sj. T. 21, 67 b.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Vilhelm Dresselberg, Peder Basse, Frandts Brockenhuus og Jens Juel. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende Trætte om Arv og Skifte efter afdøde Lave Beck mellem Sivert Beck til Førsløf, Rentemester, Jacob Beck til Belringe, Befalingsmand paa Arensborg, Erik Bilde til Kiersgaard og Fru Kirsten Beck til Olstrup. Da denne Befaling paa Grund af forskellige indfaldne Aarsager endnu ikke er bleven fuldgjort, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til straks at foretage dette Skifte her i Byen,

førend de drage herfra, og enten forlige Arvingerne i Mindelighed eller dømme dem imellem om Arv og Skifte saavel efter deres afdøde Fader, Lave Beck, som efter deres afdøde Broder og Svoger, Jokim Beck, og om de deraf opstaaede Stridigheder. Da afdøde Anders Dresselberg tidligere var med i Befalingen, har Kongen nu i hans Sted tilforordnet dem Rentemester Jens Juel til Kieldgaard. Sj. T. 21, 68.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Marqvort Bilde om at paa tage sig Værgemaalet for Jomfru Margrette Norbye, medens Skiftet efter hendes afdøde Forældre staar paa. Udt. i F. T. 3, 387.

— Forleningsbrev for Erik Juel til Hundtsbek, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde M. Peder Hegelund, Superintendent i Ribe Stift, ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. J. R. 7, 58.

— Miss. til Laurets Ebbesen om at lade Karren Tøggers i Slagballe være fri for 1 Aars Landgilde, da hendes Gaard med Bo og Boskab er brændt, og lade hende faa nødtørftig Hjælp med Bygningstømmer i Skovene. Udt. i J. T. 6, 114.

31. Aug. (—). Miss. til Herlof Daa. Af vedlagte Supplikation vil han vidtløftigen kunne se, hvad hans Søster Jomfru Anne Daa har suppliceret til Kongen. Han skal ved første Lejlighed enten erklære sig til Kongen herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar, eller ogsaa forlige sig med hende, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. Sj. T. 20, 68 b.

— Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Envold Kruse, Søn af afdøde Laurits Kruse til Mølgaard, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Adelsbørn. Sj. T. 21, 70.

1. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Knudt Brahe til Engilstholm, Embedsmand paa Biugholm, i hans Regnskab, hvad der efter det indlagte Regnskabs Lydelse er anvendt paa Møllen ved Biugholm Slot. Sj. T. 21, 70 b.

2. Sept. (—). Miss. til Sigvordt Beck og Jens Juel om at godtgøre i Landsdommer i Sjælland Vilhelm Dresselbergs Regnskab af Ringsted Kloster, hvad han har anvendt paa

adskillig Bygning paa Ringsted Kloster fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1612 og paa et Porthus og et Fæhus sammesteds. Sj. T. 21, 71 b.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurits Grubbe. Fyrsterne af Meklenborg have begæret, at Kongen vil tilforordne en af sine gode Mænd til at forhøre Ditlef Gammen, nu i Tjeneste hos Jørgen Grubbe, Befalingsmand i Halstedt Kloster, og høre hans Bekendelse og Vidnesbyrd i en Gældssag mellem Jørgen Brummers Enke og Arvinger i Rostock paa den ene og Hennike Kerckdorf til Wolkendorf paa den anden Side, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Laurits Grubbe skal derfor, naar Jørgen Brummers Arvingers Fuldmægtig besøger ham med dette Brev, straks indstævne Ditlef Gammen for sig, tilholde denne at bekende, hvad han ved om den Sag, og give klarlig beskrevet under sin Haand og Segl, hvad Ditlef Gammen beken- der. Sm. T. 6, 116.

4. Sept. (—). Aab. Brev om, at Kongen har bevilget Johan Hermandsen, Borger i Nyborg, indtil videre at holde aaben Vinkælder i Nyborg. Han skal være forpligtet til altid at holde Vinkældereren vel bespiset med god, uforsfalsket og ubeblandet Vin, saa baade Kongens Folk, naar Kongen kommer did, saa vel som fremmede og andre, der gæste Byen, for en rimelig Pris kunne faa Vin til Købs i Kældereren. For at han bedre kan holde Vinkældereren ved Magt, bevilger Kongen, at hverken Indbyggerne i Byen eller andre maa udtappe Vin i Kande-, Stobe- og Pottetal udenfor deres Huse, medmindre de kunne fremvise Benaadningsbrev derpaa enten af Kongens Fader eller Kongen selv; handler nogen herimod, skal han have forbrudt det Fad eller den Amer Vin, hvoraf han tapper. Dog skal det ikke hermed være forment nogen Borger at sælge hele eller halve Amer Vin eller at udtappe Vin i sit eget Hus til sit eget eller sine Gæsters Behov. Johan Hermandsen skal paase, at der ikke er Mangel paa Vin i Byen, og i alle Maader rette sig efter den om Salg af Vin udgaaede Forordning, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. F. R. 3, 211.

5. Sept. (—). Miss. til Sigvordt Beck og Jens Juel. Denne Brevviser, Søfren Pedersen, har berettet Kongen, at han for nogen Tid siden har været fragtet til at føre nogen Kalk til Biugholm Slot. Da han paa denne Rejse paa Grund af Storm

og Uvejir er bleven nødt til at udkaste den Kalk, han havde inde, skulle de betale ham Fragten efter den ham medgivne Seddels Indhold. Sj. T. 21, 70 b.

5. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Palle Rosenkrantz Børgesen til Ørup, der efter Loven er sin Søster Jomfru Ingeborg Rosenkrantz's rette Lavværge, har berettet, at den aarlige Indkomst af det Gods, som hun har arvet efter sin afdøde Fader, ikke kan forslaa til at forrente den hende paa Skiftet tilfaldne Gæld, saa det er at formode, at denne vil forøges fra Aar til Aar, i Længden til Skade og Ulejlighed for hende, medmindre det i Tide bliver forekommet. Da han derfor har begæret Tilladelse til at maatte sælge hendes fædrene Gods til Betaling af Gælden, eftersom ingen Værge efter Loven uden Kongens Tilladelse maa sælge det Gods, han har under sit Værgemaal, har Kongen, for at Palle Rosenkrantz i sin Tid kan vide sig forvaret, bevilget, at han maa sælge sin Søsters Gods til Afbetaling af hendes Gæld. Sk. R. 3, 471.

— Miss. til Hans Lindenov paa Bornholm. Da Hans Lindenov til Øfvits¹ Kloster for nogen Tid siden har dræbt en Person paa Bornholm og Kongen ønsker at faa udførlig Besked om alle Omstændigheder ved dette Drab, skal Hans Lindenov med det allerførste med Flid lade al Lejligheden om dette Manddrab undersøge og sende Kongen, hvad han faar at vide, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 47 b.

— (**Malmøhus**). Miss. til Sigvort Grubbe om at give Kronens Bønder i Malmøhus Len, med Undtagelse af Ingelsted Herred, Ordre til nu i Vinter, naar det bliver Opholdsføre, hver at age 20 Læs Ved til Ladestedet ved Malmø. Veddet skal hugges paa de Steder, hvor det kan være bedst tjenligt og mindst til Skade for Skoven. Der skal forordnes en bekvem Plads ved Ladestedet, hvor Bønderne kunne sætte Veddet, og en Person til at modtage Veddet af dem og skrive det af. Udt. i Sk. T. 4, 47.

— Lignende Miss. til Tagge Thott om at give alle Kronens Bønder i Landskrone Len Ordre til hver at age 20

¹ Fejlskrift for: Ørslev.

Læs Ved til Ladestedet ved Landskrone By. Udt. i Sk. T. 4, 47.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jokim Bülow. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ebbebro skal være meget bygfældig, saa den endelig igen maa istandsættes, skal han give Borgerne i Præstø og Bønderne i Borse Herred Ordre til paa deres egen Bekostning at lade Broen opbygge af Sten med Hvælving. Endvidere skal han lade den Stald paa Jungshofvit Slot, som er falden ned, genopbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 71.

— Miss. til Danmarks Riges Raad: Christian Friis, Mogens Ulfeldt, Steen Brahe, Manderup Parsberg, Brede Rantzau, Jørgen Friis, Preben Gyldenstjerne, Axel Brahe, Oluf Rosenparre, Eske Brock, Christian Holck, Jacob Ulfeldt og Envold Kruse. Da Kongen vil holde almindelig Herredag i København Mandag den 13. Marts og sammen med Rigsraadet sidde Retterting, befales det dem at møde i København til den nævnte Tid for at raadslaa med Kongen om Rigets Bestillinger. Sj. T. 21, 73 og 74 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen og Danmarks Riges Raad har bestemt, at der skal holdes almindelig Herredag i København Mandagen den 13. Marts, hvor Kongen og Rigsraadet ville sidde Retterting og paadømme de Sager, der allerede ere eller herefter lovligen blive indstævnedede for dem. Det paabydes alle, der ville have Sager i Rette og ikke allerede have udtaget Stævninger, at udtage saadanne i Kancelliet, dog kun i Sager, der lovligt ere blevne forfulgte til Herredsting og Landsting eller ere Sager, der bør paadømmes af Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 21, 72.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Len, saa at Kongens Undersaatter kunne vide at rette sig derefter og i Tide udtage Stævninger. — Manderup Parsberg i Vendelboe Stift, Knud Gyldenstjerne i Viborg Stift, Jørgen Kaas i Aarhus Stift, Albret Skeel i Ribe Stift, Markur Bilde i Fyens Stift, Holger Rosenkrantz i Sjællands Stift, Sigvort Grubbe i Skaane Stift og Hans Lindenov paa Bornholm. Sj. T. 21, 74.

— Miss. til Landsdommerne om straks at lade det aabne

Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede, saa det ikke bortkommer. — Ifver Juul og Niels Krag i Jylland, Lauge Urne i Skaane, Vilhelm Dresselberg i Sjælland, Claus Machabæus i Halland, Laurits Grubbe paa Laaland og Falster, Hans Kaas i Fyen, Niels Gaas paa Langeland og Jens Kofod paa Bornholm. Sj. T. 21, 73.

6. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Svendstrupgaard, og Holger Rosenkrantz til Gliminge, Embedsmand paa Roskildeggaard. Da Kongen nu har forlenet Christopher Gjõe til Gundersløfholm med Tryggeveldegaard, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at besigte Bygningerne paa Tryggeveldegaard og den dertil hørende Ladegaard samt de til Gaarden hørende Skove og give alt beskrevet til Christopher Gjõe. Sj. T. 21, 75 b.

7. Sept. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Rasmus Hansen, Søn af afdøde M. Hans Rasmussen, forhen Professor ved Universitetet, i Sorø Skole, skaffe ham under Disciplin og ellers forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Sj. T. 21, 76.

— Miss. til Vilhelm Dresselberg. Da Jens Espersen, der skal være dømt fra Livet for et Mord, han skal være mistænkt for, har berettet, at han ingen Skyld har deri, hvilket ogsaa nærmere kan erfares af deres Bekendelse, der ere blevne affivede for Drabet, og har begæret at maatte afsone den Sag, skal Vilhelm Dresselberg aftinge Sagen med ham. Sj. T. 21, 76 b.

8. Sept. (—). Miss. til Peder Basse og Holger Rosenkrantz. De have faaet Ordre til at besigte Skovene til Tryggeveldegaard. Da Kongen nu har erfaret, at Skovene til Høgstrupgaard skulle være meget ubilligt forhuggede, skulle de, saasnart de have besigtet Skovene til Tryggeveldegaard, begive sig til Høgstrup Skove, undersøge, hvorledes de ere behandlede, tage Vidnesbyrd af de omkringboende Bønder om, hvor det er kommet hen, som er hugget i Skovene, give alt klarlig beskrevet under deres Signeter og indsende det til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare Lejligheden. Sj. T. 21, 77.

— Kvittansiarum til Envold Kruse til Hiermitsløfgaard, Statholder i Norge og Hovedsmand paa Aggershus, der

nu har gjort Regnskab for de oppebaarne Pengeskatter og Præsteskatter i Han Herred i Vendsyssel, hvormed han har været forlenet afgiftsfrit fra 1. Maj 1592 til 1. Maj 1597, for den uvisse Rente af Aastrup Len, hvormed han har været forlenet afgiftsfrit for den visse Indkomsts og Stiftets Indkomsts Vedkommende, fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1600, for det paa Dueholms Kloster, hvormed han har været forlenet afgiftsfrit fra 1. Maj 1600 til 1. Maj 1606, modtagne og igen overleverede Inventarium og for hans Afgift og den visse og uvisse Indkomst samt en Pengeskat af Segelstrup Len fra 1. Maj 1605 til 1. Maj 1608. Ligeledes har han paa sin afdøde Fader Tyge Kruse til Vingaards Vegne gjort Regnskab for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1610 af Pandumgaards Len, hvormed Tyge Kruse har været forlenet afgiftsfrit for den visse Indkomsts Vedkommende, og paa sin afdøde Broder Laurits Kruse til Svenstrups Vegne for dennes Afgift af den visse Indkomst og for den uvisse Indkomst af Dueholms Kloster fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1609. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 55.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Da han har begæret fremdeles at maatte beholde en Ladegaard ved Arensborg Slot, som han hidtil har haft kvit og frit, har Kongen bevilget, at han maa beholde Ladegaarden til førstkommende 1. Maj, men ikke længere. Sk. T. 4, 47 b.

— Forleningsbrev for Nicolaus Eggebrecht, tysk Kancelliforvandt, paa det efter afdøde Tygge Lange ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Udt. i Sj. R. 16, 81.

— Aab. Brev om, at Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, der nu har afstaaet det Prælatur i Aarhus Domkirke, som han hidtil har været forlenet med, i Stedet straks maa faa det Prælatur, kaldet Harsyssels Provsti, i Ribe Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde Tygge Lange, kvit og frit. Han skal flittigt paase, at der sker de Kirker, hvis Regnskaber han skal forhøre, Skel og Fyldest. J. R. 7, 57. K.

— Forleningsbrev for Ifver Vind til Grunedt, kgl. Sekretær, paa et efter afdøde Tygge Lange ledigt Kannikedømme i Ribe Domkirke. Udt. i J. R. 7, 58 b.

9. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Fru Anne Lykke. Hun har for nogen Tid siden tilbudt Kongen noget Jordegods paa Øsel, som hendes afdøde Husbonde¹ har tilforhandlet sig, til Købs, men da Kongen ikke vil købe det, tillades det hende at sælge det til andre der paa Landet. J. T. 6, 114.

10. Sept. (—). Mageskifte mellem Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Aahusgaard, og Kronen. Sj. R. 16, 71. (Se Kr. Sk.).

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Ane Caspersdatter, Magnus Trommeters Enke, indtil videre til sin Underholdning aarlig maa oppebære 3 Pd. Rug, 4 Pd. Byg, 3 Fjerd. Smør, 1½ Okse, 2 Svin, 2½ Td. Sild, 4 Voger 2 Lispd. Bergeskifisk, 1 Td. Gryn, 11 Lam og 11 Gæs af Proviantskrивeren i København. Sj. R. 16, 94 b.

— Miss. til Christopher Gjõe om straks at skaffe Kongen 2 Læster Faxekalk og ufortøvet sende dem til Roskildeggaard, hvorfra Holger Rosenkrantz skal sende dem videre til Frederiksborg. Sj. T. 21, 77 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at lade de 2 Læster Kalk, som Christopher Gjõe, Befalingsmand paa Trøgeveldgaard, sender til Roskildeggaard, føre hid til Frederiksborg. Sj. T. 21, 77.

11. Sept. (—). Aab. Brev om, at Giert Rantzau til Breidenberg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, maa lade sine Fuldmægtige købe 150 Øksne her i Riget til Opstaldning paa Ladegaardene ved Haderslevhus til Bedste for Kongen og toldfrit uddrive dem. J. R. 7, 59. K.

12. Sept. (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Christoffer Gjõe til Gundersleholm paa Trøggevelde Gaard og Len. Han skal svare 400 Dlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, som kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—20]. Sj. R. 16, 77 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Oluf Rosensparre om ufor-

¹ Klavs Maltesen Sehested.

tøvet at sende de paa vedlagte Seddel optegnede Personer fra Serø fængslede og velforvarede hid og paase, at de ikke undvige. Sj. T. 21, 78.

13. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Otte Lindenov til Borrebye, Embedsmand paa Sølvitsborg, og Kronen. Sk. R. 3, 471 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ditløf Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af de øselske Bønder i forleden Fejde og siden have begivet sig til Gulland og endnu opholde sig der. Han skal give disse øselske Bønder Ordre til med det første at begive sig fra Gulland tilbage til Øsel. Sk. T. 4, 48.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Falk Lykke om at give Bønderne i hans Len [Kristianopol] Ordre til at opgrave saa mange store Kamp og Sten som muligt, saa de kunne have Stenene til rede, naar de faa Ordre til at fremføre dem. Udt. i Sk. T. 4, 48.

14. Sept. (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade lave 100 Par Hjul til Karrerne, som bruges paa Frederiksborg, og lade dem sende over til København, saasart de ere færdige. Udt. i Sk. T. 4, 48.

20. Sept. (Hæmmer). Aab. Brev til alle Kron-, Kapitels-, Provste- og Præstetjenere i Giønge og Nør [Asbo] Herreder. Da Kongen endnu behøver et Antal Læs Kampesten og Ris til den foretagne Bygning og Befæstning paa Alløe, befales det dem strengeligen hver endnu at køre 30 Læs store Kampesten til Alløe, beregnet en Sten til hvert Læs, og 1 Læs Enebærris, alt ved første Lejlighed i Vinter, naar det bliver Opholdsføre. Skriveren paa Alløe skal modtage Stenene og Risene og afskrive dem derfor. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt derfor. Sk. T. 4, 48 b.

— Ligelydende Miss. til Bønderne i Aahus Len, Alboe, Jerrested, Giers, Froste, Lister og Ingelsted Herreder om hver at køre 30 Læs Kampesten og 1 Læs Enebærris til Alløe. Udt. i Sk. T. 4, 48 b.

— Miss. til Anders Bilde (Giøng Herred), Jens Sparre (Aahus Len), Andreas Sinklar (Alboe Herred) og Fru Beatte Hvitfeldt (Giers Herred) om at give Bønderne i deres Len Ordre til, at enhver Bonde skal age 2 Læs Ved til Tegloven ved Nesbye. Udt. i Sk. T. 4, 49.

21. Sept. (Aahus). Miss. til Jens Sparre. Han skal i Hammerlundt endnu lade hugge saa meget Tømmer, som behøves til at lave den søndre Bro paa Alløe. Endvidere skal han købe alle de hugne Sten, som Otte Lindenov, Embedsmand paa Sølvitsborg, har liggende ved Kronens Gaard Hammer, til Bedste for Kongen og antage en Stenhugger til at hugge og kløve de Sten, som maatte behøves til Bygningen og Befæstningen paa Alløe, samt en Stensætter, som kan opsætte Dæmningen ved Alløe i Villants Herred med Sten. Han skal lade bygge og opsætte en Tegllade og Ovn ved Nesbye og siden forhandle med en Teglblænder, som kan stryge og brænde Mursten dér. Han skal fortinge Arbejdet med Stenhuggeren, Teglblænderen og Stensætteren, saa det sker med den ringest mulige Bekostning. Hvad han lover og udgiver, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 49.

— Miss. til Anders Bilde om med det allerførste, i denne Nede, at lade hugge saa meget Tømmer i Gjønge Herred, som maatte behøves til Broerne ved Befæstningen paa Alløe og til de nordre Dæmningsbroer i Villants Herred, efter den Fortegnelse, der er leveret Tømmermanden, og straks lade det fremføre til Alløe. Kongen bevilger, at han i Skovene faar saa mange Egeplanker og Bord og saa lange og tykke som dem, Kongen har faaet af ham; han maa lade dem skære i Skoven og siden lade Kronens Bønder køre dem til hans Gaard Raabeløf. Sk. T. 4, 49 b.

— Miss. til Jens Sparre om at lade Hammer Bys Jord og Ejendom lægge under Hammer Gaard og straks til Tinge lade opkræve og udtage 8 uvildige Dannemænd, som kunne taksere og sætte Geltofte Ladegaards Jord for Landgilde og siden dele denne Jord ligeligt mellem de Bønder, som flytte fra Hammer By, og dem, som faa Tilladelse til at bruge og besidde Geltofte Ladegaards Ejendom for Landgilde. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Sk. T. 4, 49 b.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at fremsende Proviant til Proviantskriveren ved Københavns Slot til Underholdning i Aaret 1615. Hvis der af Lenenes Indkomst ikke kan skaffes saa megen Havre, som forlanges, skulle Lensmændene til den billigst mulige Pris købe det

manglende: Københavns Len 30 Læster Byg og 25 Læster Brød, at levere til Jul; Frederiksborg Len 20 Læster Byg, at levere til Jul; Roskildegaard's Len 30 Læster Byg, 30 Læster Brød, 6 Læster Gryn og 5 Læster Rug, at levere til Jul; Trøgevelde Len 20 Læster Brød, at levere til Fastelavn, Rugen hertil skal modtages paa Københavns Slot; Dragsholm Len 50 Læster Byg, at levere med det første, 50 Læster Brød, at levere til Paaske, og 800 Tdr. Havre, at sende til Frederiksborg inden Vinter; Vordingborg Len 40 Læster Brød og 5000 Baandstager, at levere til Foraaret; Antvorskov og Korsør Len 60 Læster Brød og 30 Læster Malt, at levere til Foraaret, og 300 Gæs, at lade fede og sende hid til Foraaret; Sæbygaard's Len 25 Læster Brød, at levere til Foraaret; Kallundborg Len 30 Læster Brød, at levere til Foraaret, og 800 Tdr. Havre, at sende til København inden Vinter; Nyborg Len 25 Læster Brød, at levere til St. Valborgs Dag, og 1000 Tdr. Havre, at levere i København inden Vinter; Odensegaard's Len 20 Læster Brød, at levere til St. Valborgs Dag, og 800 Tdr. Havre at levere i København til Foraaret; Aarhusgaard's Len 20 Læster Brød og 16 Læster Malt, at levere til Pinsedag, og 2000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg den ene Halvpart inden Vinter og den anden Halvpart til Foraaret; Skanderborg Len 30 Læster Brød, at levere til Pinsedag, og 5 Læster Rug, som er god og kan forbages til Kongens eget Bord, at levere til Foraaret; Silkeborg Len 30 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag; Dronningborg Len 30 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag, og 2000 Tdr. Havre, de 1400 Tdr. at levere paa Kronborg, den ene Halvdel inden Vinter, den anden Halvpart til Foraaret, og de 600 Tdr. paa Frederiksborg inden Vinter; Kallø Len 25 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag; Koldinghus Len 30 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag, og 700 Tdr. Havre, at levere i København til Foraaret; Biugholms Len 600 Tdr. Havre, at levere i København til Foraaret; Aalborg Len 2000 Tdr. Havre, at levere paa Frederiksborg, den ene Halvpart inden Vinter, den anden Halvpart til Foraaret; Malmøhus Len 12 Læster Byg og 15 Læster Brød, at levere inden Vinter, og 3000 Tdr. Havre, at levere inden Vinter, den ene Halvpart paa Kronborg og den anden Halvpart i København; Helsingborg Len 1000 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg den ene Halvpart

inden Vinter, den anden Halvpart til Foraaret; Jørgen Hansen, Tolder i Nakskov, skal købe 10 Læster Ærter til Kongen og fremsende dem til Foraaret. Sj. T. 21, 78 b.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hogen Stragesen, Herredsfoged i Ingelsted Herred, og N. N., Herredsfoged i Jerrested Herred. Thomas Jul til Estrup har berettet, at hans Hustru for nogen Tid siden har betalt en stor Sum Penge for afdøde Axel Rosenkrantz Børgesen for at indfri hans udgivne Breve, saaledes som noksom kan erfares af Axel Rosenkrantz's til hende udgivne Breve. Da Thomas Jul nu agter at søge sin Betaling i det Gods, som kan være falden paa Axel Rosenkrantz's Lod, og har anmodet om kongelig Befordring til uden langt Ophold at blive hjulpet til Ret, skulle de, naar Thomas Jul eller hans Fuldmægtig besøger dem med dette Brev, straks hjælpe ham til Rette efter Brevenes og Bevisernes Indhold, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret. Sk. T. 4, 46 b.

— Aab. Brev om, at Detløf Holck til Eskildstrup, Befalingsmand paa Visborg Slot, indtil videre aarlig maa udføre 80 Staldøksne af dem, han kan lade stalde paa Slottets Ladegaard, fra Gulland, dog mod at svare sædvanlig Told af dem. Sk. T. 4, 50.

— Kvittansiarum til Knud Urne til Aarsmark, Hovedsmand paa Aalholm Slot, paa hans Regnskab for Told og Sise, oppebaaren i Rafnsborg og Halstedt Klosters Len fra 1. Maj 1594, da han først fik disse Len i Forlening af Kongens Moder efter Frederik Hubbe, til 1. Maj 1614, da Jørgen Grubbe blev forlenet med dem, for de i samme Tid i disse Len oppebaarne Pengeskatter og en Madskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sm. R. 5, 54.

— (**Gladsakse**). Miss. til Kapitlet i Lund. Andreas Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har berettet, at der paaføres ham Trætte paa det Gods i Raarød i Giøng Herred, som han med Kongens Bevilling har faaet til Mageskifte af Lund Kapitel. Da han aldeles ingen Adkomst- eller Ejendomsbreve har til at forsvare Godset med, naar undtages Kapitlets Skøde til ham paa Godset, har han anmodet Kongen om Tilladelse til, at der maa meddeles ham de Ejendomsbreve eller andre Breve paa Gaardene, som maatte findes i Kapitlet. Kapitlet skal med

Flid og uden langt Ophold i Kapitlets Brevkiste og Palte lade opsøge de Ejendomsbreve, det maatte have paa Gaardene i Raarød, og straks tilstille Andreas Sinklar dem. Sk. T. 4, 50 b.

30. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Baltser von Ahlefeldt til Helligenstede, Befalingsmand over den søndre Del af Ditmarsken, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Stenborighus Slot og Len i Fyrstendømmet Holsten fra 1. Maj 1606, da han fik det i Forlening efter sin afdøde Broder Bendits von Ahlefeldt, til 1. Maj 1614, da han overleverede det til Ditlef Rantzau til Botlos, og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 59 b. K.

1. Okt. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at skaffe Havre, Hø og Rufoder til de 13 Heste, som Kongen nu sender til Sorø Kloster og vil have staaende der i Vinter, og lade dem, der skulle røgte Hestene, faa fri Underholdning med Mad og Øl. Sj. T. 21, 82.

2. Okt. (—). Forleningsbrev for Holger Rosenkrantz til Rosenholm paa et efter afdøde Tygge Lange ledigt Kanikedømme, kaldet Præbenda corporis Christi, i Aarhus Domkirke, som Tygge Lange blev forlenet med efter Peder Stygges Død. Han skal residere ved Domkirken og gøre Tjeneste som andre residerende Kanniker. [Med Artikk. 1—2]. J. R. 7, 60. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Lindenov til Borrebye paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Øfvids Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 15 Skpr. Byg. til Kronen og 2 Pd. Rug og 2 Pd. 5 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 202.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Ostersen i Sandbek paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Assum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 201 b.

3. Okt. (—). Mageskifte mellem Eske Krafse til Assendorp og Kronen. Sj. R. 16, 81 b. (Se Kr. Sk. under 4. Okt.).

— Miss. til Sigvordt Beck til Førsløf og Jens Juel til Kielgaard. Kongen skal betale Fru Mette Høg, Jacob Trolles

Enke, 400 Rigsdrl. for 4 Gaarde i Skaane, som hun har i Pant. Af disse 400 Dlr. skulle de betale de 124 Dlr. til Fru Anne Maltisdatter til Odden, Ofve Lunges Enke, og betale de resterende 276 Dlr. til Frederik Reetz til Tygestrup, som Fru Mette Høg ogsaa skylder Penge, naar han gør Anfordring derom. Sj. T. 21, 82.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Brede Rantzau. Da Kongen er bleven Otte Lindenov til Borrebye 3500 Rigsdrl. skyldig for Bygningen paa Hammer Gaard, skal Brede Rantzau sørge for, at Otte Lindenov paa sin nærmere Begæring faar disse Penge betalt af Rentemestrene. Sj. T. 21, 83.

— Mageskifte mellem Hendrik Hvitfeldt til Lillø, Befalingsmand over Froste Herred, og Kronen. Sk. R. 3, 493 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Erik Urne. Jørgen Brockenhuus til Voldersløf, Befalingsmand over Halsnø Kloster og Harranger Len, har berettet, at Erik Urnes Broder Otte Urne skylder ham nogle Penge og at han derhos er i Løtte for denne. Da han endvidere har berettet, at Erik Urne skylder sin Broder nogle Penge, befales det herved Erik Urne, at han af de Penge, som ikke allerede ere udlovede paa andre Steder, betaler, hvad hans Broder Otte Urne skylder Jørgen Brockenhuus. F. R. 3, 212 b. K.

— Oprejsningsbrev for Laurits Ibsen i Gadtsbølle, der for nogen Tid siden er bleven gjort nederfældig for et Træ, som var afhugget, fordi han ikke vilde sige, paa hvis Maal det var. Han har nu stillet Kongen tilfreds for den Sag. F. R. 3, 213. K.

— (Frederiksborg). Miss. til Christen Friis, Slotsherre paa Københavns Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Hans Lindenov ikke holdes under tilbørlig Varetægt og Opsyn i sit Fængsel paa Københavns Slot, paalægges det Christen Friis herefter at forvare og holde ham, saaledes som saadanne Personer, der tidligere ere blevne indsatte paa Slottet, ere blevne holdte. Han maa ikke tillade nogen at tale med Hans Lindenov uden særlig Tilladelse, og hvis nogen begærer at tale med ham for Fængselet, skal det ske i Overværelse og Paahør af to dertil forordnede Personer. Hvis Hans Lindenov vil skrive noget fra sig, skal han lade Christen Friis se det, hvorefter Christen Friis straks skal indsende det til Kancelliet,

hvor Kongen selv personlig er. Christen Friis skal herefter lade Hans Lindenov forvare saaledes, som han vil forsvare og staa til Rette for. Sj. T. 21, 82 b.

5. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen om til Brug for Kongens Dønnikemester at købe hos Feldberederne i Helsingør alle de Haar, som de afskabe af Huderne, og straks sende alle dem, han kan faa, hid. Sj. T. 21, 83 b.

— Ligelydende Miss. til Sigvordt Grubbe om i Malmø at købe alle de Haar, som Feldberederne afskabe af Skindene, og straks sende dem hid; endvidere skal han betinge flere, som kunne ligge rede, naar der sendes Bud efter dem. Udt. i Sj. T. 21, 84.

— (**Kbhvn.**). Oprejsningsbrev for Niels Børgesen, Helge Børgesen og Bent Arfvidsen, der for kort Tid siden ere blevne gjorte fredløse, fordi de ikke i lovlig Tid have rettet for sig til Mogens Gyldenstjerne, Embedsmand paa Varberg Slot, for noget Landkøb, som de have gjort udenfor Falkenberg Havn. De have nu tilfredsstillet Kongen for deres Forseelse og for den Sag. Sk. R. 3, 500.

7. Okt. (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1614 at regne, for Christoffer Basse til Urup paa Frederiksborg og Abramstrup Len. Han maa aarlig oppebære 500 Dlr. til Løn for sig selv og sine Folk og 60 Dlr. til gemen Hofklædning til sig selvstjette. Følgende Personer skulle daglig bespises paa Frederiksborg Slot: Christoffer Basse selvfyrtende, Slotsfogden selvanden, Slotsskriveren selv tredje, Ridefogden, Huskokken selvanden, en Kældersvend, en Portner, en Bager, som ogsaa skal være Brygger, selvanden, en Slotsfisker, en Kornmaaler og en Fadeburspige. Til disse Personers Underhold maa han aarlig oppebære: 4 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. 4 Skpr. Rug, 6 Læster $2\frac{1}{2}$ Pd. $1\frac{1}{2}$ Skp. Malt, 4 Skippd. Humle, 6 Tdr. $\frac{1}{2}$ Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Smør, $9\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, $29\frac{1}{2}$ Okse, 5 fede Svin, 207 Faar og Lam, 227 Gæs, $1\frac{1}{2}$ Læst Sild, 1 Læst saltet Torsk og Kuller, 3 Skippd. Bergfisk, $2\frac{1}{2}$ Skippd. $1\frac{1}{2}$ Lispd. tør islandsk Fisk, 4 Vorder Kabliav, 3 Vorder Rokker, 1 Td. Laks, 3 Tdr. Aal, 1000 Hvilinger, 1500 Flyndere, 3 Tdr. Eddike, 2 Tdr. Ærter, 1 Læst Gryn, 2 Tdr. Lyneborgersalt, 10 Ol Æg og 12 Tdr. groft Salt til Slagteriet. Slottets Folk skulle have samme aarlige Løn

som hidtil. Endvidere skal der paa Frederiksborg Slot holdes følgende Personer: Otte Lodvigsen, forhenværende Slotsfoged, der skal have den ham i Kongens Brev tillagte Besolding, Hans Meier, Tjener i Dyrehaven, selvanden, en Grovsmed, der tillige skal være Hovslager, 6 Smedesvende, en Smededreng, mere eller mindre, eftersom der er Arbejde til, en Slagter, Povel Romeler, Maler, en Remmesnider, en Glarmester, 3 Glarmestersvende, indtil den ny Bygning bliver færdig, en Hjulmand selvanden, en Bødker, 2 Urtegaardsmænd, 3 Urtegaardssvende, mindre eller flere, eftersom det gøres nødvendigt, en Graver selvanden, en Slotsmøller, en Skovrider, en Pligtsfoged, en Vægter, 2 Postridere, 2 Postvognssvende, 16 Arbejdsvognssvende, der ogsaa skulle knippe Hø og give Hø ud, skulle have Maanedspenge, 3 Kærredrenge, der skulle køre Lerkærerne til Teglovn, mindre eller flere, eftersom Kongen selv giver Ordre om; alle disse Personer skulle have deres aarlige Løn og Maanedspenge som hidtil. — Paa Faurholmb Ladegaard ved Frederiksborg skal holdes følgende Personer: en Ladegaardsfoged, en Kornmaaler om Sommeren og om Vinteren, en Svinemand baade Sommer og Vinter, 1 Hakkelseskærer om Sommeren og 4 om Vinteren, naar det gøres fornødent, en Schapmester selvanden, en Studevogter, en Kovogter, 2 Vangevogtere om Sommeren, en Mejerske og 6 Malkepiger baade Sommer og Vinter, 9 Folerøgttere, en Følrogter samt Ko- og Kalverøgttere om Vinteren, flere eller færre, eftersom det gøres behov. — Paa Abramstrup skal holdes: en Foged, en Portner, en Buddreng, en Faare- og Svinevogter, en Fadeburspige baade Sommer og Vinter, 2 til at vogte Stængerne for Skoven om Sommeren, 2 Øksenøgttere om Vinteren og en Maltgører om Vinteren. Folkene paa Faurholm og Abramstrup skulle nyde samme Løn og Maanedskost som hidtil. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han aarlig maa faa frit Foder og Maal ligesom ogsaa til 2 Vognheste. [Med Art. 4—7, 10—11, 13—14, 16—20]. Sj. R. 16, 84 b.

10. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk om at sende Smeden, der tjener paa Antvorskov Slot, til Sorø Kloster for at beslaa de Heste, Kongen har staaende der, saa ofte Frederik Pannewitz begærer det. Han skal skaffe Smeden det Jærn, han behøver dertil. Sj. T. 21, 84.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Stygge Høg og Erik Lunge. Jost Høg til Biørnholm har berettet, at han efter Loven er bleven Væрге for sine umyndige Halvsøskende, afdøde Jakob Høgs Børn, men da der nu er tilfalden disse nogen Arv efter afdøde Eiler Bryske og afdøde Fru Giertrudt Lange, deres Morfader og Mormoder, og Godset ligger ham langt fra Haanden, og da tilmed Børnene ere saa unge, at de i en rum Tid ikke selv kunne forestaa noget af deres Gods, har han anmodet Kongen om at betænke nogle Midler til hans umyndige Søskendes Gavn og Bedste. For at de umyndige Børn, naar de komme til deres Lavalder, kunne vide, hvad der med Rette bør tilkomme dem af deres Godses Rente og Indkomst, og for at forebygge al Uenighed og Trætte mellem Søskendene, skulle Stygge Høg og Erik Lunge begive sig til de Hovedgaarde, der arvelig kunne tilfalde Børnene efter deres afdøde Morfader og Mormoder, ligne og lægge Gaardenes Avl og det tilliggende Godses visse Rente og Indkomst og taksere det for en vis Sum Penge, saa Jost Høg kan vide, hvad der aarlig i en vis Sum Penge kan tilkomme hans umyndige Søskende af deres Godses visse Rente og Indkomst. De skulle paase, at der tilregnes Jost Høg den Tredjpenge, som han efter Loven bør have for sit Værgemaal, og at der affortes, hvad der billigen kan tilregnes Børnene at anvende paa den Rostjeneste, som de ere Kongen og Riget pligtige. De skulle tillige besigte Bygningerne paa Gaardene og give hele deres Taksation og Besigtelse beskrevet under deres Haand og Segl. J. T. 6, 114 b.

14. Okt. (—). Bestalling for Adolph Frederik Grobo, at skulle have Tilsyn i Kongens Arkeli paa Københavns Slot og iøvrigt at lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver ham og tilsiger ham. Han skal, fra Mikkelsdag 1614 at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 16, 89.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Godsløf Budde. Ifver Friis til Volstrup har berettet, at han efter Godsløf Buddes Begæring og Skrivelse har indløst nogle af hans Søn Friederik Buddes Gældsbreve og derved sat sig i stor Besværing og Ulejlighed, idet han har maattet afhænde sin Gaard og sit Gods. Da han i Venlighed ikke har kunnet faa noget af Godsløf Budde, har han anmodet Kongen om en Forskrift til Godsløf Budde, saa

han uden vidtløftig Proces og Rettergang kan blive hjulpen til sine udlagte Penge. Det befales herved Godslof Budde at slaa sig selv til Rette i den Sag efter sin Skrivelse og sit Tilsagn, saa Ifver Friis ikke skal behøve at anvende større Bekostning og Kongen ikke skal se sig foraaarsaget til ved Retten at hjælpe Ifver Friis til hans udlagte Penge, men kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 6, 115 b.

14. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Casper Markdanner om at hidsende de Laase, som ere blevne bestilte. Udt. i J. T. 6, 116.

16. Okt. (—). Miss. til Peder Svendsen. Da Kongen har bevilget, at Galle Meyerley, Smedesvend paa Hammermøllen ved Helsingør, paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed maa komme ind i Hospitalet i Helsingør, skal Peder Svendsen indtage ham heri og skaffe ham Underholdning og anden Nødtørftighed lige med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 21, 84 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Christen Hansen om at lade Christopher Basse, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, faa saa megen Havre, som Christen Hansen kan undvære af den til Kronborg fremsendte Havre, naar Christopher Basse sender Bud efter den. Sj. T. 21, 84 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder under Trankier Slot. Da Kongen vil have Ladegaardsmarken ved Trankier Slot omsat med et Stengærde, paabydes det dem herved at fremføre saa mange store Sten, som behøves hertil, og siden opsætte dem i Gærderne efter nærmere Tilsigelse af Mogens Ulfeldt, Embedsmand paa Trankier, eller hans Fuldmægtig. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. F. T. 3, 382.

17. Okt. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen sender ham med denne sin Tjener 300 Rigsdlr., hvorfor han skal købe alt det Hø i Lenet [Roskildegaard], som han kan faa for disse Penge. Høet skal han ufortøvet sende til Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 85.

— Ligelydende Miss. til Christen Friis om at købe Hø for 400 Rigsdlr. i Københavns Len. Udt. i Sj. T. 21, 85.

— Miss. til Godslof Budde. Af vedlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at hans Søn, Friederik Budde, har berettiget, at Godslof Budde for nogen Tid siden har afstaaet en

af sine Gaarde med tilliggende Gods til ham, hvilken Gaard Friederik Budde siden igen har opdraget til Godslof Budde med hvad mere der arveligen kunde tilfalde ham efter Godslof Budde og hans Moder¹, paa den Betingelse, at Godslof Budde saa skulde tilfredsstille hans Kreditorer. Da dette endnu ikke er sket, har han anmodet Kongen om en Forskrift til Godslof Budde om at efterkomme sit Løfte. Det befales Godslof Budde at betænke de Midler, hvorved Friederik Budde bedst kan komme til Rette; og saa vidt muligt hjælpe ham heri, for at han ikke i Fremtiden skal komme i større Ulejlighed. J. T. 6, 116.

17. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Albret Skeel. Da Christen Lange til Hesselmidt har begæret at maatte faa nogle i hans Gaards Mark liggende Agre, der høre til de af Hans Lassen, Thomas Clemendtsen og Laurets Bodtsen beboede Kronens Gaarde i Borre i Aael Sogn, til Mageskifte for lige-saa god Jord, der ligger belejliger for Bønderne end den Jord, de miste, skal Albret Skeel ved allerførste Lejlighed undersøge, om de nævnte Agre kunne undværes fra Kronens Gaarde, og om Kronens Gaarde kunne faa Fyldest i det tilbudte Vederlag, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christen Lange Svar. J. T. 6, 117.

23. Okt. (—). Miss. til Oluf Rosensparre om straks at hidsende saa megen Havre, som endnu resterer af den tidligere der fra Lenet [Dragsholm] forskrevne Havre, saa den med det allerførste kan komme hid. Sj. T. 21, 85.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Kongen af Sverrigs Tjener passere gennem Sundet med 3 Metalstykker. Udt. i Sj. T. 21, 86.

24. Okt. (—). Miss. til Christen Friis. Da Kongen har bevilget, at Ifver Pedersen, Kongens forrige Skrædder, maa faa den Gaard i Kullekoel², som den gamle Kvinde er død fra, saafremt den Bonde, der nu bor i Gaarden, ikke har specielt Benaadningsbrev derpaa, skal Christen Friis give Bonden Ordre til at afstaa Gaarden til førstkommende Fardag, undersøge, om Bonden har noget Brev paa Gaarden eller har svaret nogen Indfæstning af den, og straks sende Besked derom til Kancelliet. Sj. T. 21, 86.

¹ Sidsel Bjørn.

² Kollokole, Smørum H.

24. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen sender ham hermed 49 Arbejdsheste, som skulle staa paa Foder paa Roskildegaard en 14 Dages Tid. Han skal skaffe det fornødne Foder og Strøelse til dem og paase, at de blive fodrede, røgtede og holdte tilbørligt. Sj. T. 21, 86 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hendrik Carstensen, Byfoged i Holbæk, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at begynde og forfølge en Sag med Retten mod Laurits Andersen, Borger i Holbæk, hvem han paa Kongens Vegne har forfulgt med Rigens Æskning for 4 Sække, som han skal have stjaalet af en Bondes Vogn; Hendrik Carstensen's Fuldmægtig er nemlig bleven syg paa Rejsen, da han havde indstævnet Laurits Andersen for Rigens Kansler, saa han ikke har kunnet møde i rette Tid, af hvilken Grund Sagen er bleven gjort nederfældig. Sj. R. 16, 89 b.

28. Okt. (—). Kvittansiarum til Fru Margrette Brahe til Vidskoufle, Christian Bernekovs Enke, der nu paa sin afdøde Husbondes Vegne har gjort Regnskab for hans Indtægt og Udgift af Landskrone Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1612 og for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter. Hun blev ialt skyldig 1898 $\frac{1}{2}$ gl. Dlr. 1 Ort 4 $\frac{1}{2}$ Sk. dansk, som hun nu har indbetalt i Rentekammeret til Rente-mestrene. Sk. R. 3, 500 b.

29. Okt.¹ (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Beck og Jens Juel. Da Kongen har bevilget Johan von Vincks Enke 65 Dlr. for to af de malede Stykker, som de have gjort hende til Mangel i hendes afdøde Husbondes Regnskab, skulle de afkvitte disse 65 Dlr. i det Beløb, hun bliver Kongen skyldig. Sj. T. 21, 81 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en af Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, Thamis Jul til Estrup, Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald, Ifver Friis til Volstrup, Ifver Lykke til Eskier og Erik Lunge til Stoufgaard i Henhold til kongelig Befaling, dateret Københavns Slot den 29. Sept. 1614, gjort Kon-

¹ Da Brevet er indført mellem 22. Sept. og 1. Okt., er 29. Okt. maaske en Fejlskrift for: 29. Sept.

trakt og Forligelse mellem Fru Anne Munk til Tvis, Biørn Trolles Enke, paa den ene og Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, som tilforordnet Værge for Fru Anne Munks Søn, Niels Trolle til Trollesholmb, paa den anden Side, hvorefter Fru Anne Munk selv skal betale al den Gæld, som findes efter hendes afdøde Husbonde, baade efter hans og hendes Brev og Segl, medens hun og Niels Trolle hver skal betale sin Halvpart af de Forløfter, hvori hendes Husbonde med hans egen Haand og Segl kan bevises at have været. Fru Anne Munk skal endvidere for sig og Arvinger til evindeligt Ejendom beholde al hendes Søns Ret og Rettighed i Købe-, Skifte- og Jordegods i Nørrejylland, saa Niels Trolle skal lade sig nøje med sin Gaard Trolholm og tilliggende Gods paa Sjælland. Fru Anne Munk skal desuden beholde al hendes Søns Part i Guld, Sølv, Perler, Bo, Bohave, Kvæg, Indgæld og alt andet Løsøre, intet undtaget, hvorimod Niels Trolle skal lade sig nøje med det Løsøre, som er tilskiftet ham paa Trolholm. Da Fru Anne Munk, som ovenfor nævnt, alene skal betale al hendes Husbondes Gæld, undtagen Forløfterne, skal Niels Trolle give hende 2000 Dlr., hvilke Penge ere betalte hende efter hendes udgivne Kvittans, dateret København 29. Okt. 1614. Sj. R. 16, 90.

1. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Dr. Johannes Resenius, Professor ved Universitetet i København, der nu lader trykke et Scriptum apologeticum paa Latin og Dansk og har begæret Privilegium paa nogle Aars Tid mod Eftertryk, for et Tidsrum af 8 Aar maa have Privilegium paa alene at trykke dette Skrift, der udgives efter Kongens Befaling og er blevet gennemset og approberet af Universitetet og af Superintendenterne. Hvis nogen eftertrykker dette Skrift eller lader det trykke andesteds og indføre her i Riget, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen og den anden Halvdel til Dr. Hans Resen. Sj. R. 16, 91 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Skeel til Soustrup, Befalingsmand paa Kaløe, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ørum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 13½ Ørt. Rug og 3½ Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 103 b.

6. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Roskilde.

Da Kongen har bevilget, at afdøde Jacob Snedkers Søn Christen Jacobsen maa faa sin Kost i Duebrødre i Roskilde, skal Kapitlet give Ordre til, at han straks bliver indtaget til Kost i Duebrødre og at Forstanderen skaffer ham Underholdning lige med de andre Personer. Sj. T. 21, 87.

6. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre. Han har indberettet, at 2 Skippere fra Serøe, ved Navn Niels Pedersen og Anders Madtsen, der ere borttrømte paa Grund af nogle af dem begaaede Forseelser, nu ved nogle af deres Slægt have tilbudt at ville afsone den Sag hos ham paa Kronens Vegne. Det befales ham i den Anledning at aftinge Forseelsen med dem efter deres yderste Formue og føre Pengene til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 21, 87 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Jørgen Brahe, Befalingsmand paa Rugaard. Da Kongen af hans Beretning har erfaret, at Bygningen paa Rugaard skal være meget bygfældig og kan formodes at ville falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa den, skal han i Lenets Skove lade hugge det til Husenes Forbedring nødvendige Tømmer, dog hvor der sker mindst Skade for Skoven. Da der til dette Byggeri vil behøves 200 Rigsdlr. til Arbejds løn, befales det ham herved at anvende 200 Rigsdlr. dertil, dog skal alt ske med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i Regnskabet. Orig.

— Oprejsningsbrev for Øldrich Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, til paa Kongens Vegne, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag angaaende en Kronens Bonde i Hamrum Herred, der for nogen Tid siden er bleven dræbt af en af Peder Orlof i Ribes Tjenere, da den, der begik Drabet, er bleven dømt fra sin Fred og Peder Orlof og hans Svende vare til Stede, da Drabet skete, men Sagen over dem ikke er bleven forfulgt i rette Tid efter Loven. J. R. 7, 68.

— Miss. til Mogens Kaas og Christen Høg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Kronens Gaarde i Agger Sogn i Vestervig Len ere blevne meget fordærvede af Sand, saa der ikke af dem kan svares den aarlige Landgilde, som hidtil er svaret, skulle de i Forening med Lensmanden undersøge disse Gaardes Lejlighed, opkræve nogle uvildige Dannemænd,

der i Forening med dem kunne sætte Gaardene for en rimelig Landgilde, og give deres Ansættelse beskrevet, saa Knud Gyldenstjerne, Embedsmand i Vestervig Kloster, kan indlevere den i Rentekammeret sammen med sit Regnskab og Jordebogen siden kan blive forandret i Overensstemmelse dermed. J. T. 6, 117 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Knudt Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Kirken paa Vestervig Kloster er meget bygfældig, og befaler ham i den Anledning at anvende Kirkens Indkomst til Kirkens Forbedring. Da der i Vestervig Klosters Mark ligger en øde Kirke, hvoraf der intet er tilbage uden Muren, og da der i Muren findes nogle hugne Sten, som Kongen ikke selv agter at bruge, skal han sælge dem saa dyrt som muligt til Bedste for Kongen og gøre Regnskab for de derved indkomne Penge. J. T. 6, 118.

7. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at lade de 3 Læster Kalk, som Christopher Gjõe, Befalingsmand paa Trøgeveldegaard, har faaet Ordre til at levere ham, føre til Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 87 b.

— Miss. til Christopher Gjõe om straks at skaffe Kongen 3 Læster ulæsket Kalk og uden Forsømmelse sende dem til Roskildegaard, hvorfra Holger Rosenkrantz skal sende dem til Frederiksborg Slot. Endvidere skal han ved allerførste Lejlighed sende 5 Læster ulæsket Kalk til København og levere dem til Kongens Tjener Marcus i Kongens Have udenfor København. Sj. T. 21, 88.

— Miss. til Christen Friis. Denne Brevviser, Christopher Lauritsen, Møller i Kronens Mølle i Jonstrup, har berettet, at Møllen med Bo og Boskab og alt hvad han ejede for kort Tid siden er brændt og at Møllestenen er brændt helt sønder, i hvilken Anledning han har ansøgt Kongen om at anse hans arme Lejlighed og igen lade Møllen genopbygge. Det befales Christen Friis at lade Møllen genopbygge og forsyne den med Sten, Kværn og andet Tilbehør, dog alt med saa ringe Bekostning som muligt, og lade Mølleren være fri for 1 Aars Landgilde. Endvidere skal han til Brug for Kongens Dønnikemester ved allerførste Lejlighed der paa Skovene lade hugge og skære 3000 eller 4000 Elle- og Hesselstager, saa lange som Baandstager, og lade dem føre til Kongens Have ved Køben-

havn, saa de med det første kunne blive leverede til Kongens Tjener Marcus. Sj. T. 21, 88 b.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Hr. Gregers Endvoldsens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 89 b.

8. Nov. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Ifver Pedersen indtil videre maa bruge den Kronens Gaard i Koldekod, som Niels Ibsen nu bor i, fri for al Ægt, Arbejde, Tov og Tyngge, dog skal han aarlig til Københavns Slot svare Halvparten af al den Landgilde, som efter Jordebogen bør udgives af denne Gaard, holde Gaarden i god Stand og skaffe Kongens Tjenere og de fremmede, der gæste Gaarden, god Redelighed med nødtørftige Senge og Underholdning med Mad og Øl for en billig Penge, saa de, der gæste Gaarden, ikke med Billighed skulle have noget at klage over. Sj. R. 16, 92.

9. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Ifver Poulsen, Raadmand i København, maa holde offentligt Herberg i det Hus, han har ladet bygge udenfor Østerport, og at den Person, som besidder Huset, frit maa sælge, skænke og udtappe Vin, Tyskøl, Danskøl og andre Drikke i Potte- og Kandetal mod at svare tilbørlig Told og Akcise deraf til Kronen og Byen. Udt. i Sj. R. 16, 92 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Friis til Stiensballe paa Kronens Part af Korntienden af Sindbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Ørt. Rug og 6 Ørt. Havre til Kronen og 3 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Hospitalet i Vejle, hvortil sidstnævnte Del af Afgiften er perpetueret. Udt. i Tb. S. 104.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i Flensborg maa købe en Skibsladning stort Tømmer paa Gulland til deres Skibsbros Bygning, skal Ditlef Holck lade deres Fuldmægtig udføre det Tømmer, han køber, naar han har svaret tilbørlig Told og Rettighed deraf. Sk. T. 4, 50 b.

13. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Hans Lange til Nørholms Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 89 b.

— Miss. til Holger Olufsen om uhindret at lade Kongens

Klejnsmed Gothard følge 1½ Læst Rostockerøl sisebrit, da Kongen har bevilget ham det sisebrit. Sj. T. 21, 89 b.

13. Nov. (Frederiksborg). Forleningsbrev for Morten Knudsen, Kongens Herold og Raadmand i Helsingør, paa de to Vikarier i Lund Domkirke, kaldede Altare Nicolai og Altare Hyppoliti, som Trud Orgemester og Pouel Møller have været forlenet med, med Indkomsten af dem, siden de nævnte to have sluppet dem. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 3, 501 b.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Ulfeldt om ved første Lejlighed at begive sig til København og indrette sin Lejlighed paa at blive her nogen Tid. Sj. T. 21, 90.

17. Nov. (—). Instruktion for Christen Holck, Rigsraad og Embedsmand paa Silkeborg, og Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, angaaende Udtagelsen af 2000 Mand af Kronens jordegne Bønder og Fæstebønder i Nørrejylland til et Landeværn. J. R. 7, 61 b. (Tr.: CCD. III. 422—28).

— Miss. til Lensmændene i Nørrejylland. Da Kongen til Rigets Bedste er til Sinds at ville lade gøre en Krigsordinans paa nogle Tusinde Mand til Fods, hvilke altid skulle være til rede med deres Gevær og anden Nødtørf til at afværge Kongens og Rigets Skade, hvis der bliver paaført Kongen og Riget noget fjendtligt, og har tilkendegivet Christen Holck og Albret Skeel, Embedsmænd paa Silkeborg og Riberhus, hvorledes denne Sag kan begyndes og sættes i Værk i Nørrejylland, skulle de alle tilstille disse Kommissarier en klar Designation paa alle de jordegne Bønder, som høre under deres Len, med Angivelse af, hvor meget enhver svarer til Kronen, og hvad andet Kommissarierne maatte have fornødent. De skulle selv være til Stede, naar der skal tales med Bønderne og være Kommissarierne behjælpelige med alt hos Menigheden i deres Len, saa Kommissarierne desbedre kunne forrette deres Kommission. J. R. 7, 65.

— Aab. Brev til alle jordegne Bønder og andre Bønder i Nørrejylland. Hidtil har der ikke været holdt noget vist Antal Krigsfolk til Fods, som kunde være Kongen og deres Fædreland til Bistand, om der skulde tildrage sig noget fjendtligt. Kongen anser det nu ikke alene for gavnligt, men ogsaa for højlig fornødent, at der med det allerførste begyndes og iværksættes nogen

god Forordning om at holde nogle Krigsfolk til Fods over alt Riget, for at dette, hvis der bliver paaført det noget fjendtligt, ikke skal være saa blottet for øvede Krigsfolk, som det hidtil har været. Kongen har derfor besluttet i Aar at gøre en almindelig Krigsordinans over alt Danmark paa et vist Antal Fodfolk, som altid skulle være til rede med deres Geværer og anden Nødtørft for at afværge Rigets Skade, om der skulde komme noget fjendtligt paa, og har i den Anledning befalet Christen Holck og Albret Skeel, Embedsmænd paa Silkeborg og Riberhus Slotte, at de skulle begive sig til alle Kongens Slotte og Len i Nørrejylland, antegne alle de jordegne Bønder, som findes paa Kronens Gods, udse nogle faa andre Bønder, som ikke ere jordegne, optegne dem registervis, formelde dem, at Kongen herefter vil bestille dem som udskrevne Knægte og Krigsfolk, og siden tilkendegive dem, hvad enhver af dem kan forvente for den Tjeneste, han saaledes beviser Kongen og Riget i Fredstid og i Krigstid. Det befales alle de jordegne og andre Bønder at møde, naar og hvor Christen Holck og Albret Skeel tilsige, og rette sig efter deres Ordre. J. R. 7, 65 b.

17. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck og Albret Skeel. Kongen sender dem hermed 2 aabne Breve, et til Lensmændene i Nørrejylland og et til alle de jordegne Bønder og andre Bønder sammesteds, samt en Instruktion om den Krigsordning, Kongen vil lade gøre over alt Riget. De skulle ved forderligste Lejlighed stille Kongens Befaling i Værk, saa Kongen til den 25. Jan. 1615 kan have deres Relation indlagt i Kancelliet. J. R. 7, 67.

— Fortegnelse paa alle de jordegne Bønder, som ligge til hvert Len i Nørrejylland, og Designation paa et Antal Bønder, som ikke ere jordegne og skulle udtages i hvert Len: I Skanderborg Len er der 159 jordegne Gaarde; i Aakier Len 309 jordegne Gaarde; i Dronningborg Len 100 jordegne Gaarde; i Silkeborg Len 22 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 65 Krongaarde; i Aarhus Len er der 140 jordegne Gaarde; i Kolding Len 324 jordegne Gaarde; i Skivehus Len 24 jordegne Gaarde; i Kalløe Len 148 jordegne Gaarde; i Bygholms Len 64 jordegne Gaarde; i Ørum Len 4 jordegne Gaarde; i Hald Len 30 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 75 Krongaarde; i Aastrup Len er der 9 jordegne

Gaarde; i Bøfving Len med Hing og Uldborg Herreder 39 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 16 Krongaarde; i Lundenis Len er der 65 jordegne Gaarde; i Aalborghus Len 39 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 135 Krongaarde; i Vestervig Klosters Len skal der udtages 38 Krongaarde; i Segelstrup Len er der 2 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 30 Krongaarde; i Børlum Klosters Len skal udtages 17 Krongaarde; i Riberhus Len er der 70 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 30 Krongaarde; i Mariager Klosters Len og Gislum Herred er der 4 jordegne Gaarde, her skal tillige udtages 53 Krongaarde. — Summarum 2000 Mand. J. R. 7, 67.

17. Nov. (Kbhvn.). Instruktion for Christian Friis til Borrebye, Kongens Kansler, og Oluf Rosensparre til Skarolt, Hovedsmand paa Draxholm, om at udskrive 200 Bønderknægte baade af jordegne Bønder og af Fæstebønder i Sjælland [ligelydende med Instruksen til Kristen Holck og Albert Skeel]. Sj. R. 16, 93. (Se CCD. III. 422—28).

— Miss. til Lensmændene i Sjælland [ligelydende med Miss. til Lensmændene i Nørrejylland]. Udt. i Sj. R. 16, 93.

— Aab. Brev til alle jordegne Bønder og andre Bønder i Sjælland [ligelydende med det aabne Brev til Bønderne i Nørrejylland]. Udt. i Sj. R. 16, 93.

— Miss. til Christian Friis og Oluf Rosensparre [ligelydende med Miss. til Kristen Holck og Albret Skeel]. Udt. i Sj. R. 16, 93.

— Designationer paa alle de jordegne Bønder og paa de Fæstebønder, som skulle udskrives i hvert Len paa Sjælland: Draxholmb Len 25 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives, 13 Fæstegaarde skulle udskrives; Roskildegaaards Len 11 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives; Trøgevelde Len 87 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 30; Vordingborg, Jungshofd og Løkinge Len 43 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives, 10 Fæstegaarde skulle udskrives; Antvorskov Len 4 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives, 10 Fæstegaarde skulle udskrives; Kallundborg Len 8 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives, 16 Fæstegaarde skulle udskrives; Københavns Len af Fæstegaarde skal udskrives 10; Kronborg Len af Fæstegaarde skal udskrives 10; Frederiksborg og Abrahamstrup Len

af Fæstegaarde skal udskrives 10. — Summarum 200 Mand. Sj. R. 16, 93 b.

17. Nov. (Kbhvn.). Instruktion for Axel Brahe og Jacop Rosenkrantz, Embedsmænd paa Dalum Kloster og Hagenskov Slot, om Udtagelse af 200 Mand af de jordegne Bønder til Landeværn i Fyen [ligelydende med Instruksen for Kristen Holck og Albert Skeel, naar undtages, at der ikke nævnes noget om Udtagelse af ikke-jordegne Bønder]. F. R. 3, 214. (Se CCD. III. 422—28).

— Miss. til Lensmændene i Fyen om Udtagelse af jordegne Bønder til Landeværn [ligelydende med Miss. til Lensmændene i Jylland, naar undtages at der ikke nævnes noget om Udtagelse af ikke-jordegne Bønder]. F. R. 3, 217.

— Aab. Brev til alle jordegne Bønder i Fyen om at lade sig udskrive af Kommissærerne [ligelydende med det aabne Brev til de jordegne Bønder i Nørrejylland]. F. R. 3, 218.

— Miss. til Axel Brahe og Jakop Rosenkrantz. Der sendes dem hermed to aabne Breve, et til Lensmændene og et til alle jordegne Bønder i Fyen, samt en Instruktion om en Krigsordning, som Kongen vil lade gøre over alt Riget, med Ordre til at stille Kongens Befaling i Værk saa snart som muligt, saa Kongen kan have deres skriftlige Relation indlagt i Kancelliet til d. 25. Jan. 1615. F. R. 3, 219.

— Fortegnelse over alle de jordegne Bønder i hvert Len i Fyen med Angivelse af, hvor mange af disse der skulle udtages: I Nyborg Len 226 jordegne Gaarde, hvoraf skal udtages 110 af de bedste og tjenligste; i Odense Len 71 jordegne Gaarde, hvoraf skal udtages 30 af de bedste; i Hagenskov Len 112 jordegne Gaarde, hvoraf skal udtages 30 af de bedste; i Hindtsgauff Len 92 jordegne Gaarde, hvoraf skal udtages 20 af de bedste; i Rugaards Len 78 jordegne Gaarde, hvoraf skal udvælges 10 af de bedste. F. R. 3, 219 b.

— Instruktion for Breide Rantzau, Statholder i København, og Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, om Udskrivning af 1600 Knægte af de jordegne Bønder i Skaane, Halland og Blekinge. Udt. i Sk. R. 3, 502. (Se CCD. III. 422—28).

— Aab. Brev til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge om at være til Stede og hjælpe Kongens Kommissæ-

rer med Udskrivningen af Knægtene [ligelydende med Miss. til Lensmændene i Fyen]. Udt. i Sk. R. 3, 502.

17. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev til de jordegne Bønder om at lade sig udskrive af Kommissærerne [ligelydende med det aabne Brev til Bønderne i Fyen]. Udt. i Sk. R. 3, 502.

— Miss. til Breide Rantzau og Anders Bilde [ligelydende med Miss. til Axel Brahe og Jakob Rosenkrantz]. Udt. i Sk. R. 3, 502.

— Fortegnelse over alle de jordegne Bønder i Skaane, Halland og Blekinge med Angivelse af, hvor mange der skulle udskrives i hvert Len: Malmøhus Len 240 jordegne Gaarde, hvoraf alle skulle udskrives; Helsingborg Len, med Undtagelse af Gjønge Herred, 450 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 205; Gjønge Herred 327 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 150; Landskrone Len 120 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 30; Gladsaxe Len 65 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 30; Aarhus Len og Villandts Herred 77 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 40; Giers Herred 46 jordegne Gaarde, hvoraf alle skulle udskrives; Froste Herred 104 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 30; Sølvitsborg med Elleholm Len 261 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 161; Christianopol Len 103 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 50; Varberg Len 615 jordegne Gaarde, hvoraf der skal udskrives 500; Laugholm Len 43 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives; Halmstad Len 75 jordegne Gaarde, der alle skulle udskrives. — Summarum 1600 Mand. Sk. R. 3, 502 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen sender ham med denne Brevviser 3 Fanger, slaaede i Jærn, hvilke skulle udføre hvad Arbejde der kan forefalde paa Varberg Slot. Han skal modtage Fangerne, siden daglig holde dem til Arbejde, optegne den Dag, de ankomme, og om Natten lade dem saaledes forvare i Taarnet, at de ikke undvige. Sk. T. 4, 51. Jvfr. 13. Dec. 1615.

20. Nov. (—). Miss. til Jørgen Kaas. Da Jomfru Helvig Ulfeldt til Mossegaard har begæret en ved hendes Hovedgaard liggende Gaard i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred til Mageskifte for en Gaard i Holm By og Sogn i Ning Herred af hendes Arvegods, der ligger nærmere ved Kro-

nens Gaard Hafverballegaard til Ægt og Arbejde end den Gaard, hun begærer, skal han med det allerførste undersøge, om Kronens Gaard for Jagts og Belejligheids Skyld kan undværes fra Hafverballegaard, og om Kronen kan faa Fyldest ved Mageskiftet, straks erklære sig herom og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jomfru Helvig Ulfeldt Svar. J. T. 6, 118.

20. Nov. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jørgen Orm til Vorre paa Kronens Part af Korntienden af Malle Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. 3¹/₂ Skp. 1 Fdkr. Rug og 2¹/₂ Pd. 3¹/₂ Skp. 1 Fdkr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 104.

22. Nov. (Kronborg). Miss. til Jokim Bülow. Da Christen Hansen, Embedsmand paa Kronborg, har begæret at maatte faa noget Maribo Klosters Gods, nemlig 3 Gaarde i Store Slimminge By og Sogn, 1 Gaard i Lille Slimminge og 1 Gaard i Uggistrup, til Mageskifte for 1 Gaard i Rasted By og Sogn, 1 Gaard i Hielm i Maibølle Sogn og 1 Gaard i Langet i Døllefelde Sogn i Musse Herred og 1 Gaard, 1 Bol og 1 Hus i Egebølle i Danmare Sogn i Sønder Herred, skal Jokim Bülow ved første Lejlighed erklære sig, om det nævnte Gods for Belejligheids Skyld kan undværes fra Klosteret og om dette kan faa Fyldest i Christen Hansens Gods, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christen Hansen Besked. Sj. T. 21, 90.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Af hoslagte Supplikation vil han vidtløftig kunne erfare, hvad denne Brevviser, Anders Andersen i Brendal, har suppliceret til Kongen. Han skal ved allerførste Lejlighed erklære sig herom til Kongen, indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Andersen tilbørlig Besked, eller sørge for, at Kongen kan blive fri for videre Overløb af Anders Andersen. Sk. T. 4, 51.

— (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Sveningsen i Tulstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Hvamb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Tdr. Rug, 3 Tdr. 1¹/₂ Skp. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 104.

23. Nov. (Kronborg). Kvittansiarum til Johan Bøg-

vad, Skriver paa Frederiksborg Slot, der nu har gjort Regnskab for de Penge, som han fra 1. Maj 1613 til 6. Nov. 1614 har oppebaaret til Bygningen paa Frederiksborg Slot, nemlig 20,569 Dlr. 15 Sk. af Kongens eget Kammer, 4500 Dlr. af Rentemestrene og 2000 Dlr. af Tolderne i Helsingør, hvilke Penge han igen har udgivet til forskellige Haandværksfolk og andre, der have arbejdet paa Frederiksborg Slot, til Fragt for Sten og Kalk og i andre Maader til Bygningens Behov. Han blev ialt skyldig 49 Dlr. 27 Sk., hvilke han herefter skal føre sig til Regnskab. Sj. R. 16, 94.

23. Nov. (Kronborg). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Jørgen Madtsen, Søn af afdøde Madts N., Kappellan i Malmø, i Sorø Skole og skaffe ham Underholdning lige med de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 21, 91.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at baade fremmede og Kongens egne Undersaatte i hans Len [Malmøhus] opkøbe den Havre, som er at faa der, saa det kan befrygtes, at han, hvis der ikke i Tide passes paa, ikke vil kunne faa den Havre, han har faaet Ordre til at købe til Kongen. Han maa herefter ikke tilstede, at der udføres Havre fra Købstæder, Havne eller andre Steder i Lenet, hvor der plejer at udføres og udskibes Korn, førend han har faaet saa megen Havre, som Kongen har befalet ham at købe, og skal straks lade det forbyde i Lenet, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Hvis nogen understaar sig til at udføre Havre, førend Sigvort Grubbe har købt Havre til Kongen, skal han lade ham tiltale. Sk. T. 4, 51 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Bilde, Høvedsmand paa Helsingborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Krop Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 40 Skpr. Rug og 72 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 202.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sigvort Grubbe til Hofdalle, Høvedsmand paa Malmøhus, paa Kirkens Part af Korntienden af Sersløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg og 7 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 202.

24. Nov. (Kronborg). Miss. til Christopher Basse om ved Abrahamstrupgaard straks at lade grave og kaste saa meget Ler, som maatte behøves til at brænde Sten af til Sommer,

paa det Sted, som Teglbæreren ved Svanholm, der ved Besked herom, maatte anse for tjenligt dertil, saa Leret kan blive gravet og kastet inden Vinter. Sj. T. 21, 91 b.

29. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Frederik Munk til Krogsgaard og Kronen. J. R. 7, 68 b. (Se Kr. Sk.).

1. Dec. (Kronborg). Miss. til M. Hans Staphensen om at indtage Slotspræst paa Frederiksborg M. Anders Christensens Morbrodersøn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 91 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe. Fru Anne Bilde til Nakkebølle, Eiler Brockenhuus's Enke, har berettet, at der er Trætte mellem hende og hendes Broder Marquort Bilde, Embedsmand paa Odensegaard, hvilken Sag hun nu har indstævnet i Rette for den første almindelige Herredag, som skal holdes i København. Da hun samtidig har anmodet Kongen om at beskikke hende en Væрге, som kan raade hende til det bedste og hjælpe hende til Rette under Herredagen, gives der ham herved Ordre og Fuldmagt til at paatage sig Værgemaalet for Fru Anne Bilde, medens Herredagen staar paa, tage sig af hendes Sager og Rettergang og forsvare hende mod hendes Broder, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 382¹. K.

2. Dec. (Kronborg). Kgl. Stadfæstelse paa en af Kroens Bønder i Nørre Mern i Vordingborg Len forevist 8 Mænds Afsigt, udgivet paa Borse Herredsting, lydende, at Jørgen Lauritsen i Selberup², Herredsfoged i Borse Herred, Olluf Pedersen i Aassie og Hans Ingvorsen, Skriver, gøre vitterligt, at der den 25. Jan. 1614 paa Borse Herredsting var skikket Hans Søfrensen, Ridefoged til Vordingborg, og fremæskede 8 Synsmænd, der vare opkrævede paa Borse Herredsting den 7. Dec. 1613 for at se og syne paa alle 3 Marker til Nørre Mern By, hvad der kan saas til hver Gaard især og hvad Eng der kan være til hver Gaard især, saa at det kan sættes for en rimelig Landgilde. Dertil blev opkrævede Gudmand Henningsen og Oluf Lauritsen i Efverdrup, Peder Olufsen i Raed³, Oluf Spur, Peder Olufsen og Peder Ingelsen i Ingelstrup⁴, Oluf Pedersen og Jep Jensen i

¹ Udenfor er skrevet: Christoffer Urnis Skrift. ² Sølperup, Baarse H. ³ Raadegaard, samme H. ⁴ Engelstrup, samme H.

Aassie. I Dag mødte disse 8 Synsmænd og afsagde for Rette, at de have været paa Aastederne og flittig overvejet den Lejlighed, hvorved er befundet, at Sønder Mern Bys Marker ere meget bedre paa Skov og Marker end Nørre Mern Bys Mark, hvorfor de 3 Tdr. $\frac{1}{2}$ Skp. Havre, som gives af hver Gaard i Nørre Mern, herefter skal udgives af Sønder Mern By, og den Fjerd. Smør, som alle Nørre Mern Bymænd udgive, herefter ogsaa skal udgives af Sønder Mern Bymænd, ligesom ogsaa Sønder Mern Bymænd skulle udgive de Lam, som Nørre Mern Bymænd hidtil have udgivet. Herom begærede Hans Søfrensen et Tingsvidne af 12 Dannemænd, hvilke ogsaa vidnede, at det var gaaet saaledes til. Sj. R. 16, 95.

5. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel om at annamme det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frederik Munk til Krogsgaard, under Riberhus og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Udt. i J. T. 6, 119.

6. Dec. (—). Miss. til nogle Lensmænd. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Skipperne i Købstaden N., der have ført Kalk til Laholm Slots Bygning, have bedrevet stor Utroskab, idet de have underkøbt Kalkmølleren sammesteds, saa han har givet dem Bevis paa mange flere Læster, end de kunne føre. Da Kalkmølleren siden er bleven paagreben for sin Utroskab, har han bekendt, at han har givet efterskrevne Skipperne Bevis paa nedennævnte Kalk, skønt de ikke have kunnet føre saa meget. De skulle lade Skipperne tiltale for deres Utroskab og afsone Sagen med dem efter deres Formue. Hvis nogle af Skipperne ville benægte deres Bedrift, skulle de lade tage Syn over de Skuder, hvormed de have fremført Kalken, saa man deraf kan erfare, om de tale Sandhed eller ej. De Penge, som de faa ind af Skipperne, skulle de føre til Indtægt i deres Regnskab. — I Æbeltoft Knud Lauritsen 31 Læster 3 Tdr., Hendrik Mikkelsen 36 Læster, Madts Jørgensen 30 $\frac{1}{2}$ Læst, Hendrik Mikkelsen 34 Læster 4 Tdr., Rasmus Ibsen 34 Læster 4 Tdr., Jens Nielsen 28 Læster 3 Tdr., Niels Søfrensen 33 Læster 5 Tdr., Hans Lauritsen 24 Læster 4 Tdr., Rasmus Stiissen 36 Læster 2 Tdr., Niels Rasmussen 32 Læster 3 Tdr. og Knud Jensen 34 Læster 5 Tdr. — I Baadsted Jens Nielsen 29 Læster, Niels Svendtsen 12 Læster 5 Tdr., Jens Nielsen 29 Læster. — I Mariager Laurits Nielsen 32 Læster 4 $\frac{1}{2}$ Td.,

Laurits Nielsen 32 Læster 3 Tdr. — Paa Sejro Morten Nielsen 35 Læster, Thomes Poulsen 34 Læster 2 Tdr., Jens Pedersen 25 Læster 2 Tdr. — I Laholms Len Laurits Krog 26 Læster 10 Tdr., Peder Bendtsen 27 Læster 2 Tdr., Knud Skrædder 27 Læster 4 Tdr. Sj. T. 21, 98.

7. Dec. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Augustinus Sant, Sognepræst til den tyske Kirke i Helsingør, paa et Kannikedømme i Lund Domkirke, som er ledigt efter M. Oluf Kock, forhen Sognepræst til St. Nicolai Kirke i København, og et Vikarie sammesteds, som er ledigt efter Hr. Bertel Jespersen. Naar han ikke længere er forhindret ved sin Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 3, 503.

— Miss. til Knudt Gyldenstjerne Axelsen om at lade disse Brevvisere, Andres Jensen, Søfren Andersen, Christen Lauritsen, Christen Nielsen, Anders Nielsen, Christen Andersen, Søfren Christensen, Oluf Nielsen og Mikkell Kierkytop, Borgere i Hobro, der have lidt stor Skade af Ildebrand og have ansøgt om nogle Aars Forskaansel for Bytynge, være fri for Skat og al anden kongelig og borgerlig Tynge i de følgende 3 Aar. J. T. 6, 119.

8. Dec. (—). Miss. til Knud Gabriel og Bispen i Lund. Kongen har bragt i Erfaring, at Sigvort Grubbe til Hofdale, Embedsmand paa Malmøhus, i adskillige Aar skal have oppebaaret en stor Sum Penge af Kirkerne i Malmøhus og Lunde-gaards Len. Det befales dem i den Anledning at begive sig til Kirkerne i begge Len, fra Sted til Sted, optegne, hvad Sigvort Grubbe skylder enhver Kirke, og siden indsende en rigtig Designation derover til Kancelliet, saa Kongen derefter kan indkræve, hvad Sigvort Grubbe maatte være Kirkerne skyldig. Sk. T. 4, 52.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott Ottesen om hos Kirkerne i Landskrone Len at undersøge, hvad afdøde Christian Bernekov maatte have oppebaaret af Kirkerne, uden at det endnu er betalt. Udt. i Sk T. 4, 52 b.

— Forleningsbrev for Jacob Mikkelsen, Tolder i København, paa et efter Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, ledigt Prælatur i Aarhus Domkirke. Naar han ikke

længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 74. K.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis til Krastrup. Kongen har bragt i Erfaring, at han, medens han havde Aggershus Slot i Forlening, er bleven Kirkerne i Oslo Stift en stor Sum Penge skyldig. Han vil nok forevende, at Stiftsskriveren er Skyld i, at denne Restance ikke er bleven betalt, men da Jørgen Friis har haft baade Lenet og Kirkerne i Forsvar, befales det ham til den førstkommende Herredag i København at medtage, hvad han maatte have angaaende denne Restance til Kirkerne, og siden her forklare, hvad Kirkerne med Billighed kunne have at fordre hos ham. J. T. 6, 119 b.

14. Dec. (Kronborg). Miss. til Ditlef Holck [Gulland] om at lade hugge det paa den tilsendte Fortegnelse opførte Tømmer og siden lade det føre ned til Ladestederne. Udt. i Sk. T. 4, 52 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christen Friis. Fru Anne Rosenkrantz til Siøholm, Frants Rantzaus Enke, har berettet, at hun paa den førstkommende Herredag i København vil skifte og dele saavel Jordegods som Løsøre efter hendes afdøde Husbonde med sine Børn, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke Værger for hendes umyndige Børn til at paase, at alt gaar rigtigt til. Det befales derfor Christen Friis at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Hendrik Rantzau, medens Skiftet staar paa, og i alle Maader varetage hans Tarv ved dette. Sj. T. 21, 92.

— Ligelydende Miss. til Oluf Rosensparre om at paatage sig Værgemaalet for Johan Rantzau. Udt. i Sj. T. 21, 92 b.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholm om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Hilvig Rantzau. Udt. i Sj. T. 21, 92 b.

— Miss. til Christopher Krafse, Eske Krafse, Jørgen Kaas til Hafgaard og Otte Banner. Kongen har ladet udgaa Befaling til Hertvig Kaas til Møllerup, Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand paa Mariager Kloster, og Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Caløe, om, at de skulle overlevere Fru Anne Rosenkrantz, Frants Rantzaus Enke, de Breve, som findes paa Giessingholm og

angaa Giessingholms Ejendom, og som Otte Banner endnu ikke har leveret fra sig. Det befales dem at være til Stede, naar Brevene skulle optages, og sammen med de andre gode Mænd levere Fru Anne disse. Sj. T. 21, 92 b. K.

17. Dec. (Kronborg). Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, har begæret at maatte faa nogle smaa Sær- og Stufjorder og Enge, der ligge til nogle Kronens Gaarde i Helsingborg Len, som er Krop Præstegaard, Krop, Flemming, Gundelund, Holck, Lydesta, Giershøye og Bircke, hvilke Jorder grænse og støde ind paa to ham tilhørende Gaarde Ørup og Liungberrig, som han er til Sinds at lade bygge, til Mageskifte for ligesaa gode og for Bønderne belejlige Jorder og Enge som dem, han begærer, skal Tage Thott med det allerførste besigte alle Jorderne og Engene, baade dem, Anders Bilde vil have, og dem, han vil udlægge, undersøge, om Kronens Jorder kunne undværes fra Kronens Gaarde og om Kronen kan faa Fyldest ved Mageskiftet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Bilde Besked. Sk. T. 4, 52 b.

18. Dec. (—). Aab. Brev om, at Jens Ollufsen i Slagelse, der er forordnet til at være Herredsfoged i Løfve Herred, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing, der ofte nøder ham til at forsømme sin egen Næring og Bjærgning, maa oppebære 1 Skp. Korn af hver Kronens Bonde i Løfve og Rørsøe i Løfve Herred, der sidder for Gaard, og ligesaa af hver Bonde, der bor paa gejstligt Gods i Herredet og sidder for Gaard. Det befales Bønderne at udgive nævnte Skp. Korn til hver Mortensdag. Sj. R. 16, 96 b.

22. Dec. (—). Miss. til Jørgen Kaas til Gielskof og Jørgen Skeel til Sovstrup, Embedsmænd paa Aarhusgaard og Kalle Slot. Da Jomfru Helvig Ulfeldt til Mossegaard har begæret at maatte faa 1 Gaard og 1 Hus i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Hus i Holm By og Sogn i Ning Herred af hendes Arvegods, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 120.

23. Dec. (—). Bestalling for Johan Riissenbroch og Adam Boenstock selvferde som Taarnmænd paa Kronborg Slot. De skulle være forpligtede til at lade sig bruge

med deres Instrumenter og Spil Aften og Morgen til bestemt Tid, ved Formiddagsmaaltid og Aftenmaaltid og ellers, naar Kongen lader dem tilsige. De skulle have 80 Dlr. i aarlig Løn, og det skal staa dem frit for at lade sig bruge med deres Svende ved de Bryllupper, som holdes i Helsingør og ellers her i Lenet, dog skulle de i Forvejen tilkendegive Lensmanden paa Kronborg det. Deres Løn skal regnes fra 23. Nov. 1614 og udbetales dem af Toldboden. Sj. R. 16, 97.

24. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Thomas Ifversen som Skovrider over Kronborg og Frederiksborg Skove med en aarlig Løn af 16 gl. Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest, alt at regne fra 1. Maj 1614. Udt. i Sj. R. 16, 98.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Denne Brevviserske Bodel, Anders Stisens Hustru, paa Serrøe har anmodet Kongen om at eftergive hendes Husbonde hans Forseelse med den Kalk, som han falskeligen har angivet, og tilbudt at ville afsone hans Forseelse hos Oluf Rosensparre paa Kongens Vegne efter deres Formue. Det befales i den Anledning Oluf Rosensparre at afdringe Sagen med Anders Stisen efter hans yderste Formue og føre Pengene til Indtægt for Kongen i Regnskabet. Sj. T. 21, 93 b.

— (**Kronborg**). Bestalling for Hans von Goslar, at skulle polere, rengøre og vedligeholde de Lysekroner, Messingbrandjærn og andet Husgeraad af Messing, som findes paa Kronborg Slot. Han skal, fra 29. Sept. 1614 at regne, have 30 Rigsdlr. i aarlig Løn af Toldboden og skal være forpligtet til paa sin egen Bekostning at istandsætte, hvad der gaar itu eller bliver brøstfældigt. Udt. i Sj. R. 16, 98.

— Bestalling for Matthias Eckhart, Soldat paa Kronborg Befæstning, der har lovet paa sin egen Bekostning at ville forarbejde alle de Stænger og Mundstykker, han kan, til Kongen. Naar han er beskæftiget med Kongens Arbejde, skal han være fri for at holde Vagt paa Kronborg. Han maa blive boende i Helsingør og være fri for al borgerlig og Bys Tyngde. Han skal have 3 Mk. danske for hvert Par Stænger og Mundstykker, han laver for Kongen, at udbetale af Tolden, efterhaanden som de laves. Sj. R. 16, 98 b.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere i

Helsingør. Naar Morten Knudsen, Kongens Herold, leverer dem et Register over Hertug Julius Heindrich af Sachsen, Engern og Westphalens Fortæring, hvilket Register Hertugen selv egenhændig har underskrevet, og en Seddel paa 4 $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. 26 Skill., som er udgivet til Frokost („Frostykke“), siden Regnskabet er sluttet, skulle de betale ham de af ham herefter udlagte Penge og føre dem til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 93.

24. Dec. (Kronborg). Miss. til Kapitlet i Ribe. Kongen har af dets skriftlige Indlæg erfaret, at Ribe Domkirke har en Eng, kaldet Kringelholm eller Uggelskrog, i Kringelholm Mark i Ballum Sogn, som to Kronens Tjenere, Laurits Jensen og Niels Jensen, i Resbye have i Fæste, men hvoraf Domkirken hidtil ikke aarlig har faaet den Afgift eller den Del, som den med Rette skulde have efter den Afgrøde, som kan høstes af Engen, alt til ikke ringe Skade for Domkirken. Da det nu er bevist for Kongen, at Engen ikke er kommen fra den Gaard, den nu bruges til, men er givet til Domkirkens Bygning af Biskop Christian, forhen Biskop i Ribe, og da Kongen gerne ser, at Domkirken, som har stor Bygning og stor daglig Udgift, faar hvad der er tilbørligt, skal Kapitlet, naar Engen i Kringelholm Mark falder til Fæste, ordne det saaledes, at Kirkeværgerne for Domkirken bortleje Engen og Afgrøden deraf for saa høj en Afgift som muligt til Bedste for Domkirken. J. T. 6, 120 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

1615.

3. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Statholder Breide Rantzau. Han skal i Forening med Hendrik Lange til Oldagger, kgl. Sekretær, straks begive sig til Varberg Slot, indstævne alle de Kronens Bønder, der have noget at klage over Mogens Gyldenstjerne, Embedsmand paa Varberg Slot, og hans

Foged, forhøre deres Klager og Besværinger, undersøge al Lejligheden og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter, saa Kongen deraf kan faa Besked om alt. Sj. T. 21, 97 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staphensen, Forstander paa Sorø, om at indtage Madts Nielsen, Søn af M. Niels¹ i Høllinge², i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 94.

— Miss. til Lensmændene paa nedennævnte Steder. Da Kongen til noget Byggeri behøver nogle Murkarle, Kalkslagere, Tømmermænd og Pligtskarle, skulle de i Købstaden N udtage N saadanne, som ere gode og kunne forestaa deres Embede, og sende dem til Frederiksborg Slot, ledsaget af klare Registre med Angivelse af enhvers Navn og Hjemsted, saa de kunne være der inden den sidste Februar. De skulle ordne det saaledes, at de, der sidste Aar have været paa Kongens Arbejde, i Aar blive fri, alvorligt paase, at der kun bliver fremsendt føre og stærke Folk, og passe paa, om nogen af dem, der blive udskrevne, uden Tilladelse løbe tilbage igen. — Kolding 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 10 Pligtsfolk; Horsens 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 7 Pligtsfolk; Ribe 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 12 Pligtsfolk; Aarhus 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 9 Pligtsfolk; Randers 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 9 Pligtsfolk; Aalborg 1 Murmester, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 12 Pligtsfolk; Vejle 9 Pligtsfolk; Odense 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 8 Pligtsfolk; Nyborg 1 Murkarl, 1 Hustømmermand og 8 Pligtsfolk; Svendborg 1 Murmester, 1 Hustømmermand og 6 Pligtsfolk; Assens 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 6 Pligtsfolk; Kerteminde og Bogense hver 6 Pligtsfolk; Helsingør 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 2 Hustømmermænd og 8 Pligtsfolk; Køge 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 2 Hustømmermænd og 7 Pligtsfolk; Roskilde 7 Pligtskarle; Ringsted og Holbæk hver 4 Pligtskarle; Næstved 1 Murkarl, 1 Hustømmermand og 7 Pligtsfolk; Skelskør 3 Pligtsfolk; Vordingborg 6 Pligtsfolk; Malmø 2 Murkarle, 1 Kalkslager, 2 Hustømmermænd og 11 Pligtsfolk; Ystad 1 Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 6 Pligtsfolk; Landskrone 1

¹ Niels Lunde. ² Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H.

Murkarl, 1 Kalkslager, 1 Hustømmermand og 9 Pligtsfolk; Lund 1 Hustømmermand og 6 Pligtsfolk; Helsingborg 6 Pligtsfolk; Maribo og Naskov hver 1 Hustømmermand og 6 Pligtsfolk; Nysted og Saksøbing hver 4 Pligtsfolk. Sj. T. 21, 94 b.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Niels Lange. Kongen har for nogle Aar siden¹ ladet udgaa Missive til ham om at overlevere Volberggaard med tilliggende Ejendom samt de Adkomstbreve, Jordebøger og Lodder, der angaa Gaarden og dens Tilliggende, til afdøde Frants Poel og dennes Medarvinger. Kongen har dog nu af Beretning fra Fru Dorrete Skram, Frants Poels Enke, erfaret, at han endnu ikke har efterkommet denne Befaling, og har forundret sig ikke saa lidt over, at han har ladet en saa langsommelig Tid gaa hen uden at udføre Kongens Befaling. Det befales ham nu alvorligt uden videre Forhaling og i Overværelse af gode Mænd at levere Fru Dorrete Skram de Adkomstbreve, Jordebøger og Lodder, som maatte angaa Volberggaard og dens Tilliggelse. J. T. 6, 121 b.

18. Jan. (Kronborg). Kvittans til Jørgen Houndorff, Kongens Fiskemester, der har gjort Regnskab for de ferske Fisk, som han paa Kongens Vegne har solgt i Frederiksborg og Kronborg Len fra 23. Nov. 1612 til 24. Nov. 1614 udover de Fisk, som have været fornødne til Kongens daglige Udspisnings Behov. De Penge, han har faaet ind for Fiskene, har han indleveret i Kongens eget Kammer. Sj. R. 16, 100.

— Miss. til Christopher Ulfeldt og Tagge Thott Ottesen. Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at der i Marken til to ham tilhørende Gaarde, Ørup og Liungbjerg, som han er til Sinds at ville lade bygge, ligger nogle Stufjorder og Enge, der høre til nogle Kronens Gaarde i Krop, Flemming², Gundelund, Holck, Lydestad, Giershøe og Bircke, og at Præsten i Krop har et lille Bol eller Hus med nogen Jord og Eng til ved Ørup og et Stykke Engmose ved Liungbjerg, der ligge Anders Bilde til Trængsel blandt de to Gaardes Jorder, han vil lade indtæppe. Da Anders Bilde begærer at faa disse Bol, Jorder, Agre og Enge til Mageskifte og er villig til at gøre Præsten og Kronens Bønder Fyldest af hans Tjeneres

¹ 17. Juli 1607. ² Flenninge, Luggude H.

Ejendom sammesteds og udlægge dem ligesaa god Ejendom i alle Maader, saa de ikke skulle have noget at klage over, har Kongen bevilget dette Mageskifte, hvorfor de med det første skulle tage 8 uvildige Dannemænd af Herredstinget til sig, begive sig paa alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det ene mod det andet og give alt beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 54.

18. Jan. (Kronborg). Miss. til Otte Lindenov. Kongen har sendt denne Brevviser, sin Vinskænk, til Kronens Skove i Sølvitsborg Len for at udse og hugge saa mange Baandstager, som gøres fornødne til Kongens Vinfade og andet Brug. Otte Lindenov skal anvise Vinskænken, hvor i Kronens Skove han kan finde Baandstager, der ere tjenlige til ovennævnte Brug, og skaffe ham Folk til at hugge og tilfly Baandstagerne. Naar Baandstagerne ere huggede og tilflyede, skal Otte Lindenov med det allerførste sende dem til Kronborg med Skib. Sk. T. 4, 55. K.

25. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Oluf Rosensparre om at give alle Kronens Bønder i Draxholm Len, der pleje at age Kalk, Ordre til straks hver at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg, saa Kalken uden al Undskyldning saa snart som muligt kan blive leveret til Lensmanden paa Frederiksborg. Sj. T. 21, 99 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at give enhver af Kapitlets Tjenere Ordre til at køre 1 Læst Kalk fra Sundbye Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 100.

2. Febr. (—). Miss. til Knud Urne til Aaesmark, Befalingsmand i Halsted Kloster, og Laurits Grubbe til Gammelgaard, Landsdommer i Laaland og Falster. Da Christen Hansen, Embedsmand paa Kronborg Slot, har begæret noget Maribo Klosters Gods, nemlig 2 Gaarde i Store Slemminge By og Sogn, 1 Gaard i Østerbye, 1 Gaard i Uggelstrup og 1 Gaard i Lille Slemminge, alt i Musse Herred paa Laaland, til Mageskifte for 1 Gaard i Rasted By og Sogn, 1 Gaard i Langet i Døllefelde Sogn og 1 Gaard i Hielm i Maibølle Sogn i Musse Herred samt 1 Gaard, 1 Bol og 1 Hus i Eggebølle i Dammare Sogn, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 118. K.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde om at lade nogle Pæle eller Bjælker hugge til Engelholms Aas Dyb og lade dem føre did, medens Føret paastaar. Udt. i Sk. T. 4, 55.

— Aab. Brev om jordegne Bønders Skovhugst i Rugaards Len. F. R. 3, 220. (Tr.: CCD. III. 428 f.).

6. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Hendrik Thogsel, boende i Kongens Gaard ved Stranden, indtil videre fritages for Skat, Vagt, Hold og al anden kongelig og borgerlig Tyng. Sj. R. 16, 100 b. (Tr.: KD. II. 595).

— Miss. til Eske Brock. Kongen har af hans Angivende bragt i Erfaring, at Laksegaarden ved Dronningborg Slot skal være meget bygfældig, saa det maa formodes, at den vil helt forfalde, hvis den ikke i Tide bliver hjulpen. Han skal derfor med det første lade Laksegaarden istandsætte og lade det dertil nødvendige Tømmer hugge i Lenet, dog saaledes at det sker uden Skade for Skoven. Han skal paase, at Laksegaardens Opbyggelse sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 122.

9. Febr. (Kronborg). Aab. Brev om, at Inger Pedersdatter, Hans Steenvigs Enke, i Halmstad indtil videre maa være fritaget for Skat, Hold, Vagt og al anden kongelig og Bys Tyng mod at holde Herberg for Kongens egne Tjenere og for andre fornemme Folk, som komme til Halmstad, og for en rimelig Betaling skaffe dem god Redelighed og nødtørfdig Underholdning. Sk. R. 4, 1¹.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at købe saa mange Fjer og Dun, som de kunne skaffe, og med det allerførste sende dem til København. Pengene, som de give derfor, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. — I Sjælland: Christen Friis (Københavns Len), Jokum Bülow (Vordingborg Len), Holger Rosenkrantz (Roskildegaardens Len), Christopher Basse (Frederiksborg Len), Oluf Rosenparre (Draxholm Len), Jørgen Daa (Holbæk Len), Sten Brahe (Kallundborg Len), Ebbe Munk (Antvorskov Len) og Christopher Gjøe (Tryggevælde Len). — Fyen: Marqvort Bilde (Odensegaardens

¹ Udenfor er skrevet: Niels Friises Skrift.

Len), Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Jørgen Brahe (Rugaard Len), Jacob Rosenkrantz (Hagenskov Len), Corfits Rud (Hindsgavl Len), Mogens Ulfeldt (Tranekær Len). — Jylland: Casper Markdanner (Koldinghus Len), Albret Skeel (Riberhus Len), Uldrik Sandberg (Lundenæs Len), Mogens Kaas (Ørum Len), Knud Gyldenstjerne Henriksen (Vestervig Len), Knud Brahe (Biugholm Len), Laurits Ebbesen (Skanderborg Len), Jørgen Kaas (Aarhusgaards Len), Christen Holec (Silkeborg Len), Jørgen Skeel (Kallø Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Eske Bilde (Mariager Len), Knud Gyldenstjerne (Hald Len), Christen Thott (Skivehus Len), Manderup Parsberg (Aalborghus Len), Jørgen Friis (Segelstrup Len), Preben Gyldenstjerne (Bøvling Len), Jacob Lykke [Lund Gaard p. Mors]. — Skaane: Sigvort Grubbe (Malmøhus Len), Tage Thott (Landskrone Len), Anders Bilde (Helsingborg Len), Jens Sparre (Aahusgaards Len), Anders Sinklar (Gladsaxe Len), Falk Lykke (Kristianopel Len), Tage Thott (Laholm Len), Mogens Pax (Halmstad Len), Mogens Gyldenstjerne (Varberg Len), Otte Lindenov (Sølvitsborg Len). Sj. T. 21, 100¹.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har eftergivet Bønderne i Varberg Len de Voldpenge, som de restere med. Ligeledes skal Mogens Gyldenstjerne fritage de Bønder, som det er brændt for i sidste Fejde, for Halvdelen af dette Aars Landgilde og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 55 b.

17. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Marine Lauritsdatter, Borgerske i Aalborg, paa Kirkens Part af Korntienden af Romdrup Sogn i Fleskum Herred, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 104 b.

18. Febr. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at hjælpe Niels Olsen til et Degnekald. Udt. i Sj. T. 21, 101 b.

— Miss. til Sivor Grubbe. Kongen sender ham hermed en Fortegnelse over nogle Personer i hans Len [Malmøhus], der vide Besked om, hvorledes Hans Lindenov til Ødsløf har forholdt sig mod Kongen og nogle af Kongens Undersaatte, da

¹ Udenfor er skrevet: Christopher Urnis Skrift.

han laa med sit Orlogsskib i Lenet. Det befales ham strengeligen at lade undersøge i Ysted og Trelleborg, hvad de i Sandhed vide om Hans Lindenovs Bedrift, ikke alene efter indlagte Fortegnelse, men ogsaa hvad andet han kan erfare, som maatte have noget paa sig. Naar han privatim har erfaret deres Ord og selv har optegnet det, skal han iligen begive sig til Kongen og aflægge Relation om alt, saa Kongen siden kan lade Vidnerne indstævne til Herredagen for med Ed at bekræfte deres Udsagn. K.

20. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christen Friis om at lade 200 Pæle hugge i Harreskov og siden lade dem føre til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 101 b.

— Miss. til Anders Bilde om, at han ikke maa gøre Jacob Mikkelsen, Tolder i København, nogen Hinder paa at købe til sit Bedste nogle Knæer og Indholter hos Bønderne i Helsingborg og Herritsvad Klosters Len. Udt. i Sk. T. 4, 55 b.

21. Febr. (—). Miss. til Anders Sinklar. Da der enten paa Gladsaxe Slot eller i Sømmershavn skal staa nogle Breve under Forsegling, som vedkomme afdøde Hans Spiegel, skal Anders Sinklar tage en anden god Mand til sig, aabne Kisten og i Christoffer Krafses eller hans Broders Nærværelse undersøge, om der ikke i Kisten findes nogle Kvittanser, som afdøde Dirik Høcken har givet Hans Spiegel. Hvis der findes saadanne Kvittanser, skal han lade Christoffer Krafse eller hans Broder faa dem mod deres Revers, indtil de have brugt Kvittanserne. Sk. T. 4, 55 b.

26. Febr. (Kronborg). Miss. til Jokim Bülow. Kongen har bragt i Erfaring, at Maribo Kloster har 2 øde Byggesteder i Køge og Aahus, hvoraf Kronen i langsommelig Tid kun har haft ringe eller slet ingen Nytte. Da Kongen gerne ser Klosterets Gavn og Bedste, skal Jokim Bülow ved første Lejlighed sælge disse øde Byggesteder saa dyrt som muligt og siden anvende Pengene til Klosterets Bedste. Sj. T. 21, 101 b.

— Miss. til Christen Hansen om straks at indstævne Børge Børgesen, Borger i Helsingør, for sig og med Alvorlighed formane ham til under sin højeste Ed at bekende, hvad Ord Hans Lindenov til Ørsløf har haft i hans Hus, da han laa

i Sundet med sit Skib, og give Børge Børgesens Bekendelse klarlig beskrevet under sin Haand og Segl. Sj. T. 21, 102.

26. Febr. (Kronborg). Miss. til Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Knud Gabriel til Krenkerup. Da Jokim Bülow, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har begæret en Maribo Kloster tilhørende Gaard i Gierrebye¹ i Ingelstedt Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Leckelende² i Skaane, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 4, 56.

27. Febr. (—). Aab. Brev om, at Hendrik N, Smed paa Jungshofvit Slot, der har lovet paa egen Bekostning med Artzenie og andet Tilbehør at ville læge og hele Kongens Stodheste, Foler og Stod sammesteds og gøre sig den højeste Flid for, at de Heste, som ere blevne syge eller ere komne til Skade, igen kunne blive hjulpne, herfor indtil videre aarlig maa oppebære 30 Dlr. af Lensmanden paa Vordingborg. Sj. R. 16, 100 b.

— Miss. til Jokim Bülow. Han skal ved første Lejlighed lade opføre et Kornhus, muret af Grund, 2 Lofter højt og 24 Bindinger langt, ved Færgehuset neden for Vordingborg Slot og slutte Kontrakt med en Murermester og Tømmermand om at opbygge Kornhuset for saa ringe en Pris som muligt. Endvidere skal han lade den gamle Oksestald nedbryde og igen lade den opsætte paa den ene Side der paa Muren og paa den anden Side forfærdige den med Stolper og andet Tilbehør. Den gamle Stald paa Lekkingegaard skal han ogsaa lade nedbryde og igen lade en ny opføre. Han skal paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Han skal med det allerførste lade den Bondegaard, som kaldes Oring og ligger nedenfor Vordingborg Slot, nedbryde, da Kongen vil have den dertil liggende Skov og Jord lagt ind under Ladegaarden ved Vordingborg. Orig. Sj. T. 21, 102 b.

28. Febr. (—). Aab. Brev om, at Jokim Bülow til Ingelstad, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og hans Arvinger

¹ Vistnok Gierarp, Ingelstad H. ² Lakkelænge, Torne H.

paa Ingelstad altid herefter aarligen maa oppebære Ingelstad Kirkes Tiende, Indkomst og anden Rente mod Forpligtelse til at holde Ingelstad Kirke i god Stand og skaffe Vin, Brød og andet til Kirketjenesten nødvendigt. Hvis han eller hans Arvinger vise sig forsømmelige heri, skulle de have forbrudt denne Benaadning og staa til Rette derfor. Sk. R. 4, 1 b.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott til Eriksholm og Anders Bilde til Rabeløf, Embedsmænd paa Landskrone og Helsingborg Slotte. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand i Helnekirke Len, har begæret 1 Kronens Gaard i Ignebjerg By og Sogn i Giøng Herred i Helsingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Vester Emmitsløf i Giøng Herred og 1 Fæste i Vester Vramb By og Sogn i Giers Herred, hvorm han selv skal give dem nærmere Besked, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sk. T. 4, 56 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om i deres Len at lade undersøge, hvad Kirkerne have i Forraad: Sigvordt Grubbe (Malmøhus), Mogens Gyldenstjerne (Varberg), Tage Thott Andersen (Laholm), Tage Thott Otsen (Landskrone), Anders Bilde (Helsingborg), Andreas Sinklar (Gladsaxe), Hendrik Hvitefeldt (Froste Herred), Otte Lindenov (Sølvitsborg), Falk Lykke (Christianopel), Hofmesterinden (Giers Herred), Jens Sparre (Aarhusgaard) og Mogens Pax (Halmstad). Udt. i Sk. T. 4, 57.

— Miss. til Prælater og Kanniker i Lund om at erklære sig om 2 Kapitelsgaarde i Lummerup i Giøng Herred, som Christoffer Ulfeldt til Svendstrup begærer til Mageskifte, og om 2 Gaarde af hans Jordegods i Paarup i Vesterstadt Sogn i Fers Herred, som han vil udlægge i Stedet. Udt. i Sk. T. 4, 57.

1. Marts (—). Miss. til Peder Basse til Sørup og Jokim Bülow til Engelsted, Embedsmænd paa Svenstrupgaard og Vordingborg Slot. Afdøde Lauge Beck har for rum Tid siden¹ ved en Misforstaaelse tilskiftet Kongen en Gaard i Kirkerup By og Sogn i Sømme Herred, som tilhørte Kronen og har været pantsat til andre. Da Rentemester Sigvart Beck til Førsløf nu

¹ 4. Dec. 1580.

paa egne og Medarvingers Vegne har tilbudt at ville udlægge Kronen Fyldest derfor i 3 Gaarde i Ringe i Hammers Sogn og Herred, 1 Gaard i Sibberup i Hammers Herred og 1 Gaard i Ødemark i Biefverskoufs Herred, skulle de med det første besigte Gaarden i Kirkerup og saa meget af Sigvart Becks Gods, som kan svare dertil, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 103.

1. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Søfren Hansen, Søn af M. Hans Søfrensen, Sognepræst i Nyborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 104.

— Miss. til Eske Krafse. Da Kongen begærer 1 Gaard i Sverborg og 3 Gaarde i Lumbye¹ i Hammer Herred i Vordingborg Len til Mageskifte af hans Søster, Jomfru Sophie Krafse, for Udlæg af Krongods, som ikke ligger Kronens Slotte og Gaarde til Fortrængsel, skal han ved første Løjlighed erklære sig til Kongen om, hvor hans Søster begærer Vederlag, saa Kongen kan lade Befaling udgaa til gode Mænd om at besigte Godset. Sj. T. 21, 104. K.

— Lignende Miss. til Otte Brahe Pedersen paa sin Moster Jomfru Dorrete Gjøes Vegne om at erklære sig angaaende Vederlag for 1 Gaard i Lundbye, 1 Gaard i Sverting², 1 Gaard i Stubye og 1 Gaard i Reng³ i Hammers Herred og 1 Gaard i Ubye i Borse Herred, som Kongen ønsker til Mageskifte af hende. Udt. i Sj. T. 21, 104 b. K. (i Udt.).

— Lignende Miss. til Fru Karren Banner angaaende Vederlag for 1 Gaard og 1 Gadehus i Over Vinding i Hammer Herred, 2 Gaarde i Ubye og 2 Gaarde i Diurløf i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105. K. (i Udt.).

— Lignende Miss. til Eiler Rud angaaende Vederlag for 1 Gaard i Lundbyetorp i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105. K. (i Udt.).

— Lignende Miss. til Fru Jytte Gyldenstjerne angaaende Vederlag for 1 Gaard i Over Vinding i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105. K. (i Udt.).

— Lignende Miss. til Otte Brahe Stensen angaaende

¹ Lundby, Hammer H. ² Snertinge, samme H. ³ Ring, samme H.

Vederlag for 1 Gaard i Nets¹ i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

1. **Marts (Kbhvn.)**. Lignende Miss. til Ofve Gjedde angaaende Vederlag for 1 Gaard i Reng² i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

— Lignende Miss. til Sten Brahe angaaende Vederlag for 1 Gaard i Reng³ i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

— Lignende Miss. til Fru Berete Brahe angaaende Vederlag for 1 Gaard i Neder Vinding i Hammer Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

— Lignende Miss. til Christen Hansen angaaende Vederlag for 1 Gaard i Skallerup i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

— Lignende Miss. til Envold Kruse angaaende Vederlag for 1 Gaard i Svertinge³ i Hammer Herred og 1 Gaard i Stoebye⁴ i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105.

— Lignende Miss. til Christoffer Galde angaaende Vederlag for 1 Gaard i Nybølle⁵ i Hammer Herred og 3 Gaarde i Ugledige i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

— Lignende Miss. til Fru Anne Bilde angaaende Vederlag for 1 Gaard i Reng i Hammer Herred og 1 Gaard i Tolstrup og 1 Gaard i Ubye i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

— Lignende Miss. til Fru Margrete Brahe angaaende Vederlag for 1 Gaard i Skallerup, 1 Gaard i Tolstrup og 1 Gaard i Skoufhuse i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

— Lignende Miss. til Tage Thott angaaende Vederlag for 1 Gaard i Ubye, 1 Gaard i Skuderup, 1 Gaard i Tolstrup, 1 Gaard i Stoebye⁶ og 1 Gaard i Tjørnehofvit i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

— Lignende Miss. til Knud Urne angaaende Vederlag for 1 Gaard i Storbye i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

— Lignende Miss. til Corfits Rud angaaende Vederlag for 1 Gaard i Skuderup i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

¹ Nestelsø, Hammer H. ² Ring, samme H. ³ Snertinge. ⁴ Storby.
⁵ Neble. ⁶ Storby.

1. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Fru Sidsel Skave angaaende Vederlag for 1 Gaard i Allersløf og 1 Gaard i Ubye i Borse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 105 b.

2. Marts (—). Miss. til Sten Brahe og Oluf Rosenparre om med det allerførste at begive sig til København. K. Udt. i Sj. T. 21, 106.

3. Marts (—). Miss. til Christen Friis [Københavns Len], Holger Rosenkrantz [Roskildegaard Len], Jokim Bülow [Vordingborg Len] og Christoffer Gjøe [Tryggvælde Len] om i deres Len, baade paa Landet og i Købstæderne, at købe saa mange unge Kirsebærtræer, som de kunne faa, til at plante ud og forsætte, saa de kunne være rede, naar Kongen sender Bud efter dem i denne Maaned. Pengene, de give derfor, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 106.

4. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at opsøge Kirsebærtræer i Sorø Len til Kongen. Udt. i Sj. T. 21, 106.

— Miss. til Kronens Bønder i Holbo Herred. Da det er sædvanligt, at enhver Mand i Herredet, der sidder for Gaard, aarlig giver Herredsfogden 1 Skp. Korn, hvilket dog nu en Del af dem vægrer sig ved, paabydes det herved strengeligen enhver især aarlig at udgive 1 Skp. Korn til Eiler Hendriksen i Ebbekiøbing, saalænge han er Herredsfoged til Holbo Herredsting, saafremt de ikke ville tiltales og staa til Rette for deres Ulydighed. Sj. T. 21, 106 b.

— Miss. til Casper Markdanner om at lade denne Brevviser Anders Davitsen, Kronens Tjener i Dankier¹, hvis Gaard med Bo, Boskab, Kvæg og hvad mere han ejede er brændt for kort Tid siden, være fri for 1 Aars Landgilde og lade ham faa Hjælp med Bygningstømmer til Gaardens Opbyggelse. J. T. 6, 122 b.

7. Marts (—). Bestalling for Hans Skreitter som Fiskemester. Han skal have Kronens Søer og Damme i Kronborg Len i Befaling, føre flittigt Tilsyn med Fiskeriet og dets Tilbehør og i alle Maader rette sig efter den Forordning, som Kongen tilstiller ham. Han skal i aarlig Løn have 120

¹ Damkær, Holmans H.

Rigsdlr., hvilke skulle udbetales ham af Toldboden i Helsingør. Sj. R. 16, 101.

7. Marts (Kbhvn.). Forordning, hvorefter Kongens Fiskemestre i Kronborg, Frederiksborg, Københavns og Antvorskov Len skulle rette sig. Sj. R. 16, 103. (Tr.: CCD. III. 429—32. Tidsskr. f. Fiskeri III. 211 ff.).

— Bestalling for Henning Abbelsted selvfemte som Instrumentister paa Københavns Slot. De skulle være forpligtede til at lade sig bruge med deres Instrumenter og Spil til bestemte Tider, som rette Taarnmænd bør, saaledes at de ikke kunne beskyldes for noget. De skulle daglig tjene saaledes paa Taarnet, at de først om Morgenen, naar Klokken er 5, skulle blæse i deres Instrumenter; naar Klokken er 10, skulle de blæse i deres Trompeter og straks efter lege paa Instrumenterne. Ligeledes skulle de til Aftensmaaltidet, naar Klokken er 5, blæse og lege paa Instrumenterne, men naar Kongen selv er til Stede og Kongens egne Trompetere blæse til Bords, skulle de kun paavare med deres Instrumenter. Ligeledes skulle de om Aftenen, naar Klokken er 7, blæse til Godnat og ellers paavare, naar Kongen tilsiger dem. For denne deres Tjeneste skal Mesteren for Taarnmændene Henning Abbelsted aarlig have 100 Dlr., hvilke Penge skulle betales ham af Rentekammeret. Henning Abbelsted og hans Svende maa lade sig bruge ved Bryllupper, Barseler og andre Gæstebud i København og Køge og andensteds i Lenet, dog skulle de forinden meddele det til Statholderen paa Københavns Slot og tage Forlov af ham. Henning Abbelsted maa ikke tage mere for sin og sine Svendes Tjeneste end der er fastsat i følgende Takst: Ved Selskab i Kompagniet maa de tage 8 Dlr. for deres Tjeneste; ved Borgerbryllupper maa han, naar han og hans Svende følge Brudefolket til og fra Kirken, tage 10 Dlr.; ved Bryllupper i Lavshusene eller paa Herremænds Gaarde 6 Dlr.; ved Bryllupper i Borgerhuse maa han selvfemte tage 4 Dlr.; naar han følger Brudefolket til og fra Kirken, naar han i Borgerhuse selvtredje paavarer, maa han tage 3 Dlr. og, naar han alene følger Brudefolket til og fra Kirken, 1 Dlr.; ved andre Værtskaber og Gæstebud, som han bliver kaldet til, maa han tage en rimelig Belønning. Hvis han selv er forhindret, skal han være forpligtet til at skaffe andre i sit Sted, men hvis han ikke kan det, skal den, der gør Brylluppet

eller Gæstebudet, have Tilladelse til at skaffe sig andre, der kunne opvarte dem. Det skal heller ikke være forment de ekstraordinære Spillemand at lade sig bruge i Kældere og Kroer, hvor nogen kalder dem. Sj. R. 16, 101 b.

7. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ellitse Pedersdatter, Borgerske i Holbæk, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Udbye Sogn paa Tudtse-nes, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Hvis hendes Husbonde Frederik Eissenberg overlever hendes Død, maa han fremfor nogen anden faa Tienderne for en rimelig Indfæstning. Udt. i Tb. S. 14 b.

8. Marts (—). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, og David Lucht, Bernt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1614 til Nytaarsdag 1615. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 16, 106.

12. Marts (—). Miss. til Christen Hansen. Naar Kong Gustav Adolf af Sverrigs Gesandt kommer til Helsingør, skal han anmode Gesandten om med det første at begive sig til København og lade ham faa sin egen Vogn og andet nødvendigt Fordringskab til de Folk, han har med sig. Sj. T. 21, 107.

— Miss. til Anders Bilde om at skaffe de svenske Gesandter godt Fordringskab med de nødtørftige Heste og Vogne gennem hans Ler [Helsingborg] og fri Færger over Færgstederne, saa de uden Ophold kunne komme vel befordrede frem. Udt. i Sk. T. 4, 57 b.

13. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har paalagt Christian Friis til Kraggerup, Embedsmand paa Københavns Slot, paa Kongens Vegne at tiltale Hans Lindenov til Ødtsløf med Retten paa den almindelige Herredag efter de medgivne Dokumenter. Sj. R. 16, 108 b.

14. Marts (—). Aab. Brev om, at Fru Mette Brahe til Afvintsberg, Peder Marsvins Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har efterladt sig en stor Gæld, henved 30,000 Dlr., saa den aarlige Indkomst af hans Gods ikke kan forslaa til at forrente Gælden. Da hun selv endnu ikke har arvet no-

get Jordegods efter sine Forældre, kan det derfor formodes, at Gælden vil vokse fra Aar til Aar, i Længden til stor Skade for hende og hendes Børn, medmindre det i Tide bliver forekommet, og hun har derfor begæret at maatte sælge saa meget af hendes Børns fædrene Gods, som hun i Tide kan betale deres Gæld med. For at Fru Mette og hendes Børn ikke i Fremtiden skulle komme i Skade og Ulejlighed, bevilger Kongen, at hun i Forening med Børnenes Lavvæрге maa sælge saa meget af deres fædrene Gods, som behøves for at betale deres Gæld, dog skal Axel Brahe, Befalingsmand i Dalum Kloster, Børnenes Morfader, paase, at Godset sælges saaledes og at der handles saaledes med Gælden, som i sin Tid kan være forsvaret. F. R. 3, 223 b.

14. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Oluf Andersen Grønbeck, Sognepræst til Temb Sogn, paa Kronens Part af Korntienden af Temb Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Ørt. Rug og 4 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 104 b.

17. Marts (—). Aab. Brev om, at Niels Ibsen, der er født paa Kronens Gods i Boerup under Svenstrupgaard, men nu har fæstet Qverkebyegaard i Ringsted Len og har skikket sin Lejlighed efter at blive der, men er bange for, at han af Peder Basse, Embedsmand paa Svenstrupgaard, skal blive tiltalt til at flytte derfra ind paa Svenstrup Len, frit maa blive boende i Qverkebyegaard og være fri for at deles til Stavns, saalænge han udreder tilbørlig Rettighed til Kronen af Qverkebyegaard, da det er Kronens Gods paa begge Sider. Sj. R. 16, 108.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Stygge Høg til Vong paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Aastrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 104 b.

20. Marts (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Madsen i Gundtoft paa menige Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Giettrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift. Udt. i Tb. S. 105.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Eriksen i Giettrup paa Kirkens Part af Korntienden af Giettrup

Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 105 b.

20. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Ollufsen i Hollumgaard paa Kirkens Part af Korn-tienden af Ybye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 105.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Christensen i Gunderup¹ paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Holtborig Sogn², hvoraf der skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 105.

— Fredebrev for Christoffer Friis til Vaskergaard, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa Jens Rodsteen, da det er Kongen selv bevidst, at det er sket ærligt for Haanden, og han nu har afbedet det hos den dodes Slægt og Venner og stillet dem tilfreds derfor. J. R. 7, 75³.

21. Marts (—). Aab. Brev om, at M. Daniel Hogevald, Kongens Livbadskær, indtil videre maa oppebære 10 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 16, 109.

— Miss. til Ebbe Munk. Da der er tildømt Kongen en Gaard i Skelskør efter en Person, ved Navn Jørgen Gaad, som skal have begaaet et Drab, skal Ebbe Munk lade denne Gaard vurdere af uvildige Dannemænd, siden sælge den til den højstbydende og føre Salgssummen til Indtægt i sit Regnskab. Sj. T. 21, 107.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jacob Vogensen, Ridefoged til Aalborghus, paa Kirkens Part af Korntienden af Bleer⁴ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Pd. Rug og 3¹/₂ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 105.

23. Marts (—). Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Aastrup Slot og Ladegaard skulle være meget bygfældige og forfaldne, saa det er at formode, at en Del af Husene og Broen ville falde ned, saafremt det ikke i Tide bliver forekommet og der efter Manderup Parsbergs indlagte Fortegnelse bliver anvendt 650 Dlr. derpaa. For at denne

¹ Ginderup, Refs H. ² Heltborg, samme H. ³ Udenfor er skrevet: Eiler Gyldenstjernes Skrift. ⁴ Blære, Aars H.

Bygfældighed ikke i Fremtiden skal komme Kongen til større Skade, skal han med det første igen lade Husene paa Slottet og Ladegaarden opbygge og forfærdige paa de Steder, hvor han maatte anse det for nødvendigt, og føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab, dog skal han saa siden tage Pengene af Aastrup Lens Indkomst, naar Kongens forrige Brev til ham om Oppebørselen af Lenets Indkomst i alle Maader er efterkommet. J. T. 6, 123.

24. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev til Kronens Bønder under Aastrup Slot. Kongen har bragt i Erfaring, at de vise sig meget modvillige, idet de ikke ville gøre Ægt og Arbejde til Slottet med Indhøstning af Avlen og i andre Maader, saaledes som de ere pligtige til, skønt de nogle Gange tidligere have faaet Kongens alvorlige Befaling derom. Det paa-bydes dem derfor atter strengeligen, at de, naar Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, eller hans Fuldmægtig tilsiger dem, uden Forsømmelse skulle drive Avlen til Slottet og iøvrigt gøre Ægt og Arbejde, saaledes som det er brugeligt til andre Slotte. Hvis nogen herefter, ligesom hidtil, viser sig ulydig, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. J. T. 6, 123 b.

24. Marts (—). Miss. til Mogens Pax. Jomfru Anne Griis har berettet, at hendes afdøde Fader Erik Griis har forlenet hendes Stifmoder med sin Hovedgaard Hellerup med tilliggende Gods, som hendes Broder Arrildt Griis mod sit Tilsagn har solgt til afdøde Brostrup Gjedde. Da hendes Stifmoder¹ nu er død og der er forskellige Stridigheder mellem hende og hendes Broder om Hellerupgaard og andet deres Arvegods, har hun anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, medens Skiftet staar paa. Mogens Pax skal paatage sig Værgemaalet for hende og paase, at hun ved Skiftet faar Skel og Fyldest for sin Part. Sk. T. 4, 57 b.

26. Marts (—). Miss. til Anders Bilde. Da Kong Gustaf Adolf af Sverrigs Gesandt, Johan Skytte til Grønsøe, nu har faaet sin Affærding og paa førstkommande Tirsdag [28. Marts] skal have sit Logement i Helsingborg, skal Anders Bilde

¹ Anne Lavridsdatter Grubbe.

sørge for, at Johan Skytte faar godt Logement i Byen og bliver holdt frit med god Traktation og udkvitteret af Logementet, og iøvrigt skaffe ham og hans Følge fri Befordring med de nødvendige Heste og Vogne gennem Lenet. Sk. T. 4, 58.

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Holger Ulfstand til Vosborg og Gunde Lange til Bredning. Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har berettet, at der i Volbierrigaards Sognekirke Hie Kirke staar nogle forseglede Kister og Skrin med Breve i, der angaa Volbierrigaards Ejendom og tilliggende Gods, som Niels Krag har i Værge. Naar Niels Krag anmoder dem derom, skulle de begive sig til Hie Kirke, aabne Kisterne, med største Flid blandt de i Kisterne værende Breve opsøge de Breve, der angaa Volbierrigaards Ejendom og tilliggende Gods, levere Niels Krag disse Breve mod en nøjagtig Reversal, indlægge denne i Brevkisten og siden igen forsegle Kisterne og Skrinene med de Breve, som blive tilovers. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 124 b.

27. Marts (—). Bestalling for Anders Marqvortsen som Kongens Sølvpop. Han skal have Kongens Sølv, baade det, som er gjort og nu bliver tilstillet ham, og det, som heretter bliver gjort og tilstillet ham, i Befaling og Forvaring og gøre klart Regnskab derfor efter Genparten af Registrene paa Sølv, som skulle være lige med hans og holdes til Stede paa Rentekammeret. Hvis der skulde komme nogen Skade paa det Sølv, han har i Forvaring, saa det maa omgøres, skal han først lade det besigte i Rentekammeret, om det ogsaa er nødvendigt at lade det forny, og hvad Grunden til Beskadigelsen er, ligesom han ogsaa skal lade det veje dér, førend det bliver leveret Guldsmeden til Forarbejdning. Han skal føre godt Tilsyn med, at det Voks, som han faar til Lys, ikke bliver brændt eller udgivet til Unytte, og holde klart Register derover. De Duge, Servietter og andre Linklæder, som han modtager og bruger til Kongens Behov, skal han igen levere fra sig til dem, af hvem han har modtaget dem. Han skal være forpligtet til én Gang om Aaret eller saa ofte, det befales, at gøre Rede for det Sølv, han har under Hænder eller har leveret fra sig, og for Voks, Duge, Haandklæder, Servietter og hvad andet, som

han paa Kongens Vegne har modtaget. Han skal flittigt paase, at det Sølv, han har i Befaling, ikke bortkommer til Unyttet eller forventes. Han skal have Sølvknægtene i Kongens Sølvkammer i Befaling, og disse skulle rette sig efter hans Ordre. Han skal i aarlig Løn have 50 Dlr., 1 sædvanlig Hofklædning og 1 Sidendortsklædning med Tilbehør samt Underholdning til sig selv og en Dreng paa Kongens Gaarde og Huse, hvor han følger Kongen. Hans Bestalling skal regnes fra 23. Okt. 1614. Sj. R. 16, 110.

27. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Madts Pedersen, der bor paa en Kronens Gaard i Espinge i Froste Herred, for Livstid maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og al anden Tyngge af nævnte Gaard, dog mod at tjene Riget med 1 gerust Hest deraf, inden Riget paa sin egen og uden Riget paa Kongens Bekostning. Sk. R. 4, 2.

— Miss. til Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Gaard i Birke under Hervested¹ Kloster er sat for højt i Landgilde, saa den til Gaarden liggende Ejendom ikke kan taale at svare den. Da der paa Tinge er opkrævet 12 Mænd til at sætte Gaarden for den Landgilde, den kan taale, og disse have sat den til at udgive 1 Skp. Smør, 4 Tdr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Tejge og $\frac{1}{2}$ Fodernød, skal han lade det blive ved den saaledes satte Landgilde og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse dermed. Sk. T. 4, 58.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, har berettet, at da hans Gaard Krastrup brændte, brændte ogsaa blandt andet et Laasebrev paa Nørllaa, som han selv havde erhvervet i afdøde Arrild Hvitfeldts Tid. Jacob Ulfeldt skal derfor, naar Jørgen Friis eller hans Fuldmægtig henvender sig til ham, af Rigens Bøger lade ham faa et andet rigtigt Laasebrev paa Nørllaa, lydende Ord fra Ord som det, han tidligere har faaet. F. T. 3, 385. Orig.

28. Marts (—). Kvittansiarum til Jørgen Kaas til Gielskouf, Embedsmand paa Aarhusgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1608

¹ Herridsvad Kloster.

til 1. Maj 1614, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Mad-skatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 109.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Thomessen, Søn af Hr. Thomes¹ i Liunge, Hans Jespersen, Søn af Hr. Jesper² i Nebbelunde, Hans Christoffersen, Hr. Christoffers³ Søn i Halsted, og Laurits Christensen, Søn af Hr. Christen⁴ i Hildersted, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 107.

31. Marts (—). Miss. til Otte Lindenov. Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Erik N⁵, Tolder i Ronneby, er død, og at hans Regnskaber skulle være bortkomne. Da der ikke er gjort Kongen noget Regnskab og det heller ikke kan formodes, at det nogensinde kan gøres, skal Otte Lindenov tage Tolderens Gaard i Ronneby, en ham tilhørende jordeggen Gaard ved Ronneby og hvad andet, han maatte have efterladt sig, lade alt vurdere af uvildige Mænd, sælge Gaardene og Godset saa dyrt som muligt til Bedste for Kongen og lade det, han faar ind, føre til Indtægt i sit Regnskab. Sk. T. 4, 58 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen. Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Tjener, ved Navn Peder Lauritsen i Hurup i Vestervig Klosters Len, der for adskillige modvillige Bedrifter og Forseelser er dømt og lovforvunden, ikke har villet tinge til ham paa Kronens Vegne, men forholder sig meget modvillig. Knud Gyldenstjerne skal ved første Lejlighed lade Peder Lauritsen fængsle og sende ham velforvaret til Frederiksborg Slot. J. T. 6, 125⁶.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da afdøde Fru Rigitse Rosenkrantz's Børn og Arvinger med det allerførste ville skifte det Jordegods og Løsøre, som er tilfaldet dem efter hende, skal han være til Stede ved den Lejlighed og paa-tage sig Værgemaalet for Jomfruerne Ingeborg Galt og Sidsele Galt, medens Skiftet staar paa, og paase, at de ved Skiftet faa Fyldest for deres Part. J. T. 6, 125 b.

¹ Thomas Nielsen. ² Jesper Kristoffersen Bruun. ³ Kristoffer Jørgensen. ⁴ Kristen Madsen Bruun. ⁵ Erik Rasmussen. ⁶ Tr.: Secher, Om Vitterlighed og Vidnebevis S. 76.

[Omr. 1.]¹ **April (Kbhvn.).** Miss. til Jørgen Friis. Borge-
mestre og Raad i Sæby have for nogen Tid siden berettet, at
en Del af Borgerskabet i Sæby har lidt stor Skade ved Ilde-
brand, og anmodet om, at de i den Anledning maa blive for-
skaanet for de Baadsmandspenge, som de restere med. Jørgen
Friis skal sørge for, at de Borgere, der have lidt Skade
ved Ildebrand, blive fritagne for de Baadsmandspenge,
som de restere med. J. T. 6, 126.

1. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1615 at
regne, for Fru Vivikke Griis til Sandbyegaard, Peder Munds
Enke, paa Hørrie Len i Giøng Herred i Skaane, som hun nu
selv har i Værge, mod aarlig at svare 210 Rigsdlr. i Afgift af
den visse Indkomst. Hun maa selv oppebære Tiendedelen af
den uvisse Indkomst. [Med Artikl. 10, 16, 18]. Sk. R. 4, 2.

— Bestalling for David Skriver, Raadmand i Aarhus,
som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal have
samme Løn, som hans Formænd have haft. [Med Artikl. 1—6].
Sk. R. 4, 3.

— Miss. til Sigvord Grubbe om at købe 50 Læster Kalk
til Kongen foruden de 300 Læster, som ere bestilte i Ystad til
Alløe Bygnings Behov, og med det første sende dem til Køben-
havn. Han skal selv fragte Skuder til at føre Kalken til Kø-
benhavn og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Sk. T.
4, 59.

— Miss. til Andreas Sinklar om at købe 50 Læster Kalk
til Kongen, fremsende dem og fragte Skuder dertil. Udt. i Sk.
T. 4, 59.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et af Jørgen
Brockenhuus til Vollerslef, Befalingsmand over Halsne Kloster
og Harrangers Len, udgivet aabent Brev, dateret København
den 29. Marts 1615, hvorved Jørgen Brockenhuus bevilger,
at Hans Pogwisch til Damsboe, der paa forskellige Tider er
kommen i Forløfte for ham, til Sivort Beck, Rentemester, for
500 Dlr. Hovedstol med Rente, til Fredrik Qvitzov til Qvitzovs-
holm for 500 Dlr. Hovedstol med Rente og til Cornelius von
der Hamsfort i Odense for 500 Dlr. Hovedstol med Rente, og

¹ Indført mellem Breve af 31. Marts og 2. April.

derfor har haft Jørgen Brockenhuus's Hovedgaard og Gods i brugeligt Pant, nu, da han igen har afstaaet denne Hovedgaard med Gods til Jørgen Brockenhuus, i Stedet for maa oppebære al Indkomsten af Assens Provsti i Fyen, som Jørgen Brockenhuus er forlenet med, fra 1. Maj 1615 til 1. Maj 1619 og gøre sig denne Indkomst saa nyttig, som han kan. Jørgen Brockenhuus skal skaffe Hans Pogwisch en rigtig Jordebog over alt Provstiets Gods, og hverken han eller hans Arvinger maa i disse 4 Aar befatte sig med Provstiet. Af Provstiets Indkomst maa Hans Pogwisch oppebære de 1500 Rigsdlr. med Rente, som han er Forlover for Jørgen Brockenhuus for. Efter de 4 Aars Forløb maa han ikke mere befatte sig med Provstiet, der saa igen skal følge Jørgen Brockenhuus. F. R. 3, 221.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Niels Krag. Borgemestre og Raad i Randers have berettet, at de have været foraarsagede til at opkræve Sandemænd mellem Randers Bymark og Lem Mark, hvilken Sandemandsgang dog er bleven dem forment for nogle Breves Skyld, der angaa samme Ejendom og staa forseglede paa Dronningborg Slot. Det befales i den Anledning Knud Gyldenstjerne og Niels Krag at begive sig til Dronningborg ved første Lejlighed, optage Brevkisterne i Nærværelse af Lensmanden og blandt de i Kisterne værende Breve opsøge de Breve, der angaa Byens Mark og Ejendomme. De skulle derefter tilstille Lensmanden paa Dronningborg Slot Brevene mod hans Reversal derfor, indlægge Reversalen i Brevkisten og siden igen forsegle denne. J. T. 6, 126 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at han paa Kongens Vegne har ladet Peder Aarlof, Svinesnider, og hans Medfølgere forfølge for Aaraad paa Grund af det Drab, som er oversvoret en af Peder Aarlofs Svende. Sagen er nu indstævnet til Landstinget, og han begærer derfor at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med Peder Aarlof og hans Medfølgere, saafremt Aaraadet over dem bliver stadfæstet. Det befales ham i den Anledning, at han, naar Sagen er udført med Retten, skal afdringe Aaraadssagen med Peder Aarlof og hans Medfølgere og føre det, han oppebærer af dem, til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 6, 127 b.

3. April (—). Miss. til Knud Grubbe og Mogens Pax. Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, paa af-

døde Tage Krabbes Børns Vegne, som han er Værge for, og Johan Friis til Ørritslef paa egne Vegne have berettet, at de ved første Lejlighed ville skifte og dele det, som kan være tilfaldet dem alle efter Tage Krabbe og Fru Soffie Friis, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke Værger for de umyndige Børn, medens Skiftet staar paa. Det befales i den Anledning Knud Grubbe og Mogens Pax at paatage sig Værgemaalet for Mogens Krabbe, Jacob Krabbe, Ifver Krabbe, Niels Krabbe, Palle Krabbe og Jomfru Elsebe Krabbe, medens Skiftet staar paa, og paase, at alt gaar rigtigt til med dette. Sk. T. 4, 59.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Aalborghus Len endnu staar nogle af Kronens Gaarde øde, saa Kronen af den Grund ikke kan faa sin aarlige Landgilde og Rettighed af dem, skal han gøre sig den største Flid for at faa de øde Gaarde i Aalborghus Len besatte med det allerførste muligt er. For at dette desto bekvemmere og snarere kan ske, maa han fritage dem, der ville bebo de øde Gaarde, for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét, to eller tre Aar efter enhvers Lejlighed og lade dem faa saa meget Tømmer, som de behøve til de øde Gaardes Genopbyggelse, dog med saa ringe Skade for Skoven som muligt. J. T. 6, 127.

4. April (—). Miss. til Anders Bilde om med det allerførste at istandsætte Broen ved Engelholm, som skal være meget bygfældig, med Bygning og andet og siden holde den vedlige. Han skal herefter aarlig paa Kongens Vegne oppebære de Penge og det Brokorn, som ligger dertil, til Broens Vedligeholdelse. Han skal med det første hidsende Mandtal paa de Bønder og Tjenere i Bierge Herred, som efter Kongens Befaling aarlig gøre Arbejde til Bygningen paa Laholm Slot, saa Kongen kan rette sig derefter. Sk. T. 4, 59 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at lade Christen Thott, Embedsmand paa Skivehus, faa saa mange Tørv og saa megen Lyng, som han maatte behøve til Skivehus Slots Behov, paa de Steder i Hald Len, hvor det er ham mest belejligt. J. T. 6, 128.

5. April (—). Miss. til Christen Hansen. Kongen har

bevilget, at Hr. Jens Hermantsen, Kapellan i Store Hedinge, og Ifver Krag, Skolemester i Slingerup, maa prædike i Birkerød Kirke og lade sig høre af Sognefolket. Christen Hansen skal tillade dem dette, naar de besøge ham med dette Brev. Den af dem, som Sognemændene efter at have hørt dem lovlig kalder til Sognet, maa faa dette, dog skal det paases, at der i alle Maader forholdes dermed efter Ordinanzen. Sj. T. 21, 107 b.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Axel Brahe og Jacob Rosenkrantz. Af deres indlagte Designation paa de 200 Bønder, som de have faaet Ordre til at udskrive til Rigets Tjeneste af de jordegne Bønder paa Fyen, har Kongen set, at det for hver Bonde næsten bliver 10 Dlr., som aarlig skal afkвитtes i deres Landgilde. Da Kongen anser det for at være for højt og for at komme Kronen til altfor stor Bekostning, sender Kongen dem Designationen tilbage med Ordre til ved første Lejlighed igen at begive sig til alle Lenene i Fyen for i de tidligere udskrevne Bønders Sted at udskrive andre Bønder, enten af Bryder eller jordegne Bønder, der svare mindre i Landgilde og dog have saa gode Gaarde, at de deraf kunne holde en Svend, saa det, der skal afkortes enhver, ikke kommer til at beløbe sig til mere end 5, allerhøjest 6 Dlr. De skulle siden ufortøvet fremsænde deres Designation til Kancelliet, saa Kongen deraf noksom kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 385.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Staldgaarden paa Dronningborg Slot skal være ganske bygfældig, gives der Eske Brock Ordre til at istandsætte den med Bygning og i Kronens Skove i Lenet at lade hugge det dertil nødvendige Tømmer, dog skal han paase, at Byggeriet sker med saa ringe Bekostning som muligt. Da der i Dronningborg Len staar nogle af Kronens Gaarde øde, saa Kronen af den Grund ikke kan faa sin aarlige Landgilde og Rettighed af dem, skal han gøre sig den største Flid for at faa disse øde Gaarde besatte med det allerførste muligt er. For at dette desto bekvemmere og snarere kan ske, maa han fritage dem, der ville bebo de øde Gaarde, for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét, to eller tre Aar efter enhver Lejlighed eller ogsaa indtil videre give dem saa stort et Afslag i Landgilde, som han maatte eragte billigt. Endvidere skal han af det gamle Tømmer,

som findes paa Østergaard, og i Kronens Skove skaffe dem saa meget Tømmer, som behøves til de øde Gaardes Genopbyggelse. J. T. 6, 128 b.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om i Aar at forskaane Jacob Gregersen, Møller i Hafve Mølle, for 4 Pd. Møllenskyld til Hjælp til at bygge Møllehuset med. Udt. i Sj. T. 21, 108.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Laurits Hansen, Søn af Hr. Hans Hansen, Sognepræst i Rødby, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 108.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Søllerup i Biefverskov Herred, som Olluf Rosensparre begærer til Mageskifte for 1 Gaard i Lundforlund i Slagelse Herred. Udt. i Sj. T. 21, 108.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Oluf Rosensparre til Skarholt, Embedsmand paa Draxholm Slot, har begæret 1 Gaard i Rouersløf¹ i Gaardstange Sogn i Froste Herred af Kapitlets Gods til Mageskifte for 1 Gaard i Bundkulle i Blekinge [skal Kapitlet med det første erklære sig angaaende dette Mageskifte]. Sk. T. 4, 60.

— Lignende Miss. til Kapitlet i Lund om at erklære sig angaaende 4 af Kapitlets Gaarde i Vom i Fers Herred, som Otte Lindenov begærer til Mageskifte for Gods i Bikops Taagerup i Luggud Herred. Udt. i Sk. T. 4, 60.

— Miss. til Lauge Urne. Naar Andreas Sinklar, Embedsmand paa Gladsax Slot, vil lade gøre Oldingegang og Markeskel mellem Rorø² og Sandby Mark i Giøng Herred i Skaane, skal Lauge Urne befordre ham saa vidt i den Sag, at Oldingene enten følge det gamle Markeskel eller det, som synes dem at være bedst forsvarligt, og ikke anse den Dom, som for nogen Tid siden af 4 Herremænd er bleven afsagt paa et Stykke Eng i Marken, men alene følge det, som synes dem selv lovligt og billigt, da Dommen ikke lyder paa Markeskellet, men alene paa Engen. Sk. T. 4, 60 b.

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Eske Bilde til Ellinge, Embedsmænd paa Dronningborg Slot og Mariager Kloster. Da

¹ Rosløf, Froste H. ² Raarød, Gynge H.

Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, ved første Løjlighed vil levere Værgemaalet for afdøde Tyge Krabbes Børn, som han efter Kongens Befaling en Tid lang har forestaaet, fra sig til Mogens Krabbe, der nu efter Loven er sin egen Væрге og sine Søskenes rette Lavvæрге, skulle de være til Støde ved Værgemaalets Overlevering, med Flid gennemse og gøre et Overslag over den Indtægt og Udgift, som Christen Holck har haft paa Mogens Krabbes og hans Søskenes Vegne, og hvis der opstaar Strid mellem dem, enten bilægge denne i Mindelighed eller skille dem ad ved en retmæssig Dom, saa de kunne komme til Ende med alt. De skulle paase, at alt gaar rigtigt til med Værgemaalets Overlevering, saa at der kun vederfares Mogens Krabbe og hans Søskenes hvad ret og billigt er og saa Christen Holck faar tilbørlig Kvittans af Mogens Krabbe paa egne og Søskenes Vegne, underskrevet til Vitterlighed af dem. J. T. 6, 129.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Kongen har af hans Beretning erfaret, at Mølleren i Møllen ved Silkeborg Slot ikke vil svare den Skyld af Møllen, som der svaredes af den, førend der gik nogen Fald paa den. Da Møllen nu imidlertid er istandsat med Bygning og andet Tilbehør, skal han forordne en Tømmermand dertil, som vil udrede den fulde Skyld af Møllen og iøvrigt selv holde den vedlige. Da det gamle Hus paa Silkeborg Slot, kaldet Bødkerhuset, skal være meget bygfældigt og ikke godt kan blive staaende længere, bifalder Kongen, at han lader det tage ned og opsætter et andet i Stedet, dog saaledes, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 130.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Licentiat Albrit von Eitzen, Raadsherre i Hamborg, har berettet, at en af hans Slægninge, Hermand v. Thune, har en Sum Penge at kræve hos en af deres Medborgere, ved Navn Henrik v. Becke, og anmodet om, at han uden vidtløftig Proces og Rettergang maa blive hjulpen til sin Betaling. Det befales dem derfor, naar Hermand v. Thune eller hans Fuldmægtige henvende sig til dem, at hjælpe ham til Rette, saa han uden langt Ophold kan komme til sin Betaling. J. T. 6, 130 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Holstebro om at hjælpe

Jørgen von Holle til sin Betaling hos Christen Eskissen og Knud Jensen sammesteds. Udt. i J. T. 6, 131.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Horsens om at hjælpe Jørgen von Holle til sin Betaling hos Anders Rasmussen i Horsens. Udt. i J. T. 6, 131.

— Aab. Brev til alle Kronens Tjenere under Silkeborg Slot. Af Indberetning fra Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har Kongen bragt i Erfaring, at Husene paa alle Ladegaardene (!) ved Silkeborg Slot skulle være meget brøstholdne og formodentlig ville forfalde, hvis der ikke i Tide bliver betænkt nogle Midler derimod. For at Husene paa Ladegaarden en Gang for alle kunne blive forsynede med nødtørfigt Tag, befales det herved strengeligen, at enhver Bonde i Silkeborg Len, som sidder for hel Gaard, skal yde 1 Læs Langhalm eller Tag til Forbedring af Taget, naar Christen Holck efter dette Brevs Forkyndelse begærer det, og enhver Bonde, som sidder for halv Gaard, $\frac{1}{2}$ Læs. Hvis nogen ikke leverer Taget til den befalede Tid, vil han blive tiltalt og straffet for Ulydighed mod Kongens Befaling. J. T. 6, 131.

7. April (—). Miss. til Fru Kirstine Juel til Vinnerup, Jost Vasspyds Enke, om at erklære sig angaaende 2 Gaarde i Kallundborg Len, som Kongen begærer til Mageskifte af hende, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 21, 108 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Hansen, Rigens Skriver, paa Kronens Part af Korntienden af Afvensløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 2 Pd. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 152.

— Miss. til Ifver Lykke til Eskier. Børge Rosenkrantz's Børn og Arvinger er til Sinds ved første Lejlighed at ville skifte den Lod og Del, som kan være tilfalden dem efter deres afdøde Fader i Langting Hovedgaard og tilliggende Gods, hvorfor Jomfru Ingeborg Rosenkrantz har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, som kan paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa. Det befales ham i den Anledning at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Rosenkrantz og paase, at der ved Skiftet sker hende Skel og Fyldest. J. T. 6, 131 b.

8. April (—). Miss. til Øldrik Sandberg og Hans Lykke. Da Palle Rosenkrantz til Ørup vil lade Langting Hoved-

gaards og Ladegaards Bygning taksere, naar Kongens forrige Befaling er udført, saa vidt den kan tilfalde ham og hans Medarvinger efter hans afdøde Fader, skulle de, naar nævnte Gaard falder til Skifte, begive sig til Langting, taksere Palle Rosenkrantz's, hans Moders og hans Søkendes Part i Gaarden og enten forhandle dem imellem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. J. T. 6, 132.

10. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Anders Jensen, Søn af Jens Andersen Hals, Indvaaner i Aalborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 108.

11. April (—). Miss. til Herlof Daa og Otte Brahe Stensen. Da Fru Anne Munk til Tvis, Børre Trolles Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed agter at levere det Inventarium, som findes paa Trolldholm, og Jordebøgerne paa det tilliggende Gods, som med Rette er tilfaldet hendes Søn Niels Trolle, fra sig til Johan Friis til Ørrisløfgaard, der efter Loven er Niels Trolles rette Lavværg, gives der dem her ved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved denne Overlevering, give klarlig beskrevet, hvad hun overleverer, og siden levere Johan Friis det. Sj. T. 21, 108 b.

12. April (—). Miss. til Christoffer Basse om at give Morten Nielsen, der er antaget som Korsdegn og Klokker paa Frederiksborg Slot, 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 20 Dlr. om Aaret i Løn, at regne fra 1. Aug. 1614. Han skal fra sidste Mikkelsdag give de 2 Hjulmandssvende, som ere antagne til at hjælpe Slottets Hjulmand med at lave og vedligeholde alle Kongens Rustvogne, Arbejdsvogne og Karrer, samme Løn og Maanedspenge, som de andre Hjulmandssvende faa. Han skal antage 2 Urtegaardssvende, som Kongens Urtegaardsmand her kan have at bruge, og hver af dem skal have 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og 12 Dlr. i aarlig Løn. Al Udgiften skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 109.

— Oprejsningsbrev for Hr. Anders Jensen, Sognepræst til Tranekier og Tølebylle¹ Sogne paa Langeland, der baade paa Herredsting og Landsting er dømt til at bøde efter

¹ Tullebølle.

Loven for ulovlig Skovhugst, som han har hjemlet en Bonde i Helleløfte, hvilken Dom er bleven funden ved Magt af Kongen og Rigens Raad paa den sidste Herredag. Kongen har nu paa hans Begæring eftergivet ham denne Sag, saa han ligesom tidligere maa betjene Tranekier og Tølebylle Sogne. F. R. 3, 223.

16. April (Kbhvn.). F. T. 3, 386, se 26. April 1615.

18. April (—). Miss. til Peder Basse til Sørup og Jokim Bülow til Engelsted, Embedsmænd paa Svenstrupgaard og Vordingborg Slot. Da Envold Kruse til Hermitsløfgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, har bevilget Kronen 1 Gaard i Svertinge¹ i Hammer Herred og 1 Gaard i Stoerbye i Borse Herred til Mageskifte for 2 Gaarde af Kronens Gods i Suderup² Sogn i Mierløse Herred, den ene i Suderup By, som hører under Roskildegaard, den anden i Qverringløse³ By, som hører under Holbæk Slot, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 21, 109 b.

— Følgebrev for Ernst Normand til Kronens Bønder i Biugholms Len. J. T. 6, 132 b.

19. April (—). Miss. til Manderup Parsberg. Af vedlagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviserske, Apelone Anders Guldsmeds Hustru, har klaget over, at Henning Bilde til Vreløf straks ved hendes Husbondes Hjemkomst har kastet ham i Fængsel, skønt han har tilbudt at ville udgive sine Bøder efter Recessen og Stadsretten og i alle Maader at ville efterkomme Kongens og Rigsraadets Dom med Kost og Tæring efter sin Formue. Da Anders Guldsmid er Kronens Undersaat, er bosiddende Borger i Aalborg og ikke bosat paa Henning Bildes Gods, forundrer det Kongen ikke lidt, at Henning Bilde har villet lade ham fængsle, da det blev nægtet ham af Kongen paa den sidste Herredag og Kongen heller ikke ved, om Henning Bilde har den Magt at kunne straffe Kongens Undersaat med Fængsel videre end Retten tilholder ham. Det befales Manderup Parsberg at forsvare Anders Guldsmid, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og lade Sagen forfølge med Ret-

¹ Snerthinge, Hammer H. samme H.

² Soderup, Merløse H.

³ Kvarmløse,

ten, saa man deraf kan erfare, om Anders Guldsmid er bleven fængslet saa lovligt, som det burde sig. J. T. 6, 133.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Christen Jensen, født i Randers, har suppliceret til Kongen. Det befales dem at hjælpe ham til Rette uden langt Ophold, saa han kan faa sin Gaard i Ribe ledig og ryddelig, og hjælpe ham til at faa det, som han med Rette kan have at kræve efter afdøde Oluf Karlsen, saa vidt de kunne gøre det med Lov og Ret. J. T. 6, 134.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han skal lade Kronens Mølle, Rye Mølle, der skal være meget brøstfældig paa Vandværket og Aalekisten, samt Collens Møllehus og Vor Klosters Møllens Vandværk, som findes at være forfaldne, gøre i Stand. Ligeledes skal han lade Taget, Lofterne og Vinduerne i Kroen ved Skanderborg Slot og de Vinduer, som findes at være udblæste og slaaede itu paa Aakier Slot, istandsætte. Dernæst skal han ved første Lejlighed lade opsætte en Teglovn ved Ring Kloster, hvor han mener, at der er godt Ler at faa, og hvor det bekvemmest kan lade sig gøre. Han skal straks fragte en Skude, som kan føre det ved Engellaufve¹ og Haa² Havn liggende Skibstømmer til København. Bekostningerne til Byggeriet og Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab, men paase, at der gaar saa ringe Omkostning med som muligt. Kongen tillader, at han i Dyrehaven ved Skanderborg Slot saar saa megen Boghvede og Havre, som han kan eragte gavnligt. J. T. 6, 134.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med en Kronens Bonde, ved Navn Peder Bonde, i Hofver, som har beligget sin egen Slægtning i andet og tredje Led. Da nævnte Bonde har tilbudt at ville aftinge Sagen hos ham, tillades det ham at aftinge Sagen med Bonden og den Kvindeperson, han har beligget, efter deres Formue. Det, han faar af dem, skal han føre til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 6, 135.

20. April (—). Miss. til Ditlof Holck. Han maa ikke tilstede

¹ Endelave, Nim H. ² Hov Havn, Hads H.

Udsķibning af Sten, der blive brudte paa Gulland, førend Kongen har faaet saa mange, han behøver til sine Bygninger. Han skal lade forhandle med Havnefogden om, at denne lader Kongen faa de Sten, han lader bryde, saa Kongens Skibe, der komme til Gulland efter Sten, uden langt Ophold kunne faa fuld Ladning. Det, som Havnefogden giver for at faa Stenene brudt, vil Kongen enten betale ham eller godtgøre ham i hans Regnskab. Sk. T. 4, 60 b.

20. April (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre om at sende 2 Tdr. Smør til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 110.

21. April (—). Aab. Brev om, at Jep Jensen, barnefødt paa Kronens Gods i Hallandsløf i Løfve Herred i Sæbygaards Len, der nu har fæstet en Gaard i Tranderup i Korsør Len og samlet og sat sit Bo der, maa blive boende i Tranderup og være fri for at deles til Stavns, saalænge han svarer tilbørlig Rettighed af Gaarden til Kronen, da det er Kronens Gods paa begge Sider. Sj. R. 16, 111 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Pedersen, Søn af Hr. Peder Mogensen, forhen Præst paa Frederiksborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 110.

— (Kbhvn.). Gavebrev til Andreas Sinklar til Ravenskraa, Embedsmand paa Gladsaxe, og hans ægte Livsarvinger paa Sandbye Hovedgaard med tilliggende Gods i Skaane. Sk. R. 4, 3 b. (Se Kr. Sk.).

22. April (—). Forleningsbrev for Gunde Lange til Brenning paa det efter afdøde Niels Vind ledige Prælatur og Kannikedømme i Ribe Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 75 b.

23. April (Frederiksborg). Miss. til Jokim Bülow om at lade en Gaard og et Bol udenfor Maribo Kloster nedbryde, lægge Engene og Marken dertil ind under Klosterets Ladegaard og tilbagebetale de Bønder, der bo paa Gaarden og Bolet, deres udgivne Stedsmaal. Udt. i Sj. T. 21, 110 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Da der i hans Len [Mariager Kloster] endnu staar nogle Krongaarde øde og ubeboede, saa Kronen ikke kan faa tilbørlig Landgilde og Rettighed af dem, skal han gøre sig den største Flid for at faa disse Gaarde genopbyggede og besatte saa snart som muligt.

For at dette desto bekvemmere og snarere kan ske, maa han lade dem, der ville bebo disse øde Gaarde, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 1, 2 eller 3 Aar efter Lejligheden eller indtil videre afkorte saa meget i Landgilden, som han kan eragte billigt. Han maa ogsaa i Kronens Skove udvise de Bønder, der overtage Gaardene, Tømmer til de øde Gaardes Genopbyggelse, dog hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. J. T. 6, 135 b.

24. April (Frederiksborg). Miss. til Henning N, Foged paa Kronborg, om at sende de Birkestænger, som ligge ved Kronborg, til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 110 b.

25. April (—). Kvittans til Lydig von Minden, Kongens Berider, der nu har gjort Kongen Regnskab for de Foler og Hopper, han har solgt af Kongens Stod fra den Dag af, da han fik Stoddet i Befaling, indtil denne Dag. De Penge, han har faaet ind ved Salget, har han nu indleveret i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 16, 112.

— (Kbhvn.). Mageskifte mellem Christoffer Ulfeldt til Svendstrup og Kronen. Sk. R. 4, 6 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Christoffer Ulfeldt til Svendstrup og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 4, 8 b. (Se Kr. Sk.).

— Følgebrev for Fru Beate Hvitfeldt til Kronens Bønder under St. Peders Kloster i Lund med Undtagelse af dem, som ligge i Halland. Udt. i Sk. T. 4, 61.

— Miss. til Tage Thott Andersen om under Laugholms Len at annamme alt det Gods i Halland, som hidtil har ligget til St. Peders Kloster i Lund, og aarlig gøre Regnskab derfor. Udt. i Sk. T. 4, 61 b.

— Miss. til Jens Sparre. Fru Beate Hvitfeldt til Mølle-rødt, Knud Ulfeldts Enke, har hidtil været forlenet med Giers Herred. Det befales nu Jens Sparre, at han til 1. Maj skal lade annamme under Alløe ikke alene det Gods, som Beate Hvitfeldt var forlenet med i Giers Herred, men ogsaa alt andet Krongods i Giers Herred, som ligger enten til Malmøhus eller til andre Len, og siden gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T 4, 61.

— Bestalling for Gissel Hochensen som Lagmand

for Sønden og Østen paa Island efter Gissel Thorsen, der for nogen Tid siden har frasagt sig Bestillingen. Han maa nyde den Rente og Indkomst, som med Rette ligger til Lagmandsdømmet. N. R. 3, 476 b.

26. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, da der ikke, som i Fundatsen for Duebrødre Hospital i Roskilde paabudt, findes nogen residerende Kannik ved Domkirken, som kan bruges til Forstander for Hospitalet, stadfæster det af Superintendenten i Forening med Prælaterne, Kirkeværgerne, Kannikerne og Sognepræsterne ved Domkirken foretagne Valg af Bertil Hansen til Forstander for Duebrødre Hospital, da han nu har været hos Kongens tilforordnede Fuldmægtige og aflagt Ed til dem. Han skal oppebære og aarlig gøre Regnskab for Hospitalets Indkomst og i alle Maader rette sig efter Fundatsen. Han maa oppebære den ham i Fundatsen tillagte Løn. Sj. R. 16, 112 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1615 at regne, for Fru Beate Hvitfeldt til Møllerødt, Knud Ulfeldts Enke, paa St. Peders Kloster i Lund med tilliggende Gods med Undtagelse af det Gods i Halland, som hidtil har ligget under Klosteret, men herefter skal svare til Laugholm Slot. Hun skal svare 400 Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Klosterets Ladegaard. Hun maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og have fri Olden til Klosterets hjemmefødte Svin paa Kronens Skove, naar der er Olden. Hun skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 1—2, 4—5, 8—12, 16—18]. Sk. R. 4, 10 b.

— Miss. til Lauge Urne til Bieltebjerg og Sigvort Grubbe til Hofdal om at overlevere St. Peders Kloster i Lund til Fru Beate Hvitfeldt. Udt. i Sk. T. 4, 61 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har af hans Indberetning erfaret, at 4 Kronens jordegne Bønder i Frørup By og Sogn i Nyborg Len, nemlig Villats Pedersen, Mats Christensen, Niels Rasmussen og Knud Andersen, i hans indhegnede Ejendom og en Fjerdingsvej fra deres By have et Stykke Jord, som de bruge til ikke ringe Besværing for ham, og som han derfor begærer Kongens Tilladelse til at faa til Mageskifte af dem for rimelig Fyldest. Kongen bevilger, at han maa tilskifte

sig Jorden af de jordegne Bønder, dog skulle disse i alle Maa-der have Skel og Fyldest. K. F. T. 3, 386¹.

26. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Rosenkrantz om til førstkommende 1. Maj at annamme det Gods² i Hagenskov Len, som afdøde Johan Norby og hans Hustru³ vare forlenede med paa Livstid. K. Udt. i F. T. 3, 387.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1615 at regne, for Ernst Normand til Palsgaard paa Biugholm Slot og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Slottets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 100 Dlr., 8 Læster Rug, 12 Læster Byg, 600 Tdr. Havre, 1 Læst Smør, 100 Brændevin, 205 Faar og Lam, 202 Gæs, 400 Høns samt al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 7, 76.

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup og Jørgen Kaas til Gieldskouf, Embedsmænd paa Skanderborg Slot og Aarhusgaard, om at være til Stede, naar Fru Margrette Lange til Engelstholm, Knud Brahes Enke, overleverer Biugholm Slot til Ernst Normand til Palsgaard, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, og besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove. J. T. 6, 136.

28. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1615 at regne, for Kay Rantzau til Hellerup paa Københavns Slot og Len (ligelydende med Forleningsbrevet [af 20. Juni 1614] for Christian Friis). Udt. i Sj. R. 16, 113 b.

29. April (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af Dr. Hans Resen til Superintendent i Sjællands Stift efter afdøde Dr. Peder Vinstrup, da han nu har været hos Kongen og aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede kristeligt og gudsfrygtigt af sin yderste Formue. Han maa oppebære al den Rente og Indkomst, som er tillagt Superintendenten, og som Dr. Peder Vinstrup før ham har haft. Han

¹ I F. T. er Brevet dateret: 16. April.

² Stubberup, Baag H.

³ Margrete Klavsdatter Basse.

skal være forpligtet til at forestaa sit Embede tilbørligt, have flittigt Tilsyn med, at Guds Ord prædikkes og læres rent og purt allevegne i Stiftet, at Skolerne forsynes med duelige Personer til Skolemestre, der kunne opdrage Ungdommen i Guds-frygt og boglige Kunster, og at alt gaar skikkeligt og ordentligt til med Religionen efter Ordinansens Lydelse, og lade sig finde flittig og uforsømmelig med Visitats og anden Embedsbestilling. Det befales alle Provster, Sognepræster, Sognedegne og andre gejstlige i Sjællands Stift at holde Dr. Hans Resen for deres Superintendent og være ham lydige paa Embeds Vegne. Sj. R. 16, 113 b.

29. April (Frøderiksborg). Aab. Brev til Adel, Ridder-skab, Fogder og Lensmænd i Sjælland om, at Kongen har forordnet Dr. Hans Resen til Superintendent i Sjællands Stift, hvorfor det befales dem at bistaa ham, naar han begærer deres Hjælp i Embedssager. Sj. R. 16, 114.

— Aab. Brev til Adel, Købstadmænd og Bønder i Sjælland om, at Kongen har beskikket Axel Urne til Aarsmark til at være Landsdommer i Sjælland, hvorfor det strengeligen befales alle at holde ham for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham. Han skal være forpligtet til at hjælpe dem til Ret i alle de Sager, som bør paadømmes paa Landstinget. Sj. T. 21, 110 b.

— Følgebrev for Axel Urne til Aarsmark til Kronens Bønder i Ringsted Klosters Len. Sj. T. 21, 111.

30. April (—). Bestalling for Jaques Friville at skulle lære Kongens Søn Hertug Christian at danse og andre Exercitia. Han skal være forpligtet til at paavare til bestemte Tider og forestaa sin Bestilling med Flid, saa Kongens Søn kan forfremmes i disse Færdigheder. Han skal have 200 Dlr. i Løn, at regne fra August 1614. Sj. R. 16, 115.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Biskayere og andre sidste Sommer have været paa Kronens Strømme under Island for at fange Hvaler, have plyndret Kongens Undersaatter paa Island, forjaget dem fra deres Huse og tilføjet dem stor Skade og Overlast, for at forhindre saadant Røveri tillader Lensmanden paa Island og de Borgere, der besejle Island, at eftertragte saadanne modvillige Kumpaner, der overfalde og plyndre Kongens Undersaatter paa Kro-

nens Strømme og paa Island, bemægtige sig dem og deres Skibe eller nedlægge dem ved hvilke Midler det bedst kan ske. N. R. 3, 477 b¹.

1. Maj (Frederiksborg). Instruktion for Jørgen Daa, Skibshovedsmand og Embedsmand paa Holbæk Slot, paa den Rejse i Vestersøen, som han nu straks skal foretage: Han skal med Kongens Orlogsskibe Victor og Juppiter straks begive sig i Vestersøen ind under Nordland, saa vidt de nordlandske og vardøhusiske Farvande strække sig, og med Flid søge, om han kan finde nogen, der fanger Hvaler noget nær under Landet eller opholder sig i nogen af Havnene og syder Tran af de Hvaler, han har fanget. Hvis han træffer nogle, der gøre sig skyldige i saadant uden at have Kongens Bevilling og Pas dertil, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem med Skibe og Gods og sende dem til København. Hvis han i Vardøhus Lens Havne og Reder eller ved Korvage, Keldin eller andensteds under de laplandske Sider opdager Skibe, som bruge Fiskeri eller andet saadant uden at have Kongens Pas, skal han ogsaa se at bemægtige sig dem med deres Skibe og Gods og straks sende dem til København. Hvis han kan opdage Sørøvere eller Fribyttere og andre, som plyndre den søfarende Mand paa Kronens Strømme, eller mærker, at de i Havnene modvilligen overfalde nogen eller tilføje nogen Overlast eller Skade, skal han gøre sig den yderste Flid for at eftertrakte dem, hvem de end ere og hvem de end tilhøre, bemægtige sig dem og føre dem til København eller ganske nedlægge dem, hvis de sætte sig til Modværge. Sj. R. 16, 115 b.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Forhøjelse af Told og Sise i Danmark og Norge. Sj. T. 21, 111 b. Orig. (til Nyborg Len). (Tr.: CCD. III. 452 f.).

— Miss. til Lensmændene over alt Riget om at lade de nye Forordninger og de nye Toldbreve forkynde og oplæse paa alle Herredsting og i alle Købstæder i deres Len. Udt. i Sj. T. 21, 114. Orig. (til Markvard Bilde) i Landsark. i Odense.

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 80 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 261.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Norge om at lade det aabne Brev angaaende Toldens Forhøjelse forkynde i alle Købstæder og paa alle Toldsteder i deres Len og tilholde alle Toldere, Sisemestre, Byfogder og andre, der oppebære nogen Told, Sise eller anden Rettighed, at rette sig derefter. Sj. T. 21, 114.

— Fortegnelse paa Lensmændene, der fik Brevene: Sjælland: Brede Rantzau København og Stege; Key Rantzau Køge; Christen Hansen Helsingør; Christoffer Basse Slangerup; Holger Rosenkrantz Roskilde; Jørgen Daa Holbæk; Oluf Rosensparre Nykøbing i Ods Herred; Sten Brahe Kallundborg; Ebbe Munk Slagelse, Korsør og Skelskør; Jokum Bülow Vordingborg, Næstved og Præstø; Christoffer Gjøe Store Hedinge; Axel Urne Ringsted. — Laaland og Falster: Knud Urne Nakskov, Nysted, Saksøbing, Stubbekøbing og Nykøbing. — Fyen og Langeland: Jacob Ulfeldt Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg; Marqvort Bilde Odense og Bogense; Jacob Rosenkrantz Assens; Corfits Rud Middelfart; Mogens Ulfeldt Rudkøbing; Jørgen Brahe; Axel Brahe. — Jylland: Caspar Markdanner Kolding og Vejle; Albret Skeel Ribe og Varde; Mogens Kaas Thisted; Ernst Normand Horsens; Jørgen Kaas Aarhus; Knud Gyldenstjerne Axelsen Viborg, Hobro og Nykøbing paa Mors; Eske Bilde Mariager; Eske Brock Randers; Christen Thott Skive; Manderup Parsberg Aalborg, Hjørring og Skagen; Jørgen Friis Sæby; Jørgen Skeel Æbeltoft og Grenaa; Preben Gyldenstjerne Lemvig, Ringkøbing og Holstebro; Christen Holck, Laurits Ebbesen, Uldrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne Hendriksen have ingen Købstæder. — Skaane, Halland og Blekinge: Sigvart Grubbe Malmø, Lund, Ystad, Trelleborg, Falsterbo og Skanør; Anders Bilde Helsingborg; Jens Sparre Aahus og Væ; Mogens Gyldenstjerne Varberg, Falkenberg og Kongsbak; Hendrik Hvitfeldt; Tage Thott Landskrone; Tage Thott Andersen Laholm; Mogens Pax Halmstad; Anders Sinklar Sømmershavn; Falk Lykke Christianopel; Otte Lindenov Sølvitsborg og Ronneby; Hans Lindenov Rønne, Neksø, Svanike og Gunding; Ditlef Holck Visby. — Norge: Envold Kruse Oslo og Frederikstad; Gunde Lange Tønsberg; Alexander Papenheim Skien; Jørgen Lunge Marstrand, Kongelf, Oddevald; Knud Urne Bergen; Jørgen Kaas Stavanger; Claus Daa Trond-

hjem; Hartvig Bilde Nordlandene; Claus Gagge Vardøhus; Styrring Boel Augdesiden. Sj. T. 21, 112 b.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til de Lensmænd, der ingen Købstæder have, om at lade den ny Reces¹ forkynde paa alle Tingene i deres Len. Udt. i Sj. T. 21, 114.

— Miss. til Peder Basse til Sjørup og Ebbe Munk til Fiellebro, Embedsmænd paa Svenstrupgaard og Antvorskov Slot, om at være til Stede, naar Vilhielm Dresselberg til Vindinge leverer Ringsted Kloster fra sig til Axel Urne til Aarsmark, Landsdommer i Sjælland, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og de under Klosteret liggende Skove, give alt beskrevet fra sig under deres Signeter og levere det til Axel Urne. Sj. T. 21, 114 b.

4. Maj (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock om, at han hos den Pottemager i Randers, som plejer at brænde glaserede Astrag, straks lader brænde saadanne Astrag eller Gulvsten, som findes paa Dronningborg Slot i Kongens Gemak eller Stue, saa Kongen kan faa 3 Gange saa mange af disse glaserede Sten, som Gulvet dér er lagt med. Han skal med det allerførste lade disse Sten fremsende til Syndbye Færge og føre de Penge, han giver for dem, til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 137.

5. Maj (—). Instruktion for Mogens Gyldenstjerne om, hvorledes han skal forholde sig med Bygningen paa Varberg Slot og med andet i Varberg By: Han skal paa Kongens Bekostning lade en Kirke, muret mellem Stænger, opføre i Varberg By paa det Sted, Kongen har befaleet ham. Kongen har bevilget, at Lindbierg og Torp Sogne ligesom tidligere maa blive Annekser til Varberg Bys Kirke. Borgerskabet i Varberg maa ligesom hidtil beholde Kronens Tiende af Viske Herred til Hospitalet og de fattiges Underholdning. Mogens Gyldenstjerne skal lade et Raadhus, muret mellem Stænger, opbygge i Varberg i Stedet for det, som blev nedbrudt i sidste Fejde, og skal i Varberg Havn lige neden for Slottet lade en Skibsbro udslaa og forfærdige paa det

¹ Recessen af 31. Marts 1615 (tr: CCD. III. 432—52).

Sted, som Kongen selv mundtlig har givet ham Ordre om. Kongen har bevilget, at Borgerskabet i Varberg maa faa al den Jord, Forte og Fællid i Marken og Vangene, som ligger landfast om Byen og har været brugt til Slottet, samt Landsbyen Gammelbye, dog med Undtagelse af Slottets Kaalhaver og Damme, som ligge deri; derimod skal Lensmanden paa Slottet til Gengæld paa Kongens Vegne have al Borgernes Jord, Forte og Fællid ved Nybye, intet undtaget, og der lade opføre en Ladegaard, som herefter skal bruges under Slottet. Naar Borgerne i Varberg have faaet Jorden ved Byen, maa de herefter ikke befatte sig med Jorden ved Nybye, dog skal Lensmanden drage Omsorg for, at enhver af Borgerne faar Jord til Kaalhave og Avl, ligesom han har haft ved Nybye. De Bønder, der flytte fra Gammelbye, skulle selv beholde deres Huse, og Lensmanden skal tilbagebetale dem deres udgivne Fæste. Det Tømmer til Bygningen, som Lensmanden ikke selv har, skal han lade hente hos Jørgen Lunge fra Elfsborg eller Bahus, hvor det bedst kan være at faa. Sk. R. 4, 12.

5. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Lunge om at købe saa meget Tømmer, han kan faa hos Bønderne i Elfsborg Len, til Bygnings Behov i og ved Varberg, saa det kan ligge til Stede, naar Mogens Gyldenstjerne forlanger det. Pengene, han giver ud for Tømmeret, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. N. T. 3, 502 b.

— Aab. Brev om, at Søfren Frost, Raadmand i Aarhus, til hvem Jørgen Kaas til Meilgaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, paa Livstid har bortfæstet en nord og vest for Aarhus liggende Kronens Eng, kaldet Deiholm, mod en aarlig Afgift af 1 Fjerd. Smør, maa tilligemed sin Hustru Mette Lauritsdatter, der ogsaa har kongelig Bevilling paa at maatte beholde nævnte Eng sin Livstid for Afgift, nyde og bruge Deiholm Eng, saalænge de leve, for en aarlig Afgift af 1 Fjerd. Smør, at yde i rette Tid til Lensmanden paa Aarhusgaard, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. J. R. 7, 79 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen sender ham hermed en med Kongens egen Haand underskreven Fortegnelse om, hvorledes han skal forholde sig mod Borgerskabet i Varberg med Bygningen og dets Jorder. Kongen har givet Jørgen Lunge, Embedsmand paa Bahus, Ordre til at

skaffe ham saa meget Tømmer til Bygningen, som han kan tilvejebringe. Sk. T. 4, 61 b.

8. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Simen Walther som Kongens Søn Hertug Christians Livskrædder. Han skal forestaa sin Bestilling flittigt med Ridsen og i andre Maader, med største Flid udføre det Arbejde, der paalægges ham, og i andre Maader forholde sig tro. Han skal i aarlig Løn have 40 Dlr., en sædvanlig Hofklædning og fri Underholdning, fra dette Brevs Dato at regne. Sj. R. 16, 116 b.

9. Maj (—). Forleningsbrev for Dr. Hans Resen, Superintendent, paa det Kannikedømme i Roskilde, som afdøde Dr. Peder Vinstrup har haft. Udt. i Sj. R. 16, 117.

— Miss. til Sten Brahe om at lade istandsætte et Losement til Hans Lindenov paa Kallundborg Slot. Udt. i Sj. T. 21, 115.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland og Fyen om at sende de jordegne Bønder, der ere udskrevne i deres Len, til København til den 20. Maj. — Oluf Rosensparre (Dragsholm Len), Holger Rosenkrantz (Roskilde Len), Christoffer Gjøe (Trøgeveld Len), Jokum Bülow (Vordingborg Len), Ebbe Munk (Antvorskov Len), Sten Brahe (Kallundborg Len), Key Rantzau (Københavns Len), Christen Hansen (Kronborg Len), Christoffer Basse (Frederiksborg Len), Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Marqvort Bilde (Odensegaards Len), Jacob Rosenkrantz (Hagenskov Len), Corfits Rud (Hintsgavl Len) og Jørgen Brahe (Ruegaard Len). Udt. i Sj. T. 21, 115.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da der i hans Len [Hald] endnu staaer nogle Krongaarde øde og ubeboede, saa Kronen ikke kan faa tilbørlig Landgilde og Rettighed af dem, skal han gøre sig den største Flid for at faa disse Gaarde genopbyggede og besatte saa snart som muligt, og for at dette desto bekvemmere og snarere kan ske, maa han lade dem, der ville bebo disse øde Gaarde, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 1, 2 eller 3 Aar efter Lejligheden eller indtil videre afkorte saa meget i Landgilden, som han kan eragte billigt. Han maa ogsaa i Kronens Skove udvise de Bønder, der overtage Gaardene, Tømmer til de øde Gaardes Genopbyggelse, dog hvor det kan ske med mindst Skade for Skoven. J. T. 6, 137.

10. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring

af Hr. Hans Albert, Hertug af Meklenborg, bevilger, at denne Brevviser, Thomas Møller, paa Hertugens Vegne maa købe 1000 Tdr. Havre i Skaane og toldfrit udføre dem fra Ystad. Sk. R. 4, 12 b.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ditlof Holck. Naar denne Brevviser, Kongens Tømmermand, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om, at han paa Gulland skal hugge et halvt Hundrede Boder, som Kongen vil have opsat her i København, kommer til Gulland, skal Ditlof Holck skaffe ham det Tømmer, han behøver dertil, saa Arbejdet kan have des bedre Fremgang. Sk. T. 4, 61 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen. Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne i Bierge Herred i Skaane, hvem det er paalagt at gøre Arbejde til Laugholm Slot med deres Heste og Vogne, begære hver at maatte give 2 Dlr. i Stedet til at leje Vogne for, som kunne udføre Arbejdet, da det falder dem for besværligt at rejse saa lang en Vej frem og tilbage med deres Heste og Vogne. Det befales ham at tage 2 Dlr. af hver af disse Bønder og derfor leje Vogne til at age og arbejde til Befæstningens Opbygning, saa Bygningen ikke i nogen Maade skal blive forsømt. Sk. T. 4, 62.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Christoffer Kruse til Engelsted har begæret 2 Krongaarde, hvoraf den ene er øde, og 1 Gadehus i Seigelstrup i Freer Sogn til Mageskifte, skal Manderup Parsberg erklære sig om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds Skyld og i andre Maader kan undværes fra Lenet [Aalborghus], og ved første Lejlighed indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christoffer Kruse Besked. J. T. 6, 138.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Af Superintendent i Viborg Stift M. Niels Lauritsens Indlæg har Kongen erfaret, at Superintendentens Residens paa adskillige Steder skal være bygfældig, særlig det Hus, hvori Kongens egen Sal er, og at de andre Huse ere meget taglamme, saa det er at formode, at Husene og Kongens Gemakker ville blive ganske for-dærvede, medmindre der i Tide bliver truffet Forholdsregler derimod. Det befales ham med det første at lade Bisperesidensen istandsætte paa Huse og Tage, hvor det maatte anses for for-

nødent, paase, at sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 138 b.

10. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Lykke, Claus Maltesens Enke, paa Kronens Korn-tiende af Blistrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Byg og 1 Pd. Havre, af Redsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $5\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $1\frac{1}{2}$ Pd. Havre, af Ørding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre, og af Løderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Læst Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 105 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Lykke, Claus Maltesens Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Ørding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, $4\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 1 Pd. Havre, og af Liersløf¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 105 b.

15. Maj (—). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Af hans Indberetning har Kongen erfaret, at der paa Hald Slot findes 3 Huse, som skulle være meget bygfældige, saa det er at formode, at de med Tiden ville falde ned, saafremt der ikke med det første raades Bod derpaa, og at der i Lenet findes 2 Kronens Møller, Hagebroe og Nund Møller, som ere meget forfaldne paa Vandværk og Huse og ikke ville kunne istandsættes under 70 Dlr. Det befales ham i den Anledning at lade de to bedste af de tre Huse istandsætte med Vinduer, Lofter og Tag og lade de to Møller gøre i Stand, dog maa der paa disse ikke kostes for mere end 70 Dlr., og alt Byggeriet skal ske med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 139.

16. Maj (Kronborg). Bestalling for Christian Friis til Kraggerup som Kongens Søn Hertug Christians Hofmester. Han skal forestaa sin Bestilling med allerstørste Flid og Omhyggelighed og tro og flittigt lade sig Kongens Søns Person være anbefalet efter den i adskillige Capita forfattede Ed, han har svoret. Han skal aarlig have 600 Rigsdlr. til Løn, Husleje og Ildebrændsel, Maanedspenge paa 6 Rideheste og 4

¹ Ljørslev, Sønder H., Mors.

Vognheste og Hofklædning til sig selvsvyvende fra dette Brevs Dato at regne. Sj. R. 16, 117¹.

17. Maj (Kronborg). Aab. Brev om, at M. Niels Jørgensen, Kongens Søn Hertug Christians Tugtemester, der

¹ Sj. R. 16, 141 findes Christian Friis's Ed indført. Han sværger heri at ville være Kongen huld og tro og af sin yderste Formue fremme dennes Gavn og Bedste og afværge al Skade og Fordærv. Særlig lover han som Kongens Søn Hertug Christians Hofmester altid personlig at være til Stede hos Hertugen, altid raade denne til Gudsfrygt, fyrstelige Dyder, Oprigtighed og al Ærbarhed og flittigt føre Tilsyn med Skolemesteren, at denne passer sit Embede, saa de Timer, som ere forordnede til Studeringer, ikke blive forsømte og Bønnerne Morgen og Aften saavel til Bords som fra Bords ikke blive glemte. Han vil ogsaa med største Flid give Agt paa, at Hertugen ingen Skade tager af de Exercitia, som nu ere eller herefter blive paabudte af Kongen, undervise Hertugen i Bord- og Hofsæder og over Borde og ellers naar Lejligheden giver sig øve sig med Hertugen i Latin, Tysk og Fransk og give de af Drengene og Folket, som forstaa disse Tungemaal, Tilhold om at gøre det samme. Han vil ikke mindre give Agt paa de Personer, som ere forordnede til Hertugens Opvartning, fra den ældste til den yngste, fra den øverste til den nederste, at enhver gør sit Embede og sit Kald Fyldest, saa at Hertugen ikke kan have den ringeste Forargelse af dem, hverken i Ord eller i Gerning, og hvis nogen synes at give Aarsag til saadan Forargelse, vil han afskaffe den. Hvis imod al Forhaabning enten Skolemesteren, Kammerjunkeren eller nogen anden, som i Fremtiden bliver forordnet til Hertugens Opvartning, vil forføre Hertugen til nogen Utilbørlighed, vil han straks, hvis han kan komme til Kongen, mundtlig meddele Kongen det eller i Kongens Fraværelse skriftlig give det tilkende, saa der i Tide kan raades Bod derpaa. Han vil ogsaa med største Flid give Agt paa, at Skolemesteren ikke under Haanden giver Hertugen anden Katekismus end den, som er brugelig i disse Lande og Riger, og som Ordinansen paabyder Brugen af i Skolerne. De Bøger, baade gejstlige og verdslige, hvormed Hertugen kan forbedres i Religionen og gode Sæder, vil han altid foreholde denne, men ikke tilstede, at Bøger, der indeholde allehaande Disputationer i Religionen, komme Hertugen i Hænde, saalænge Hertugen er i hans Magt. Han vil ogsaa med største Flid give Agt paa, hvilke Exercitia Hertugen har størst Lyst til, og tilkendegive Kongen det og ikke tilstede, at nogen af dem, der skulle lære Hertugen Exercitia, have videre Omgængelse med ham, end disse Exercitia vare. Han vil heller ikke tilstede, at nogen, som med hans Vidende kan være eller er Kongen suspekt eller som Kongen ikke gerne vil omgaas med, har Omgængelse med Hertugen. Ligeledes vil han selv forholde sig saaledes, at Hertugen ikke kan fatte noget ondt Eksempel af hans Liv og Levnet

herefter selv skal leje sig Bolig og skaffe sig Ildebrændsel og hvad andet han maatte behøve til sin Hustrus og sine Folks Underhold, herefter aarlig maa oppebære 200 Rigsdlr. af Rentekammeret. Selv skal han ligesom tidligere have fri Kost og Underholdning til Hove. Sj. R. 16, 117 b.

20. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Verner Parsberg til Sandbyegaard paa Kirkens Part af Korn-tienden af Uldbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $9\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Kirken, og af Lynderup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 14 Byskpr. Rug, 8 Byskpr. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 106.

21. Maj (Frederiksborg). Instruktion for Gabriel Kruse, Skibshøvedsmand, paa den Rejse i Vestersøen, som han straks skal foretage: Kongen har bragt i Erfaring, at nogle fremmede Nationer, Engelske, Biskayere, Hollændere og andre, ikke alene bruge Hvalfangst i det aabenbare Hav, men ogsaa understaa sig til at bruge samme Næring nær under Grønland og i Fjordene sammesteds. Da efter al Folkeret ingen fremmede bør søge nogen Næring, enten med Hvalfangeri, Fiskeri eller i andre Maader, under Grønland og i dette Lands Havne, medmindre det sker med Kongens Tilladelse, eftersom dette Land af Alder har været og endnu er en Pertinens og Provins under Norges Rige og aldrig nogen anden af de omliggende Potentater eller Republikker har prætenderet nogen Jus eller Rettighed dertil, vil Kongen, for at dette Regale, der med Rette hører til Norges Rige, ikke skal misbruges og formindskes af fremmede Nationer, til Præjudicium for Kongen i Fremtiden, at Gabriel Kruse med de 3 Orlogsskibe, Leoparden, Enhjørningen og Hektor, og de 2 smaa Pinker, over hvilke han skal være Admiral, skal begive sig paa det grønlandske Farvand og forholde sig, som herefter følger: Da Erfaringen giver og forskellige Relationer lyde paa, at det første Hvalfangeri, som drives paa de Steder af fremmede Nationer, sker ret under Landet i Fjordene, og at Fiskerne, naar de have dræbt disse Bæster, ro dem i Land og enten skære dem i Stykker for at forvare dem i Skibene eller syde dem i Tran, skal Søadmiralen sætte sin Kaas lige ad Grønland, saa han kan forfalde under den 78. eller 79. Grad og siden følge Landet til den 82. Grad og undersøge, i hvilke Havne der drives noget Fiskeri, enten nær under Landet

eller i Fjordene eller Havnene, thi paa den Egn („Tractu“) sker det fornemste Fiskeri. Naar Søadmiralen finder Hvalfangere der, skal han spørge dem om deres Pas og af hvilken Myndighed de fiske dér uden Kongens Tilladelse, og paa Kongens Vegne kræve 200 Dlr. eller i det ringeste 100 Dlr. i Told af hvert Skib enten i Varer eller i Penge. Han skal derhos advare dem mod tiere at sejle did, medmindre de først kunne erhverve Kongens Pas og Tilladelse dertil. Hvis Hvalfangerne ikke ville gøre det, skal Søadmiralen med største Flid forsøge, om ikke en af Nationerne, enten den engelske eller den hollandske, vil slaa sig til ham og lade sig bruge mod de andre, mod at de denne Gang maa slippe med at udgive nogen lideligere Told og ogsaa i Fremtiden kunne nyde godt af det hos Kongen, hvilket Kongens Søadmiral skal foreholde det Parti, som han finder villig, for at han ved saadanne Midler kan gøre en god Indgang og Præparation til Toldens Oppebørsel. Saaftremt dette Forslag imidlertid ikke vil hjælpe, skal Søadmiralen angribe dem fjendtligt og, hvis han kan overvælde dem, enten fange dem og føre dem hjem med sig eller dræbe og nedlægge dem, dog skal Søadmiralen vel agte paa, at han ikke modvilligvis sætter Kongens Skibsflaade i Fare, hvis han kan mærke, at han er overmandet. Hvis han paa denne Rejse træffer Fribyttere, der røve og plyndre den søfarende Mand paa Kongens Strømme, skal han gøre sig Flid for med Magt at indtage dem og sende dem hid eller dræbe og nedlægge dem. Iøvrigt skal Søadmiralen rette sig efter de Skibsartikler, som Kongen har medgivet ham, saa det ikke tillades Skibsfolket at handle herimod. Sj. R. 16, 118.

21. Maj (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk om at lægge 2 Gaarde, den ene i Forderup, den anden i Høge, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Gjõe, Embedsmand paa Sæbygaard, ind under Antvorskov Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 115 b.

23. Maj (—). Instruktion, hvorefter Laurits Brems, Kaptejn paa Kongens Skib Gabriel, skal rette sig paa den færøiske Rejse: Han skal begive sig lige herfra til Færø for at undersøge, om der findes Fribyttere der under Landet. Hvis han enten paa Hen- eller Hjemrejsen træffer Fribyttere paa Kronens Strømme, som plyndre og røve den søfarende Mand

eller Kongens Undersaatter paa Færø, skal han gøre sig den største Flid for at fange dem og føre dem med sig til København eller ogsaa dræbe og nedlægge dem. Hvis han mærker, at han er overmandet, skal han se sig flittigt for, saa han ikke modvilligvis sætter Kongens Skibe i Fare. Han skal holde god Orden inden Skibsbord efter de Skibsartikler, Kongen har medgivet ham, saa det ikke tilstedes Skibsfolket at handle derimod. Sj. R. 16, 120.

23. Maj (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Niels Pedersen, der er født paa Kronens Gods i N¹, men nu har fæstet en Kronens Gaard i Solberg i Løfve Herred i Sæbygaards Len og har indrettet sin Lejlighed efter at blive der, maa blive boende paa Kronens Gaard i Solberg og være fri for at deles til Stavns for sit Fødested, saalænge han svarer tilbørlig Retlighed af Gaarden, da det er Kronens Gods paa begge Sider. Sj. R. 16, 120 b.

— Miss. til Thomis Nold om at sende 4 Drabanter til København. Udt. i Sj. T. 21, 116.

— Miss. til Frederik Munk. Der er nogen Trætte mellem Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald Slot, og Sognepræsten² ved hans Gaard Tim. Da Knud Gyldenstjerne selv har Jus patronatus til sin Sognekirke, har han anmodet Kongen om at beskikke en god Mand til at dømme i Trætten sammen med Bispen i Ribe. Frederik Munk skal derfor sammen med Bispen i Ribe stævne begge Parter i Rette for sig paa belejlig Tid og Sted, med Flid undersøge Sagen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller adskille dem ved en endelig Dom. Han skal give deres Forhandling eller Dom beskrevet under sin Haand og Segl. J. T. 6, 139 b.

27. Maj (—). Kvittansiarum til Claus von Ahnen til Nedderhouf, Befalingsmand over Rakkestad Len og Marie Kirkes Provsti i Norge, paa hans Regnskab for Indtægt og Ud-

¹ Der maa være sket en Fejl ved Indførelsen af Koncepten i Registranten, da Niels Pedersen heri siges at være født paa Kronens Gods i Solberg i Løfve Herred og at have fæstet „en vor och kronens gaard Sæbygaard“. Baade i Overskriften til Brevet og i Slutningen af dette siges dog, at han maa blive boende i Gaarden i Solberg. ² Jørgen Jensen Urlev.

gift af Frederiksborg og Abramstrupgaards Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1614, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 121.

28. Maj (Kronborg). Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Da Kongen venter nogle fyrstelige Personer ind i Riget, som ville blive nogen Tid hos ham, og derfor gerne vil have nogle af Adelen hos sig, der kunne vare paa Tjenesten, medens de fyrstelige Personer ere hos Kongen, anmoder Kongen dem om at møde hos sig i København den 28. Juni for at hjælpe til med at vare paa Tjenesten. — Otte Brahe Pedersen, Axel Urup, Peder Due, Frants Due, Jørgen Urup, Christian Grubbe, Frederik Parsberg, Falk Gjõe, Jørgen Lykke, Jesper Gjõe, Frants Lykke, Hendrik Bilde, Tønne Friis, Peder Straale, Henning Valkeendorf, Niels Gyldenstjerne, Jørgen Ernst Worm, Frants Due, Falk Gjõe, Jørgen Belov, Knud Gyldenstjerne, Eiler Gyldenstjerne og Hendrik Gyldenstjerne. Sj. T. 21, 116.

29. Maj (—). Miss. til Oluf Rosensparre, Ebbe Munk og Key Rantzau. Da Kongen venter sine Søstre, Kurfyrstinden af Sachsen, Hertuginde af Brunsvig og Hertuginde af Holsten, her ind i Riget og vil have dem forordnet til at modtage Fyrstinderne, ledsage dem til Kongen og vare paa Tjenesten undervejs, befales det dem at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være i Korsør den 22. Juni for at modtage Fyrstinderne og ledsage dem til København. Kongen har befalet Dr. Leonhart Metzner, tysk Kancelliforvalter, at skulle holde Kongens Ord hos Fyrstinderne, naar de ankomme, saaledes som den Lejlighed udkræver. Sj. T. 21, 116 b.

— Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt, Corfits Rud, Marqvort Bilde og Jørgen Brahe om at møde i Kolding den 17. Juni for at modtage de fyrstelige Personer og ledsage dem til Korsør. Udt. i Sj. T. 21, 117.

— Miss. til Casper Markdanner [Koldinghus], Corfits Rud [Hindsgavl], Marqvort Bilde [Odensegaard], Jacob Ulfeldt [Nyborg], Ebbe Munk [Korsør], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Holger Rosenkrantz [Roskildegaard]. Da Kongen den 17. Juni venter sine Søstre, Kurfyrstinden af Sachsen og Hertuginde af Brunsvig og Holsten, her ind i Riget, skulle de paa Slottet og hvor det ellers gøres behov i deres Len lade tilfly Kamre

og Gemakker, som passe Fyrstinderne, og, saa vidt muligt er, ordne alt med Vogne og andet, som maatte være fornødent til fyrstelig Underholdning og Udredning, saa intet bliver forsømt. Bekostningerne skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 117.

29. Maj (Kronborg). Miss. til Peder Basse, Laurits Grubbe og Axel Urne. Da Kongen med det første venter Hertug Philip Julius af Pommern ind i Riget og vil have dem til at modtage Hertugen og ledsage ham til Kongen, skulle de have deres Folk og Kuskvogne med Heste og andet Tilbehør, vel stafferede, til rede, saa de siden i egen Person kunne modtage Hertugen og ledsage ham til Vogns til Kongen, naar de faa nærmere Besked. Sj. T. 21, 117 b.

1. Juni (Kbhvn.). Forordning om Vognleje, Færgeløn, Vin, Brød, Øl og andre Varers Værd. Sj. T. 21, 118. Origg. (til Aarhus og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 453—57).

—¹ Miss. til de Lensmænd, der have Købstæder i Befaling. Kongen sender dem hermed det paa Tryk udgaaede aabne Brev og Mandat angaaende den store Uskikkelighed, som tildrager sig her i Riget med Vognmænd, Færgemænd, Vinhandlere, Bryggere, Bagere og andre adskillige Slags Haandværksfolk, hvilke Mandater Borgemestre og Raad i Købstæderne have faaet Ordre til at lade læse paa Raadhuset og siden opslaa der. De skulle paase, at Mandaterne strengelig overholdes, og at der intet sker mod dem. Sj. T. 21, 121. Origg. (dat. 1. Juni) til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot, og Markvard Bilde, Lensmand paa Odensegaard, den sidste i Landsark. i Odense.

—¹ Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne om at lade den ny Forordning forkynde og siden opslaa paa Raadhuset og, hvor det ikke allerede er gjort, lade gøre en ny Forordning om Vin, Brød, Øl og andre Varer og hvad en-

¹ I Sj. T. ere baade dette og det følgende Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne daterede 7. Juni. Da de tre bevarede Originaler ere daterede: 1. Juni, er 7. vistnok forkert og fremkommet ved en Fejllæsning i Koncepten af 1. som 7.

hver Haandværksmand skal have for sit Arbejde. Udt. i Sj. T. 21, 121 b. Orig. (til Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn.

1. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen om at sende Stenhuggeren ved Kronborg og hans Svende til Hammer for at hugge de Sten, Jens Sparre giver ham Ordre til. Udt. i Sj. T. 21, 120 b.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborre om at betale Morten Knutsen, hvad Hertugen af Holstens Gesandt sidst forleden har fortæret hos ham. Udt. i Sj. T. 21, 121.

4. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Lindenov [Sølvitsborg Len], Anders Bilde [Helsingborg Len], Hendrik Hvitfeldt [Froste Herred], Christoffer Ulfeldt [Helnekirke Len], Anders Sinklar [Gladsakse Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] om straks at sende Jens Sparre, Embedsmand paa Aarhusgaard, et Register paa alle Kron-, Kapitels-, Provste- og Præstetjenere i N Herreder, hvem det ved Kongens aabne Befaling er paalagt at fremføre et vist Antal Kampesten og Ris til den ny foretagne Befæstning paa Aløe, saa man deraf kan erfare, hvem der resterer med at age Sten og Ris. Sk. T. 4, 62 b.

— Miss. til Ditlef Holck om straks, naar Jens Sparre, Embedsmand paa Aarhusgaard, sender Skibe til Gulland, at lade ham faa 2 Skibsladninger gullandske Sten til Kongens Bygnings Behov, saa Skibene med det allerførste blive ladede og igen affærdigede. Sk. T. 4, 62 b.

— (**Hammer**). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Mester Pofvel Bysser, Ingeniør, om følgende Arbejde: Han skal lade det sønderste Bolværk, som allerede var opsat i den ny Befæstning Christianstad, nedtage og igen jævne Pladsen, hvorfor han skal have 1000 Rigsdlr. Han skal lade den store Gade og Vej, som løber sønden fra Torvet gennem Befæstningen ud imod den store Bro, forhøje med Jord, saa langt det gøres fornødent, og ligesaa den Plads, Skolen skal bygges paa, hvorfor han skal have 1500 Dlr., dog maa han ikke tage nogen Jord indenfor Befæstningen, men skal tage den udenfor, saa det kan være andre uden Skade. Sk. R. 4, 13.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Mester Davidt Nyborg, Bygmester, om, at denne paa sin

egen Bekostning skal bygge, mure og opsætte den nordre Port paa den ny Befæstning Christianstad efter den Skabelon, som er leveret ham derpaa. Der skal til Bygningen skaffes ham Mursten, Kalk og gullandske Sten, som han selv skal lade hugge, saa meget som der behøves. Han skal for Porten have 350 Dlr., der skulle betales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Udt. i Sk. R. 4, 13 b.

5. Juni (Hammer). Forordning om, at de Indbyggere i Væ Købstad, som for Fremtiden ville blive ved borgerlig Næring, skulle flytte til Christianstad inden førstkommende 31. Aug. Sk. R. 4, 13 b. (Tr.: CCD. III. 457 f.).

— (**Kbhvn.**). Miss. til Sigvort Grubbe om at sende N Læster Kalk til den ny Befæstning Christianstad paa Alløe, saa den med det allerførste efterhaanden bliver fremaget og leveret til Kongens Ingeniør sammesteds, for at Arbejdet ikke skal blive forsømt. Sk. T. 4, 63.

— Miss. til Andreas Sinklar om at sende saa megen Kalk, han kan skaffe, til den ny Befæstning Christianstad og levere den til Skriveren sammesteds. Udt. i Sk. T. 4, 63.

6. Juni (—). Miss. til Jens Sparre om med det allerførste at fragte 2 Skibe til Gulland for at hente de Sten, hvorom Ditlef Holck fik Brev den 4. Juni. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 63.

— Miss. til Claus Podebusk om at indsende Erklæring til Kancelliet angaaende et Enemærke og Fægang, som han efter Klage fra Mogens Andersen i Kullegaarden i Skaane vil fratrænge denne og bruge til sin egen Fordel, eller ogsaa sørge for, at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af Mogens Andersen. Orig. Udt. i Sk. T. 4, 63 b.

7. Juni (—). Kvittansiarum til Jokum Bülow til Ingelsted, Embedsmand paa Vordingborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronborg Len fra 1. Maj 1604 til 1. Maj 1612, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 122.

— Kvittansiarum til Jokum Bülow til Ingelsted, Høvedsmand paa Vordingborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborg og Abramstrupgaards

Len fra 1. Maj 1604 til 1. Maj 1612, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Sj. R. 16, 122 b.

9. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Christen Hansen til Nørregaard, Embedsmand paa Kronborg Slot, og Kronen. Sm. R. 5, 55. (Se Kr. Sk. under 10. Juni).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Brahe til Løberød, Stien Maltesens Enke, paa Kronens Part af Korn-tienden af Møborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Tdr. Rug og 10 Tdr. Byg i Afgift til Kronen. Udt. i Tb. S. 106.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Brahe, Stien Maltesens Enke, paa Kirkens Part af Korntienden af Gudmandstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 4½ Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 202.

10. Juni (—). Miss. til Mogens Kaas til Timandsholm. Fru Kirsten Høg til Eget, Vil Ornings Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed vil foretage Skifte og Deling med sine Børn af det Jordegods og Løsøre, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Fader, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke hendes Datter en Væрге, medens Skiftet staar paa. Det befales derfor Mogens Kaas at være til Stede ved Skiftet, forestaa Værgemaalet for Jomfru Marren Orning, medens Skiftet staar paa, og paa hendes Vegne have Tilsyn med alt ved dette. J. T. 6, 140.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sende Fetalje til Frederiksborg og København: Oluf Rosensparre [Dragsholm] 200 Lam, 300 Par Høns, 200 Ol Æg og 1 Læst fersk Smør til St. Hans Dag; Anders Bilde [Helsingborg Len] 1 Læst fersk Smør til St. Hans Dag; Sigvart Grubbe [Malmøhus Len] med det allerførste 20 Øksne til Frederiksborg, 10 Øksne til Kronborg og 1 Læst fersk Øl til Københavns Slot; Ebbe Munk [Antvorskov Len] 200 Lam, 200 Par Høns og 100 Ol Æg til København til St. Hans Dag; Holger Rosenkrantz [Roskilde-gaards Len] 100 Lam, 220 Par Høns og 100 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 21, 121 b.

12. Juni (—). Aab. Brev om, at afdøde Mikkell Nebs Børn maa sælge et Hus ved Holmen for Københavns Slot

til Mogens Ulfeldt, Rigens Admiral. Sj. R. 16, 123. (Tr.: KD. II. 604).

12. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Søfrensen, Søn af Søren Knutsen, Degn i Thostrup, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 122.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring, at en Mand i Skiberup Sogn i Lugnis Herred i hans Len har beligget sin egen Steddatter og avlet Barn med hende. Det befales ham at lade nævnte Person og Steddatteren eftertrakte og fængsle, lade dem forfølge paa Tinge med Retten og uden Forhaling lade ske Eksekution over dem efter Dommens Indhold uden at tage Hensyn til, at Bonden skal have aftinget med sin Husbonde for Sagen. Han skal med Flid undersøge, om Bonden har aftinget med sin Husbonde selv eller med en anden paa dennes Vegne og straks udførligt meddele Kongen, hvad han erfarer herom. Sk. T. 4, 63 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en af Lauris Grubbe, Landsdommer i Lolland og Falster, og afdøde Axel Brahe Pedersen til Krenkerup i Henhold til kongelig Befaling mæglet Kontrakt, dateret Maribo Kloster den 16. Juli 1613, mellem Jokim Bülow, Embedsmand paa Vordingborg Slot og Forstander for Maribo Kloster, og Jomfru Margrete Hardenberg, Abbedisse i Maribo Kloster, paa Maribo Klosters Vegne paa den ene og Borgerskabet i Maribo Købstad paa den anden Side angaaende nogle Jorder i Maribo Klosters Mark, som Borgerne i Maribo have haft i Brug, dels for Afgift, dels for Umag og langsommelig Tjeneste, som de have haft paa Klosteret og i andre Maader, og hvorom der har været nogen Strid mellem Klosteret og Borgerskabet. Sm. R. 5, 58 b.

— Aab. Brev om, at Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, indtil videre maa oppebære det Brokorn, som aarlig plejer at udgives til Hie Bro i Hing Herred i Nørrejylland, dog med Forpligtelse til at holde Broen i Stand med god Bygning, saa den vejfarende Mand uden Fare kan komme derover, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Det befales Bønderne at svare Brokornet til Niels Krag i rette Tid, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. J. R. 7, 80.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring,

at Aalum Kirkes Røgnskab ikke er bleven hørt i langsommeligt Tid, medens Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Ribershus, og Otte Skeel til Hammelse, Befalingsmand i Dueholm Kloster, og deres afdøde Forældre have forestaaet Kirkens Værgemaal. Det befales i den Anledning Eske Brock, at han, naar Kirkens Røgnskab bliver tilstillet ham af afdøde Christen Skeels Arvinger, med Flid skal se og forhøre det og paase, at der i alle Maader sker Kirken Skel og Fyldest. Hvis Arvingerne findes at blive Kirken noget skyldig, skal han tage det til sig og forholde sig med det efter Kongens sidst udgaaede Reces. J. T. 6, 140 b.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jokim Bülow og Christoffer Gjøe om at tilfly Gemakker henimod Hertug Philip af Pommerns Ankomst. Udt. i Sj. T. 21, 122.

— Miss. til Peder Basse om at lade tilrede Gemakker ved Giedsør henimod Hertugen af Pommerns Ankomst. Udt. i Sj. T. 21, 122.

— Aab. Brev om, at Albret Rostrup til Starupgaard og nogle af hans Hustrus¹ Slægt og Venner have berettet, at den aarlige Indkomst af det Gods, han har faaet med sin Hustru¹, ikke kan forslaa til at forrente den Gæld med, som er tilfaldet hende efter hendes Forældre, saaledes som Fortegnelsen paa Gælden formelder, hvorfor han har anmodet om at maatte sælge saa meget af hendes Gods, som er nødvendigt til Betalingen af hendes Gæld, for at ikke nogen paa Grund af hans Hustrus Gæld skal foraarsages til at lade sig indføre i hendes Gods, hvorved de ville geraade i større Skade og Ulejlighed. Det tilledes i den Anledning Albret Rostrup at sælge for 30,000 Dlr. af sin Hustrus Jordegods, dog maa Pengene alene bruges til Betaling af hendes Gæld og ikke til hans Nytte. J. R. 7, 80 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen og Jacob Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at noget Krongods i Ørum Len er blevet ødelagt af Sand og i andre Maader, saa der ikke kan svares sædvanlig aarlig Landgilde deraf, nemlig Nesundt Færge, Hastekier, 2 Gaarde i Skifverklitte, 1 Gaard i

¹ Anne Nielsdatter Kaas.

Synderbye og en Part af Tuerup By. De skulle ved første Lejlighed sammen med Lensmanden begive sig til ovennævnte Gods, tage uvildige Dannemænd til sig, der i Forening med dem skulle sætte Godset for en rimelig Landgilde, og give alt beskrevet sammen med Bønderne, saa det siden derefter kan blive indskrevet i Jordebogen. J. T. 6, 141.

14. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Kield Brockenhuus til Lierbek paa Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaards Vegne og Kronen. J. R. 7, 81. (Se Kr. Sk.).

15. Juni (—). Miss. til Ditlef Holck om at lade Mester David Nyborg, Christoffer Ulfeldts Bygmester, udføre 35 Bloksten fra Gulland. Udt. i Sk. T. 4, 64.

— Miss. til Axel Brahe. Da han med nogle andre gode Mænd i Holsten er tagen i en Kommission angaaende Digterne i Møgeltønderhus Len, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han 8 Dage efter St. Hans Dag kan være til Stede der for sammen med de andre at paase, at det gaar ligeligt og ret til paa begge Sider. F. T. 3, 387.

16. Juni (—). Mageskifte mellem Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, paa egne og Medarvingers Vegne og Kronen. Sj. R. 16, 124. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jokum Bülow om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Rentemester Sigvart Beck til Førsløf, nemlig 3 Gaarde i Ring med Skov til 30 Svins Olden og 1 Gaard i Silberup¹ i Hammer Herred, ind under Vordingborg Slot, lade dem indskrive i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Endvidere skal han lægge noget Gods, som Kongen paa Maribo Klosters Vegne har faaet til Mageskifte af Christen Hansen til Nørregaard, Embedsmand paa Kronborg, nemlig 1 Gaard i Hielm i Maibølle Sogn med Skov til 3 Svins Olden, 1 Gaard i Radsted By og Sogn med Skov til 30 Svins Olden og 1 Gaard i Langet i Døllefjelde Sogn i Mosse Herred med Skov til 10 Svins Olden samt 1 Gaard med Skov til 40 Svins Olden, 1 [Bol] og 1 Gadehus i Eggebølle i Danmare Sogn i Sønder Herred, ind under

¹ Sipperup, Hammer H.

Maribo Kloster, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab af dem. Sj. T. 21, 122 b.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse til Sørup og Jokim Bülow til Ingelsted, Embedsmænd paa Svenstrupgaard og Vordingborg Slot. Da Fru Berete Brahe til Turebye, Hendrik Gjoes Enke, har bevilget Kronen 1 Gaard i Vindinge i Vordingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Rodbye i Dalby Sogn i Faxe Herred i Trøgevelde Len [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 21, 122.

— Miss. til Anders Bilde om at lægge 1 Gaard i Emitsløf By og Sogn i Giøng Herred med et til Gaarden hørende Møllefald og Fiskeri i Helle Aa, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, ind under Helsingborg Slot, lade den indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 4, 64.

— Lignende Miss. til Jens Sparre om at lægge 1 Bol i Vester Vramb i Giers Herred med Skov til 20 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Ulfeldt, ind under Slottet [Christianstad]. Udt. i Sk. T. 4, 64.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Hans Jacobsen, Sognepræst til Harrested Sogn, paa Kirkens Part af Korntienden af Harrested Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 14 b.

17. Juni (—). Miss. til Eske Krafse, Christoffer Krafse, Jens Bilde og Lauge Urne i Fyen. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem angaaende en Trætte mellem Stien Bilde til Bildisholm og Jørgen Kaas til Haufgaard, Befalingsmand i Stavanger Len, om Arv og Skifte efter Erik Bilde og Fru Mette Banner. Kongen har dog nu bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, fordi Jørgen Kaas ikke har haft den Registrering og de Breve til Stede, som højiligen vedkomme Arven og Skiftet, hvilke findes at være indlagte paa Rønisholm i Vendsyssel. Da Jørgen Kaas nu har forpligtet sig til at skaffe de manglende Breve til Stede i København med det allerførste og inden den 30. Aug., gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at samles i København den 30. Aug. og enten forlige Parterne i

Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem. Sj. T. 21, 123 b.

19. Juni (Frederiksborg). Miss. til Oluf Rosensparre om at lade Overdelen paa det store Hus paa Dragsholm, hvori Bryggers og Baggers er, nedbryde og siden paany lade det istandsætte med Tag og hvor paa Muren det gøres nødvendigt. Udt. i Sj. T. 21, 124 b.

— Miss. til Ditlef Holck om at tillade Borgemestre og Raad i Helsingør at udføre fra Gulland 70 Alen hugne Sten, 1½ Al. brede og 1½ Al. tykke, til deres Kirkes Bygning. Udt. i Sk. T. 4, 64 b.

— Bestalling for Peder Arloug, Svinesnider, som Svinesnider paa Haderslevhus, Flensborghus, Koldinghus, København, Kronborg og Frederiksborg Slotte og Ringsted Kloster med tilliggende Ladegaarde. Han skal to Gange om Aaret, ved Paaske og Mikkelsdag, begive sig til ovennævnte Slotte og Len, fra det ene til det andet, for at skære de Heste, Foler, Grise og Svin, som Lensmanden giver Ordre til. Han skal i aarlig Løn have 70 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning, at udrede af Lensmanden paa Koldinghus. Naar han med sine Svende rejser fra det ene Slot til det andet, skulle Lensmændene befordre ham med Heste og Vogn, forsyne ham med nødvendig Underholdning og skaffe ham fri Færger over Færgestederne. Han skal være sikker, hvor han rejser her i Riget eller i Fyrstendømmerne, og maa ikke uskyldig overfaldes af nogen, men skal saa ogsaa selv forholde sig tilbørligt. Han skal uden Betaling skære de Heste, Foler, Svin og Hunde, som Lensmændene give ham Ordre til at skære, og skal uden al Undskyldning besøge Slottene to Gange om Aaret og i rette Tid, saafremt han ikke vil tiltales og straffes derfor. Hvis han og hans Svende alene kunne overkomme at udskære det Kvæg, som Undersaatterne i ovennævnte Len ville have udskaaet, maa ingen fremmede Svinesnidere lade sig bruge i Lenene. Hans Bestalling skal regnes fra 19. Nov. 1614. J. R. 7, 85.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Peder Orlouf fri for den Aaraadssag, som er svoret over ham, fordi han skal have været paa de Steder, hvor Olluf Colding fik sit Dødsaar af en af hans Svende, da han nu har stillet Kongen til-

freds for den Sag. Han maa herefter, ligesom tidligere, uhindret bruge sit Haandværk. J. R. 7, 86 b¹.

22. Juni (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk om at lade Hendrik Rottekirch faa 2 Ege til Bygningstømmer. Udt. i Sj. T. 21, 124.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene² i Sjælland, Fyen, Jylland, Skaane, Halland og Blekinge. Da Kongen har ladet udskrive en Del Bønder i deres Len, som skulle øves og bruges i Krigsbrug, skulle de ordne det saaledes, at de udskrevne Bønder blive forskaanede for Landgilde, Ægt, Arbejde, Skat og al anden Besværing, for at de herefter kunne tage Vare paa, hvad Kongens bestilte Kaptejner befale dem. De skulle hvert Aar indføre de udskrevnes Navne i deres Regnskab, saa man deraf altid kan vide, hvilke Gaarde der ere fri og hvor mange det er. Sj. T. 21, 124 b og 129. Orig. (til Markvard Bilde paa Odensegaard) i Landsark. i Odense. Orig. (til Kristoffer Basse paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Artikler for det danske Krigsfolk. Sj. R. 16, 127. (Tr.: CCD. III. 458—63). Jvfr. 17. Dec. 1615.

— Landsknægtenes Ed. Sj. R. 16, 130. (Tr.: CCD. III. 314 f.; jvfr. CCD. III. 458). Jvfr. 17. Dec. 1615.

— Bestalling for N. N. som Kaptejn over 200 Soldater paa Sjælland, hvilke han og hans Løjtnant med allerstørste Flid skulle eksercere og afrette i Krigsbrug baade her i København og, naar de ikke ere i Kongens daglige Tjeneste og Arbejde, paa et andet belejligt Sted, som han kan forordinere dertil, saa Soldaterne inden kort Tid kunne blive tilbørligt underviste og afrettede. Siden skal han med disse Knægte lade sig bruge efter Kongens Anordning til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, og forholde sig efter den Ed, han har svoret. Kaptejnen skal i aarlig Løn, naar der ingen Fejde er, have 100

¹ Derefter er indført et Brev, dat. 21. Juni, Frederiksborg, hvorved Peder Orloff forpligter sig til at betale Kongen 300 Rigsdlr. for den Sag, lade disse Penge afkvitte i sin Besolding, indtil de ere betalte, og alligevel udføre sit Arbejde paa Kongens Slotte, Gaarde og Len efter sin Bestalling. ² De opregnes alle med deres Len.

Rigsdlr. og en god Bondegaard, som han maa bruge uden Afgift, Ægt, Arbejde, Skat og anden Tyngsel, samt 40 Dlr. aarlig til Løjtnanten, der ligeledes skal have en Bondegaard frit. Da Kongen ikke saa hurtigt kan udvise Kaptejnen og Løjtnanten en Gaard, som de kunne bo paa, maa enhver af dem, indtil de kunne faa en Gaard udvist, oppebære 30 Dlr. aarlig i Stedet, men disse Penge skulle falde bort, saasnt de faa anvist en Gaard. Bestallingen skal regnes fra 1. Maj 1615. Naar Kongen vil bruge ham i aabenbar Fejde, skal der foruden det, han har i Fredstid, gives Kaptejnen 16 Dlr. om Maaneden og paa en Fændrik 10 Dlr. Sj. R. 16, 130 b. Jvfr. 14. Dec. 1615.

26. Juni (Kbhvn.). Fortegnelse paa de 18 Faner og hvorledes de ere afdelte. Sj. R. 16, 131 b. (Se CCD. III. 733 ff.). Jvfr. 17. Dec. 1615.

— Register paa de Bønder, som ere blevne udtagne i Danmark. Sj. T. 21, 125 b. (Se CCD. III. 732—35).

— Miss. til Christen Knudsen. Prebiørn Gyldenstjerne til Voesborg, Embedsmand paa Bøfling Slot, Marqvor Bilde til Hvidkiel, Embedsmand paa Odensegaard, paa Kronens Vegne og Fru Anne Krause til Brolykke, Jacob Hvitfeldts Enke, have berettet, at der er Trætte mellem dem paa den ene og Hans Kaas til Østergaard, Landsdommer i Fyen, paa den anden Side, angaaende en Sandemændsgang mellem Kiønsvig, Spangmark og Østergaards Grund, som kaldes Flomark, som Hans Kaas nu vil have indhegnet, omgrøftet og gærdet for sig selv som Enemærke. Da Hans Kaas ikke selv kan være baade Sagsøger og Dommer, gives der herved Christen Knudsen Ordre og Fuldmagt til at sidde i Dommers Sted, naar denne Sag skal forhøres, indstævne den i Rette for sig, nøje undersøge Sagen og enten forlige Parterne i Mindelighed eller dømme dem endeligt imellem. Han skal give sin Forhandling eller Dom beskrevet fra sig. F. T. 3, 388.

28. Juni (—). Bestalling for Christian Thomissen til Tanderup som Kongens Søn Hertug Christians Kammerjunker. Han skal forestaa sin Bestilling med allerstørste Flid og Omhyggelighed efter den Ed, han har svoret. Han skal i aarlig Løn have 300 Rigdlr., Maanedspenge paa 4 Rideheste

og sædvanlig Hofklædning til sig selvfølger, fra dette Brevs Dato at regne. Sj. R. 16, 133¹.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christen Friis. Da Kongen har bestilt Christian Thomissen til at være Kongens Søn Hertug Christians Kammerjunker og Christian Thomissen har aflagt Ed som saadan til Kongen, skal Christen Friis give Ordre til, at Hertugens Tugtemester straks skal flytte ned i Byen, og at Christian Thomissen skal opvarte i Kongens Søns Kammer. Sj. T. 21, 128 b.

— Miss. til Oluf Rosensparre om at lade Bønderne i Draxholm Len køre Kalk fra Sundbye Fæрге til Frederiksborg, saa meget enhver plejer at age. Udt i Sj. T. 21, 129.

— Miss. til Dr. Hans Reissen. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Hans Timand i Tykiøb i Kronborg Len paa Grund af sit uskikkelige Levnet er bleven suspenderet fra Embedet af Dr. Hans Reissen, og at Hr. Peder Nielsen i Grested er bleven dømt fra sit Kald, fordi han har handlet mod Ordinansen. Skønt de ere blevne tilbørligt straffede for deres modvillige Gerninger og Bedrift, har Kongen dog nu eftergivet dem deres Forseelse paa det Vilkaar, at de herefter skulle forholde sig tilbørligt i Liv og Levnet og i deres Kald og Embede rette sig efter Ordinansen. Han skal derfor med største Flid formane dem til herefter at føre et kristeligt og skikkeligt Levnet og forestaa deres Kald saaledes, at det kan være Gud til Ære og dem selv og deres Tilhørere til Saligheds Forbedring og andre til et godt Eksempel. De to Præster skulle baade til ham og til Lensmanden paa Kronborg udgive Forpligtelse om, at de uden al videre Proces, Rettergang eller Dom skulle have forbrudt deres Kald, saafremt de herefter gøre sig skyldige i saadanne grove Forseelser. Sj. T. 21, 129.

¹ Sj. R. 16, 142 b er Christian Thomesens Ed indført. Han lover at være Kongen huld og tro og af sin yderste Magt ramme Kongens og hans Rigers Gavn og Bedste og afværge deres Skade. Han vil flittigt tage Vare paa Prinsen, baade til Bords, naar der exerceres i Fægning og Dans, i Marken til Hest og ved hvad andet Kongen giver Ordre til. Han vil hver Nat ligge i Prinsens Sengekammer og ingen andensteds og ved Nattetid ordne det saaledes med alt, at der, saa vidt det er ham

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til nogle af Lensmændene i Riget. Da Kongen har bevilget enhver Kaptejn og enhver Løjtnant, som skal kommandere de Bønderknægte, der ere udskrevne til Soldater her i Riget, at de foruden andet Traktement og Aarsbesolding maa nyde en god Bondegaard fri for Landgilde, Ægt, Arbejde, Skat og al anden Tyngsel, medens de ere i denne Tjeneste, skulle de i deres Len udse en god bekvem Gaard til Kaptejnen og en noget ringere til Løjtnanten og med det allerførste til Kancelliet indsende en Designation over, hvad Landgilde Gaardene svare og i hvilken By, Sogn og Herred de ligge. De skulle give de paa Gaardene boende Bønder Ordre til at fratræde Gaardene til Paaske, men siden uden Stedsmaal skaffe disse Bønder ligesaa gode Gaarde i Stedet, saa de ikke skulle have noget at klage over. — Fyen: Marqvart Bilde (Odense Len) 1 Kaptejn; Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 1 Løjtnant. — Jylland: Casper Markdanner (Kolding Len) 1 Kaptejn og 1 Løjtnant; Jørgen Kaas (Aarhus Len) 1 Kaptejn; Ernst Normand (Bygholm Len) 1 Løjtnant; Laurits Ebbesen (Skanderborg Len) 1 Kaptejn, (Aakær Len) 1 Løjtnant; Jørgen Skeel (Kallø Len) 1 Kaptejn; Christen Holck (Silkeborg Len) 1 Løjtnant; Eske Brock (Dronningborg Len) 1 Kaptejn og 1 Løjtnant; Manderup Parsberg (Aalborg Len) 1 Kaptejn, (Aastrup Len) 1 Løjtnant; Knud Gyldenstjerne Axelsen (Hald Len) 1 Kaptejn; Knud Gyldenstjerne Hendriksen (Vestervig Len) 1 Løjtnant; Albret Skeel (Riberhus Len) 1 Kaptejn; Uldrik Sandberg (Lundenæs Len) 1 Løjtnant. — Sjælland: Axel Urne (Ringsted Len) 1 Kaptejn; Ebbe Munk (Antvorskov Len) 1 Løjtnant. — Skaane; Anders Bilde (Helsingborg Len med Undtagelse af Giøng Herred) 1 Kaptejn og 1 Løjtnant, (af Giøng Herred) 1 Kaptejn og 1 Løjtnant; Jens Sparre (Villants Herred) 1 Kaptejn; Anders Sinklar (Gladsaxe Len) 1 Løjtnant; Sigvart Grubbe (Malmøhus Len)

muligt, ikke tilføjes Prinsen nogen Uro, Besværing eller Skade. Han lover endvidere at ville føre et kysk og skikkeligt Levnet, saa han hverken i Sæder, Liv eller Konversation skal begaa noget, der kan forarge Prinsen eller de andre unge Børn, som studere med ham, eller give dem et ondt Eksempel. Iøvrigt vil han efterkomme de Ordre, som Prinsens Hofmester giver ham. ¹ Det indførte Brev er stilet til Manderup Parsberg.

1 Kaptejn og 1 Løjtnant. — Blekinge: Otte Lindenov (Sølvitsborg Len) 1 Kaptejn; Falk Lykke (Christianopel Len) 1 Løjtnant. — Halland: Mons Gyldenstjerne (Varberg Len) 2 Kaptejner og 2 Løjtnanter; Mons Pax (Halmstad Len) 1 Kaptejn; Tage Thott (Laugholm Len) 1 Løjtnant. Sj. T. 21, 130. Orig. (til Markvard Bilde) i Landsark. i Odense.

30. Juni (Kbhvn.). Følgrebrev for Andreas Sinklar til Bønderne i Albøe Herred, der hidtil have ligget til Aahusgaard, at de herefter skulle svare ham [til Gladsaxe Slot]. Udt. i Sk. T. 4, 64 b.

3. Juli (—). Miss. til Peder Basse til Sørup og Jokim Bülow til Ingelsted, Befalingsmænd paa Svenstrupgaard og Vordingborg Slot. Da Jomfru Dorethe Gjød til Torbenfeld har bevilget Kronen 1 Gaard i Svertinge¹, 1 Gaard i Lundebye, 1 Gaard i Studbye, 1 Gaard i Ring og 1 Gaard i Ubye i Hammer Herred i Vordingborg Len til Mageskifte for 5 Gaarde i Bendeboe og 2 Gaarde i Tørrendved² i Tusse Herred, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 21, 131.

4. Juli (—). Aab. Brev om, at Olluf Pedersen i Giørslef maa være fri for sit Fødested og bo, hvor det lyster ham. Udt. i Sj. R. 16, 134.

— Miss. til Casper Markdanner om at sende nogle Roser og 4 hugne Stenbilleder til København. Udt. i J. T. 6, 141 b.

6. Juli (—). Miss. til Jens Sparre. Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret at maatte faa det Stykke Forte i Nesbye Mark, som Ridemænd have fradømt ham, til Mageskifte mod at afstaa den Fædrift i Nesbye og Nosbye Fællede, som han formener at have til sine Gaarde Ragebo og Faagerup, saaledes som Jens Sparre vidtløftigere kan erfare af hans hermed følgende egenhændig underskrevne Indlæg. Jens Sparre skal ved første Lejlighed undersøge, hvad Adkomst Anders Bilde har til Fædriften i Nesbye og Nosbye Fællede, og indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Bilde Svar. Sk. T. 4, 64 b.

¹ Snertinge, Hammer H. ² Tornved, Tudse H

6. Juli (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Kronens Bønder i Hatting og Bierge Herreder og i Hiernø¹ i Biugholms Len faa Bygningstømmer i Skanderborg Skove for en rimelig Betaling. Udt. i J. T. 6, 141 b.

— Miss. til Christen Holck om at skaffe Biugholms Bønder i Nimb Herred Tømmer og Ved i Silkeborg Skove. Udt. i J. T. 6, 141 b.

— Aab. Brev om, at Ernst Normand, Embedsmand paa Biugholm Slot, der har klaget over, at der til Slottet ligger saa ringe Skov, at han ikke deraf uden særlig Skade for Skoven kan faa det til Slottets Behov nødvendige Ildebrændsel, indtil videre aarlig maa faa 500 Læs Ved af Kronens Skove i Skanderborg Len til Ildebrændsel paa Biugholms Slot, dog skal Ildebrændselen udvises ham eller hans Fuldmægtige af Lensmanden paa Skanderborg Slot eller dennes fuldmægtige Skovfogder af Vindfælder og fornede Træer, ligesom Ernst Normand ogsaa selv skal lade Veddet hugge og selv hente det i Skovene. J. T. 6, 142.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at skaffe Ernst Normand noget Tømmer til Istandsættelse af Nidie² Mølle. Udt. i J. T. 6, 142 b.

7. Juli (—). Miss. til Casper Markdanner om at lade Kongens Stævning læse over Hans Munk og siden indsende den til Kancelliet igen. Udt. i J. T. 6, 142 b.

— Miss. til Jakob Ulfeldt. Da Kongen vil forhøre nogle Sager i Kolding førstkommende 13. Sept., anmodes han om at møde i Kolding Dagen i Forvejen for nærmere at erfare Kongens Vilje. Orig.

— Miss. til Marqur Bilde om at lade Kongens Stævning læse over Morten Skinkel. Udt. i J. T. 6, 142 b.

8. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Margrete Rosenkrantz til Vallø, Olluf Bildes Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Abramstrup Len fra 1. Maj 1588 til 1. Maj 1596, for Stiftets Indkomst og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Sj. R. 16, 134.

¹ Hjarnø, Bjærg H. ² Neder Mølle, Bjærg H., Jylland.

10. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Peder Søfrensen som Salpetersyder i Trøgevelde, Høgstrup, Ringsted og Solte Len efter afdøde Peter Gylig. Han skal være forpligtet til aarlig at levere 6 Tdr. Salpeter paa Tøjhuset i København til en Pris af 14 Dlr. for hvert Centner. (Iøvrigt ligelydende med Bestallingen for Peter Gylig). Udt. i Sj. R. 16, 134 b.

11. Juli (—). Kvittans til Endvold Kruse til Hiermidsløfgaard og Sigvort Beck til Førsløf, Rentemestre, der i Overværelse af Christian Friis til Borrebye, Kansler, Sten Brahe til Knudstrup og Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder, have gjort Regnskab for deres Indtægt og Udgift fra 1. Maj 1599, da Endvold Kruse, som dengang alene var Rentemester, sidst gjorde Regnskab, til 1. Maj 1608, heri iberegnet hvad der den 1. Maj 1599 fandtes i Forraad paa Rentekammeret. De bleve ialt skyldige: 2 dobbelte Dobbeltdukater, 1 Philippusdukat, 1 spansk Gyldenreal, $192\frac{8}{16}$ Lod smeltet ungersk Guld, 2655 Kroner $1\frac{1}{2}$ Ort Kroneguld i nye Guldkæder, 105 Lod 1 Kvintin smeltet Kroneguld, $36\frac{1}{2}$ Lod forarbejdet Kroneguld, 1 Kong Frederik II's Guldklipping, $6\frac{1}{16}$ Lod smeltet rinsk Guld, 1 Hornsgylden, beregnet til 12 Sk., som nu gaar, 73,080 Dlr. 1 Skill. 1 Pend. i rede Penge og Haandskrifter, $573\frac{1}{2}$ hispaniske Realer von Achten, 8 nye Dlr., 22 Lod 1 Kvintin forgyldt Sølv, 30 Lod hvidt Sølv i gjort Arbejde, 1 lille Kontrafej af Guld med Kongens Faders og Kongens Moder Dronning Sophias Billeder i, 2 af Kongens Faders egne slette Kontrafejer, 2 af Kongens egne Kontrafejer, det ene stafferet med 8 Diamanter, det andet med 2 Diamanter og 2 Rubiner, 4 Kontrafejer af Kongen, hvert stafferet og besat med 4 Rubiner, 3 Kontrafejer af Kongen, hvert stafferet med en ameleret Guldkrans, 6 slette Kontrafejer af Kongen, 1 Lod smaa gamle Perler, 8 Mk. dansk i Korshvider, 2 Mark danske Klippinger, 84 Lod Vragpenge og 1 forgyldt Kobbermessebradse, hvilken Beholdning Sigvort Beck siden skal føre til Indtægt i Regnskabet fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1609 og alene skal gøre Regnskab for. Sj. R. 16, 134 b.

12. Juli (—). Kvittansiarum til Endvold Kruse til Hiermidsløfgaard, Statholder i Norge og Høvedmand paa Aggershus, paa hans Regnskab som Rentemester fra 1. Juli 1589, da han blev beskikket til Rentemester efter Christoffer Valken-

dorf, til 1. Maj 1608, da han igen blev Rentemesterbestillingen kvit, heri iberegnet hvad Christoffer Valkendorf blev skyldig paa sit Regnskab til 1. Juli 1589. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 138 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade en Mynde med nogle Hvalpe opføde paa Roskildeggaard. Udt. i Sj. T. 21, 132.

— Miss. til Ditlof Holck om at tillade Borgemestre og Raad i København at udføre en Skibsladning gullandske Sten fra Gulland til deres Raadhuses Bygning. Udt. i Sk. T. 4, 64 c.

— Miss. til Lauge Urne, Anders Bilde og M. Pofvel Mortensen, Superintendent i Skaane. Af vedlagte Supplikation ville de vidtløftigere kunne se, hvad Hr. Jacob Lauritsen, Præst til Qvinenge¹ Kirke, har suppliceret til Kongen angaaende nogen Trætte mellem ham og to af hans Sognemænd, der ere Kirkeværger sammesteds. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at indstævne Hr. Jacob Lauritsen og hans Modparter i Rette for sig, nøje undersøge og overveje Sagen, skille Parterne ad ved en endelig Dom og give Dommen beskrevet under deres Haand og Segl. Sk. T. 4, 64 c.

15. Juli (—). Miss. til Holger Rosenkrantz om at skaffe Fru Margrete Gjõe 80 Bøndervogne, der kunne føre hendes Gods fra Trudtsholmb til Roskilde. Han skal frede Underkoven i Lenet [Roskilde], hvor der er Harejagt. Udt. i Sj. T. 21, 132.

— Miss. til Raadet om at være i Kolding den 13. Sept. Udt. i Sj. T. 21, 132. Jvfr. 19. Aug. 1615.

16. Juli (—). Mageskifte mellem Anders Bilde til Raabeløf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 14 b. (Se Kr. Sk.).

17. Juli (—). Miss. til Fru Beate Hvitfeldt om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Østreby i Torløsse Sogn i Ons Herred under St. Peders Kloster i Lund, som Tage Thott Otsen begærer til Mageskifte for 1 Gaard i Vandstad Sogn i Fers Herred. Udt. i Sk. T. 4, 64 d.

¹ Kvidinge, S. Asbo H.

19. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det Marked, som hidtil har været holdt i Ringsted St. Laurentii Dag [10. Aug.], herefter skal være aldeles afskaffet. Sj. R. 16, 139 b. (Se CCD. III. 463).

— Miss. til Andreas Sinklar. Da Kongen vil have gravet en Grøft fra Ilekieer og Hiuleboe Aa ind i Stranden, skal han give alle Kron-, Prælat-, Kannike-, Provste- og Præstetjenerne i Alboe og Jerrested Herreder Ordre til paa en belejlig Tid uden al Undskyldning at grave Grøften saa bred, lang og dyb, som Kongens Ingeniør Pofvel efter Kongens Befaling afpæler og udviser dem. Han skal lade dem, der ikke møde til den Tid, de blive tilsagte, tiltale. Sk. T. 4, 64 d.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Jensen i Hals paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Hals Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug og 5 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 106.

21. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Peder Claussen, Søn af Hr. Claus Søfrensen, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 132.

— Miss. til Adelen i Sjælland om at møde til Ernst Normands Bryllup, der skal holdes paa Københavns Slot den 30. Juli. Udt. i Sj. T. 21, 132.

— Miss. til Knud Grubbe til Røgle og Tage Thott Andersen. Da der er Trætte mellem Claus Machabæus, Landsdommer i Halland, paa den ene og 15 Mænd i Halland paa den anden Side angaaende en Drabssag, hvori de 15 Mænd paa Tinge ere blevne opkrævede til at dømme, idet de ikke have fuldgjort deres Tov saaledes, at Claus Machabæus kan nøjes dermed, skulle de med det allerførste indstævne begge Parterne i Rette for sig, afsige endelig Dom mellem dem og give Dommen beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 65.

— Miss. til Christen Thott. Han har indberettet, at en Bonde i Skivehus Len har hugget og saargjort sin egen Sognepræst, for hvilken Gerning Bonden er dømt fra Livet og til at være æreløs. Det befales ham at rette sig efter den afsagte Dom. J. T. 6, 143.

22. Juli (—). Miss. til Johan Urne og Christoffer Ulfeldt. Kongen har for kort Tid siden skænket Andreas Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, Sandbygaard med tilliggende Gods.

For i Fremtiden at forekomme al Strid om Skovhugst, gives der dem herved Fuldmagt til ved første Lejlighed at besigte Sandbygaard's Skove og indstævne Andreas Sinklar og Fru Vivikke Griis, der nu besidder Sandby Gaard og Gods, til at møde til samme Tid. De skulle give deres Besigtelse klarlig beskreven. Sk. T. 4, 65.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne om at dømme mellem Otte Lindenov og Landsdommeren i Blekinge angaaende nogle Drabs- og Tyverisager, som have været indstævnedede for Landsdommeren, der dog ikke skal have dømt saa lovligt i dem, som det burde sig. Udt. i Sk. T. 4, 65 b.

25. Juli (—). Miss. til Jens Sparre om at give Bønderne i Giers Herred Tilhold om herefter at age Kalk fra Kalkovnen til Alløes Bygning ligesaa vel som de andre Kronens Bønder, der pleje at age Kalk did. Udt. i Sk. T. 4, 65 b.

27. Juli (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongens Svoger, Kongen af Storbritannien, har skrevet til Kongen, at hans Tjener Hendrik Beyen skal tilforhandle ham et Antal Falke, skulle de, naar Hendrik Beyen besøger dem med dette Brev, lade ham passere toldfrit med de Falke, han har fanget. Sj. T. 21, 132 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Markgreve Georg Vilhelm af Brandenburg's Tjener Jacob Lauritsen frit udføre 5 eller 6 Gejrfalke. Udt. i Sj. T. 21, 132 b.

30. Juli (—). Miss. til Provster, Præster og Skoletjenere i Fyen, Laaland og Falster om i Anledning af Superintendent M. Hans Knudsens Sag under Ed at bekende for Kongens Kommissærer, hvad de vide om den Sag, saafremt de ikke, hvis de fordølge noget, ville straffes og afsættes fra deres Kald. F. T. 3, 390.

— Miss. til Christen Friis til Kragerup, M. Elias Issenberg og M. Jesper Brochmand. Kongen har bragt i Erfaring, at M. Hans Knudsen, Superintendent i Fyens Stift, har understaaet sig til at tilskynde og tilraade Prædikanterne i Stiftet til at købe og læse adskillige Bøger, som ikke stemme overens med Ordinansen og derfor ikke burde anbefales Prædikanterne, ligeledes at han har holdt Disputationer, som mere bidrage til at drage den vedtagne Religion i Tvivl og forvirre Sognepræsterne, end der kan udrettes noget godt der-

med, samt foretaget sig andet, som ikke godt kan tilstedes en Superintendent at gøre, saaledes som de ogsaa kunne erfare af det til Provster, Præster og Skoletjenere i Fyen, Laaland og Falster udgaaede aabne Brev, som de skulle lade læse for en Del af disse. Det befales dem i den Anledning at møde den 14. Aug. i Nykøbing paa Falster, forskrive nogle Provster, Præster og Skoletjenere i Lolland og Falster til sig, som kende noget til den Sag, og i M. Hans Knudsens egen Nærværelse udsørge dem, saa de under deres Ed udtrykkelig bekende, hvad de ved om Sagen. De skulle siden give de indstævntes Bekendelser beskrevne fra sig under deres Haand og Signet og alvorligt foreholde de indkaldte, at enhver sandfærdigt skal bekende, hvad han for sin Person ved. Hvis det viser sig, at nogen har vidst noget om Sagen og ikke villet bekende det, skal han straffes og forvises fra sit Kald. De skulle ligeledes forrette det samme i Odense og give deres Forretning beskrevet fra sig. F. T. 3, 391.

30. Juli (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Knudsen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at han i Religionssager paa sine Visitatser og ogsaa i andre Maader ikke forholder sig efter Ordinansen, hvorom Kongen ved sine tilfornede Kommisærer agter at lade føre nogle Vidnesbyrd i hans egen Nærværelse, skal han indrette sin Lejlighed saaledes, at han den 14. Aug. kan være i Nykøbing for at paahøre de aflagte Vidnesbyrd og Bekendelser og siden ligesaa i Odense. F. T. 3, 392.

1. Aug. (—). Forordning om Smaatolden. Sj. T. 21, 132 b. Orig. (Tr.: CCD. III. 463 f.).

— Miss. til Lensmændene. Kongen sender dem hermed en ny Takst og Rulle paa nogen Told i Danmark og Norge med Ordre til at tilstille enhver Tolder i de Købstæder, de have i Befaling, et Eksemplar deraf, for at disse saavel som de indlændiske og udlændiske handlende kunne vide at rette sig derefter, og siden paase, at den overholdes. Sj. T. 21, 135. Orig. (til Kristoffer Basse paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Lensmændene i Norge om at lade den ny Toldrulle forkynde i alle Købstæder og paa alle Toldsteder i deres Len. Udt. i Sj. T. 21, 135.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at en Bonde, ved Navn Hermand Sadelmager, i Freltofte By

i Løndese Sogn i Nyborg Len er bleven gjort fredløs, men desuagtet hverken har rettet for sig eller er rømmet. Han skal lade denne Bonde eftertragte og lade ham straffe, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. F. T. 3, 393. K.

11. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdale og Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helnekirke Kloster. Da Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, har begæret 2 Kronens Gaarde i Østerbye i Onse Herred under St. Peders Kloster i Lund til Mageskifte for 2 Gaarde i Vandstædt i Fers Herred, skulle de med det første besigte begge Parterers Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 66.

12. Aug. (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Andreas Sinklar til Ravenskraa, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig Byen Ballensløf og 1 Gaard, kaldet Hørød, i Stud Sogn i Giøng Herred, til Mageskifte for noget af hans Arvegods paa forskellige Steder i Skaane, hvorom Kapitlet kan erfare det nærmere af den hoslagte Fortegnelse, som Kapitlet igen skal indsende til Kancelliet, skal Kapitlet [ved første Lejlighed erklære sig, om Kapitlet kan være tjent med dette Mageskifte, og indsende Erklæringen til Kancelliet]. Sk. T. 4, 66.

— Miss. til Lauge Urne, Landsdommer i Skaane. Kongen har bragt i Erfaring, at mange af Undersaatterne i Blekinge besvære sig over de af Landsdommeren i Blekinge mellem Parterne udgivne Domme og ofte anmode Kongen om at meddele dem Forskrift til ham om at paadømme Landsdommeren i Blekinges Domme, om de bør blive ved Magt eller ej. For at Kongen kan blive fri for disse mangfoldige Overløb af Undersaatterne, skal Lauge Urne afsige Dom i alle de Sager, som blive indstævnedes for ham over Landsdommeren i Blekinge enten med hans egen Stævning eller med Stævning af Lensmændene i Blekinge. Sk. T. 4, 66 b.

— Aab. Brev om, at Jep Hansen, Borgemester i Kolding, Gregers Ottesen, Raadmand, og Anders Andersen, Anders Pouelsen og Frederik Hansen, Borgere sammesteds, nu til førstkomende Maj maa faa den Ager og Eng, som ligger til Kronens Gaard Nygaard i Kolding, og som Knud Nielsen Kusk nu har i Leje, og indtil videre bruge den til deres egen og an-

dre Borgeres Behov og Græsbed med samme Frihed, som Knud Kusk har haft den. De skulle aarlig svare 400 Rigsdlr. i Afgift deraf og til hver 1. Maj betale dem til Lensmanden paa Koldinghus, saafremt de ikke ville have dette Brev forbrudt. Kronens Bønder skulle ligesom hidtil holde Gærderne og Digerne om Marken vedlige. J. R. 7, 87 b.

13. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har lagt en Del af det under Gladsaxe Slot hørende Gods, hvormed Andreas Sinklar, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har været forlenet afgiftsfrit, ind under Hammer Gaard fra 1. Maj 1615 at regne, til Gengæld fra samme Tid af lægger en Del af det Gods, som hidtil har ligget under Aahusgaard, ind under Gladsaxe Slot, hvilket Gods Andreas Sinklar indtil videre ogsaa maa nyde afgiftsfrit. Sk. R. 4, 19 b.

14. Aug. (—). Miss. til Ditlof Holck. Da Kongen har bevilget, at Hertug Hans Albert af Meklenborg for Betaling maa lade bryde og købe en Skibsladning gullandske Sten paa Gulland, skal han, naar Hertugens Skib kommer der til Landet efter Stenene, uhindret lade Hertugens Fuldmægtige faa en Skibsladning Sten. Sk. T. 4, 67.

15. Aug.¹ (—). Miss. til Ditlof Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at kun nogle enkelte Personer paa Gulland ernære sig ved at bryde og udhugge Sten til Kongen og sælge disse Sten, hvilket medfører, at Kongen ikke kan faa saa mange Sten, som han behøver til sine Bygningers Behov. Ditlof Holck skal ordne det saaledes paa Gulland, at enhversomhelst, enten Bønder eller andre, der ville bryde Sten, faa Tilladelse dertil, og siden købe Stenene til Kongen til den sædvanlige Pris, for at Kongens Skibe, naar de komme til Gulland efter Sten, kunne faa deres fulde Ladning, saa Kongens Bygninger ikke skulle forsømmes. Sk. T. 4, 67 b.

— Aab. Brev om, at Jokum Bülow maa udføre 400 magre Svin her fra Riget, hvor det lyster ham, mod at svare sædvanlig Told af dem. Udt. i Sj. R. 16, 140 b.

— Miss. til Bispen i Lund. Da Kongen paa Grund af Funderingen af den ny Stad Christianstad har foretaget en Forandring med Nessebye² og Arridtsløf Sogne, hvorved Hr.

¹ Sk. T. har sikkert ved en Fejlskrift: 15. Jan. ² Nosaby, Villands H.

Zacharias Jensen, der hidtil har betjent disse Sogne, er bleven uden Kald, skal han, naar der bliver Sogne ledige i Stiftet, hjælpe Hr. Zacharias fremfor nogen anden til disse, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Sk. T. 4, 67 b.

16. Aug. (Kbhvn.). Miss. til [Kaj Rantzau]. Kongen har ladet forordne, at de Knægte, som ere udskrevne til Soldater i følgende Len: Københavns Len 12, Kronborg Len 10, Frederiksborg Len 10, Roskilde Len 11, ialt 43¹, skulle danne et Korporalskab sammen. For at disse Knægte ikke skulle beholde deres Over- og Undergeværer hos sig og fordærve dem, har Kongen bestemt, at Geværerne skulle forvares paa et bestemt Sted udenfor de Tider, da Kaptejnen eksercerer Soldaterne. Han skal derfor i Herstedøster Kirke lade lave et Skab med Lukkelse og Laas til Opbevaring af Over- og Undergeværrerne, saa disse velforvarede kunne blive hængte derind. Han skal paase, at Geværerne ikke blive tagne ud af Skabet undtagen paa de Tider, da Kaptejnen samler og eksercerer Korporalskabet. Sj. T. 21, 135 b.

— Lignende Miss. til Jacob Ulfeldt om at udse en Kirke mellem Nyborg og Svendborg til Halvparten af Korporalskabet i Nyborg Len, som er paa 110 Mand, og en Kirke mellem Kerteminde og Faaborg til den anden Halvpart, som er paa N Mand. Udt. i Sj. T. 21, 136.

— Lignende Miss. til Marqvort Bilde om at udse en Kirke i Odense Len til et Korporalskab paa 30 Mand af Odense Len og 10 Mand af Rugaards Len. Udt. i Sj. T. 21, 136.

— Lignende Miss. til Corfits Rud om at udse en Kirke i Hintsgafvels Len til et Korporalskab paa 20 Mand af Hintsgafvels Len og 30 Mand af Hagenskov Len. Udt. i Sj. T. 21, 136.

— Lignende Miss. til Christoffer Gjøe om at forordne Faxe Kirke til et Korporalskab paa 30 Mand af Tryggeveld Len og 51 Mand af Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 21, 136.

— Lignende Miss. til Ebbe Munk om at forordne Ørsløf Kirke til et Korporalskab paa 13 Mand af Antvorskov Len,

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: 63.

2 Mand af Korsør Len og 24 Mand af Kallundborg Len. Udt. i Sj. T. 21, 136.

16. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Oluf Rosensparre om at udse en Kirke til et Korporalskab paa 37 Mand af Dragsholms Len. Udt. i Sj. T. 21, 136.

17. Aug. (—). Miss. til Sigvort Grubbe, Andreas Sinklar og Jens Sparre om hver at lade 100 Læster Kalk køre fra Kalkovnen til Alløes Bygnings Behov foruden den Kalk, som de tidligere have faaet Ordre til at lade age did. Udt. i Sk. T. 4, 68.

19. Aug. (—). Aab. Brev om, at Hans Simensen, der i langsommelig Tid har tjent i Renteriet som Mønsterskriver, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa denne Bestilling, paa Grund af sin lange Tjeneste indtil videre maa nyde de 100 Dlr., som han hidtil har haft i aarlig Løn, og de to Beneficier, som Kongen har forlenet ham med. Sj. R. 16, 140 b.

— Aab. Brev om, at Mogens Pedersen, Kongens Instrumentist, aarlig maa faa 100 Rigsdlr. udover den Besolding, som han hidtil har oppebaaret i Følge sin Bestalling af 30. Aug. 1603. Sj. R. 16, 141.

— Miss. til Peder Basse til Siørup og Jokim Bülow til Ingelsted, Embedsmænd paa Svenstrupgaard og Vordingborg Slot. Da Fru Karren Banner til Gisselfeldt, Hendrik Lykkes Enke, har bevilget Kronen 1 Gaard og 1 Gadehus i Over Vindinge i Hammer Herred, 2 Gaarde i Ubye og 2 Gaarde i Diurløf i Borse Herred til Mageskifte for 5 Kronens Gaarde i Brendeløf¹ i Tryggevelde Len i Sjælland, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 136 b.

— Opfejningsbrev for denne Brevviser Christen Ringkøbing, Indbygger i Ystad, der er kommen i Trætte med en Kvinde sammesteds angaaende en Grundvold under Kvindens Hus, som han har ladet grave for nær, for hvilken Sag han baade paa Ystad Byting og paa Skaane Landsting er dømt til at staa Kvinden til Rette, hvilken Dom er bleven kendt ved Magt af

¹ Brandelev, Hammer H.

Kongen og Rigsraadet paa den sidste almindelige Herredag paa Københavns Slot. Da han nu har stillet sin Modpart tilfreds for denne Sag, har Kongen bevilget, at han maa være fri for al Forfølgning og Lovmaal, som er overgaaet ham i den Sag. Sk. R. 4, 20.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til alt Raadet om, at det ikke skal møde i Kolding den 13. Sept. Udt. i Sj. T. 21, 136. Jvfr. 15. Juli 1915.

— Miss. til Manderup Parsberg og Christen Holck. Kongen er bleven foraarsaget til at afskaffe det Møde, som var berammet at skulle holdes paa Koldinghus den 13. Sept., fordi han paa anden Maade er bleven forhindret, men der er dog truffet den Aftale mellem ham og hans Svoger, Hertug Johan Adolf af Slesvig og Holsten, at begge Parters Kommissarier skulle møde i Kolding til den nævnte Tid for at aabne det Laudum, som Hertug Philip Ludvig, Pfalzgreve ved Rhinen, har afsagt paa Kommissariernes Domme i Gammelbye Sagen mellem Hertug Johan Adolf paa den ene og Baltzer von Ahlefeldt, holstensk Raad og Embedsmand paa Rensborg, paa den anden Side, hvilket Laudum er tilsendt Kongen forseglet. Det befales dem at indrette deres Lejlighed efter at være til Stede i Kolding den 13. Sept. hos Kongens og Hertug Johan Adolfs andre tilforordnede Kommissarier, naar det ovennævnte Laudum skal aabnes. J. T. 6, 143.

— Miss. til Christen Holck om at modtage Rigets Segl og forestaa Bestillingen i Jacob Ulfeldts Fraværelse. Udt. i J. T. 6, 144.

21. Nov. (—). Miss. til Otte Lindenov. Da Kongen har beskikket Peder Andersen, Borger i Ronneby, til Landsdommer i Blekinge i Lauridts Fynbos Sted, skal Otte Lindenov paa Kongens Vegne tage ham i Ed og siden lade ham overtage og forestaa Embedet. Kongen har bevilget ham 100 gl. Dlr. i aarlig Løn af Sølvitsborg Slot, hvilke Otte Lindenov aarlig skal betale ham. Sk. T. 4, 68¹.

[**Omtr. 13. Dec.**] Fortegnelse paa Gods, som Kongen begærer til Mageskifte, og det Gods, som begæres til Veder-

¹ Udenfor er skrevet: Axel Arenfeldts Skrift.

lag derfor: Af Christoffer Galde 3 [Gaarde] i Ugledige og Nybøllegaard i Hammer Herred, hvorfor Christoffer Galde begærer 2 [Gaarde] i Silberup¹ i Snesør Sogn, 1 [Gaard] i Engelstrup, 3 [Gaarde] i Svenstrup² og 3 [Gaarde] i Siolte; af Eiler Rud 1 Gaard i Lingbytorp³ i Lyndbue Sogn i Hammer Herred, hvorfor Eiler Rud begærer 2 [Gaarde] i Kierke Hvalsoe i Volborgs Herred; af Knud Urne 1 Gaard i Stoebed⁴ i Borse Herred, hvorfor Knud Urne begærer Vederlag i Ebbeskou i Faxe Sogn i Tryggeveld Len; af Fru Margrette Brahe 1 Gaard i Skovhus, 1 Gaard i Tolstrup og 1 Gaard i Skalderup, hvorfor hun begærer 3 [Gaarde] og 1 Gadehus i Liestrup⁵ i Kongsted Sogn i Faxe Herred; af Corfits Ruds Gods 1 Gaard i Skuderup i Borse Herred, hvorfor Corfits Rud begærer 1 Gaard i Stuobye⁶ i Stefns Herred; af Tage Thott Andersens Gods 1 Gaard i Ubye By og Sogn, 1 Gaard i Skuderup, 1 Gaard i Toldstrup, 1 Gaard i Staarbye og 1 Gaard i Tjørnehofvit i Borse Herred og 1 Gaard i Reng⁷ i Hammer Herred, hvorfor Tage Thott begærer 3 Gaarde i Rettinge⁸ og 1 Gaard i Ingelstrup⁹ i Vordingborg Len, 1 Gaard i Hverløse¹⁰ i Høgstrup Len og 1 Gaard i Tøggerup¹¹ og 1 Gaard i Dalbye i Tryggevelde Len. Udt. i Sj. T. 21, 137 b.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Fru Birgitte Skave. Da Kongen begærer 1 Gaard i Ubye og 1 Gaard i Allersløf i Burse Herred i Vordingborg Len til Mageskifte af hende for Krongods, som ikke ligger til Fortrængsel for Kronens Slotte og Gaarde, anmodes hun om ved første Lejlighed at erklære sig til Kongen om, hvor hun ønsker Vederlag, saa Kongen kan lade udgaa Befaling til gode Mænd om at besigte Mageskiftegodset. Sj. T. 21, 139.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Burchart vom Dalstrups Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 139.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 af Christen Vales Børn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 139.

¹ Søllerup, Bjæverskov H. ² Vistnok Fejlskrift for: Stavnstrup, Eaarse H. ³ Lundbytorp, Hammer H. ⁴ Storby, Baarse H. ⁵ Ledstrup, Fakse H. ⁶ Strøby, Stævns H. ⁷ Ring. ⁸ Røttinge, Baarse H. ⁹ Engelstrup, samme H. ¹⁰ Værløse, Fakse Herred. ¹¹ Taagerup, samme H.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Hans Oldelands to Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 139 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder under Frederiksborg Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at mange af dem understaa sig til at slaa deres Heste, Fæ og Kvæg i de Lykker og Marker i Frederiksborg Len og Egnen deromkring, som Kongen bruger til sit Stod, hvilket forvolder Kongen mærkelig Skade, har han, for i Tide at faa dette afskaffet, givet denne Brevviser Thomas Smed Ordre til fittigt at paase, at ingen Heste, Fæ eller Kvæg herefter indkommer paa de Steder, hvor Kongens Stod er forordnet at være. Hvis nogen herefter understaar sig til at indslaa Heste eller Fæmon paa saadanne Steder, skal han have forbrudt samme Heste og Fæmon til Kronen. Sj. T. 21, 139 b.

— Bestalling for Peder Andersen som Landsdommer i Blekinge i Laurits Fynbos Sted. Han skal i aarlig Løn have 100 gl. Dlr. af Lensmanden paa Sølvitsborg Slot. Sk. R. 4, 20 b¹.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har for nogen Tid siden² sendt ham 3 Fanger fra Kronborg Slot, hvilke indtil videre skulde arbejde paa Varberg Slot. Han skal nu løsgive de 2 af dem, Niels Søfrensen og Jørgen N., medens den tredje skal blive paa Varberg Slot endnu et halvt Aars Tid; naar den Tid er udløben, maa han ogsaa frigives. Sk. T. 4, 68 b.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har for nogen Tid siden bevilget, at Albret Skeel til Fusinge, Befalingsmand paa Ribberhus, maa faa noget Krongods i Mariager Len til Mageskifte. Der sendes Eske Bilde en Fortegnelse over dette Gods ligesom ogsaa over det Gods, som Albret Skeel igen vil udlægge til Kronen, med Ordre til at undersøge begge Parters Gods, erklære sig, om Krongodset for Belejligheds Skyld kan undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 144.

— Miss. til Albret Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at han i Henhold til Kongens forrige Befaling har udset en Bonde-

¹ Udenfor er skrevet: Axel Arenfeldts Skrift.

² 17. Nov. 1614.

gaard, kaldet Eysbergaard¹, i Jerne Sogn i Skats Herred til Bolig for den Kaptejn, som skal kommandere over de i Riberhus Len udskrevne Bønderknægte, men at Husene paa denne Gaard tilhøre Bonden selv, der forlanger en rimelig Betaling for dem. Kongen vil nok tilfredsstille Bonden for hans Huse, men for at det ikke skal komme Kongen til altfor stor Bekostning, skal Albret Skeel give Kronens Bønder i Riberhus Len Ordre til samtligen at kontribuere 300 Rigsd. til Husenes Betaling, lade dette Missive forkynde offentlig for dem, saa de kunne vide at rette sig derefter, og siden forholde sig med Bondegaarden efter Kongens tidligere Befaling. J. T. 6, 144 b.

14. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Kaptejnerne over Bønderknægtene, der ere udskrevne til Soldater [ligelydende med Bestallingen af 26. Juni, naar undtages, at Løjtnantens aarlige Løn sættes til 60 Dlr. i Fredstid, at Lønnen skal regnes fra Mikkelsdag 1615, og at der ogsaa i Krigstid skal gives Kaptejnen 10 Dlr. ekstra til Løjtnanten hver Maaned]. Sj. R. 16, 154.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har paa Begæring af de unierede Stater i Nederlandene bevilget, at de toldfrit maa føre 500 Skippd. Kobber, som de have tilforhandlet sig i Sverrig, gennem Sundet, hvorfor det befales Tolderne uhindret at lade Staternes Kommissarius Rochhus von Nienlauv passere med disse 500 Skippd. Kobber. Sj. T. 21, 140.

— Miss. til M. Niels Laurissen, Superintendent i Viborg, om at indsætte en Person, ved Navn Gabriel Falster, der hidtil har været Skolemester i Næstved, til Skolemester i Viborg Skole, hvor Bestillingen nu er ledig. Han maa nyde alle de Beneficier, som efter Kongens sidst udgaaede Ordning ere henlagte til Skolemesterens Underholdning. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 6, 145.

16. Dec. (—). Aab. Brev om, at Anders Hansen, der i langsommelig Tid har tjent Kongen som Skriver paa Bremerholm, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa Skriverbestillingen, for Livstid maa beholde den Løn og Maanedsbesoldning, han hidtil har haft,

¹ Esbjerggaard, Skads H.

og de Beneficia, som Kongen har forlenet ham med; ligesom han ogsaa maa være fri for Skat og al kongelig og Bys Tyngte i København. Sj. R. 16, 143 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Kvittans til Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, der nu i Overværelse af Christian Friis til Borrebye, Kansler, Sten Brahe til Knudstrup og Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, har gjort Kongen Regnskab for sin Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. Maj 1608, da han alene blev Rentemester, til 1. Maj 1609, heri iberegnet hvad der var i Forraad paa Rentekammeret den 1. Maj 1608. Han blev ialt skyldig: 2 dobbelte Dobbeltdukater, 1 Philippusdukat, 1 spansk Gyldenreal, 240¹/₂ og ³/₁₆ Lod smeltet ungarsk Guld, 2099¹/₂ Krone 1¹/₂ Ort i nye Guldkæder, 105 Lod 1 Kvintin smeltet Kroneguld, 36¹/₂ Lod forarbejdet Kroneguld, 1 Frederik II's Guldklipping, 6¹/₁₆ Lod smeltet rinsk Guld, 1 Hornsgylden, beregnet for 12 Sk., som nu gaar, 102,313¹/₂ Dlr. 7 Sk. ¹/₂ Pend. lybsk, 625 spanske Realer von Achten, 8 nye Dlr., 22 Lod 1 Kvintin forgyldt Sølv, 30 Lod hvidt Sølv i gjort Arbejde, 1 lille Kontrafej af Guld med Kongens Faders og Moders Billeder paa, 2 slette Kontrafejer af Kroneguld af Kongens Fader, 16 Kontrafejer af Kongen selv, hver stafferet med en ameleret Guldkrans foruden Ædelstene, 59 slette Kontrafejer af Kongen, 1 Lod smaa gamle Perler, 8 Mk. danske Korshvider, 2 Mk. danske Klippinger, 84 Lod Vragpenge og 1 forgyldt Kobbermessebradse, hvilken Beholdning Sivort Beck og Jens Juel til Kielgaard, som er forordnet til Rentemester sammen med Sivort Beck, skulle føre til Indtægt i næste Aars Regnskab og fremdeles gøre Regnskab for. Sj. R. 16, 143 b.

17. Dec. (—). Krigsordinans og Krigsartikler, hvorefter de danske udskrevne Soldater, baade Officerer og andre gemene Knægte, skulle have sig at rette. Sj. R. 16, 146 b. (Tr.: CCD. III. 464—74).

— Fortegnelse paa de 18 Faner og hvorledes de ere afdelte. Sj. R. 16, 155. (Se CCD. III. 731—35).

— Aab. Brev om, at Carl Carlsen Gyldenhielm; Friherre til Berqvara og Sundbyholm i Sverrig, indtil videre maa henføre alle de lovlige Varer, som han har at afhænde af sit eget Gods, til Havnen Pugevig ved Elleholm, sælge dem der til Kongens Undersaatter og igen uden al Told tilforhandle

sig alle andre lovlige Varer af dem eller, hvis han ikke kan afhænde sine Varer til Kongens Undersaatter, toldfrit udskibe dem til de Steder, det lyster ham, og igen toldfrit indføre de Varer, han kan faa for dem. Dog hermed de Foreninger, som ere gjort mellem disse Kongeriger, i alle Maader uforkrænket. Sk. R. 4, 20 b.

20. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Anders N. som Salpetersyder i Koldinghus Len. Han skal levere alt det Salpeter, han syder, i Tøjhuset paa Københavns Slot til Kongens Arkelimester. For at Salpetersyderiet kan have bedre Fremgang, skal Lensmanden paa Koldinghus paa et belejligt Sted, enten paa Nygaard eller en af de andre Ladegaarde under Slottet, skaffe ham fri Losement til at syde Salpeter i samt en Kedel, som kan være tjenlig til Salpetersyden. Der skal ogsaa skaffes ham Hjælp til at grave og Heste og Vogne til at føre den Materie, han opsøger, vel forvaret i Sække til det Sted, der anvises ham. Der skal skaffes ham frit Ved og leveres ham 2 Skpr. Aske til hvert Lispd. lutret Salpeter, ligesom der skal skaffes ham en Lade eller et stort Hus til at lægge den Jord i, som han har sydet Salpeter af, og leveres ham Faaremøg til aarlig en Gang at formidske den med. Han skal aarlig have 15 Rigsdrl. i Løn og 15 Rigsdrl. i Kostpenge. Da han ofte skal være i Lenet for at bruge sit Haandværk og opsøge Materie, har Kongen bevilget ham 5 Rigsdrl. i Aarsløn og 10¹/₂ Rigsdrl. i Kostpenge paa hans Hustru og 5 Rigsdrl. i Aarsløn og 10¹/₂ Rigsdrl. i Kostpenge paa hans Dreng, alt at udrede af Rentekammeret. [Iøvrigt med Art. 1—5]. J. R. 7, 89 b.

— Bestalling for Anders Sinklar til Reberschraa, Befalingsmand paa Gladsaxe Slot, som Rigenes Øverste over det skaanske Regiment og det sjællandske Kompagni Knægte. Han skal være Kongen og Kongens Riger og Lande huld og tro og lade sig bruge ufortrødent og troligen med sit Regiment og Kompagni til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, have godt Tilsyn med Kaptejnerne og de andre Officerer, at de flittigt mønstre og eksercere Knægtene, som ere under Regimentet og Kompagniet, instruere dem til rettelig at omgaas med deres Ge-

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Pedersens Skrift.

vær og holde god Justits over alle dem, som ere under hans Kommando, at de i alle Maader forholde sig efter den Ed og de Krigsartikler, som Kongen har leveret ham, ligesom han i alle andre Maader skal gøre og effektuere, hvad en oprigtig Øverste bør. Det befales alle Officerer og Knægte under Regimentet og Kompagniet at holde Anders Sinklar for deres Øverste og rette sig efter hans Ordre, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor og straffes tilbørligt. Sk. R. 4, 21 b.

20. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Ørum Slot, som Rigens Øverste over det jydsk Regiment [ligelydende med Bestallingen for Anders Sinklar]. J. R. 7, 90 b.

— Bestalling for Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lundegaard, som øverste Løjtnant over det jydsk Regiment, hvorover Mogens Kaas er beskikket til Øverste [ligelydende med Bestallingen for Anders Sinklar som Øverste]. J. R. 7, 91 b.

21. Dec. (—). Bestalling for Anders Bilde til Roble, Embedsmand paa Helsingborg Slot, som øverste Løjtnant over det skaanske Regiment og det sjællandske Kompagni [ligelydende med Bestallingen for Anders Sinklar som Øverste]. Sk. R. 4, 22.

— Kvittans til Sigvort Beck til Førsløf og Jens Jul til Kielgaard, Rentemestre, der nu i Overværelse af Christian Friis til Borrebye, Kansler, Støen Brahe til Knudstrup og Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, have gjort Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1609 til 1. Maj 1611, heri iberegnet den Beholdning, som forefandtes i Rentekammeret den 1. Maj 1609. De bleve ialt skyldige: 41 Rosenobler, 241 Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin 1 Pend. smeltet ungersk Guld, 1575 Kr. $1\frac{1}{2}$ Ort i nye Guldkæder, 209 $\frac{1}{2}$ Lod $1\frac{1}{2}$ Kvintin smeltet Kroneguld, 86,675 Dlr. 19 Sk. $\frac{1}{2}$ Pend. dansk, 1 Guldring af Kroneguld med en Smaragdsten, vurderet til 15 Dlr. slet Mønt, der med Guldvægten vejer 3 Kr., 1 Guldring af Kroneguld med en Granatsten i, vurderet til 15 Mk. danske slet Mønt, der med Guldvægten vejer 2 $\frac{1}{2}$ Kr., 2 smaa Ringe af Kroneguld, hver med en Rubin, begge vurderet til 15 Mk. danske slet Mønt, der veje tilsammen $1\frac{1}{2}$ Kr. 1 Ort, 40 af Kongens egne slette Kontrafejer af Kroneguld, 176 Lod for-

gyldt Sølv, 289 $\frac{1}{2}$ [Lod] hvidt Sølv og Rusølv og 1 Lod smaa gamle Perler, hvilken Beholdning de skulle føre til Indtægt i næste Aars Regnskab og fremdeles staa til Regnskab for. Sj. R. 16, 156 b.

24. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Vilhelm Dresselberg, Christen Gyldenstjerne, Jesper Grubbe og Axel Urne. Da Eske Krafse til Assendrup har berettet, at han paa Jomfru Sophie Barnekovs Vegne, som han er Værge for, med det første i deres Nærværelse agter at sidde over nogle Regnskabers og nogen Gælds Forklaring med Fru Anne Bilde til Lellinge, skulle de med det allerførste samles i Næstved, indstævne begge Parterne for sig, nøje paase, at det gaar ligeligt og ret til med Forklaringen af Regnskaberne og Gælden, og ikke begive sig fra Næstved, førend de have skilt Parterne endeligt ad. Sj. T. 21, 140.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen er til Sinds at ville lade en Lade til at samle Salpeter i, bygget paa samme Manér som saadanne Lader gemenlig pleje at være byggede i Tyskland, opføre ved Antvorskov Slot, skal Ebbe Munk kalde Salpetersyder Giert von Gylich til sig, der skal give ham al Underretning om Ladens Bygning, og lade det til Ladens Opførelse fornødne Tømmer hugge. Siden skal Ebbe Munk sammen med Salpetersyderen begive sig til Kongen for at faa nærmere Ordre af denne. Sj. T. 21, 140.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Bønderne under Borring, Lindholm og Hageløs Ordre til i denne Vinter hver at fremføre 20 store Sten til Lindholm Slot. Han skal lade hugge 100 gamle Ege og straks lade dem savskære til Døre, Vindueskarmer og anden Indbygnings Behov; siden skal han lade Tømmeret oplægge til Tørring paa de nærmest omliggende Kirker. Sk. T. 4, 68 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Sigvort Grubbe om i sit Len at lade de Bønder tilsige, der efter Bygningsskriverens Restance-registers Indhold endnu restere med de Sten, som de skulde yde til Christianstads Bygning; endvidere skal han give dem Ordre til hver endnu at fremføre 10 Læs Sten til nævnte Bygning, dog med Undtagelse af dem, som ere udskrevne til Krigsknægte. Desuden skal han give Bønderne i sit Len Ordre til at fremføre 100 Læster Kalk fra Kalkovnen til Christianstad,

saa baade Kalk og Sten visselig kunne fremkomme, medens Føret paastaar. Sk. T. 4, 69.

24. Dec. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Anders Sinklar [Gladsaxe Len] og Jens Sparre [Aahus Len]. Udt. i Sk. T. 4, 69 b.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde [Helsingborg Len] og Hendrik Hvitfeldt [Froste Herred] angaaende Fremførsel af Sten. Udt. i Sk. T. 4, 69.

— Miss. til Casper Markdanner. Kongen har antaget en Salpetersyder til at syde Salpeter i Koldinghus Len og sender ham hermed en Kopi af Bestallingen, hvorefter han i alle Maader skal rette sig. J. T. 6, 145.

28. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Anders Bilde. Da Kongen ved første Lejlighed vil sende noget Rytteri op til Grænsen og dertil behøver 50 Heste af den skaanske Fane, skal han tilsige nogle af Adelen, som ride under denne Fane og bo nær ved Helsingborg Slot, saa der ialt kan blive en 50 Heste, at de skulle møde med deres Heste og Folk ved Varberg Slot den 16. Jan., dog gøres det ikke behov, at de tage Harnisker med sig, saa de kunne være rede til at rykke op til Grænsen, naar Kongen befaler. Sk. T. 4, 69 b.

— Aab. Brev om, at Envold Kruse til Hiermitsløfgaard, Statholder i Norge og Hovedsmand paa Aggershus, der har berettet, at det vil være meget besværligt for ham at lade de Heste, hvormed han skal tjene Riget, gaa gennem Mønstringen her i Riget, fordi han er saa langt fra Haanden udenfor Riget i Kongens Ærinde, og i den Anledning har søgt om Fritagelse derfor, ikke skal være forpligtet til at lade de Heste og Folk, hvormed han skal tjene Riget af sit Jordegods, møde og mønstre, saalænge han er i sin nuværende Bestilling eller indtil Kongen giver anden Ordre, dog skal han, hvis Kongen og Riget kommer i aabenbar Krig, være forpligtet til at gøre samme Rostjeneste som andre af Adelen. J. R. 7, 92. Udt. i J. T. 6, 145.

— Miss. til Manderup Parsberg om at møde i Kolding den 1. Febr. for at forhandle med de Lybske efter den Instruks, som Dr. Metzner tilstiller ham og Eske Brock. Udt. i J. T. 6. 145 b.

28. Dec. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Eske Brock om at møde i Kolding 1. Febr. Udt. i J. T. 6, 145 b.

31. Dec. (—). Miss. til Anders Sinklar. Kongen har forordnet, at der i Januar Maaned paa forskellige Steder i Skaane skal møde nogle Fænniker Knægte af det skaanske Regiment, som han er Øverste for. Det befales ham at tilsige 5 Fænniker Knægte af Regimentet og ordne det saaledes, at der møder en den 13. Jan. i Helsingborg, en den 14. Jan. i Lholm, en den 15. Jan. i Halmstad, en den 17. Jan. i Varberg og en den 18. Jan. i Birkenis. Sk. T. 4, 69 b.

Supplement.

1615. 28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel. Hans Munk har en Tid lang været mistænkt for at have beligget tre Søstre og Kongen har nu faaet vis Kundskab derom. Hans Munk benægter det heller ikke, og de tre Søstre, der nu ere paagrebne og satte i Fængsel, tilstaa ogsaa Gerningen, men undskyldte sig med, at den ene ikke har vidst noget af den andens Forseelse med Hans Munk. Den ene Søsters Bekendelse skal ogsaa strække sig til Frederik Munk til Krogsgaard. Kongen har ikke uden stor Bevægelse erfaret, at saadanne skammelige Gerninger og kætteriske Forseelser ere gængs i hans Riger, særlig blandt Adelen, som burde tage sin Ære og Stand mere i Agt end gemene Folk, og han kan ikke lade det gaa ustraffet hen. Albret Skeel skal derfor sende Hans Munk velforvaret til Koldinghus, hvor Lensmanden skal modtage ham og holde ham i Forvaring indtil nærmere Ordre. Han skal procedere efter Loven mod de 3 Søstre og, naar han faar en endelig Dom over dem, rette sig efter den og lade ske Eksekution over dem. Hvis nogen af dem bekender noget om Frede-

rik Munk, skal han give denne Varsel om *Widnesbyrdet* og tage det beskrevet, men ellers ikke for nærmere Ordre fra Kongen befatte sig med Frederik Munk. J. T. 6, 147¹.

28. Maj (Kronborg). Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen vil have Hans Munk sat i Fængsel paa Koldinghus Slot, skal han, naar Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus, leverer ham Hans Munk, lade denne sætte i god Forvaring paa Koldinghus, saaledes som han selv vil forsvare det for Kongen. Han skal give ham samme Underholdning og Traktament, som Slottets daglige Tjenere faa. J. T. 6, 147 b.

¹ Dette og det følgende Brev ere daterede 28. Maj 1616 og indførte blandt Brevene fra 1616 i Slutningen af Marts. Man kunde derfor formode, at Maj var en Fejlskrift for Marts, men den 28. Marts 1616 opholdt Kongen sig paa Antvorskov. Brevene maa ogsaa i Følge deres Indhold være af ældre Dato, da Kasper Markdanner allerede 7. Juli 1615 fik Ordre til at lade Kongens Stævning læse over Hans Munk og 22. April 1616 fik Ordre til at sende Hans Munk, der i nogen Tid havde siddet fængslet paa Koldinghus, til København, hvor han blev stillet for Herredagen, der 29. Maj 1616 dømte ham til Døden. Af Koldinghus Lens Regnskab 1615—16 fremgaar, at Hans Munk sad fængslet paa Koldinghus fra 3. Juni 1615 til 9. Maj 1616. 1616 maa derfor være en Fejl for 1615. Fejlen er fremkommen ved, at man ved Ordningen af Koncepterne, der undertiden først indførtes flere Aar efter, har anbragt disse to Breve i et forkert Aar, hvilket ikke er blevet bemærket ved Indførelsen.

Rettelser og Trykfejl.

1603—1608.

- S. 801. Det var ikke Lavrids Jakobsen Grubbe, men Lavrids Eriksen Grubbe, som var Landsdommer paa Laaland og Falster. Det i i Registret opførte bør rettes saaledes:
Grubbe, Lavrids Eriksen, til Gammelgaard, Landsdommer paa Laaland og Falster, 82, 148, 247 (?), 534 (?), 690, 705; nævnes 191, 306, 510, 596, 641, 646, 662. — Lavrids Jakobsen til Hjuleberg og Røgle 247 (?), 534 (?).

1609—1615.

- S. 208 L. 2 f. o. Basse, læs: Olsen.
- 331 - 13 — Fru Gissel Norby er en Fejlskrift i Registranten for Jomfru Gissel Norby.
- 341 - 15 — Knud Grubbe, læs: Knud Urne.
- 419 - 4 — Corfits Rud, læs: Corfits Ulfeldt.
- 436 - 13 — }
- 517 - 4 f. n. } Tage Thott Eriksen, læs: Tage Thott Ottesen.
- 563 - 15 — }
- 583 - 4 f. o. Gruppe, læs: Grubbe.
- 613 - 14 — har har, læs: han har.
- 737 - 5 — Gertrud Lange er en Fejlskrift i Registranten for Gertrud Lunge.
- 741 - 1 — Biørn Trolle, læs: Børre Trolle.

Navneregister.¹

A. ∴: Amt, H. ∴: Herred, S. ∴: Sogn, Dat. ∴: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

- Aabenraa, Hans Lorentz, Baadsmand fra Lybæk, 455.
Aabenraa 316.
Aabo, Finland, 542.
Aabro, Hovlbjærg H., 13.
Aaby, Gyngø H., 174.
—, Kær H., 609.
Aadsgaarde, Middelsom H., 91.
Aagaard, Lavrids Jensen, Præst i Viborg, 660.
Aage Jensen i Balkager 235.
Aagerup, Gyngø H., 294.
—, Merløse H., 152.
—, Malmøhus Len, 235.
Aahus 183, 395, 423, 427, 440, 701 f., 764; nævnes 1, 36, 69, 155, 187, 205, 321, 391, 403, 488, 539, 705, 794. — Borgemester se Jens Kristensen; Raadmand se David Skriver; Toldere og Sise-mestre se Hans Barckstader, David Skriver. — Bispegaard 235. — Hospital 29, 395.
Aahusgaard og Len 233, 346, 483, 488, 702, 712, 729, 749, 763, 766, 818, 826, 837; nævnes 290, 494, 562. — D a t. 730.
Aahøjrup, Vends H., 82.
Aakær Slot og Len 169, 281, 283, 311, 318 f., 368, 455, 539 f., 605, 621, 746, 787, 817; nævnes 17, 66, 120, 218, 285.
Aal, V. Horne H., 657.
Aalborg, Hans, Mag., Bogfører i Kbhvn., 139. — Peder i Kbhvn. 525, 624.
Aalborg 161, 183, 374, 382, 427, 449, 453, 551, 672, 674, 759; nævnes 82, 107, 121, 154, 180, 190, 217, 229, 254, 283, 327, 399, 413 f., 794. — Raadmand se Jørgen Olufsen; Toldere se Jakob Ovid, Hans Vandel. — Borgere 467, 567 f., 663, 670, 763, 785 ff. — Bispegaard 226. — Hospital 658. — Gammel Mølle 217 f.
— Fjord 520.
— Stift 38, 149, 183, 564, 660, 725.
— Superintendenter se Jakob Jensen Holm, Kristen Hansen.
Aalborghus Slot og Len 10, 132, 299, 378, 440, 480, 519 f., 596, 635, 673, 731, 747, 763, 780, 817;

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme tidt, anføres først de Steder, som ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- nævnes 109, 121, 142, 159, 225, 232, 242, 256, 269, 323, 338, 414 f., 419, 462, 538, 551, 555, 607, 773, 798.
- Aale, Tyrsting (nu Vrads) H., 440.
- Aalegaard se Orlofgaard.
- Aalemosse Mølle, Vends H., 14.
- Aalholm Slot og Len 184, 292.
- Aalsrode, Sønder H., Randers A., 8, 77, 605.
- Aalsø, Sønder H., Randers A., 605, 710.
- Aalum, Sønderlyng H., 42, 334, 551, 682, 810.
- Aarbæk, Sønder H., Mors, 631.
- Aarhus 161, 182, 190, 374, 382, 427, 449, 453, 464, 674, 759; nævnes 33, 53, 56, 112 f., 121, 154, 230, 272, 281, 327, 355, 384, 413 f., 480, 488, 794, 805. — Raadmænd se Søren Frost, Hans Grønbæk, Niels Skriver. — Borgere 32, 59, 112 f., 129, 213, 218, 632, 664. — Bispegaarden 45. — Hospital 30; Hospitalsforstander se Jørgen Knudsen. — Domkirke 228, 234, 357, 459, 471, 505, 578, 727, 733, 754; Kapitel 8, 30, 182; St. Lavrentii Alter 30. — Frue Kirke 8, 552. — Stift 38, 149, 182 f., 564, 608, 660, 725. — Superintendent se Jens Gødesen.
- Aarhusgaard Slot og Len 132, 439, 635, 693, 697, 720, 731, 746, 763, 817; nævnes 34, 142, 232, 320, 415, 419, 462, 625, 717.
- Aarloug, Peder, Svinesnider i Ribe, 428, 574, 742, 779, 813 f.
- Aarstad, Aarstad H., 301. — Herred 129, 236, 300, 386, 582.
- Aarup, Niels Hansen, 637.
- Aas, Øland, 535.
- Aaside, Baarse H., 752 f.
- Aasted, Horns H., Jylland, 523, 592.
- Aastofte, Ods H., 601.
- Aastrup, N. Asbo H., 321. —, S. Asbo H., 119. —, Kær H., 609, 772. — Slot og Len 346, 688 f., 727, 746, 773 f., 817.
- Aasum, Færs H., 158, 733.
- Abbelsted, Henning, Instrumentist, 770.
- Abbelved, Voldborg H., 252.
- Abelone, Anders Jensen Guldsmeds i Aalborg, 786.
- Abild, Aarstad H., 301.
- Abildgaard, Eggert, 138, 177, 279, 287, 675.
- Abrahamstrup Gaard og Len 346, 483, 500 ff., 691, 735 f., 747, 751, 804, 819; nævnes 293, 299, 303, 807. — Mølle 192.
- Achtnicht, Jokum, Kongens Kobbersvend, 648.
- Adolf Frederik, Hertug af Mecklenborg, 689.
- Adrian Cornelissen i Kbhvn. 314.
- Adser Norbagge i Malmø 636.
- Agen Adriansen, Skipper af Staveren, 540.
- Ager, Sønder H., Mors, 319.
- Agerkrog, Ø. Horne H., 79, 109.
- Agger, Refs H., 742.
- Aggershus Slot og Len 167, 171, 225, 565, 755.
- Agnete Mikkelssdatter i Ribe 634 f.
- Ahlefeldt, Asmus von, 614. — Baltser, Lensmand p. Steinburg, 453, 688 f., 733, 829. — Bendiks, Lensmand p. Steinburg, 733. — Dorthe, Marquard Rantzaus, (472, 528, 599). — Godske 330, 341, 561.
- Ahnen, Klavs von, Kongens Køgemester, 1612 Lensmand p. Frederiksborg og Abrahamstrup,

- 447, 483, 500, 691, 803; nævnes 545, 570, 572 f., 578, 590, 616 f., 625, 644, 667, 669.
- Akeleje, Henning Gabrielsen, Skibshovedsmand, 477. — Knud Gabrielsen, kgl. Sekretær, 226, 235, 341, 353, 405, 432, 754. — Kristen Knudsen 36, 274 f., 815. — Sivert Gabrielsen, Skibshovedsmand, 167, 267, 295.
- Aksel Aagesen se Gere.
- Akselstrup, Gyngø H., 587.
- Alanus, Hans Jensen, Professor ved Universitetet, 656.
- Albo Herred 360, 372, 655, 706, 729, 818, 822.
- Albrekt (Albert) Jansen i Amsterdam 367. — Klavsén i Kbhvn. 486. — Pedersen (fra Kallundborg) i Sorø Skole 432.
- Albæk, Dronninglund H., 523.
- Albøge, Sønder H., Randers A., 77, 212.
- Aldach, Peder, i Lybæk 531.
- Aldehøft, Joakim, Hovedsmand, 573.
- Aldum, Sønder-, Hatting H., 22, 267.
- Allegaard, Store-, Bølling H., 682.
- Allerslev, Baarse H., 769, 830.
- Allesø, Lunde H., 340.
- Alling Mølle, Hids H., 610.
- Allø i Helgeaa, Skaane, 649, 655, 700, 702 f., 706 f., 712, 729 f., 778, 789, 806 f., 823, 828; jvfr. Kristianstad.
- Als 25 f.
- Alsing, Anders Jensen, i Kolding 670.
- Alsted, Alsted H., 109.
- Alstedgaard, Nørvang H., 584.
- Alstrup, Gislum H., 245.
- , Hvetbo H., 263, 673.
- Alsønderup, Strø H., 458, 497.
- Ambjørn Andersen, ølandsk Præst, 534 f.
- Ambrosius Ambrosisen, Tolder i Skelskør, 208.
- Ambøge, Tønnersø H., 668.
- Amsterdam 50, 144, 370 f., 540. — Borgere 60, 94, 129, 257 f., 367, 502.
- Anders Guldsmed i Aalborg se Anders Jensen. — Lutenslager se Andreas Thide. — Møller i Torbenfeldt Mølle 522. — Rytter, Styrmand, Fange, 441. — Salpetersyder i Koldinghus Len 834. — Skomager i Kolding 166. — Aagesen i Estorp 530. — Andersen i Brendal 750. — Andersen i Kolding 825. — Andersen i Sorø Skole 698. — Bjørnsen, svensk Rytter, 524. — Davidsen i Damkær 769. — Gregersen 220. — Gudmandsen, Skipper, 521. — Hansen, Møller i Assens, 707. — Hansen, Skriver p. Bremerholm, 388, 577, 832. — Hansen, Rigens Skriver, 591, 784. — Hansen, Salpetersyder i Villands Herred, 100. — Hansen i Sorø Skole 125. — Hansen 268. — Hansen 648. — Jansen i Halmstad 637. — Jensen, Præst til Tranekær og Tullebølle, 785 f. — Jensen, Guldsmed i Aalborg, 566 f., 786 f. — Jensen, Salpetersyder i Vordingborg Len, 100. — Jensen, Skipper i Assens, 487. — Jensen i Hobro 754. — Jensen i Tranaas 160. — Jessen, Raadmand i Haderslev, 613. — Knudsen, Sømmand, Højer II. 663. — Kristensen, Mag., Slotspræst, se Arreboe. — Kristensen, Præst i Refsnæs, 216. — Kristoffersen 313, 317, 603. — Lavridsen, Byfoged i Roskilde, 208. — Lavridsen, Herredsfoged i Sømme H., 580. — Lavridsen,

- Skibskaptajn, 556. — Madsen, Skipper p. Sejro, 742. — Madsen i Stubbekøbing 636. — Markvardsen, Solvpop, 775. — Mogensen se Vogensen. — Nielsen, Byskriver i Kallundborg, 593. — Nielsen i Fjelsø 243. — Nielsen i Hobro 754. — Nielsen, Sømand p. Romø, 663. — Nielsen i Røsløv 294. — Nielsen i Segaltgaard 426. — Olufsen, Renteskriver, 577. — Olsen, Sømand p. Fanø, 663. — Olufsen i Holmegaard 773. — Ovesen i Helsingør 637. — Pedersen, ølandsk Præst, 535. — Pedersen i Kærgaard, Herredsskriver i Højer H., 20, 35, 72. — Pedersen, Skovrider i Lysgaard H., 658. — Pedersen, Maler i Kbhvn., 649. — Pedersen, Skipper, 417. — Pedersen i Fakse 620. — Povlsen i Kolding 825. — Rasmussen, Præst i Laastrup, 641. — Rasmussen, Sømand i Helberskov, 663. — Rasmussen i Horsens 784. — Rølandsen, Byfoged i Viborg, 621. — Stigsen p. Sejro 757. — Svendsen i Enkøping 438. — Sørensen, Byfoged i Slangstrup, 208. — Sørensen i Grenaa 664.
- Anderup, Lunde H., 340.
 Andrarum, Albo H., 642.
 Andvor Lavridsen i Malmø 636.
 Anhalt. Fyrste se Ludvig.
 Anholt 59, 257, 557 f.
 Ankelbo, Slavs H., 287.
 Anker Jensen i Sorø Skole 666.
 — Mogensen, Tolder i Kolding, 393, 463, 676, 682, 689.
 Anna, Dronning af England. Christian IV's Søster, 700.
 Anna Katrine, Christian IV's Dronning, 35, 39, (40), 53, (199), 302, (324), 481, 542.
- Anna Gjordsdatter se Anna Gjordsen. — Jensdatter 442. — Kaspersdatter, Magnus Trommeters, 728. — Lavridsdatter i Møgeltønder 662. — Maltesdatter se Sehested. — Ovesdatter i Møballe 2. — Pedersdatter, Niels Jensens, i Greensteen 1. — Pedersdatter, Oluf Jensen Degns, 224.
 Anskovslund, Salling H., 77.
 Anst Bro, Anst H., 658.
 — Herred 89, 251, 280.
 Anstruther, Robert, engelsk Gesandt, 567.
 Anthar Dirichsen, hollandsk Skipper, 526.
 Antonius Hansen, Mag., Provst p. Gulland, 715. — Henriksen, Grev Movrids af Nassaus Falkefanger, 70. — Knudsen, Raadmand i Oslo, 373. — Ottesen i Baahus Len 533 f.
 Antvorskov Slot og Len 132, 146, 176, 439, 456, 509, 516, 635, 654, 708, 731, 747, 762, 770, 797, 802, 817, 836; nævnes 66, 92, 128, 142, 186, 223, 256, 268, 272, 276, 303, 335 f., 375, 385, 406, 415, 422, 458, 479, 521, 530, 533, 578, 628, 659, 662, 669, 705, 736, 808, 827, 839. — Da t. 92 f., 278, 690.
 Apter, Lø H., 177.
 Arboga, Vestmanlands Len, Sverrig, 524.
 Aretander, Henrik, Mag., Skolemester i Viborg, 579, 699. — Niels Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift, 35, 53, 182, 255, (344, 355, 365, 405), 507, 600, 641, 660 f., 798, 832.
 Arendes, Henrik, Hertug Georg af Brunsvigs Tjener, 75.
 Arenfeldt, Jfr. Elene, 468. — Hans Akselsen 270, 281, 315,

- 465, 468, 486; jvfr. Anne Mar-
svin. — Jfr. Helvig 468. — Jfr.
Ide 468. — Ingeborg, Ernst
Normands, 465. — Jørgen 468,
522 f. — Jfr. Karen 468. — Jfr.
Lisebet 468. — Mogens 468. —
Niels 523. — Jfr. Rigborg 468.
- Arent Cornelisen, Skibshøveds-
mand, 252.
- Arlet, Jørgen, Kongens Buntmæ-
ger, 49. — Povl 49.
- Arnborg, Hammerum H., 78.
- Arnestappen, Gaard p. Island,
223.
- Arnsborg Slot og Len p. Øsel 400,
530, 622 ff., 657, 727.
- Arreboe, Anders Kristensen, Mag.,
Slotspræst p. Frederiksborg,
752.
- Arresø 192, 498.
- Arrie, Oksie H., 62.
- Arrislev, Villands H., 826.
- Asbo, Nørre-, Herred 371 f., 655,
729.
- , Sønder-, Herred 321, 372, 386.
- Asdal, Vennebjærg H., 168 f., 450.
- Asfærg, Nørhald H., 675.
- Asige, Aarstad H., 301.
- Askime, Aarstad H., 301.
- Askø 330.
- Aslacus, Conradus, se Kort Aksel-
sen.
- Asmild Kloster, Nørlyng H., 113,
615, 619, 661.
- Asnæs, Ods H., 601.
- Assendrup, Vor H., 686.
- Assenløse, Ramsø H., 122.
- Assens 183, 449, 453, 674, 759;
nævnes 72, 121, 155, 211, 328,
488, 794. — Borgemestre se Jens
Bang, Villum Bang; Byfoged se
Lavrids Andersen; Raadmand
se Niels Mand; Tolder se Jens
Bang. — Borgere 487, 526, 612,
636, 664. — Provsti 20, 110,
779; Provst se Jørgen Brocken-
- huus. — Strandmøllen (21), 55,
707.
- Attrup, Froste H., 593.
- Augdesiden, Norge, 795.
- Augusta, Christian IV's Søster,
g. m. Hertug Johan Adolf af
Gottorp, 611, (804).
- Avaskær, Blekinge, 210. — Byfo-
ged se Niels Bendsen.
- Avderød, Strø H., 192, 498.
- Avlum, Hammerum H., 275.
- Avning, Sønderhald H., 33.
- Avnslev, Vinding H., 784.
- Avnø, Hammer H., 171.
- Avo, Mag., 577.
- Baadstad, Bjærge H., Skaane, 262,
561, 753. — Fjerding 262.
- Baag Herred 20, 55.
- Baagø 664.
- Baahus Slot og Len 479; nævnes
187 f., 225, 332, 337, 374, 379,
386, 397, 410, 413 f., 417, 423 f.,
427 f., 451, 462, 498, 512, 538,
565, 624, 796. — Dat. 520.
- Baaller Juden i Helsingør 637.
- Baardesø, Skam H., 602.
- Baarse Herred 559, 725, 752 f. —
Herredsfoged se Jørgen Lavrid-
sen; Herredsskriver se Hans
Ingvorsen.
- Baden, Hans Lavridsen, se Karen
Gyldenstjerne. — Kristen Han-
sen, 1612 Lensmand p. Kron-
borg. 324 f., 331, 483, 490, 544,
628, 750, 761, 768, 808, 811;
nævnes 283, 503, 521, 560, 562,
568, 576, 578 f., 589, 591, 610,
625, 633, 637, 644, 646 f., 691,
700, 705, 716, 735, 738, 764, 771,
780 f., 794, 797, 806. — Peder
Iversen 115.
- Bag, Mikkell, i Sønderhaa 556.
- Bagge (af Holmegaard), Mads,
Skibshøvedsmand, 49 f., 252, 327,
367, 380, 401, 438, 486.

- Bagge (af Bornholm), Niels, Kaptajn, 335, 462, 555.
 —, Ejler Nielsen, Byfoged i Roskilde, 388, 509 f. — Hans i Horsens 664. — Hans i Stenestad 596. — Lavrids, Sømmand i Skagen, 663.
 Baldringe, Herrestad H., 206, 531.
 — Torp, Herrestad H., 409, 651.
 Balgø, Himle H., 615.
 Balkager, Ljunits H., 235, 642.
 Balle, Hids H., 715.
 Ballen, Ø. Skeruinge S., Sunds H., 459.
 Ballenslev, Gyngø H., 825.
 Ballerum, Hillerslev H., 19, 140.
 Balling, Rødding H., 277.
 Ballum Birk 663.
 Baltser Jensen, Borgemester i Kallundborg, 595.
 Bang, Jens, Borgemester og Tolder i Assens, 209, 403. — Kristoffer i Odense 250. — Villum, Borgemester i Assens, 211, 329.
 Bangsbo, Horns H., Jylland, 56.
 Banner, Anders, 169. — Karen Eriksdatter, Gregers Ulfstands, 429, 450 ff., 466, 485. — Karen Frandsdatter, Henrik Lykkes, 400, 406 f., 415, 420, 425, 430 f., 433, (436), 441, 457, 464 f., 479, 554, 767, 828. — Mette, Erik Bildes. 812. — Otte Andersen 169. — Otte Eriksen 270, 345, 755 f.; jvfr. Ingeborg Skeel.
 Barbara, Bernt tor Schurens, 534.
 Barckmand, Hans, Stenhugger og Murmester, 141, 278 f.; jvfr. Brochmand.
 Barckstader, Hans, Tolder i Aarhus, 210.
 Bardestrand Syssel, Island, 70.
 Barleben, Kort von, Lensmand p. Hven, 263.
 Barn, Peder, i Malmø 636.
 Barnekov, Johan, 283, 504, 507 f., 535; jvfr. Anne Bilde. — Kristen, Lensmand p. Landskrone, 62, 117, 123, 275 f., 283, 437, 504 f., 754; nævnes 6, 69, 100, 106, 121, 155, 160, 168, 191, 206, 209, 236, 257, 290, 320 f., 324, 333, 335, 415, 420, 448, 454, 463, 488; jvfr. Margrethe Brahe. — Jfr. Sofie 836.
 Barnewitz, Jokum, Lensmand p. Nykøbing, 330, 335, 341, 373, 423, 457, 479, 483, 561 f., 578.
 Barrit, Bjørge H., Jylland, 215.
 Barrol, David, 591.
 Barsebek, Cornelius von, Kaptajn i Malmø, 425.
 Barsholm, N. Asbo H., 198, 282.
 Bass, Daniel, Skipper af Lybæk, 455.
 Basse, Kristoffer, Lensmand p. Frederiksborg og Abrahamstrup, 691, 700, 735, 738, 751, 762, 782, 785, 794, 797, 814, 824. — Margrete Klavsdatter, Johan Norbys, 791. — Margrete, Hans Stensens, 549, 567. — Niels 549. — Peder, Lensmand p. Roskildegård, 1613 p. Svenstrupgaard, 184, 324, 331, 533 f., 581, 585, 643, 720 f., 805; nævnes 38, 62, 100, 107, 128, 131, 140, 142, 149, 155, 159, 165, 175, 207 f., 214, 258, 260, 264, 272, 274, 276, 310, 324 f., 334 f., 344, 353, 370, 385, 406 ff., 414, 430, 452, 455, 483, 541, 558 f., 563 f., 576, 591, 627, 630, 726, 766, 772, 786, 795, 810, 812, 818, 828.
 Bech, Hans Kristensen, i Ribe 637.
 Beck, Jakob, Lensmand i Hønekirke Len, 1612 i Froste H., Underadmiral, 327, 481, 483, 486, 492, 585, 657, 709, 721, 727; nævnes 101, 143, 249, 267, 447, 494 f., 539, 583. — Joakim 722. — Kirsten, Johan Venster-

- mands, 721. — Lave 721 f., 766.
 — Sivert, Rentemester, 44, 64, 461, 485 f., 721 f., 766, 778, 811, 820, 833, 835; nævnes 12, 14, (82), 114, 172, (199), 219, 223, 225, 249, 261, 264, 278, (295), 304, (339, 342), 358, 383, 389, 443, (447, 454), 521, 563, 566, (592, 600 f., 605, 622), 624, 688, 723, 733, (734), 740. — Sofie, Erik Vestenis, 546. — Vibeke, Tønne Galdes, 29, 163.
- Beck, Jens, 714.
- Becke, Henrik von, i Viborg 783.
- Becker, Trojanus, Bøsseskytte, 188.
- Beckman, Markus, i Lybæk 441.
- Bedinge, Lille-, Vemmenhøg H., 216.
- , Store-, Vemmenhøg H., 609.
- Bedsted, Hassing H., 21, 263.
- Been, Anders, Skipper i Assens, 487.
- Bege Klavsdatter se Emmiksen.
- Beile, Hans, i Danzig 435.
- Bellinge Bro, N. Asbo H., 127.
- Belov, Dorthe Henriksdatter, Klavs Daas, 531. — Henrik 114, 124, 165. — Jørgen 804. — Klavs 111, 124, 345, 531, 587. — Marren, Kristen Holcks, 199. — Vilhelm 486.
- Bendstrup, Sønderhald H., 179.
- , Nørrejylland, 220.
- Bennebo, Tudse H., 296, 522, 818
- Benstrup, Froste H., 640.
- Bent Vildtskytte i Borringe Birk 260. — Arvidsen i Varberg Len 735. — Bendiksen i Sorø Skole 640. — Jensen i Traanaas 160. — Lavridsen i Ambøge, Herredsfoged i Tønnersø H., 668. — Svendsen i Birkerød 294.
- Berchhan, Jokim, svensk Rytter, 523.
- Bergen 59, 155, 437, 794. — Borge-
- mester se Søren Sørensen. — Borgere 118, 665.
- Berghenhus Slot og Len 27, 65, 565.
- Bergmand, Hans, se Barckmand.
- Berild Povlsen i Assens 612.
- Berner, Henrik, i Kbhvn. 359.
- Bernt Kobbertækker p. Kronborg 303. — Berntsen, Præst i Pjedsted, se Fahlenkamp. — Berntsen, Sømænd i Løgstør, 663. — Hermansen, Styrmand fra Lybæk, 456. — Hogensen, Lagmand p. Øland, 443. — Pedersen, Toldskriver, senere Tolder og Borgemester i Nyborg, 275, 522, 672. — Pedersen 655.
- Berremænd, Hans, Kongens Drabantfører, 291. — Hans i Ystad 291.
- Bertel Færgemand i Helsingør 637. — Frederiksen, Tolder og Sise-mester i Halmstad, 166, 407. — Hansen (Johansen), Præst i Gylling, 193, 599. — Hansen, Hospitalsforstander i Roskilde, 790. — Hansen, svensk Fange, 509. — Jespersen, Præst i Malmø, 505, 754. — Johansen, Kongens Glarmester i Kbhvn., 698. — Povlsen, Præst i Resen, 649.
- Besser, Samsø, 109.
- Bessestadgaard, Island, 223.
- Beyen, Henrik, Kongen af Englands Tjener, 823.
- Bild, Anne, Hans Skinkels, 296. — Evert se Vibeke Podebusk. — Karen Strangesdatter, Kristen Juels, 34, 138, 279. — Niels 4, 10, 136 f., 162, 376, 437, 449, 485, 496, 614, 657. — Predbjørn 674; jvfr. Anne Kaas. — Jfr. Vibeke Predbjørnsdatter 10.
- Bilde, Anders, Hofjunker, 1610

- Lensmand p. Helsingborg, 1612
 Guvernør i Skaane, 52, 103, 141,
 232, 261, 324, 417, 428, 445, 452,
 461, 471, 475, 525, 529, 536 f.,
 564, 566, 572, 628, 748 f., 751,
 756, 760, 818, 821, 835; nævnes
 184, 255 f., 262, 275, 282, 290,
 294, 308, 311 ff., 321, 333, 337,
 340, 347, 360, 371, 389, 406, 411,
 415 f., 424, 454, 463, 476, 488,
 494 f., 502, 509, 517, 539, 541,
 548, 550, 558, 560—563, 587, 592,
 598, 648 f., 652, 655, 706, 711,
 729 f., 762 ff., 766, 771, 774, 776,
 780, 794, 806, 808, 812, 817, 837.
 — Anne, Johan Barnekovs, 283,
 836. — Anne, Ejler Brocken-
 huus's, 469, 486, 589, 681, 752,
 768. — Birgitte, Kristoffer Gal-
 des, 629 f. — Birgitte, Ove Lun-
 ges, 118 f. — Else, Karl Bry-
 skes, 199, 660, 682, 720. — Erik
 Jensen 812; jvfr. Mette Banner.
 — Erik Stensen 345, 721. —
 Eske Jørgensen, Lensmand p.
 Helsingborg, 1610 p. Mariager
 Kloster, 5, 30, 97, 142, 146 f.,
 234, 237, 324, 346 f., 453, 473,
 496, 644, 755; nævnes 1, 7, 17,
 23, 31, 57, 62, 64, 69, 71, 96,
 121, 129 f., 133, 136, 152, 155,
 166, 171 f., 174, 187 f., 198, 205 ff.,
 210 f., 242, 251, 260, 277, 281,
 300, 307 f., 314, 368, 401, 436 f.,
 462, 488, 515 f., 624, 633, 639 f.,
 671, 675, 763, 782, 788, 794, 831.
 — Eske Pedersen 148; jvfr. El-
 sebe Skram. — Hartvig, Lens-
 mand i Nordlandene, 155, 565.
 — Henning 1, 19, 140 f., 548,
 786. — Henrik 338, 804; jvfr.
 Kristence Viffert. — Holger 345,
 471. — Jens 220, 257, 269, 344,
 485, 624, 812. — Klavs 198, 282,
 566. — Knud 485. — Jfr. Mar-
 grete Eriksdatter 150, 155. —
 Markvard, 1612 Lensmand p.
 Odensegaard, 18, 99, 108, 345,
 469, 493, 589 f., 681, 752, 804;
 nævnes 162, 564, 574, 625, 638,
 660, 665, 682, 707, 722, 725, 762,
 793 f., 797, 805, 814 f., 817 ff.,
 827. — Oluf se Margrethe Ro-
 senkrantz. — Ove 82, 136, 148 f.,
 266, 345. — Peder 220. — Sten
 Jensen, Lensmand i Trondhjem,
 155, 294, 565, 585, 812. — Sten
 Klavs se Kirsten Lindenov.
 — Sten 352.
 Bildt, Jfr. Blanseflor, 115. — Otte
 115.
 Billebjærg, Rønnebjerg H., 6.
 Billum, V. Horne H., 657.
 Bilstrup, Fjends H., 46.
 Birgitte Nielses i Hemmershøj 690.
 — Pedersdatter i Viborg 563.
 Birke, Færs H., 640, 776.
 —, Luggude H., 756, 760.
 Birkenæs, Skaane, 838.
 Birkerød, Gyngø H., 294, 652.
 Bislev, Hornum H., 82, 594.
 Bistrup Ladegaard, Sømme H.,
 576.
 Bjelke, Jens, 57, 172.
 — se Godske.
 —, svensk Adelsfamilie, 149. —
 Klavs, Friherre, 456.
 Bjerreby, Nørre H., Laaland, 392.
 —, Taasinge, 349.
 Bjerregaard, Jylland, 195.
 Bjerregrav, Sønderlyng H., 42.
 Bjerring, Middelsom H., 600.
 — Mølle 631.
 Bjærge Herred, Jylland, 819.
 — Herred, Skaane, 488, 509, 577,
 598, 780, 798.
 Bjæverskov Herred 377.
 Bjørn, Jakob, se Anne Krabbe. —
 Sidsel, Gotslaf Budde, 739.
 — Markvorsen, Toldskriver i Ny-
 borg, 522. — Olsen 188.
 Bjørndal, Refs H., 118.

- Bjørndrup, Nørre H., Mors, 122.
 Bjørnekulle, S. Asbo H., 119, 211.
 Bjørnkær Skov ved Æbeltoft 17.
 Bjørnsholm, Aars og Slet H., 99.
 Blaabjerggaard, Sønder H., Mors, 28.
 Blancke, Ditlev, Baadsmand fra Lybæk, 455.
 Blangstrup, Baag H., 602.
 Blasius Smed p. Frederiksborg 501.
 Blegen, Helsingborg Len, 592.
 Blekinge 62 f., 69, 107, 116, 125, 181, 183, 201, 202, 273, 321, 342, 369, 399, 442, 475, 748 f., 814, 825.
 Bled, Vor H., 28.
 Blenstrup, Gerlev H., 606.
 Blidstrup, Sønder H., Mors, 799.
 Blikstrup, Aarstad H., 236.
 Bloch, Gert Johansen, Skibskaptajn, 508.
 Blombar, Henrik, Baadsmand fra Lybæk, 456.
 Blomme, Bent, i Halmstad 637.
 Blære, Aars H., 1, 773.
 Bobøl, Malt H., 287, 572, 607.
 Bodel, Anders Stigsens p. Sejrs, 757. — Tobias Lauterbachs 649 f.
 Boe Nielsens Jens i Helsingør 637.
 Boel Andersdatter i Roskilde Hospital 128. — Markvardsdatter i Kvinge 64.
 Boelsfjord, Baarse H., 163.
 Boenstock, Adam, Taarnmand p. Kronborg, 756.
 Bogdanoff, Gabriel. russisk Gesandt, 652.
 Bogense 84, 121, 155, 449, 488, 674, 759, 794. — Byfogder se Lavrids Pedersen, Rasmus Lavridsen. — Borgere 84.
 Bohl, Styring, Lensmand i Mandal, Nedenæs og Lister Len, 565, 795.
 Bollergaarde, Nørlyng H., 603, 649.
 Bollested, N. Asbo H., 312 f.
 Bolmerød, Skam H., 341.
 Bolte, Henrik, Bøsseskytte, 188.
 Bomgarde, Povl, Bøsseskytte, 188.
 Bommer, Maren, 113. — Mette 113.
 Bonde, Jens (af Adel), 158; jvfr. Lene Daa.
 —, Jens, i Slagelse 138. — Lavrids p. Langeland 27.
 — Gundersen i Spannerup 698.
 Bong, Kristen Jensen, Købmandskarl i Kbhvn., 175.
 Boratinski, Ivan Michaelovitch, Knes, russisk Gesandt, 652 f.
 Borbjerg, Hjerem H., 9.
 Borekling, Herman, i Stockholm 428.
 Borck(mand), Hans, se Barckmand.
 Bording, Kristen, Hertug Christians Livmedicus, 276 f., 339, 568, 679.
 Borgerinck, Herman, i Stockholm 536.
 Bork, N. Horne H., 139.
 Bornholm 11, 63, 149, 155, 181 f., 184, 232, 267, 336, 394, 420, 430, 438, 516, 564, 629, 724 f.
 — Landsting 149, 161, 726.
 Borre, Møen, 310, 315.
 —, V. Horne H., 739.
 Borreby, Jerrestad H., 582.
 Borslev, Luggude H., 308.
 Borum, Framlev H., 228.
 —, Gyngø H., 642.
 Borup, Ramsø H., 772.
 Boss, Jens Hansen, i Randers 175.
 Bostrup, Nørre H., Salling, 271.
 Bottmer, Ernst von, Kaptajn, 443, 445.
 Bovbjerg, Vandfuld H., 446.
 Bovense, Vinding H., 340.
 Boy, Lavrids, i Vordingborg 201.
 Brabant, Nederlandene, 478.

- Bradely, Thomas, engelsk Soldat, 518.
- Brahe, Aksel Ottesen, Lensmand p. Dalum Kloster, 1612 Guvernør i Skaane, 39, 80, 149, 162, 185, 320, 344, 365 f., 385, 388, 447, 450, 475, 486, 525, 529, 534 —537, 602, 659, 678 f., 683, 725, 748, 772; nævnes 9 f., 25, 37, 77, 109, 114, 133, 147, 220, 255, 305, 319, 330, 340, 368, 375 f., 382, 384, (391 f., 395, 402), 495, 517, 566, 625, 681, 752, 781, 794, 811. — Aksel Pedersen 486, 603. — Anne, Sten Maltesen Sehesteds, 461, 472, 553, 593, 623, 709, 808. — Jfr. Anne Pedersdatter 297. — Birgitte, Henrik Gjæs, 768, 812. — Elsebe, Henrik Ramels, 235, 238, 630. — Falk 344. — Holger se Pernille Sparre. — Jens 128. — Jørgen, 1614 Lensmand p. Rugaard, 696, 742, 762, 794, 797, 804. — Knud, Lensmand p. Bygholm, 142, 223 f., 261, 324, 344 f., 417, 428, 485, 686 f.; nævnes 2, 7 f., 28, 37 f., 76, 82, 88, 113, 119, 121, 132 f., 148, 154 f., 157, 179, 185, 218, 245, 281, 289, 309 f., 316, 327, 329, 488, 539, 550, 601, 653, 722, 763, 791; jvfr. Margrete Lange. — Lage se Gørvel Fadersdatter Sparre. — Margrethe, Kristen Barnekovs, 507, 627, 740, 768, 830. — Mette, Peder Marsvins, 771 f. — Otte Pedersen 114, 126, 168, 283, 461, 767, 804. — Otto Stensen 168, 255, 331, 767, 785. — Ove se Karen Thott. — Peder Jensen 128, 151 f., 170, 297. — Sofie, Erik Langes, 418, 436. — Sten Ottesen, Lensmand p. Kallundborg, 39, 142, 149, 180, 262, 264, 343, 659, 673, 717 f., 725, 768 f.: nævnes 13 f., 56, 58, 66, 100, 121, 124, 128, 131 f., 155, 163, 249, 256, 324, 335, 362, 380, 382, 384, 390, 395, 398, 402, 408, 415, 419, 422, 429, 437, 441, 456, 460, 462, 466, 474, 509, 521, 536, 541, 561 f., 576, 578, 591, 593, 600, 627, 705, 762, 794, 797, 820, 833, 835. — Tønne 418, 436.
- Brahetroleborg se Rantzausholm.
- Brammerup, Hjørnerup S., Bjærg H., Skaane, 237.
- Brande, Nørvang H., 169, 193 f.
- Brandelev, Hammer H., 828.
- Brandenborg, Kurfyrste se Johan Sigismund; Markgreve se Georg Vilhelm.
- Brandholm, Nørvang H., 280.
- Brandsted, Færs H., 158, 593, 622.
- Brandstrup, Middelsom H., 91.
- Brangstrup, Gudme H., 443.
- Brarogs, Anne, i Kbhvn. 171.
- Bratsberg Len, Norge, 565.
- Bratskov, Ø. Han H., 226, 248.
- Brede Mølle, Sokkelunds H., 349.
- Bredvad Mølle, Tyrsting H., 670.
- Bregne Herred 392, 394, 421.
- Bregnemose, Odense H., 602.
- Bregninge, Skippinge H., 595.
- , Taasinge, 349.
- Brejll, Vråds H., 29.
- Brejning, Bølling H., 720.
- Bremen, Borgere 393.
- Bremersvold, Fuglse H., 633.
- Bremmoos, Anders, i Ribe 637.
- Brems, Lavrids, Skibskaptajn, 577, 802.
- Brendal, Halland, 750.
- Bringel, Thomas, Fange, 517.
- Broby, S. Asbo H., 211.
- , Gyngø H., 360.
- , Næsbyhoved, Odense H., 602.
- Brochmand, Hans, Stenhugger i Kbhvn., 383; jvfr. Bæckmand.
- Brochmann, Jesper, Mag., 823.
- Brock, Eske, Lensmand p. Dron-

- ningborg, 1611 Krigskommissarius, 39, 142, 149, 179, 185, 220, 224, 310, 314 f., 320, 346, 365 f., 385, 388, 436, 451, 485 f., 536, 584, 638, 659, 725, 837 f.; nævnes 8 ff., 27, 31 ff., 42, 45 f., 56, 77, 79, 94, 104, 121, 132, 148, 154 f., 225, 232, 241 f., 256, 264, 271 f., 325, 327, 333, 368, 379, (391 f., 395, 402), 414 f., 419, 444, 450, 462, 548, 550 f., 578, 597, 604, 606 f., 617, 664, 675, 762 f., 781 f., 794 f., 809 f., 817. — Lage 274.
- Brock** (af Barløse), Anne, Erik Mogensen Mormands, 167.
- Brockenhuus**, Ejler, se Anne Bille.
- Frans, Kaptajn, 335, 376, 460, 485, 581, 691, 721. — Johan 469. — Jost 345. — Jørgen, Lensmand p. Halsnø Kloster, Provst i Assens Provsti, 20, 147, 149, 485, 734, 778 f. — Keld 20, 75, 106, 137, 219, 250, 280, 289, 445 f., 610, 613 f., 657 f., 811; jvfr. Edel Ulfeldt. — Klavs 4, 82, 207, 266, 345. — Lavrids se Karen Skram.
- Brockes**, Markus, 555.
- Brogaard**, Hassing H., 194.
- Brorup**, Ø. Flakkebjerg H., 654.
- Brummer**, Jørgen, i Rostock 723.
- Brun** (af Adel), Hans, Skibshøvedsmand, 130, 252, 327. — Hartvig 345.
- , Hans, Salpetersyder i Ingelstad og Ljunits H., 100. — Jens, Byfoged i Ronneby, 210. — Jesper Kristoffersen, Præst i Nebbelunde, 777. — Jokum i Søllemarkgaard 599. — Kristen Madsen, Præst i Hillested, 777. — Peder, Murmester p. Skanderborg, 57. — Peder p. Lange-land 27. — Søren Hansen, Præst i Malt, 50 f. — Thomas, Byfoged i Nyborg, 239 f.
- Brunby**, Luggude H., 643.
- Brundby**, Samsø, 348.
- Brunsvig**, Hans, 497.
- Brunsvig-Lyneborg**. Hertug se Georg.
- Brunsvig-Wolfenbüttel**. Hertug se Frederik Ulrik, Henrik Julius; Hertuginde se Elisabeth.
- Brusk Herred** 251, 280. — Herredsfoged se Jørgen Andersen.
- Bryde**, Peder, i Tengslemark 721.
- Bryske**, Ejler, 118 f., 240, 268, 301, 737; jvfr. Gertrud Lunge. — Gert 250, 345, 451 f., 710. — Iver 338. — Karl, Lensmand p. Aarhusgaard, 80, 104, 142, 183, 346, 485; nævnes 6, 30, 34, 38, 45, 58, 121, 132, 143, 149, 154, 218, 232, 247, 271, 281, 350, 370, 404, 415, 419, 444, 462, 480, 488, 496, 552, 564, 605, 625; jvfr. Else Bilde. — Truid 187, 307, 345, 451 f., 486.
- Brødstrup**, Tyrsting H., 154, 170.
- Brønderup**, Vends H., 82, 266.
- Brøger**, Las Kristensen, i Løgsted 243.
- Brønderslev**, Børglum H., 198.
- Brøndhøje**, Møen, 310, 315.
- Brønnested**, Gyngø H., 62.
- , Oksie H., 545.
- Buchston**, Henrik, Englænder, 693.
- Buchwald**, Henrik von, 74, 177.
- Buck**, Jens Knudsen, Præst i Skanderup, 666. — Mogens Sørensen, Præst i Borbjerg, 9. — Niels Sørensen, Præst i Grindsted og Heinsvig, 193.
- Bud Pallesen** i Ystad 636.
- Budde**, Frederik, 737 ff. — Gotslaf 485 f., 737 ff.; jvfr. Sidsel Bjørn.
- Buderup**, Hornum H., 306.
- Bugge**, Søren, Kaptajn, 436, 578.
- Bundkulle**, Blekinge, 782.
- Bur**, Hjerm H., 10.

- Burgaard, Peder Nielsen, i Æbeltoft 172.
- Burgaard, Mols H., 681.
- Burgaarde, Tyrsting H., 154, 170.
- Busk, Kristen, Borgemester i Lund, 309.
- Bustrup, Rødding H., 676.
- Buwinckhausen, Nicolaj, i Helsingør 576.
- Bygholm Slot og Len 7, 37, 39, 45, 82, 119, 132, 166, 218, 227, 245, 278 f., 346, 440, 601, 635, 722 f., 731, 746, 763, 786, 791, 817; nævnes 142, 157 f., 316, 329, 687, 819.
- Bygum, Rinds H., 246.
- Büllov, Joakim, Lensmand p. Frederiksborg og Kronborg, 1612 p. Vordingborg, Jungshoved og Lekkende, 268, 299, 319, 354, 386, 409, 423, 432, 452, 483, 490, 493, 505, 531, 561, 765, 807, 826; nævnes 26, 44, 66, 70, 99 f., 130, 132 f., 139, 155, 189, 191 f., 208, 217, 234, 236, 239, 256 f., 291, 293, 297, 303 f., 317, 320, 335, 356, 375, 384, 395 f., 403, 405, 410, 414—417, 425, 435, 463, 466, 471, 497 f., 500, 503, 521, 549, 558 f., 562, 567, 571, 576, 578, 586, 590 f., 600, 617 f., 650 f., 705, 719, 725, 750, 762, 764, 766, 769, 786, 788, 794, 797, 809—812, 818, 828; jvfr. Else Grubbe.
- Bysser, Povl, Ingeniør, 806, 822.
- Bække, Anst H., 276.
- Bækkeskov, Baarse H., 163, 235.
- , Villands H., 128.
- Bøda, Øland, 535.
- Bødstrup, Langeland, 179.
- Bøel, N. Horne H., 597.
- Bøgenæs, Sømme H., 692.
- Bøgild, Lysgaard H., 55.
- Bøgvad, Johan, Skriver p. Frederiksborg, 573, 750 f. — Niels Andersen i Kolding 670. — Peder i Kolding 241.
- Bølle, Maren, se Orning.
- Bølling, Jerlev H., 242.
- Bøllund, Ø. Horne H., 565.
- Bønnerup, Nørre H., Randers A., 306.
- Børge Børgesen, Enspænder, svensk Fange, 509. — Børgesen i Helsingør 764 f.
- Børglum Kloster 747.
- Børringe, Sønder-, Vemmenhøgs H., 259.
- , Vester-, Vemmenhøgs H., 259.
- Kloster, Vemmenhøgs H., 259, 417, 836.
- Birk 260, 299, 456, 586.
- Børstinggaard, Nørre H., Salling, 228.
- Bøsbro, Hovlbjærg H., 12.
- Bøvel, Nørvang H., 289.
- Bøvling Slot og Len 77, 154, 379, 747, 763.
- Camnitz, Arent, Kaptajn, 327, 347, 448.
- Cannenberg, Bendiks von, Kongens Fiskemester, 314 f., 453. — Kristoffer von 453 f.
- Carom, Villum, Kromand i Rungsted, 647.
- Carstens, Karsten, Skipper af Lybæk, 455.
- Cecil, Robert, se Salisbury.
- Charisius, Jonas, Dr., i tyske Kancelli 370 f., 380, 387.
- Christian IV, Konge, (5, 72), 227, (283, 718, 820, 833, 839).
- Christian, Christian IV's Søn, udvalgt Konge, 180—184, 199, (206), 276 f., 297, (385), 568, 678, 792, 797, 799 f., 815 f.
- Christian II, Kurfyrste af Sachsen, (295); jvfr. Hedvig.
- Christian, Biskop i Ribe (1292), 687, 758.

- Christian (Christiern) se Kristian.
 Cimbris, Jerrestad H., 582.
 Cimbrishavn se Sømmershavn.
 Clant, Johan, af England 586.
 Coel, Villum Klavsen, i Amsterdam 94.
 Colman, Jakob Klavsen, Skipper, 513.
 Condevin, Klavs, i Kbhvn. 386, 645, 693.
- Daa**, Jfr. Anne, 722. — Dorethe, Klavs Hundermarks, 158, 248 f., 521. — Herluf Jørgensen, Lensmand p. Island, Underadmiral, 252, 358, 447, 722; nævnes 41 f., 70, 249, 326 f., 371, 373, 583, 693, 696, 785. — Jørgen Eriksen 158. — Jørgen Hansen, Admiral, 1614 Lensmand p. Holbæk Slot, 252, 327, 338, 362, 367, 379, 396, 401 f., 407 f., 411, 438, 451, 464, 477 f., 520, 691, 695, 793; nævnes 762, 794. — Klavs, Lensmand p. Skivehus, 73, 277, 485 f., 530 f., 554, 585, 588, 610; nævnes 14, 154, 163, 218 f., 245, 271, 286, 451, 560, 794; jvfr. Dorthe Belov. — Lene, Jens Bondes, 158.
- Daberstrø, Froste H., 312, 587.
 Dagelykke, Lyng-Kronborg H., 571, 625.
 Dal, Rasmus Sørensen, Præst i Horsens, 50.
 Dal, Fleskum H., 126.
 —, Romb S., Skodborg H., 13.
 Dalby, Fakse H., 830.
 Daldober, Tørrild H., 306.
 Daler, Lø H., 285, 316.
 Dallerup, Gern H., 3, 9, 504.
 Dalsgaard, Nørre H., Salling, 195.
 Dalstrup, Burkard von, 830.
 Dalum, Odense H., 268.
 — Kloster 76, 133, 147, 319, 346.
 — Mølle 76.
- Dalwig, Frans Elliger von, Rytteranfører, 445, 561.
 Damb, Jens, i Aarhus 218.
 Damkær, Holmans H., 769.
 Damsbo, Salling H., 108.
 Damsgaard, Vandfuld H., 73.
 Daniel Baadsmænd fra Lybæk, Fange, 455. — Andersen i Trelleborg 273. — Ottesen, Skriver p. Varberg Slot, 533. — Pedersen i Trondhjem 197.
 Dannemarre, Sønder H., Laaland, 224.
 Danzig 135, 138, 361, 381, 420, 426, 428, 522 ff. — Borgere 360, 412, 435, 525, 712.
 Darup, Sømme H., 165.
 David Glarmester i Halmstad 64. — Skriver, Raadmand, Tolder og Sisemester i Aarhus, 778. — Hansen, Tolder i Helsingør, 333. — Patersen i Malmø 176.
 Deiholm Eng ved Aarhus 796.
 Dejret, Mols H., 250.
 Didrik Didriksen i Kbhvn., Kaptejn, 470. — Jørgensen i Sorø Skole 490. — Petersen, Kaptejn, 429, 474.
 Diede, Ernst von, 23; jvfr. Karen Mund.
 Diernisse, Salling H., 306.
 Ditmer, Henrik, Borgemester i Vejle, 666.
 Diur, Lavrids, 588.
 Dollerup, Anst H., 250.
 Dollmann, Arent, Skipper, 677.
 Donslund, Slavs H., 138, 155, 279.
 Dop, Villum, Kongens Kammer-tjener, 30, 200, 247.
 Dorthe, Ludvig Ottesens, 593.
 Draaby, Mols H., 681.
 —, Nedre-, Horns H., 497.
 —, Øvre-, Horns H., 498.
 —, Sønder-, Nørre H., Mors, 672.
 Drages, Kristen, Skipper fra Stralsund, 456.

- Dragsholm Slot og Len 11, 70, 95, 172, 231, 439, 456, 458, 594, 601, 635, 695, 731, 747, 761 f., 797, 813, 816; nævnes 66, 128, 131, 142, 252, 256, 272, 302, 335, 342, 353, 375, 406 f., 415, 521, 578, 705 f., 721, 739, 808, 828.
- Dragstrup, Nørre H., Mors, 593.
- Drammelstrup, Sønder H., Randers A., 606, 677.
- Drammen 50.
- Drechsler, Jørgen, Bøsseskytte, 188.
- Dreier, Herman, von Fattenborg, Baadsmand fra Lybæk, Fange, 455.
- Drenserød, Aarstad H., 301.
- Dresselberg, Anders, Lensmand p. Holbæk, 12, 292, 346, 668, 691, 722; nævnes 6, 35, 62, 67, 70, 105, 117, 121, 124, 131, 152, 155, 158, 188, 192 f., 200, 230, 260, 289, 296 f., 335, 415, 437, 458 f., 483, 504, 507, 522, 535, 541, 591, 649; jvfr. Karen Skinkel. — Hans 486. — Vilhelm, Landsdommer i Sjælland og Lensmand p. Ringsted Kloster, 12, 486, 795; nævnes 35, 39, 67, 70, 149, 155, 161, 181, 192, 208, 211, 217, 258, 264, 335, 385, 406, 430, 441 f., 483, 533, 559, 576, 591, 627, 630, 654, 694, 721 f., 726, 836.
- Dreslette, Baag H., 285.
- Dringelberg, Henrik, Vikar i Lund, 505.
- Dringenberg, Henrik, Kaptajn, 553.
- Dronningborg Slot og Len 45 f., 77, 79, 132, 271, 346, 439, 480, 617, 635, 731, 746, 762 f., 781, 817; nævnes 32, 142, 225, 232, 241, 256, 272, 320, 325, 328, 375, 414 f., 419, 462, 551, 578, 779, 795. — Kronens Mølle 45, 79. — D a t. 30—33, 241 f.
- Dronningmølle, Holbo H., 192.
- Drosselbjærg, Løve H., 654.
- Drostrup, Malt H., 287.
- Due, Frederik, i Kollerød 195. — se Taube.
- Dueholm Kloster og Len 103, 125, 346, 599, 677, 727. — Møllen 246.
- Du Minis, Jean, Officer, 571.
- Dundee, Skotland, 376.
- Dune, Povl, i Halmstad 64.
- Dunfermline, Kloster i Skotland, 700.
- Dybvad, Dronninglund H., 305.
- Dybvadshave, Dronninglund H., 305.
- Dylling, Hans, 452.
- Dyre, Erik Kristoffersen, se Sidsel Skave. — Hans, Lensmand p. Lundegaard, 345, 835. — Iver 345. — Klavs 1, 17, 19, 75, 106, 137, 234 f., 486, 617; jvfr. Ingeborg Skeel.
- Dyrlev, Baarse H., 767, 828.
- Dysted, Hammer H., 650, 654.
- Dytmer, se Ditmer.
- Døllefjelde, Musse H., 750, 761.
- Døverød, Malmøhus Len, 545.
- Ebba, Olufstrup Fjerding, Bjærg H., Skaane, 262.
- Ebbe Mogensen, Raadmand i Ribe, 668.
- Ebbebro, Baarse H., 725.
- Ebbekøb, Lynge-Kronborg H., 717, 769.
- Ebbeskov, Fakse H., 830.
- Ech, Hans, lybsk Skipper, 531.
- Eckhart, Matthias, p. Kronborg 757.
- Edam, Nederlandene. Borger 508.
- Edtzell, Kristoffer, 592.
- Eegs Mølle, Slavs H., 111.

- Eftra, Aarstad H., 301.
- Egbert Gerritsen i Helsingør 144.
— Sandersen (fra Bergen) i Sorø Skole 437.
- Egby, Luggude H., 7.
- Egebjærg, Ods H., 592.
—, Vor H., 289.
- Egebro, S. Asbo H., 321.
- Egebølle, Sønder H., Laaland, 750, 761, 811.
- Egede, Jomfruens-, Fakse H., 283.
—, Øster-, Fakse H., 283.
- Egens, Mols H., 14, 250.
- Egeris, Fjends H., 46.
— Gaard 600.
- Egesborg, Vester-, Hammer H., 152.
- Eggebrecht, Nicolaus, tysk Kancelliforvandt, 727.
- Egnebjærg, Gyngø H., 449.
- Egtved, Jerlev H., 43.
- Egvad, N. Horne H., 123.
- Eigen, Peter von, Stenhugger p. Gulland, 633.
- Eisenberg, Elias, Mag., Professor ved Universitetet, 823. — Frederik i Holbæk 771.
- Eisig, Herman, i Lybæk 543.
- Eitzen, Albrekt von, Lic., Raads-herre i Hamborg, 783.
- Ejlby, Skovby H., 422.
- Ejler Henriksen i Ebbekøb, Herredsfoged i Holbo H., 717, 769.
— Jakobsen, Tolder i Vordingborg, 510. — Nielsen, Byfoged i Roskilde, se Ejler Bagge. — Nielsen, Sømænd i Aalborg, 663.
- Ejstrup, Nørhald H., 46.
—, Vrads H., 243.
- Ekernfærde 74.
- Elbo Herred 251, 280.
- Elckir, Anders, von Henlopen, Skipper, 145.
- Elfsborg, Sverrig, 107, 362 f., 367, 379, 385, 388 f., 396, 424, 438, 442, 478, 516, 518, 520, 523, 527, 533, 538, 550 f., 796. — Da t. 516, 523 ff. —, Lejren for, Da t. 510 ff., 514 f.
- Elisabeth, Christian IV's Søster, g. m. Hertug Henrik Julius af Brunsvig-Wolfenbüttel, 226, (574), 647, (804).
- Elise Pedersdatter, Frederik Eissenbergs, 771.
- Elle Peders i Ørting 245.
- Elleholm, Blekinge, 143. — Byfoged se Rasmus Hansen. — Borger 215.
- Elleholms Len 272, 347, 577 f., 581, 749.
- Ellesholt, Luggude H., 637.
- Elline Andersdatter i Helsingør 318.
- Elling, Hans, i Visby 699.
- Elsborg, Lysgaard H., 571.
- Else Eriks i Halmstad 64. — Hans Jakobsens i Halmstad 64. — Knudsdatter i Houby 153.
- Elsebe Hans Ellings i Visby 699.
- Elshave, Dronninglund H., 194.
- Elvsager, Fjære H., 514, 717.
- Embden 403, 522.
- Embs, Sønder H., Laaland, 392.
- Emmersbølle, Nørre H., Lange-land, 243.
- Emmike, Lavrids, 168.
- Emniksen, Bege Klavsdatter, Peder Galskyts, 671. — Movrids 4, 207; jvfr. Anne Ulfeldt.
- Emmitslev, Vester-, Gyngø H., 766, 812.
- Endelave, Nim H., 787.
- Engebret se Ingebrekt.
- Engel, Herman, i Lybæk 551.
- Engelbret, Rasmus, i Helsingør 637.
— Valtersen i Sorø Skole 506.
- Engelbæk, Bjærgø H., Skaane, 152.
- Engeldrup, Skam H., 340.
- Engelholm, Skaane, 780.
- Engelholms Aa 762.

- Engelstrup, S. Asbo H., 7.
—, Baarse H., 752, 830.
- Engelvaldt Madsen, svensk Kvartermester, 428.
- England 81, 139, 157, 231, 478, 586 f., 591, 718. — Konge se Jakob VI; Dronning se Anna.
- Enkhuysen, Nederlandene, 527.
- Enköping, Sverrig, 365 f., 385. — Borger 438.
- Enslev, Hovlbjærg H., 12.
—, Nørre H., Randers A., 537.
- Entfanger, Hans, Kongens Bøsestøber, 291.
- Entfelder, Hans Vulf, Bøsseskytte, 188.
- Erfurt, Hans, Kongens Berider, 291; jvfr. Herfordt.
- Erik Andersen, Mag., Hofprædikant, 199, 323. — Andersen, svensk Kvartermester, 428. — Bertsen, svensk Skibskaptajn, 428. — Jensen i Østerby 34. — Johansen i Assens 526. — Lavridsen i Stockholm 665, 703. — Mogensen se Mormand. — Pedersen i Kønnerup 668. — Rasmussen, Tolder i Ronneby, 210, 777. — Thøgersen, Byfoged i Marstrand, 407.
- Ernst Ludvig, Hertug af Sachsen-Lauenborg, 330, 413, 423.
- Errerup, Bjærge H., Skaane, 52.
- Erridsø, Elbo H., 276.
- Erst (Lejrskov), Anst H., 282.
- Esbjærggaard, Skads H., 832.
- Esby, Helgenæs, 664.
- Eske Kristensen 642.
- Eskebjerg, Rønnebjerg H., 6.
- Eskild Jensen, Sømand i Hille-
rup, 663.
- Eskildstrup, Kirke-, Merløse H., 300.
- Espen Jensen i Ellesholt 637. — Olufsen i Haraldsted 694. — Ondsen 400.
- Espergærde, Lyng-Kronborg H., 317.
- Esperød, Albo H., 166.
- Espinge, Froste H., 776.
- Esrom Ladegaard, Holbo H., 107 f., 259, 304, 356, 402, 405, 492, 503.
— Mølle, Holbo H., 497.
- Essendrup, Mols H., 637.
- Esterbølle, Skovby H., 602.
- Estorp, Bregne H., Blekinge, 530.
- Estrup, Daniel, Kaptajn, 433.
- Estvad, Ginding H., 78.
- Estvadgaard, Ginding H., 78.
- Eulenow, Christian von, i Flensborg 43.
- Everdrup, Baarse H., 752.
- Evert Kandestøber 190 f.
- Everød, Herrestad H., 268.
- Eypern, Jan, hollandsk Købmand, 502.
- Faaborg 155, 157, 183, 330, 418, 449, 487 f., 794. — Borgere 664.
- Faarstrup, V. Flakkebjærg H., 630, 642, 802.
- Faarevejle, Ods H., 721.
- Faarup, Hammer H., 46.
—, Sønder H., Mors, 9, 77.
— (Faagerup), Villands H., 818.
- Fabian Jakobsen paa Esrom 108.
- Facke, Bernt, Toldskriver i Helsingør, 63, 207, 340, 477, 704, 771. — Hans i Flensborg 643. — Thomas i Flensborg 643.
- Fadder Madsen, Raadmand i Malmø, 238, 425, 612. — Olufsen i Gryd 449.
- Faddersbøl, Hundborg H., 244.
- Fahlenkamp, Bernt Berntsen, Præst i Pjedsted, 3.
- Fakse, Fakse H., 103, 117, 620, 827.
— Herred 67, 103, 106, 117, 377.
— Herredsfoged se Jørgen Olsen.

- Falkenberg 183, 472, 527, 549—
552, 566, 574; nævnes 155, 511,
536, 735, 794. — Byfoged se Oluf
Andersen. — Falkenberg Bro
205, 217, 301.
- Fallentin, Povl, i Flensborg 43.
- Falster, Gabriel, Skolemester i
Viborg, 832.
- Falster 38 f., 53, 97, 121, 181 f.,
330, 335, 341, 374, 423, 457, 460,
481, 483, 508, 564, 578, 629, 708,
823 f.
- Falsterbo 155, 183, 794. — By-
foged se Jakob Hansen; Høst-
tolder se Peter Ejlersen.
- Fangel, Odense H., 340, 443, 574.
- Fanø 663.
- Farstrup, Slet H., 8.
- Farsø, Gislum H., 22.
- Farum, Ølstykke H., 322.
- Fasti, Palle, 95, 351, 596, 645.
- Favrholm, Lyng-Frederiksborg H.,
192, 502, 545, 736.
- Favsing, Sønderhald H., 33.
- Fechtel, Jakob, Borgemester i
Malmø, 414. — Povl i Malmø
176.
- Feger, Hans, Kongens Kok p. Fre-
deriksborg, 573.
- Fejå 330.
- Feldingholm se Stavshede.
- Fensten, Hads H., 527.
- Ferring, Vandfuld H., 446.
- Ferslev, Fleskum H., 126.
- Ferup, Anst H., 251.
- Festenbergh, Kristoffer von, se
Pax.
- Festerup, Fyen, 136.
- Fichtel se Fechtel.
- Fidievassé, Sjælland, 217.
- Filip, Hertug af Slesvig-Holsten-
Sønderborg-Glücksborg, 330, 343.
- Filip Julius, Hertug af Pommern,
383, 483, 805, 810.
- Filip Ludvig, Pfalzgreve af Rhin,
829.
- Fillerup, Hads H., 51.
- Find Nielsen 667.
- Fine, Arnoldus de, Kongens Sang-
mester, 143. — Hieronymus
Arnoldi de 143.
- Finland 525.
- Firgaarde, Hjelmslev H., 670.
- Fischbuch, Albrekt, i Visby 699.
- Fischer (Fisker) se Joakim.
- Fiskbæk, Rinds H., 604.
- Mølle, Nørlyng H., 675.
- Fiskerholmen ved Vor Klosters
Mølle, Tyrsting H., 5.
- Fjelde, Musse H., 631, 644.
- Fjellie, Torne H., 161.
- Fjelkested, Villands H., 136, 205.
- Fjelkinge, Villands H., 539, 564,
598.
- Fjellenskov, Malmøhus Len, 266.
- Fjelsø, Rinds H., 243.
- Fjenneslev, Kirke-, Alsted H., 109.
- Fjære Herred 386.
- Fladbro, Middelsom H., 325.
- Flade, Horns H., Jylland, 523.
- Fladholt, Dronninglund H., 15.
- Flavlev, Refs H., 569.
- Fleck, Klavs Villumsen, Kaptajn,
448.
- Flecke, Klavs, 629.
- Flenninge, Luggude H., 756, 760.
- Flensborg 610, 744. — Borgere 43,
314, 446, 469, 643. — D a t. 283.
- Flensborghus 813.
- Fleskum Herred. Herredsfoged se
Kristen Povlsen.
- Fliitag, Niels, i Ribe 637.
- Flomark, Bjørge H., Fyen, 815.
- Flotow, Andreas, Officer, 423.
- Fodslette, Langeland, 179, 628.
- Foldby, Sabro H., 530.
- Folespang ved Skanderborg 244.
- Folke, Jakob, 509 f.
- Forsby, S. Asbo H., 573.
- Fosie, Oksie H., 615.
- Foss, Andreas, Officer, 472, 561.
— Johan, Officer, 561.

- Frame, Hans, i Landskrone 69.
 Framlev, Framlev H., 213.
 Francke, Hans, Salpetersyder i Frederiksborg Len, 100.
 Frankrig 478.
 Frans Nielsen se Munk. — Tønnesen i Terpager 88.
 Fredberg (Friberg), Anne, Peder Munks, 178. — Else, Jens Munks, 178. — Jens 178, 345. — Povl 178; jvfr. Elsebe Skade.
 Frederik II, Konge, (820, 833).
 Frederik Billedsnider 189. — Sejermager i Kolding 683. — Vildtskytte i Børringe Birk 260, 299, 586. — Hansen i Kolding 825. — Jørgensen, Student, 18. — Povlsen i Sorø Skole 456.
 Frederik Ulrik, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel, 646, 697.
 Frederiksborg Slot og Len 70 f., 165, 189, 192, 346, 353, 402 f., 405, 439, 483, 500 ff., 576, 589 f., 619 f., 635, 647, 649, 691 f., 700, 714, 716, 731, 735 f., 747, 751, 759, 762, 770, 785, 797, 804, 831; nævnes 66, 107, 110, 130 ff., 234, 236, 256, 278, 293, 303 f., 310 f., 315, 320, 322, 333—336, 339, 370, 375, 383, 414, 453, 458, 466, 471, 476, 497, 503, 564, 570—574, 578, 597, 611, 615 f., 625, 632 f., 640 f., 644, 646, 654, 667, 696, 705 f., 717, 728 f., 738, 743, 752, 757, 760 f., 764, 788 f., 807 f., 813, 816, 827. — D a t. 57, 70, 159 f., 191 f., 272 f., 289, 291 f., 310 ff., 332 ff., 347, 353, 426, 450—459, 479, 556, 565, 567, 571 f., 586—591, 610—618, 624 f., 631 ff., 638 f., 643 f., 646—649, 691, 698, 700, 704—707, 714—718, 720 f., 728 f., 734—745, 788 f., 791 ff., 795 f., 801 ff., 806, 813 f., 836 ff.
 Frederikstad, Norge, 155, 794.
 Freltofte, Aasum H., 99, 824.
 Frenderup, Froste H., 623, 712.
 —, Gyngø H., 198.
 Freske, Henrik, Tolder i Køge, 208.
 Freundt, Nicolaus de, i Bergen 665.
 Friberg, Jørgen von, Bygmester, 615 f., 714; jvfr. Fredberg.
 Friis (Vaaben: 3 Egern), Jfr. Elisabeth, 286, 665. — Frederik, Sekretær i Danske Kancelli, 566, 689. — Henrik Nielsen 286, 330, 345, 665. — Jesper Nielsen 287. — Johan 338, 718, 780, 785. — Kristian, Kansler, 115 f., 149, 185, 253, 346, 536, 538, 611, 631, 642, 644, 659, 718, 725, 747; nævnes (228), 362, (363, 370 f.), 377, (380), 382, 384, 387, 390, (395), 398, 400, 402, 407 f., 412, (414 ff., 427, 446), 482, (506), 579, 588, 654, 665, 820, 833, 835. — Niels, Lensmand p. Tranevær, 38, 108, 121, 149, 155, 162, 171, 286 f.; jvfr. Vibeke Gyldenstjerne. — Tønne 338, 804. — (Vaaben: et Egern), Godske Godskesen, se Johanne Kaas. — Just 188, 367, 542. — Kristoffer Jørgensen 345, 773. — (Vaaben: Skaktavl). Albert, 43, 118. — Anders 575 f. — Anne, Gert Rosenkrantz, 744. — Jfr. Anne Iversdatter 554. — Jfr. Else 270. — Iver, kgl. Sekretær, 2 f., 126, 251, 345, 553 f., 737 f., 740. — Jørgen, Lensmand p. Sejlstrup, 149, 171, 264, 270, 320, 518 f., 524, 585, 629 f., 659, 662, 664, 709 f., 725, 755, 776, 779; nævnes 15 f., 137, 154, 178 f., 187, 220, 248, 251, 257, 269, 305, 338, 379, 445, 466, 483, 542, 553 f., 613 f., 763, 778, 794; jvfr. Lisbeth Galde. — Kristian,

- til Kragerup, Kaptajn, Proviantmester i Kalmar, 1613
 Lensmand p. Roskildegaard. 1614 p. Kbhvns Slot, 370, 397 f., 433, 436, 580 f., 585, 646, 663, 668, 691, 713, 799 f.; nævnes 590 f., 644, 654, 692, 734 f., 738 f., 743, 755, 762, 764, 769, 771, 816, 823. — Margrete, Didrik Høckens, 486. — Jfr. Mette Iversdatter 554. — Niels Jørgensen, Sekretær i Danske Kancelli, 700, 710. — Sofie Jørgensdatter, Tage Krabbes, 780.
- Friis, Jørgen, i Stubbekøbing 636.
 — Morten 637. — Niels i Aarhus 632. — Peder p. Baagø 664.
- Fristrup Mølle, Merløse H., 140.
- Friville, Jaques, Dansemester, 792.
- Frost, Søren, Raadmand i Aarhus, 796.
- Froste Herred 231, 238, 290, 321, 323, 346 f., 355, 360, 372, 386, 472, 483, 492, 494, 539, 581, 585, 587, 655, 709 f., 712, 729, 749, 766, 806, 837.
- Fruergaard, Vrads H., 28.
- Fruering, Hjemslev H., 33.
- Fruerlund, Salling H., 77.
- Frær, Hellum H., 307.
- Frøjkgaarde, Hjerm H., 10.
- Frørup, Vinding H., 311, 790.
- Fuglede, Store-, Arts H., 212.
- Fuglevig, Odense H., 289.
- Fuglsang, Musse H., 87.
- Fuglskær, N. Horne H., 139.
- Fuldbro Mølle, Hjemslev H., 676.
- Fulden, Lille-, Ning H., 657 f., 717.
- , Store-, Ning H., 717, 749, 756.
- Funder, Hids H., 428.
- Fussing, Over-, Sønderlyng H., 42.
- Futting, Hovlbjærg H., 597, 606.
- Fux, Jakob, Trommeter, 611.
- Fyen 38 f., 54, 75, 80, 107, 181, 183, 255, 328, 379, 460, 462 f., 481, 487, 499 f., 608 f., 628, 636, 653, 660, 669, 720, 748, 781, 797, 814, 823 f.
- Fyen Landsting 39, 110, 149, 155, 161, 471, 564, 602, 633 f., 726.
- Stift 25, 80, 149, 182, 184, 399, 564, 608, 660, 725. — Superintendentent se Hans Knudsen.
- Fyenshoved 157.
- Fæmø 330.
- Færs Herred 160, 191, 360, 372, 386, 539.
- Færø 665, 802 f.
- Føgler, Hieronymus, se Vogler.
- Føhren (Fuhren) se Johan.
- Før, Vesterlands-, 663.
- Førslev, Ø. Flakkebjærg H., 58.
- , Ringsted H., 274.
- , Øde-, Ringsted H., 258.
- Føvling, Tyrsting H., 28.
- G**aabense Færgegaard, Falster, 566.
- Gaad, Jørgen, i Skelskør 773.
- Gaas, Niels, Landsdommer p. Langeland. 179, 212, 628; nævnes 161, 171, 181, 350, 483, 567, 575, (627), 726; jvfr. Hilleborg Pors.
- Gaaseby, Kær H., 284, 298, 607.
- Gad, Lavrids Nielsen, Sømmand p. Læsø, 663.
- Gadbjerg, Tørrild H., 193 f.
- Gadsbølle, Odense H., 734.
- Gagge, Holger, 35, 175, 192, 541, 581, 691. — Klavs, Lensmand p. Vardøhus, 155, 565, 795.
- Galde, Bodil, Henning Walstorps, 267, 307. — Gude 336, 468, 486 f., 546. — Kristoffer 29, 768, 830; jvfr. Birgitte Bilde. — Lisbeth, Jørgen Friis's, 629. — Movrids, Skibshøvedsmand, 252, 359, 370, 433. — Oluf 115, 486, 546. — Tønne 29; jvfr. Vibeke Beck.
- Gallegærd, Favraas H., 267.

- Gallene, Halland, 153.
 Galskyt, Albert († 1593), se Anna Gjordsen. — Peder se Bege Klavsdatter Emmiksen.
 Galt, Aksel, Lensmand p. Aastrup, 345, 453, 688 f.; jvfr. Mette Bendixdatter Rantzau. — Gjord Pedersen se Regitse Rosenkrantz. — Jfr. Ingeborg 456, 777. — Peder Gjordsen, Kaptajn, 536, 539. — Peder Nielsen, kgl. Sekretær, 345, 505. — Jfr. Sidsel, Dronningens Hofjomfru, 125, 777.
 Gamlerup, Fakse H., 117.
 Gammelby ved Ekernefærde 271, 472, 829.
 —, Himle H., 796.
 Gammelgaard, Hindborg H., 673.
 Gammen, Ditlev, i Tjeneste hos Jørgen Grubbe, 723.
 Gangsted, Vor H., 22, 456.
 Gannerup, N. Asbo H., 147.
 Gathlen, David von, Officer, 516.
 Gederyggen mellem Smaaland og Skaane 592.
 Gedser, Falster, 151, 562, 717, 810.
 Gedsholm, Luggude H., 146.
 Gefle, Sverrig, 460.
 Geist se Hagen.
 Gejlund, Hovlbjærg H., 8.
 Gejsing, Anst H., 250.
 Gellius, Professor, Dr., se Sascerides.
 Geltofte Ladegaard, Villands H., 730.
 Georg, Hertug af Brunsvig-Lyneborg, 75, 413, 445, 503, 536, 539, 547, 552, (561), 570.
 Georg Vilhelm, Markgreve af Brandenburg, 823.
 Gerbes, Hieronymus, i Kbhvn. 359.
 Gerding, Hellum H., 307.
 Gerdrup, V. Flakkebjerg H., 158, 255.
 —, Sømme H., 644.
 Gere, Aksel Aagesen, 314, 320. — Most Hansen 719.
 Gern, Gern H., 29, 715.
 Gerrild, Nørre H., Randers A., 711 f.
 Gersbøl, Hassing H., 251.
 Gersdorf, Kristoffer, 17, 28 f., 74, 338, 345, 596 f., 605, 676 f.
 Gershøj, Luggude H., 756, 760.
 Gert von Gyllich, Salpetersyder i Sorø og Antvorskov Len, 100, 223, 836. — Bartskeer i Odense 360. — Jakobsen, Cementmager, 176. — Jansen se Katter. — Johansen, Kaptajn, se Katte, Bloch. — Klavsen i Amsterdam 540.
 Gerum, Horns H., Jylland, 662.
 Gerup, Lø H., 285, 316.
 Gese Mads Vævers i Ystad 594.
 Gessing, Hjelmslev H., 30.
 Gessinggaard, Nørhald H., 546.
 Gesten, Anst H., 87, 250.
 Gettrup, Refs H., 772.
 Gibling Mølle se Glibing.
 Gillou, Joakim, i Rostock 678.
 Gimse Len, Norge, 565.
 Ginnerup, Nørre H., Randers A., 537.
 —, Refs H., 9, 77, 773.
 Ginnerupgaard, Refs H., 9.
 Gislaved, Bårarud S., Jønkøping Len, Sverrig. — Da t. 526 f.
 Gisle Torsen, Lagmand p. Island, 693.
 Gislebjærg, Onse H., 623.
 Gisle, Gudme H., 459.
 —, Jerrestad H., 582.
 Gislum Herred 234, 347, 747.
 Gissel Hochensen, Lagmand p. Island, 789. — Thorsen, Lagmand p. Island, 790.
 Gisselfeld, Ringsted H., 437.
 Gius, Peder Lassen, i Skærring 669.
 Gjandrup, Sønderlyng H., 86.

- Gjedde, Brostrup, Lensmand p. Gulland, 58, 125, 160, 313, 379 ff., 389 f., 426, 546, 774; nævnes 36, 63, 122, 135, 139, 155, 184, 196, 226, 237 f., 242, 258, 311, 337, 355, 357, 361, 375, 383, 399, 417, 517, 541, 553, 573, 610, 618, 628 f., 646, 678, 689, 692 f., 696, 699 f. — Frederik i Sorø Skole 546. — Ove 768.
- Gjerarp, Ingelstad H., 765.
- Gjesingholm (nu Løvenholm), Sønderhald H., 755 f.
- Gjord Pedersen se Galt.
- Gjordsen, Anna Madsdatter, g. m. 1. Erik Lange, 2. Albert Galsskyt, 48, 111.
- Gjøe, Jfr. Dorete, 266, 767, 818. — Falk Falksen 5; jvfr. Karen Krabbe. — Falk Falksen 5, 308, 403, 681, 804. — Falk Mogenssen 804. — Henning, Lensmand p. Højstrup, 92, 148, 204, 268. — Henrik 44, 220, 283, 331; jvfr. Birgitte Brahe. — Iver Falksen 4 f., 308, 486. — Jesper 804. — Kristoffer, 1614 Lensmand p. Tryggevælde, 726, 728, 743, 762, 769, 794, 797, 810, 827. — Margrete, Erik Lykkes, 418, 486, 625, 821. — Mogens Andersen 87, 633. — Mogens Falksen, Jægermester, Lensmand p. Sebygaard, 4 f., 124, 166, 187, 307 f., 418, 498, 629 f., 642, 802; nævnes 46, 66, 117, 128, 132, 223, 272, 335, 406, 415, 422, 507, 521, 533, 535, 591, 654.
- Gladsakse Slot og Len 346, 712, 749, 763, 766, 817 f., 826, 837; nævnes 66, 190, 256, 290, 335, 494, 517, 521, 701, 764, 806. — D a t. 732.
- Glambek, Klavs. se Birgitte Rosenkrantz.
- Glamsbjerg, Baag H., 602.
- Glatved, Sønder H., Randers A., 664.
- Glibing Mølle, Hads H., 31.
- Glimminge, Ingelstad H., 452.
- Glomstrup, Sønder H., Mors, 28.
- Glostrup, Oksie H., 259, 447.
- Glud, Niels Sørensen, Mag., Præst i Ribe, 659.
- Glud, Bjerge H., Jylland, 309.
- Glumsø, Tybjerg H., 135, 650.
- Glømminge, Øland, 535.
- Godiche, Lavrids, Byfoged i Storerhedinge, 208.
- Godske (Bjelke), Frederik, 358. — Mogens, Skibshovedsmand, 252, 328.
- Gogh, Georg, af Dundee 376.
- Gogreve se Hochgreve (?).
- Gosmer, Hads H., 5, 36, 527.
- Gotte, Matthias, lybsk Skipper, 551.
- Gotthard, Kongens Klejnsmed, se Ranni.
- Gottorp. Hertug se Johan Adolf; Hertuginde se Augusta.
- Gougraben, Filip Rabe von, Kaptajn, 445.
- Gover (?), Salling, 195.
- Graa, Jørgen, i Ystad 636. — Mads i Ystad 636.
- Graarupgaard, Aars H., 159, 174.
- Grabow, Hans, Ingeniør, 11, 98, 438.
- Grandløse, Merløse H., 62, 117, 458 f., 504.
- Gravlev, Hornum H., 306.
- Greben, Kristoffer von der, 1613 Lensmand p. Vernø Kloster, 486, 542, 585.
- Green, Anders, Norges Kansler, 115.
- Green, Houen S., N. Horne H., 572.
- Gregers Enevoldsen, Præst i Hemmet og Viium, 744. — Ottesen, Raadmand i Kolding, 533 f., 825.

- Greifswald 383.
- Grenaa 86 f., 121, 154, 177, 183, 488, 548, 794. — Borgere 664. — Kronens Mølle 86 f., 114, 177, 251.
- Grene, N. Horne H., 607.
- Grenkrog, Slavs H., 289.
- Grensteen, Middelsom H., 1.
- Grettrup, Nørre H., Salling, 195.
- Greve, Mikkel, se Seidel. — Mogens, Raadmand i Ribe, 668, 688.
- Greven, Kristoffer, se Greben.
- Grevie, Mellem-, Oksie H., 62.
- Greving, Bernt, Hertug Filip Julius af Pommerns Tjener, 383.
- Griis (Vaaben: en Stjerne), Jfr. Anne, 774. — Arild 774. — Erik se Anne Grubbe. — Vibeke, Peder Munds, 23, (94), 169, 249, 294 f., 778, 823. — (Vaaben: et Vildsvin), Bagge, 75.
- Griisbeck, Niels, Raadmand i Ribe, 668.
- Grimbs, Hans, Skipper fra Lybæk, 455.
- Grimsted (nu Frederiksdal), Nørre H., Laaland, 567.
- Grinderslev Kloster, Nørre H., Salling, 306.
- Grindévig, Island, 223.
- Grindløse, Skam H., 340, 404.
- Grobo, Adolf Frederik, Arkelimester, 737.
- Grotmack (Grottmandt), Jakob Petersen, Kaptajn, 445, 521.
- Grove, Hans, p. Baagø 664.
- Grove, Hindborg H., 195.
- Grubbe, Anne Lavridsdatter, Erik Griis's, 774. — Jfr. Anne Pedersdatter 693. — Else Ejlersdatter, Joakim Bülovs, 531. — Erik 344. — Hilleborg, Sivert Grubbes, (54). — Jesper 836. — Jørgen Ejlersen, Lensmand p. Halsted Kloster, 528, 723, 732. — Jørgen Pedersen 709. — Jfr. Karen 693. — Knud 54, 98, 486, 543, 545 f., 595, 779 f., 822; jvfr. Mette Ulfstand. — Kristen 126, 201, 332. 804. — Lavrids, Landsdommer p. Laaland og Falster, 114, 805, 840; nævnes 39, 149, 161, 181, 283, 289, 603. 693, 723, 726, 761, 809. — Lavrids Jakobsen 57, 172 f., 840. — Palle se Margrete Hardenberg. — Peder 87, 114, 283, 344, 709. — Sivert, Lensmand p. Malmøhus, 54, 62, 133, 142, 174, 184, 324, 346, 451 f., 485, 582 f., 585, 592, 751, 754; nævnes 30, 38, 43, 45, 52, 55, 61 f., 69, 95, 100, 103, 121, 149, 151, 153, 155, 160 ff., 168, 170, 173 f., 189, 191, 194, 198, 206, 209, 236 ff., 255 ff., 259, 262, 265, 268, 290, 299, 309, 311, 320, 333, 335 f., 364, 375, 395, 406 f., 411, 413, 415, 417 f., 420 f., 450, 454, 463, 466, 476, 483, 488, 494, 500, 517, 539, 542, 545, 558, 560, 564, 567, 572, 578, 594, 601, 609, 636, 642, 649 f., 696, 700 f., 706 f., 724 f., 729, 735, 763, 766, 778, 790, 794, 806—809, 817, 825, 828, 836; jvfr. Hilleborg Grubbe.
- Grubenhagen, Fyrstendømme, 697, 706.
- Grumstrup, Vor H., 681, 686.
- Grunnerup, Favraas H., 238.
- Gryd, Gyngé H., 198, 449, 706.
- Gryderen (?), Bjørge H., Skaane, 561.
- Grünenberg, Apitz von, tysk Kancelliforvalter, 228, 425, 542, 576 f., 580.
- Grysted, Hornum H., 263, 673.
- Græsgaard, Øland, 535.
- Græsted, Holbo H., 816.

- Græstrup, Gyng H., 198.
 Grøben, Kristoffer, se Greben.
 Grødby, Froste H., 640.
 Grødstrup, Jerrestad H., 582.
 Grøn, Anders, Sømand i Skagen, 663. — Jens i Vedø 79.
 Grønbæk, Hans, Raadmand i Aarhus, Renteskriver i Nørrejylland, 265, 589. — Oluf Andersen, Præst i Tem, 772. — Kirsten 197.
 Grønbæk, Lysgaard H., 715.
 Grønholt, Lyng-Kronborg H., 317.
 Grønland 801.
 Grønlund, Ø. Horne H., 139.
 Grønning, Nørre H., Salling, 269.
 Gudhjem (Guding), Bornholm, 183, 794.
 Gudmand Henningsen i Everdrup 752. — Nielsen, Borgemester i Helsingør, 414.
 Gudmandstorp, Froste H., 808.
 Gudmers, Richard, Sømand p. Vesterlandsfær, 663.
 Gulland 58, 63, 122, 135, 155, 160, 182, 184, 196, 220, 226, 242, 258, 311, 313, 337 f., 354 f., 361 f., 375, 379, 383, 387, 390, 424, 426, 517, 573, 584, 586, 610, 620, 629, 633, 646, 678, 689, 693, 696, 700, 710, 715, 729, 744, 755, 788, 798, 806, 811, 813, 821, 826.
 Gullberg, Sverrig, Lejren for, Da t. 518, 520, 522.
 Gullev, Hovlbjærg H., 8, 77.
 Gumløse, Gyng H., 598, 652.
 Gummerup, Baag H., 602.
 —, Froste H., 640.
 Gunderslevholm, Ø. Flakkebjærg H., 124, 191.
 Gundestrup, Salling II., 18.
 Gundtoft, Refs H., 772.
 Gunnerlund, Luggude H., 756, 760.
 Gunnerup, Aarstad H., 301.
 Gunt Sogn, Gunts Herred, Sverrig (?), 524.
 Gurre, Lyng-Kronborg H., 317.
 Gussen, Peder Nielsen, Sømand, Riberhus Len, 663.
 Gustav II Adolf, Konge af Sverrig, 470, 536, 771.
 Guttorm Skipper 272.
 Gyldenstjerne, Aksel Knudsen, 225. — Jfr. Anne 680. — Ejler i Danske Kancelli 773, 804. — Hannibal se Helvig Kaas. — Henrik 804. — Jfr. Ingeborg 680. — Jytte, Peder Juels, 767. — Karen Knudsdatter, Hans Lavridsen Badens, 225, 485. — Karen Mogensdatter, Niels Lykkes, 21. — Karen, Holger Ottesen Rosenkrantz, 205, 485. — Knud Akselsen, 1612 Lensmand p. Hald, 134, 194, 216, 225, 268 f., 483, 490, 638, 803; nævnes 264, 446, 497, 563 f., 578, 599 f., 603, 605 f., 619, 631, 660, 667, 682, 699, 713, 725, 740, 754, 763, 777, 779 f., 794, 797 ff., 810, 817. — Knud Henriksen, 1612 Lensmand p. Vestervig, 167, 309 f., 483, 490, 606, 638, 661; nævnes 569, 599, 681, 689 f., 743, 763, 777, 794, 817. — Knud Predbjørnsen 804. — Kristen 102, 264, 485, 836. — Kristoffer 345. — Mogens Mogensen til Bjersgaard, 1610 Lensmand p. Varberg, 232, 467 f., 515, 716 f., 758; nævnes 66, 127, 265, 267, 294, 305, 327, 332, 337, 340, 347 f., 368, 384, 386, 407 f., 410, 416, 440, 442, 444 f., 451, 464 f., 472 f., 476, 480, 496, 503, 511, 514, 518, 523, 527, 536, 548 ff., 552, 560 ff., 564, 566, 611, 698, 705, 735, 749 f., 763, 766, 794 ff., 818, 831; jvfr. Sophie Rantzau. — Niels

- 99, 264, 331, 431, 804. — Preben, Lensmand p. Bøvling, 39, 149, 185, 264, 320, 328, 346, 485, 585, 609, 659, 725; nævnes 10, 13, 16 f., 74, 77 f., 84 f., 121, 139 f., 154, 230, 269, 292, 303, 379, 446, 488, 620 f., 661, 664, 676, 680, 686, 714, 763, 794, 815. — Vibeke, Niels Friis's, 243, 350, 537, 665.
- Gulich se Gert, Peter.
- Gyllenhjelm, Karl Karlsen, svensk Friherre, 833.
- Gylling, Hads H., 193, 599.
- Gyllingnæs, Hads H., 42.
- Gylte, Anders, i Varberg 332, 368 f.
- Gynge, Jon, Kaptajn, 536.
- Gynge Herred 68, 321, 347, 371 f., 386, 389, 392 f., 539, 652, 655, 702, 729 f., 749, 817.
- Gællerød, Aarstad H., 301.
- Gærs Herred 1, 68, 130, 141, 187, 191, 205, 230, 238, 242, 256, 264, 290, 321, 360, 372, 386, 454, 494, 649, 655, 729, 749, 766, 789, 823.
- Gødes Hans i Helsingør 637.
- Gødstrup, Hammerum H., 214.
- Gørslev, Bare H., 545.
- , Bjæverskov H., 818.
- Gøteborg 388.
- Haagaard, Sønderhaa S., Hassing H., 600.**
- Haar, Jon, Skibshøvedsmand, 529.
- Haarslev, Skovby H., 602, 679.
- Haderslev 80, 121, 274, 316, 329, 331, 333, 608. — Raadmand se Anders Jessen. — Borgere 677.
- Haderslevhus Slot og Len 39, 42, 66, 72, 330, 728, 813. — D a t. 36—55, 71—77, 80—92, 283—289, 655 f., 675—689.
- Hads Herred. Ridefoged se Mikkel Pedersen.
- Hage, Jens, Herredsfoged i Ramse H., 122.
- Hagebro Mølle, Fjends H., 434, 631, 799.
- Hageby Skanse, Sverrig, 538.
- Hageløsegaard, Skyts H., 299, 583, 836.
- Hagen, Bernt von, Ritmester, »sonst Geist genannt«, 423, 447, 452, 548.
- Hansen, Borgemester i Svendborg, 310. — Strangesen, Herredsfoged i Ingelstad H., 732.
- Hagenby, Langeland, 27.
- Hagenskov Slot og Len 110, 233, 487, 748, 763, 797; nævnes 319, 561, 563, 791, 827. — Mølle 21, 55.
- Hagested, Ingelstad H., 194, 268.
- Hald, Nørhald H., 584.
- Herred 14. — Herredsfoged se Jens Kristensen.
- Slot og Len 46, 77, 325, 346, 348, 350, 352, 363, 434, 436, 440, 483, 490, 497, 580, 667, 710, 713, 718, 746, 763, 797, 799, 817; nævnes 91, 225, 407, 417, 578, 599, 631, 780.
- Haldagermagle, Ø. Flakkebjerg H., 457.
- Halland 38 f., 62 f., 69, 98, 107, 116, 181, 183, 238, 265, 365, 413 f., 428, 475, 541, 547, 708, 748 f., 814.
- Landsting 39, 149, 161, 238, 471, 574, 709, 726.
- Hallandsaas 598.
- Halle, Jakob, Kaptajn, 335.
- Hallenslev, Løve H., 788.
- Halling, Hads H., 30, 56.
- Halmstad 58, 60 f., 68, 129, 183, 190, 300 ff., 471, 474, 510 f., 624, 640; nævnes 81, 121, 155, 163, 237, 320—324, 327, 329 f., 341, 343, 346—349, 359, 366, 368 f., 373, 377, 379, 382, 384, 389,

- 395 f., 398, 401, 405 f., 408, 411, 416 f., 439 f., 445, 448, 451, 525, 555, 574, 794, 838. — Byfoged se Malte Kristensen; Tolder og Sisemester se Bertel Frederiksen. — Borgere 64, 146, 163, 438, 637, 649, 762. — D a t. 460 f., 464—468, 698.
- Halmstad Herred og Len (Halmstadgaard)** 64, 147, 236, 395, 408, 432, 479, 481, 496, 526 f., (549), 582, 749, 763, 766, 818; nævnes 58, 68, 81, 101, 129, 159 f., 198, 205, 217, 229, 235, 264, 300, 304, 311, 332 f., 336 f., 340, 386, 503, 562, 706. — Ridefoged se Henrik Hansen. — D a t. 60 ff., 527, 558 ff.
- Hals, Anders Jensen, i Sorø Skole** 785. — Jens Andersen i Aalborg 785.
- Hals, Kær H.**, 663, 822.
- Halsted, Nørre H., Laaland**, 777. — Klosters Len 184, 732.
- Ham, Herman von**, 223. — Thomas Konrad von, Arkelimester p. Varberg, 417.
- Hamborg** 223. — Borgere 500, 680, 783.
- Hammelsvang, Bølling H.**, 76.
- Hammer, Frans, Byfoged i Lahlholm**, 407. — Jørgen i Malmø 234, 253. — Kristen, Renteskriver, 200. — Niels, Kaptajn, 335, 462, 555, 691. — Peder i Kallundborg 429, 606.
- von Arhausen, Bøsseskytte, 188.
- Hammer, Hammer H.**, 308, 332, 617.
- , Villands H., 730.
- , Lille-, Skyts H., 583.
- Herred 559.
- Hammergaard, Villands H.**, 700 f., 712, 730, 734, 806, 826. — D a t. 700 ff., 729, 806 f.
- Hammerlund, Froste H.**, 593, 730.
- Hammershus Slot og Len** 11, 186, 232, 267, 364.
- Hampensø, Vradts H.**, 244.
- Hamsfort, Kornelius von, Apoteker i Odense**, 668, 778.
- Han Herred** 727.
- Haniecken, Hans, i Strålsund** 364.
- Hannevraa, Gyngø H.**, 711.
- Hans den yngre, Hertug**, 24 ff., 500, 685.
- Hans, Hr., Præst i Stenmagle, se Stougaard.** — Mag., Præst i Vordingborg, 125. — Juvelerer 688. — Møller i Helsingør 42. — Smed i Kongens Stald 291. — Selskyder i Malmø 297. — Trommeter, svensk Fange, 524. — Tækker 621. — von der Brügge, Bøsseskytte, 188. — Ditmarsken, Kongens Drabantprofos, 138. — von Goslar p. Kronborg 757. — Kallundborg, Soldat, 265, 705 f. — von Lyneborg, Vagtmester p. Kronborg, 133. — Tyske i Vordingborg 201. — Akselsen se Arenfeldt. — Albertsen 140. — Andersen, Møller i Holløse Mølle, 194. — Andersen i Sigerslevvester 644. — Andersen i Tommerup 555. — Andersen i Trelleborg 273. — Bertelsen, Skipper i Assens, 487. — Dinesen i Sorø Skole 596. — Georg, Adelsburs p. Kronborg, 44. — Gregersen, Sømand i Kolding, 663. — Hansen, Præst i Rødby, 586, 782. — Hansen, Tingskriver i Vemmenhøg H., 601. — Hansen, Skorstenstejer i Nyborg, 664. — Henrik, Officer, 569. — Henriksen, Birkefoged i Hørsholm og Kronborg Birker, 624. — Henriksen i Aarhus 218. — Ingvorsen, Skriver i Baarse H., 752. — Iversen i Sorø Skole

650. — Jakobsen, Præst i Harrested, 812. — Jakobsen i Halmstad 64. — Jensen i Lunderskov 130. — Jespersen i Sorø Skole 777. — Johansen se Lindenov. — Jørgen, Kaptajn, svensk Fange, 509. — Jørgensen, Byfoged i Næstved, 208. — Jørgensen, Borgemester og Tolder i Nyborg, 275. — Jørgensen, svensk Rytter, 524. — Jørgensen i Hollensted 673. — Jørgensen paa Langeland 27. — Jørgensen i Ringsted 211. — Knudsen, Mag., Superintendent i Fyens Stift, 76, 182, 289 f., (344, 350, 365, 405), 481, 564, 656, (679), 683, 710, 823 f. — Knudsen i Odense 101 f. — Kristensen, Hertug Hans's Tjener, 500. — Kristensen, Sømand, Riberhus Len, 663. — Kristoffersen i Sorø Skole 777. — Lassen i Borre 739. — Lavridsen, Byfoged og Tolder i Helsingborg, 524. — Lavridsen i Assens 612. — Lavridsen i Maglebylille 546. — Lavridsen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Lavridsen 452. — Lavridsen se Baden. — Madsen, Præst i Horsens, 50. — Madsen i Nyborg 664. — Mikkelsen, Mag., se Elisabet Munthe. — Mortensen i Ørum 673. — Nielsen, Kongens Hesteløge, 714. — Nielsen i Dagelykke Slette 571. — Nielsen i Gerdrup 644. — Nielsen i Harres 177. — Nikkelsen fra Malmø 649. — Olufsen i Halling 30. — Pedersen, Mag., 715. — Pedersen, Raadmand i Helsingør, 96. — Pedersen, ølandsk Præst, 535. — Pedersen i Elleholm 143 f., 215. — Pedersen i Hedebo 678 f. — Pedersen i Helsingør 175. —

Pedersen i Kejlstrup 715. — Pedersen i Malmø 224. — Pedersen i Mosegaard 545, 616. — Pedersen i Pederstrup 711. — Pedersen i Ribe, Marketender, 377. — Pedersen, Sømand i Sønderho, 663. — Rasmussen se Skomager. — Reimersen, Fange, 573. — Simensen, Skibshovedsmand, 252. — Simensen, Mønsterskriver, 828. — Steffensen, Mag., se Stephanus. — Sørensen, Mag., Præst i Nyborg, 767. — Sørensen, Ridefoged p. Vordingborg, 752 f. — Sørensen i Albøge 212. — Sørensen i Horsens 664. — Sørensen, Sømand, Riberhus Len, 662. — Thillesen, Borgemester i Ystad, 414. — Thomesen, Byfoged i Sølvitsborg, 210. — Thomesen, Skipper, 379. — Tygesen i Tange 83. — Villandsen i Ribe 11 f. — Hans, St., Kloster, se under Viborg. — Hans Adolf, Hertug af Gottorp, se Johan Adolf. — Hansegeuge, Paape, Sergeant, 359. — Hansewich, Cyprian von, i Lybæk 531. — Hansted, Vor H., 27, 610, 614. — Haraldskær, Tørrild H., 287. — Haraldsted, Ringsted H., 694, 812. — Harboe, Jens, i Kongens Kantori 278. — Harbou, Jens Mogensen, 73 f., 89 f., 92, 106, 119, 135, 137, 164, 224 ff., 444, 468, 485 f., 496, 505, 537, 556, 613 f., 673. — Kristine, Klavs Munds, 134. — Kristen 23; jvfr. Birgitte Mund. — Harboøre, Vandfuld H., 140. — Hardenberg, Anna, Johan Ruds, 102, 140, 169. — Erik se Anne Rønnov. — Jakob se Marine Skram. — Margrete, Palle

- Grubbes, 115. — Jfr. Margrete, Abbedisse i Maribo Kloster, 809.
 Hareskov, Smørum H., 764.
 Harres, Lø H., 177.
 Harrested, Ringsted H., se Haraldsted.
 Harslev, Nørre-, Skyts H., 583.
 Harsyssels Provsti 727.
 Harte, Brusk H., 659. — Mølle 316.
 Hartvigsen, Bendiks, se Susanne Lykke.
 Hasche, Goris, Skipper, Fange, 441.
 Haslebro, Onse H., 563.
 Haslev, Høgs H., 263.
 Hasselt, Vilhelm von, Rytter, 590.
 Hassing, Vester-, Kær H., 595, 658.
 —, Øster-, Kær H., 555.
 Hatting Herred 819.
 Haube, Kasper, Bøsseskytte, 188.
 Hauffri, Ulrik, 569.
 Havbølle, Langeland, 179, 575.
 Have Mølle, Lyng-Frederiksborg H., 782.
 Havgaard, S. Asbo H., 550, 640.
 Havreballegaard ved Aarhus 143, 750.
 Havrum, Hovlbjærg H., 31 f.
 Hebsgaard, Refs H., 245.
 Hede, Store-, Understed S., Dronninglund H., 15.
 Hedebo, Skovby H., 678.
 Hedegaard, Nørre H., Mors, 313.
 —, Skodborg H., 649.
 Hedegaarde, Nørre H., Salling, 195.
 Heden mellem København og Roskilde 260, 586.
 —, Salling H., 305 f.
 Hedvig, Christian IV's Søster, g. m. Kurfyrst Christian II af Sachsen, (804).
 Hee, Hind H., 775, 809.
 Heede, Bent, i Malmø 636.
 Hegelund, Hans, Raadmand i Ribe, 668. — Jørgen Pedersen, Mag., Præst i Møgeltønder, 692. — Peder, Mag., Superintendent i Ribe, 155, 182, 469, 684, 722.
 Heger von Rostock, Bøsseskytte, 188.
 Heggerød, Gyngø H., 598.
 Heiligenhafen 330, 341, 487 f.
 Heiligenstedt, Holsten. D a t. 650 —654.
 Heime Rytter i Kbhvn., Skibskaptajn, 487.
 Heinemark, Peder, 525.
 Heinsvig, Slavs H., 193.
 Hejls, N. Tyrstrup H., 53.
 Hejring, Rinds H., 323.
 Helberskov, Hindsted H., 663.
 Heldum, Skodborg H., 172.
 Helge Børgesen i Varberg Len 735.
 Helgeaa, Skaane, 655, 812.
 Helgenæs 663.
 Helle Hanskone i Ribe 634 f.
 —, Kort tor, i Lybæk 404, 407.
 Hellerup, Favraas H., 774.
 —, Merløse H., 62.
 Hellerupgaard, Ø. Flakkebjerg H., 124.
 Hellerød, Søndbjærg S., Refs H., 118.
 Helleskov, Hammerum H., 682.
 Hellested, Torne H., 45.
 Helletoft, Langeland, 786.
 Helling, Walter, 637.
 Hellig Herred. Herredsfoged se Kristen Horsens.
 Helmans, Evert, Rytter, 590.
 Helnekirke Kloster ved Lund 266, 483, 492, 649, 709, 806.
 Helsingborg 69, 96, 183, 313, 382, 424, 432, 453, 474, 522, 526, 547 f., 592, 674, 760; nævnes 121, 155, 237, 249, 338, 384, 404, 447, 463, 488, 561 f., 628, 698, 704, 717, 774, 794, 838. — Borgeme-

- ster se Villum Villumsen; Byfogder se Hans Lavridsen, Klavs Holst, Joakim Fisker; Tolder se Hans Lavridsen. — Hospital 531 f.
- Helsingborg Slot og Len 7, 17 f., 31, 96, 133, 174, 232, 290, 346, 463, 541, 563, 587, 592, 635, 706, 731, 749, 763, 766, 812, 817, 837; nævnes 69, 129, 142, 147, 188, 198, 255 f., 278, 282, 293, 311, 321, 333, 337, 340, 389, 407, 415 f., 454, 476, 494, 517, 539, 561 f., 649, 702, 764, 771, 806, 808. — Hammermølle 71, 127. — D a t. 359, 558, 562 ff.
- Helsingø, Holbo H., 500.
- Helsingør 106, 161, 176, 182, 190, 317, 335, 342, 359, 371, 374 f., 382, 397, 424, 427, 453, 463, 474, 503, 522, 526, 528, 570, 639, 674, 692, 705, 759, 813; nævnes 18, 26 f., 42, 60, 63, 94, 97, 108, 121, 138 ff., 155 ff., 165, 172, 188, 191, 213, 217, 226, 236, 238 f., 249, 256 f., 263, 291, 304, 319, 326, 339, 345, 355 f., 383, 394, 396, 398 ff., 403 ff., 410, 412 f., 415 ff., 426, 431, 433, 435, 437, 441, 447, 451, 460, 500, 508, 510, 513 f., 518—521, 523, 527, 534, 551, 557, 576, 580, 587 f., 591 f., 608, 612, 618, 632, 665, 700, 703, 735, 739, 751, 769, 771, 794, 823, 832. — Borgemester se Gudmand Nielsen; Byfogder se Mikkel Sander, Mikkel Seidel; Byskriver se Morten Knudsen; Raadmænd se Hans Pedersen, Johan Villumsen, Morten Knudsen, Didrik Mähr; Toldere se David Hansen, Hans Meckelborg, Morten Jensen Rosenvinge; Toldskrivere se Bernt Facke, David Lucht, Villum Mortensen Rosenvinge.—Borgere 81, 89, 139 f., 144, 175, 303, 318, 412, 431, 437, 445, 476 f., 543, 570, 637, 639, 648, 684, 716 f., 757, 764 f.—Kongensgade 133, 570. — Hospital 89, 128, 370, 545, 591, 692, 738; Hospitalsforstandere se Kristen Davidsen, Niels Madsen, Peder Svendsen. — Tysk Kirke 754. — Lappen 543, 705. — Sandet 570, 648. — Svingelen 637.
- Helstrup, Hovlbjærg H., 8.
- Heltborg, Refs H., 319, 497, 649, 773.
- Helvad, Niels, Præst, Astronom, 530.
- Hemmerhøj, Slagelse H., 618, 690.
- Hemmestrup, Baarse H., 654.
- Hemmet, Iver Iversen, Mag., Lektor i Ribe, 1614 Biskop, 684 f., (692, 803).
- Hemmingsen, Niels, Dr., 52.
- Henlopen se Elckir.
- Henneberg Ladegaard se Hønborg.
- Hennetved, Langeland, 27.
- Henning, Foged p. Kronborg, 789. — Gabrielsen se Akeleje. — Lavridsen i Næstved 128. — Mikkelsen i Sigerslevvester 644.
- Henrik Drejer se Henrik Osvaldsen. — Smed p. Jungshoved 765. — Smed, Stutmester p. Vordingborg, 167, 479.— von Mentz i Malmø 162. — von Schauenburg, Bøsseskytte, 188. — Andersen, ølndsk Præst, 535. — Andersen, Skipper, 700. — Ditlev Kok i Kbhvn., Marketender, 368. — Frederiksen i Halmstad 163. — Hansen, Ridefoged over Halmstad Len, 64, 163. — Jensen, Ridefoged i Ringsted Kloster, 442. — Karstensen, Byfoged i Holbæk, 740. — Karstensen von Bremen, Bøsseskytte, 188. — Mikkelsen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Os-

- valdsen, Drejer, 71, 641. — Sørensens i Kerteminde 664.
- Henrik Julius, Hertug af Bruns-
vig-Wolfenbüttel, 646; jvfr. Eli-
sabeth.
- Herfordt, Hans, Kongens Berider,
648; jvfr. Erfurt.
- Herlev, Lyng-Frederiksborg H.,
192, 317.
- Herluf Villumsen i Maroldt 545.
- Herman Sadelmager i Freltofte
824. — Pedersen 449.
- Hernwegh, Henrik, i Lybæk 531.
- Herr, Walter, Skibskaptajn, 507.
- Herrestad Herred 386.
- Herrickes, Didrik, i Edam 508.
- Herrisvad Kloster 125, 384, 502,
567, 573, 592, 764, 776.
- Herrød, Froste H., 623.
- Hersom, Rinds H., 254.
- Herstedøster, Smørum H., 151,
827.
- Hertzberger, Aleksander, Rytter,
590.
- Hessel, Ø. Horne H., 154.
- Hesselagergaard, Gudme H., 286.
- Hesselholt, Gyng H., 711.
- Hesselmed, V. Horne H., 739.
- Hesselø 261.
- Hestebeck, Kristen Jakobsen, i
Nykøbing p. Mors 664.
- Hestetangs Mølle, Lyng-Frede-
riksborg H., 425.
- Hestkær, Hillerslev H., 810.
- Hestved, Gyng H., 539.
- Hieronymus Arnoldi se de Fine.
— Eriksen, Præst i Tundtofte,
683, 685 f.
- Hikkebjerg, Bare H., 30, 103.
- Hildesheim 697.
- Hilleborg Hansdatter se Lindenov.
- Hillerup, Ribe H., 663.
- Hillerød 572 f., 648.
- Hillested, Fuglse H., 127, 201, 777.
- Hillestrup, Gyng H., 564.
- Himle Herred 386, 440.
- Himmelev, Sømme H., 580.
- Hind Herred 269, 747.
- Hindsgavl Slot og Len 346, 748,
763, 797, 804; nævnes 319, 561,
563, 669, 827.
- Hjarnø, Bjerger H., Jylland, 17,
819.
- Hjelm, Musse H., 750, 761, 811.
- Hjernerup, Esbønderup S., Holbo
H., 192.
- Hjersaamagle, Gyng H., 198.
- Hjersaas, Gyng H., 282.
- Hjerting, Skads H., 686.
- Hjorslev, Lunde H., 296.
- Hjort, Mads, i Ribe 698.
- Hjorthede, Middelsom H., 16.
- Hjorthøj, Lyng-Frederiksborg H.,
195, 714.
- Hjulebjerg, Aarstad H., 172.
- Hjulebo Aa, Skaane, 822.
- Hjørring 121, 183, 449, 794.
- Hobe, Frederik, 732; jvfr. Sidsel
Urne. — Sofie, Jørgen Venster-
mands, 124.
- Hobro 154, 183, 449, 754, 794. —
Borgere 754.
- Hoby, Gærs H., 712.
- Hochgreve, Ritmester, 524, 548 (?).
- Hofby, Ingelstad H., 531.
- Hofgaard, Strø H., 192, 498.
- Hofman, Klavs, Tømmermand i
Malmø, 469.
- Hogewaldt, Daniel, Kongens Liv-
badskær, 471, 773. — Jakob,
Hertug Christians Barber og
Wundartz, 297, 568. — Jakob
i Sorø Skole 574.
- Holbo Herred 700, 769. — Her-
redsfoged se Ejler Henriksen.
- Holbæk 104 f., 182, 335, 371, 382,
424, 453, 464, 526, 759; nævnes
121, 155, 190, 249, 262, 355, 608,
794. — Borgemester se Jens Sø-
rensens; Byfoged se Henrik Kar-
stensen. — Borgere 740, 771.
— Slot og Len 117, 273, 296, 504,

- 691, 695, 762; nævnes 6, 62, 67, 193, 200, 300, 335, 415, 591, 786.
- Holck**, Ditlev, Lensmand p. Tryggevælde, 1614 p. Visborg, 433, 480, 611, 643, 646, 711, 721; nævnes 35, 59, 70, 100, 103, 106, 117, 124, 131, 155, 163, 192, 208, 264, 283, 310, 334 f., 370, 377, 406, 415, 533, 536, 563, 567, 586, 591, 597, 631, 635, 640, 654, 716, 729, 744, 755, 787, 794, 798, 806 f., 811, 813, 821, 826. — **Kristen**, Lensmand p. Hald, 1611 p. Silkeborg, 39, 55, 149, 183, 264, 320, 324 f., 348, 350, 352, 359, 363, 580, 603 f., 606, 659, 680, 718, 725, 745 f., 783 f., 829; nævnes 2, 11, 16, 24, 28, 38, 46, 74, 77, 79, 91, 142, 154 f., 159, 179, 186, 191, 218, 221, 225, 251, 254 f., 317, 319, 351 f., 370, 381 f., 392, 407, 410 f., 415, 417, 419, 427 ff., 444, 486, 496, 504 ff., 544, 571, 578, 600, 605, 610 f., 641, 661, 667, 676 f., 681, 685, 687, 763, 794, 817 f.: jvfr. Maren Belov.
- Holdtkann**, Frans, Kaptajn, 409.
- Holger Olufsen** 744.
- Holk**, Luggude H., 756, 760.
- Holland** se **Nederlandene**.
- Hollandsbjerg**, Rugsø H., 682.
- Holle**, Jørgen von, 784.
- Holleby**, Sønder H., Laaland, 392.
- Hollensted**, Dronninglund H., 673.
- Hollund**, Jerlev H., 287.
- Holløse Mølle**, Tybjerg H., 194.
- Holm**, Jakob Jensen, Mag., Superintendent i Aalborg Stift, 53, 186, 205.
- Holm**, Island, 696.
- Holmans Herred** 251, 280.
- Holmdrup**, Sunds H., 18, 99.
- Holme**, Mols H., 681.
- , Ning H., 749, 756.
- Holmegaard**, Hammer H., 283.
- Holmegaard**, Refs H., 773.
- Holst**, Hans, i Danzig 525. — Hans i Kbhvn. 409, 422. — **Jakob**, Skipper, 441. — **Jørgen**, Skibshøvedsmand, 338. — **Klav**, Byfoged i Helsingborg, 367, 388, 407. — **Peder**, Skibshøvedsmand, 252, 338, 407. — **Peder**, Kongens Glarmester i Kbhvn., 698. — **Peder Andersen** i Kbhvn., Marketender, 368.
- Holstebro** 183, 449, 676, 783, 794. — **Borgere** 784.
- Holsted**, Malt H., 287.
- Holsteinborg** se **Trolholm**.
- Holsten**, Erik, svensk Student, 460. — **Gabriel**, svensk Student, 460.
- Holsten**, Hertugdømme, 540, 625, 811.
- Hondius**, Henrik, 588.
- Hondorf**, Jørgen, Kongens Fiskemester, 454, 572, 760.
- Hornborg**, Nim H., 7.
- Hornbæk**, Sønderlyng H., 33.
- , Over-, Sønderlyng H., 241.
- Horndrup**, Vor H., 91.
- Horne**, Vester-, Herred 79, 109.
- , Øster-, Herred. Herredsfoged se **Niels Hansen**.
- Hornstrup**, Nørvang H., 193 f.
- Horsens**, Hans. Mag., Kannik i Aarhus. 272. — **Kristen**, Herredsfoged i Hellum H., 306.
- Horsens** 5, 42, 50, 57, 91, 182, 374, 382, 427, 449, 453, 550, 652 f., 674, 759; nævnes 27, 34, 37, 82, 121, 154, 157 f., 190, 355, 381, 392, 413, 488, 794. — **Borgere** 22, 664, 784. — **Hospital** 7 f. — **D a t.** 10—17.
- Hosby**, Bjerge H., Jylland, 281.
- Hostrup**, Skads H., 686.
- Hotkil**, Als, 685.
- Houby**, Skaane, 153.
- Hov**, Bjerge H., Skaane, 561.

- Hov, Hads H., 56, 437. — Havn 787.
 —, Langeland, 664.
 Hovedstrup (Rathlovsdal), Hads H., 283.
 Hover, Hind H., 76.
 —, Tørrild H., 88, 787.
 Hovlbjærg Herred 12.
 Hubner, Joakim, se Hübner.
 Huibens, Villum, i Helsingør 716 f.
 Hulterstad, Øland, 535.
 Humlum, Skodborg H., 594.
 Hundborg, Hundborg H., 244.
 Hundemark, Jfr. Anne, 249, 521, 544. — Jfr. Ellen 249, 521, 544.
 — Erik 249. — Iver 521. — Klavs 248 f.; jvfr. Dorethe Daa. — Peder 248 f., 335, 342, 347, 521.
 Hundsbæk, Malt H., 34, 722.
 Hundsløv, Bjærg H., Fyen, 274.
 Hundstrup, Salling H., 18.
 Hundtofte, Sunds H., 340.
 Hurup, Refs H., 777.
 Husby, Ulvborg H., 230.
 Huseby, Holbo H., 192.
 Husie, Oksie H., 259, 592.
 Hvalsø, Kirke-, Voldborg H., 830.
 Hvam, Rinds H., 750.
 Hvas, Jens, se Ingeborg Kruse. — Morten, Borgemester i Viborg, 254, 314. — Tøger Mortensen, Præst i Viborg, 660.
 Hvejsel, Nørvang H., 193 f., 431.
 Hvellinge, Skyts H., 582.
 Hverringe, Bjærg H., Fyen, 437.
 Hvetbo Herred. Herredsfoged se Peder Selgensen.
 Hvid, Dines, Sømmand, Riberhus Len, 663. — Jens i Kbhvn., Kaptajn, 470. — Lavrids Pedersen i Randers 31.
 Hvidbjærg, Hassing H., 251, 555, 569.
 —, Sønder H., Mors, 28, 672.
 Hvidbjærggaard, Sønder H., Mors, 28.
 Hvidsten, Nørhald H., 675.
 Hvillundgaard, Vrads H., 29.
 Hvilsager, Sønderhald H.; 426, 593.
 Hvitfeldt, Arild, Lensmand p. Dragsholm, Rigens Kansler, 18, 55, 70, 105, 171, 206; nævnes 1, 11, 66, 69, (83), 100, 130, 141, 155, 210, 226, 228, 230, 264, 776.
 — Beate, Knud Ulfeldts, Dronningens Hofmesterinde, 96, 187, 191, 230, 238, 243, 256, 264, 290, 321, 454, 494, 655, 729, (766), 789 f., 821. — Henrik, 1613
 Lensmand i Froste Herred, 580 f., 585, 712, 734; nævnes 587, 630, 655, 710, 766, 794, 806, 837. — Jakob se Anne Krafse.
 — Lage se Maren Munk.
 Hvolbølgaard, Anst H., 251.
 Hübner, Joakim, 344.
 Hylleholt, Fakse H., 310.
 Hyllinge, Voldborg H., 258.
 —, Ø. Flakkebjærg H., 759.
 Hylte, Halmstad H., 97, 147, 159 f., 235.
 Hæsing, Vester-, Salling H., 18, 99.
 —, Øster-, Salling H., 168.
 Hæstrup, Børglum H., 257, 269.
 Høboe, Peder Pedersen, Sømmand i Skagen, 663.
 Høcken, Didrik, 177, 764; jvfr. Margrete Friis.
 Høed, Ringsted H., 159.
 Høg, Else, Jakob Vinds, 7. — Erik, Skibshovedsmand, 295, 327, 460, 511. — Jakob 119, 179, 268, 301, 737. — Jost 77, 136, 268, 301, 345, 737. — Jørgen 675. — Kirstine, Vil Ornings, 662, 808. — Kristen 102, 111, 126, 244, 248, 251, 263 f., 345, 483, 675, 742. — Mette, Jakob

- Trolles, 269, 623, 733 f. — Stygge 55, 75, 106, 179, 268 f., 301, 450, 548, 737, 772; jvfr. Anne Ulftand.
- Høgby, Øland, 535.
- Høgerup Skov, Ø. Flakkebjærg H., 124.
- Høgested, Herrestad H., 115.
- Høgholt, Horns H., 451.
- Høgs Herred 129, 236, 386.
- Høgserød, Froste H., 593.
- Højbjærg, Lysgaard H., 40, 496 f., 571. — Bro 611. — Mølle 610.
- Højelse, Ramsø H., 274.
- Højen, Jerlev H., 681.
- Højer, Højer H., 90, 288.
- Herred 663. — Herredsskriver se Anders Pedersen.
- Højkøbing, Oksie H., 446.
- Højrup, Anst H., 250.
- Højstrupgaard, Stævns H., 299, 726, 820.
- Hønborg Ladegaard, Elbo H., 681.
- Hønsinge, Ods H., 721.
- Hørby, Dronninglund H., 245, 537.
- Hørje Len, Gørs H., 778.
- Hørlinge, Gyngge H., 598.
- Hørmested, Horns H., Jylland, 429.
- Hørrød, Froste H., 712.
- , Gyngge H., 825.
- Hørsholm (Ladegaard), Lynge-Kronborg H., 304, 356, 402, 492, 652 f., 691.
- Birk. Birkefoged se Hans Henriksen.
- Hørup, Lysgaard H., 631.
- Høve, S. Asbo H., 550, 640.
- , V. Flakkebjærg H., 642, 654, 802.
- Høvell, Jørgen, i Danzig 412.
- Idom, Ulvborg H., 84.
- Igelso, Torne H., 640.
- Len, Merløse H., 274, 695.
- Ignebjerg, Gyngge H., 766.
- Ikast, Hammerum H., 51.
- Ilekær, Skaane, 822.
- Ilinck, Matthias, Drabant, 158.
- Illerup, Hjlemslev H., 244.
- Illevad, Høgs H., 97.
- Ilshøj, Gerlev H., 584.
- Ilskøb ved Hillerød 573.
- Ilumø, Salling H., 494.
- Indsted, Jylland, 9.
- Ingebrekt Færgemand i Helsingør 637.
- Ingelstad, Ingelstad H., 95, 766. — Herred 724, 729. — Herredsfoged se Hagen Strangesen.
- Ingelstrup, Onse H., 275, 312.
- Ingemand, Søren, Tolder i Kbhvn., 71, 577, 590.
- Inger Kristoffersdatter, Hans Pedersens i Kejlstrup, 715. — Olufsdatter, Tønnes (Thomas) Filipens i Halmstad, 624, 640. — Pedersdatter, Hans Stenvigs, i Halmstad 762.
- Ingstrup, Hvetbo H., 670.
- Intiema und Worckum, Friedrich von, Kaptajn, 382 f., 443 (?), 561. — Reinholt von, Kaptajn, 382 f., 443 (?), 561.
- Isak Pedersen, Skibshovedsmand, 63, 80 f., 327, 412, 447. — Petersen i Helsingør 80 f.
- Isebrant Mikkelsen fra Nederlænderne 213.
- Isefjord, Syssel, Island, 70.
- Island 40 f., 70, 223, 359, 583, 645, 692 f., 696, 790, 792.
- Issenberg, Elias, se Eisenberg.
- Issie, Vemmenhøg H., 216, 596.
- Istrup, Hassing H., 675.
- Itzehoe 240.
- Iver Andersen i Halmstad 637. — Kristensen, Skibspræst, 627. — Maltesen i Kragelund 145. — Pedersen i Danske Kancelli 834.

- Pedersen, Kongens Livskrædder, 391, 433, 739, 744. — Pedersen i Nagbølle, Sandemand, 250. — Povlsen, Raadmand i Kbhvn., 166, 744.
- Ivø, Villands H., 233.
- Jaar**, Halland, 309.
- Jack**, Hans, svensk Kaptajn, 428.
- Jacobi**, Matthias, Dr., se Mads Jakobsen.
- Jakob VI**, Konge af England, 157, (545, 823).
- Jakob Baadsmænd af Lybæk** 455. — Gartner p. Frederiksborg 501. — Snedker i Roskilde 742. — Tømmermand i Malmø 469. — von Butzen, Soldat p. Kronborg, 570. — Andersen 629. — Arentsen fra Amsterdam 257 f. — Bentsen, Smed p. Mønten i Kbhvn., 323. — Dinesen i Sorø Skole 596. — Diriksen i Lybæk 531. — Gregersen, Møller i Have Mølle, 782. — Hansen, Byfoged i Falsterbo, 209. — Hansen, Baadsmænd fra Lybæk, 456. — Hansen, Glarmester, 590. — Hansen i Halmstad 64. — Hansen Jude i Nyborg 664. — Ibsen i Koldkur 525. — Jakobsen von der Schelling, Skipper, 144. — Jakobsen i Bergen 665. — Jakobsen i Nykøbing p. Mors 664. — Jensen, Mag., Superintendent, se Jakob Jensen Holm. — Jensen, Præst i Sønderholm, 507. — Jensen i Holleby 392. — Justesen, Kongens Cementmager, 122 f. — Jørgensen, Johan Ruds Foged p. Ørum, 671. — Klavsen i Søholmgaard 658. — Klavsen 314. — Klavsen, Skibshovedsmand, se Mylting. — Klavsen, Skipper, se Colman. — Kristoffersen, Tolder og Sisemester i Præstø, 532. — Kristoffersen 313, 317, 603. — Lavridsen, Præst i Kvindinge og Sønderlev, 134, 151, 821. — Lavridsen, Markgreven af Brandenborgs Tjener, 823. — Madsen, Byfoged i Landskrone, 210. — Mikkelsen, Tolder ved Kbhvns Slot, 590, 636, 645, 693, 754, 764. — Povlsen i Sorø Skole 456. — Rikardsen 405. — Sørensen, Bøsseskytte, 441 f. — Terkelsen, Sømænd, Riberhus Len, 663.
- Jan Jansen**, hollandsk Skipper, 527 f.
- Jarich Simonsen**, Skibshovedsmand, 348.
- Jasmund (Jasma)**, Officer, 520.
- Jegs Mølle**, Slavs H., se Eegs Mølle.
- Jens, Hr.**, Præst i Kvindinge, 64, 151. — Hr., ølandsk Præst, 535. — Skrædder i Fodsløtte 664. — Skytte 449. — Smed i Helsingør 637. — Smed i Lemvig 664. — Vildtskytte i Kbhvns og Roskilde Len, 1613 Skovrider i Børringe Birk, 260, 586. — Jude i Darup 165. — Andersen, ølandsk Præst, 535. — Andersen i Helsingør 637. — Andersen i Kvinderup 195. — Andersen i Stenderup 658. — Andersen i Tvingstrup 244. — Baltersen, Degn ved Skanderborg, 2. — Bjørnsen i Strandbylund, Ove Ugerups Foged, 533, 591. — Ejnersen, Borgemester i Landskrone, 414. — Eriksen Kok i Kbhvn., Marketender, 368. — Eriksen i Halmstad 637. — Eriksen i Træden 669. — Eskildsen i Frøjkgaard 10. — Espersen 726. — Gødesen, Mag., Superintendent i Aarhus Stift, 182, 271, 281, (344), 481, 503.

— Hermansen, Præst i Storehedinge, 781. — Ibsen i Ravnholt, Herredsfoged i Ning H., 31. — Jensen, Præst i Aarhus, 552. — Jensen i Rinds H. 91. — Jensen i Ring 670. — Jensen, Fole-dreng i Skaarup, 241. — Jes-persen i Helsingø 500. — Jør-gensen i Ølstykke 195. — Knud-sen se Buch. — Kristensen, Borgemester i Aarhus, 308. — Kristensen, Herredsfoged i Hald H., 14. — Kristensen Skriver i Randers 175. — Kristensen, Salpetersyder i Fyen, 100. — Kristensen, Salpetersyder i Væ, 100. — Kristensen i Mogen-strup 213. — Kristensen i Nak-ke 716. — Kristensen i Ribe 637. — Kristensen, Præst, se Trane. — Kristensen, Sømmand i Nibe, 663. — Lassen i Tran-aas 160. — Lavridsen, Byfoged i Saksøbing, 209. — Lavridsen, Husfoged p. Koldinghus, 288, 684. — Madsen, Byfoged i Vordingborg, 208. — Madsen i Lund 158. — Madsen i Sved-strup 195. — Mikkelsen, Her-redsfoged i Nørre H., Mors, 122. — Mikkelsen, Sømmand, Ribehus Len, 663. — Mikkelsen i Tranaas 160. — Mikkelsen i Østerby 34. — Miltersen i Ribe 637. — Mogensen, Byfoged i Svendborg, 209. — Mogensen se Harbou. — Mortensen i Kol-dinghus Len 13. — Nielsen, Herredsfoged i Nørre H., Mors, 122. — Nielsen, Præst i Omme, 506. — Nielsen, Skipper i Baadstad, 753. — Nielsen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Nielsen, Sømmand i Esby, 663 f. — Nielsen, Sømmand p. Læsø, 663. — Niel-sen p. Baagø 664. — Nielsen i

Hampensø 244. — Nielsen i Ringkøbing 639. — Nielsen i Sorø Skole 171. — Olufsen i Bare H. 101. — Olufsen i Slagelse, Herredsfoged i Løve H., 756. — Olufsen i Ulstrup 672. — Ostersen i Sandbæk 733. — Pedersen, Herredsskriver i Merløse H., 188. — Pedersen, Skipper p. Sejro, 754. — Pedersen, Sømmand i Løgstør, 663. — Pedersen i Jærnbjerg 72, 303. — Pedersen i Opsneum 88. — Povlsen, Tolder i Kolding, 166. — Povlsen i Nyborg 637. — Rasmussen, Præst i Ø. Hæsinge, 168. — Sørensen, Borgemester i Holbæk, 257, 295. — Sørensen i Firgaarde 670. — Sørensen i Kerteminde 664. — Sørensen i Stedstrup 199. — Thomesen i Dybvadshave 305. — Tuesen i Halmstad 637. — Tøgersen i Spøttrup 57.

Jensgaard, Bjerger H., Jylland, 309.

Jep (Jeppe) Møller i Assens 707. — Møller i Mogenstrup 711. — i Bollested 312. — Bodelsen i Terp 34. — Didriksen i Ø. Lyby, Sandemand, 575. — Ebbesen i Gesten 87. — Hansen, Borgemester i Kolding, 825. — Jensen i Aaside 752. — Jensen i Tranderup 788. — Jonsen i Kvinderup 195. — Mikkelsen i Aldum 268. — Mikkelsen i Embs 392. — Nielsen i Højrup, Sandemand, 250. — Nielsen i Taarnby 546. — Torsen se Sparre.

Jerlev, Jerlev H., 6, 287.

— Herred 251, 280, 287. — Herredsfoged se Jon Hansen.

Jernholte (?), Helsingborg Len, 71, 127.

- Jerrestad Herred 585, 706, 729, 732, 822.
- Jershave, Bjørge H., Fyen, 4.
- Jerslev Herred 718 f. — Herreds-foged se Jens Kærulf.
- Jesper Møller i Mellem Mølle 307. — Stenhugger p. Frederiksborg 383, 588. — ved Svingelen i Helsingør 637. — Andersen i Sæby 129. — Pedersen, Byfoged i Varberg, 143, 210, 407. — Povlsen, Præst, 281. — Povlsen i Kbhvn. 164. — Thomsen, Tolder og Sisemester i Skelskør, 692.
- Joakim Fisker. Byfoged i Helsingborg, 210. — bei Swanch, Rytter, 590.
- Johan Billedsnider i Kolding 89, (156, 165). — Smed, Købmand i Danzig, 361. — Urtegaardsmand p. Frederiksborg 501. — Vildmand, »vor Mand og Tjener«, 349. — von Færden (Føhren, Führen) i Helsingør 412, 431, 437, 534. — Adriansen i Kbhvn. 314. — Borchartsen i Odense 308. — Gertsen i Helsingør, Skibskaptajn, 476. — Henriksen i Ribe 45. — Hermansen, Vinhandler i Nyborg, 297 f., 723. — Mortensen, Skibshovedsmand, 295, 328, 481. — Olsen 626. — Petersen, Skibshovedsmand, 267, 335, 338. — Petersen, Ridefoged i Medelstad H., 396. — Petersen i Ossamen 531. — Villumsen, Raadmand i Helsingør, 416.
- Johan Adolf, Hertug af Gottorp, (90), 271, 472, 528, 599, (806), 829; jvfr. Augusta, Christian IV's Søster.
- Johan Albrecht II, Hertug af Meklenborg, 798, 826.
- Johan Frederik, Hertug af Württemberg, 697.
- Johan Sigismund, Kurfyrste af Brandenburg, 295, (344).
- Jon Hansen i Bølling, Herreds-foged i Jerlev H., 242. — Jakobsen, Mag., se Venusin. — Jensen, ølandsk Præst, 535. — Mogenssen i Halland 309. — Olsen, svensk Rytter, 524.
- Jonas, Dr., se Charisius. — Allensen, Præst i Vesterstad, 447 f. — Andersen, svensk Ritmester, 524.
- Jonstrup, Smørum H., 743.
- Jordbjærg, Vor H., 23.
- Jordløse, Salling H., 604.
- Jordrup, Anst H., 282.
- Josef Nielsen i Svendborg 637.
- Jost se Just.
- Jouf (?), Vestergøtland, Sverrig, 524.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Jfr. Elle Jensdatter, 316. — Elsebe Jensdatter, Hans Kristoffersen Lindenovs, 267, 338. — Elsebe Pallesdatter, Povl Munks, 292, 328, 700. — Erik til Lindbjærg 490. — Erik Pedersen, kgl. Sekretær, 552, 584, 722. — Gregers 345. — Hak Pedersen 431, 552, 584. — Herman 51; jvfr. Maren Juel. — Ingeborg, Manderup Parsbergs, 199. — Iver se Oliva Lykke. — Jens Hermansen, Rentemester, 348, 424, 498, 576, 835; nævnes (82), 114, 172, (199), 219, 223, 225, 261, 278, (295), 304, (339, 342), 389, 408, (447, 454), 569, 571, 588, 590, 592, (600 f., 605, 622), 688, 721 ff., 733, (734), 740, 833. — Kirsten, Henrik Sandbergs, 319, 497. — Jfr. Kirsten 552. — Kristen Hermansen 7, 29, 186.

345. — Kristen Johansen 34; jvfr. Karen Strangesdatter Bild. — Kristence Hermansdatter, Keld Krabbes, 488, 574, 580. — Lene Kristoffersdatter, Jørgen Taubes, 532. — Jfr. Lene 552. — Maren, Herman Juels, 51, 230, 258. — Jfr. Maren 552. — Jfr. Margrete 552. — Mogens 111 f.; jvfr. Birgitte Rosenkrantz. — Mogens Jensen i Sorø Skole 397. — Niels Hermansen, Adelsburs p. Kronborg, 29. — Niels 254. — Peder Jensen 316, 552; jvfr. Margrete Ulfstand. — Peder Vincentsen 163; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Thomas 111, 113, 177, 284, 286, 298, 345, 572, 607, 675, 732, 740; jvfr. Maren Bølle Orning.
- Jul, Anders, Skipper i Assens, 487. — Rasmus Rasmussen i Aarhus Hospital 30.
- Julius Frederik, Hertug af Württemberg, 433, 444.
- Julius Henrik, Hertug af Sachsen, Engern og Westfalen, 758.
- Junger, Berent, Apoteker i Aarhus, 112 f.
- Jungetgaard, Nørre H., Salling, 106, 312.
- Jungshoved Slot og Len 110, 483, 493, 554, 600, 618, 725, 747, 765.
- Just Graver p. Frederiksborg 501.
- Juul (Vaaben: en Lillie), Absalon, 345. — Frans 345, 553. — Iver, Landsdommer i Nørrejylland og Lensmand p. Gudum Kloster, 81, 234, 243, 594; nævnes 2, 18, 24, 39, 73, 110, 119, 149, 154, 161, 181, 277, 286, 350, 436 f., 461, 465, 483, 515 f., 524, 567, 615, 619, 660, 675, 699, 726, 740. — Kirstine Iversdatter, Just Vasspyds, 784.
- Jylland 39, 53 ff., 107, 138, 181, 183, 195, 259, 265, 328, 365, 379, 404, 433, 437, 450, 460, 462 f., 499 f.; 589, 608 f., 615, 628, 653, 659, 720, 745 f., 814.
- Jyllinge, Sømme H., 325.
- Jærnbjærg, Slagelse H., 72, 303.
- Jærnløse, Nørre-, Mølle, Merløse H., 6.
- Jølby, Vester-, Nørre H., Mors, 593.
- Jørgen, Hertug af Lyneborg, se Georg.
- Jørgen Bygmester se Jørgen von Friberg. — Fange paa Varberg Slot 831. — Jæger 142, 309, 404. — Jæger p. Frederiksborg 573. — Skriver i Helsingør 639. — Skriver, Borgemester i Odense, 588. — Skytte fra Aabenraa 316. — von Boitzenburg, Bøsseskytte, 188. — Andersen i V. Nebel, Herredsfoged i Brusk H., 242. — Hansen, Tolder i Nakskov, 434, 732. — Hansen, Tolder i Rødby, 109. — Hansen i Enslev 12 f. — Iversen, Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Len, 619. — Jakobsen, Præst i Kallundborg, 13. — Jensen, Præst i Vemmelev, 618 f. — Jensen, Skipper i Aalborg, 305. — Jensen i Sigerslevøstre 195. — Klavsen se Mylting. — Klavsen se Uggla. — Knudsen, Hospitalsforstander i Aarhus, 30, 59. — Kristoffersen i Boller 649. — Lavridsen i Sølperup, Herredsfoged i Baarse H., 752. — Lavridsen i Sorø Skole 673. — Lavridsen 526. — Madsen i Nebel 130. — Madsen i Sorø Skole 751. — Nielsen, Niels Munds Fuldmægtig, 23. — Olufsen, Raadmand i Aalborg, 305. — Olsen, Herredsfoged i Fakse H., 99. — Pedersen, Mag., se

- Obel. — Pedersen, Præst i Lin-aa, se Obel. — Stigsen i Skovhuse 299. — Sørensen i Tjæreby 92. — Thomesen i Aarhus 664. — Tuesen i Svendborg 637.
- Jørslev, Fakse H., (?) 117, 654.
- Kaad**, Knud, Skipper i Assens, 487.
- Kaarman**, Daniel, Skomager i Kbhvn., 197.
- Kaas** (Vaaben: en Sparre), Anne, Predbjørn Bilds, 485, 674. — Jfr. Anne 90, 92, 135, 164, 224, 226, 444, 496, 522, 537, 540, 556. — Anne Bjørnsdatter, Albret Skeels, 75. — Bjørn 247 f.; jvfr. Kristence Rotfeld. — Erik Nielsen 28. — Helvig, Hannibal Gyldenstjernes, 507, 665. — Jfr. Helvig 675. — Johanne, Godske Friises, 603. — Jørgen Eriksen til Birkelse, Lensmand over Jæderen, Dalerne og Ryfylke Len, 155, 167, 169, 755, 794, 812. — Mogens, Lensmand i Halmstad, 1613 p. Ørum, 101, 408, 429, 464 ff., 583, 585, 638, 675, 706, 835; nævnes 60 f., 64, 68, 81, 97, 121, 127, 129, 147, 153, 155, 159, 198, 205, 210, 217, 235 ff., 294, 300 f., 304 f., 311, 320, 322, 332, 336, 340, 347, 349, 359, 382, 391, 400, 403—408, 417, 438, 445, 448, 467, 474, 479, 495, 503, 511, 519, 525 ff., 541, 547, 549, 551, 560, 562, 566, 599, 662, 671, 674, 682, 742, 763, 794. — Mogens Eriksen til Aas 56, 345, 350. — Mogens Eriksen til Lyngholm 345, 546, 555, 675. — Mogens Eriksen til Nibstrup 808. — Mogens Jensen 675. — Niels Eriksen 167, 261, 345, 604 f. — Otte Eriksen til Søgaard 16 f., 345; jvfr. Regitse Vesteni. — Thomas 345, 675.
- Kaas** (Vaaben: en Mur), Frans, 654. — Hans Andersen, 1613 Landsdommer i Fyen, 212, 345, 602, 633 f., 660, 680, 726, 815. — Hartvig 468, 755. — Herman 350, 664. — Jørgen Eriksen til Geiskov, Lensmand p. Kbhvns Slot, 1614 p. Aarhusgaard, 44, 305 f., 693, 697, 776; nævnes 131, 155, 167, 208, 320 ff., 349, 405, 414, 426, 433, 460, 463, 483, 533, 546, 563, 567, 578, 583, 589, 591, 717, 725, 749, 756, 763, 791, 794, 816. — Jfr. Magdalene 664. — Jfr. Sofie 244.
- Kaase**, Hillerslev H., 569.
- Kadesø**, Ljunits H., 30.
- Kahlen**, Gossel von, Rytter, 590. — Kasper von, Rytter, 590.
- Kalkkoven**, Matthias, Apoteker i Kbhvn., 108.
- Kallundborg** 13, 182, 190, 335, 449, 453; nævnes 27, 121, 155, 229 f., 249, 262, 325, 355, 432, 441, 607 f., 794, 806. — Borgemester se Baltser Jensen; Raadmand se Kristen Jensen; By skriver se Anders Nielsen. — Borgere 595, 606. — St. Jørgensgaard 429.
- Slot og Len 132, 439, 456, 460, 474, 509, 600, 635, 673, 731, 762, 797; nævnes 66, 128, 142, 216, 256, 335, 375, 415, 419, 422, 441, 462, 467, 521, 561 f., 576, 578, 591, 705, 747, 784, 828.
- Kalmar** 373, 376, 380, 385 ff., 394 ff., 400 f., 405, 412, 414 f., 419 f., 428 f., 433—436, 443, 450, 463, 469, 474, 478, 481 f., 487, 500, 508, 512, 524, 538 ff., 548, 553, 568, 588. — Feltlejren ved, D a t. 369, 371—374, 382, 397 f.,

- 401—404. — Slottet. D a t. 405, 408, 411 ff.
- Kalmarsund 339, 343.
- Kals Mølle ved Assens (21), 55.
- Kalø Slot og Len 220, 346, 440, 480, 635, 677, 731, 746, 763, 817; nævnes 66, 124, 165, 232, 241, 521.
- Kamperup, Gyng H., 198, 449.
- Kanne (nu Rantzausgave), Hads H., 36.
- Kardorff (Kerckdorf), Hennike, til Wolkendorf 723.
- Karen (Karine) Berildsdatter, Jens Mands, i Assens 612. — Maltesdatter se Karen Kristoffersdatter Vifert. — Strangesdatter se Bild. — Sørensdatte i Slagelse Hospital 129. — Tøgers i Slagballe 722.
- Karisegaard, Fakse H., 597.
- Karl IX, Konge af Sverrig, 337, 343, 356 f., 363, 367, 373, 386, 388, 450, 524.
- Karl, Hertug af Meklenborg, 238, (462).
- Karlebo, Lyng-Kronborg H., 312.
- Karleby, Jerrestad H., 582.
- , Store-, Voldborg H., 72.
- Karrebæk, Ø. Flakkebjærg H., 191, 651.
- Karsholm, Villands H., 331.
- Karsten Rikardsen, Skibshøvedsmand, 252, 328.
- Karup, Dronninglund H., 15.
- , Øster-, Høgs H., 263.
- Mølle, Lysgaard H., 610.
- Kasper, Kongens Sadelmager, 339.
- Kassemose, Strø H., 192, 498.
- Kastbjærg, Nørre H., Randers A., 537, 711.
- Kastløse, Øland, 535.
- Kastrup, Tune (? Tudse) H., 597.
- Kateler, Gert Johansen, Skibskaptajn, se Katte.
- Katholm, Sønder H., Randers A., 605.
- Katsløse, Ljunits H., 452.
- Katte (Kateler eller Katter), Gert Johansen (Jansen), Skibskaptajn i Helsingør, 335, 339 f., 477, 543, 555.
- Kattrup, Oksie H., 596.
- Katvad Mølle, Hovlbjærg H., 33.
- Kaufmann, Johan, Officer, 561.
- Kejlinge, Oksie H., 447.
- Kejlstrup, Hids H., 715.
- Keld Jørgensen, Borgemester i Ribe, 89, 668. — Kristensen, Præst i Horsens, 50. — Kristensen i Hejls 53. — Lavridsen, Byfoged i Sølvitsborg, 210. — Truelsen i Ribe 637.
- Keldal, Aars H., 1. — Mølle 1.
- Keldstrup, Gyng H., 294.
- , Bølling H., 174.
- Kempe, Nicolaus de, af Gøteborg 388.
- Kerckdorf, Hennike, se Kardorff.
- Kerteminde 183, 379, 382, 449, 453, 674, 759; nævnes 121, 155, 488, 794. — Byfoged se Johan Widdow. — Borgere 487, 664.
- Kettrup, V. Han H., 716.
- Ketvig, Gregorius, af Bremen 393.
- Kidshøj, Stævns H., 117.
- Kiel 54, 205, 330, 341, 634.
- Kielke (?), Villands H., 630.
- Kierckel, Niels, i Helsingør, Skibskaptajn, 476, 684.
- Kierkytop, Mikkell, i Hobro 754.
- Kildin, Lapland, 684, 793.
- Kirkeby, Nørvang H., 289.
- Gods, Sunds H., 602.
- Kirkerup, Sømme H., 766 f.
- Kirsten (Kirstine) Knud Pedersens 264. — Peder Hammers i Kallundborg 429, 606 f. — Kristoffer Bangs i Odense 250. — Sten Billedes se Kirsten Linde-

- nov. — Knudsdatter i Havgaard 640.
- Kistrup Skov, Salling H., 77.
- Kitzleben, Andreas von, Kaptajn, 382 f., 561.
- Kiønsvig, Bjarge H., Fyen, 815.
- Klagstrup, Oksie H., 259, 470, 545.
- Klatrup, Dronninglund H., 194.
- Klavs Vildtskytte, Skovrider p. Vordingborg Len, 720. — Samsing i Svendborg 637. — Hansen, Salpetersyder i Kronborg Len m. m., 100, 110. — Hansen Jude i Kerteminde 664. — Henriksen, Kromand ved Skanderborg, 124. — Jakobsen se Mylting. — Johansen (Jansen), Skibsbygger, 419, 431, 518. — Jørgensen i Bogense 84. — Klavsen 266. — Kornelissen, hollandsk Købmand, 502, 508. — Lavridsen, Billedsnider i Kolding, 241, 683. — Madsen, Maler i Kbhvn., 649. — Maltesen se Sehested. — Nielsen se Tornekrans. — Petersen, Skibskaptajn, 443, 462, 479, 511. — Petersen, Skipper, se Niedam. — Povlsen, Skibskaptajn, 443, 474. — Rolluisen i Helsingør 639. — Sandersen, Tolder i Ystad, 121 f., 407, 435, 537. — Sørensen, Hr., 822.
- Klavskov, Gyng H. (?), 135.
- Klef, Werner von, Apoteker i Kbhvn., 384.
- Klemens (Klement) Pedersen, Sømand i Løgstør, 663. — Sørensen, Borgemester i Vejle, 14 f., 39 f., (89), 193, 287.
- Klimp, Søren Jensen, Præst i Viborg, 660.
- Klink, Hind H., 9.
- , Slavs H., 150, 155.
- Klinte, Skam H., 341, 404.
- Kloster Sogn, Sødermanlands Len, Sverrig, 524.
- Klusman, Lukas, Kaptajn, 403, 412, 512, 560.
- Klæsø, Langeland, 162.
- Kløcker, Johan, Tolder og Byfoged i Trelleborg, 209.
- Knislinge, Gyng H., 198.
- Knopf, Kristoffer, Mag., 458 f., 471.
- Knud Skrædder, Skipper i Lahlolms Len, 754. — Andersen, Hr., i Skumstrup 6. — Andersen i Frørup 790. — Bentsen i Torup 696. — Gabrielsen se Akeleje. — Gundersen, Kaptajn, 467, 547. — Hansen, Sømand, Riberhus Len, 663. — Jensen, Præst i Fruering, 33. — Jensen i Holstebro 784. — Jensen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Jørgensen, Ridefoged i Kbhvns Len, 426, 490. — Lavridsen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Lavridsen i Tavlov-Nebel 130. — Madsen i Nykøbing p. Falster 86. — Mortensen i Hvolbølgaard, Sandemand, 250. — Nielsen Kusk i Nygaard 825 f. — Nielsen i Ørridslev 240. — Olsen, Præst i Gosmer, 5, 36. — Olsen i Ørridslev 240. — Pedersen 264. — Sørensen, Skovrider i Hald Len, 436.
- Knude, Skads H., 686.
- Knudegaarde, Bølling H., 247.
- Knudstrup, Odense H., 555.
- Knærød, Lahlolms Len, 529, 534 ff., 547.
- Kock, Henrik, i Aalborg, Kaptajn, 467. — Ole, Mag., Præst i Kbhvn., 655 ff., 754. — Peder i Ribe 637.
- Kofod, Jens, Landsdommer p. Bornholm, 98, 149, 161, 726.
- Kogsbøl, Højer H., 20, 24 f.

- Kokkedal, Børglum H., 437.
 Kokspang, Skads H., 686.
 Kolberg 383.
 Kolding, Anders Andersen, Skibspræst, 53, 627. — Oluf 813.
 Kolding 182, 190, 449, 659, 674, 759; nævnes 37, 47 ff., 72, 78, 88, 121, 150, 154, 166 f., 240 f., 248, 271, 281, 283, 287, 326, 329, 333, 341, 431, 472, 488, 506, 518, 528 f., 534, 656, 663, 676, 689, 794, 804, 819, 821, 829, 837 f. — Borgemester se Jep Hansen; Byfoged se Jakob Pedersen Tønder; Toldere se Anker Mogenssen, Jens Povlsen; Raadmand se Gregers Ottesen. — Borgere 89, 156, 165 f., 241, 282, 533 f., 663, 670, 683. — Gaasebækbjærg 166. — Hospital 43, 117 f., 287; Forstander se Jakob Tønder. — Mølle 254. — Provstegaarden 658, 666. — Rendebanen 683. — Klosterhaven 684.
 Koldinghus Slot og Len 34, 118, 132, 139, 287 f., 419, 428, 440, 618, 646, 683, 689, 692, 708, 731, 746, 763, 804, 817, 829; nævnes 43, 47 f., 66, 72, 141 f., 189, 200, 232, 248, 253, 274, 276, 280, 282, 285, 307, 320, 329, 333, 415, 464, 470, 484, 521, 533 f., 544, 563, 578, 607, 666, 671, 813, 826, 834, 837 ff. — Mølle 316. — D a t. 280 ff., 652 f., 657—675.
 Koldkur, Fjends H., 525.
 Kollekolle, Smørum H., 64, 739, 744.
 Kollensgaard, Hjlemslev H., 315.
 Kollenskov, Hjlemslev H., 281.
 Kollens Mølle, Hjlemslev H., 787.
 Kollerød, Lynge-Frederiksborg H., 195.
 Kols Mølle, Ringsted H., 207, 455.
 Komdrup, Hellumi H., 82.
 Kongelf, Jørgen, i Kbhvn., Skibskaptajn, 479.
 Kongelf 155, 794.
 Kongensmølle, Kronborg Len, 192.
 Kongeskov, Stævns H., 117.
 Kongsbak, Lavrids Hansen, i Nyborg 664.
 Kongsbak 183, 379, 417, 794.
 Kongsted, Fakse H., 50.
 König, Jakob, Baadsmænd fra Lybæk, 456.
 Konstantinsborg se Stadsgaard.
 Kopmand se Kaufmann.
 Korlits Tønnenes se Viffert.
 Kornelis Gerritsen, hollandsk Skipper, 502.
 Kornum, Slet H., 673.
 Kornumgaard, Børglum H., 173.
 Korsør 121, 155, 182, 187, 335, 441, 453, 659, 794, 804.
 — Slot og Len 132, 146, 187, 439, 635, 642, 731, 804; nævnes 110, 292, 303, 561, 563 f., 576, 591, 828.
 Kort Akselsen, Dr., Professor ved Universitetet, 655 f. — Frederik, Skovrider, 310 f., 586.
 Korthus, Herman, Skipper fra Lybæk, 456.
 Korvage, Lapland, 684, 793.
 Kosmus, Kaptajn, 536.
 Kost, Hans, Arkelimester, 369, 379, 382.
 Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne, Jakob Bjørns, 33, 612. — Dorothea, Erik Lykkes, 111 f. — Jfr. Elsebe 780. — Iver Tagesen 780. — Iver 361. — Jakob Tagesen 780. — Karen Iversdatter, Falk Falksen Gjøes, 5. — Jfr. Karen 612. — Keld, kgl. Sekretær, 1611 Lensmand p. Hald, 231, 234, 295, 304 f., 345, 348, 350, 352, 363 f., 471, 505; nævnes 48, 124, 328, 434, 490; jvfr. Kristence Juel. —

- Kristen 485, 612. — Mogens Tagesen 780. — Mogens Tygesen 350 f., 543, 783. — Niels Mogensen se Birgitte Skave. — Niels Tagesen 780. — Niels 486, 556. — Palle Tagesen 780. — Tage Mogensen, Lensmand p. Øveds Kloster, 134, 161, 198, 216, 261, 324, 327, 389, 417, 428, 445, 535, 542 f., 585, 706, 780; nævnes 23, 62, 95, 102 f., 162, 166, 173 f., 184, 191, 194, 237, 268, 299, 312, 333, 405, 476, 510 f., 525; jvfr. Sofie Friis. — Tyge 350 f., 612, 783.
- Krabbe (Vaaben: to skraa Bjælker), Jfr. Birgitte, 73. — Godske 73. — Jakob Godskesen 73, 553. — Kirsten, Lavrids Kruses, 73, 213, 553. — Oluf 73, 446. — Terkel 73, 345.
- Krafse, Anne, Jakob Hvittfeldts, 815. — Eske 118, 158, 163, 167, 169, 248 f., 437, 483, 504, 507 f., 719, 733, 755, 767, 810, 836. — Kristoffer 44, 167, 169, 258, 260, 274, 483, 486, 755, 764, 812. — Jfr. Sophie 152, 767.
- Krag, Henrik, 546, 661. — Jørgen 136, 144, 345; jvfr. Anne Vind. — Kristen Eriksen, Dronningens Edelknabe, 196. — Kristen Nielsen 28. — Mogens Nielsen 144, 661, 672. — Niels Henriksen 313, 317, 603. — Niels Mogensen, øverste Sekretær i Danske Kancelli, 1612 Lensmand p. Arnsborg, 1613 Landsdommer i Jylland, 71, 79, 109, 154, 170, 200, 248, 264, 283, 346, 377, 397, 506 f., 530, 540, 615, 619, 623, 775, 809; nævnes 660 f., 726, 779. — Otte 144, 345.
- , Iver, Skolemester i Slingerup, 781. — Mikkel i Gesten, Sandemand, 250.
- Kragelund, Anst H., 145.
- Kragerupgaard, Løve H., 663.
- Krapperup, Luggude H., 643.
- Krastrup, Slet H., 518 f., 524, 776.
- Kravense, Skads H., 39, 686.
- Krempe 698.
- Krentzberge, Hans von, i Helsingør 570.
- Kringelsholm, Lø H., 687, 758.
- Kristen (Kristian, Kristiern) Sølvpop i Helsingør 570. — Jude i Aagerup 152. — Jude i Verpinge 101. — Ringkøbing i Kbhvn., Marketender, 368. — Ringkøbing i Ystad 828. — Adersen, Foged i Ring Kloster, 22. — Andersen i Hobro 754. — Bertelsen i Hospitalet i Helsingør 545. — Byrialsen i Bygum, Herredsfoged i Rinds H., 246. — Davidsen, Hospitalsforstander i Helsingør, 89, 370, 545, 591, 692. — Eriksen i Gettrup 772. — Eskesen i Holstebro 784. — Frederik i Helsingør 570. — Hansen, Mag., Superintendent i Aalborg, 182, 186, 206, (302, 344, 365, 405), 564, 656, 680, 710. — Hansen, Borgemester og Tolder i Malmø, 375, 409. — Hansen se Baden. — Hansen i Ørum 673. — Henriksen, Skibspræst, 627. — Jakobsen i Malmø 615. — Jakobsen i Roskilde Duebrødre Kloster 742. — Jariksen, Kaptajn, 335. — Jensen, Mag., Kannik i Roskilde, 358. — Jensen, Byfoged og Sisemester i Nykøbing p. Sjælland, 208. — Jensen, Raadmand i Kallundborg, 212. — Jensen i Harboøre 140. — Jensen i Ribe 787. — Jensen i Sorø Skole 358. — Jepsen, Sømand, Riberhus Len, 663. — Knudsen i Nysted 636. — Knud-

- sen se Akeleje. — Kristensen i Over-Hornbæk 241 f. — Kristensen fra Trondhjem i Sorø Skole 432. — Lassen i Bøl 597. — Lassen i Bøllund 565. — Lavridsen i Hobro 754. — Lavridsen i Kelstrup 174 f. — Lavridsen i Knude 247. — Lavridsen i Skagen 165. — Lavridsen 400. — Madsen, Præst i Ravnstrup, 525. — Madsen i Gundtoft 772. — Mikkelsen i Mørup 152. — Movridsen i Hejring, Herredsfoged i Rinds H., 323. — Nielsen, Præst i Snebjerg og Tørring, 214. — Nielsen i Dal 13. — Nielsen i Hobro 754. — Nielsen i Sæby 129. — Pedersen, Kancellitjener i Danske Kancelli, 143. — Pedersen, Skibspræst, 627. — Pedersen, Byfoged i Sølvitsborg, 210. — Pedersen i Ø. Skern 247. — Povlsen i Dal, Herredsfoged i Fleskum H., 126. — Rasmussen i Karisegaard 597. — Simonsen, Præst i Understed, se Spend. — Skammelsen 268. — Skarresen i Haagaard, Birkefoged i Nørhaa Birk, 600. — Svenningsen i Tulstrup 750. — Sørensen i Bergen 118. — Sørensen, Sømand i Skagen, 663. — Sørensen i Skannerup 677. — Thomesen se Sehested.
- Kristence Nielsdatter se Rotfeld.
- Kristianopol 69, 98, 183, 237, 259, 272, 274, 392, 434 f.; nævnes 210, 327, 337, 364, 367, 373, 376, 393, 396, 399, 402 ff., 414 f., 419, 421, 450, 484, 539 f., 571, 794. — Tolder og Sisemester se Johan Stenvig. — Borgere 319. — Da t. 365—368.
- Len 339, 477, 483, 488, 729, 749, 763, 766, 818; nævnes 333, 337, 340, 538, 562.
- Kristianstad 806 f., 812, 826, 836; jvfr. Allø.
- Kristoffer Prammand 705. — Adersens, svensk Fange, 509, 535. — Andersen, Raadmand, 223. — Hansen, Byfoged i Skelskør, 208. — Hansen i Hemmershøj 690. — Holgersen i Nim 27. — Jensen i Børstinggaard 228. — Jørgensen, Præst i Halsted, 777. — Lavridsen, Borgemester i Slagelse, 93. — Lavridsen, Møller i Jonstrup, 743. — Rasmussen p. Langeland 664. — Rasmussen i Æbeltoft 664.
- Kristrup, Sønderhald H., 33.
- Krog, Lavrids, Skipper i Laholms Len, 754. — Niels, Kongens Snedker, 692.
- Krogerupgaard, Lyng-Frederiksborg H., 625.
- Krogshølle, Skam H., 602.
- Krogserød, Aarstad H., 301.
- Krogstrup, Aars H., 673.
- , Horns H., 617.
- Kroll, Morten, i Kbhvn. 486.
- Kronborg Slot og Len 132, 190 ff., 346, 402, 405, 436, 439, 463, 474 f., 483, 490, 543 f., 562, 568, 619 f., 633, 635 f., 646 f., 731, 747, 769 f., 797; nævnes 29, 44, 66, 71, 108, 110, 133, 167, 188, 236, 238 f., 242, 255 ff., 262, 290, 293, 297, 303 f., 310 ff., 315, 320, 335, 356, 366, 375, 408, 414 ff., 418, 424 f., 453, 521, 560, 565, 567, 569 f., 572, 576, 578, 591, 625, 641, 644, 648 f., 738, 756 f., 760 f., 789, 806 f., 813, 827, 831. — Gethuset (Smeltehuset) 165, 353. — Hammerlænen 156, 304, 353, 357, 388, 403, 738. — Kobbermøllen 304, 353. — Da t. 60,

- 190, 261 f., 421 f., 424 f., 451, 555 ff., 567—571, 573 f., 576—579, 749—752, 755—758, 760 ff., 764 f., 799 f., 804 f., 839.
- Kronborg Birk. Birkefoged se Hans Henriksen.
- Krop, Luggede H., 751, 756, 760.
- Kruckov, Ejler, 633. — Jens Akselsen 211, 331, 349.
- Krumense, Hans, Bartsvær i Kbhvn., 211.
- Kruse, Enevold Enevoldsen, Landsdommer i Jylland, 223, 248, 553, 615, 619, 768; nævnes 1, 39, 74, 79, 106, 113, 126, 134, 137, 149, 154, 161, 178, 181, 524. — Enevold Kristoffersen, Skibshøvedsmand, 295. — Enevold Lavridsen i Sorø Skole 722. — Enevold Tygesen, Statholder i Norge og Lensmand p. Aggershus, 149, 348, 372 f., 616, 659, 725 f., 786, 820, 837; nævnes 155, 205, 294, 424, 565, 695, 794. — Gabriel, Skibshøvedsmand, 295, 327, 339, 460, 511, 526, 697, 801 f. — Ingeborg, Jens Hvas's, 546. — Kristoffer 798. — Lavrids Tygesen, Lensmand p. Dueholm Kloster, 27, 65, 722, 727; jvfr. Kirsten Krabbe. — Jfr. Margrete 595. — Mogens 178, 196, 553. — Thomas, kgl. Sekretær, 338, 359, 433, 457, 542. — Tyge 234, 243, 727.
- , Baltser, Rytter, 590.
- Krætterup, Lille-, Dronninglund H., 15.
- , Store-, Dronninglund H., 15.
- Kuldholt, Gyngge H., 711.
- Kulle Mølle, Herrested H., 206.
- Kullegaarden, Kullen, 807.
- Kullen 561, 585. — Skov 637.
- Kullerup, Vinding H., 432, 459.
- Kurland 115, 238 f.
- Kvaglund, Skads H., 686.
- Kvarmløse, Merløse H., 786.
- Kvelstrup, Mols H., 637.
- Kverrestad, Ingelstad H., 531.
- Kvidinge, S. Asbo H., 64, 134, 151, 550, 640, 821.
- Kvinderup, Lyngge-Frederiksborg H., 195.
- Kvinge, Gyngge H., 198, 282.
- Kvittinge (?), Gyngge H., 198.
- Kvols, Fjends H., 675.
- Kværkebygaard, Ringsted H., 772.
- Kyd, Jørgen, i Kbhvn. 59.
- Kyilling, Peder, Skipper i Assens, 487.
- Kyndby, Horns H., 99.
- Kælde, Øland, 535.
- Kæmpinge, Skyts H., 583.
- Kærgaard, N. Asbo H., 7.
- , Højer H., 20, 35, 72.
- Kærsgaard, Vennebjerg H., 226.
- Kærulf, Jens, Herredsfoged i Jerslev H., 173.
- København 67, 69, 108, 122, 148 f., 161, 180 ff., 201 f., 382, 397, 498, 503, 691 f., 725; nævnes 49, 65, 81, 94, 106, 123, 125, 130—133, 146, 155 ff., 169, 171 f., 175, 187, 189, 195, 200, 207, 223, 234, 236, 240, 249, 255 f., 261, 264 f., 267, 272, 275, 285, 290—293, 297, 301, 320, 324, 326 f., 329, 335 f., 338, 343, 346, 360 f., 363, 370, 373, 376, 380, 388, 391, 393, 398—401, 403 f., 406, 408, 412, 418, 428, 433 f., 438, 451, 457, 464, 470, 475, 507, 513, 517 f., 520 f., 526, 530, 536, 543 f., 546, 557, 560, 563 ff., 574, 585, 589 f., 595, 611, 622, 638, 643, 649, 661, 666, 674, 676, 684, 708, 717 f., 729, 743, 745, 752, 769 ff., 778, 787, 793 f., 797 f., 803 f., 812, 814, 833, 839. — Borgemester se Mikkel Vibe; Raadmænd se Iver Povlsen, Peder Andersen;

- Tolder se Jakob Mikkelsen. — Borgere 1, 52, 59, 71, 164, 171, 197, 211, 314, 353, 359, 368, 383 f., 386, 405 f., 409, 412, 433, 448, 459, 470, 474, 477, 479, 483 f., 486 f., 624, 645, 649, 665, 693, 698. — Amagertorv 647; Gammeltorv 225; Kattesundet 216; St. Klemensstræde 216; Nytorv 216; Nørregade 323; Ved Stranden 762; Østerport 744. — Holmen ved Kbhvns Slot (Bremerholm) 128, 202 ff., 225, 375, 577, 642, 808, 832. — Kongens Have uden for Byen 743. — Frue Kirke 123 ff. — St. Nicolai Kirke 359, 498, 655, 704, 715, 754. — Mønten 323. — Raadhus 821. — Stadsælderen 69. — Tugthuset 107, 256. — Tøjhuset (Arkeli) 99, 110, 737, 820, 834. — Universitetet (De højlærde) 3, 35, 52, 67, 123 f., 182, 192 f., 354, 704, 741; Kommunitetet 18.
- Slot og Len 107, 131, 439, 463, 633, 635, 668, 708, 713, 730 f., 747, 762, 770, 776, 791, 797; nævnes 66, 110, 220, 225, 229, 232, 260, 293, 302 f., 324, 353, 367, 375, 414, 433, 435, 442, 451, 457, 481, 490, 533, 567, 578, 586, 590 f., 642, 676, 734, 738, 769, 808, 813, 822, 827, 829. — D a t. 49, 57—60, 62—71, 94—235, 238, 248—271, 273—277, 282, 289—332, 334—365, 367—388, 391, 398—401, 403—407, 409—450, 452, 455 f., 459—464, 466—558, 560 ff., 564—567, 574—612, 615, 617—632, 634—637, 639—646, 648 f., 692—697, 699 f., 703—735, 737, 740—755, 757—764, 766—791, 793—799, 801, 805—812, 814—838.
- Købinge, Gørs H., 595.
Købsted, Vennebjerg H., 284.
- Køge 182, 190, 335, 371, 382, 397, 424, 442, 449, 453, 463, 472, 474, 526, 583, 674, 759, 764; nævnes 106, 155, 249, 292, 326, 405, 441, 532, 608, 770, 794. — Byfoged se Niels Ibsen; Tolder se Henrik Freske.
- Kølbæk (?), Bjærge H., Skaane, 561.
- Køningsberg 361, 428, 484.
- Kønnerup, Halmstad H., 668.
- Kønning, Hans, Skibshovedsmand, 150, 252, 327, 481.
- Køping Sogn, Vestmanlands Len, Sverrig, 524.
- Køtte, Adam, Hopmand, 442.
- Laaland 38 f., 53, 97, 121, 181 f., 330, 335, 341, 374, 432, 457, 460, 481, 483, 508, 562, 564, 629, 708, 720, 823 f.
- Landsting 39, 149, 161, 471, (603), 709, 726.
- Laass, Hans, Styrmand fra Stralsund, 456.
- Laastrup, Rinds H., 641.
- Labing, Framlev H., 607.
- Lachmand, Hans, Kongens Drabant, 653.
- Ladby, Bjærge H., Fyen, 602.
- Lading, Sabro H., 213.
- Laholm 121, 155, 183, 321, 445, 452, 552, 561, 794, 838. — Byfogder og Sisemestre se Frans Hammer, Niels Andersen.
- Slot og Len 147, 178, 198, 224, 236, 262, 264, 327, 348, 425, 460, 480, 489, 509, 527, 539, 575, 577, 749, 763, 766, 780, 789 f., 798, 818; nævnes 66, 71, 126, 190, 229, 305, 311, 332 f., 337, 339, 389, 454, 503, 517, 521, 547, 562, 598, 754. — D a t. 61, 190, 560 ff.
- Lakkelønge, Torne H., 409, 545, 651, 765.
- Lakshavn, Dragsholm Len, 292.

- Lambert Stenhugger 399.
 Landet, Taasinge, 349.
 Landskrone 69, 106, 183, 190, 335, 342, 371, 382, 397, 424, 427, 445, 453, 474, 526, 575, 674, 759; nævnes 121, 155, 237, 240, 249, 257, 404, 413, 476, 488, 508, 553, 563, 725, 794. — Borgemester se Jens Ejnersen; Byfoged se Jakob Madsen. — Borger 69.
 — Slot og Len 7, 106, 206, 346, 463, 483, 489, 539, 623, 724, 740, 749, 754, 763, 766; nævnes 225, 275, 290, 293, 320 f., 324, 333, 335, 415, 420, 454, 494, 517, 598, 650.
 Landting, Ginding H., 784 f.
 Lang, Simon, Kok, 648.
 Langdal, Aars H., 1.
 Lange (Vaaben: 3 Roser), Dorete, Jørgen Rosenkrantz's, 426. — Erik Eriksen d. ældre († 1572) se Anna Gjordsen. — Erik Eriksen d. yngre 43, 316; jvfr. Sofie Brahe. — Frederik, Lensmand i Tønsberg Len, 134, 542, 601. — Gunde, Lensmand i Tønsberg Len, 344, 565, 720, 775, 788, 794. — Hans Gundesen, Lensmand p. Lundenæs, 24, 139, 148, 187, 316, 651. — Margrethe, Knud Brahes, 199, 791. — Peder 720. — Tyge, kgl. Sekretær, 48, 105, 344, 471, 557, 649, 727, 733.
 — (Vaaben: en Rose), Hans, 138, 144, 279, 744. — Henrik, kgl. Sekretær, 457, 505, 691, 727, 754, 758. — Iver 720. — Kristen 345, 657, 739. — Niels 136, 144, 671, 675, 760.
 Langeland 27, 38 f., 80, 178 f., 181, 183, 307, 330, 460, 462, 608 f., 625, 628, 660, 664.
 — Landsting 149, 161, 471, 626, 726.
 Langeløt, Øland, 535.
 Langerød, Færs H., 191.
 Langet, Musse H., 750, 761, 811.
 Langiswagen, Morten, 413.
 Langsted, Odense H., 602.
 Langvejle Bro, Hald Len, 352.
 Lasse, Store, i Svendborg 637.
 Lauterbach, Tobias, tysk Kancellisekretær, 459, 649, 679.
 Lavind se Langeland.
 Lavindskøbing se Rudkøbing.
 Lavrids (Las) Glarmester p. Skanderborg 57. — Jæger 457. — Skrædder i Hundslev 274 f. — Fyenbo, Landsdommer i Blekinge, (823, 825), 829, 831. — Aagesen, Tømmermand i Malmø, 469. — Andersen, Byfoged i Aasens, 208. — Andersen, Præst i Vissenbjærg, 289 f. — Andersen, ølandsk Præst, 535. — Andersen i Holbæk 740. — Andersen i Taarøje 205. — Bosen i Borre 739. — Ebbesen se Udsen. — Elaii, ølandsk Præst, 535. — Gotfredsen p. Langeland 27. — Hansen, Herredsfoged i Voldborg H., 71 f. — Hansen, Slotsskriver p. Aalborghus, 555, 595, 658. — Hansen, Salpetersyder i Bare og Harager H., 101. — Hansen i Sorø Skole 782. — Ibsen, Skovrider i Abrahamstrup Len, 498. — Ibsen i Gadsbølle 734. — Ibsen i Taarnby 546. — Jensen, Murmester p. Skanderborg, 57. — Jensen i Kbhvn., Kaptajn, 470. — Jensen i Rejsby 687, 758. — Jensen i Vassingerød 195. — Jensen i Velling 669. — Jørgensen i Ejstrup 243. — Jørgensen i Nidløse 673. — Jørgensen i Uterslev 460. — Klemetsen 528. — Knudsen i Sigersted 627. — Kristensen i Sorø Skole 777. — Kristensen i S. Vinkel 172. —

- Kristensen 696. — Lavridsen, Præst i Brønderslev, 198. — Lydersen, Sømand p. Læsø, 663. — Madsen Kræmmer i Kbhvn., Marketender, 368. — Madsen p. Langeland 27. — Mogensen i Nedre Draaby 497. — Mortensen, Præst i N. Rørum, 710. — Mortensen i Tolstrup 559. — Nielsen, Byfoged i Slangerup, 172. — Nielsen i Ørskov, Delefoged i Vor Herred, 22. — Nielsen i Kettrup 716. — Nielsen, Morder, 514, 518. — Nielsen, Skipper i Mariager, 753 f. — Olsen i Hjorthøj 195. — Olsen i Lyngby 195. — Olsen, svensk Fange, 524. — Pedersen, Byfoged i Bogense, 209. — Pedersen, Skovrider, 586. — Pedersen i Silkeborg Len 36. — Pedersen, Sømand, Trøjborg Len, 663. — Povlsen i Assens 664. — Rasmussen, Herredsfoged i Ølstykke H., 498. — Sørensen, Sømand i Hals, 663. — Sørensen i Sludstrup 12. — Thomsen, Præst i Møgeltønder, 662.
- Laxmand, Peder Madsen, 486, 585. — Povl se Tale Ulfstand. — Sten Madsen, Lensmand i Halmstad og i Aarstad H., 1613 p. Øvids Kloster, 236, 538, 581, 585, 640, 701; nævnes 115, 155, 294, 332, 363, 379, 386, 396, 401, 410, 427, 479, 512, 565, 624.
- Ledstrup, Fakse H., 830.
- Lee, Niels Kristensen, Præst i Bjerring, 600 f.
- Leiel, Frederik, Borgemester i Helsingør, 648.
- Leiste, Klavs, Bøsseskytte, 188.
- Leith, Skotland, 515.
- Lejbølle, Langeland, 628.
- Lejre Mølle, Voldborg H., 707.
- Lejrskov, Anst H., 687; jvfr. Erst.
- Lekkende, Baarse H., 479, 483, 493, 617, 747, 765.
- Lellingegaard, Bjøverskov H., 118, 554.
- Lem, Rødding H., 603.
- , Skodborg H., 13.
- , Støvring H., 675, 779.
- Lemming, Hids H., 428.
- Lemvig 11, 121, 182, 449, 488, 494. — Borgere 11, 664.
- Lerche, Bertel, svensk Fange, 524.
- Let, Ingeborg, Villum Spickermans, 93. — Jakob, Borgemester i Odense, 588.
- Lette, Kort, Fændrik, 590.
- Leve, Pros Knudsen, i Sorø Skole 640.
- Lewen, Melkior von, 542.
- Leverby, Gyngø H. (?), 134.
- Lifland 524.
- Lilfoot, Kristoffer, engelsk Soldat, 518.
- Lille Herred 107.
- Lillekøbing, Ingelstad H., 651.
- Lille Mølle, Middelsom H., 631.
- Lillerød, Lyng-Frederiksborg H., 317.
- Lime, Morten, Raadmand i Ribe, 668.
- Linnaa, Gern H., 504, 571.
- Lindbjærg, Himle H., 795.
- , Støvring H., 675.
- Linde, Lille-, Bjøverskov H., 59.
- Lindegaard, Frederik, Bartskeer, 446. — Peder, Bartskeer, 448.
- Lindegaarde, Nørhald H., 675.
- Lindenov, Godske, Admiral, 66. 202 ff., 267, 338, 386, 401 f., 512. — Hans Hansen, Skibskaptajn, 460, 556. — Hans Hansen († 1642), 1609 Lensmand p. Dragsholm, 1610 p. Hammershus, 70, 95, 142, 232, 438, 541, 567; nævnes 121, 128, 131, 149, 155, 208, 256, 336, 364, 394, 420, 430, 516, 564, 629 f., 724 f., 794. — Hans

- Johansen († 1596) se Margrete Rosenkrantz. — Hans Kristofersen, Lensmand p. Hammershus, 11, 19, 95, 173, 185 f., 205 f., 351, 567, 642, 724, 734 f., 763 f., 771, 797; nævnes 63, 83, 98, 155, (183), 184, 269; jvfr. Elsebe Juel. — Hilleborg Hansdatter, Hans Spiegels, 54. — Holger 205, 345. — Kirsten, Sten Billedes, 125, 384, 566, 573. — Lavrids 338. — Otte, 1612 Lensmand p. Sølvietsborg, 29, 205, 309, 483, 485, 489, 578 f., 581, 700 f., 712, 729, 733 f., 823; nævnes 95, 134, 235, 257, 558, 562, 569, 641, 655, 730, 761, 763, 766, 777, 782, 794, 806, 818, 829. — Jfr. Sofie 154.
- Lindholm, Jens, i Roskilde, Niels Krag's Foged, 71.
- Lindholm, Oksie H., 836.
- , Vinding H., 614.
- Linding, Ø. Horne H., 154, 170, 200.
- Lindknud, Malt H., 43.
- Linkøping, Sverrig, 524.
- Lisbeth Iver Stubs 573. — Frederik Billedsniders 189.
- Lisbjerg Herred 14. — Herredsfoged se Rasmus Andersen.
- Lisse, Henning, p. Baagø 664.
- Lister, Norge, 68.
- Herred 392, 558, 655, 729.
- Ijunits Herred 30.
- Ljørslev, Sønder H., Mors, 799.
- Loervig, Otto, Husfoged p. Frederiksborg, 476.
- Lok, Jep, i Abbeltved 252. — Oluf i Sigerslevøstre 195.
- Lokkerup, Oksie H., 259, 446.
- Lombjærg, Gudme H., 443, 574.
- Lommerup, Gyngø H., 642, 766.
- London 545.
- Longland, Robert, skotsk Skipper, 515.
- Longomontanus, Kristen Sørensen, Professor ved Universitetet, 52, 577.
- Losse, Joakim, i Wismar 542.
- Lucht, David, Toldskriver i Helsingør, 63, 207, 340, 353, 385, 388, 403, 447, 477, 592, 643, 648, 704, 771.
- Luchtstede, Joachim, Bøssemager i Helsingør, 570.
- Ludvig, Fyrste af Anhalt, 40.
- Ludvig, Mag., Prælat i Lund, se Munthe. — Ottesen 593.
- Luggude Herred 386, 488.
- Lumborg, Kristen, se Longomontanus.
- Lund, Niels Madsen, i Ris 575, 621.
- Lund 69, 181—184, 191, 474, 674, 760; nævnes 61, 98, 115 f., 151, 155, 170, 237, 326, 339, 577, 598, 794. — Borgemester se Kristen Busk; Byfoged se Niels Nielsen. — Borgere 101, 158, 321. — Domkirke 226, 228; 457, 471, 505, 576 ff., 580, 668, 745, 754. — Kapitel 52, 119, 129, 182, 300, 409, 593 f., 596, 598, 634, 639 f., 644, 651, 668, 732 f., 766, 782, 789, 825. — Provstiet 577. — St. Peders Kloster 581, 583, 585, 789 f., 821, 825. — Dat. 234—238.
- Gaard og Len 494, 754.
- Gaard og Len p. Mors 346, 763.
- Præstegaard, Børglum H., 269.
- Lundby, Hammer H., 767, 818.
- Lundbytorp, Hammer H., 767, 830.
- Lunde, Mads Nielsen, i Sorø Skole 759. — Niels, Mag., Præst i Hyllinge, 759.
- Lunde Herred 443.
- Lundeborg, Gudme H., 372.
- Lundehave og Lundegaard (nu Marienlyst) ved Helsingør 190, 304, 491, 544, 610.
- Lundenæs Slot og Len 15, 139,

- 215 f., 316, 346, 554, 677, 747, 763, 817.
- Lunderskov, Anst H., 130.
- Lundforlund, Slagelse H., 782.
- Lundt, Klavs, i Bergen 665.
- Lundum, Vor H., 214, 289.
- Lundumskov, Vor H., 289.
- Lunge, Erik, 56, 73, 94, 111, 119, 134, 137, 148, 155, 179, 281, 286, 338, 363, 440, 450, 461, 483, 584, 737, 740. — Gertrud, Ejler Bryskes, 737 (jvfr. 840). — Jørgen, Arkelimester, Lensmand p. Vestervig Kloster, 1610 p. Ørum, 233, 315, 427, 435, 490, 527, 538, 718; nævnes 56, 78, 85, 102 f., 107, 116, 118, 120, 197, 248, 251, 260, 263, 370, 405, 417, 446, 488, 503, 557, 588, 794, 796. — Ove Iversen 119; jvfr. Birgitte Bilde. — Ove Kristoffersen se Anne Maltesdatter Sehested.
- Lunov, Kristoffer, 79. — Otte 345.
- Lyby, Øster-, Nørre H., Salling, 271, 575.
- Lybæk 12, 130, 442, 469, 482, 612 f., 629, 666, 837. — Borgere 404, 441, 455 f., 460, 520, 531, 543, 551.
- Lyckov, Hans, Tømmermand p. Frederiksborg, 570.
- Lyder, Klavs, Salpetersyder i Kalundborg og Holbæk Len, 100.
- Lydestad, Luggude H., 756, 760.
- Lydik von Minden, Kongens Berider, 690, 789. — Andersen, Raadmand i Ribe, 668.
- Lykaa 210, 392.
- Lykke, Anne Hansdatter, Ludvig Munks, 83, 126. — Jfr. Anne Henriksdatter 431. — Anne Iversdatter, Movrids Stygges, 486, 556. — Anne, Klavs Maltesen Sehesteds, 546, 621 f., 624, 728, 799. — Erik 111; jvfr. Do-
rothea Krabbe. — Erik 486; jvfr. Margrethe Gjøe. — Falk, 1612 Lensmand i Kristianopol, 402, 483, 488; nævnes 538, 562, 571, 729, 763, 766, 794, 818. — Frans Henriksen 430, 804. — Hans 111, 137, 178, 205, 587, 784. — Henrik, Lensmand p. Vordingborg og Jungshoved, 12, 39, 136 f., 149, 180, 264, 430, 436, 541; nævnes 29, 44, 46, 66, 100, 121, 128, 131, 138, 154 f., 163, 171, 175, 194 ff., 201, 205, 208, 217, 294, 308, 330, 335, 373; jvfr. Karen Banner. — Ide, Valdemar Parsbergs, 2, 159, 173 f., 319 f. — Iver Eriksen 269, 345, 664, 784. — Iver Kristoffersen 205, 243, 306, 345, 486, 740. — Jakob, Lensmand p. Lundgaard p. Mors, 20 f., 37, 77, 87, 221 ff., 250, 263, 345, 449, 486, 496, 569 f.; nævnes 19, 103, 111, 174, 248, 675, 763, 810; jvfr. Sofie Eriksdatter Rud. — Jørgen 345, 804. — Kristian Henriksen 431. — Kristoffer 485 f. — Jfr. Mette 543. — Mogens 351. — Niels se Karen Gyldenstjerne. — Oliva, Iver Juels, 546. — Jfr. Pernille 657. — Susanne, Bendiks Hartvigsens, 546.
- Lyndelse, Sandholts-, Salling H., 77, 222.
- Lynderup, Rinds H., 801.
- Lyngaa, Sabro H., 506, 777.
- Lyngberg, Luggude H., 756, 760.
- Lyngby, Gærs H., 52, 141.
- , Refs H., 569.
- (Lyndby), Lille-, Strø H., 192, 195, 497, 616.
- , Store-, Strø H., 192, 195, 497, 616.
- , Øster-, N. Asbo H., 313.
- Lynge, Lynge-Frederiksborg H., 544.

- Lyngse se Lyngaa.
 Lyngs, Refs H., 245.
 Lyngsø, Gærs H., 595.
 Lyse Kloster, Norge, 493, 585.
 Lysgaard Herred 659. — Herredsfoged se Mikkel Andersen.
 Lysø 602.
 Læsø, Niels, i Aarhus 32.
 Læsø 144, 488, 663, 712.
 —, Sønder H., Laaland, 631, 644.
 Lø Herred 177.
 Løberød, Froste H., 710.
 Lødderup, Sønder H., Mors, 799.
 Løfting, Hundborg H., 19.
 Løgsted, Slet H., 243.
 Løgstør 663.
 Lønborg Bispegaard, N. Horne H., 597.
 Lønne, V. Horne H., 447.
 Lønsø (?) 670.
 Løve, Løve H., 756.
 — Herred. Herredsfoged se Jens Olufsen.
 Løvel, Nørlyng H., 352, 713.
 Løvenbalk, Peder Pedersen, Præst i Viborg, 660.
 Løvenholm se Gessingholm.
- Maalt, Henrik, Kaptajn, 470.**
Maarslet, Ning H., 6, 272, 281.
Maarup (?) 300.
Maas, Burchardt, se Maus.
Machabæus, Klavs, Landsdommer i Halland, 238, 265, 486, 514, 822; nævnes 332, 471, 552, 574, 668, 726.
Mads Andersen, Herredsfoged i Stævns H., 99. — Gødiksen, Kappellan i Malmø, 751. — Hansen, Skipper i Assens, 487. — Hansen i Sest, Sandemand, 250. — Holdersen, Borgemester, Tolder og Sisemester i Præstø, 170. — Iversen i Ødsted 89. — Jakobsen, Dr. med., Hertug Christians Livmedicus, 678. — Jen-
- sen, ølandsk Præst, 535. — Jørgensen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Kristensen i Frørup 790. — Lavridsen, Sømand i Skagen, 663. — Nielsen, ølandsk Præst, 535. — Nielsen p. Langeland 664. — Nielsen i Skagen 15. — Nielsen se Skave. — Olsen i Svedstrup 195. — Pedersen i Espinge 776. — Pedersen i Skenkelse 195. — Pedersen i Vor Ladegaard 5. — Povlsen, Renteskriver, 361, 420, 426. — Thomesen, Sømand, Kolding Len, 663.**
Madsted, Hassing H., 250, 569.
Mae, Thomas, fra Skotland 187 f. Magdalene Hanses i Helsingør 570. — Mikkel Tolders 278.
Maglebrænde, Nørre H., Falster, 96.
Magleby, Møen, 636.
 —, Lille-, Amager, 546.
Maglerup, Skyts H., 582.
Magnus Lakej 152. — Trommeter 728.
Malchin, Thomas von, Rytter, 590.
Malle, Slet H., 750.
Malmø, Niels, Skibshøvedsmand, 267.
Malmø 69, 106, 161, 167, 183, 190, 237, 335, 342, 375, 397, 424, 427, 434, 453, 474, 526, 674, 692, 759; nævnes 62, 121, 152, 155, 224, 236, 249, 253, 257, 309, 326 f., 336, 399, 404, 413, 420, 463, 468, 488, 500, 505, 542 f., 553, 636, 650, 719, 724, 735, 751, 794. — Borgemestre se Jakob Fectel, Kristen Hansen; Raadmand se Fadder Madsen; Tolder se Kristen Hansen. — Borgere 126, 152, 162, 176, 224, 234, 253, 297, 418, 425, 462, 469, 615, 649, 696. — Raadmandsvangen 62.
Malmøhus Slot og Len 45, 61 f.,

- 133, 259, 320, 399, 440, 450, 463, 539, 582, 592, 635, 724, 731, 749, 754, 763 f., 766, 817; nævnes 142, 151, 189, 255 ff., 261 f., 268, 290, 293, 311, 333, 335, 347, 407, 413, 415, 420, 476, 494, 517, 567, 572, 578, 599, 751, 789, 806, 808.
— D a t. 724.
- Malt, Malt H., 469.
Maltbæk, Malt H., 50.
Malte Kristensen, Byfoged i Halmstad, 210.
Maltzan, Kaptajn, 443.
Mand, Jens, i Assens 612. — Niels, Raadmand i Assens, 612.
Manteuffel, Karsten, Underadmiral, 120. — Kristian, Skibshøvedsmand, 252.
Mare, Bregne H., Blekinge, 530.
Maren (Marine) Jenses i Ørrikslev 136. — Lavridsdatter i Aalborg 763. — Madsdatter i Svendborg 372. — Steffensdatter i Randers Hospital 30.
Margrete Andersdatter i Helsingør Hospital 128 f.
Mariager 182, 264, 314, 488, 794. — Borgere 261, 753. — Kirken 348.
— Fjord 172, 260, 633.
— Kloster og Len 234, 242, 747, 763, 788, 831; nævnes 189, 255, 314, 347, 352, 368, 457, 462.
Maribo 335, 603, 633, 674, 760, 809. — Borger 147. — Raadhus 603.
— Kloster 44, 154, 201, 425, 457, 505, 549, 603, 642, 650, 750, 761, 764 f., 788, 809, 811 f.
Markdanner, Kasper, Lensmand p. Koldinghus, 7. 46 f., 84, 142, 253 f., 528; nævnes 5, 13, 34, 39 f., 42 f., 66, 72, 74, 87 f., 92, 110, 113, 121, 130, 132, 139, 141, 145, 150, 154 ff., 189, 193, 200, 232, 241, 248, 274, 276, 280 f., 285—288, 306 f., 316, 329 f., 341, 412, 415, 419, 427, 431, 435, 441, 463, 470, 484, 488, 506, 518, 521, 533 ff., 544, 563, 572, 578, 607, 618, 651, 658, 670 f., 684, 689, 692 f., 738, 763, 769, 794, 804, 817 ff., 837, 839.
- Markus, Skipper i Danzig, 361. — Kongens Tjener 508, 743 f. — Pligtsfoged p. Frederiksborg 501. — Jørgensen, Sømand, Kolding Len, 663.
Maroldt, Frederiksborg Len, 545.
Marschalck, Gregers, Kongens Rustvognsdriver, 692.
Marstrand 155, 362 f., 411, 427, 480, 510, 512, 794. — Byfoged se Erik Thøgersen. — Borger 409.
Marsvin, Anne Jørgensdatter, Hans Akselsen Arenfeldts, 315, 465, 468. — Birgitte, Frederik Ulfeldts, 486, 601, 642. — Ellen, g. m. l. Ludvig Munk, 2. Knud Rud, 44, 222 f., 404, 449, 488, 496, 546, 555. — Otte 44, 222 f., 468, 486. — Peder 222 f., 345, 486; jvfr. Mette Brahe.
Martha, Hans Brunsvigs, i Esrom Mølle 497.
Martsen, Cornelius, i Amsterdam 60.
Maschwandt, Otto, Baadsmand af Lybæk, 456.
Matthias, Kaptajn, 436. — Kornelsen, Arkelimester i Halmstad, 465.
Maulacken, Simon Kornelsen, Officer, 516.
Maus, Borkart, i Nykøbing p. Sjælland 342, 594.
Mavsing, Lysgaard H., 606, 676.
Meckelborg, Hans, Tolder i Helsingør, 63, 154, 207, 340, 356, 370, 374, 384, 397, 402, 404, 477, 704, 757, 771, 806. — Karsten

- i Haderslev 677. — Klavs, Proviantskriver, 173, 232, 272, 393, 411, 480, 537, 576.
- Medelstad Herred 392, 394. 421. — Ridefoged se Johan Petersen.
- Meir (Meier) se Meyer.
- Meklenborg 723. — Hertuger se Adolf Frederik, Johan Albrecht, Karl.
- Melby, Albo H., 166.
- , Gyngø H., 62, 134, 174.
- , Skovby H., 340, 422. 602.
- , Strø H., 545.
- Melkior Smed, Kromand ved Skanderborg, 124. — Jensen i Sorø Skole 2. — Povlsen i Ribe 86.
- Mellem Mølle, Aasum H., 307.
- Mellemgaarden, Gryd S., Gyngø H., 198.
- Mellerup, Støvring H., 675.
- Menløse, Halmstad H., 97.
- Merløse Mølle, Merløse H., 6, 458. — Herred 6, 105. — Herredsskriver se Jens Pedersen.
- Mern, Nørre-, Baarse H., 752 f. —, Sønder-, Baarse H., 753.
- Merode, Kaptajn, 563.
- Mette, Jesper Stenhuggers, i Helsingør 588. — Lavridsdatter, Søren Frosts i Aarhus, 796. — Lavridsdatter i Blaabjerggaard 28.
- Metzner, Leonhard, Dr., tysk Kancelliforvalter, Professor ved Universitetet, 627 f., 804, 837.
- Meyer (Meir, Meier), Hans, 458. — Hans p. Frederiksborg 501, 736. — Henrik, Birkefoged i Tvilum B., 29. — Jørgen, Skibshovedsmand, 348. — Kristian, svensk Fyrværper, 428. — Otte i Næstved 128.
- Meyerley, Galle, Smedesvend p. Hammermøllen, 738.
- Middelfart, Mads Jensen, Mag., Præst i Vejle, 704.
- Middelfart 183, 190, 241, 350, 376, 449, 453, 660; nævnes 121, 155, 488. 794. — Byfoged se Peder Jensen.
- Middelhedegaard, Middelsom H., 529.
- Middelsom Herred 352, 490, 710.
- Midskov, Bjørge H., Fyem, 306.
- Mikkeltolder 278. — von Margendal, Profos, 366. — von Merseburg, Sædelmagersvend, 339. — Æbeltoft i Stubbekøbing 636. — Andersen, Herredsfoged i Lysgaard H., 55. — Andersen p. Hov 664. — Andersen i Lille Linde 59. — Ibsen i Aldum 267 f. — Kortsen i Kolding 670. — Kristensen i Aalborg, Kaptajn, 467. — Lavridsen i Aastrup 609. — Lavridsen i Havrum 31 f. — Mikkelsen i Bennebo 296. — Nielsen, Mag., Præst i Maarslet, 272, 281. — Nielsen, Præst i Vissenbjerg, 253. — Nielsen til Tøjstrup se Sandberg. — Nielsen se Tornekran. — Olufsen, Mag., Præst i Helsingborg, 547. — Pedersen i Kanne, Ridefoged i Hads H., 36. — Pedersen i Niverød, Sognefoged, 312. — Simonsen i Ringkøbing 639. — Sørensen i Vegerslev, Herredsfoged i Nørre H., 14. — Sørensen i Halling 56.
- Mikkelborg, Lyngø-Kronborg H., 317.
- Miltnitz, Kasper von, Hovedsmand p. Kronborg, 29, 156, 165, 167, 304, 335, 347, 353, 447.
- Moesgaard, Ning H., 749.
- Mogens, Hr., i Borbjerg se Buck. — i Helsingør 637. — Andersen i Klatrup 194. — Andersen i

- Kullegaarden 807. — Andersen p. Langeland 27. — Ergelsen i Bollested 312. — Klementsens i Arnborg 78. — Madsen, Mag., Superintendent i Skaane Stift, 64, (134, 151), 158, 181, 357, 577. — Pedersen, Kongens Instrumentist, 828. — Pedersen i Hillestrup 564. — Tygesen 235. — Villumsen i Fensten 527.
- Mogenstrup, Hammer H., 711. —, Sønderhald H., 213.
- Mols Herred 14. — Herredsfoged se Peder Andersen.
- Monipen, Jakob, Fange, 545.
- Montarsi, Kaptajn, 618.
- Mormand, Erik Mogensen, se Anne Brock. — Morten Mogensen, Landsdommer i Halland, 39, 57, 149, 161, 172, 181, 308 f.
- Mors 159, 348, 417, 583.
- Morten, Soldat, 265. — von Giesens, Sadelmagersvend, 339. — von der Lignitz, Bøsseskytte, 188. — i Odder 374. — Andersen i Bostrup 271. — Bundesen i Jerlev 6. — Jakobsen, svensk Fændrik, 428, 484. — Jensen i Tjæreby 92. — Jensen se Rosenvinge. — Jørgensen i Brundby 348. — Knudsen, Byskriver i Helsingør, Herold, 139, 460, 620, 745, 758, 806. — Kristoffersen i Viborg 313, 317, 603. — Lavridsen p. Hov 664. — Madsen 515. — Mogensen se Mormand. — Nielsen, Præst i Lundum, 289. — Nielsen, Skipper p. Sejre, 754. — Nielsen, Degn og Klokker p. Frederiksborg, 785. — Olsen 636. — Tuesen, Hr., i Næstved 332.
- Mosegaard, Lyng-Frederiksborg H., 545, 616.
- Mosseby, Villands H., 702 f.
- Movrids, Greve af Nassau, 70, 528.
- Movrids Jensen i Strand 295.
- Mueff, Hans, i Lybæk 551.
- Mule, Bottel, p. Gulland 696. — Hans 62. — Klavs 345. — Kristen, Bøssemager p. Frederiksborg, 632. — Niels, Præst i Beser og Onsbjerg, 109.
- Mulkok, Gæddert, Baadsmand fra Lybæk, 456.
- Mund, Jfr. Anne, 23. — Birgitte Sørensdatter, Kristen Harbous, 23. — Boel, Albrekt Kristoffersen Serlins, 23. — Iver 23. — Karen Sørensdatter, Ernst Dides, 23. — Klavs 134; jvfr. Kirstine Harbou. — Kristen 23. — Niels 23. — Peder, Lensmand p. Skanderborg, 5, 23; jvfr. Vibeke Griis. — Jfr. Sidsel 23. — Søren 134.
- Munk (Vaaben: 3 Roser), Anne Povlsdatter, Børge Trolles, 277, 292, 326, (328), 700, 718, 741, 785. — Frederik 88, 135, 215, 243, 270, 338, 679, 686, 714, 752 f., 803, 838 f. — Hans 45, 269, 338, 819, 838 f. — Ide, Oluf Rytters, 78. — Jfr. Ide 16. — Jfr. Johanne 2 f., 126. — Jfr. Kirsten 44, 126, 223. — Ludvig Ludvigsen 44; jvfr. Ellen Marsvin. — Ludvig Olufsen se Anne Lykke. — Magdalene, Sivert Rindschats, 252. — Maren, Lage Hvitfeldts, 269 f., 338. — Oluf Ludvigsen 2 f., 126, 286, 446. — Oluf Mogensen se Drude Rantzau. — Peder, Rigsmarsk, Lensmand p. Vestervig Kloster, 44, 78, 84 f., 245, 485, 537, 595; 664, 682. — Povl Olufsen se Elsebe Juel.
- (Vaaben: en Vinranke), Jens Pedersen, 178; jvfr. Else Fredberg. — Kristen Nielsen til Ørnhoved 47, 49, 111, 113, 215,

- 286; jvfr. Dorte Bendiksdatter Rosenkrantz. — Kristen Nielsen, »unge«, 9, 584; jvfr. Anne Eriksdatter Skram. — Peder Jensen 178; jvfr. Anne Fredberg. — Peder Pedersen 11, 303.
- Munk** (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe, Lensmand p. Antvorskov og Korsør, 346, 477, 494, 564, 804; nævnes 66, 72, 92 f., 100, 118, 121, 128, 132, 142, 145, 155, 176, 186 f., 208, 223, 255 f., 272, 275 f., 291, 303, 335 f., 385, 406, 415, 422, 427, 456, 479, 498, 509, 516, 521, 530, 533, 535, 561, 563, 576, 578, 591, 618 f., 628, 631, 642, 654, 662, 669, 690 f., 694 f., 705, 736, 762, 773, 794 f., 797, 802, 808, 814, 817, 827, 836.
- (Vaaben: 3 Haner), Erik Nielsen, 11. — Jens Eriksen, Kaptajn, 335, 338, 474, 510, 693.
- (Vaaben: 3 Kugler), Frans Nielsen, 126.
- , Mikkel Pedersen, i Sorø Skole 506. — Hans i Ystad 636. — Knud i Hammelsvang 76. — Kristoffer Jakobsen i Kbhvn. 583. — Peder Jakobsen i Kbhvn. 583.
- Munkegaard**, Magleby S., Langeland, 602.
- Munkelyngby**, N. Asbo H., 127.
- Munkemølle Eng**, Hatting H., 22.
- Munthe**, Elisabet, Mag. Hans Mikselsens, 308, 332. — Ludvig, Mag., Prælat i Lund, 598.
- Muss**, Lavrids, 707.
- Musse**, Musse H., 631, 644.
- Must Hansen** se Most Hansen Gere.
- Müller**, Thomas, Hertugen af Meklenborgs Kommissionær, 798.
- Mylting**, Jakob Klavsen, Skibshøvedsmand, 295, 327, 460, 477. —
- Jørgen Klavsen 486, 719. — Klavs Jakobsen 114.
- Mähr**, Didrik, Raadmand i Helsingør, 632.
- Møballe**, Vor H., 2.
- Møborg**, Skodborg H., 808.
- Møen** 155, 315, 330, 478.
- Møgelkær**, Bjærg H., Jylland, 169.
- Møgeltønder**, Lø H., 662, 692.
- Møgeltønderhus** og Løn 90, 288, 316 f., 377 f., 666, 811.
- Møkleby**, Øland, 535.
- Møller**, Andreas, Bøsseskytte, 188. — Antonius, Kaptajn, 382 f., 433, 443. — Dunis, Baadsmand fra Stralsund, 456. — Hans 318. — Rasmus 318.
- Møllerød**, Gyng H., 393.
- Mønsted**, Fjends H., 631.
- Mørke**, Ø. Lisbjærg H., 593.
- Mørrum**, Lister H., Blekinge, 347.
- Mørup**, Alsted H., 152.
- Nagbølle**, Anst H., 250, 666.
- Nakke**, Holbo H., 716.
- Nakkebølle**, Salling H., 331, 469, 590.
- Nakskov** 183, 190, 335, 440, 674, 760; nævnes 326, 415, 479, 487, 794. — Tolder se Jørgen Hansen. — Borger 109.
- Narva** 49.
- Nassau**. Greve se Movrids.
- Navl**, Lavrids, 313, 317, 553, 603.
- Navr**, Hjerm H., 10.
- Neb**, Mikkel, i Kbhvn. 808.
- Nebbelunde**, Fuglse H., 777.
- Nebel**, Nørre-, V. Horne H., 447.
- , Tavlov-, Elbo H., 130.
- , Vester-, Brusk H., 130, 242.
- , Vester-, V. Horne H., 686.
- Nebler**, Hammer H., 158, 768; jvfr. Nybøllegaard.
- Nedenæs Len**, Norge, 565.
- Nederlandene** (Generalstaterne)

81, 122, 231, 370 f., 380, 387, 412, 478, 511, 832.
 Neder Mølle, Bjærg H., Jylland, 819.
 — —, Hatting H., 686 f.
 Neksø 183, 794.
 Nemos, Lavrids, i Malmø 636.
 Nestelsø, Hammer H., 768.
 Nettelhorst, Gerlov, 146.
 Neuman, Baltser, 462.
 Nibe 246, 464. — Borger 663.
 Nicolaus, St., Rusland, 693.
 Nicolaus von Sara, Arkelimester p. Varberg, 322. — Pedersen i Stenestad 596. — Sørensen i Store Lyngby 616.
 Nidløse, Merløse H., 673.
 Niedam, Klavs Petersen, Skipper, 513 f.
 Niels Berider, Skovrider i Elbo H., 681. — Bonde i Maarup 300. — Fyrbøder i Helsingørs Hospital 89. — Møller i Fristrup Mølle 140. — Skriver, Raadmand i Aarhus, 80, 104, 247. — Skriver i Aagerup 235. — Skriver i Hedebo 678 f. — Stads-tjener i Viborg 113. — Gul-landsfar i Ystad 636. — Halmsted i Helsingør 637. — Laalik i Malmø 636. — Lavindsfar i Stubbekøbing 636. — Samsing, Skipper i Kerteminde, 487. — Vendelbo, Sømand i Helberskov, 663. — Andersen, Byfoged og Sisemester i Laholm, 210. — Andersen i Aarhus 129. — Andersen i Komdrup 82. — Andersen, Jens Kruckovs Tjener, 349. — Andersen i Torbenfeldt Mølle 522. — Andersen 508. — Bentsen (svensk Adelsmand), Statholder p. Elfsborg, 442, 451, 516. — Bendsen, Byfoged og Sisemester i Avaskær, 210. — Bodsens i Nielsgaard (Næs-

gaard ?) 247. — Boesen i Tjæreby 92. — Bryndsen 460. — Børgesen i Varberg Len 735. — Eriksen i Broby Præstegaard 211. — Graversen i Tulstrup 51. — Hansen i Aahøjrup 82. — Hansen i Aalborg 670. — Hansen i Grønlund, Herredsfoged i Ø. Horne H., 139. — Hansen i Trelde 664. — Herlufsen i Malmø 636. — Ibsen, Byfoged i Køge, 208, 388. — Ibsen i Kollekolle 64, 744. — Ibsen i Kværkebygaard 772. — Jakobsen, Hospitalsforstander i Randers, 28. — Jakobsen i Middelhedegaard 529. — Jensen Høker i Kbhvn., Marketender, 368. — Jensen, Sømand, Riberhus Len, 663. — Jensen p. Aakær 120. — Jensen i Avderød 192, 498. — Jensen i Bjerreby 392. — Jensen i Lille Fulden 657. — Jensen i Greensteen 1. — Jensen i Hals 822. — Jensen i Hejls 53. — Jensen i Lund 321. — Jensen i Rejsby 687, 758. — Jensen i Skannerup 677. — Jepsen i Ribe 12. — Jørgensen, Mag., Hertug Christians Tugtemester, 276, 568, 800, (816). — Karstensen, Præst p. Varberg, 61. — Knudsen, Præst i Haarslev, 679. — Knudsen i Vassingerød 195. — Kortsens p. Langeland 664. — Kristensen, Præst i Bjerring, se Lee. — Kristensen, Salpetersyder i Fyen, 319. — Kristensen i Harbøre 140. — Kristensen i Skannerup 677. — Kristensen i Sorø Skole 554. — Kristensen i Veddinge 721. — Kristoffersen, Klavs Podebusks Foged, 123. — Lavridsen, Mag., Superintendent i Viborg Stift,

se Arctander. — Madsen, Borge-
mester i Trelleborg, 43. — Mad-
sen, Hospitalsforstander i Hel-
singør, 370. — Madsen, Borger
i Gefle, 460. — Madsen i Hel-
singør 89. — Madsen, Sømand,
Riberhus Len, 663. — Mikkelsen,
Mag., Præst i Helsingborg,
704. — Mikkelsen i Lille Linde
59. — Mortensen i Øksendrup
278. — Nielsen, Byfoged i Lund,
209. — Nielsen, Kongens Rid-
derkok, 173. — Olsen, Degn,
763. — Olsen i Tjæreby 92. —
Olsen, svensk Fange, 524. —
Olufsen, Store-, i Stubbekøbing
636. — Olufsen, Salpetersyder
i Varberg Len, 100. — Pedersen,
Universitetets Foged, 35,
193. — Pedersen, Skovrider i
Børringe Birk, 456. — Pedersen,
Skipper p. Sejro, 742. —
Pedersen i Egnebjerg 449. —
Pedersen i Solbjerg 803. —
Pedersen i Sorø Skole 681. —
Pedersen i Ystad 636. — Pedersen
se Vildberg. — Povlsen, Sømand
i Skagen, 663. — Povlsen i Sorø
Skole 687. — Rasmussen, Byfo-
ged i Nykøbing p. F., 209. —
Rasmussen, Skipper i Æbeltoft,
753. — Rasmussen i Frørup 790.
— Rasmussen i Horndrup 91.
— Svendsen, Skipper i Baad-
stad, 753. — Sørensen, Fange
p. Varberg Slot, 831. — Sørensen,
Skipper i Æbeltoft, 753. —
Sørensen, Sømand p. Læsø, 663.
— Sørensen i Sorø Skole 106.
— Sørensen i Sorø Skole 809.
— Sørensen se Buck. — Thom-
sen i Sorø Skole 777. — Trud-
sen, Møller i Engelbæk Mølle,
152. — Truelsen, Præst i Al-
sted og Fjenneslev, 109. — Ve-
stersen i Malmø 636.

Nielsgaard sé Næsgaard.
Nielstrup, Musse H., 283.
Nieulauv, Rochus von, hollandsk
Kommissarius, 832.
Nim, Nim H., 27, 335.
— Herred 819.
Ning Herred. Herredsfoged se
Jens Ibsen.
Nipgaard, Lysgaard H., 687.
Nislev, Lunde H., 296, 340.
Nissaryd, Långaryd S., Jönköping
Len, Sverrig. Da t. 527.
Nivaa, Lyng-Kronborg H., 317.
Niverød, Lyng-Kronborg H., 312.
Njær, Hovlbjærg H., 8.
Noll, Anders, Kaptajn, 335, 338,
474. — Thomas, Skibshøveds-
mand, 267, 290, 347, 803.
Non Mølle, Nørlyng H., 631, 799.
Norbagge, Jakob, Sømand i Ska-
gen, 663.
Norby (af Uggerslev), Jfr. Anne
Hansdatter, 169. — Jfr. Mar-
grete Hansdatter 722.
— (af Skovgaarde), Bendiks, 111,
113 f., 286, 331. — Jfr. Gissel
331 (jvfr. 840). — Johan 331,
791; jvfr. Margrete Basse. —
Oluf 111, 113, 286, 331. — Peder
111, 113; jvfr. Dorte Bendiks-
datter Rosenkrantz.
Nordboř Slot, Als, 685 f. — Nord-
borg Sø 685.
Nordlandenes Len 81, 155, 239,
565, 793, 795.
Nordstrand Syssel, Island, 70.
Norge 196, 228, 230, 355, 475, 520,
565, 589, 794, 801, 824.
Normand, Ernst, Kammerjunker,
1613 Lensmand p. Lyse Kloster,
1615 p. Bygholm, 392 ff., 465,
585, 786, 791, 794, 817, 819, 822;
jvfr. Ingeborg Arenfeldt. —
Oluf, Skibskaptajn, 474, 571.
Norrie, Lister H., Blekinge, 347.
Norrköping, Sverrig, 531.

- Nort, Hans, Baadsmænd fra Stralsund, 456.
- Norup, Peter, under Asmild Kloster 113.
- Noseby, Villands H., 818, 826.
- Noviomagus, Absalon Kristensen, 322. — Kristen Povlsen, Mag., Præst p. Frederiksborg, 278, 322. — Povl Kristensen 322.
- Nunneklosters Len, Norge, 162.
- Nyborg, Bernt, Stenhugger p. Gul-land, 220. — David, Bygmester, 806. 811.
- Nyborg 161, 183, 190, 379, 382, 449, 453, 674, 723, 759; nævnes 26, 155, 344, 354, 488, 631, 767, 794. — Borgemestre se Bernt Pedersen, Hans Jørgensen, Peder Skriver, Peder Nielsen; Byfoged se Thomas Brun; Toldere se Bernt Pedersen, Hans Jørgensen, Peder Skriver, Peder Nielsen; Toldskrivere se Bernt Pedersen, Bjørn Markvorsen. — Borgere 297 f., 323, 637, 664, 723. — Toldergaarden 591.
- Slot og Len 99, 133, 212, 233, 270, 346, 349, 439, 487, 635, 731, 748, 763, 797, 804, 817; nævnes 142, 306, 319, 375, 432, 562, 676, 705, 827. — Mølle 212. — D a t. 238 f.
- Nyby Købstad, Himle H., 561, 575, 796.
- Nybøllegaard, Hammer H., 830.
- Nygaard, Baarse H., 479.
- Brusk H., 651, 825, 834. — D a t. 278—281.
- (eller Østergaard), Ribe H., 43, 117 f.
- Nykirke. Øster-, Nørvang H., 193 f., 431.
- Nykøbing p. Falster 86, 183, 213, 330, 335, 794, 823. — Byfoged se Niels Rasmussen. — Borgere 86.
- Nykøbing p. Mors 154, 183, 488, 677, 794. — Borgemester se Jens Skov. — Borgere 664.
- p. Sjælland 155, 182, 335, 441, 449, 794. — Byfoged og Sise-mester se Kristen Jensen. — Borger 342.
- Slot og Len p. F. 96, 184, 292, 561 f.
- Nykøping, Sverrig, 451.
- Nyløse, Sverrig, 389, 428, 462. — D a t. 462.
- Nyrupgaard, Alsted H., 300.
- Nysted 183, 190, 335, 636, 674, 760, 794.
- Næraa, Nørre-, Skam H., 602.
- Næraatorp, Skam H., 602.
- Nærum, Sokkelunds H., 426.
- Næsby, Villands H., 579, 701 ff., 729 f., 818.
- Næsbyhoved Birk 443.
- Mølle 443.
- Næsgaard (Nielsgaard), Nørhaa S., Hundborg H., 247.
- Næssund Ferge, Refs H., 810.
- Næstved 161, 182, 294, 335, 342, 397, 424, 674, 759, 832; nævnes 97 f., 121, 128, 240, 324, 326, 331, 351, 388, 441, 628, 651, 794, 836. — Byfoged se Hans Jørgensen. — Borgere 128, 332. — Hospital 294. — Kirke 294.
- Nøbbelev, Jerrestad H., 582.
- Nødlev, Hads H., 28.
- Nørager, Sønderhald H., 213.
- Nørby, Bjærg H., Jylland, 309 f.
- Nørhaa, Hundborg H., 247.
- Birk. Birkefoged se Kristen Skarresen.
- Nørhaa, Jylland, 776.
- Nørlev se Nødlev.
- Nørre Herred se N. Horne Herred.
- Herred, Mors. Herredsfoged se Jens Mikkelsen, Jens Nielsen.
- Herred, Randers A., 14. — Herredsfoged se Mikkil Sørensen.

Nørre Herred, Salling, 575.
 — Herred, Skaane, se N. Asbo H.
 Nørreby, Skam H., 341.
 Nørregaard, Gryd S., Gyngge H., 198.
 —, Toberup S., Gyngge H., 711.
 Nørrejylland se Jylland.
 Nørremølle, Tyrsting H., 91.
 Nørreøkse, Ø. Han H., 262.

Obel, Jørgen Pedersen, Mag., Præst i Linæa, 504, 571.
 Oberup, S. Asbo H., 119.
 Odder, Hads H., 374.
 Odense 98, 161, 181, 183, 185, 191, 379, 435, 449, 474, 674, 759; nævnes 4, 26, 80, 101 f., 104, 155, 168, 229, 255, 275, 296, 326 f., 382, 794, 823. — Borgemestre se Jørgen Skriver, Jakob Let, Otto Knudsen Seebled. — Borgere 101 f., 308, 360, 668, 778. — Hospital 250, 443. — St. Knuds Kirke 588 f. — St. Knuds Kloster 588. — Provsti 105. — Skole 290.
 Odensegaard og Len (St. Hans Kloster) 7, 133, 266, 296, 341, 439, 493, 546, 635, 731, 748, 762, 797, 804, 817; nævnes 253, 274, 319, 443, 682, 827. — D a t. 239 f.
 Ods Herred. D a t. 721.
 Oesede se Øsede.
 Offe. Thomas, Bøsseskytte, 188.
 Okome (Ogome), Favraas H., 153, 267.
 Oksie Herred 386.
 Oldeland, Hans, 831.
 Oldenburg, Joakim, Hertug Karl af Meklenborgs Hofraad, 238.
 Olfert Diriksen, hollandsk Købmand, 502.
 Ollerup, Sunds H., 18. 240.
 Oluf (Ole) paa Færgebaaden i Helsingør 637. — Laalik i Malmø 636. — Andersen, By-

foged i Falkenberg, 210. — Andersen i Farum 322. — Andersen, svensk Fange, 524. — Bendiksen i Sorø Skole 640. — Børgesen i Hedegaard 649. — Børresen i Boller 603. — Ebbesen i Uggeløse 195. — Hansen, Salpetersyder i Halmstad, Aarstad og Torne H., 101. — Hansen i Lille Linde 59. — Hansen Smed 172. — Hansen 597. — Ibsen i Lyngby 616. — Jensen, Skibshovedsmand, 267. — Jensen, Degn i Dannemarre, 224. — Jensen i Vintre Mølle 214. — Jensen i Nyrupgaard 300. — Jensen i Sigerslevvester 644. — Karlsten i Ribe 787. — Kersen i Kamperup 449. — Knudsen i Sorø Skole 5. — Kristensen, Skipper, 395. — Kristensen i Horsens Hospital 8. — Lavridsen i Everdrup 752. — Madsen i Huseby 192. — Markvardsen i Hjorthøj 714. — Nielsen i Bennebo 296. — Nielsen i Herlev 192. — Nielsen i Hobro 754. — Nielsen i Pederstrup 541. — Nielsen, ølandsk Præst, 535. — Olsen i Ølstykke 195. — Olsen, svensk Fange, 524. — Olufsen, svensk Kaptajn, 428. — Ostersen i Halmstad 64. — Pedersen, Præst i Lønne, 447. — Petersen i Kbhvn., Skibskaptajn, 405. — Pedersen i Aaside 752. — Pedersen i Fjellenskov 266. — Pedersen i Gørslev 818. — Pedersen p. Langeland 27. — Pedersen i Maglebylille 546. — Pedersen i Nyborg 637. — Pedersen i Sigerslevvester 644. — Pedersen i Stedstrup 199. — Rasmussen i Ørting 245. — Saksen i Lille Linde 59. — Salemandsen, Lensmand i Bjørge H.,

- Skaane, 598. — Svendsen, Skipper, 693. — Svennesen, Salpetersyder i Væ, 100. — Sørensen i Grenaa 664. — Sørensen i Nærum 426. — Torsen i Gammelgaard 673. — Tuesen 457.
- Olufstrups Fjerding, Bjærg H., Skaane, 262.
- Omme Sogn, Jylland, 506.
- , Nørvang H., 193 f.
- , Nørre-, Hind H., 720.
- Onestrup (?), Langeland, 602.
- Onsbjærg, Samsø, 109.
- Onse Herred 321, 360, 372.
- Onsø Len, Norge, 167.
- Opmaa, Færs H., 634.
- Opsnecum, Skads H., 88, 686.
- Oringe, Baarse H., 765.
- Orlof se Aurloug.
- Orlofgaard (nu Aalegaard), Ø. Han H., 429, 466.
- Orm, Jørgen, se Worm.
- Orning, Maren, Thomas Juels, (732). — Jfr. Maren 808. — Svend 680; jvfr. Marie von Randau. — Søren 246. — Vil 246; jvfr. Kirstine Høg.
- Orte, Baag H., 602.
- Oslo 155, 185, 670, 794. — Fjord 205. — Hospital 153. — Marie Kirkes Provsti 501.
- Stift 755.
- Ostermand, Johan, i Malmø 696.
- Ostsaenen (Ostende ?), Nederlændene, 502, 526, 531.
- Osvald Jæger 631, 682.
- Otterup, Luggude H., 282.
- , Lunde H., 296.
- Otting, Hindborg H., 195.
- Otto, Stats, Billedsnider i Malmø, 418.
- Otto von Kollen, Salpetersyder i Ingelstad H., 100. — Knudsen se Seebled. — Ludvigsen, Slotsfoged p. Frederiksborg, 736. — Matthissen i Kbhvn., Skibskapstajn, 484. — Pedersen i Malmø 126.
- Ovegaard, Hindsted H., 437.
- Overberg, Herkules, i Kallundborg 595.
- Overgaard, Gerlev H., 437.
- Ovid, Hans, Kongens Salter i Nibe, 464. — Jakob, Tolder i Aalborg, 338.
- Ovre, Langeland, 628.
- Ovsby, Froste H., 630.
- , Gyngø II., 205.
- Ovsted, Vor H., 599, 621.
- Oxe, Albert, se Sidsel Urne. — Sidsel, Erik Podebuskes, 123.
- Paarup, Færs H., 766.
- , Odense H., 110.
- Paaske, Niels, Proviantskriver, 225, 576.
- Padborg, Hammer H., 50, 217.
- Palle Kristensen 214. — Madsen, Sømand i Aalborg, 663.
- Pallesbjærg, Ulvborg H., 111 f.
- Pandum, Hornum H., 234, 243, 727.
- Pannewitz, Frederik, 736.
- Papenheim, Alexander, Lensmand i Bratsberg og Gimsø Len, 565, 794.
- Parsberg, Frederik, 804. — Manderup, Lensmand p. Aalborghus, 39, 142, 149, 183, 264, 283, 320, 346, 536, 656, 659 f., 688 f., 725, 837; nævnes 9 f., 15, 38, 53, 75, 84 f., 109, 120 f., 132, 141, 154, 159, 174, 180, 186 f., 194, 217, 219, 225 f., 231 f., 246, 256, 262, 267, 269, 271, 284, 298 f., 322, 347, 378, 413 ff., 419, 462, 466, 472, 488, 518 ff., 528, 532, 538, 550, 555, 564, 577, 596, 599, 604, 606 f., 642, 650, 664, 672 f., 763, 773 f., 780, 786, 794, 798, 817, 829; jvfr. Ingeborg Juel. —

- Valdemar se Ide Lykke. — Verner 243, 345, 801.
- Paselick, Frederik, 29, 331 f., 630.
- Pax, Kristoffer von Festenberg, Lensmand p. Holbæk, 152, 273 f., 485. — Mogens, 1613 Lensmand p. Halmstadgaard, 145, 273 f., 331, 440, 582; nævnes 624, 636, 698, 763, 766, 774, 779 f., 794, 818. — Morten 145, 332, 486.
- Peder (Peter) Bonde i Hover 787. — Brygger i Ystad 636. — Buntmager i Vordingborg 201. — Kongens Destillierer 156 f. — Møller i Kals Mølle 55. — Skomager i Malmø 224. — Skriver i Aarhus 213. — Skriver, Borge-mester og Tolder i Nyborg, 275, 323. — Skriver i Stavshede 275. — Skrædder, Salpetersyder i Væ, 100. — Smed 193. — Stryger i Bennebo 522. — Fransos, Fange, 460. — von Gülick, Salpetersyder i Tryggevælde Len, 100, 820. — Jude i Aagerup 152. — Lollik, Tømmermand i Malmø, 469. — Svenske, Huskok p. Skanderborg, 672. — Andersen, Landsdommer i Blekinge, 829, 831. — Andersen, Raadmand i Kbhvn., 211. — Andersen i Egens, Herredsfoged i Mols H., 14. — Andersen i Hemmershøj 690. — Andersen i Kejlinge 446. — Andersen i Knudstrup 555. — Andersen i Skenkelse 195. — Andersen i Trelleborg 273. — Arntsen, hollandsk Skipper, 460. — Arritzen, Skipper fra Serdam, 451. — Bendsen, Byfoged i Sømershavn, 521. — Bentsen, Skipper i Laholms Len, 754. — Bendsen i Stedstrup 199. — Bjørnsen, Foged p. Øland, 428. — Bjørnsen i Halmstad 438. —
- Boesen, Sømmand i Skagen, 663. — Diriksen i Ø. Lyby 271. — Ebbesen, Slotspræst p. Varberg, 615. — Ejlersen, Høsttolder i Falsterbo, 209. — Fransen i Vallund 566. — Gotfredsen p. Langeland 27. — Gregersen, Præst i Vorgod, 82. — Gregersen i Bække 276. — Gregersen i Ribe 637. — Hansen, Præst i Daler, 285. — Hansen, Skipper i Kerteminde, 487. — Hansen, Skipper, 223. — Hansen i Ribe 11 f., 637. — Hansen i Svendborg 637. — Helgesen i Tørring 587. — Hellesteds Fjerding, Bjærge H., Skaane, 262. — Ibsen, Byfoged i Ringsted, 208. — Ibsen i Ejstrup 243. — Ibsen i Pederstrup 541. — Ingelsen i Engelstrup 752. — Iversen, Dr., Kannik i Viborg, 144. — Iversen i Dollerup, Sandemand, 250. — Iversen se Baden. — Jakobsen, Præst i Vestenskov, 76. — Jakobsen, Skibshovedsmand, 252, 295, 370, 481. — Jakobsen, Skrædder i Stubbe-købing, 636. — Jensen, Præst i Brandsted og Aasum, 158, 593, 598, 612, 622, 653. — Jensen, Præst i Høgby, Øland, 535. — Jensen, Præst i Møkleby, Øland, 535. — Jensen, Byfoged i Middelfart, 241. — Jensen, Sømmand i Sønderho, 663. — Jensen, Væversvend i Rudkøbing, 664. — Jensen i Aastrup 321. — Jensen i Nyborg 637. — Jensen i Ribe 637. — Jespersen i Kolding 683. — Jørgensen i Nyborg 664. — Jørgensen i Tange 83. — Keldsen, Skibshovedsmand, 252, 295, 321, 328. — Klavsen i Sorø Skole 822. — Knudsen i Skovby 212. — Kornelissen, hollandsk

Skipper, 502. — Kristensen, Renteskriver i Nørrejylland, 195, 259, 265. — Kristensen Høker i Kbhvn., Marketender, 368. — Kristensen i Rougsted 89. — Kristensen i Ystad 636. — Lambertsen, Borgemester i Ribe, 668. — Lavridsen, Kannik i Lund, 457. — Lavridsen i Aastofte 601. — Lavridsen i Assens 636. — Lavridsen i Hurup 777. — Lavridsen i Mariager 261. — Lavridsen i Maribo 147. — Lavridsen, Sømand i Skagen, 663. — Lavridsen i Øksendrup 278. — Madsen, Tolder og Sise-mester i Ronneby, 617. — Madsen i Helsingørs Hospital 591. — Madsen i Jyllinge 325. — Madsen se Laxmand. — Mik-kelsen i Hønsinge 721. — Mik-kelsen i Stedstrup 199 f. — Mo-gensen se Trane. — Nielsen, Præst i Borum, 228. — Nielsen, Præst i Græsted, 816. — Niel-sen, Borgemester og Tolder i Nyborg, 672. — Nielsen, Byfo-ged og Høsttolder i Sømmers-havn, 210. — Nielsen, Skibshø-vedsmand, 267, 295. — Nielsen, Degn i Førsløv, 58. — Nielsen, Skovrider i Antvorskov Len, 456. — Nielsen, Hjulmand p. Frederiksborg, 501. — Nielsen i Aagerup 294. — Nielsen i Hebsgaard 245. — Nielsen i Klagstrup 470. — Nielsen i Ny-borg 323. — Nielsen i Ringkø-bing 639. — Nielsen i Tange 83. — Olsen, Renteskriver, 385. — Olsen i Valsøllille 207. — Ol-sen i Ystad 121. — Olufsen, Præst i Borslev, 308. — Oluf-sen, ølandsk Præst, 535. — Oluf-sen Skavbo, Bøsseskytte, 165. — Olufsen i Engelstrup 752. —

Olufsen i Raadegaard 752. — Pedersen, Kongens Tømmer-mand, 466. — Petersen, hol-landsk Købmand, 502. — Peder-sen i Faaborg 664. — Pedersen se Løvenbalk. — Povlsen, Præst i Højen, 681. — Rasmussen i Kastrup 597. — Rasmussen i Lokkerup 446. — Rasmussen i Malmø 636. — Rasmussen i Ny-borg 664. — Rimboltsen, Mag., Kannik i Viborg, 563, 579. — Sandersen, Ridefoged p. Malmø-hus, 598. — Selgensen, Herreds-foged i Hvetbo H., 212. — Svendsen, Præst i Farstrup, 8. — Svendsen, Hospitalsforstan-der i Helsingør, 545, 591, 692, 738. — Svendsen i Lemvig 11. — Sørensen, Salpetersyder, 820. — Sørensen Skriver 551. — Tagesen i Ribe 637. — Thomesen i Ribe 637. — Thomesen i Sorø Skole 506. — Tønnesen i Svend-borg 637. — Villumsen, Foged p. Malmøhus, 61. Pederstrup, Hammer H., 541, 711. —, Nørlyng H., 254. Pentz, Markvard, Lensmand p. Segeberg, Oberstløjtnant, 330, 423, 487, 540. Persow, Thessen von, øverste Løjtnant, 394, 398, 412. Pesnæs, Øland, 535. Pettersdorf, Hans von, Løjtnant, 590. Petts, Klavs, hollandsk Købmand, 502. Pinds Mølle, Ning H., 285. Pjedsted, Holmans H., 3. Plagemand, Morten, 266. Ploug, Jens, i Helsingør 637. — Jørgen, Tolder i Rødby, 109, 209. Poch, Dirik, i Lybæk 531. Podebusk, Erik, se Sidsel Oxe. —

- Klavs 10, 123, 166, 298, 331, 486, 585, 637, 643, 807. — Movrids 10; jvfr. Magdalene Sehested. — Vibeke, Evert Bilds, 10.
- Pogwisch, Hans, 108, 285, 345, 778 f.
- Pohl, Frans, 760; jvfr. Dorthe Skram.
- Polen. Konge se Sigismund III.
- Poley, Johan, Øverste, 412.
- Pommern. Hertug se Filip Julius.
- Pors, Jfr. Anna, 212. — Hilleborg Stigsdatter, Niels Gaas's, 212. — Klavs 158, 212 f. — Jfr. Margrethe 212. — Rudbek, Landsdommer p. Langeland, 27, 108, 149, 212 f.
- Knudsen i Sorø Skole se Leve.
- Porsborg, Hads H., 527.
- Post, Johan, 431.
- Pott, Cornelis Jansen, i Amsterdam 49. — Niels 173, 187.
- Povl Fisker i Helsingør 637. — Hofmand i Nyborg 664. — Møller, Vikar i Lund, 745. — Smelter i Helsingør 133. — Andersen i Truust, Delefoged i Tvilum Birk, 30. — Hansen i Tavlov-Nebel 130. — Jensen († Nielsen), Præst i Lejrskov, 687. — Jensen i Kols Mølle, Herredsfoged i Ringsted H., 207, 455. — Jensen 627. — Kristoffersen i Store Karleby 72. — Lavridsen, Raadmand i Slagelse, 93. — Madsen i Nebel 130. — Mortensen, Mag., Professor, 1611 Superintendent i Lund, 357, (447 f., 547), 577, 622, (627), 704, (754), 821, 826. — Nielsen, Præst i Erst og Jordrup, 282. — Nielsen, Byfoged i Væ, 210. — Nielsen Glarmester i Grenaa 664. — Pedersen. Borgemester, Tolder og Sisemester i Svendborg, 130. 209. — Pedersen i Ferup, Sandemand, 251. — Povlsen i Skuderløse 452. — Rasmussen 409. — Saumandsen i Verrested (?) 13. — Thorkildsen, Skibspræst, 627.
- Prenger, Jakob (Joakim), Rytteranfører, 424, 561.
- Priorskov, Musse H., 87.
- Prip, Jfr. Dorete, 244, (248). — Iver i Sorø Skole 447. — Kristen 79 f., 244, 248, 263, 546; jvfr. Barbara Vind. — Jfr. Margrethe 244, (248).
- Prydtz, Joachim, Skipper fra Lybæk, 520.
- Præstholm, Hads H., 36. — D a t. 30, 36, 56 f.
- Præstø 155, 182, 335, 342, 449, 725, 794. — Borgemester se Mads Holdersen; Toldere og Sisemestre se Jakob Kristoffersen, Mads Holdersen. — Mølle 618.
- Puck, Johan, Apoteker i Ribe, 668 f.
- Pugaard, Oluf, i Ribe 637.
- Pugdall, Jakob Jensen, Præst i Haarslev, 679.
- Pugevig, Blekinge, 833.
- Pust, Hans, Arkelimester p. Kronborg, 366; jvfr. Hans Kost.
- Pøl, Als, 685.
- Qvitzov, Ejler, Landsdommer i Fyen, 432, 458 f., 485, 504, 633; nævnes 10, 36, 39, 82, 149, 155, 161, 181, 311, 350, 376, 418, 449, 496. — Frederik 36, 124, 168 f., 422, 449, 485 f., 496, 555, 778; jvfr. Pernille Rud.
- Raabelev, Villands H., 52, 103, 730.
- Raaby, Froste H., 640.
- Raadegaard, Baarse H., 752.
- Raagelunde, Aasum H., 341.

- Raale, Knud, Kromand ved Skanderborg, 124.
- Raarup, Bjerger H., Jylland, 30.
- Raared, Gyngge H., 598, 732 f., 782.
- Rabe, Filip, se Gougraben.
- Radsted, Musse H., 750, 761, 811.
- Rafn, Peder Henriksen, i Vinding 282.
- Ragebo, Villands H., 818.
- Rakkeby, Sønder H., Mors, 28.
- Ralswiek, Rügen, 627 f.
- Ramel, Henrik, Lensmand p. Aarhus, 39, 128, 136, 149, 228, 235, 648; nævnes 58, 69, 100, 155, 210; jvfr. Elsebe Brahe.
- Ramsø, Alexander, Fange, 545.
- Ramsø Herred. Herredsfoged se Jens Hage.
- Randau, Marie von, Svend Ornings, 680.
- Randers 32, 161, 182, 190, 374, 382, 427, 449, 550, 674, 759, 779; nævnes 121, 154, 175, 413, 488, 548, 794 f. — Borgere 31, 175, 787. — Hospital 28, 30; Hospitalforstander se Niels Jakobsen. — Sønderbro 32.
- Fjord 86.
- Ranni (Raen, Rania), Gotthardt, Kongens Klejnsmed, 490, 632, 648, 745.
- Rantzaу, Anne, Antonius Rantzaus, 74. — Antonius 74; jvfr. Anne Rantzaу. — Bendiks 19, 75, 137, 221, 316, 453, 688 f.; jvfr. Karen Skeel. — Brejde, Statholder i Kbhvn. og Lensmand p. Møen, 39, 115 f., 149, 340, 354, 359, 461, 633, 659, 668, 717 f., 725, 748 f.; nævnes 59, 80 f., 84, 155, 157 f., 204, 285, 315 f., 330, 333, 364, 366 f., 375, (381), 478, 482, 520 f., 538, 550 f., 555, 573, 620 ff., 640, 646, 650, 653, 665, 676, 678, 734, 758, 794, 820, 833, 835. — Ditlev, Hofmarskal, 261, 338, 733. — Drude Kajsdatter, Oïuf Munks, 2, 286. — Erik 674. — Frans, Lensmand p. Silkeborg, 1611 p. Tranekær, 345, 348, 350, 352; nævnes 28, 33, 40, 45, 132, 154, 215 f., 232, 244, 256, 272, 304, 327, 329, 381 f., 393, 506, 755; jvfr. Anne Rosenkrantz. — Gert, Statholder i Hertugdømmerne, 1, 329, 388, 470, 473, 484, 512; nævnes 66, 72, 121, 240, 274, 330, 333, 341, 423, 469, 608 f., 688 f., 720, 728. — Godske 74, 89, 177. — Jfr. Helvig 755. — Henrik Fransen 755. — Johan Fransen 755. — Kaj Henriksen, 1615 Lensmand p. Kbhvns Slot, 579, 791, 794, 797, 804, 827. — Margrete, Kristen Vinds, 136, 144, 675. — Markvard Johansen 271, 561; jvfr. Dorte Ahlefeld. — Mette Bendiksdatter, Aksel Galts, (453). — Peder 74. — Povl, Kaptajn, 433. — Sofie, Mogens Gyldenstjernes, 515.
- Rantzausgave se Kanne.
- Rantzausholm (nu Brahetrolleborg), Salling H., 157.
- Ranum, Slet H., 231, 299.
- Rasmus Degn i Lundeborg 372. — Møller i Helsingør 42. — Andersen i Vorre, Herredsfoged i Lisbjerg H., 14. — Bentsen 457. — Hansen, Byfoged i Elleholm, 210. — Hansen se Skomager. — Ibsen, Skipper i Æbeltoft, 753. — Ibsen i Lille Linde 59. — Ibsen i Æbeltoft 664. — Jensen i Lyngby 616. — Jensen i Sorø Skole 358. — Jørgensen i Bogense 84. — Jørgensen p. Langeland 27. — Knudsen i Faaborg 664. — Lavridsen, Præst i Lyngge og Uggeløse, se Wolsing.

- Lavridsen, Byfoged i Bogen-
se, 209. — Madsen i Festerup
136. — Mikkelsen, Herredsfog-
ged i Sømme H., 580. — Mor-
tensen i Havgaard 550. — Mor-
tensen i Herrisvad 573. — Niel-
sen, Raadmand, 223. — Nielsen
i Malmø, Kaptajn, 462. — Ol-
sen i Lyngby 616. — Olufsen i
Farum 322. — Pedersen i
Kbhvn., Skibskaptajn, 484. —
Pedersen i Lille Linde 59. —
Povlsen i Vassingerød 195. —
Rasmussen i Nysted 636. —
Rasmussen i Tørring 587. —
Rasmussen i Øksendrup 278. —
Stigsen, Skipper i Æbeltoft,
753. — Sørensen i Aarhus 664.
— Tøgersen i Porsborg 527.
- Rathlovsdal se Hovedstrup.
- Ratticke, Bertel, i Flensborg 469.
- Rawe, Stillan, Rytter, 590.
- Ravnholt, Ning H., 31.
- , Vinding H., 614.
- Ravnsborg Slot og Len 732.
- Ravnstrup, Nørlyng H., 525.
- Redsted, Sønder H., Mors, 799.
- Reedtz, Frederik, Fændrik, 215,
325, 331, 334. — Peder se Karen
Rostrup.
- Reerse, Løve H., 756.
- Ref, Hans, Sømand i Skagen, 663.
— Niels i Stubbekøbing 636.
- Refs Herred 197, 681.
- Refsnæs, Arts H., 216, 672.
- Reimand, Hans, Rendemester p.
Kronborg, 544.
- Reimers, Markus, 286.
- Rejnstrup, Ø. Flakkebjerg H., 124.
- Rejsby, Hviding H., 758.
- Rensborg. D a t. 654.
- Resen, Hans Povlsen, Dr., Pro-
fessor ved Universitetet, 1615
Biskop i Sjælland, 67, 542,
655 ff., 741. (790), 791 f., 797,
816.
- Resen, Fjends H., 525.
- , Skodborg H., 649.
- Resmo, Øland, 535.
- Rettestrup, Hammer H., 541.
- Reval 367, 520, 524, 540, 544, 551.
- Reyners, Gerrit, hollandsk Køb-
mand, 502.
- Rez, Jakob de, af Gøteborg 388.
- Ribe 182, 397, 448 f., 674, 759;
nævnes 72, 121, 154, 161, 241,
326 f., 613, 634, 667 ff., 692, 794.
— Borgemestre se Keld Jørgen-
sen, Peder Lambertsen; Raad-
mænd se Ebbe Mogensen, Mo-
gens Grefve, Niels Griisbeck,
Hans Hegelund, Morten Lime,
Lydik Andersen, Oluf Rod, Ber-
tel Struch. — Borgere 45, 48,
86, 161, 305, 377, 428, 634, 637,
666 ff., 698, 742, 787. — Hospi-
tal 42 f., 118. — Domkirke 287,
649, 679, 687 f., 722, 727, 758,
788. — Kapitel 50, 145, 150, 155,
182, 287, 532, 649, 687 f., 758. —
Kronens Mølle uden for Nørre-
port 142.
- Stift 38, 149, 182 f., 564, 608,
660, 725. — Superintendenter se
Peder Hegelund, Iver Iversen
Hemmet.
- Riber, Jørgen Jørgensen, Sømand,
Trøjborg Len, 663. — Kristen,
Byfoged i Ystad, 209. — Kri-
stoffer 589. — Thomas Peder-
sen, Sømand, Trøjborg Len, 663.
- Riberhus Slot og Len 35, 243, 346,
377 f., 397, 687, 747, 753, 763,
817; nævnes 189 f., 316, 506,
563, 607, 663, (679), 832.
- Riga 144, 238 f., 305, 442, 566,
670.
- Riis, Vor H., 575.
- Riissenbroch, Johan, Taarnmand
p. Kronborg, 756.
- Rimbolt Lavridsen i Sorø Skole
651.

- Rimsø, Nørre H., Randers A., 711 f.
- Rind, Middelsom H., 91.
- Rinds Herred 641. — Herredsfogeder se Kristen Byrialsen, Kristen Movridsen.
- Rindschat, Sivert, Friherre, 11, 252; jvfr. Magdalene Munk.
- Ring, Hammer H., 767 f., 811, 818, 830.
- , Tyrsting H., 670.
- Kloster, Vor H., 22, 258, 368, 787.
- Ring, Skam H., 341.
- Ringnæs, Lundtoft H., 215.
- Ringkøbing 121, 183, 449, 794. — Borgere 639.
- Ringsted 182, 217, 335, 369, 759, 794, 822. — Byfoged se Peder Ibsen. — St. Jørgens Gaard 211.
- Herred 559. — Herredsfoged se Povl Jensen.
- Kloster (Len) 67, 258, 559, 708, 722 f., 792, 795, 804, 817; nævnes 335, 385, 406, 430, 442, 533, 591, 813, 820.
- Ris, Vor H., 621.
- Risby Skanse, Sverrig, 462, 482, 538.
- Risbøl, Slavs H., 193.
- Roche, Gorges, von Meldorf, Bøsseskytte, 188.
- Rod, Oluf, Raadmand i Ribe, 668.
- Rode, Fakse H., 812.
- Rodskær Enge ved Vejle 14.
- Rodsteen, Jfr. Anne Markvorsdatter, 548. — Jens Markvorsen 548, 773. — Knud Markvorsen 549. — Jfr. Lisbeth Markvorsdatter 549. — Markvor Jensen 548. — Palle Markvorsen 548.
- Rodstrup, Skam H., 341.
- Roede, Lavrens, Rytter, 590.
- Roff, Oluf Nielsen, Præst, 571.
- Romanov, Michael Feodorovitch, Storfyrste af Rusland, 652, (661).
- Romb, Gorrius, Baadsmand fra Stralsund, 456.
- Romdrup, Fleskum H., 595, 763.
- Romlund, Nørlyng H., 603.
- Roming, Niels Jensen, i Ribe 637.
- Romler, Povl, Maler p. Frederiksborg, 647, 736.
- Rommestrup, Gyng H., 711.
- Rompelmandt, Povl, Styrmand fra Lybæk, 455.
- Romsdals Len, Norge, 585.
- Romø 528, 663.
- Ronneby 69, 183, 327, 364, 373, 407, 423, 539, 617, 777, 794. — Byfoged se Jens Brun; Toldere se Erik Rasmussen, Peder Madsen. — Borgere 201, 829. — D a t. 364, 417.
- Rosendrup, Skam H., 341.
- Rosenkrantz, Aksel Børgesen, 732. — Aksel Eriksen 115. — Aksel Nielsen 1. — Anne, Frans Rantzaus, 487, 515, 546, 557, 755 f. — Birgitte Folmersdatter, Klavs Glambeks, 28, 76. — Birgitte, Mogens Juels, 111. — Børge 469, 483, 485 f., 719 f., 784. — Dorte Bendiksdatter, g. m. 1. Peder Norby, 2. Kristen Munk, 113. — Gert se Anne Friis. — Holger Akselsen, Lensmand p. Roskildegaard, 691, 695; nævnes 707, 716, 721, 725 f., 728, 738, 740, 743, 762, 769, 794, 797, 804, 808, 821. — Holger Børgesen, Skibshøvedsmand, 295, 460, 526. — Holger Jørgensen 2, 24, 126, 220, 327, 350, 370, 486, 505, 593, 624 ff., 699, 733, 755. — Holger Ottesen se Karen Gyldenstjerne. — Jfr. Ingeborg 719, 724, 784. — Jakob, Lensmand p. Nyborg, 1610 p. Hagenskov, 80, 99, 142, 167, 233, 295, 324, 346, 349, 474,

- 495 f., 748; nævnes 18, 25, 46, 107, 120, 133, 155, 157, 209, 212, 240, 255, 278, 307, 319, 350, 372, 376, 469, 487 f., 541, 548, 561 f., 566, 612, 636, 680, 707, 763, 781, 791, 794, 797. — Jørgen se Dorote Lange. — Karsten 24 f., 47, 113, 219. — Kristoffer Bendiksen 20, 24 f., 34, 47 ff., 72, 92, 138, 189, 200, 219, 331; jvfr. Kirsten Stygge. — Margrethe Jørgensdatter, Oluf Bildes, 220, 624, 819. — Margrete Ottesdatter, Hans Johansen Lindenovs, 39, 56, 302. — Niels, Skibshøvedsmand, 295, 327, 526, 555. — Oluf, Sekretær i Danske Kancelli, 97, 433, 457. — Otte Kristoffer 10, 155, 205, 468, 485, 496, 614, 686 f. — Palle Akselsen 578. — Palle Børgesen, kgl. Sekretær, 83, 96, 318, 724, 784 f. — Regitse, Gjord Pedersen Galts, 485, 539, 777. — Tim se Karen Kristoffersdatter Viffert.
- Rosenow, Povl, Skipper, 535.
- Rosensparre, Oluf, Lensmand p. Mariager Kloster, 1610 p. Dragsholm, 149, 185, 231, 343, 347 f., 474, 585, 717 f., 725, 747, 782, 804; nævnes 39, 57, 94, 249, 252, 256, 272, 291 f., 302, 324, 335, 342, 353, 406 f., 415, 455, 458, 521 f., 578, 594, 601, 695, 705 f., 728, 739, 742, 755, 757, 761 f., 769, 788, 794, 797, 808, 813, 816, 828.
- Rosenvinge, Morten Jensen, Tolder i Helsingør, 63, 154, 207, 340, 356, 370, 374, 384, 397, 402, 404, 412, 477, 545, 704, 757, 771, 806. — Sten Villumsen, Skibshøvedsmand, 1613 Tilsynsmand p. Bremerholm, 295, 327, 508, 642. — Villum Henriksen 18. — Villum Mortensen, Toldskriver i Helsingør, 63, 207, 340, 477, 704, 771.
- Roskilde 335, 397, 474, 674, 759; nævnes 155, 182, 326, 334, 369 f., 425, 509 f., 721, 794, 821. — Byfogder se Anders Lavridsen, Ejler Bagge. — Borgere 71, 122, 426, 580. — Duebrødre Hospital 128, 346, 742, 790; Forstandere se Bertel Hansen, Hans Valløe. — Domkirke 142 f., 200, 346, 358, 459, 471, 504 f., 541, 573, 576, 638, 727, 790, 797. — Kapitel 70, 142, 182, 234, 299, 353, 590, 597, 627 f., 643, 741, 761, 782. — Ærkedegnens Gaard 71. — Gaard (Bispegaard) og Len 107, 122, 131, 346, 439, 559, 580 f., 585 f., 635, 691 f., 694 f., 708, 720, 731, 747, 762, 797, 804; nævnes 70, 128, 175, 258, 260, 272, 274, 276, 335, 353, 375, 385, 406 f., 414 f., 430, 533 f., 563, 591, 654, 716, 728, 738, 740, 743, 769, 786, 808, 821, 827. — D a t. 71.
- Roslev, Froste H., 782.
- Ross, Kristen, 364.
- Rostock 130, 343. — Borgemester se Henrik Stallmeister. — Borgere 464 f., 678, 723. — D a t. 238.
- Rostrup, Albrekt, 810; jvfr. Anne Nielsdatter Kaas. — Gunde 345. — Hans 345, 468. — Karen, Peder Reedtz's, 191, 651.
- Rotfeld, Kristence Nielsdatter, Bjørn Kaas's, 248.
- Rothkirk, Baltser, 486. — Henrik, Berider, 477, 564, 814.
- Rougsted, Jerlev H., 89.
- Rovsthøj, Skads H., 200.
- Rud, Ejler, 87, 223, 494, 709, 767, 830. — Johan, Lensmand p. Ørum, 102, 168 f., 233, 261, 309, 671; nævnes 19 ff., 77, 79, 154, 245, 315; jvfr. Anna Hardenberg. — Kirsten, Herman Skeels,

- 247, 485, 515. — Knud Erik-
sen, Lensmand p. Odensegaard,
36 f., 44, 77, 80, 82, 87, 123, 184,
207, 221 ff.; nævnes 7, 38, 93 f.,
100 ff., 121, 133, 149, 155, 191,
209, 240, 255, 266, 274 f., 296,
340, 487, 693; jvfr. Ellen Mar-
svin. — Knud Jørgensen 331,
485 f., 664 f., 691, 693. — Kor-
fits, Lensmand p. Hindsgavl,
36 f., 77, 80, 82, 87, 221 ff., 261,
324, 344 f., 346, 360, 367, 404,
417, 428, 449, 490, 496, 527, 544,
628, 631, 638, 804, 830; nævnes
114, 121, 157, 185, 247, 255, 319,
364, 411, 488, 560 f., 563, 625,
669, 763, 768, 794, 797, 827. —
Peder 123. — Pernille Ottес-
datter, Frederik Qvitzovs, 124,
167. — Sofie Eriksdatter, Jakob
Lykkes, 37, 199.
- Rudbjærg, Sønder H., Laaland,
631, 644.
- Rudkøbing 121, 183, 190, 284 f.,
330, 449, 487, 626, 664, 794.
- Rudme, Salling H., 631.
- Rue, Skovby H., 602.
- Rugaard og Len 319, 422, 696, 742,
748, 762 f., 797, 827. — Mølle
14.
- Rugballegaard, Tørrild H., 88.
- Ruhmann, Wolfgang. Mag., 578.
- Rummel, Henrik, Hopmand i Win-
dau, 451.
- Rungsted, Lynge-Kronborg H.,
317, 591, 647.
- Runsteen, Øland, 535.
- Rusk, Knud, i Stubbekøbing 636.
- Rusland. Storfyrste se Michael
Feodorovitch Romanov.
- Rutland, Roger Greve af, 157.
- Ry, Hjlemslev H., 593, 621.
- , Tyrsting H., 214. — Mølle
787. — Skove 91.
- , Gyngе H., 294.
- , Løve H., 46, 62.
- Rügen 276, 627.
- Rytter, Anders, 78. — Oluf se Ide
Munk.
- Rærup, V. Horne H., 686.
- Rættelev Mølle, Gyngе H., 282.
- Rødby 183, 479, 487, 782. — Tol-
dere se Jørgen Hansen, Jørgen
Ploug. — D a t. 649 f.
- Røde Mølle, Riberhus Len, 651.
- Røgen, Gern H., 9.
- Røjkær, Refs H., 9, 77.
- Røme, Hammerum H., 682.
- Rønne 183, 794.
- Rønnebjærg Herred 321, 360, 372.
- Rønninge, Aasum H., 46.
- Rønningsøgaard, Aasum H., 253.
- Rønnov, Anne, Erik Hardenbergs,
602.
- Rønnovsholm, Børglum H., 812.
- Rørum, Albo H., 166.
- , Nørre-, Froste H., 710.
- Røsholt, Gyngе H., 294.
- Røslev, Gyngе H., 294.
- Rösseler, Jørgen, i Rostock 464 f.
- Røseholm, N. Asbo H., 543.
- Røttinge, Baarse H., 830.
- Saaby, Vor H., 28, 441.**
- Sachsen. Kurfyrste se Christian
II; Kurfyrstinde se Hedvig:
Hertuger se Ernst Ludvig, Ju-
lius Henrik.
- Sadolin, Jørgen, i Sorø Skole 634.
— Theofilus, Præst i Aastrup,
145.
- Sakskøbing 183, 190, 213, 335,
674, 760, 794. — Byfoged se
Jens Lavridsen.
- Sal, Kristen, i Vejlegaard, Birke-
foged i Vestervig Birk, 600.
- Salisbury, Robert Cecil, Greve af,
81, 157.
- Sallerup, Øster-, Froste H., 553.
- , Oksie H., 126, 259.
- Salling, Jylland, 124, 219.
- , Salling H., 306.

- Salling, Slet H., 8.
— Herred 233.
- Salomon Baadsmænd af Lybæk 455. — Nielsen i Farum 322.
- Saltholm 162, 297.
- Saltum, Hvetbo H., 212, 242.
- Saltø Slot og Len 191, 651, 654, 820.
- Samsø 56, 121, 249, 437.
- Samuel Hansen (? Povlsen), Vikaer i Roskilde, 504.
- Sandager, Baag H., 602.
- Sandberg, Henrik, se Kirsten Juel. — Mikkel Nielsen 136. — Ulrik, Lensmand p. Lundenæs, 261, 312, 324, 344 f., 417, 428, 451 f., 490, 544, 554, 628, 637 f.; nævnes 9, 12, 15, 51, 74, 78, 106, 154, 174, 185, 215 f., 303, 316, 677, 742, 763, 779, 784, 794, 817.
- Sandbjerg, Nørre H., Laaland, 494.
- Sandby, Gyng H., 782.
—, Ingelstad H., 268.
—, Øland, 535.
- Sandbygaard, Gyng H., 23 f., 249, 788, 822 f.
- Sandbæk, Førs H., 733.
- Sander, Mikkel, Byfoged i Helsingør, se Seidel.
- Sandholt, Salling H., 78, 221 ff., 496.
- Sandt, Augustinus, Præst i Helsingør, 504, 754.
- Sangerhausen, Bastian, Vagtmester p. Varberg, 107.
- Sascerides, Gellius, Dr. med., Professor, 544, 577 f.
- Sasserup, Froste H., 593.
- Schacke, Meinhart, Hospitalslem i Helsingør, 370.
- Schelling se Jakob Jakobsen.
- Schemel, Gregorius, Ingeniør, 527, 588.
- Schleicher von der Slave, Hans, Vagtmester i Halmstad, 481.
- Schlested, Werner von, 624.
- Schnechle, Munichart, se Meinhart Schacke.
- Schott, Jakob, Fange, 545.
- Schotland, Herman, i Lybæk 551.
- Schraw, Tidemand, svensk Fange, 536.
- Schroer, Wille, hollandsk Købmand, 502.
- Schulrou, Tønnes, Grovsmed p. Frederiksborg, 106.
- Schult, Klavs, Skipper, 441.
- Schultz, Hans, Skipper, 525.
- Schultze, Lucas, Bøsseskytte, 188.
- Schumacher, Ejler, i Hamborg 500.
- Schuren, Bernt tor, 534.
- Schwabe, Nikolaus, Møntmester, 580.
- Schweinitz, Jens, Salpetersyder i Roskilde Len, 100. — Jørgen 97.
- Schwerin, Valentin, p. Kronborg 436.
- Schwerin Stift. Administrator se Hertug Ulrik.
- Sebber Kloster, Slet H., 352, 710.
- Seebled, Niels, svensk Fange, se Søblad. — Otto Knudsen, Borgemester i Odense, 443.
- Seefeld, Enevold, 537, 567. — Hans 345.
- Segaltgaard, Ø. Lisbjerg H., 426.
- Segeberg 487.
- Sehested (dansk Slægt), Anne Maltesdatter, Ove Lunges, 39, 302, 461, 734. — Klavs Maltesen, Lensmand p. Arnsborg, 399, 461, 530, 622, 728; jvfr. Anne Lykke. — Kristen Thomesen 90, 135, 224 f., 363, 485, 498, 815 f. — Sten Maltesen, Marsk, Lensmand p. Baahus, 1610 p. Vestervig Kloster, 39, 116, 149, 230 f., 261 f., 264, 266, 324, 365 ff., 385, 388 f., 402, 461 f., 472; nævnes

- 58, 98, 100, 107, 121, 133, 155, 166, 205, 210, 238, 242, 250 f., 290, 314, 321, 323, 335, 368 f., 374, 376 f., 379, 382, 384, (391 f., 395), 397, 569, 710; jvfr. Anne Brahe. — Thomas Maltesen 90, 135, 164, 226.
- Sehested (holstensk Slægt), Ditlev, 47. — Jakob, Kaptajn, 443. — Magdalene, Movrids Podebusks, 10.
- Seidel (Sander eller Greve), Mikkel, Byfoged i Helsingør, 147, 156, 236 f., 257, 375, 388, 396, 398.
- Seigmand, Peder, Slotsfoged p. Skanderborg, 672.
- Sejling, Hids H., 428.
- Sejlstrup, Hellum H., 798. — Slot og Len 270, 379, 524, 727, 747, 763.
- Sejrø 121, 249, 292, 729, 742, 754, 757.
- Selbjærg, Ulvborg H., 109.
- Selbye, Johan, Officer, 523.
- Selde, Nørre H., Salling, 17.
- Sellerup, Holmans H., 281.
- Semb, Refs H., 569.
- Sembs, Johan, Kaptajn, 577, 691.
- Serdan se Zaardam.
- Serlin, Albrekt Kristoffersen, se Boel Mund.
- Serridslev, Vor H., 28. — Gaard 134.
- Sest, Anst H., 250.
- Sibberup, Froste H., 593.
- Siem, Hellum H., 307.
- Sigerslevvester, Lyng-Frederiksborg H., 644.
- Sigerslevøstre, Strø H., 195.
- Sigersted, Ringsted H., 627.
- Sigvard Gabriel se Akeleje.
- Sikram, Hans, Officer, 561.
- Silkeborg Slot og Len 29, 132, 346, 348, 350, 352, 428 f., 439, 480, 505 f., 557, 606, 611, 635, 677, 680 f., 685, 731, 746, 763, 783 f., 817; nævnes 40, 46, 215 f., 232, 256, 272, 320, 329, 370, 375, 381 f., 393, 410 f., 415, 419, 496, 544, 578, 661, 667, 819. — Mølle 783.
- Simers, Gerge, i Amsterdam 129.
- Simsted, Rinds H., 352.
- Simmendrup, Ringsted H., 230, 258.
- Simon Tensen 433. — Thomesen i Møballe 2.
- Sindbjærg, Nørvang H., 744. —, Sønder H., Mors, 631.
- Sinklar, Anders, Lensmand p. Gladsakse, 1611 Statholder p. Kalmar Slot, 436, 538, 582, 585, 598, 634, 652, 721, 788, 822 f., 825 f., 834; nævnes 66, 95, 121, 155, 166, 190, 210, 256 f., 290 f., 335, 344, 433, 443, 462, 474, 482, 494, 517, 521, 524, 568, 655, 701, 706, 711 f., 729, 732 f., 763 f., 766, 778, 782, 794, 806 f., 817 f., 828, 837 f. — Morten 486.
- Sipperup, Hammer H., 351, 767, 811.
- Sirub, Ernst, 399.
- Sistinus, Trud, Organist, 125.
- Sitseldige, Skov i Skanderborg-Aakjær Len, 283.
- Sivert Hansen, Præst i Bjørnekulle, 211.
- Sjelle, Framlev H., 596, 606, 621.
- Sjolte, Baarse H., 163, 830.
- Sjunkerødorp, Gyng H., 711.
- Sjælland 38 f., 53, 97, 154, 180 f., 184, 262, 289, 326, 374, 377, 379, 425, 432, 438, 460, 481, 499 f., 576, 708, 747, 797, 814, 822. — Landsting 39, 149, 155, 161, 195, 471, 564, 576, 709, 726, 792. — Stift 149, 184, 564, 725. — Superintendenter se Hans Resen, Peder Vinstrup.

- Skaane 23, 38 f., 62 f., 69, 98, 107, 161 f., 181, 183 f., 297, 321, 328, 333, 357, 364, 371, 425, 433, 460 —463, 475 f., 494 f., 540, 544, 648, 708, 733, 748 f., 798, 814.
- Skaane Landsting 39, 149, 155, 161, 471, (476), 564, 709, 726, 828.
- Stift 149, 182, 184, 565, 725. — Superintendenter se Mogens Madsen, Povl Mortensen.
- Skaarup, Hjelmølev H., 241.
- , Sunds H., 18, 99.
- Skaber Bro, Middelsom H., 91.
- Skabersø, Bare H., 133.
- Skade, Elsebe, Povl Freibergs, 178. — Kristoffer 662. — Niels 135.
- Skads, Skads H., 686.
- Herred 109.
- Skaftelev, Slagelse H., 62, 117.
- Skagen 121, 154, 165, 183, 219, 449, 533, 794. — Borgere 15, 165, 663.
- Skallerup, Baarse H., 768, 830.
- Skalmstrup, Fjends H., 675.
- Skam Herred 443.
- Skanderborg Slot og Len 6, 36, 57 f., 132, 141, 166, 169 f., 244, 258, 281, 311, 315, 346, 368, 439, 455, 480, 539 f., 605, 607, 620 f., 635, 731, 746, 763, 817; nævnes 2, 22, 27, 42, 66, 91, 96, 104, 124 f., 142, 214, 227, 232, 250, 256, 272, 274, 283, 285, 320, 329, 375, 407, 409, 414 f., 419, 578, 662, 672, 819. — Dyrehave 455, 605, 787. — Jærgergaarden 621. — Kro 676, 787. — Da t. 1—9, 17—30, 33—36, 241.
- Skanderup Birk 30.
- Skannerup, Gern H., 677.
- Skaner 155, 183, 488, 794. — Byfoged se Søren Mortensen.
- Skarpenbergs Gods i Salling 530, 583 f.
- Skat, Thomas, svensk Kaptajn, 428. — Henrik, Tømmermand i Malmø, 469.
- Skave, Birgitte, Niels Krabbes, 830. — Mads Nielsen 546. — Sidsel, Erik Kristoffersen Dyres, 769.
- Skeby, Lunde H., 296.
- Skeel, Albrekt Hermansen, 17, 19 f., 75, 106, 137, 314, 515; jvfr. Anne Bjørnsdatter Kaas. — Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltoenderhus, 86, 183, 261, 314, 324, 333 f., 344 f., 417, 428, 452, 490, 544, 551, 628, 638, 682, 709, 741, 745 f., 810; nævnes 20, 34 f., 37 ff., 48, 50 f., 72, 74, 79, 83, 90, 94, 109, 111, 113, 121, 135, 142, 148 ff., 154, 170, 177, 179, 185, 190, 200, 215, 243, 284 ff., 288, 298, 316, 378, 405, 527, 560, 563 f., 572, 607, 613, 637, 651, 658, 660 ff., 666, 668, 679, 686 f., 692, 698, 700, 714, 718, 725, 739, 753, 763, 794, 831 f., 838 f. — Jfr. Dorthe 515, 657 f. — Herman se Kirsten Rud. — Ingeborg, Otte Banners, 56, 270. — Ingeborg, Klavs Dyres, 75, 137, 270, 617. — Jørgen 312. — Jørgen, Lensmand p. Kallø, 490, 544, 638, 711, 741, 755; nævnes 2, 17, 59, 66, 86 f., 121, 124, 154, 164 f., 177, 179, 220, 232, 241, 250 f., 257, 306, 488, 521, 557, 560, 628, 637, 677, 681, 693, 756, 763, 794, 817. — Karen Albrektsdatter, Bendiks Rantzau, 19, 75, 221. — Jfr. Kirsten Albrektsdatter 20, 75, 106, 137, 280, 613 f. — Kristen 233, 315, 333, 810. — Otte Kristensen, 1609 Lensmand p. Dueholm Kloster, 46, 103, 125, 334, 345, 583 f., 599 f., 638, 661, 682, 810; næv-

- nes 194, 246 f., 514, 518, 606, 677.
- Skelby, Tybjerg H., 194.
- Skelklit, Hillerslev H., 569.
- Skellerup, Vinding H., 253.
- Skellinge, N. Asbo H., 198, 706.
- , Froste H., 553.
- Skelskør 121, 155, 182, 335, 441, 449, 759, 773, 794. — Byfoged se Kristoffer Hansen; Toldere se Ambrosius Ambrosisen, Jesper Thomsen. — Borger 773.
- Skencke, Hans, i Danzig 712.
- Skern, Bølling H., 174, 247, 437, 451. — Bro 12.
- Skibbinge, Baarse H., 617.
- Skiberup, Froste H., 593.
- Skibet, Tørrild H., 193 f. — Aa 288.
- Skien 155, 565, 794.
- Skinders Bro, Hald Len, 352.
- Skinkel, Jfr. Berte, 549. — Hans se Anne Bild. — Karen, Anders Dresselbergs, 691. — Jfr. Lisbet 44. — Morten 4, 109, 149, 819. — Niels 136, 149, 449, 496, 614.
- Skive 154, 183, 245, 449, 600, 682, 794.
- Skivehus Slot og Len 14, 271, 346, 440, 530, 583, 588, 610, 746, 763, 780; nævnes 269, 822.
- Skiverklit, Hillerslev H., 810; jvfr. Skelklit.
- Skiverup, Vemmenhøg H., 809. — Bro 620.
- Skomager, Hans Rasmussen, Mag., Professor, 726. — Rasmus Hansen i Sorø Skole 726.
- Skotland 187.
- Skov, Jens, Borgemester i Nykøbing p. Mors, 55, 159.
- Skovby, Skovby H., 212. — Herred 14.
- Skove, Nørre H., Salling, 195.
- Skovgaard, Anna, Holger Ulfstads, 60, 102 f., 486. — Jørgen, kgl. Sekretær, 5, 7, 60, 102, 119, 228, 286, 457, 578.
- Skovgaarde, Baag H., 331.
- Skovhuse, Baarse H., 299, 768, 830.
- Skovløse, Gyngø H., 282.
- Skram (Fasti), Anne Eriksdatter, Kristen Munks, 607. — Erik se Anne Vind. — Marine, Jakob Hardenbergs, 169. — Peder 16, 288, 546, 575 f.
- (Vaaben: en Enhjørning), Anders, 16. — Birgitte Pedersdatter, Peder Thotts, 566. — Dorthe, Frans Pohls, 760. — Elsebe, Eske Billes, 1, 289, 486. — Hans 345. — Jakob 83. — Karen, Lavrids Brockenhuuses, 148. — Jfr. Margrete 148.
- Skrea, Aarstad H., 301.
- Skref, Matthis, Skrædder i Kbhvn., 353.
- Skreiter, Hans, i Helsingør, Fiskemester, 639, 705, 769.
- Skroedt, Tidemand, Kaptajn, svensk Fange, 509.
- Skrøder, Hans, Slotsfoged p. Kronborg, 369, 543.
- Skuderløse, Ringsted H., 12, 452.
- Skuderup, Baarse H., 768, 830.
- Skumstrup (nu Vilhelmsborg), Ning H., 6.
- Skyts Herred 386.
- Skytte, Johan, svensk Gesandt, 774 f.
- Skyum, Hassing H., 194.
- Skærum, Horns H., Jylland, 12.
- Skæve, Dronninglund H., 305, 523.
- Skødstrup, Ø. Lisbjerg H., 426.
- Skørping, Hellum H., 307.
- Skørring, Framlev H., 621, 669.
- Skørringe, Vester-, Fuglse H., 127.
- Slagballe, Tyrsting H., 722.
- Slagelse, Hans, Kaptajn p. Øland, 571.
- Slagelse 155, 182, 326, 335, 369,

- 397, 449, 674, 690, 794. — Borge-
mester se Kristoffer Lavridsen;
Raadmand se Povl Lavridsen.
— Borgere 138, 756. — Hospi-
tal 93. 128; Hospitalsforstande-
re se Kristoffer Lavridsen, Povl
Lavridsen.
- Slangerup 155, 182, 335, 397, 443,
449, 781, 794. — Byfogder se
Anders Sørensen, Lavrids Niel-
sen.
- Slemminge, Lille-, Musse H., 750,
761.
- , Store-, Musse H., 750, 761.
- Slesvig, Hertugdømme, se Sønder-
jylland.
- Slichting, Elias, i Ronneby 201.
- Slide Havn, Nørre H., Gulland,
380, 390.
- Slude, Vinding H., 311.
- Sludstrup, Horns H., Jylland, 12.
- Sluttow, Klavs, 425.
- Sløinge, Aarstad H., 301.
- Smedstrup se Snestrup.
- Smidstrup, Ingelstad H., 531.
- , Lyng-Kronborg H., 317.
- , Tørrild H., 289.
- Smidt, Jakob, Løjtnant, svensk
Fange, 509.
- Smørpøt, Skodborg H., 277.
- Snarestad, Ljunits H., 206.
- Sned, Øster-, Nørvang H., 193 f.
- Snertinge, Hammer H., 767 f., 786,
818.
- Snesere, Baarse H., 175.
- Sneslev, Ø. Flakkebjerg H., 124.
- , Sønder-, Ringsted H., 533.
- Snestrup, Odense H., 110.
- Sneum, Skads H., 215.
- Snorupgaard, Hornum H., 234.
- Snøge, Morten, i Stralsund 413.
- Soderup, Merløse H., 786.
- Sofie, Frederik II's Dronning, 226,
292, (374, 643, 732), 820, (833).
- Solbjerg ved Kbhvn. 211, 320.
- , Gyngø H., 198.
- Solbjerg, Løve H., 46, 62, 117,
654, 803.
- Some, Krister, Kommandant i
Kalmar, 429.
- Sommer, Lambert de, af Gøteborg
388.
- Sorring, Gern H., 3.
- Sorø 155.
- Birk 659.
- Skole (Kloster) og Len 654;
nævnes 2, 5, 61, 89, 106, 109,
123, 125, 134, 139, 145, 151, 156,
171, 198, 214, 217, 223, 246, 278,
293, 308, 322, 335, 359, 397, 432,
437, 447, 456, 490, 506, 527, 544,
546, 554, 574, 578, 586, 589, 596,
614, 634, 639 f., 650 f., 659, 666,
673, 681, 687, 698, 722, 726, 736,
744, 751 f., 759, 767, 769, 777,
782, 785, 788, 822, 830 f.
- Sostrup (nu Benzon), Nørre H.,
Randers A., 711.
- Spaabæk, Vester-, Hind H., 8, 77.
- Spang, Thomes, i Helsingborg Len
592.
- Spangmark, Bjerge H., Fyen,
815.
- Spanien 120, 579.
- Spannerup, Himle H., 698.
- Sparer, Peter, Bøsseskytte, 188.
- Sparre, Jfr. Anne, 351. — Em-
mike 344, 351. — Gabriel, se
Lisbeth Trolle. — Jens, Hof-
marskal, 1610 Lensmand p. Kri-
stianopol og Sølvitsborg, 1612
p. Aahus, 50, 106, 217, 242,
257 f., 450, 477, 483, 488, 650,
654, 728; nævnes 262, 273 f., 291,
294, 319, 327, 337, 339 f., 342,
369, 373, 392, 394, 396, 398,
403 f., 407, 412, 420 ff., 427, 442,
494, 539, 562, 579, 630, 649, 655,
701 f., 705, 709, 712, 729 f., 763,
766, 789, 794, 806 f., 812, 817 f.,
823, 827, 837. — Jep Torsen
141. — Pernille, g. m. l. Holger

- Brahe, 2. Anders Maltesen Vifert, 153.
- Sparre (i Sverrig), Gørvel Faddersdatter, Lage Brahes, 151, 153, 170. — Sigmund 418 f.
- Speigelberg, Elev i Sorø Skole, 554.
- Spend, Kristen Simonsen, Præst i Understed og Karup, 15.
- Spickerman, Villum, i Odense 93 f.
- Spiegel, Hans, 54, 764; jvfr. Hilkeborg Hansdatter Lindenov.
- Spjellerup, Fakse H., 310.
- Splion, Villum Peitersen, Skibskaptajn, 405 f., 508.
- Split, Frederik, i Kolding 166.
- Sprenger, Hans, Skipper fra Lybæk, 455.
- Spur, Oluf, i Engelstrup 752.
- Spøtrup, Hads H., 57.
- Staarup, Peder, i Ribe 637.
- Staarup, Ods H., 342.
- Staarupgaard, Fjends H., 19.
- Stabrand, Sønder H., Randers A., 14.
- Stabykærgaard, Ulvborg H., 11, 303.
- Stadil, Hind H., 7, 498.
- Stadsgaard (nu Konstantinsborg), Ning H., 30.
- Staffenberg, Anders, i Nygaard 442.
- Stagstrup, Hassing H., 555.
- Stakkerup, S. Asbo H., 573.
- Stallmeister, Henrik, Dr., Borgemester i Rostock, 258.
- Stangenæs, Lapland, 684.
- Stanger, Johan, Skibshovedsmand, 328, 335.
- Starby, S. Asbo H., 7, 550, 640.
- Stard, William, engelsk Soldat, 518.
- Stavanger 155, 794.
- Staveren, Nederlandene, 540.
- Staverskov, Oluf, i Sorø Skole 506.
- Stavnstrup, Baarse H., 830.
- Stavshede (Feldingholm), Ulvborg H., 275.
- Stedstrup, Merløse H., 158, 199.
- Steffen (Stefan, Staffen) Hansen i Emmerbølle 243. — Hansen, Sømmand i Løgstør, 663. — Madsen i Kolding 671. — Nielsen, Borgemester i Thisted, 662, 675. — Nielsen i Horsens 22. — Pedersen i Kollerød 195. — Sørensen, Skibshovedsmand, 267, 295, 329, 338, 474. — Villumsen i Fensten 527.
- Stefning, Jørgen, Hammersmed, 71, 127.
- Stege 182, 190, 220, 335, 449, 794.
- Stegehus Slot og Len 315.
- Steinburg Slot og Len 733.
- Sten, Hans, Apoteker i Kbhvn., 108.
- Sten Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehested. — Villumsen, Skibshovedsmand, se Rosenvinge.
- Sten, Tønnersø H., 668.
- Stenbjærggaard, Børglum H. (eller Læsø), 577, 650.
- Stenderup, Ø. Horne H., 248.
- , Koldinghus Len, 658.
- Stendur Gislesen, Skolemester p. Island, 41.
- Stenestad, Helsingborg Len, 596.
- Stengaard, Langeland, 602.
- Stenmagle, Alsted H., 268.
- Stenmyller, Anders, i Roskilde 426.
- Stensen, Jfr. Anne Hansdatter, 549. — Hans 567; jvfr. Margrete Basse. — Hans Hansen 549. — Jfr. Maren Hansdatter 549.
- Stensgaard, Langeland, 567.
- Stenvig, Hans, i Halmstad 762. — Johan, Tolder og Sisemester i Kristianopol, 582.

- Stenvinkel, Hans, Bygmester, 716.
— Lavrids, Bygmester, 638.
- Stephanius, Hans, Mag., Forstander for Sorø Skole, 2, 5, 61, 89, 105, 109, 123, 125, 134, 139, 145, 151, 155 f., 171, 198, 214, 217, 223, 246, 268, 278, 293, 308, 322, 335, 358, 361, 397, 432, 437, 447, 456, 490, 506, 527, 544, 546, 554, 558, 574, 578, 586, 589, 596, 614, 634, 639 f., 650 f., 654, 659, 666, 673, 681, 687, 698, 722, 726, 733, 744, 751 f., 759, 763, 767, 769, 777, 782, 785, 788, 809, 822, 830 f.
- Stiby, Jerrestad H., 582.
- Stockholm 376, 386, 520, 526. — Borgere 428, 536, 665, 703.
- Stockmand, Gert, i Kristianopol 319.
- Storby, Baarse H., 768, 786, 830.
- Storck, Niels, Fyrbøder p. Toldboden i Helsingør, 154, 570.
- Storebælt 26 f., 120, 213, 275, 344 f., 672, 691.
- Storeheddinge 103, 117, 155, 181, 335, 449, 781, 794. — Byfoged se Lavrids Godiche.
- Storm, Svend, Tolder og Sisemester i Svendborg, 671.
- Stougaard, Hans Jensen, Præst i Stenmagle, 268.
- Stovby, Gyng H., 295.
- Straale, Peder, 804.
- Stralsund 373, 383. — Borgere 364, 413, 456.
- Strand, Vandfuld H., 295.
- Strandbjærggaard, Skodborg H., 576.
- Strandby, Baag H., 108.
- , Horns H., Jylland, 533.
- Strandbylund, Horns H., Jylland, 592.
- Strandet, Fjends H., 251.
- Strandkær, Mols H., 637.
- Strandskoven, Fakse H., 310.
- Strange Madsen i Kbhvn., Foged p. Færø, 665.
- Strekhals Gods paa Thy og Mors 352.
- Struck, Bertel, Raadmand i Ribe, 668. — Peder i Ribe 357.
- Strudvad, Jens, i Ribe 305.
- Strynø, Sunds H., 330, 602.
- Strø, Froste H., 593.
- , Onse H., 7.
- Strøby, Stævns H., 830.
- Stuart, Robert, Ridder, 412.
- Stub, Iver, Mag., Professor ved Universitetet, 3, 35, 573. — Kristen, Mag., Kannik i Aarhus, 272, 357.
- Stubbe, Bernt, i Stralsund 364.
- Stubbekøbing 183, 190, 330, 335, 348, 636, 794.
- Stubberup, Baag H., 602, 791.
- , Fakse H., 299, 310.
- Len, Luggude H., 298.
- Stubholt ved Kolding 166.
- Stuby, Hammer H., 767, 818.
- Stygge, Enevold, Skibshovedsmand, 295, 327, 401, 477, 555. — Hans 219, 254. — Johan 219, 254. — Kirsten, Kristoffer Rosenkrantz's, 219. — Movrids se Anne Lykke. — Peder, kgl. Sekretær, 318, 459, 471, 733.
- Stævie, Skyts H., 596.
- , Torne H., 161.
- Stævns Herred 103, 117, 377. — Herredsfoged se Mads Andersen.
- Støgentin, Markus, Rytter, 590.
- Støvring, Støvring H., 675.
- Suenthobro (?), N. Asbo H., 127.
- Sundby, Falster, 644.
- , Nørre-, Kær H., 10, 75.
- Færge, Lyng-Frederiksborg H., 70 f., 96, 234, 353, 567, 590, 644, 696, 706, 761, 795, 816.

- Surkøbing (?), Sverrig, 508.
 Suuonich, Peder, ølandsk Præst, 535.
 Svale, Gabriel, 45.
 Svallev, Sønder-, Rønnebjerg H., 600.
 Svaneke 183, 794.
 Svanholm, Horns H., 752.
 Svave, Jørgen, 54, 340. — Mogens 95, 166.
 Svavsted Slot og Len 227.
 Svedstrup, Ølstykke H., 195.
 Svend Andersen, Enspænder, svensk Fange, 509. — Andersen 460. — Jensen i Lem 13. — Knudsen i Sorring 3. — Lavridsen i Ribe 637. — Nielsen i Jaar 309. — Pedersen i Testrupgaard 245. — Pedersen i Ulstrup 721. — Svendsen i Birkerød 294. — Svendsen i Sten 668.
 Svendborg 155, 183, 326, 330, 449, 487 f., 674, 759, 794. — Borge-mestre se Hagen Hansen, Jens Mogensen, Povl Pedersen; Tol-dere og Sisemestre se Povl Pe-dersen, Svend Storm. — Borge-re 372, 637.
 Svenstrup, Gyng H., 198, 282.
 —, Himle H., 621.
 — Gaard og Len, Ramsø H., 581, 585, 591, 643.
 Svenstrupgaard, Torne H., 55, 95.
 Sverborg, Hammer H., 617, 767.
 Swering, Morten, i Gaabense Fær-gegaard 566.
 Sverrig 65 f., 238 f., 294, 339, 343, 348, 354, 361, 365 f., 371, 376, 385, 389, 399, 401, 406, 412, 441 f., 461, 467, 484, 503, 513, 517, 543, 558, 562, 564, 665, 677, 703, 739, 832. — Konger se Gu-stav II Adolf, Karl IX.
 Svinebjerg, Albo H., 166.
 Svinkrog, Hans Nielsen, i Ribe 637.
 Svostrup, Hids H., 428.
 Sæby 15, 164, 183, 427, 449, 557, 664, 778; nævnes 121, 154, 413, 488, 794. — Borgere 129.
 Sæbygaard og Len 46, 117, 132, 346, 439, 635, 654, 708, 731; nævnes 66, 128, 223, 272, 335, 375, 406, 415, 422, 521, 533, 591, 803.
 Sædding, V. Horne H., 686.
 Sælborg, Skads H., 686.
 Særslev, Oksie H., 751.
 —, Skippinge H., 274.
 Søbld, Niels, svensk Fange, 509, 536.
 Søby, Baag H., 340.
 Søbysøgaard, Aasum H., 114.
 Søgaard se Rønningesøgaard, Sø-bysøgaard.
 Søholmgaard, Elbo H., 658.
 Søholt, Gyng H., 711.
 Søllemarkgaard, Samsø, 599.
 Søllerup, Bjæverskov H., 782, 830.
 Sølperup, Baare H., 752.
 Sølvager, N. Asbo H., 642.
 —, Torne H., 601.
 Sølvitsborg 68, 121, 183, 407, 423, 427, 450, 539, 794. — Byfogder se Hans Thomesen, Keld Lavridsen, Kristen Pedersen.
 — Slot og Len 133, 257 ff., 422, 477, 483, 489, 577, 749, 761, 763, 766, 818; nævnes 66, 125, 337, 347, 391 ff., 395, 423, 562, 569, 641, 806, 829, 831. — Da t. 360, 385, 388—396, 399.
 Sømarm, Møen, 310, 315.
 Sømme Herred. Herredsfogder se Anders Lavridsen, Rasmus Mik-kelsen.
 Sømmershavn 121, 155, 183, 391, 433 f., 515, 764, 794. — Byfogder og Høsttoldere se Peder Bend-sen, Peder Nielsen.
 Sønder Herred, Randers A., 14. — Herredsfoged se Søren Madsen.

- Sønderborg 26, 330, 343, 500.
 Sønderby, Hillerslev H., 811.
 Sønderhaa, Hassing H., 556.
 Sønderho, Fanø, 663.
 Sønderholm, Hornum H., 507.
 Sønderjellinge, V. Flakkebjærg H., 654.
 Sønderjylland (Slesvig) 53, 227, 532.
 Sønderskov, Malt H., 720.
 Sønderslev, S. Asbo H., 134, 151.
 Sønderup, Hornum H., 8, 77.
 Sønderøkse, Ø. Han H., 263.
 Sørby, Gyngø H., 17, 711.
 Søren, Hr., se Søren Hansen Brun.
 — Møller i Brede Mølle 349. —
 Skriver i Malmø 152 f. — Stads-
 tjener i Viborg 113. — Jude i
 Firgaarde 670. — Andersen, Sø-
 mand p. Læsø, 663. — Ander-
 sen, Underskriver p. Kolding-
 hus, 666. — Andersen i Hobro
 754. — Andersen i Ø. Vedsted
 637. — Hansen i Sorø Skole 767.
 — Ibsen i Kravense 39. — Jen-
 sen i Glatved 664. — Jensen i
 Nykøbing p. Mors 664. — Jen-
 sen i Sorø Skole 358. — Keld-
 sen i Aadsgaarde 91. — Kle-
 mentsen i Sorø Skole 89. —
 Knudsen (af Adel, Tredje-
 Slægten) 345, 661. — Knud-
 sen, Degn i Taastrup, 809.
 — Kristensen i Hobro 754. —
 Lavridsen i Vesterdal 13. —
 Madsen i Stabrand, Herredsfog-
 ed i Sønder H., Randers A.,
 14. — Madsen, Maler i Kbhvn.,
 649. — Mogensen, Sømand p.
 Læsø, 663. — Mortensen, Byfo-
 ged i Skanør, 209. — Nielsen,
 Vægter p. Koldinghus, 282. —
 Nielsen p. Frederiksborg 501.
 — Nielsen i Erridsø 276. —
 Nielsen i Grenaa 664. — Niel-
 sen i Kbhvn. 412. — Nielsen i
 Stenbjærggaard 577, 650. — Ol-
 sen, Sømand, Riberhus Len, 663.
 — Olufsen i Æbeltoft 664. —
 Pedersen, Præst i Kyndby, 99.
 — Pedersen 723. — Povlsen,
 Præst i Egvad, 123. — Rasmus-
 sen i Skaarup 241. — Simonsen
 i Hjorthede 16. — Sørensen,
 Borgemester i Bergen, 665. —
 Sørensen i Sorø Skole 358. —
 Sørensen i Vissing 9.
 Søvind, Vor H., 456.
 Taagerup, Fakse H., 830.
 —, Jerrestad H., 582.
 —, Biskops-, Luggude H., 782.
 Taagerød, Skovby H., 602.
 Taarnby, Amager, 546.
 —, Bjæverskov H., 292.
 Taarup, Vinding H., 311.
 Taarøje, Stævns H., 205, 310.
 Taastrup, N. Asbo H., 127.
 —, Smørum H., 107.
 —, ? Smørum H., 809.
 Tange, Ribe H., 83.
 Tarm, N. Horne H., 14 f., 139.
 Tarup, Odense H., 110.
 Taube (Due), Jfr. Anne, 515 f. —
 Frans Johansen 804. — Frans
 Jørgensen 487, 515 f., 804. —
 Johan 148, 486. — Jørgen 1,
 137, 247, 262, 345, 515, 532; jvfr.
 Lene Jul. — Peder 487, 804.
 Tavlov, Elbo H., 658.
 Tebstrup, Vor H., 289.
 Teglgaard, Hellum H., 306.
 Teglstrup Ladegaard, Lyng-Kron-
 borg H., 356, 402, 405, 491.
 Tem, Vrads H., 772.
 Tengslemark, Ods H., 721.
 Terkel Eskildsen i Indsted (?) 9.
 — Jensen i Vester Jølby 592.
 — Povlsen, Sømand i Skagen,
 663.
 Terp, Ning H., 34.
 —, Nørhald H., 31.
 Terpager, Skads H., 88.

- Terpling, Gørding H., 284, 298.
 Testrup, Ringsted H., 12.
 Testrupgaard, Rinds H., 245.
 Thibe, Mads, Sømand i Thisted, 663.
 Thide, Andreas, Lutenslager i Kbhvn., 698.
 Thin, Povl, i Rostock 678.
 This Johansen, Skipper, 513. — Korneliussen, Arkelimester i Halmstad, 302.
 Thisted 107, 154, 183, 229, 449, 488, 794. — Borgemester se Steffen Nielsen. — Borger 663. — Bispegaard 233, 315, 718.
 Thogsel, Henrik, i Kbhvn. 762.
 Thomas Hjulmand 458. — Møller i Hedebo 678 f. — Smed p. Frederiksborg 831. — Urtegaardsmand p. Frederiksborg 501. — Bendsen, engelsk Soldat, 518. — (Tønnes) Filipen i Halmstad 624, 640. — Iversen, Skovrider i Kronborg og Frederiksborg Skove, 757. — Jensen i Hjerne-rup 192. — Jensen i Nim 335. — Jespersen i Stenderup 658. — Jørgensen 634 f. — Klemensen i Borre 739. — Madsen Fisker i Nykøbing p. Mors 664. — Maltesen se Sehested. — Nielsen, Præst i Lyngaa, 506, 777. — Nielsen, Sømand, Bøvling Len, 664. — Nielsen i Tøfting 706. — Povlsen, Skipper p. Sejro, 754. — Povlsen i Dybvad 305. — Thomesen i Trelleborg 273. — Tuesen i Bygholms Len 39.
 Thor Lassen i Halmstad 637. — Pedersen i Halmstad 637.
 Thott, Agnete, Erik Urnes, 566. — Anders 595. — Karen, Ove Brahes, 485, 531 f. — Korfits 57, 172 f. — Kristen Pedersen, 1613 Lensmand p. Skivehus, 148, 443, 451, 566, 574, 583, 588, 638; nævnes 114, 681, 763, 780, 794, 822. — Jfr. Margrete Andersdatter 641. — Peder 148, 566; jvfr. Birgitte Skram. — Jfr. Sidsel Andersdatter 641. — Tage Andersen, 1612 Lensmand p. Laholm, 489, 595 f., 641, 768, 830; nævnes 503, 509, 517, 519, 521, 539, 547 f., 562, 598, 696, 719, 763, 766, 789, 794, 798, 818, 822. — Tage Ottesen, Lensmand p. Laholm, 1612 p. Landskrone, 275, 312, 322, 471, 483 f., 489, 525, 529, 537, 552, 587, 628, 825, 840; nævnes 61, 66, 71, 97, 101, 121, 127, 129, 146, 153, 155, 171, 178, 190, 198, 210, 224, 235, 237, 249, 264, 294, 305, 311, 314, 332, 337, 339, 348, 389, 425, 436, 445, 452, 454, 460, 480, 494, 517, 539, 550, 560, 563, 579, 593, 595, 598, 600, 609, 612, 622 f., 650, 653, 724, 754, 756, 760, 763, 765 f., 794, 821.
 Thris Fransen, lybsk Styrmand, 460.
 Thundrich, Niels, i Malmø 636.
 Thune, Herman von, i Hamborg 783.
 Thy 89, 120, 348.
 Thyholm, Refs H., 118.
 Thümen, Eustachius von, Staldmester, Lensmand p. Svenstrup, 184, 261, 324, 385, 433, 485, 585.
 Tibirke, Holbo H., 579.
 Tidemand, Hans, Præst i Tikøb, 816.
 Tierup, Blekinge, 642.
 Tifstrup, Ingelstad H., 95.
 Tikøb, Lyng-Kronborg H., 816.
 Tillerup, Hads H., 214.
 Tilst, Hasle H., 632.
 Tim, Hind H., 803.
 — Birk 269.
 Tinnest, Nørvang H., 289.
 Tipenø, Lapland, 684.

- Tirsbæk, Hatting H., 119.
 Tirstrup, Sønder H., Randers A., 606, 677.
 Tise, Nørre-, Nørre H., Salling, 195, 228.
 —, Sønder-, Nørre H., Salling, 195.
 Tisetorp, Nørre H., Salling, 195.
 Tistrup, Ø. Horne H., 154.
 Tjustrup, Ingelstad H., 596.
 Tjæreby, V. Flakkebjerg H., 92.
 —, Høgs H., 61.
 Tjørnehoved, Baarse H., 768, 830.
 Toberup, Gynge H., 711.
 Tobøl, Malt H., 287.
 —, Skads H., 686.
 Toksværd, Hammer H., 50.
 Tolstrup, Baarse H., 768, 830.
 —, Voldborg H., 559.
 —, Vor H., 28, 50.
 Tommerup, Odense H., 555.
 Tonskond, Robert, engelsk Soldat, 518.
 Torben Klokker i Halmstad 64.
 Torbenfeldt Mølle, Tudse H., 522.
 Tor Helle, Kort, se Helle.
 Torekov, Bjærg H., Skaane, 561.
 Torkild i Bollested 312.
 Torlund, Vrads H., 289.
 Torløse, Onse H., 275, 312.
 Torndal, Søren, Mag., Præst i Helsingør, 133.
 Tornekrans, Dorthe Klavsdatter, 672. — Klavs Nielsen 1, 672. — Mikkel Nielsen 231, 273, 299, 546.
 Torning, Lysgaard H., 55.
 Tornved, Tudse H., 818.
 Torp, Lyng-Frederiksborg H., 625.
 —, Nim H., 76.
 Torpe, Himle H., 795.
 Torpskov, Baag H., 686.
 Torsebro, Ø. Gynge H., 1, 187, 198, 205, 282.
 Torslund, Salling H., 77.
 Torsted, Hundborg H., 277.
 Torum, Nørre H., Salling, 17.
 Torup, Hjerunerup S., Bjærg H., Skaane, 237.
 —, Hundborg H., 811.
 —, Laholms Len, 696.
 —, Strø H., 545.
 — Mølle, Malmøhus Len, 545.
 Tranaas, Herrestad H., 160.
 Tranderup, Slagelse H., 690, 788.
 Trane, Jens Kristensen, Præst i Laastrup, 641. — Niels Pedersen i Sorø Skole 788. — Peder Mogensen, Slotspræst p. Frederiksborg, 788. — Søren i Kbhvn. 624.
 Tranebjerg, Samsø, 348.
 Tranekær, Langeland, 785 f.
 — Slot og Len 348, 350, 352, 439, 483, 487, 492, 537, 557, 625, 738, 763; nævnes 27, 155.
 Trans, Vandfuld H., 213.
 Travemünde 612.
 Trehou, Gregorius, Kapelmester, 357.
 Treige, Jørgen, svensk Officer, Liflænder, 524.
 Trelcatius, Daniel, i Kristianopol 319.
 Trelde, Elbo H., 664.
 Trelleborg 121, 155, 168, 183, 273, 488, 500, 764, 794. — Borgeme-ster se Niels Madsen; Tolder og Byfoged se Johan Kløcker. — Borgere 43, 273.
 Trelved, Jon Pedersen, i Ribe 666 f.
 Trevad Mølle, Fjends H., 610.
 Troels Eriksen i Højkøbing 446.
 — Knudsen i Høed 159. — Pedersen, Sømand i Kolding, 663.
 — Pedersen i Trelleborg 43.
 Troldborg, Hillerslev H., 569.
 Troldhat, Luggude H., 7.
 Trolholm (nu Holsteinborg), V. Flakkebjerg H., 741, 785.
 Trolle, Børge, 83, 139, 277, 326; jvfr. Anne Munk. — Jakob 623,

- 712; jvfr. Mette Høg. — Lisbeth, Gabriel Sparres, 264, 333. — Niels 277, 292, 326, 700, 718, 741, 785.
- Trondhjem 155, 197, 432, 794. — Gaard og Len 565.
- Trud Orgemester i Lunds Domkirke 745.
- Trudsholm, Gerlev H., 301. —, Voldborg H., 821.
- Trummerup, Ljunits H., 174.
- Truust, Gern H., 30.
- Tryggelev, Langeland, 179.
- Tryggevælde Gaard og Len 117, 131, 433, 439, 635, 708, 726, 728, 731, 747, 762, 797; nævnes 70, 335, 406, 415, 533, 536, 563, 567, 591, 769, 820, 827.
- Trygghus, Sønder H., Laaland, 631, 644.
- Træden, Tyrsting H., 669.
- Trojborg Slot og Len 178, 663.
- Tude, Skads H., 686.
- Tudse Herred 105.
- Tule Hansen i Gejsing, Sandemand, 250. — Jensen i Halmstad 637.
- Tullebølle, Langeland, 179, 785 f.
- Tulstrup, Gern H., 9. —, Hammerum H., 51. —, Jerrestad H., 582. —, Vemmenhøg H., 609.
- Tulstrupgaard, Rinds H., 750.
- Tundtofte, Als, 683, 685.
- Tungelund, Hovlbjærg H., 8.
- Ture Mogensen i Mare 530.
- Tvede, Nørre-, Hammer H., 650, 654.
- Tvilum Birk, Gern H., 29 f. — Birkefoged se Henrik Meir; Delefoged se Povl Andersen.
- Tvingstrup, Vor H., 76, 244.
- Tyge Jensen i Kbhvn., Skibskaptajn, 483.
- Tygelse, Oksie H., 545, 599.
- Tyskland 11, 333, 339, 343, 364 f., 383, 423, 444, 562 f., 570, 638, 656, 706, 717, 836.
- Tøfting, Hillerslev H., 706.
- Tøger Mortensen se Hvas.
- Tømmerup, Merløse H., 654.
- Tønder, Jakob Pedersen, Byfoged og Hospitalsforstander i Kolding, 287, 671.
- Tønnersø, Tønnersø H., 61, 146. — Herred 129, 236, 519; Herredsfoged se Bent Lavridsen.
- Tønnes Filipsen i Halmstad se Thomas Filipsen. — Karlsen i Terpager 88. — Pedersen i Ribe 637.
- Tønsberg 155, 794. — Len, Norge, 565.
- Tørring, Vrads H., 587.
- Tørringe, Oksie H., 133.
- Tørslev, Vester-, Nørhald H., 675. —, Øster-, Gerlev H., 584.
- Tøste Andersen 713.
- Tøttrup, Hassing H., 194.
- U**bbhult, Fjære H., 514.
- Udby, Arts H., 257, 595. —, Baarse H., 767 f., 818, 828, 830. —, Tudse H., 295, 771.
- Uddevalle 155, 794.
- Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand p. Skanderborg, 77, 142, 213, 285, 318, 346, 367, 438, 530, 638; nævnes 8 f., 17, 22, 28, 30 f., 36, 42, 51, 56 ff., 66, 76, 91, 96, 104, 125, 132, 134, 136, 145, 154, 166, 170, 179, 193, 214, 218, 227 f., 232, 244 f., 250, 256, 258, 272, 274, 279, 281, 283, 289, 311, 315, 329, 333, 335, 367 f., 374, 384, 407, 409, 414 f., 419, 437, 440, 450, 455, 468, 503, 540, 575, 578, 587, 594, 596, 599, 605, 607, 614, 620 f., 652, 662, 666, 669 f., 676, 686 f., 693, 722, 763, 787, 791, 794, 817, 819.

- Ugerup, Aksel, 522, 537, 540, 556, 613 f., 804. — Bjørn, Hofsinde, 444, 496. — Jørgen 804. — Ove 23, 55, 60, 95, 134, 166, 205, 235, 485 ff., 533, 595.
- Uggeløse, Lyngre-Frederiksborg H., 195, 544.
- Uggelskrog, Lø H., 687, 758.
- Uggelstrup, Musse H., 750, 761.
- Uggla, Jøran Klaesson, svensk Rigsmarskalk, 523.
- Ugilt, Vennebjerg H., 270.
- Ugledie, Baarse H., 768, 830.
- Ulbjærg, Rinds H., 801.
- Uldborg, Niels Jensen, i Ribe 305.
- Ulf, Kristoffer, i Halmstad 146.
- Ulfeldt, Anne, Movrids Emmiksens, 4, 104, 207. — Edel, Keld Brockenhuus's, 610, 614. — Frederik se Birgitte Marsvin. — Jfr. Helvig 717, 749 f., 756, 811. — Jakob, Lensmand p. Hagenskov, 1609 Rigens Kansler, 1610 Lensmand p. Nyborg, 39, 80, 105, 110, 149, 233, 264, 311, 320, 324, 344, 359, 365 f., 385, 388, 574, 579 f., 656, 659, 682 f., 697, 706, 725, 790, 804, 829; nævnes 21, 37, 55, 77, 82, 104, 107 f., 114, 121, 155, 162, 208, 210, 230 f., 253, 255, 266, 270 f., 297 ff., 306, 310, 319, 323, 330, 343 f., 368, 372, 376, 382, 384, (391 f., 395, 402), 432, 440, 459, 472, 487 f., 500, 526, 528, 562, 566, 599, 637, 674 f., 685 f., 705, 707, 763, 776, 794, 797, 805, 817, 819, 824, 827. — Knud se Beate Hvitfeldt. — Korfits, Lensmand p. Rugaard, 80, 422 f., 481, 682 f.; nævnes 18, 26, 82, 109, 155, 212, 255, 266, 319, 418 f. (jvfr. 840), 435, 566. — Kristoffer, 1612 Lensmand i Helnekirke Len, 483, 486, 492, 766, 789, 812; nævnes 23, 95, 235, 539, 649, 760, 806, 811, 822, 825. — Mogens, Admiral, Lensmand p. Sølvitsborg, 1610 p. Aarhus, 1612 pr. Tranevær, 63, 65 f., 98, 115, 134, 233, 300, 324, 351, 358, 386, 483, 485, 492, 509, 512, 625, 659, 682, 718, 725, 745, 809; nævnes 69, 102, 121, 133, 136, 155 f., 166, 210, 237, 242, 252, 290, 308, 333, 337, 362, 391, 394 f., 412, 432, 449, 488, 516, 628, 738, 763, 794.
- Ulfstand, Anne, Stygge Høgs, 75. — Gregers se Karen Banner. — Hak 103. — Hans Holgersen 293. — Holger Gregersen 60, 102 f., 111, 552, 584, 775; jvfr. Anna Skovgaard. — Holger Jensen 205, 293. — Margrete, Peder Juels, 552. — Melkior 57, 95, 102, 172, 448, 493. — Mette, Knud Grubbes, 54. — Tale, Povl Laxmands, 103.
- Ullerslev, Vinding H., 240.
- Ullits, Gislum H., 245.
- Ulrik, Hertug, Christian IV's Broder, 154, 227 f., 289, 342, 427, 536, 644.
- Ulrik, Christian IV's Søn, 324.
- Ulstrup, Arts H., 672.
- , Gyngø H., 711.
- , Ods H., 721.
- Ulvborg Herred 747.
- Ulvsbæk, Laholms Len, 547.
- Understed, Dronninglund H., 15.
- Ure, Nørvang H., 287.
- Urlev, Jørgen Jensen, Præst i Tim, 803.
- Urne, Aksel, Landsdommer i Sjælland, 792, 794 f., 804 f., 817, 836. — Aksel Jørgensen i Sorø Skole 506. — Erik, Skibshovedsmand, 77, 114, 252, 328, 343, 361, 447, 486, 523, 566, 734; jvfr. Agnete Thott. — Hans 483, 521, 567. — Johan 158, 371 f., 391, 393, 483, 822. — Jør-

- gen 506. — Knud Akselsen, Lensmand p. Ravensborg og Halsted Kloster, 184, 768, 830; nævnes 38, 87, 96, 121, 126, 155, 190, 209, 330, 335, 341, 348, 373 f., 392, 409, 424, 430 f., 457, 479, 483, 505, 508, 549, 562, 586, 629, 631, 633, 636, 644, 717, 732, 761, 794, 840. — Kristoffer, kgl. Sekretær, 752, 763. — Lage, Landsdommer i Skaane, 134, 143, 485, 577; nævnes 36, 39, 149, 155, 158, 161, 181, 215, 264, 272, 347, 476, 483, 598, 637, 700 f., 710 f., 726, 782, 790, 821, 823, 825. — Lage til Sellebjærg 109, 149, 311, 437, 614, 812. — Otte 114, 345, 526, 734. — Sidsel, g. m. 1. Albert Oxe, 2. Frederik Hobe, 124.
- Urup, Nørre-, Slavs H., 111.
- Utterslev, Sokkelunds H., 460.
- Vaar, Slet H., 750.**
- Vadensø, Rønnebjærg H., 7.
- Vagebund, Johan Didriksen, Skibskaptajn, 508, 555.
- Wagener, Daniel, svensk Ritmester, 428, 470.
- Val, Jakob de, Skibshovedsmand, 267. — Klavs Jakobsen de, Herold, 459.
- Valby, Jerrestad H., 237, 582.
- , Sokkelunds H., 320.
- Valden, Høgs H., 337, 453.
- Valdengaard, Bornholm, 630.
- Waldkirk, Henrik, Boghandler i Kbhvn., 52 f.
- Vale, Kristen, 830.
- Valentin von Schmalkalden, Kongens Dønnikemester, 689.
- Valkendorf, Henning, 108, 162, 625, 804. — Kristoffer 820 f.
- Vallebjærg, Luggude H., 7.
- Vallekilde, Ods H., 458.
- Vallund, Ø. Horne H., 566.
- Vallø, Hans, Hospitalsforstander i Roskilde, 346.
- Vallø, Bjæverskov H., 220, 624.
- Walstorp, Henning, 153, 307, 486; jvfr. Bodil Galde.
- Valsøllille, Ringsted H., 207.
- Walther, Simon, Hertug Christians Livskrædder, 797.
- Vamdrup, Øster-, Anst H., 89.
- Vamdrupgaard, Anst H., 658.
- Vamme Sø, Vinding H., 253.
- Vandborg, Vandfuld H., 295.
- Vandel, Hans, Ridefoged p. Aalborg, siden Tolder i Aalborg, 10, 338, 464.
- Vandet, Øster-, Hillerslev H., 706.
- Vandstad, Færs H., 821, 825.
- Vannebjærg, Gyng H., 711.
- Varberg 183, 368, 440, 476, 561, 795 f.; nævnes 121, 143, 155, 327, 371, 376, 379, 394, 396, 406, 794, 838. — Byfoged se Jesper Pedersen. — Borger 332. — Hospital 795.
- Slot og Len 133, 232, 236, 265 ff., 442, 464 f., 467 f., 472 f., 480, 496, 511, 515, 523, 527, 536, 550, 560, 611, 749, 758, 763, 766, 795 f., 818; nævnes 61, 63, 107, 229, 242, 305, 322, 332 f., 335 ff., 340, 347 f., 374, 384, 386, 407 f., 410, 416, 444 f., 451, 476, 503, 514, 533, 548, 562, 564, 575, 615, 716, 831, 837. — Da t. 61, 464.
- Varde 27, 79, 121, 154, 182, 229, 449, 608, 794. — Hospital 170, 200.
- Vardøhus Slot og Len 155, 239, 565, 684, 693, 793, 795.
- Varmløse, Ljunits H., 268.
- Warnemünde 330, 341, 343, 348, 364, 373, 423 f., 479 f., 508.
- Vartov Hospital, Sokkelunds H., 358.
- Vassingørød, Lynge-Frederiksborg H., 195.

- Vasspyd, Erik, 289, 485 f. — Just 188, 332, 486; jvfr. Kirstine Juel.
- Vat, Gerrit, hollandsk Skipper, 502.
- Vedebuoe (? Vederborn), Hans, i Helsingør 637. — Knud i Helsingør 637.
- Veddinge, Ods H., 721.
- Vedersø, Hind H., 7, 29, 498.
- Vedslet, Vor H., 289.
- Vedsted, Jørgen, i Ribe 637.
- Vedsted, Øster-, Ribe H., 637.
- Vedø, Sønderhald H., 79.
- Vegerslev, Nørre H., Randers A., 14, 711.
- Weibol, Lavrids Hansen, Skriver p. Halmstad Slot, 101.
- Weiger, Peter, Bøsseskytte, 188.
- Weiner, Ludvig, i Tyske Kancelli 589.
- Veinge, Høgs H., 61, 146.
- Vejby, Rødding H., 603.
- Vejlby, Sønder H., Randers A., 351.
- Vejle 182, 427, 449, 674, 759; nævnes 119, 121, 154, 229, 413 f., 488, 666, 704, 794, 805. — Borge-mestre se Henrik Dytmer, Klement Sørensen. — Hospital 431, 744.
- Vejsmark, Nørre H., Salling, 195.
- Veksø, Ølstykke H., 426.
- Veldbæk, Skads H., 215, 243.
- Welder, Jep, i Assens 636.
- Velling, Tyrsting H., 669.
- , Øster-, Middelsom H., 32.
- Vellum, Hillerslev H., 569.
- Veltheim, Georg Hartvig von, Kaptajn, 382 f.
- Vemmelev, Slagelse H., 618.
- Vemnehøg Herred 386, 620. — Tingskriver se Hans Hansen.
- Vemmetofte, Fakse H., 310.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Vends Herred 20.
- Vendsyssel 120, 141, 348, 514.
- Venedig 500.
- Venning, Sønderlyng H., 86.
- Venstermand, Johan, se Kirsten Beck. — Jørgen 123, 485; jvfr. Sofie Hobe. — Morten 486.
- Venusin, Jon Jakobsen, Mag., 247.
- Werkamp, Jakob, Kaptajn, 624.
- Werkman, Ernst, tysk Kancelliforvandt, 457.
- Werdman, Jørgen, Skriver, fra Lybæk 455.
- Verne Kloster, Norge, 585.
- Werner, Abel, Student, 67.
- Verner Møller i Lejre Mølle 707.
- Wernicke, Jørgen, Apoteker i Viborg, 21 f.
- Verpinge, Torne H., 101.
- Verrestad (?), Skodborg H., 13.
- Wersebe, Wolf Henrik von, Officer, 561.
- Wesling, Morten, i Kbhvn. 1.
- Vespenø 41 f., 645, 693.
- Vessige, Aarstad H., 301.
- Westen, Johan tor, i Hamborg 532, 680.
- Vesteni, Jfr. Anne, (248), 251. — Jfr. Dorete (248), 251. — Erik 248; jvfr. Sofie Beck. — Regitse, Otte Kaases, 16.
- Vestenskov, Sønder H., Laaland, 76.
- Vester, Lorens, Skipper, 520.
- Vester Herred se Vester Horne Herred.
- Vesterby, Skam H., 340.
- Vesterbæk, Skads H., 117.
- Vesterdal, Fabjærg S., Skodborg H., 13.
- Vestergarns Havn, Sønder H., Gulland, 380.
- Vestergøtland, Sverrig, 428.
- Vestermølle, Hjelmølle H., 36.
- Vesterstad, Færs H., 447.
- Len 489.
- , Sverrig, 524.

- Vestersøen 120, 150, 333, 338, 358, 362, 365, 376, 387 f., 401, 406, 460, 474, 477, 520, 523, 543, 566, 691, 793, 801.
- Vestervig Birk. Birkefoged se Kristen Sal.
- Kloster 230 f., 250, 346, 472, 483, 490, 569 f., 606, 689 f., 709, 743, 747, 763, 817; nævnes 78, 84 f., 107, 116, 118, 121, 197, 417, 435.
- Westfalen, Joakim, i Rostock 678.
- Vestkær, Ø. Horne H., 677.
- Vestsøenen (Westende ?), Nederlandene, 502.
- Vexiø, Sverrig, 386.
- Vibe, Mikkel, Borgemester i Kbhvn., 409, 422.
- Viborg 181 f., 185 f., 191, 199, 449, 832; nævnes 2, 5, 53 ff., 74 f., 79, 106, 113, 154, 180, 218, 221, 229, 241, 252, 269, 317, 324, 603 ff., 783, 794. — Borgemester se Morten Hvas; Byfoged se Anders Rolandsen. — Borgere 144, 313, 317, 563, 783. — Apotek 21 f. — Bispegaard 143, 251 f., 798. — Domkirke 84, 206, 235, 349, 424, 574, 579; Kapitel 19, 84, 182, 348, 354, 424, 712; Provsti 348, 424. — St. Hans Kloster 615. — Skole 579, 699. — Hospital 616 f. — Graabrødre Sogn 660 f. — Sortebrødre Sogn 660 f. — D a t. 77—80, 242—248.
- Landsting 39, 79, 82, 149, 155, 161, 179, 252, 471, 564, 615, 726.
- Stift 35, 38, 149, 182, 255, 354, 564, 608, 660, 725. — Superintendent se Niels Lavridsen Aretander.
- , Finland, 531, 535.
- Vichmand Jakobsen i Sorø Skole 527.
- Widdow, Johan, Byfoged i Kerteminde, 209.
- Widerkamp, Kaspar, 425.
- Wier Krudtbrænder i Halmstad 64.
- Viffert, Anders Maltesen, se Pernille Sparre. — Karen Kristoffersdatter, Tim Rosenkrantz, 92. — Korfits Tønnesen 235. — Kristence, Henrik Bildes, 199.
- Vigerslev, Sokkelunds H., 320.
- Vigs Gods, Hillerslev H., 233, 315, 718.
- Vilberg, Niels Pedersen, Præst i Vinding, 211.
- Wildener, Antonius, Skovrider i Roskilde Len, 694.
- Wildskut, Klavs, se Klavs Vildtskytte.
- Vilhelm se Villum.
- Vilhemsborg se Skumstrup.
- Villads Pedersen i Frørup 790.
- Villands Herred 68, 233, 238, 242, 308, 337, 371 f., 386, 391, 394 f., 432, 440, 539, 655, 702, 730, 749, 817.
- Willem, Johan de, 393.
- Villestoffte, Odense H., 110.
- Villie, Nørre-, Ljunits H., 174, 320.
- Willoughby, Robert, Oberst, 538.
- Villum Cornelissen, Bygmester, 224, 574, 698. — Eversen i Kbhvn., Kaptajn, 470. — Henriksen se Rosenvinge. — Mortensen se Rosenvinge. — Petersen, Skibskaptajn, se Splion. — Villumsen, Borgemester i Kbhvn., 563.
- Vilsted, Slet H., 217 f.
- Vilstrup, Tørrild H., 287 f.
- Vinck, Johan von, 740.
- Vind, Anne, Jørgen Krags, 136, 144. — Anne, Erik Skrams, 288. — Barbara, Kristen Prips, 79, (248). — Jfr. Ellen 136, 144, 675. — Henrik 15. — Jfr. Ingeborg 671. — Iver, kgl. Sekretær.

- 344, 354, 359, 727. — Jakob se Else Høg. — Kristen 136, 144; jvfr. Margrete Rantzau. — Niels, Lensmand p. Bergenhus, 1612 p. Lyse Kloster, 136, 155, 288, 493, 565, 585, 788.
- Windau, Kurland, 451.
- Vinderslevgaard, Lysgaard H., 352, 610.
- Vinderup Len, Merløse H., 274.
- Vinding, Holmans H., 282.
- , Ulvborg H., 211.
- Vindinge, Neder-, Hammer H., 768.
- , Over-, Hammer H., 767, 812, 828.
- Vindum, Middelsom H., 91, 621.
- Vinkel, Middelsom H., 91, 529.
- , Sønder-, Skodborg H., 172.
- Winkop, Klavs, Kaptajn, 335.
- Vinslev, Gyngø H., 539, 558.
- Vinstrup, Peder, Dr., Superintendent i Sjællands Stift, Professor ved Universitetet, 3, 18, 181, 292, (627), 656 f., 710, 791, 797.
- Vinter, Lavrids Lavridsen, Sømand p. Læsø, 663.
- Vintre Mølle, Voldborg H., 214.
- Visborg Slot og Len (58), 160, 337, 357, 390, 711, 715, 721.
- Visby p. Gulland 390, 678, 715; nævnes 58, 184, 237, 357, 362, 380, 517, 794. — Borgere 699.
- , Luggude H., 643.
- Len, Luggude H., 298.
- , Lø H., 285.
- Wisch, Hans von der, 288. — Markus von der, Kaptajn, 433.
- Viske Herred 440, 795.
- Wismar 478. — Borger 542.
- Vismerlev, Bare H., 545.
- Vissenbjerg, Odense H., 147 ff., 253, 289 f.
- Birk 696.
- Vissing, Galten H., 9.
- Vitlø, Gyngø H., 563, 571.
- Vittarp, Aadum S., N. Horne H., 312.
- Wittenhausen, Thomas von, Bøsemager p. Kronborg, 570.
- Wittinghoff, Otto von, 614, 624.
- Vittrup, Hassing H., 250, 569.
- , Malt H., 43.
- Vium, Nørre-, Bølling H., 82.
- , Harre H., 681.
- Vive, Hindsted H., 260.
- Viverup, Jerrestad H., 582.
- Wobersnow, Klavs, Rytter, 590.
- Vobner, Henrik, Apoteker i Kbhvn., 647.
- Voer, Dronninglund H., 522.
- , Rugse H., 33.
- Vogler, Hieronimus, i Hamborg 698.
- Vogn Hansen 214.
- Vognsen, Jakob, Ridefoged p. Aalborg, 242, 277, 773. — Jesper 257. — Mikkel 47, 49, 83 f. — Niels 592.
- Vokslev, Hornum H., 82, 594.
- Voldbjærggaard, Hind H., 760, 775.
- Voldborg Herred 252. — Herredsfoged se Lavrids Hansen.
- Voldby, Gern H., 8, 438.
- Volderslev, Odense H., 778 f.
- Wolfenbüttel 643, 646.
- Wolgast 383.
- Volling, Hindborg H., 673.
- Wolsing, Rasmus Lavridsen, Præst i Lyngø og Uggeløse, 544.
- Volsted, Fleskum H., 126.
- Volstrup, Dronninglund H., 245, 595.
- , Hjerm H., 553 f.
- Vomb, Færs H., 640, 782.
- Vonsild, Gislum H., 2.
- Vor Herred 27. — Delefoged se Las Nielsen.
- Klosters Mølle, Tyrsting H., 5, 787.

- Vor Ladegaard, Tyrsting H., 5.
 Vorde, Nørlyng H., 604.
 Vordingborg 182, 190, 335, 342, 586 f., 674, 759; nævnes 121, 125, 155, 433, 509 f., 533, 794. — Byfoged se Jens Madsen; Tolder se Ejler Jakobsen. — Borgere 201. — Færge 441.
 — Slot og Len 46, 131, 171, 175, 196, 205, 308, 433, 439, 483, 493, 498, 554, 559, 586 f., 617 f., 635, 719 f., 731, 747, 762, 765, 797, 811; nævnes 66, 128, 138, 167, 335, 375, 403, 407, 415, 420, 465, 521, 561 f., 567, 576, 578, 591, 611, 705, 752, 769, 827.
 Vorgod, Bølling H., 82.
 Worm, Jørgen Ernst, 750, 804.
 Vorre, Ø. Lisbjerg H., 14.
 Vosnæsgaard, Ø. Lisbjerg H., 34 f.
 Voss, Rabe, Kaptajn, 433.
 Vram, Nørre-, S. Asbo H., 119.
 —, Vester-, Gærs H., 766, 812.
 Vrangebæk, Jerslev H., 719.
 Wrangel, Herman, svensk Officer, 474, 536, 571.
 Vue se Ure.
 Wulfen, Peter Ernst von, Kaptajn, 382 f.
 Wust, Herman, i Kbhvn. 533.
 Wustermess, Karsten, Baadsmand i Stralsund, 456.
 Wustroff, Mikael Victor von, Øverste, 508.
 Württemberg. Hertuger se Johan Frederik, Julius Frederik.
 Væ, Gærs H., 183, 395, 423, 473, 558, 579 f., 700, 702, 709, 807; nævnes 69, 155, 237, 326 f., 403, 794. — Byfoged se Povl Nielsen. — Borgere 100.
 Værlose, Fakse H., 117, 830.
 Ydby, Refs H., 233, 315, 773.
 Ydernæsgaard, Ø. Flækkebjerg H., 630.
 Ystad 183, 187, 189, 206, 209, 342, 344, 391, 395, 397, 423 f., 427, 453, 474, 526, 674, 759; nævnes 69, 121, 155, 249, 326 f., 375, 403, 405, 413, 420, 433, 454, 463, 488, 500, 764, 778, 794, 798. — Borgemester se Hans Thillesen; Byfoged se Kristen Riber; Tolder se Klavs Sandersen. — Borgere 121, 291, 594, 636, 828.
 Zaardam (Serdan, Zeedam), Nederlandene, 213, 451. — Borgere 502, 508.
 Zakarias Plattenslager i Helsingør 140. — Jensen, Præst i Nøseby og Arrislev, 827. — Olsen, svensk Rytter, 524.
 Zeedam, Nederlandene, se Zaardam.
 Zirack, Officer, se Hans Sikram.
 Æbeltoft 17, 121, 154, 182, 449, 488, 794. — Borgere 172, 664, 753.
 Ærø 25 f.
 Ø Kloster (Oksholm), Ø. Han H., 270.
 Ødemark, Bjæverskov H., 767.
 Ødsted, Jerlev H., 89.
 Øgene, Halland, se Okome.
 Øksendrup, Gudme H., 278, 602.
 Øland 428, 433, 443, 482, 512, 535, 538, 571.
 Ølgod, Ø. Horne H., 490.
 Øls, Hindsted H., 8, 77.
 Ølsgaard, Hindsted H., 8.
 Ølsted, Salling H., 305.
 Ølstykke, Ølstykke H., 195.
 — Herred. Herredsfoged se Lavrids Rasmussen.
 Ølund, Lunde H., 296.
 Ømand, Klavs, i Nysted 636.
 Ønse Skov, Samsø, 599.

- Ørbækgaard, Nørre H., Randers A., 553 f.
- Ørding, Sønder H., Mors, 799.
- Øresund 63, 66, 81, 94, 108, 121, 139, 144, 156 f., 238 f., 249, 263, 340, 345, 354, 359, 363 f., 376, 400, 412, 424, 441, 451, 478, 500, 508, 510, 513 f., 519, 527, 545, 580, 587, 591, 613, 618, 665, 691, 703 f., 739, 764, 832.
- Ørkened, Gyngø H., 321.
- Ørndrup, Aars H., 231.
- Ørregaard, Hammerum H., 675.
- Ørriidslev, Lunde H., 240, 296.
- , Vor H., 136, 244.
- Ørsbjærg, Baag H., 602.
- Ørskov, Vor H., 22.
- Ørslev, Løve H., 827.
- Kloster, Fjends H., 19, 352, 710.
- Ørsted, Rugsø H., 33, 682.
- Ørsø, Vemmenhøg H., 609.
- Ørting, Hads H., 36, 245.
- Ørum, Dronninglund H., 673.
- , Nørre H., Randers A., 741.
- Slot og Len 102, 141, 233, 245 f., 260, 315, 346, 583, 585, 671, 718, 746, 763, 810; nævnes 21, 77.
- Ørup, Ingelstad H., 719.
- Ørup, Luggude H., 756, 760.
- Øsede, Bernt von, i Flensborg 314, 446.
- Øsel 400, 530, 540, 584, 622, 728 f.
- Østen Pedersen, ølandsk Præst, 535.
- Øster Herred, Blekinge, 392, 394, 396, 421 f., 483.
- Herred se Ø. Horne H.
- Østerby, Musse H., 761.
- , Ning H., 34.
- , Onse H., 275, 312, 821, 825.
- Østerbølle, Rinds H., 243.
- Østergaard, Bjærgø H., Fyen, 815.
- , Hovlbjærg H., 617, 782.
- se Nygaard.
- Østergarns Havn, Sønder H., Gulland, 380.
- Østerild, Hillerslev H., 569.
- Østerstad Len, Skaane, 489.
- Østersøen 49, 63, 65 f., 69, 94, 96, 237, 239, 249, 252, 267, 305, 339, 351, 358, 361, 386, 406, 411, 447, 460, 479, 481, 510, 512, 523, 543, 566, 670, 677.
- Øvids Kloster, Færs H., 162, 191, 581, 585, 700 f., 712.
- Sogn, Færs H., 733.
- Øvre Mølle, Strø H., 192, 498.

Sagregister.

- Aa**, Udgravning og Regulering af tilstoppet, 82, 86 f., 244, 705.
Aaraad svoret 268, 555, 779, 813.
Actise se Sise.
- Adel**. Møde af Adelen i Skaane 476. Adelsmænd skulle følge Kongen paa Rejse til Tyskland 638. Adelsmand skal repræsentere Kongen ved Begravelse 643, 646 f.; ved Bryllup 283. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede fyrstelige Personer 433, 804 f. Adelsfruer skulle være til Stede ved Dronningens Nedkomst 39, 302 f. Adelsfruer skulle drage Værelser 199. Adelsmand skal sættes i Fængsel 11, 34, 314, 320, 642, 734 f., 838 f. Adelsmænd gøre sig skyldige i Drab 313, 317, 320, 526, 724, 773. Strid mellem Adelsmænd 24 f., 29, 57, 82, 114, 221 f., 286. Strid mellem Adelsmænd og Præster 29, 803. Strid mellem Adelsmænd og Bønder 6, 12, 78, 89, 193, 285, 683, 685, 807, 821. Adelsmand maa ikke afhænde noget af sin Hustrus Gods 19. Jvfr. Mønstring, Rustning.
- Admiral**, Rigens, se Mogens Ulfeldt.
Admiralitetet se Flaaden.
- Alderdomsforsørgelse** af kongelige Tjenere 476, 738, 828, 832. Jvfr. Hospital, Pension.
- Almanakker** 52.
- Apothek** 21 f., 108, 112 f., 668 f. Apothekere 21, 108, 112 f., 384, 647, 668 f.; fritages for kgl. og borgerlig Tyngde 22, 112, 647.
- Arkeli**. Kongens Arkeli paa København Slot 737; paa Halmstad 382; paa Varberg 302, 322, 417. Hævetøj 369, 633. Jvfr. Skyts, Vaaben.
- Arkelimester**. Øverste Arkelimester se Jørgen Lunge. Arkelimestre se Thomas Conrad von Ham, Adolf Frederik Grobo, Hans Kost (Kast, Pust), Mathias Cornelissen, Nicolaus von Sara, Tis Cornelissen.
- Arkiv**. Lensmænds Arkiver 128, 270, 276, 316 ff., 328, 506, 599, 606, 628, 779. Stifts- og Kapitelsarkiver 19, 628, 732 f. Klosters Arkiver 599, 606. Kirkes Arkiv 775. Private adelige Brevkister 4, 49, 104, 119, 128, 138, 169, 200, 220, 248, 518 f., 524, 595 f., 624, 676, 755 f., 760, 764, 775. Overlevering af Rigskanslerarkivet 105. Registrering af Breve 4, 318 f., 506, 542, 599,

606. Falske Breve 34 f., 50 f., 72, 138, 188. Brev, erhvervet ved vrang Undervisning, tilbakgekaldes 290.
- Arrestation af Skibe i Sundet se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter adelige 4, 19, 115, 207. Arvesager efter uadelige 11, 18, 86, 97, 129, 165, 220, 224, 266, 273, 318, 441 f., 465, 583, 698. Gaaen fra Arv og Gæld 4, 207, 672. Indførelse af Gods i Bo 221. Udlænding maa udføre Arv af Riget uden at erlægge den tiende Pending til Kongen og Byen 97. Jvfr. Registrering, Skifter, Værgemaal.
- Astrag se Sten.
- Baadsmænd** se Flaaden, Højhedsret.
- Baandstager 464, 569, 761.
- Badstue 216.
- Bartskærere 211, 304, 326, 360, 410, 446, 448, 464. Kgl. Livbarber og Wundarzt 297, 471, 568, 773.
- Bededage 161, 388, 487.
- Befordring af Kongens Fadebur og Folk 217 f., 241. Befordring af Krigsfolk 503. Bønder skulle stille Holdsvogne 389, 394 f., 422; skulle holde Skydsheste 337, 347, 389, 394, 422.
- Begravelser, Fyrstelige, 481, 646 f. Adelige Begravelser 123 f.
- Berider, kgl., 291, 304, 564, 648, 690, 789.
- Besigtelser i Anledning af Mage-skifter 8 f., 18 f., 28, 43, 52, 62, 76, 97 f., 103 f., 119, 126 f., 136, 153 f., 174, 194 f., 198, 215, 219, 230 f., 237, 251, 260, 262 f., 268, 277, 281, 287, 289, 297, 309—12, 340, 409, 440 f., 448, 458 f., 572, 574, 605 f., 609 f., 630 f., 642, 654, 675, 682, 686, 700 f., 711 f., 714, 756, 760 f., 765 ff., 782, 786, 812, 818, 825, 828.
- Beskærmelsesbreve, kgl., 101.
- Beslaglæggelse (Arrestation) af Skibe og Gods 94, 441, 465, 500, 613. Løsgivelse 442.
- Birk. Henlæggelse af Gods under Birk 605.
- Birkefoged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 29, 600, 624 f.
- Bjergværksdrift. Sølvbjærgværk 201.
- Bly 377.
- Bogtrykkere (Bogførere) 52.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 52, 542, 741. Tiltale for at have haft danske, i Lybæk trykte, Bøger i sin Besiddelse 11 f.
- Bohave. Senge og Tilbehør, Tapet m. m. 80 f., 199, 540.
- Borddækning, Tilbehør til, (Duge, Tallerkener etc.) 72, 360 f., 426.
- Borgeleje. Borgere skulle betale en vis Sum om Dagen i Stedet for at holde Baadsmænd i Borgeleje 448 f. Jvfr. Flaaden.
- Borgere se Købstæder.
- Bortrømning 314, 316, 671, 742. Forbud mod at forlade Landet, medens Krigen varer, 378.
- Skandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 9, 39, 59 f., 72, 78, 87, 91 f., 130, 136, 159 f., 165, 192 f., 243, 245, 276, 278, 303, 322, 335, 425 f., 460, 497, 545 ff., 575, 587, 594, 597, 644, 658, 669 f., 690, 716, 722, 763, 769.
- Brandstiftelse 494, 711.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i Skaane, Halland og Blekinge 205, 217, 301, 321, 620, 649, 701, 725, 730, 780; i Fyen

- 212; i Jylland 12 f., 27, 32, 86 f., 91, 109, 177, 260, 325, 352, 596, 611, 658, 719, 809. Istandsættelse (Anlæg) af Broer 12, 27, 86 f., 109, 177, 205, 212, 217, 260, 325, 549, 596, 658, 719, 725, 730, 780. Brokorn til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 12, 27, 86 f., 91, 620, 780, 809. Strid om Pligten til at holde Broer i Stand 127. Brokar 424. Brokiste 416. Skibsbro se Havn.
- Bryllup. Forordning om Bryllupper 229, 234. Adelige Bryllupper 145, 283, 305, 338, 477, 515, 822. Borgerlige Bryllupper 71.
- Brødbagning 131 f., 232, 256, 299, 302, 375, 395, 414 f.
- Brønd. Jvfr. Vandkunst.
- Byfoged udnævnes 435, 582. Jvfr. Lønninger. Regnskabsrestancer 208 ff., 259.
- Bygmestre se Jørgen von Friberg, David Nyborg, Villum Cornelissen.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Byskat. Restancer 259. Fritagelse for Byskat 284, 754.
- Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 1, 218 f., 287, 301, 421, 455, 541, 549 f., 579, 592, 625, 655, 702, 729, 738, 822 f.; til Fæstningsarbejde 300 f., 440, 509, 511, 527, 577, 598; vise sig for sømmelige dermed 300, 327, 460; maa give Penge i Stedet 272 f., 798. Adelenes Bønder skulle hjælpe til med Fæstningsarbejder 234, 460. Bønder skulle holde Vagt ved Grænsen 342, 360, 371 f., 432, 499 f.; maa give Penge i Stedet 495; skulle holde Strandvagt 121, 141, 336 ff., 357, 377 ff., 397, 399, 499 f. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle spinde Hør og Blaar til Kronen 705. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk, Tømmer og Ved 30, 70 f., 79, 91, 106, 109, 157, 187, 190 f., 198, 205 f., 215 ff., 262, 321, 458, 590, 652, 654, 659, 696, 700, 706, 724, 761, 816, 836 f. Bønder skulle stille Skuder til Transport af Kalk (Tømmer etc.) 56, 437, 466 f., 633. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 31, 235, 245 f., 774. Universitets-, Kapitels- og Kirketjenere skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt 70, 234, 353, 643 f., 729, 761, 822. Jvfr. Befordring. Regulering af Hoveri 588, 643. Fritagelse for Hoveri 31, 36, 715, 721, 744, 776. Klager over Hoveri 585. Bønder vise sig ulydige 430, 460, 467 f. Bønder, der vise sig ulydige, skulle hænges 468. Fritagelse for at deles til Stavns 299 f., 588, 620, 772, 788, 803, 818.
- Bøndergods. Jordegent Gods. Fortegnelser over jordegente Bønder 746—49. Køb af jordegent Bøndergods til Kronen 14 f., 22, 31 f., 36, 51, 101 f., 118, 223 f., 594, 606 f. Adelsmand skal sælge jordegent Gaard, som han er kommen i Besiddelse af, til en ufri Mand 312. Herligheden over jordegent Gods mageskiftes bort 28, 289, 340, 630. Nedbrydning af Gaarde 171, 765, 788.
- Bøsser se Vaaben.
- Cement. Cementmager 122, 176.
- Daabshøjtidelighed 324.
- Dansemester, Hertug Christians, se Jacques Friville.

- Degne 2, 224, 292, 763. Kordegn 785. Klokker 785.
 Delefogder fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af deres Gaarde 22, 30.
 Destillérér 156.
 Digevæsen i Hertugdømmet 90, 811.
 Domkapitler se Kapitler.
 Drabssager 53, 116, 120, 129, 195, 267 f., 393, 530, 626, 726, 773, 813, 822. Drab paa adelige 773; paa uadelige 36, 53, 82, 88, 101, 153, 172, 214, 235, 313 f., 316 f., 321, 349, 374, 449, 452, 457, 514, 518, 522, 526 f., 555, 557, 593, 596, 621, 629, 639, 673, 724, 742. Jvfr. Mord.
 Dragning af Værelser 199.
 Dug se Borddækning.
 Dyr. Hjortevir 455.
 Dyrehave 605, 787.
 Dødsstraf se Livsstraf.
 Ejendomstrætter: paa Sjælland og Møen 12, 158 f., 163, 541, 586 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 95 f., 172, 351; paa Laaland og Falster 603, 809; i Fyen 77 f., 108, 110, 149 f., 162, 469, 589 f., 815; i Jylland 1, 15, 19, 24 f., 30, 111 f., 150, 155 f., 179, 634 f., 779; i Sønderjylland 271, 472, 528, 599, 829.
 Ekspektance paa Præsteembede 36.
 Enke, Forsørgelse af, 728.
 Enspændere 381.
 Falke 70, 157, 693, 823. Falkefængere 70.
 Falskmøntneri 432.
 Fanger, Svenske, 427 f., 442, 451, 460, 470, 474, 508 f., 516, 523 f., 534 ff., 544. Arresterede Skipper og Styrmand 441, 455 f., 460. Ransonering af Fanger 535, 550.
 Fattigforsørgelse. Jvfr. Alderdomsforsørgelse, Hospital.
 Fejdebreve. Forkyndelse af Fejdebrevene mod Sverrig 357.
 Finanser se Pengevæsen.
 Fisk. Enkelte Arter af Fisk 95, 125. Jvfr. Hoffet.
 Fiskeri. Forordning om Fiskeriet i Kronborg, Frederiksborg, Københavns og Antvorskov Len 770. Ret til Fiskeri 86, 288, 713. Strid om Fiskeri 114, 163, 245. Ulovligt Fiskeri 215, 246. Aalegaard (-kiste) 214, 621. Laksefiskeri 215, 762. Fiskeparke (-damme) 108. Rensning af Fiskedamme 92 f. Fiskeriet ved Nibe 464; ved Vespene 41, 645; under Grønland 801 f.; under Lapland 793. Indkøb af Fiskeredskeer 508.
 Fiskemestre se Bendiks von Cannenbergh, Jørgen Hohndorff, Hans Skreiter. Kvittans 314 f., 453 f., 572, 760.
 Fjerkræ. Agerhøns 299. Fjerhøns 171, 207. Urhøns 171, 207. Indkøb af Fjer og Dun til Kronen 762 f.
 Flaaden. Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse 462, 697 f. Jvfr. Skibe. Indkøb og Leverancer af Skibsrevisiter (Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.) 176, 186, 361, 370, 669, 787. Leverancer og Indkøb af Fetalje osv. til Flaaden og Holmen 120, 128, 131 ff., 232, 375, 387, 390, 406 ff., 411, 520. Skibes Udrustning og Udsendelse 63, 65 f., 115 f., 120, 130, 150, 267, 333, 338 f., 343, 358, 386, 401 f., 474, 477 f., 481 f., 511, 520, 523, 568, 684, 691, 693, 793, 802. Flaadens Virksomhed under Krigen 339, 343, 362 f., 367, 371, 380.

- 386 f., 396, 401 f., 411, 438, 451, 477 f., 481 f., 512 f., 520, 523. Kongens Misfornøjelse dermed 362 f. Udskrivning af Bartskaar, Pibe- re, Trommetere og Trommesla- gere til Flaaden 326 f., 628. Ud- skrivning af Baadsmænd 120 f., 189, 256, 326, 328, 405, 424 f., 460 f., 507, 526, 628. Baadsmænd forstikke sig og rømme 636 f., 663 f.; lægges i Borgeleje 448 f. Baadsmændene paa Orlogsskibe- ne maa ikke medføre aflaaesede Kister eller Tønder, men skulle have deres Klæder i Bylter 142. Admiralitetet 457. Bremerholm. Instruks for Tilsynsmanden her 202 ff. Proviantskriver paa Bre- merholm se Klavs Meckelborg. Rigens Admiral se Mogens Ul- feltt. Admiraler se Jakob Beck, Jørgen Daa, Gabriel Kruse, Godske Lindenov, Mogens Ul- feltt, Erik Urne. Søofficerer 49, 63, 66, 120, 150, 252, 267, 295, 321, 327 f., 335, 338 ff., 348, 361, 367, 370, 380, 401 f., 407, 438, 443, 460, 474, 477, 481, 508, 511, 516, 526, 529, 555, 571, 577 f., 684, 691, 693, 802. Jvfr. Lønninger. Strid mellem Admiral og Kap- tejn 447. Kgl. Skippere 328 f., 395, 417, 462. Styrmand 321, 698. Kgl. Skibe: Angelibrandt 65; St. Anna 65 f., 252, 508; Argo 267, 358; Argorosa 267, 386, 511; Byssen 291; Dragen 240, 267; Duen 116; Dün- kerken 120, 575; Enhjørnin- gen 252, 801; Forlorne Søn 252, 338; Fortuna 684; Gabriel 511, 802; Gideon 65, 252; Graa Falk 168; Hektor 801; Herings- nese 267, 338, 474, 520, 693; Hinden 116; Jonas 252; Josafat 385 f.; Jupiter 252, 343, 691, 793; Justitia 252, 508; Katten 267, 338, 396; Kertzen 65 f., 252; Krokodillen 252, 367, 380, 386, 401 f., 416; Laalandske Skude 395; Leoparden 252, 386, 477, 801; Lindormen 267, 508; Lybske David 481; Løven 520; Makrelen 65 f., 150, 252, 338, 474; Marekatten 65, 252, 339, 343; St. Michael 343, 401 f.; Mælkepigen 508; St. Peder 481; Pønitens 252, 339, 343; Ru- phael 65, 252, 343, 477; Røde Løve 65, 252, 338, 474; Sorte Hund 267, 338, 474; Spes 523; Stjernen 267, 385, 416; Summa Summarum 429; Trost 65, 252, 511; Turtelduen 157, 267, 338, 474, 520; Viktor 65 f., 252, 386, 401 f., 438, 451, 531, 793; Ørnen 267. Skibsartikler 252, 351. — Købstæder skulle stille Orlogs- skibe 399. Borgerskibe 405 f., 409, 425, 429, 445, 448, 460, 462, 467, 470, 474, 476 f., 479, 483 f., 487, 507, 528, 543, 556. Borger- kaptejner 405 f., 409, 425, 429, 445, 448, 460, 462, 467, 470, 474, 476 f., 479, 483 f., 487, 507, 543, 556. Skibsartikler for Borger- kaptejner 406. Klager over Bor- gerkaptejnernes Opførsel mod de søfarende 510 f., 516, 519. Foged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af sin Gaard 22. Klager over Foged 689 f. Forbrydelse af Skibe, Gods eller Penge til Kronen 180, 187 f., 297, 517, 678, 773, 777. Tilbage- givelse 147. Forbud se Handel, Indførselsfor- bud, Udførselsforbud. Forsvarsanstalter og Forsigtig- hedsforanstaltninger 107, 116, 120 f., 141, 238 f., 336 f., 357, 365, 377 f., 397, 499 f., 522, 541, 540,

629. Jvir. Fæstningsarbejder, Grænsen, Vagt.
- Fortæring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
- Fredsbreve 53, 88, 172, 530, 648 f., 773.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 120, 172 f., 187, 457, 577, 593, 596 f., 825.
- Fremmede se Udlændinge.
- Fribyttere 115.
- Fyr 219.
- Fyrstebesøg 433, 444 f., 804 f., 810.
- Fædrift se Kvægavl.
- Færgvæsen 805. Færger 70, 96, 234, 317, 441, 567, 590, 644, 696, 706, 765, 795, 816.
- Fæstninger, Bevogtning af, 342, 347, 357, 359, 479 f., 510 f. Opsyn med Fæstninger 473 ff., 496, 511. Fæstningers Proviaivering 320—23, 462, 479.
- Fæstningsarbejder 58, 67, 69, 98, 300, 327, 362, 390 f., 436, 440, 461, 509, 511, 527, 549, 577, 598, 729 f., 780, 928. Sløjfning af Befæstning 474. Skat til Fæstningsarbejder 67, 272.
- Gejstlighed** se Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Gesandter til: Brandenburg 295, 344; Brunsvig-Wolfenbüttel 646 f.; England 231; Generalstaterne 231; Hildesheim 697, 706; Rusland 661; Sachsen 295, 344; Spanien 574, 579; Sverrig 343. — Gesandter fra: England 567; Generalstaterne (Nederlandene) 396; Gottorp 806; Rusland 652 f., 691, 693; Schwerin 536; Sverrig 771, 774 f.
- Gilder se Lavsvæsen.
- Grænsen, Bevogtning af, 342, 348, 360, 371 f., 389, 394, 408, 413 f., 432, 473, 484, 495, 499 f., 525.
- Forbud mod, at Undersaatterne i Grænseegnene mod Sverrig føre deres Gods bort 332.
- Gudstjeneste. Udeladelse af Exorcismen ved Daaben 272. Adelsdame lukker Kirken for Sognepræsten 16 f. Kirkebøn i Anledning af Dronningens forestaaende Nedkomst 35, 302. Taksigelse fra Prædikestolen for Dronningens Forløsning 53. Klokkeringning i Anledning af Dronningens Død 481. Kirkebøn for Skibsflaaden 344, 365. Taksigelse for Kalmars Erobring 405. Taksigelse for Freden med Sverrig 562, 564.
- Gæld, Kongens, se Pengevæsen.
- Gældssager. Adelige Skyldnere 1, 24, 45, 47 f., 54, 164, 286, 314, 328, 333, 350, 418, 453, 528, 556, 567, 595 f., 604 f., 625 f., 688 f., 723, 732, 734, 738 f., 778 f. Uadelige Skyldnere 9, 329, 426, 431 f., 437 f., 464 f., 534, 632, 643, 783 f.
- Gæstebud. Forordning om, hvorledes der skal forholdes ved Bryllupper 229, 234.
- Gæsteri, Fritagelse for, 599.
- Haandværkere.** Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industri-drivende [Betegnelsen er for nogle Vedkommende maaske kun et Navn]: Billedhugger 683; Billedsnider 2, 89, 156, 165, 189, 241, 418; Buntmager 49, 201; Bøssesmager 291, 570, 632; Bøssestøber 447; Cementmager 122; Dønnikemester 70, 689, 735, 743; Glarmester 57, 64, 590, 698; Graver 501; Grovsmed 106 f.; Guldsmed 568, 786; Hammersmed 127; Hjulmand 458, 501; Hovslager 106 f.; Ingeniør 806, 822; Kandestøber 190 f.; Klejnsmed 632; Kobbertækker

- 303; Maler 647, 649; Murmester 57; Møntsmed 324; Plattenslager 140; Pottemager 721, 795; Sadelmager 339; Skibsbygger 419, 431, 518; Skibstømmermand 106, 176, 333; Skomager 166, 197; Skrædder 201 f., 353, 391, 739, 797; Smed 64, 167, 291, 411, 501; Snedker 692, 742; Stenhugger 220, 383, 399, 588, 633, 806; Tømmermænd 125, 457, 462.
- Hammermølle 127, 156, 353, 357, 388, 403.
- Handel. Bestemmelser om Handel 161, 202, 262, 805, 833 f. Indskrænkninger i Handelsfrihed 68, 167, 280, 296, 327. Den sjællandske Alen og Vægt skal bruges over hele Riget 607 f. Klager over ulovlig Handel 68, 297 f., 678. Udenlandske Købmænds Handel i Danmark 327, 373, 503 f. Handel paa Island 223, 359, 692, 696; paa Færø 665, 802 f.; paa Vespene 645, 693; paa Gulland 678; paa Grønland 801 f. Handel paa Rusland nord om Vardøhus 684, 793. Jvfr. Søfart. Forbud mod Handel 68, 262. Bønders Handel 68, 280, 584. Forprang 552. Forbud mod at opkøbe Varer, før de komme paa Torvet, 167.
- Harnisker, Indkøb af, 141.
- Have 304. Kongens Have ved København 743. Kongens Gartner 501. Indkøb af Kirsebærtræer til Kongen 769.
- Havne. Ulovlige Havne 651. Istandsættelse af Havn 583. Skibsbro 17, 42, 57, 91, 168, 189, 206, 240, 313 f., 472 f., 575, 795.
- Herberger i Købstad 744, 762. Udkvitning af Herberg 40, 567, 620, 758, 775, 806.
- Herolder se Morten Knudsen, Klavs Jakobsen de Val.
- Herredag 148 f., 564 f., 725 f.
- Herredsfogder 55, 139, 173, 212, 308, 752. Løn 55, 72, 122, 756, 769. Herredsfogder fritages for Afgift og Tyngte af deres Gaarde 14, 99, 122, 242, 323, 455, 498, 580, 717. Herredsfoged fritages for Embedet 246.
- Herredsskel 269.
- Herredsting. Brud paa Tingfreden 308. Herredstings Flytning 103, 117, 252. Tingbøger 270.
- Heste. Kongens Stod 108, 138, 167, 171, 479, 690, 831. Kongens Heste 143, 175, 430, 733, 736. Stodmester 167. Hestelæge 714, 765. Indkøb af Heste til Kongen 329. Leverancer af Havre til Kongens Heste 131 ff., 141 f., 285, 414, 439 f., 567, 625, 635 f., 644, 731, 738 f.
- Hestehave 455.
- Hestemølle 412.
- Hjulbøre 337, 406 f., 676.
- Hoffet, Indbydelse til, 80, 84, 324, 481, 804, 822. Jvfr. Bryllupshøjtideligheder, Fyrstebesøg. Leverancer og Indkøb af Fødevarer o. lign. 5, 131 ff., 141 f., 272, 393, 398, 406 f., 434, 439 f., 537, 591, 635, 666, 707 f., 730 f., 788, 808. Jvfr. Vin.
- Hofmarskaller se Ditlev Rantzau, Jens Sparre.
- Hofmester, Hertug Christians, se Kristian Friis.
- Hofmesterinde, Dronningen, se Beate Hvitfeldt.
- Hofsinder (Hofjunkere) 52, 103, 141, 232, 262, 338, 425, 444, 496, 548.
- Hospital. Udnævnelse af Hospitalsforstander 93, 346, (429), 790. Klage over Hospitalsfor-

- stander 28. Henlæggelse til Hospital af Tiender 795; af Penge 358. Mageskifte 117 f., 170. Regnskabsrestancer 616 f. Optagelse i Hospital 7 f., 30, 89, 128 f., 154, 370, 395, 545, 591, 692, 738, 742.
- Hospitaler se Aarhus, Aalborg, Aarhus, Helsingborg, Helsingør, Horsens, Kolding, Næstved, Odense, Oslo, Randers, Ribe, Roskilde, Varberg, Varde, Vejle, Viborg.
- Hospitalsgods 43, 200, 294; mageskiftes bort 29, 443.
- Hoveri se Bønder.
- Hunde 261, 821.
- Huse. Kornhuse 187, 605, 765. Bulhuse 404.
- Hvalfangst 792 f., 801.
- Hylдинг af Tronfølger 180—84, 199, 206. Opførelse af Pallads dertil 191.
- Hæren. Samling og Opmarche 327, 329 f., 341, 343, 347, 359 f., 365 f., 373 f., 479 f., 483, 487, 508. Hærens Virksomhed 365 f., 373, 385, 388 f., 392, 396, 402, 411, 428, 461. Kongen er misfornøjet hermed 385. Feltmarskal se Gert Rantzau. Krigskommissærer se Aksel Brahe, Eske Brock, Kristen Holck, Brejde Rantzau, Sten Maltesen Sehested, Jakob Ulfeldt. Øverste Arkelimester se Jørgen Lunge. Hovedsmænd 29, 107, 133, 156, 185, 261, 290 f., 324 f., 327, 329 ff., 342 f., 347, 359, 370 f., 382 f., 394, 398, 412, 423, 433, 436, 442, 445, 467, 472, 481, 487, 508, 512, 520, 523, 525, 538, 547 f., 553, 560 f., 563, 571, 590; afskediges 443, 484, 536, 538, 547. Fortegnelser over Adelige, der personlig skulle ride under deres Fane paa det forestaaende Tog 331 f., 344 f. Ritmestre over de adelige Faner se Kristen Hansen Baden, Peder Basse, Anders Bilde, Knud Brahe, Klavs Daa, Tage Krabbe, Korfits Rud, Albert Skeel, Ulrik Sandberg. Kongens Livgarde 365, 569. Hoffanen 395, 423, 569. Sjællandske Fane 324, 331 f., 344, 402, 408, 423, (544), 628. Skaanske Fane 389, (535), 628, 837 f. Hallandske Fane 392, 406, 510 f., 552 f., 628. Fynske Fane 344, (544), 628, 631. Jydsk Fane 344, 369, 392, 406, (544), 628. Adelburser 29, 44, 167. Landsknægte 342; antages 370, 382 f., 413, 423, 430, 467, 487, 508; afskediges 536, 547, 557, 560—63. Ryttere 330 f., 344, 364 ff., 413, 423, 490; antages 423, 487; afskediges 560. Engelske Krigsfolk 538. Skotske Krigsfolk 538. Antagelse af Bøsseskytter 391, 464, 628; Afskedigelse 188. Det danske Krigsfolk 365 f., 392, 428, 461. Antagelse og Udskrivning af danske Knægte 68 f., 81, 106, 151, 190, 238, 242 f., 255, 262, 265, 290, 311, 325, 334 f., 344, 398 f., 464, 517. Permittering 445, 562. Krigsartikler for: Det danske Krigsfolk til Fods 354; for Rytteriet og Ridderskabet 354. Penge til Hæren 327, 366, 383, 400, 405 f., 408 ff., 412 f., 442, 523, 548, 563. Afregning med Hovedsmænd 409, 443, 560, 569, 571, 590; med Krigsfolket 560, 569. Proviantering 364 ff., 371, 374, 376, 379, 382, 384, 388, 391 f., 394 ff., 403, 413—17, 419 f., 427, 432 f., 435, 462, 480, 488, 500, 503, 526 f., 538 f., 550 f., 555, 558. Proviantmestre se Kristian Friis, Jens Munk, Otte Skeel.

- Proviantskrivere 436. Markententere 366, 368, 375, 377, 379. Leverancer af Klæder, Støvler osv. til Hæren 364, 369, 395, 397, 414, 463; af Spader, Skovle, Søm, Økser etc. 369, 375, 388, 395, 397, 414. Indkvartering 359, 423, 427 f., 432 ff., 436, 442—45, 452 f., 472, 561, 563, 646. Indkvartering af saarede og syge Soldater 394 f. Indretning af Sygehuse for saarede Soldater 503. Maanedlig Mønstring af Krigsfolk 434. Soldater maa ikke begive sig ud af Riget uden Pas fra Kongen, Regeringsraadet eller fornemme Officerer 441, 466 f. Tilsyn med Krigsfolkets Aftakning og Bortdragning 562 ff. Klager over Krigsfolket 536, 552. Soldater overfaldes af Bønderne 558. — Oprettelse af et Landeværn (staaende Hær) 745—49, 781, 797, 814 f., 817 f., 827, 832—35. Officerer ved dette 834 f.
- Højhedsret, Kongens, paa Søen 65 f., 115, 792 f., 801 f. Udtagning af Baadsmænd af Skibe, der komme i Sundet 121, 249, 263. Tilladelse til Passage af Skyts og Krigsfolk gennem Sundet 138 f., 618, 739. Jvfr. Beslaglæggelse.
- Indebrande paa Herregaarde: Krastrup 518 f., 524, 776; Stabækergaard 303; — i Købstæder: Hobro 754; København 59; Søby 15.
- Indfæstning (Stedsmaal). Fritagelse for at svare Indfæstning 152, 240.
- Indførsel i Gods med Rigens Ret 54, 83, 111, 289, 446.
- Indførselsforbud. Lyneborgersalt 262.
- Inding 2.
- Indlager (Indmaning) 261, 546, 556.
- Injuriesager 35, 138, 272, 305, 564 ff., 714, 721.
- Instrukser: for Admiral paa Tøgt i Østersøen 65 f., 481 f., 512 f.; for Admiral paa Tøgt i Vestersøen 477 f., 793, 801; for Gesandt til Brunsvig-Wolfenbüttel 646; for de Rigsraader, der skulle udskrive jordegne Bønder og andre til Landeværnet, 745, 747 f.; for Tilsynsmanden paa Holmen 202 ff., 642.
- Instrumentister, kgl., 770, 828. Taarnmænd 756 f. Jvfr. Lønninger.
- Inventariums Besigtelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 70, 103, 356, 402, 405. Jvfr. Slotte (Besigtelse af Slotsbygninger).
- Iskuler 662.
- Jagt 304, 404, 821.
- Jagthuse 576, 621.
- Jesuitisme se Catholicisme.
- Jurisdiktion, Gejstlig. Strid om den gejstlige Jurisdiktion paa Als og Ærø 25 f.
- Juvelér 688.
- Jægermester, kgl., se Mogens Gjøl.
- Kalendarier se Almanakker.
- Kalk 58, 70 f., 158, 172, 234, 261 f., 264, 281, 334, 353, 368, 370, 401, 483, 516, 590, 633, 640, 644, 671, 696, 706, 716, 723 f., 728, 743, 753 f., 757, 761, 778, 807, 816, 823, 828, 836. Kalkovn 260.
- Kalksnider 419.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.

- Kammerjunker, Hertug Christians,** se Kristen Thomsen Sehested.
- Kammertjener, Kongens,** se Vilum Dop.
- Kancelliets Tjenere** (Sekretærer osv.). se Knud Gabrielsen Akeleje, Jonas Charisius, Nicolaus Eggebrecht, Iver Friis, Frederik Friis, Niels Friis, Peder Nielsen Galt, Erik Grubbe, Ejler Gyldenstjerne, Iver Pedersen, Erik Juul, Keld Krabbe, Niels Krag, Kristen Pedersen, Thomas Kruse, Henrik Lange, Tyge Lange, Tobias Lauterbach, Leonhard Metzner, Oluf Rosenkrantz, Palle Borgesen Rosenkrantz, Jørgen Skovgaard, Peder Stygge, Kristoffer Urne, Ernst Werckmann, Iver Vind.
- Kansler, Kongens,** se Kristian Friis. Rigens Kansler se Arild Hvitfeldt, Jakob Ulfeldt. Overlevering af Rigskanslerarkivet 105. Midlertidigt Bestyrelse af Rigskanslerembedet ved en anden 359, 580, 829. Norges Riges Kansler se Anders Green.
- Kantori, Kongens,** 134, 278, 358. Jvfr. Instrumentister, Lønninger.
- Kapellan, Udvælgelse af,** 641. Kapellans Underhold 505. Kapellan maa ægte Sognepræstens Datter 641.
- Kapitler** se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med Kannikedømmer: i Aarhus 228, 234, 357, 459, 471, 505, 578, 733, 754; i Lund 226, 228, 457, 576 ff., 580, 668, 754; i Ribe 649, 679, 722, 727, 788; i Roskilde 200 f., 358, 459, 471, 505, 576, 727, 797; i Viborg 206, 235, 424, 579. Residens forfalden 8. Salg af Residens 8.
- Kapitelsgods** 52, 150, 155 f.; mageskiftes bort 119, 287, 409, 593 f., 596, 598, 634, 639 f., 642, 644, 651, 789.
- Katholicisme.** Tilhængere af den papistiske Religion maa ikke tage Arv eller bosætte sig i Danmark 607.
- Kirker.** Forfaldne Kirker 9, 33, 40, 85, 89, 193, 255, 588 f., 743. Nedbrydning 258, 701. Istandsættelse af og Byggearbejder paa Kirker: Avning (Sønderhald H.) 33; Bjerring (Middelsom H.) 600 f.; Dronningborg Slotskirke 45, 79, 271, 617; Frederiksborg 647; Helsingør 813; Højbjerg (Lysgaard H.) 40, 496 f.; Koldinghus 683; Krogstrup (Horns H.) 617; Ø. Nykirke (Nørvang H.) 193 f.; Nykøbing p. Mors 677; Odense St. Knuds Kirke 588; Roskilde Domkirke 638; Røgen (Gern H.) 9; Varberg 795; Vestervig Klosterkirke 85, 743; Viborg Domkirke 84; Voer (Rugsø H.) 33. Gaver (Laan) til Istandsættelse af Kirker 496 f., 617, 677. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsættelse 9, 33, 40, 89 f., 193 f. Opførelse af Prædikestol 143. Ordning af Stolestand i Kirke 88 f., 359. Betaling for Lejersted i Kirke 123 f. Indsamling i Kirkerne af Gaver til de saarede 344. Opbevaring af Landeværnets Vaaben i Kirkerne 827 f. Jvfr. Gudstjeneste.
- Kirkegods** 42, 149, 194, 254, 294, 296, 319, 687 f., 758. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaas (pantsettes, bortforpagtes) 28, 119.
- Kirkeinventar.** Altertavle 574.
- Kirkeregnskaber** 20, 333 f., 754,

810. Restancer 17, 26, 85, 615, 754. Undersøgelse af Kirkers Forraad 766. Kongen vil laane Kirkernes Penge 532. Lensmænd blive Kirkerne Penge skyldige 754 f.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 1, 92, 592, 820, 833, 835.
- Kloster. Klosterjomfruers Optagelse 44. Regnskab 505.
- Klostergods 201, 764, 809; mageskiftes bort 750, 761, 765.
- Kløvsadler 454.
- Kobber 84, 403, 409, 648, 832.
- Kobbermølle 353.
- Kokke. Ridderkok 173. Jvfr. Lønninger.
- Kongerejser i Indlandet 217, 669 f.; til Tyskland 638, 717; til England 718.
- Kontrafejer af kgl. Personer 820, 833, 835.
- Kontrakter om Udførelse af Arbejder 45, 82, 191, 278 f., 431, 447, 611, 615 f., 638, 647, 683, 714, 716, 806 f.
- Korn. Salg af Kronens Korn 192, 384, 409, 416 f., 422, 570. Køb af Sædekorn til Kongen 130. Kongen forstrækker Bønder med Sædekorn 690 f.
- Kroer 124, 647, 676, 787.
- Krongods i Købstæder bortskødes (bortskønkes) 133, 152 f., 166, 170, 201, 211, 241, 323, 570, 591 f., 648, 658, 666, 683 f., 773. Køb af Bøndergods se Bøndergods.
- Krudt 331, 362, 369, 377 ff., 382, 398 f., 403, 433, 435, 551. Krudtmølle 411, 416, 421. Krudthrunder 64, 416, 421.
- Kugler se Skyts.
- Kul. Stenkul 304, 618, 700.
- Kvægavl. Købstæders Fædrift 825 f.
- Købstad. Anlæg og Opbyggelse af Købstad 575, 700, 795 f. Nedlæggelse af Købstad 558, 561, 700, 702. Nedbrydelse af Huse 476. Købstads Flytning 473, 579 f., 807. Forbud mod at flytte fra Købstad under Krigen 373. Strid mellem Byøvrighed og Borgere 152 f., 332, 368, 705. Valg af Borgemestre 309; Entledigelse 309. Ulovlig Frasigelse af Bestillingen 55, 159. Løn 130. Udnævnelse af Raadmand 238; Afsættelse 80. Borgere ere pligtige til at paatage sig Kæmners Bestilling 237. Købstæder skulle laane Kongen Duge, Talkener, Sengetøj osv. 72; skulle stille Bartskeerere 326, 464; Trommetere, Pibere og Trommeslagere 326 f., 464. Købstæder skulle stille Haandværkere til Kongens Brug 69, 106, 189 f., 237, 240, 342 f., 403, 453, 468 f., 474, 673 f., 759 f.; Baadsmænd 120 f., 189, 404 f. Købstad maa anvende Byskat (Sise, Skat, Told, særlig Afgift) til Istandsættelse af Byens Gader, Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning 472, 583; Bevilling hertil hæves 453; Regnskab herfor 472 f. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tyng 188, 282, 324, 543, 551, 611, 649. Borgere fritages for Afgift og Tyng 71, 624, 762. Brandlidte Borgere fritages for Byskat og Hold 284, 754, 778; for kgl. og borgerlig Tyng 15. 754. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Købstad 113, 723. Visse Slags Vin maa kun sælges og udtappes fra Stadskælderren 69. Indretning af Værtshuse 434, 647. Byggemaade 284. Forbud mod

- Straatag 252, 284. Fastsættelse af Torvedag 104 f., 213.
- Købstadgods. Køb af Købstadgods til Kronen 64, 216.
- Købstadsmark 60, 779, 796. Købstadsmark udlægges til Bønder og deles mellem disse 702.
- Købstadprivilegier 98.
- Køgemester se Klavs von Ahnen.
- Ladegaarde 5, 14, 62, 84 f., 159 f., 235, 244 f., 258 ff., 270, 290, 429, 455, 492, 502, 505, 586 f., 601, 667, 681, 727, 730, 736, 765, 773, 788.
- Lagmænd 443, 693, 789 f.
- Landgilde. Ansættelse for Landgilde 573. Omregulering af Landgilde 753. Nedsættelse af Landgilde 13, 32, 42, 56 f., 83, 131, 140, 152, 199 f., 220, 241 f., 254, 296, 498, 677, 742 f., 776, 810 f. Midlertidig Eftergivelse 16, 31, 36, 55, 64, 152, 192, 312, 325, 458, 497 f., 500, 545, 600 f., 616, 644, 671, 776. Restancer hos Bønderne eftergives 64, 114, 281 f., 349, 497. Landgilde maa betales med Penge 422. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 146, 303, 569 f.; i Stedet for Smør 240. Bønder maa ikke sælge noget af deres Korn, førend de have svaret deres Landgilde, 146.
- Landkøb se Handel.
- Landløbere se Løsgængere.
- Landsdommer udnævnes 179, 238, 602, 615, 792, 831; lønnes med Len 179, 265, 602, 615. Irettesættelse 143 f., 309, 514. Klage over Landsdommer 823, 825. Adelsmand tilforordnes til at sidde i Landsdommers Sted 12, 114, 694 f., 815. Ny udnævnt Landsdommer skal dømme i Sa-
- ger, der ere blevne indstævned for hans Formand, 633 f. Landsdommere maa ikke dømme i nogen Ejendomssag, som angaar Adelsmænd, der ere med i Krigen, 356.
- Landsdommere se Peder Andersen, Vilhelm Dresselberg, Niels Gaas, Lavrids Grubbe, Iver Juul, Hans Kaas, Jens Kofod, Niels Krag, Enevold Kruse, Klavs Machabæus, Morten Mogensen Mormand, Rudbek Pors, Ejler Qvitzov, Axel Urne, Lage Urne.
- Landsting skal holdes paa et andet Sted paa Grund af Krigen 471 f.; flyttes tilbage 574. Landstingssted flyttes 603.
- Lavsvæsen 89, 197, 201 f., 211, 324, 353, 608, 805 f.
- Lejdebreve 120, 626 f.
- Lejermaal, Forordning om, 229.
- Len se Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Pantelen, Tiender, Vikarier. Lens Omraader forandres: paa Sjælland og Møen: 46, 107, 117, 258, 274, 315 f., 559, 642, 802, 811; i Skaane, Halland og Blekinge: 6 f., 17 f., 45, 141, 147, 174, 236, 267, 320, 386, 504, 582 f., 587, 712, 789, 812, 818, 826; paa Laaland og Falster 96, 811 f.; paa Fyen 7, 99, 296, 340 f., 791; i Jylland 7, 28 f., 46, 77, 141, 165, 170, 220, 243, 299, 315, 497, 607, 673; 676 f., 687, 753.
- Lensafgifter. Restancer: i Jylland 688 f.; i Norge 65. Restancer eftergives 114. Lensmænds Regnskab 101, 167, 219 f., 624. Antegnelser 390, 600, 622. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 171 f., 273 f., 367, 554, 720, 776 f., 803 f., 807 f., 819; i Skaane, Hal-

- land og Blekinge 125 f., 264, 266, 277 f., 566, 706, 709, 740; paa Bornholm 267; paa Øsel 623 f.; i Holsten 733; paa Fyen og Langeland 349, 537, 546, 557; paa Laaland og Falster 292, 732; i Jylland 124, 169, 347, 435 f., 557, 580, 610, 709 f., 718, 720, 726 f.; paa Island 223; i Norge 27, 171.
- Lensmænd skulle føre Tilsyn i andre Len under disses Lensmænds Fraværelse i Krigen 346 f. Irettesættelse 381, 416, 421, 528. Klager over Lensmænd 34, 104, 249, 294 f., 585 f., 606, 758 f. Strid mellem Lensmand og Bønder 294 f., 585 f.
- Lig. Opgravning og Mishandling af Lig 40.
- Liggere 713.
- Livsstraffe 72 f., 514, 518, 653, 822. Benaadning 140, 711, 726. Livsstraf med Ild og Baal 653.
- Lovhøringer ved Indførsel af Gods etc. i Bo 79 f., 221.
- Læger. Hertug Christians Livlæger se Kristen Bording, Matthias Jakobsen.
- Lønninger: Arkelimester 302, 322, 737; Bartskær 448; kgl. Bartskær 297, 568; Brygger 403; Byfoged 241, 582; Bøsemager 632; kgl. Dansemester 792; Fiskemester 769 f.; kgl. Haandværkere 57, 107 f., 220, 797; Herold 459 f.; Hestelæge 714 f., 765; Hertug Christians Hofmester 799; Hofprædikant 199; Høvedsmænd 467, 481; Kobbertækker 304; Kokke 173; Landsdommer 829, 831; Hertug Christians Livlæge 277, 568, 678; Officerer 815, 817; Renteskriver 265; Rørmester 190, 544; Salpetersyder 834; Skovridere 260, 310 f., 436, 456, 498, 586, 620, 659, 681, 694, 720, 757; Slibtjenere 500, 785; Soldater 265; Stenhugger 633; Stodmester 167; Svinesnider 813; Sølvpop 775 f.; Søofficerer 63, 295 f., 336, 443, 529, 577; Taarumænd 757; Tilsynsmand paa Holmen 204; Toldere 109, 130, 166, 170, 524, 532, 582, 617, 692; Toldskriver 275, 522; Hertug Christians Tugtemester 276, 568;
- Løragtighed se Utugt.
- Løsgængere, Forholdsregler mod, 377. Løsgængere skulle gøre Tvangsarbejde ved Byggearbejder 576; skulle arbejde i Tugt-
huset 107.
- Maal. Kornmaal 488 f., 502. Den sjællandske Alen skal bruges over hele Riget 607 f.
- Mageskifte mellem Adelsmand og Bønder 27, 46, 790; mellem Adelsmand og Præst 253 f. Kongen vil tilmageskifte sig Gods, der ligger i hans Vildtbane, 601. Lensmand skal erklære sig om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 52, 147, 159, 215, 250, 258, 275, 284, 305 f., 319, 432, 545 f., 551, 569 f., 628, 630 f., 637 f., 640, 650 f., 679, 681, 687, 717, 719, 739, 749 f., 756, 767 ff., 798, 821, 825, 830 f. Jvfr. Besigtelse.
- Maler se Haandværk.
- Malerier 740.
- Mandhelgsbreve se Oprejsningsbreve.
- Markeder 105, 164, 238, 676, 822. Markeskel, Trætter om, 95, 124, 134 f., 166, 782.
- Marsk, Rigens, se Sten Maltesen Sehested.
- Misvækst 545.

- Mord 694. Jvfr. Drab.
- Mordbrænden 450.
- Mursten 157 f., 166, 198, 706.
Brænding af Mursten 227, 730, 751 f.
- Møder paa Grænsen mellem Danmark og Sverrig til Forhandling om Kvarter 470 f., 473, 525, 529, 534; til Forhandling om Fred 536, 547, 552 f.
- Møller: paa Sjælland og Møen 6, 67, 140, 192, 194, 198, 207, 214, 349, 425, 458, 497, 618, 707, 743, 782; i Skaane, Halland og Blekinge 96, 152, 206, 282, 450, 623; paa Bornholm 364; paa Fyen og Langeland 21, 212, 307, 707; i Jylland 1, 5, 31, 33, 36, 45, 79, 91, 114, 142, 177, 214, 217 f., 246 f., 251, 285, 316, 434, 569, 607, 610 f., 631, 651, 670, 675 f., 681, 686 f., 722, 783, 787, 799, 819. Møller ere satte for højt i Landgilde 21, 177, 251, 458. Landgilden forhøjes 316. Møllestene 610, 631, 743. Jvfr. Hammermølle, Hestemølle, Kobbermølle, Krudtmølle, Smeltemølle.
- Møllestøvning 32.
- Mølletvang 14, 55, 76, 254, 443.
- Mønstring af Adel 53 f., 80, 97 f., 116, 184 f., 324; Fritagelse herfor 837; af Bønder 58, 62 f., 338, 397, 629; af Krigsfolk 444, 447, 450 f., 512, 538 f., 541, 547 f., 563.
- Møntvæsen 26, 157, 228, 589. Møntsorter 820, 833. Kongens Møntmester se Nicolaus Schwabe. Møntsmed 324 f. Falskmøntneri 432.
- Naadensaar 649. Strid om Naadensaar 472.
- Oddere 39.
- Olden. Fri Olden 647.
- Oldinge gøre Markeskel 782.
- Olie, Indkøb af, 400.
- Oprejsningsbreve for nederfældige 15, 58, 138, 195, 212, 235, 555, 564—67, 597, 613, 714, 721, 734 f., 785, 828 f.
- Oprejsningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid 36, 82, 113, 129, 177, 214, 235, 241, 267 f., 305, 321, 449, 452, 457, 522, 527, 621, 639, 673, 740, 742.
- Opvarter, Kongens, se Palle Akselsen Rosenkrantz.
- Organist 125.
- Pantelen. Tilladelse til at indløse Pantelen (-gods) 153. Indløsninger til Kronen 623 f., 711, 734.
- Pasbreve 49, 69, 364, 387, 469, 508, 515, 520, 525 f., 531, 535, 540, 542, 551, 566, 570, 670, 677. Jvfr. Søbreve. Falske Passer 451.
- Patronatsret 222, 269, 765 f.
- Pelsvarer, Indkøb af, 49.
- Pengevæsen. Kongen trænger til Penge 205, 207. Indbetalinger i Kongens eget Kammer 64 f., 89, 285, 287, 676, 682, 690, 740. Udbetalinger af Rentekammeret 64 f., 223 f., 261, 339, 358, 384, 592, 647, 688, 734. Udbetalinger af Tolden se Tolden i Sundet. Betaling af Kronens Gæld 32, 51 f., 370 f., 393, 403, 425, 441, 634, 688, 734. Jvfr. Herberg (Udkvitning). Afregning med Krigsfolk 590, 653; med Haandværkere 304, 566. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 205, 207, 225, 261, 484 ff. Eftergivelse heraf 59, 225, 278. Beslaglæggelse af svensk Tilgodehavende i Danmark 438.
- Pension 476. Jvfr. Alderdomsforsørgelse.

Pestilens 197.
Platte om Kalmars Belejring 588.
Post se Vandkunst.
Postvæsen 337, 340. Anskaffelse af Postvogne og Postheste 119, 224, 511.
Pramme 37, 82, 224, 245, 467, 701, 705.
Priser. Cement 122; Fetalje 488 f.; Harnisker 140; Jærn 127; Korn 192, 488 f., 570; Krudt 404, 412, 433, 435; Salpeter 110, 820, 834; Smør 272, 280, 422, 488 f.; Stangjærn 319; Zintrør 405.
Profos 366. Drabantprofos 138.
Proklamationers Indførelse og Uddeling i Sverrig 294, 339 f., 365 f.
Provster 715. Herredsprovst 641.
Provsti, Forlening paa, 348, 577.
Prædikant. Hofprædikant se Erik Andersen.
Præster. Præsters Kaldelse og Udnævnelse 64, 76, 151, 281, 679, 704, 715, 781. Strid herom 350, 376, 447 f., 469 f., 503 f. Kongelige Befordringsskrivelser til Præstekald 134, 530, 571, 627, 692, 826 f. Krænkelse af Bøndernes Kaldsret 151. Person, der har begaaet Utugt, maa aligevel faa Præste- eller Skoleembede 140. Præsters Løn 168, 216. Præster klage over utilstrækkeligt Underhold 50, 615. Præst afsat 228, 281, 618 f., 622; maa faa sit Kald igen 228, 816. Præst suspenderet for en Tid 272, 656 f., 816. Præst forsét sig ved Gudstjenesten 228, 272; gjort sig skyldig i Utugt 662, 710; i sodomitiske Gerninger 593, 598, 612, 622, 653; i Drukenskab og utilbørligt Levnet 547. Præst forfalsker Breve 50 f. Præst skal sættes i Fæng-

sel 662. Strid med Adelsmand 29, 803; med Bønder 6, 12, 78, 89, 193, 285, 683, 685, 807, 821. Skibspræst 571, 627. Slotspræst 615. Skaansom Behandling af danske og svenske Præster under Krigen 537 f. Ølandske Præster 534 f.
Præstegaarde 15, 211, 269, 308. Præstegaard brændt 99.

Registrering' og Forsegling af Bo 235, 253, 542 f., 553 f., 614, 633, 719 f.; ophæves 279.

Regnskabsrestancer. Restancelister 208—11.

Rejser. Jvfr. Kongerejser.

Religionen. Theologiske Stridigheder 3 f., 655 ff., 704, 823 f.

Rentemestre se Sivert Beck, Jens Juel. Kvittanser til Rentemestre 64 f., 820 f., 833, 835.

Renteskrivere i Nørrejylland se Hans Grønbæk, Peder Kristensen.

Rettergang. Klager over Forhaling af Sagerne 60. Forordning om hurtigst mulig Eksekution over dem, som dømmes fra Liv og Ære 608. Nam maa tages hos Bønder for resterende Landgilde, uden at de i Forvejen ere fordelte, kun efter en Paamindeelse til Tinge 295. Lovhøringer 79 f., 221.

Rettersted, Opsættelse af, 67.

Retterting, kgl., 148 f., 185 f., 564 f., 585, 725 f.

Ridefoged 10, 36, 163, 242, 393, 396, 490, 598 f.

Rigsraadet. Møder 149, 180, 264, 320, 565, 659, 725, 821, 829. Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 354. Rigsraadet skal føre Tilsyn med Rege-

- ringen under Kongens Rejse til Udlandet 718. Rigsraader skulle taksere Adelen for Rustning 39, 49, 717; skulle holde Mønstring 116.
- Rustkammer, Kongens, 632.
- Rustning. Taksering af Adelen for Rustning at holde 38 f., 49, 659 f., 708 f., 717 f.; af Bønder 63. Adel skal møde med Rustning 471, 628. Adelige unnlade at møde med deres Rostjeneste 546, 575 f. Adelsmand maa give Penge i Stedet for sin Rustning 494.
- Salpeter.** Opførelse af Salpeterlader 836.
- Salpetersydere 99 ff., 110, 223, 319, 820, 834, 837.
- Salt. Paabud om Brug af norsk Salt i Stedet for Lyneborger-salt 262.
- Sandemænd fritages for Ægt og Arbejde 14, 243, 251, 271, 575. Indskrænkning heri 280 f.
- Sandflugt 60 f., 83, 579, 742, 810. Sandflod 86 f. Sandgærder 60 f.
- SeKretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
- Senge se Bohave.
- Sindssyge 666.
- Sise. Fritagelse for at svare Sise 647, 745. Restancer 208 ff., 259.
- Sisemestre, Udnævnelse af, 166, 170, 532, 582, 617, 671, 692, 778.
- Sjettepenge se Udlændinge.
- Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 229, 338. Begunstigelser 262, 297, 317, 320 f., 369 f., 392, 408, 422, 425, 497, 660 f. Kvittanser 285, 287. Skat i Anledning af Krigen 354 f., 608 f. Herfor maa ingen fritages 639. Skat til Besolding af Knægte, der skulle holde Vagt paa Grænsen i Stedet for Bønderne 495. Udskrivelse af Mad-skat 293, 362.
- Skibe. Skibe skulle stilles af Købstæder og andre til Transport af Krigsfolk 329 f., 341, 343, 348, 383, 391, 423 f., 462 f., 478 ff., 487, 508, 523, 553, 561 f. Fragtning af Skibe 96, 198, 205, 264, 291 f., 320, 370, 404 f., 417, 424, 693, 778, 787, 807. Skipperne gøre sig skyldige i Utroskab ved Fremførelse af Kalk 753. Bygning af Skibe 56, 240, 281, 283, 419, 431, 463, 506, 518, 528, 534.
- Skifter efter adelige 5, 10, 44, 60, 73 ff., 102 f., 137, 144, 148, 167 ff., 177 f., 212 f., 221 f., 249, 268, 277, 283, 286, 297, 307 f., 328, 430 f., 436 f., 450 f., 461 f., 465, 468, 515, 521, 531 f., 548 f., 552, 567, 612, 664 f., 671, 682, 709, 719, 721 f., 777, 779 f., 784 f., 808. Skifter efter uadelige 576. Jvfr. Arv. Skiftetrætter 10, 23 f., 37, 87 f., 94, 102 f., 106, 111, 113 f., 134, 812.
- Skilsmisse 197, 597 f., 680. Jvfr. Ægteskabssager.
- Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 493. Skole-mestre 41, 692, 699, 781, 832. Lønning 579. Hørere 290. Bøde gives til Skole 16 f. Skolevæsen paa Island 694. Skolepersoner gøre sig skyldige i Optøjer etc. 699. Optagelse i Sorø Skole 2, 5, 61, 89, 105 f., 109, 123, 125, 133, 139, 145, 151, 156, 171, 198, 214, 246, 278, 293, 308, 322, 358 f., 397, 432, 437, 447, 456, 490, 506, 527, 544, 546, 554, 574, 586, 589, 614, 634, 639 f., 650 f., 659, 666, 673, 681, 687, 698, 722,

- 726, 744, 751 f., 759, 767, 777, 782, 785, 788, 809, 822, 830 f.
- Skorstene** 683.
- Skove.** Undersøgelse af Skoves Tilstand ved ny Lensmands Tiltrædelse 56, 70, 103, 350, 364, 588, 619, 625, 691, 693, 726, 791, 795, 823. Foranstaltninger for at skaane Skove 147 f., 821. Udvisning af Ildebrændsel 458, 647, 819; af Tømmer 308, 313 f., 319, 497, 611, 631 f., 650, 667, 814. Forordning om jordegne Bønders Skovhugst 762. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel, Vogn-tømmer etc. 312 f., 819. Strid om Skovhugst 637. Ulovlig Skovhugst 136 f., 212, 717, 786. Skov forhugget 726.
- Skovridere** 260, 310, 437, 456, 498, 586, 619 f., 659, 681, 694, 720, 757.
- Skraaar** se Lavsvæsen.
- Skriver, Rigens,** se Anders Hansen.
- Skuren i Fald** 165.
- Skysts** 225, 331, 408. Mørser 676. Kugler 369, 413. Hjul 322, 647. Lader 322. Lunter 369, 377, 379. Lunterør 81. Haandpuster 369. Musketter 379, 408. Støbeskeder 379. Zintrør 405.
- Skøvlingsbreve** 577.
- Slotte** (Klostre, Gaarde osv.), Bygearbejder paa: Aahusgaard 702; Aakær 281, 283, 311, 368, 605, 621, 787; Aastrup 773 f.; Bygholm 37, 45, 157, 166, 218 f., 227, 245, 278 f., 601; Dragsholm 695, 813; Dronningborg 79, 781; Frederiksborg 70, 353, 576, 615 f., 714, 716, 751; Hald 667, 799; Halmstadgaard 395, 401; Holbæk 296, 505; Jungshoved 600, 618, 725; Kallundborg 673; Koldinghus 419, 689, 692 f.; Kristianopol 237, 339; Kristianstad (Allø) 655, 706, 729 f., 806 f., 836; Laholm Slot 178, 190, 198, 224, 236, 264, 753, 780; Landskrone Slot 206, 623; Lekkinge 765; Lundegaard (Skaane) 61; Lundenæs 215 f.; Malmøhus 592; Møgeltønder 666; Nyborg Slot 270 f.; Oden-segaard 266, 682 f.; Ring Kloster 368; Ringsted Kloster 67, 722 f.; Rugaard 742; Silkeborg 611, 685, 783 f.; Skanderborg 58, 141, 166, 281, 311, 368, 605, 620 f., 787; Varberg Slot 236; Vinderslevgaard 610; Vordingborg Slot 196, 205, 618, 765; Ørum 260; Øvids Kloster 162. Nedbrydning af Slot (Kloster, Gaard) 45, 259, 617. Besigtelse af Slotsbygninger: paa Sjælland og Møen 70, 118, 255, 283, 437, 691, 726, 795; i Skaane, Halland og Blekinge 257, 299, 719; paa Laaland og Falster 283; paa Fyen og Langeland 4, 350, 437, 625; i Jylland 103, 243, 301 f., 350, 364, 437, 450 f., 466, 584, 588, 619, 663, 693, 720, 784 f., 791.
- Slotslov** 11, 438, 474 f., 488, 491, 582, 657.
- Slotstjenere** 491 f., 501, 502, 735 f., 757, 785.
- Smeltemølle** 353.
- Sogn** henlægges som Anneks til et andet 33, 795. Henlæggelse fra et Sogn til et andet 50. Bønder søge anden Kirke end deres Sognekirke 193.
- Sognefoged** fritages for Landgilde 312.
- Statholder** i København se Brejde Rantzau. Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau.

- Statholder i Norge se Enevold Kruse.
- Stedsmaal se Indfæstning.
- Sten 403, 483, 655. Brydning af Sten 826. Hugning af Sten 650, 806. Astrag (glaserede) 406, 416 f., 795; Bloksten 633; Gulandske Sten 141, 383, 395, 399, 692 f., 806. Tilladelse til Udførsel af Sten fra Gulland 135, 226, 238, 258, 383, 610, 689, 811, 813, 821, 826. Udslibning af Sten fra Gulland maa ikke tilstedes, før Kongen har faaet de Sten, han skal bruge, 787 f.
- Stenkul se Kul.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Strandingsgods se Vrag.
- Superintendent. Udnævnelse 186, 357, 684 f., 791 f. Residens forfalden 186. 226 f., 251 f., 798 f. Møde af Superintendenter 710. Superintendent anklaget for ikke at rette sig efter Ordinansen 823 f.
- Svinesnider 333, 428, 574, 779, 813.
- Sysselmænd paa Vespenø 41 f.
- Sædegaard, Oprettelse af, 50.
- Sælfangst 162, 297.
- Søbreve 66, 96, 130, 150, 223, 252, 267, 305, 358, 401, 474, 477, 479, 481, 508, 511, 523. 691. Jvfr. Pasbreve.
- Søfart. Sejlads nord om Vardøhus 81, 684.
- Sølvkammer, Kongens, 775 f. Sølvpop 570, 775 f.
- Tag. Bønder skulle yde Tag 505, 667, 784.
- Tagsten 197, 364, 368, 417, 620.
- Tallerkener se Borddækning.
- Tapet se Bohave.
- Teglovne (-lader) 497, 502, 700, 702. 729 f., 787.
- Tiender, Forlening paa: paa Sjælland og Møen 458, 636; paa Fyen og Langeland 179; i Jylland 7, 22, 168, 447, 498, 610, 614, 715. Fæstebreve paa Livstid paa Tiender mod Kornafgift: paa Sjælland og Møen 135 f., 152, 212, 257, 295, 332, 348, 426, 533, 592, 595, 601, 672, 711, 721, 771, 812; i Skaane, Halland og Blekinge 61 f., 126, 133, 263, 295, 446, 452, 470, 531, 550, 553, 564, 592, 595, 598 f., 621, 640, 733, 751, 808; paa Fyen og Langeland 239 f., 285, 604, 784; i Jylland 1 ff., 6, 8, 10, 12, 21, 28 f., 76, 82, 84, 99, 109, 126, 169, 172, 211 ff., 215 f., 228, 242—45, 247, 263, 269 f., 275, 282, 295, 306 f., 312, 351, 426, 431, 438, 446, 456, 490, 522 f., 525, 529 f., 537, 555 f., 571, 592—95, 603, 609, 621. 632, 657 f., 662, 670, 672 f., 706, 710 f., 716, 720, 741, 744, 750, 763, 772 f., 799, 801, 808, 822. Tilbage tagelse af bortforleuede og bortfæstede Tiender 51, 146 f., 308, 422 f., 428 f., 614, 617 f. Tiende maa ydes i Skæppen 494. Tilladelse til at give Penge i Stedet for Kornafgiften 349. Nedsættelse i Afgift 28, 599. Krontiende anvendes til Løn for Præster 50, 168, 216, 253, 447. Krontiende anvendes til Løn for Kongetjenerne og andre Embedsmænd 55, 179, 636; for Apotheker 22.
- Tiggere skulle indsættes i Tugthuset i Kbhvn. 255 f.
- Tingbrud 308. 368.
- Tingbøger 270.
- Tjære 375, 417. Tjærskuer 390 f.
- Told. Almindelige Bestemmelser om Told 354, 377, 589, 609, 793 f., 824. Affattelse af en ny

Toldrulle 824. Told i Købstæder: Aalborg 464; Assens 403 f.; Kolding 393, 463, 676, 682, 689; Middelfart 241; Ribe 89; Ronneby 777; paa Gulland 354. Told af Heste og Øksne 509 f. Restance 208 ff., 259, 777. Kvittans 89. Øksne maa ikke udrides, førend Tolden er erlagt med rede Penge 463. Toldbezugstigelser 75, 122, 154, 254, 289, 342, 412, 427, 483, 586, 644, 798. Toldsvig 613. — Told i Sundet. Almindelige Bestemmelser om Tolden 354, 587. Forhøjelse 354. Ny Toldrulle 345, 354. Udbetalinger af Tolden 139 f., 191, 291, 319, 370 f., 385, 397 f., 403 ff., 410, 412, 416, 508, 588, 591 f., 620, 632. Kvittanser til Tolderne 63, 207, 340, 384 f., 477, 704, 771. Toldsvig 108, 502 f., 513 f. Fritagelse for at svare Told 359, 424, 580, 591, 832. Sverrigs Toldfrihed i Sundet 665, 703. — Told i Bæltet 213. Almindelige Bestemmelser herom 26 f. Toldrulle 344 f.

Toldere, Udnævnelse af, 109, 166, 170, 275, 338, 435, 522, 524, 532, 582, 590, 617, 671 f., 692, 778. Kvittanser 89. Jvfr. Lønninger.

Toldskriver, Udnævnelse af, 275, 522.

Trolovelse 64, 197.

Tugtemester, Hertug Christians, se Niels Jørgensen.

Tugthuset. Fremsendelse af Betlere til Tugthuset 255 f. Fremsendelse af Løsgængere til Arbejde i Tugthuset 107.

Tyverier 218, 740.

Tømmer forskrives fra Norge 205, 695; fra Gulland 196, 311, 361, 380, 620; fra Blekinge 291, 641. Tilladelse til Udførsel af Tøm-

mer fra Gulland 242, 586, 700, 744. Hugning af Tømmer 157, 176, 206, 215 f., 227, 281, 283, 291, 304, 370, 381, 384, 458, 466, 497, 565, 621, 641, 647 ff., 661, 667, 669, 681, 692, 730, 742 f., 755, 762, 764, 836.

Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af: Havre 332 f., 751 (Undt. 425, 798); Kobber 409; Staldøksne (Undt. 160, 313, 347, 426 f., 573, 644, 646, 732); Svin 607 (Undt. 826); Ved (Undt. 364). Udførselsforbud krænes 187 f.

Udlændinge, Forsigtighedsforanstaltninger overfor, 327, 336, 362, 388, 390 f., 418 f. Forordning om Udgivelse af Sjettepenge af Udlændinge, der flytte af Riget, 228.

Umyndiggørelse 629, 666.

Universitet. Professor faar Forbud mod at læse offentligt 3 f. Universitetets Domstol 704. Kommunitet 18, 67.

Urtegaardsmand 501.

Utugt 71, 79, 140, 235, 372, 710, 787, 809, 838 f.

Vaaben. Geværer 538. Bøssesager 291, 570, 632. Bøssesæber 447. Forbud mod at gaa med lange Rør eller Bøsser 578. Opbevaring af Landeværnets Vaaben i Kirkerne 827 f.

Vagt. Strandvagt 121, 141, 336 ff., 357, 377 ff., 397, 399, 499 f. Jvfr. Grænsen.

Vandkunst (-ledning) 36, 139, 156, 165, 190 f., 563, 618, 633. Rønder (Pipholt) dertil 122, 139, 190 f., 618. Rørmester 190, 544.

Varder 336.

- Ved, Leverancer af, 66 f., 412, 427, 471, 511, 521, 549 f., 651, 724 f.
- Vej, Istandsættelse af, 592, 702. Porte paa Vejene 646.
- Vidnesbyrd, Falske, 34.
- Vikarier, Breve paa: i Lund 457, 471, 505, 576 ff., 745, 754; i Roskilde 143, 504, 573.
- Vikariegods 30.
- Vildtbane, Kongens, 51, 601.
- Vildttyveri 307.
- Vin 268, 297, 299, 381, 391, 398, 580, 665. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 113, 723. Visse Slags Vin maa kun sælges og udtappes fra Stadskældereren 69. Forordning om Vinhandel 202, 296. Vinfade 761.
- Vogne. Halvspærvogne 652. Kuskvogne 669. Rustvogne 96, 304, 329, 391, 565, 669. Vognkurve til Rustvogne 412. Hjul 560, 567, 649, 729.
- Vold 84, 305, 449, 603.
- Vornedskab se Bønder.
- Vrag og Strandingsgods 15, 59, 140, 144 f., 168, 188, 257 f., 292, 446, 517, 528, 533, 575, 712, 716.
- Vrageri. Forordning om Vragning 296.
- Værgemaal for adelige 2 f., 5, 16, 20, 44, 60, 73, 90, 126, 135 f., 187, 212 f., 219, 224 f., 244, 247 ff., 251, 254, 263 f., 268 ff., 277, 286 ff., 292, 297, 301, 338, 431, 444, 468, 496, 504 f., 507, 515 f., 521 f., 531 f., 537, 539, 548 f., 552 f., 556, 612 ff., 641, 657, 661, 664 f., 671, 674 f., 680 ff., 693, 700, 709, 718 f., 722, 737, 752, 755, 774, 777, 780, 783 ff., 808. Værgemaal for uadelige 158, 163, 175 f., 563 f., 666 f. Værgemaalstrætter 2 f., 224 f., 566. Irettesættelse til Væрге 556. Borgemestre og Raad i Helsingør maa ikke paatage sig Værgemaal 217. Tilladelse for Væрге til at sælge adelig Myndlings Gods til Betaling af Gæld 164, 196, 226, 280, 307, 326, 540 f., 543 ff., 724, 771 f.
- Ægt. Klager over Ægt 249, 294, 519, 643. Fritagelse for Ægt 2, 31, 36, 152, 175, 211, 458, 715, 721, 744, 776.
- Ægteskab. Ægteskabssager 79, 93 f., 372, 641, 680. Ægteskabstilladelse for beslægtede 612. Fraskilt maa indgaa nyt Ægteskab 197, 597 f.
- Øde Gaarde 62, 131, 175, 197, 219 f., 434, 465, 600 f., 609, 670 f., 677, 764, 780 f., 788 f., 797 f. Overtagere af øde Gaarde fritages midlertidigt for Indfæstning, Landgilde, Ægt og Arbejde 214 f., 225, 434, 780 f., 788 f., 797.
- Øksne, Handel med, 280, 342, 463, 540, 573, 577. Køb af Øksne til Kronen 274, 384, 406, 532 f., 707, 728. Opstaldning af Øksne 335 f., 406, 503, 572, 728.
- Øl, Brygning af, 42, 236 f., 256 f., 375, 395, 414 f., 462 f., 480.